

සූත්‍රානන්තරපිටකයෙහි

05 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

අවතීය භාගය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය

ලබ්‍හාණොද්ධමණ්ඩලයෙහි ආරාමිකයෙහි

පාඨඥානනය :

වාද්දව, මොල්ලිඟොඩ, ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාවාසී,

පණ්ඩිත, ලබ්‍හම ලබ්‍හානන්ද

කෝට්ටේ ශ්‍රීකලාංගිසාමිථිථිපාසාධකභාණායෙහි

අනුනායක සච්චරයන් වහන්සේ

පරිවර්තනය :

අභංගම, විද්‍යවන්ද්‍ර පරිවෙණාධිපති,

පණ්ඩිත, කෝදගොඩ ඤාණාලොක

දක්ෂිණලබ්‍හායෙහි ප්‍රධාන සධ්‍යනායක සච්චරයන් වහන්සේ

හා

හිතුල, මාකඩවර විහාරාධිපති

පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර

සච්චරයන් වහන්සේ

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 14

The Fifth Book in the
Suttanta-Pitaka

5

MAJJHIMANIKĀYA (II)

MAJJHIMA PANNĀSAKA

Edited by

The Venerable Pandita Labugama Lankānanda Thera

Anunāyaka of the Kōtte Sri Kalyānī Sāmaggrīdharma Mahāsaṅgha Sabha,
Vice Principal, Pravacanōdaya Pirivena, Molligoda, Wādduwa

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita Kodāgoda Nānāloka Thera

Chief High Priest of Southern Ceylon, Principal, Vidyacandra Pirivena, Ahangama

&

The Venerable Pandita Karahampitigoda Sumanasāra Thera

Mākadawara Vihāra, Hingula

Published by

Dharma Chakka Child Foundation

Rerukana Road, Veedagama, Bandaragama -12530, Sri Lanka

Tel: +94 38 2291771, Fax: +94 38 2291253, website: [http:// www.samadhi-buddha.org/](http://www.samadhi-buddha.org/)

Co-published, printed and donated by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, 55 Hang Chow South Rd. Section 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: +886 2 23951198, Fax: +886 2 23913415

Email: overseas@budaedu.org; Website: [http:// www.budaedu.org/](http://www.budaedu.org/)

B.E. 2557

C.E. 2013

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණය කිරීම.

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් හැඳින්වීම සඳහා අනාදිමත් කාලයක සිට විවිධ යෙදුම් යොදා ගෙන ඇත. ධර්ම, ධර්ම-චිතය, බුද්ධ වචන, පාවචන බුද්ධානුසාසන ආදිය මින් සමහරකි. දුම්රි - චිතය වැනි යෙදුම් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්ම යොදාගෙන ඇත. මේ ධර්ම චිතය අඩංගු වී ඇත්තේ ත්‍රිපිටකයෙහිය. පිටක යන්න කුඩය, භාජනය යන අරුත්වල පාලි හා සංස්කෘත යන භාෂාවන් හි යෙදේ. සංස්කෘත භාෂාවෙන් ත්‍රිපිටක නැතහොත් පාලි භාෂාවෙන් තෙපිටක යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ එවන් පිටක තුනකින් සමන්විත එකතුවකි. පාලි ත්‍රිපිටකය බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම් අඩංගු පැරණිතම මූලාශ්‍රය වශයෙන් ථේරවාද සම්ප්‍රදාය මගින් පිළිගනු ලැබේ.

විරාගත ථේරවාද සම්ප්‍රදාය වන්නේ ත්‍රිපිටකය බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් කෙමසක් ගතවුණු පසුව මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් අජාතකුඤ්ඤ මහරජතුමන්ගේ ප්‍රධාන දායකත්වයෙන් රජගහ නුවර වේහාර පර්වත අසබඩ සප්තපර්ණී ගුහාවෙහි පන්සියයක් මහරහතන් වහන්සේගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වුණු ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේ දී සජ්ඣායනය කොට අනුමත කෙරුණු බවය. මෙම ත්‍රිපිටකය සමන්විත වන්නේ චිතය පිටකය, සුත්ත පිටකය හා අභිධම්ම පිටකය යන පිටකතුයෙහි.

මෙසේ ප්‍රථම සංගායනාවේදී ඊට සහභාගී වුණු මහා රහතන් පන්සියයක් දෙනා වහන්සේලා විසින්ම ඒකමතිකව පිළිගනු ලැබුණු ත්‍රිපිටකය එතැන් පටන් රහතන් වහන්සේලා කණ්ඩායම් මගින් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු අතර, ඉන් වසර සියයකට පසු කාලාශෝක රජු දවස විශාලා මහනුවර පැවැත්වුණු දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ දී හා ඉන් අනතුරුව ධර්මාශෝක රජු සමයේ දී පාටලී පුත්‍ර නගරයේ දී පැවැත්වුණු තුන්වන සංගායනාවේ දී ද සජ්ඣායනය කොට අනුමත කරනු ලැබීණි.

මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛව ධර්ම දූතයන් වහන්සේලා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එනු ලැබුනේ මෙලෙස සංගීති තුනකදී සජ්ඣායනය කරනු ලැබ, අනුමත කෙරුණු ත්‍රිපිටකයය. ශ්‍රී ලංකාවේ දී ද අඛණ්ඩව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු සම්මා සම්බුද්ධ දේශනාව අඩංගු ත්‍රිපිටකය ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවසේ අගභාගයේ දී පමණ වළගම්බා රජු දවස මාතලේ අළුවිහාරයේ දී ග්‍රන්ථාරූඪ කෙරුණු බව වංස කථාවල දැක්වේ. දැනට භාවිතයේ පවතින පාලි ත්‍රිපිටකයට පාදක වී ඇත්තේ මෙලෙස මහා සංඝරත්නය විසින් ජීවිත පූජාවෙන් ඇප කැපවී නිර්මලව සුරක්ෂිත කොට ගෙන ආ මේ ත්‍රිපිටකයය.

ත්‍රිපිටකයේ චිතය පිටකයට මහා විභංග හා නික්ෂණී විභංග යන දෙකොටස අඩංගු සුත්ත විභංගය ද, මහා වග්ග හා වුල්ලවග්ග යන දෙකොටස අඩංගු බන්දුකයන් ද පරිවාර නම් කොටස ද ඇතුළත් ය. චිතය පිටකයේ ගොනු කොට ඇත්තේ නික්ෂු-නික්ෂුණී වර්ගව සකසා ගැනීමට අදාල නීති මාලාවන්ය.

ධර්මය අතින් ඉතා වැදගත් වන්නේ සුත්‍ර පිටකයය. මෙයට දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, අංගුත්තර නිකාය සහ බුද්දක නිකාය අයත් ය.

සුත්ත පිටකයේ අඩංගු ධර්මයේ සාරය ඉතා ක්‍රමවත්ව ඉදිරිපත් කරමින්, විශ්ලේෂණය කොට අර්ථකථන ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ අභිධර්ම පිටකයෙහි. ඊට ධර්මසංගීති, විභංග, ධාතු කථා, පුන්ගලපඤ්ඤත්ති, කථාවත්ථු, යමක, පරිධාන යන ග්‍රන්ථ හත ඇතුළත් ය.

මෙම සම්පූර්ණ ත්‍රිපිටකය අද අපට ඉතිරිව ඇත්තේ පුරාණයේ වැඩි විසූ මහා සංඝරත්නය අප්‍රතිහත ධේරියයෙන් හා ඉමහත් කැපවීමෙන් එය සුරක්ෂිත කොටගෙන, ඉමහත් වෙහෙස දරා පුස්තකාල පොත්වල

ලේඛන ගතකොට ප්‍රවලිත කිරීමේ හේතුවෙනි. විනයධර - ධර්මධර පුරාණ මහා සංඝයා වහන්සේලා අනුව යමින් වත්මන් මහා සංඝපීතෘවරයන් වහන්සේලා ද ත්‍රිපිටකය ආරක්ෂා කොට ප්‍රවලිත කිරීමේ කාර්යභාරයට උරුන් හේතුවෙන් ත්‍රිපිටකයෙහි පාලි පෙළ හා එහි සිංහල අනුවාද සකස් කොට පළ කිරීමට අවස්ථාව උදාවීම ධර්මලාදී සැමගේම භාග්‍යයක් බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නැත. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා නම් ශීර්ෂය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් මුද්‍රණය කොට පළ කරන්නට යෙදුණු සිංහල අනුවාදය සහිත මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව පිටපත් අවසන් වී දැන් බොහෝ කලක් ගත වී ඇත.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ලබා ගැනීමට ඉමහත් ආශාවෙන් විශාල පිරිසක් සිටින බව අපට දැනගන්නට ලැබුණි. ත්‍රිපිටකය වරාත් කාලයක් පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු යෙදීමත්, දැනමී ලැදී සැලැහැවත් ගිහි පැවිදි දෙපිරිසගේම ධර්මාවබෝධය සහ ධර්මසංවේගය සඳහා ත්‍රිපිටකය ප්‍රවලිත කොට සුලභ කිරීමත් වර්තමාන මහා සංඝයාවහන්සේ මත අනිවාර්යයෙන් ම පැවරෙන භාරදුර වගකීමකි. වත්මන් සමාජය දෙස බලන විට මෙවන් කර්තව්‍යයක අවශ්‍යතාව වඩා ඉස්මතු වී පෙනෙන බව කානටත් පැහැදිලි වනු ඇත.

නොයෙකුත් විද්වත් බෞද්ධ පිරිස් සමඟ කතා බහ කිරීමේදී අපට ඒත්තු ගියේ මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට ගතයුතු ඉතා ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගය නම්, දැනට ලබා ගැනීමට නොහැකි බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණද්වාරයෙන් පළ කිරීම බවයි. මෙම අති විශාල කර්තව්‍යය සඳහා මාගේ කාරුණික ඉල්ලීම අනුව තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම ඉදිරිපත් වීම සැලැහැවත් සිංහල පාඨකයින්ගේ මහත් භාග්‍යයක් බව අපේ හැඟීමයි.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ උනන්දුවෙන් පරිශීලනය කිරීම මගින් ධර්මඥානය වර්ධනය කර ගැනීමට මෙන්ම ධාර්මික ජීවිත සකසා ගැනීමට ද සැලැහැවත් ඔබ සැම උත්සුක වනු ඇතැයි සිතමි.

නෙරුවන් සරණයි.

බෝදාගම වන්දිම නායක ස්ථවිර

කායිචානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක කායිපේ ශ්‍රී රතනපොති රේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානාධිපති
බණ්ඩාරගම ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ළමා පදනමේ නිර්මාතෘ රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම විහාර වාසී

ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ළමා පදනම,
විද්‍යාගම,
බණ්ඩාරගම.

2557

2013

**බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලේ
බෙදා හැරීමේ මහා පුණ්‍ය කටයුතු**

**ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක
වී.ජ.මු ලොකුබණ්ඩාර මැතිතුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි
තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක**

**ආචාර්ය බොදාගම චන්දිම නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි
තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම**

මගින් බුද්ධ වර්ෂ 2549 (ක්‍රි. ව. 2005) දී ආරම්භ කරන ලදී.

මෙම මහා පුණ්‍ය කටයුතුවේ දී ඉහ සිහින් කටයුතු කළ පහත සඳහන් මහා සංඝරත්නය හා
උපකාරක පිංචතුන් විශේෂයෙන් සිහිපත් කරමු.

- * පූජ්‍ය අත්තුඩාවේ ඤාණානන්ද නාහිමි
- * පූජ්‍ය කන්ඩක්කුලමේ ධම්මකිත්ති නාහිමි
- * ආචාර්ය පූජ්‍ය පල්ලේවෙල සාරද හිමි
- * ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය කුමුත්වැවේ පඤ්ඤාකිත්ති හිමි
- * දර්ශනපති පූජ්‍ය කරගහඋල්පත සුගතනන්ද හිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය නාගොඩ අමරවංශ නාහිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය මඩපාත ධම්මසාර නාහිමි
- * පූජ්‍ය බබරැන්දේ ධම්මසිරි හිමි
- * පූජ්‍ය පානදුරේ පසන්න හිමි
- * මිලිනා සුමතිපාල මැතිණිය
- * ජගත් සුමතිපාල මැතිතුමා
- * ආචාර්ය ප්‍රණීත් අබේසුන්දර මහත්මා
- * දොස්තර අරුණ රබෙල් මහත්මා
- * සුපිත් මොහොට්ටි මහත්මා
- * රංජිත් අමරසිංහ මහත්මා
- * ගාමිණී කාරියවිසම් මහත්මා
- * අධිකිණියා චන්ද්‍රදාස සුරියාරච්චි මහත්මා
- * ආචාර්ය සෙනරත් විජේසුන්දර මහත්මා
- * මහාචාර්ය චන්ද්‍ර වික්‍රමගමගේ මහතා
- * සිරිසේන හේරත් මැතිතුමා
- * විල්ප්‍රසාදි අබේවර්ධන මැතිතුමා

සියලු දෙනාට භන්තත්‍රයේ ආශීර්වාදයෙන් ධර්මානුකූලව ආරම්භ කරමු.

සුභකතාවපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

සුත්තානාවපිටකසෙඨි

මජ්ඣිමනිකාය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකස

**“තථාගතපපචේදිතො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විවචො විශේචති
නො පටිච්ඡනෙතො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් මහත්සේ විසින් දෙහතො කරණ
ලද ධර්ම හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වෘසුන් නොම බබලයි.”**

(අඛණ්ඩකර්මකාණ්ඩ, තිකතිපාත - හරණ්ඩුවහ්න, 9 සුත්තය)

පවුන
CONTENTS

සංසකාරක නිවේදනය	—	—	—	xxi
ත්‍රිපිටකසම්පාදකමණ්ඩලය	—	—	—	xxiii
සංකේත නිරූපණය - ABBREVIATIONS	—	—	—	xxv
පාලි භෝජිය - PALI ALPHABET	—	—	—	xxvi
විසය පුවි	—	—	—	xxvii
පෙළ හා පරිච්ඡේදය	—	—	—	2-761
භාෂාදිපාදනුකකමණිකා	—	—	—	763-766
සංස්කෘතභාෂානුකකමණිකා	—	—	—	769-773
විශේෂපදනුකකමණිකා	—	—	—	774-782

සංස්කාරක - නිවේදනය

පරවෘද්ධතාවය විශේෂලක්ෂණ කොට ඇති මස්කිමාගමයට අයත් මස්කිමපණ්ණාසක - පාලියෙහි මේ සිංහල පරිවර්තනය එහි දෙවන කාණ්ඩය වේ. පිටකග්‍රන්ථසංඛ්‍යාවයයෙන් සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි පස්වැනි වූ ද, මුද්දිතකාණ්ඩසංඛ්‍යාවයයෙන් බුද්ධචර්යාහි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාවෙහි එකොළොස්වැනි වූ ග්‍රන්ථය ද වේ. ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සම්පාදක මණ්ඩලයෙහි සභාපති වූ අභංගමි විදුලච්ඡුපරිවෙණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාග්ගිග්ගායනී කෝද්දගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොකාභිධාන දක්ෂණ ලංකාවෙහි ප්‍රධාන සබ්‍යන්තායකස්ථිරයන් වහන්සේ හා ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයෙහි සාමාජික වූ ග්ජකීයපණ්ඩිත කර්මමිපිටිගොඩ සුමනසාරස්ථිරයන් වහන්සේ මේ පරිවර්තනකායනීය මානාවිත් නිම කළහ. අප විසින් මෙහි පෙළ සංශෝධනයෙන් සකස් කරන ලදී. මෑදුම්සහිත පිළිබඳ වෑ කියයුතු දෑ ප්‍රථමභාගයෙහි ලා ලියු සංශුභනයෙහි පළ වෑ ඇතිසේත් මෙහි නැවත සඳහන් කළයුතු නොවේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සම්පාදකමණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වූ ද, ගොලඹ විදුද්දය පිරිවෙනෙහි ආචාර්යවරයන් වූ ද, ගාසත්‍රපති, විදුලච්ඡාරද, ග්ජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිපිපඤ්ඤාලොකාභිධාන අනුන්තායකස්ථිරයන් වහන්සේ ද, ගාසත්‍රපති, විදුලච්ඡාරද, ග්ජකීයපණ්ඩිත, මෙඛිරුමෙ සිපි අනොවදසසී නායකස්ථිරයන් - වහන්සේ ද මුද්දිතාචාර්යවරයන් සංශෝධන කායනීය පිණිසා බෙහෙවින් වෙහෙස දැරූබව සඳහන් කරමහ මුද්දිතය වහවහා නිම කරවෑලීම පිණිසා සංඝකානිකකායනීයයෙහි අධිකාරීන් දැරූ සැලකිල්ල ද පැසාසියයුතු බව සඳහන් කළ යුතු ද වෙයි. රජයෙහි මුද්දිත දෙපාර්තමේන්තුවෙහි මුද්දිතාලයාධිපතිතුමා හා අතිරේක මුද්දිතාලයාධිපති ඔස්වින් ජයවර්ධන මානිතුමා හා ත්‍රිපිටක මුද්දිතකායනීයෙහි නියුක්ත සේවක මහතුන් ඉතා සැලැකිල්ලෙන් මෙහිලා ක්‍රියා කළ බව විශේෂයෙන් සඳහන් කළයුතු ද වේ. මේ පින්වතුන්ගේ කායනීගුරුභාවය ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි සිටුවනා හැමතේ විතකාරධනයට සමථී ද විය. ත්‍රිපිටක කායනීලය පිහිටි මහානායක වාදිකාග්ගමයෙහි භාරකාර වන ඇම්. ජී. ආර්. සමරසිංහ මහතා ඇතුළු සේවක පිරිස ඉතා හිතවත් වෑ උපසාහාදියෙන් වහල් වෑ සිටි බව ද මෙහි ලා කියයුතු වෙයි.

තව ද ශ්‍රී ලංකාජනරජයෙහි අමාත්‍යවරිය වන සිසිමාමෝ - බණ්ඩාරනායක උපකමාව මේ පරිවර්තනකායනීවිෂයෙහි ලා දක්වන බලවත් ප්‍රසාදය හා නදනු වෑ සංස්කානික අමාත්‍ය ඇස්. ඇස්. කුලනිලක මානිතුමාණන් හා අමාත්‍යාංශයෙහි සපිරලේකම් වන ගිණ්ගඩක - විජයරත්න මානිතුමාණන් වෙතින් ලැබුණු වහල ද තියු පෙරවූ කොට සඳහන් කළයුතු ද වේ.

‘ප්‍රදේශයන්හි’ය නිමිති කොට ආරම්භ කළ ත්‍රිපිටකපරිවර්තන-
කාශ්‍යීයෙහි දිවාරය වෙහෙස ධර්මීන් ක්‍රියා කළ, ශ්‍රීලංකාවිද්‍යාදායක
විශ්වවිද්‍යාලයෙහි උපකුලපති වූ වැඩසිටි අතිගෞරවැයී ත්‍රිපිටක-
වාගීශ්වර්වායතී, පරවාහූර සිවිවජීරඤ්ඤාභාග්‍යානාභි ඛස්නාතිර
පලාතෙහි ප්‍රධානසමසනායක මහාඥාපිටරයන් මහන්සේ ඇතුළු
කොට, අපවත් වූ සංඝකාරක සභීරයන් වහන්සේ හැම හා මේ
කාශ්‍යීයෙහි නිසුක්ත හැම ප්‍රසිද්ධ ද, ආධාර උපකාර කළ සියලු
හවත්තු ද, මේ ධර්මදානමයකුශලයෙන් හවතිසාරණය කෙරෙත්වයි
ආශංසනය කරමිහ.

මෙයට

ශාසනසභිනිය පතන,

ලඞ්‍රිගම ලංකානායක

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සම්පාදක

මහේඤ්ඤායෙහි ප්‍රධාන සංඝකාරක.

ත්‍රිපිටකකාශ්‍යීයලය,
මහානායකවාරිකාරාමය,
අභික : 115,
විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලය

උපදේශක :

එක්සත් අමරපුරමහානිකායෙහි සභාපති, අග්‍රාමහාපණ්ඩිත, බ්‍රහ්මචරිණී ආනන්දමේත්‍රය මහානායක මහාඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ

සභාපති :

අභංගම් විද්‍යාවනුපරිච්ඡේදනාධිපති, ත්‍රිපිටකවාග්ගිච්චාර්‍ය්‍ය, කෝදු-ගොඩ ශ්‍රීඤ්ඤාලොක දක්ෂිණලක්ඛායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායකඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්‍ය්‍ය, ත්‍රිපිටක වාග්ගිච්චාර, ලබ්‍රහ්ම ශ්‍රීලක්ඛානන්ද - ශ්‍රීකල්‍යාණිතාමත්‍රිධම්මසංඝනායකයෙහි අනුනායකඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

දෙමටගොඩ ධම්මකාමසම්මුච්චලායාධිපති, පණ්ඩිත, පරවාහාර සිරි පඤ්ඤානන්ද (බී. ඒ. ලක්ඛන්) කොළඹ නවකෝරළයෙහි ප්‍රධානසංඝනායක ඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරිපඤ්ඤාලොක - ශ්‍රී කල්‍යාණිතාමත්‍රිධම්මසංඝනායකයෙහි අනුනායකඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, පණ්ඩිත, වේඛරුවේ සිරි අනොමදසසී නායකඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

හිතුල්ලේ - මාකඛවර විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සිරිසුමනසාර ඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොකවිහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරිධම්මපාල - කොළඹපළාතේ ප්‍රධානසංඝනායකඝට්ඨරජාදයන් වහන්සේ.

සමෛක්ත නිරූපණය

ABBREVIATIONS

- සිඉ — සිහලකර ඉදිරිත, නැදුන්විහාරනිපිටකනන්දමාලාය
මජ්ඣිමනිකායෙ: 1959.
- සස: — සසමකර ඉදිරිත පොතක.
- මජ්ඣ: — මජ්ඣමනිකායෙ පොතක.
- PTS — PALI TEXT SOCIETY MAJJHIMANIKAYA

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

විසයසූචි

1. ගහපනිවග්ගො

සුඛතසංඛිතා					පිට්ඨකං
1. කඤ්ඤ	සුඛතං	—	—		2 - 18
2. අවිච්ඡිකතාගර	„	—	—		20 - 26
3. සෙඛ	„	—	—		28 - 36
4. පොතලිය	„	—	—		38 - 52
5. ජිව්ක	„	—	—		54 - 58
6. උපාලි	„	—	—		60 - 82
7. කුකකුරවතිය	„	—	—		84 - 90
8. අභයරුජකුමාර	„	—	—		92 - 98
9. ඛත්තුවෙදනිය	„	—	—		100 - 106
10. අපණ්ණක	„	—	—		108 - 128

ගහපනිවග්ගො පටිමො

2. හික්ඛුචග්ගො

1. අභිලොකික රුහුලොචාද සුඛතං	—	—		130 - 140
2. මහාරුහුලොචාද	„	—	—	142 - 150
3. චූලමාලුඛකා	„	—	—	152 - 162
4. මහාමාලුඛකා	„	—	—	154 - 172
5. හඤ්ඤ	„	—	—	174 - 188
6. ලච්චිකිකොපම	„	—	—	190 - 204
7. වාතුම	„	—	—	206 - 214
8. නලකපාන	„	—	—	216 - 226
9. ගුලිකානි	„	—	—	228 - 234
10. කිට්ඨි	„	—	—	236 - 250

හික්ඛුචග්ගො දුතියො

3. පරිබ්බාජකවග්ගො

1. තෙවිජ්ජවජ්ජගොතත සුඛතං	—	—		252 - 254
2. අභිවජ්ජගොතත	„	—	—	256 - 264
3. මහාවජ්ජගොතත	„	—	—	266 - 278
4. දිඝනඛ	„	—	—	280 - 286
5. මාගඤ්ඤ	„	—	—	288 - 306
6. සඤ්ඤ	„	—	—	308 - 330
7. මහාසකුලුද්ධි	„	—	—	332 - 364
8. සමණමණිකා	„	—	—	366 - 374
9. චූලසකුලුද්ධි	„	—	—	376 - 392
10. වේඛනස	„	—	—	394 - 402

පරිබ්බාජකවග්ගො තතියො

4. රාජවග්ගො

සුභතසංඛිතො				පිටිකඛකං
1. භට්ඨකාර	සුභතං	—	—	404 - 418
2. රට්ඨපාල	„	—	—	420 - 450
3. මධ්වාදෙව	„	—	—	452 - 464
4. මධුර	„	—	—	466 - 478
5. මොඛිරජකුමාර	„	—	—	480 - 514
6. අඛ්ඤ්ඤිමාල	„	—	—	516 - 528
7. පියජාතික	„	—	—	530 - 538
8. බාහිතික	„	—	—	540 - 548
9. ධම්මවේනිය	„	—	—	550 - 560
10. කණ්ණකන්ද	„	—	—	562 - 574

රාජවග්ගො චතුස්සො

5. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

1. බ්‍රහ්මාසු	සුභතං	—	—	576 - 596
2. සෙල	„	—	—	598 - 608
3. අක්ඛලායන	„	—	—	610 - 626
4. භොටමුඛ	„	—	—	628 - 644
5. චඛ්ඛි	„	—	—	646 - 668
6. එසුකාරී	„	—	—	668 - 678
7. ධනඤ්ජානී	„	—	—	680 - 698
8. වාසෙඛ්ඛ	„	—	—	700 - 710
9. සුභ	„	—	—	712 - 734
10. සඛ්ඛාරච	„	—	—	736 - 760

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඤ්චමො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො නිට්ඨිතො.

සුත්‍රාන්තපිටකේ

මජ්ඣිමනිකායෝ

මජ්ඣිම පණ්ණාසකෝ

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

මැදුම් සඟීය

මධ්‍යම පණ්ණාසකය

සුභතනපිටකෙ

ම ජක්ඛිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

1. ගභපති වග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

2. 1. 1

කඤ්ඤක සුභතං

උච්චං මේ සුභතං එකං සම්මං භගවා වම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොකඛරණීයා නිරේ මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං. අඵ ඛො පෙසෙසා ච භජ්ඣාරොහපුත්තො කඤ්ඤකො ච පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා පෙසෙසා භජ්ඣාරොහපුත්තො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. කඤ්ඤකො පන පරිබ්බාජකො භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථා සාරාණීයං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො කඤ්ඤකො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසඛසං අනුච්චොකෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං හො ගොතමි, අබ්භුතං හො ගොතමි, යාවඤ්ඤිදං හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඛෙසා පටිපාදිතො: යෙපි තෙ හො ගොතමි අහෙසුං අතීතමිඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඛසං පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඛෙසා පටිපාදිතො. යෙපි තෙ හො ගොතමි භවිස්සන්ති අනාගතමිඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඛසං පටිපාදෙසුන්ති සෙය්‍යථාපි එතරහි හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඛෙසා පටිපාදිතො. ¹

එවමෙනං කඤ්ඤක, එවමෙනං කඤ්ඤක, යෙපි තෙ කඤ්ඤක අහෙසුං අතීතමිඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො එත පරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඛසං පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි මයා සම්මා භික්ඛුසඛෙසා පටිපාදිතො. යෙපි තෙ කඤ්ඤක භවිස්සන්ති අනාගත මිඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඛසං පටිපාදෙසුන්ති සෙය්‍යථාපි එතරහි මයා සම්මා භික්ඛුසඛෙසා පටිපාදිතො.

1. සාරාණීයං - මජ්ඣං,

සුත්‍රානුකූලවිකල්පය

මැදුම් සඟීය

මධ්‍යම පණිවිඩය

1. ගහපති වර්ගය

ඒ හඟවත් අභිත් සමාක්සම්බුද්ධියන් වහන්සේට නමසකාර මේවා.

2. 1. 1

කැරක සුත්‍රය

ම) විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් භික්ෂුසඬ්ඨියා සමග වළඟු නුවර ගඟගරා නම් පොකුණුතෙර සමීපයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල්හි පෙස්ස නම් ඇතරුපුත් ද කැරක පිරිවැජි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ පෙස්ස ඇතරුපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. කැරක පිරිවැජි වැළිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහිකළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ ය. එකත්පස් වැ සිටි කැරක පරිව්‍රාජක භාත්පස නො බැණැ වැඩහුන් සඟුන් බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: ආශ්වයා යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයන් විසින් භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් යම් පමණ ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද, හවත් ගෞතමයෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් අභිත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැනැවින් භික්ෂුසඬ්ඨියා ප්‍රතිපාදනා කළාහ. හවත් ගෞතමයන් විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂු සඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි. හවත් ගෞතමයෙනි, අනාගත කාලයෙහි යම් අභිත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරන්නාහ. හවත් ගෞතමයන් විසින් මෙකල යම් පරිදි භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි'යි.

කැරකය, තෙල එසේ මැ ය, කැරකය තෙල එසේ මැ ය. කැරකය, අතීතයෙහි යම් අභිත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂු සඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කළාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරන ලද ද එමෙනි. කැරකය, අනාගතයෙහි යම් අභිත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරන්නාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඬ්ඨියා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි.

සනති හි කඤ්ඤක භික්ඛු ඉමසමිං භික්ඛුසංඛෙස අරහතො; ඛිණංසවා චූසිතවතො; කතකරණීයා ඕභිතභාරා අනුප්පත්තසද්ධා; පරිකඛිණභ- වසංයොජනා; සම්මදඤ්ඤා; විමුක්ඛතා. සනති පන¹ කඤ්ඤක භික්ඛු ඉමසමිං භික්ඛුසංඛෙස සෙඛා² සත්තතසීලා; සත්තතචූතතිනො; තිපකා; තිපක- චූතතිනො. තෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා³ විහරන්ති. කතමෙසු චතුසු: ඉධ කඤ්ඤක භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සම්පජානො; සතිමා; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වේදනාසු වේදනානුපසයි විහරති ආතාපි සම්පජානො; සතිමා; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, විතෙත විත්තානුපසයි විහරති ආතාපි සම්පජානො; සතිමා; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සම්පජානො; සතිමා; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං'න්ති.

එවං චූතො පෙසෙසා; භජ්ඣාරොහපුත්තො; භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යාව සුපඤ්ඤත්තාවිමෙ භනෙත භගවතා; චත්තාරො; සතිපට්ඨානා; සත්තානං විසුද්ධියා; සොකපරිද්දවානං⁴ සමතිකකමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ඛගමාය⁵ ඤායස්ස අභිගමාය තිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි භනෙත හිහි ඕදුතවසනා; කාලෙන කාලං ඉමෙසු චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා⁶ විහරමි; ඉධ මයං භනෙත කායෙ කායානුපසයිනො; විහරාමි, ආතාපිනො; සම්පජානා; සතිමනො; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වේදනාසු වේදනානු පසයිනො; විහරාමි ආතාපිනො; සම්පජානා; සතිමනො; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, විතෙත විත්තානුපසයිනො; විහරාමි ආතාපිනො; සම්පජානා; සතිමනො; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයිනො; විහරාමි ආතාපිනො; සම්පජානා; සතිමනො; විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යාවඤ්ඤිදං භනෙත භගවා; එවං මනුස්සභගනෙ එවං මනුස්සකසථෙ එවං මනුස්සසාදේයො; චත්තමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගභනං භෙතං භනෙත යද්දං මනුස්සා, උත්තානකං භෙතං භනෙත යද්දං පසවො. අහං හි භනෙත පභොමි හත්ථිදම්මං සාරෙත්ථං යාවතකෙන අත්තරෙන චම්පං ගතාගතං කරිස්සති සබ්බාති තාති සාදේයාති කුට්ටියාති වර්ඛෙකයාති ජ්වේගයාති පාතුකරිස්සති. අමභාකං පන භනෙත දුසාති වා; පෙසානාති වා; කම්ම කරාති වා; අඤ්ඤථා ව කායෙන සමුද්චරන්ති, අඤ්ඤථා ව වාචාය⁷ සමුද්චරන්ති, අඤ්ඤථා ව නෙසං විත්තං භොති. අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යාවඤ්ඤිදං භනෙත භගවා; එවං මනුස්සභගනෙ එවං මනුස්සකසථෙ එවං මනුස්සසාදේයො; චත්තමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගභනං භෙතං භනෙත යද්දං මනුස්සා, උත්තානකං' භෙතං භනෙත යද්දං පසවො ති.

1. සනති හි - මජ්ඣං, 2 සෙඛා - මජ්ඣං, 3. සුප්පට්ඨිත විත්තා- මජ්ඣං. සුප්පට්ඨිත ... ස්සා. 4. සොක පරිද්දවානං - මජ්ඣං, ස්සා, 5. අත්ඛගමාය - PTS 6. අඤ්ඤථා ව වාචාය-අඤ්ඤථා ව නෙසං - PTS 7. උත්තානකඤ්ඤානං-මජ්ඣං.

කඤ්ඤකය, මේ බික්සඤ්ඤ කෙරෙහි ක්ෂය වූ ආශ්‍රව ඇති වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති සියුමහිත් කළ කරුණි ඇති බහාතැබු ස්කන්ධහාර ඇති පැමිණි සද්ථර ඇති ක්ෂය කළ හවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු රහත්හු ඇත් මැ ය. යළිදු කඤ්ඤකය, මේ බික් සඤ්ඤ කෙරෙහි නිරතුරු සිල් ඇති නිරතුරු සිලයෙහි සිට දිව්වටන ප්‍රඥ ඇති ප්‍රඥයෙහි සිට දිව්වටන ජනෙත්ත භික්ෂුහු ඇත. ඔහු සියුසිවටන්හි මැනැවින් තැබූ සිත් ඇති ව වෙසෙත්. කවර සතරෙක යත් : කඤ්ඤකය, මෙසස්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව කාය සඛිධ්‍යාන ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසනා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. සුඛදුඛාදි, වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනායෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසනා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. සුඛදුඛාදි වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසනා දුරු කොට වාස කෙරෙයි. සරාගාදි චිත්තයෙහි චිත්තානුදර්ශී වැ ආනාපන වියාභී ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව චිත්තලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසනා සන්තිදුට්ඨා වාස කෙරෙයි. ස්කන්ධාදි ධර්මයෙහි ධර්මානුදර්ශී වැ ආනාපනවියාභී ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව ධර්මලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසනා සන්තිදුට්ඨා වාස කෙරේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ජෙස්ස ඇතරුපිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : වහන්ස, ආශ්වයාභී යැ, වහන්ස අද්භුත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ සතරසිවටන්හු සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝක-පරිදේවයන් ඉක්මවාලීම පිණිස දුක්දොමනසුන් නැසීම පිණිස න්‍යායසඛිධ්‍යාන මාර්ග අධිගමය පිණිස නිවන් පසක්කිරීම පිණිස මැනැවින් වදාරනලද්දහු මැ ය. වහන්ස, එසේ මැ ය : හෙළ පිළි හදනා ගිහිගේවැසි වූ ආපිදු කලින් කල මේ සතර සිවටන්හි මැනැවින් තැබූ සිත් ඇති ව වසමහ. වහන්ස, මෙහි ඇපි රූපසමුහ සඛිධ්‍යාන කයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සමප්‍රජනායෙන් යුක්ත ව කය සිහිකරන සිහි ඇති ව (නැසෙන වැනැසෙන හෙයින්) ලොක නම් වූ රූපරාශියෙහි දැඩි ලොභය හා දොමනස දුරු කොට අනිත්‍යාදි විසින් කය පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සුවදුක් ආදි වේදනායෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස දුරුකොට වේදනාවන් පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සරාගාදි චිත්තයෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ චිත්තලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස දුරුකොට සිත විදසුන් නැණින් පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. ස්කන්ධාදි ධර්මයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව ධර්මසඛිධ්‍යාන ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස දුරු කොට ධර්මානුදර්ශී ව වාසය කරමහ.

වහන්ස, ආශ්වයාභී යැ, වහන්ස අද්භුත යැ. වහන්ස, මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායගහනය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස් කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශබ්ධව පවත්නා කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පමණෙකින් සත්ත්වයන්ගේ හිතාහිත පිළිවෙත් දන්තාසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල ගහන (මුවහ) මැ ය, වහන්ස, යම් සියුපා කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල නො මුවහ මැ යි. එසේ මැ ය; වහන්ස, මම දමා වූ ඇතකු මෙහෙයන්තට පොහොසත්මි, යම් ඇසිල්ලෙකින් වම්පානගරද්වාරයට ගමනාගමනය කරන්නේ ද, (ඒ ඇසිල්ලෙහි) එ හැම ශබ්ධව කුළුබව වක්බව ඇදබව පහළකරන්නේ ය. වහන්ස, එතකුදුවත් අපගේ දසයෝ වෙවයි ප්‍රභායෝ වෙවයි කම්කරුවෝ වෙවයි ඔහු කයින් අන්පරිදි ක්‍රියා කෙරෙහි, බයින් අන්පරිදි බෙණෙහි, ඔවුන්ගේ සිත වූකලි අන්පරිදි වෙ. වහන්ස, ආශ්වයාභී යැ, වහන්ස, අද්භුත යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායගහනය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස්කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශබ්ධව පවත්නා කල්හි සත්ත්වයන්ට හිතාහිත ප්‍රතිපත් දන්තාසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද තෙල (අභයේ විසින්) පිළිසත් මැ ය. වහන්ස, යම් සියුපා කෙනෙක් ඇද්ද තෙල නො පිළිසත් මැ යි.

එවමෙතං පෙසස, එවමෙතං පෙසස, ගඟනං හෙනං පෙසස යදිදං මනුසා, උත්තානකං හෙනං පෙසස යදිදං පසවො. චත්තාරොමෙ පෙසස පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං, කතමෙ චත්තාරො : ඉධ පෙසස එකච්චො, පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො. ඉධ පන පෙසස එකච්චො, පුග්ගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො. ඉධ පන පෙසස එකච්චො, පුග්ගලො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො. ඉධ පන පෙසස එකච්චො, පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, න පරන්තපො, න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනො විහරති. ඉමෙසං පෙසස චතුත්තං පුග්ගලොනං කතමො, තෙ පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති'ති.

ඛොසං හනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, අයං මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං හනෙත පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, අයමි මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං හනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, අයමි මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී¹ බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනො විහරති. අය මෙ² පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති'ති.

කස්මා පන තෙ පෙසස ඉමෙ තසො පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති'ති.

ඛොසං හනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං හනෙත පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං හනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො අත්තානං පරස්සච සුඛකාමං දුක්ඛ පට්ඨකකුලං³ ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හනෙත පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතෙනො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනො විහරති. සො අත්තානං ච පරස්සච සුඛකාමං දුක්ඛ පට්ඨකකුලං නෙව ආතාපෙති, න පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති. හන්ද ච දුති මයං හනෙත ගච්ජාම බ්‍රහ්මච්චො මයං බ්‍රහ්මකර්ණියො'ති.

යසස දුති ත්වං පෙසස කාලං මඤ්ඤසී'ති. අථ ඛො පෙසසො හන්දාරොහපුතෙනා හගචතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා හගචන්තං අභිවාදෙතො පදකම්ණං කතො පකකාමි.

1. සුඛපට්ඨංවෙදී-මජ්ඣිම. 2. අයමෙව මෙ - මජ්ඣිම.
3. සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකකුලෙ-සීඡු, PTS.

පෙස්සය, තෙල (කරුණ) එසේ මැ ය. පෙස්සය, තෙල එසේ මැ ය, පෙස්සය, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල ගහන මැ ය, පෙස්සය, යම් සියුපා කෙනෙක්, ඇද්ද තෙල උත්තාන මැ යි. පෙස්සය, ලොවැ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විදාමාන වූවාහු වෙති, කවර සතරදෙනෙක යත් : පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අත්ම ආපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේ වෙයි. පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අත්මආපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ තමා නො මැ තවනුයේ වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේ වෙයි. හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණ රහිත වූයේ කෙලෙස්පිරිනිවනින් නිවූයේ (ඇතුළත තවන කෙලෙස් නැතිබැවින්) සිහිල් වූයේ (ධාෂාන මාගී එල නිව්‍යාණසුවයෙන්) සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්මයෙන් යුක්ත ව වෙසෙයි. පෙස්සය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපගේ සිත පහදවා දු'යි.

වහන්ස, යම් පුභුලෙක් අත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද මේ පුභුල් මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ, මෙරමා තවන යම් පුභුලෙකුත් වේ ද, මේ පුභුල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. යම් පුභුලෙක් අත්මආපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, මේ පුභුල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. තවද වහන්ස යම් පුභුලෙක් අත්මආපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ තමා නො තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේත් වේ ද, හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණ රහිත වූයේ (කෙලෙස් පිරිනිවනින්) නිව්‍යේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වෙසේ ද, මේ පුභුල් මා ගේ සිත පහදවා යයි.

තවද පෙස්සය, කුමක් හෙයින් මේ තුන් පුභුලෝ තොපගේ සිත නො පහදවත් දයි.

වහන්ස, යම් පුභුලෙක් අත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමා ආකාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනු වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති මෙරමා ආකාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් අත්මආපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමාත් මෙරමාත් ආකාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි. මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් අත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ අත්මත්තප නො වේ ද, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරත්තප නො වේ ද, හේ අනාත්මත්තප වූයේ අපරත්තප වූයේ මේ අත් බැවිහි මැ තෘෂණ රහිත වූයේ (කෙලෙස් ගිහි නිවූ හෙයින්) නිවූයේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්මයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත පහදවයි. සොදය! වහන්ස, දන් ඇපි යම්භ. ඇපි බොහෝ කිස ඇතියම්භ, බොහෝ කරුණි ඇතියම්භ'යි.

පෙස්සය, දන් තෙපි ගමනට කල් දන්නාව'යි. ඉක්බිති පෙස්ස ඇතරුපින් භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව සුන්දරෙන් නැගී භාග්‍යාවතුන් වැද පැදකුණු කොට නික්මගියේ ය.

අඵ බො භගවා, අචිරපක්කනෙන පෙසෙස හත්ථාරොහපුත්තෙහි කඤ්ඤා ආමනෙතසී. පණ්ණිතො භික්ඛවෙ පෙසෙසා හත්ථාරොහපුත්තො, මහා-පඤ්ඤා භික්ඛවෙ පෙසෙසා හත්ථාරොහපුත්තො, සවෙ භික්ඛවෙ පෙසෙසා හත්ථාරොහපුත්තො මුහුත්තං තිසීද්දොස යාවස්සාහං ඉමෙ චන්තාරො පුග්ගලෙ වින්ථාරෙන විහජාමි. මහතා අත්ථෙන සඤ්ඤාත්තො¹ අගමිසස. අපි ච භික්ඛවෙ ඵන්තාවතාපි පෙසෙසා හත්ථාරොහපුත්තො මහතා අත්ථෙන සඤ්ඤාත්තො² ති

ඵතස්ස භගවා කාලො, ඵතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා ඉමෙ චන්තාරො පුග්ගලෙ වින්ථාරෙන විහජෙය්‍ය, භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඤ්ඤා ධාරෙස්සන්ති³ ති. තෙන හි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤා සාධුකං මනසිකරොඵ භාසිස්සාමි⁴ ති. ඵචං භනෙත්ති බො තෙ භික්ඤ්ඤා භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා ඵතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො, අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙචා පුග්ගලො අවෙලකො හොති මුත්තාවාරො, හත්ථාපලෙඛනො⁵, න ඵභිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො, නාභිහට්ඨං, න උද්දිස්ස කට්ඨං⁶, න තිමන්තනං සාදිසති. සො න කුමහිමුඛා පතිගණ්හාති. න බලොපිමුඛා⁷ පතිගණ්හාති⁸. න ඵලකමන්තරං න දණ්ඩ මන්තරං න මුසලමන්තරං, න අනිත්තං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සඛ්ඛිතතිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකතිකා සණ්ඛසණ්ඛවාරිති, න මච්ඡං, න මංසං, න සුරං, න මෙරයං, න පුසොදකං පිබති⁹.

සො ඵකාගාරිකො වා හොති ඵකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො-පෙ-සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. ඵකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, අභිතිපි දත්තීහි යාපෙති, -පෙ-සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙති, ඵකාභිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, අභිතිකමපි¹⁰ ආභාරං ආභාරෙති-පෙ-සත්තාභිකමපි ආභාරං ආභාරෙති. ඉති ඵචරුපං අඤ්ඤාසිකමපි පරියායහත්තභොජනානුයොගමනුසුත්තො විහරති සො සාකභකෙඛා වා හොති. සාමාකභකෙඛා වා හොති. නිවාර්ගකෙඛා වා හොති. දද්දුලභකෙඛා වා හොති. හට්ඨකෙඛා වා හොති. කණ්භකෙඛා වා හොති. ආවාමභකෙඛා වා හොති. පිඤ්ඤාකභකෙඛා වා හොති. තිණ්භකෙඛා වා හොති. ගොමයභකෙඛා වා හොති. චන්ද්‍රිලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලභොජී.

සො සාණාතිපි ධාරෙති. මසාණාතිපි ධාරෙති. ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙති. පංසුකුලාතිපි ධාරෙති. තිරිටාතිපි ධාරෙති. අජ්ඣාතිපි ධාරෙති. අජ්ඣකම්පමපි ධාරෙති. කුසචිරමපි ධාරෙති. වාකචිරමපි ධාරෙති. ඵලකචිරමපි ධාරෙති. කෙසකමබලමපි ධාරෙති. වාලකමබලමපි ධාරෙති. උලුකපකම්පමපි ධාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙස මස්සලොචනානුයොගමනුසුත්තො. උබ්බට්ඨකොපි¹¹ හොති ආසනපටිකම්-තෙතො. උකකුටිකොපි හොති උකකුටිකපචානමනුසුත්තො. කණ්චකා-පස්සපිකොපි හොති කණ්චකාපස්සපෙ සෙය්‍යං කපෙපති. සායනතිය-කමපි උදකොරෙහණානුයොගමනුසුත්තො විහරති. ඉති ඵචරුපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො විහරති. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො, අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො.

1. සංසුත්තො - මජ්ඣං 2. හත්ථාවලෙඛනො - ස්‍යා. 3. කතං - මජ්ඣං
 4. බලොපිමුඛා - සිමු 5. පටිගණ්හාති - මජ්ඣං 6. පිච්චි - මජ්ඣං
 8 { උබ්බට්ඨකොපි - සිමු 7. ආභිකං - සිමු
 උබ්බට්ඨකොපි - මජ්ඣං
 උබ්බත්ථකොපි - ස්‍යා

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙස්ස ඇතරුපින් නික්මැගිය නොබොහෝ වෙලෙහි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් පණ්ඩිත යැ, මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් මහාප්‍රාඥ යැ, ඉදින් මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් යම්තාක් ඔහුට මම මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කෙරෙමි ද, එතෙක් මොහොතක් කල් හුන්නේ නම්, (සොතාපත්තිඵල සඨිධ්‍යාත)මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත ව ගියේ වන්නේ ය. තවද මහණෙනි පෙස්ස ඇතරුපින් මෙතෙකිනුදු මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත වූයේ ය'යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, සුගතයන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, යම් භෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කරනසේක් නම්, භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙන් අසා ධරන්තාහ'යි. එහෙයින් මහණෙනි, අසවු, මනා කොට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි'යි. එසේ යැ වහන්සැ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. බුදුහු තෙල වදළ සේක.

මහණෙනි, ආත්මන්තප වූ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරේ ද : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුඤ්ඤෙක් හළ ආචාර ඇතියේ අපේලු වෙයි, අහරකිස නිමවා අත ලෝනේ වෙයි, (භික්ෂාව සඳහා) එව වහන්සැයි කියනලද්දේ නො එනු වෙයි, සිට වහන්සැයි කියන ලද්දේ නො සිටිනු වෙයි, පළමු ගෙනඑනලද උදෙසා කරනලද පවරනලද භික්ෂාව නො ඉවසයි, හේ කළමුචින් නහා දුන් දය නො පිළිගනී, සැළමුචින් නහා දුන් දය නො පිළිගනී, එළිපත අතර කොට දුන් දය නොගනී, දඬුකඩ අතර කොට දුන් දය නොගනී, මොහොල් අතර කොට දුන් දය නොගනී, වළදන දෙදොකුගෙන් එකකු නැඟී දුන් භික්ෂාව නොගනී, ගැබිනිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, කිරි පොවන්තිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, පුරුෂයන් අතරට ගිය තෙතැත්තිය දුන් දය නොගනී, සංකීර්තනාය කොට දුන් කල්හි නොගනී, ඉතකයකු එළඹ සිටි තැන ඔහුට නොදී දුන් දය නොගනී, මැස්සන් ගොමු ගොමු වැ සිටි තැන දුන් දය නොගනී, (ගොඩ-දිය) මස් නො වළඳයි, රහ-මෙර-සෝචරක පානාය නො කෙරෙයි,

හේ එක් මැ ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්නේ හෝ එක් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි, දෙගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්නේ හෝ ආලෝප දෙකකින් යැපෙනුයේ වෙයි. . . . සත්ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්නේ හෝ සත් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි. එක් කුඩා බත්තලියකිනුදු යැපෙයි, බත්තලි දෙකකිනුදු යැපෙයි. . . . බත්තලි සතකිනුදු යැපෙයි, දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, දෙදවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, . . . සත්දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, මෙසේ මෙබඳු වූ අධිමසකට වරකුදු පරියායභක්තය වැළඳීමෙහි යෙදුණේ වෙයි. හේ අමුපලා වළඳනුයේ හෝ වෙයි, බොධහමු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ලහටු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, දඹුබත් බුදිනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, තණ බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ගොම බුදිනුයේ හෝ වෙයි, වනමුල්පල අහර කොට ඇති වැ යැපෙයි, වැටුණු පල බුදිනුයේ වෙයි.

හේ සණවැහැරිදු දරයි, මුසු රෙදිකඩ ද දරයි, මළසිරුරින් බැහැරකළ වස්ත්‍ර ද දරයි, පාංශකුල ද දරයි, තිහිරිපිළි ද දරයි, අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුරසහිත අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුසවැහැරිදු දරයි, නියදවැහැරිදු දරයි, පුවරුවැහැරිදු දරයි, කෙසකම්බල දු දරයි, අස්ලොම් ආදියෙන් කළ කම්බල දු දරයි, මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වස්ත්‍ර ද දරයි, කෙසමස්සු-ලෝචනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ කෙහෙ රවුලු උදුරනුයේ ද වෙයි, අඳුන් පිළිකෙට කෙළේ උඩුහුරු ව සිටුවනේ ද වෙයි, උත්කුටික ව හිඳ කරන වීයායෙහි යෙදුණේ උලුපයෙන් හිඳුනේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි හිදීම් ආදිය කරනුයේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි ගයනාය කෙරෙයි, සවස කුන්වනු කොට දියෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණේ ද වෙයි. මෙසේ මෙබඳු අන්තකවිධ වූ ශරීරයාගේ ආකාපන පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තෙමේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගඥො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගඥො ඕරබ්භිකො හොති, සුකරිකො සාකුන්තිකො¹ මාගච්චකො එඤ්ඤ මච්ඡඝාතකො වොරො වොරඝාතකො² ඛක්ඛනාගාරිකො, යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙච්චි කුරුරකම්මන්තා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගඥො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගඥො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගඥො රුජා වා හොති ඛතියො ඉද්ධාභිසිත්තො³, බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො, සො පුරුච්චිමෙන නගරස්ස නචං සන්ඝාගාරං කාරාපෙනි කෙසමස්සං ඕභාරෙනි බරුජනං තිවාසෙති, සප්පිතෙඥෙන කායං අඛඤ්ඤජා, මගච්චසාණෙන⁴ පිට්ඨිං කඤ්ඤවමානො සන්ඝාගාරං පච්ඡති සද්ධිං මගෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරොගිතෙන. සො තත් අනන්තරගිතාය භූමියා හරිතුපත්තාය⁵ සෙයං කපොති, එකිස්සා ගාචියා සරුපච්චරියා යං එකස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන රුජා යාපෙනි. යං දුතියස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන මගෙසි යාපෙනි. යං තතියස්මිං එනෙ ඛිරං හොති තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරොගිතො යාපෙනි. යං චතුස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන අග්ගිං ජුගන්ති. අච්ඡෙසෙන චච්ඡකො යාපෙනි. සො එවමාහ: එත්තකා උසභා හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා චච්ඡන්තරු හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය,⁶ එත්තකා චච්ඡන්තරියො හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා අජා හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා උරබ්භා හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා රුකඛා ජිජ්ජනතු සුපන්ථාය, එත්තකා දඛ්ඛා ලුඤ්ඤනතු බරිගිසන්ථායාති.⁷ යෙපස්ස තෙ හොන්ති දසාති වා පෙස්සාති වා කම්මකරුති වා, තෙපි දණ්ඨිතජ්ජතා හයතජ්ජතා අස්සුමුඛා රුදමානා පරිකම්මාති කරොන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගඥො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගඥො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිච්ඡාතො නිඛුන්තො පිනිභුතො සුඛපට්ඨිංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ඥාතෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ඥාතෙවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුඤ්ඤො හගචා, සො ඉමං ඥාතං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති: ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්‍රහ්මන්තං කෙච්චි පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති

1 සාකුණිකො - මජ්ඣං 2 ගොඝාතකො - මජ්ඣං (අධිකං)
3 ඉද්ධාභිසිත්තො - මජ්ඣං 4 මගච්චසාණෙන - මජ්ඣං
5 හරිතුපත්තාය - මජ්ඣං; ස්‍යා 7 පරිසන්ථායති - ස්‍යා
6 (එත්තකා අස්සා හඤ්ඤනතු යඤ්ඤන්ථාය) මජ්ඣං (අධිකං)

මහණෙනි, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලක් එළවන් නසනුයේ වෙයි, හුරන් නසනුයේ ජිහිණිවැදි වූයේ මුඛවැදි වූයේ වෙයි, රෝද වූයේ මසුන් බඳනා කෙවුළු වෙයි, සොරකම් කරනුයේ වොරසාතක වූයේ බන්ධනාගාරයෙහි යෙදුණේ වෙයි. අනා වූත් යම් කුරිරුකම් ඇද්ද ඒ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි. ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුර්ධාහිමෙක කළ ක්ෂත්‍රිය රජෙක් හෝ වෙයි, මහාසාරකුලයෙහි උපන් බමුණෙක් හෝ වෙයි, හේ නුවරින් පෙරදිග නව යාගඤාලාවක් කරවා කෙහෙ රවුලු බහා සරාජික පිරිස් වාස කරවා ගිතෙල් තලතෙලින් කය අභ්‍යභිග කොට මුවහනින් පිට කසමින් මෙහෙසිය හා පෙරෙව් බමුණු සමග යාගඤාලාවට පිවිසෙයි. හේ එහි අමුණොම තවරගන් නො අකුළ බිමැ හෝනේ වෙයි, සමානාරූප වස්සකු ඇති එක දෙනකගේ එක තනයෙක යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙවැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි, තෙවැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් පෙරෙව් බමුණු යැපෙයි. සිව්වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් ගිනි පුදකි. සෙසු තනයෙහි කිරෙන් වසු යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : 'යාග සඳහා මෙතෙක් වෘෂභයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සකරයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සතරිහු නසනු ලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් බැටළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් එළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාගස්තමහ සඳහා මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිදිනුලැබෙත්වා, පරික්ෂෙප-ආස්තරණ සඳහා මෙතෙක් කුසතණ කපනුලැබෙත්වා'යි. ඔහුගේ යම් දස කෙනෙක් හෝ ප්‍රෙෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, ඔහුද දඩුවමින් තැනිගත්තාහු හයින් තැනිගත්තාහු කපුළුමුසු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පරිකර්ම කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි, ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු ආත්මන්තප නො වූ පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තප නො වූ පුද්ගල කවරේ ද යත් : හේ අනාත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකච්ඡද අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථී වූ දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තරාගතයන් වහන්සේ මේ ලෝකයෙහි පහළවත සේක. ඒ තරාගතයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව ඇති මේ ලෝකය තුමුහු නුවණින් දන පසක් කොට දන්නාසේක. ඒ තරාගතයෝ ආදි මධ්‍ය පයථිවසානකල්‍යාණ වූ සාර්ථ සවාසද්දරන වූ ධර්මය දේශනා කෙරෙති, කේවලපරිපූරණ වූ පරිඥද්ධ වූ බ්‍රහ්මචර්යා ප්‍රකාශ කෙරෙති,

ගහපති වා, ගහපතිපුත්තො වා, අඤ්ඤානරඤ්ඤා වා, කුලෙ පච්චාජානො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා නථාගතො සඤ්ඤා පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤා-පටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉතිපටිසඤ්ඤාකිති: සම්මාධො ඝරුවාසො රජා-පථො; අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අඤ්ඤාචසනා ඵකන්තපටිපුණ්ණං ඵකන්තපටිසුඤ්ඤාං සංකල්පිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, ගන්තුනාහං කෙසමස්සං ඕභාරෙතා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගකකිංසං පහාය මහන්තං වා භොගකකිංසං පහාය අප්පං වා ඤාතිපටිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපටිච්චං පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙතා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො ඵචං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සිකාසාර්ථසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති, තිහිතදණ්ඩො තිහිතසන්ධො ලජ්ජි දයාපන්නො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චිතො භොති, දින්නාදසී දින්නා-පාටිකභිතී අපේනෙන සුච්ඡාදෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති, ආරුවාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චිතො භොති, සච්චවාදී සච්චසකො ථෙතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පීසුනං වාචං පහාය පීසුනාය වාචාය පටිච්චිතො භොති, ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භික්කානං වා සකිතා සහිතානං වා අනුප්පදනා, සමඤ්ඤාමො සමඤ්ඤා-රතො සමඤ්ඤානඤ්ඤි සමඤ්ඤාකරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චිතො භොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමතීයා හදයඛිකමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාචං භාසිතා භොති. සමථප්පලාපං පහාය සමථප්පලාපා පටිච්චිතො භොති, කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානචතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තචතිං අත්ථ-සංභිතං.

සො ඤීජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිච්චිතො භොති. ඵකහතතිහො භොති රතකුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නච්චභිතවාදිතවිසුක-දස්සනා පටිච්චිතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩන-විභුසනච්ඡානා පටිච්චිතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චිතො භොති. ජාතරූපරජතපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති ආමකධඤ්ඤා-පටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. ආමකමංසපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. දුසිදුසපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. අපේලකපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. කුකකුටි-සුකරපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. හත්ථිගවාස්සවිලව්‍යාපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. බෙත්තච්ඡුපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. දුතෙය්‍ය-පභිනගමනානුයොගා පටිච්චිතො භොති. කයවිකකයා පටිච්චිතො භොති. තුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි පටිච්චිතො භොති. උකෙකාචන-වඤ්ඤානතිකතිසාවියොගා පටිච්චිතො භොති. ඡේදනච්චබ්බකිනවිපරු-මොසආලොපසහසාකාරු පටිච්චිතො භොති.

ශභපතියෙක් හෝ ශභපතිසුත්‍රයෙක් හෝ අන්‍යතර කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ ධර්මය අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි, හේ ඒ ශ්‍රද්ධාප්‍රතිලාභයෙන් යුක්ත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි : ශාඛාවාසය සම්බාධ යැ, කෙලෙස් උපද්‍රවා නැතෙක, පැවිද්ද අභාවකාශයැ, ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තපරිසුර්ණ වූ එකාන්තපරිශුද්ධ වූ ලිඛිත ගඬිබයක් බදු මේ සසුන්බඹසර වසන්නට පහසු නො වෙයි. මම කෙස් රවුලු බහා කහවත් හැඳපෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙමි නම් යෙහෙකැ'යි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ භෝගස්කන්ධය හෝ හැරපියා මහත් වූ භෝගස්කන්ධය හෝ හැරපියා ස්වල්ප වූ නැපිරිස් හෝ හැරපියා මහත් වූ නැපිරිස් හෝ හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙයි.

හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාර්ථවයට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරපියා ප්‍රාණවධයෙන් වැළැකුණේ වෙයි, තැබූ දුඹු ඇති ව තැබූ අවි ඇති ව (අකුශලයෙහි) ලජ්ජා ඇතියේ සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි භික්ෂාකම්පි ව වාසකෙරෙයි. අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැකුණේ වෙයි, දුන් දය ගන්නේ දුන් දය කැමැතිවනුයේ නො ඍසාර වූ පවිත්‍ර වූ සිතින් යුක්ත ව වෙසෙයි. අමුම්සර හැරපියා බඹසර ඇතියේ අමුම්සරින් දුරුව මෙටුන සධ්‍ධාත ශ්‍රාමධර්මයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකුණේ වෙයි, සත්‍යවාදී ව සත්‍යසන්ධාන ඇතියේ තිර කථා ඇතියේ හැඳහිසයුතු වූයේ ලොකයා නො රවටනුයේ වෙයි, පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැකුණේ වෙයි. මෙතැනින් අසා මුන්ගේ හේදයට තුලුන් කෙරෙහි නො කියනුයේ නොහොත් එතැනින් අසා තුලුන්ගේ හේදයට මොවුන්ට නො කියනුයේ වෙයි. මෙසේ භික්ෂු වූවන් සමගි කරනුයේ සමග වූවන්ට අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ සමගි වූවන් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගි වූවන් දක සතුටු වනුයේ සමගි කරන බස් කියනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැකුණේ වෙයි. නිදෙස් වූ කනට සුව වූ පෙම් වඩන නියරි වූ බොහෝ දෙනාට කැමැති වූ බොහෝ දෙනාට මනාප වූ යම් බසක් ඇද්ද, එබදු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ඵලාපය හැර පියා සම්ඵලාපයෙන් වැළැකුණේ වෙයි, කාලවාදී භූතවාදී අර්ථවාදී ධර්මවාදී විනයවාදී වූයේ නිසි කාලයෙහි සකාරණ වූ පයඛින්න ඇති අර්ථසම්පන්න වූ සිත්හි ලා ධැරියයුතු බස් කියන්නේ වෙයි.

හේ ඛිජ්ජාම භූතශ්‍රාමයන්ගේ සිද්ධි ආදී (විකොපන)යෙන් වෙන්වූයේ වෙයි. රාත්‍රි භොජනයෙන් වැළැකුණේ විකල්බොජනෙන් වෙන්වූයේ එක්වේලේ වළඳනු වෙයි. නටනු ගයනු වයනු විසුලුදස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. මල්ගඳවිලෙවුන් ධැරීම සධ්‍ධාත මන්ධන විභූෂණකාරණයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. රන් රිදී පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ස්ත්‍රින් කුමාරින් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, දසියසුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. එඵවන් තිරෙඵවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, කුකුළන් හුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ඇතුන් ගවයන් අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. කෙත්වත් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. දුතගමන් හා පණ්ඩිත ගමන්හි යෙදීමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ක්‍රයවික්‍රයයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. තුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්ලස් වංචා රැවැටීම යන කුච්චප්‍රයෝගයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්පාආදිය සිද්ධි වධ බන්ධන මංපැහැරීම ගම්පැහැරීම සාහසක්‍රියා යන මෙයින් වැළැකුණේ වෙයි.

14 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - ශභපති වග්ගො [3.1.1 කඤ්ඤා සුත්තං]

සො සත්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන, කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්ථාපි නාම පක්ඛිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති, සපත්තභාරොච ඛෙති. ඵචමෙචං භික්ඛු සත්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන, කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛිකේන සමන්තාගතො අඤ්ඤානං අනවච්ඡසුඛං පටිසංවෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දිඤ්චා න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති, යන්ධිකරණමේනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවූතං විහරන්තං අභිඤ්ඤා දෙමනඤ්ඤා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවේද්‍යං, තඤ්ඤා සංවරාය පටිපඤ්ඤාති, රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා-පෙ-භානෙන ගඤ්ඤා භාසිඤ්ඤා-පෙ-ච්චාය රසං සාසිඤ්ඤා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්ධිකරණමේනං මනිඤ්ඤානං අසංවූතං විහරන්තං අභිඤ්ඤා දෙමනඤ්ඤා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවේද්‍යං, තඤ්ඤා සංවරාය පටිපඤ්ඤාති, රකඛති මනිඤ්ඤානං, මනිඤ්ඤානෙ සංවරං ආපඤ්ඤාති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අඤ්ඤානං අභ්‍යාසකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

සො අභික්කන්තො පටික්කන්තො සමපජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී භොති, සම්මිඤ්ඤාතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී භොති, සඛ්ඤාපිපත්තවිචරධාරණෙ සමපජානකාරී භොති, අසිතෙ පිතෙ ඛාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී භොති, උච්චාරපඤ්ඤාමකමෙම සමපජානකාරී භොති, ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී භොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඛිකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්ප-ඤ්ඤානෙ සමන්තාගතො විවිත්තං සෙනාසනං හජති. අරඤ්ඤා රුකඛිච්චලං පබ්බතං කඤ්ඤා රිටිගුහං සුසානං චනපඤ්ඤා අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤානං.

සො පච්ජාගතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජිතා උජ්ජං කායං පතිධාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා. සො අභිඤ්ඤා ලොකෙ පහාය විගතාභිඤ්ඤාන වෙතසා විහරති. අභිඤ්ඤාය විත්තං පරිසොධෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපන්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණගුත්භිතානුකම්පි. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. පිනමිඤ්ඤා පහාය විගතපිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පිනමිඤ්ඤා විත්තං පරිසොධෙති. උභවචකුකකුච්චං පහාය අනුඤ්ඤාතො විහරති අඤ්ඤානං චූපසන්තවිත්තො. උභවචකුකකුච්චා විත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති අකථඛකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

හේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විවරයෙන් කුක්ෂිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටුවූයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙකි මැ යේ ද පාසිවුරු ගෙන මැ යෙයි. යම්හේ පක්ෂි ගකුනායෙක් යම් දිගෙක පියාඹායේ ද, පියාපත්ඛර සහිත ව මැ පියාඹායෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විවරයෙන් කුක්ෂිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටුවූයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙකි මැ යේ ද පාසිවුරු ගෙන මැ යෙයි. හෙතෙම මේ ආයාඨිලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනාවදා සුඛය විදී.

හේ ඇසින් රු දූක නිමිත්ත විසින් නො ගන්නේ වෙයි, අනුවාඤ්ජන විසින් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිත්‍රිය අසංවෘත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යා දොර්මනසා සධ්ධායත ලාමක අකුලෙධර්මයේ අනුබදනාහු ද, ඒ වක්ෂුරිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, වක්ෂුරිත්‍රියය රකී, වක්ෂුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ, කනිත් ගබ්ද අසා . . . . නැහැයෙන් ගද ආසුරාණ කොට . . . . දිවින් රස විද . . . කයින් පහස් පැහැසෑ . . . මනසින් දහම්අරමුණු දන නිමිති විසින් නො ගන්නේ වෙයි, අනුවාඤ්ජන විසින් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනඉන්ත්‍රියය අසංවෘත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යාදොර්මනසා සධ්ධායත ලාමක අකුලෙධර්මයේ අනුබදනාහු ද, ඒ මනඉන්ත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, මනඉන්ත්‍රියය රකී. මනඉන්ත්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ ආයාඨි වූ මේ ඉන්ත්‍රියසංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අධ්‍යාසෙකසුඛය විදී.

හේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ (සම්පජානකාරී) වෙයි, අභිවුඛ ව බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, (අත්පා) හැකිළීමෙහි දිගු කිරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, සහළ-පා-සිවුරු බැරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, අසිත පිත බාසිත සාසිතයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, උච්චාර ප්‍රභාවකර්මයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නො බිණීමෙහි සම්පජානකාරී වේ.

හේ මේ ආයාඨි වූ ශීලස්කන්ධයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි ඉන්ත්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි වූ ඉන්ත්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි වූ සමානිසම්ප්‍රඥානායෙන් ද සමන්වාගත වූයේ අරණ්‍ය යෑ වෘක්ෂමුල යෑ පර්වත යෑ කඤ්ඤ යෑ ගිරිගුහා යෑ සුසාන යෑ වනප්‍රඤ්ඤා යෑ අභ්‍යවකාශ යෑ පලාලසුඤ්ඤා යෑ යන ජන ඉන්‍යා වූ සෙනසුනක් ඇසුරුකෙරෙයි.

හේ පසුබතෑ පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිහිය කර්මසාරානායට අභිවුඛ කොට එළවා හිදී. හේ ස්කන්ධලෝකයෙහි දඩ් ලෝභය දුරුකොට විගත අභිධ්‍යා ඇති සිතින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, ව්‍යාපාද සධ්ධායත ප්‍රද්වේශය දුරුකොට ව්‍යාපාදයට නො පැමිණි සිත් ඇති ව සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි භිතෘනුකම්පි වූ වෙසෙයි, ව්‍යාපාද ප්‍රද්වේශයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඊනම්ද්ධය දුර කොට විගත වූ ඊනම්ද්ධ ඇති වූ වෙසෙයි, ආලෝකසංඥ ඇති ව සිහි ඇති ව සම්ප්‍රඥා ඇති ව ඊනම්ද්ධයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුක්කුච්ච ය දුරුකොට අනුද්ධත වූ වෙසෙයි, අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇතියේ උද්ධවච කුක්කුච්චයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. විචිකිච්චා ව දුරුකොට තුරු සෑක ඇති වූ වෙසෙයි, කුලෙධර්මවිභවයෙහි කථංකථා (සෑක) රහිත වූයේ විචිකිච්චායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

සො ඉමෙ පඤ්ච නිවර්ණෙ පහාය වෙනසො උපකක්ඛ්‍යෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බඋකරණෙ, විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්‍ෂානං උපසම්පජ්ඣ මහරතී. විතකක-විචාරනං චූපසමා අජ්ඣතනං සම්පසාදනං වෙනසො ඵකොදිගාමං අවිතකකං අච්චාරං සමාහිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්‍ෂානං උපසම්පජ්ඣ මහරතී. පිතියා ච මිරාගා උපෙකකකො ච මහරතී. සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ඤ කායෙන පටිසංවේදෙහි. යන්තං අරියා අච්ඤ්ඤානි: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිභාරීති තං තතියං ක්‍ෂානං උපසම්පජ්ඣ මහරතී. සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච පහානා, පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා¹ අදුකඛං අසුඛං² උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ක්‍ෂානං³ උපසම්පජ්ඣ මහරතී.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛගණෙ විගතුපකක්ඛ්‍යෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁴ පුබ්බෙ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරතී. සෙය්‍යපිදං: ඵකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපො අමුත්‍රාසිං ඵචන්නාමො ඵචඛොතොතො ඵචංචණණො ඵචමාභාරො ඵචං-සුඛදුකඛපටිසංවේදී ඵචමාසුපරියතොතො. සො තතො චූතො අමුත්‍ර උදපාදිං⁵ තත්‍රාපාසිං ඵචන්නාමො ඵචඛොතොතො ඵචංචණණො ඵචමා-භාරො ඵචංසුඛදුකඛපටිසංවේදී ඵචමාසුපරියතොතො. සො තතො චූතො ඉඬුපපතොතො⁶ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරතී.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛගණෙ විගතුපකක්ඛ්‍යෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁴ සත්තානං චූතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චකඛුනා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ, සීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මු-පගෙ සතෙත පජානාති. ඉමෙ චත භොතොතො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං මිනිපාතං නිරයං උප පන්නා. ඉමෙ චා පන භොතොතො සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා⁷ති. ඉති දිබ්බෙන චකඛුනා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ සීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

1. අත්ථගමා - PTS
 2. අදුකඛමසුඛං - මජ්ඣං
 3. චතුස්ථංකානං - සීඉ
 4. ආනෙඤ්ජප්පතො - මජ්ඣං, සීඉ
 5. උපාදිං - සීඉ

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුර්වල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් දුරුකොට කාමච්ඡද නිවරණයෙන් වෙන් වැ (ශෂ නිවරණ) අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වැ විතර්කසහිත විචාරසහිත විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක-විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රසාදනය ඇති විත්තයාගේ එකොදිභාවය ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. ප්‍රීතිය ද ඉක්මවීමෙන් උපේක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ වෙසෙයි. කයින් සුවය ද විඳි, ආයතීයෝ යම් ධ්‍යානයක් (ගෙන) උපෙක්ෂා ඇත, ස්මාතිමත් යැ, සුඛවිභාර ඇතැ'යි පවසත් ද, ඒ තාතීය ධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් දුඃඛ-යාගේ ද ප්‍රත්‍යාණයෙන් පෙර මැ සොමනස් දෙමනසුන් නැතිකිරීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂාස්මාතින්ගේ පාරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථධ්‍යානය උපයා වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත චතුර්ථධ්‍යානයමාපත්තියෙන් සමාහිත කල්හි සමාහිත හෙයින් පරිශුද්ධ කල්හි පරිශුද්ධ හෙයින් ම පයඨවදන කල්හි එහෙයින් අනාභිගණ කල්හි අනාභිගණ හෙයින් විගතොපක්ලේශ කල්හි එහෙයින් මෘදු වූ කල්හි කර්මක්ෂම කල්හි සථිත කල්හි අවලප්‍රාප්ත කල්හි පුරීනිවාසානුස්මාතිඤ්ඤාය පිණිස සිත එළවයි, හේ අනෙකප්‍රකාර වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතලිසකුදු ජාති පනසකුදු ජාති සියයකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියදහසකුදු නොයෙක් සංවර්ත(නැසෙන) කල්පයනුදුනොයෙක් විවර්ත(භටගන්තා) කල්පයනුදුනොයෙක් සංවර්ත විවර්තකල්පයනුදු අසුවල් තැනැ මෙනම් ඇතියෙම් මෙහොත් ඇතියෙම් මේ වන් පැහැ ඇතියෙම් මේ වන් අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙසේ සුවදුක් විඳිනු වූයෙම්, මෙසේ ආයුපයානිත්ත ඇති වීම්. එ මම එයින් සැවැ අසුවල් තැනැ උපන්මි, එහි දු මෙනම් ඇතියෙම් මෙහොත් ඇතියෙම් මෙවන් පැහැ ඇතියෙම් මේ බදු අහර ඇතියෙම් වීම්. මෙසේ සුවදුක් විඳිනු වූයෙම්. මෙසේ ආයුපයානිත්ත ඇති වීම්. එ මම ඉන් සැවැ මෙහි උපන්මි'යි. මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනෙකවිධ වූ පූර්වනිවාස සිහිකරයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඨවදන අනාභිගණ විගතොපක්ලේශ මෘදුක කර්මණා සථිත කල්හි අනිඤ්ජනභාවයට පත් කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති-උපප්‍රාප්ති ඤ්ඤාය පිණිස සිත එළවයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදා-මාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගති ඇති දුර්ගති ඇති යථාකර්මොපග සත්ත්වයන් දනගනී: මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුශ්-වර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්දුශ්වර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝදුශ්වර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයතීයනට උපවාද කළාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකර්ම සමාදාන කළාහු වෙති. ඔහු කාමුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාත වූ නරකයට පැමිණියාහු වෙත්. යළි මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායසුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු මනස්සුවර්තයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයතීයනට උපවාද නො කළාහු සමාග් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු සමාග්දෘෂ්ටිකර්ම සමාදානය කළාහු වෙති, ඔහු කාමුන් මරණින් මතු සුගති සචර්ග ලොකයට පැමිණියාහ'යි මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගතිහත වූ දුර්ගතිහත වූ යථාකර්මොපග සත්ත්වයන් දනැගනී.

සො ඵලං සමාගිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරිසොද්ධතෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපතො ආසවානං ඛලස්සණාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපදති යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පඤ්ඤා කාමාසවා පි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා පි විතං විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතමිති ඤ්ණං හොති. ඕණා ජාති, වුසිතං, බුභමචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කතායාති පජානාති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුඤ්ඤා භෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාප- නානුයොගමනුසුතො, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු- සුතො, සො අනත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨිව ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිනිභූතො සුඛපටිසංවෙදි බුභමභූතො අත්තනා විහරති'ති

ඉදම්මොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ජති.

කඤ්ජ සුභතං පඨමං.

භේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිභුද්ධ පයඛිච්ඡාදන අනාධිගණ විගතෝපක්කමෙ චෛත්‍යානුක කල්හි කර්මකෂම ස්ථිත කල්හි අනිඤ්ජනභාවප්‍රාප්ත කල්හි ආසුචක්ෂයඤ්ඤාසුත්තය පිණිස සිත ඵලවයි. භේ මේ දුක යැයි තත්වු පරිදි දනගනී, මේ දුක්ඛසමුදය යි යථාභූත වූ දනගනී, මේ දුක්ඛනිරෝධයැ යි යථාභූත වූ දනගනී, මේ දුක්ඛනිරෝධඛණික පටිපදා යි යථාභූත වූ දනගනී. මොහු ආසුචයෝ යැයි යථාභූත වූ දනගනී, මේ ආසුචසමුදය යි යථාභූත වූ දනගනී, මේ ආසුචනිරෝධයැ යි යථාභූත වූ දන ගනී, මේ ආසුචනිරෝධඛණික ප්‍රතිපදායැයි යථාභූත වූ දනගනී, මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුචියෙහු මුදෙයි, සිත භවාසුචියෙහු මුදෙයි, සිත අවිද්‍යාසුචියෙහු මුදෙයි, විච්ඡික්ක කල්හි විච්ඡික්ක යැයි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඤ්ඤාසුත්තය වෙයි, ජාති කෂය වූ යැ, බ්‍රහ්මර වූය නිමවන ලද, කර්ම කරනලද, මේ අර්හත්ත්වය සඳහා කටයුතු අනෙකක් නැතැයි දනගනී.

මහණෙනි, මේ අත්මපරිකාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අනාත්මන්තප වූ පරපරිකාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අපරන්තප වූ සුද්ගල යැයි කියනු ලැබේ. භේ අනාත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත්බැව්හි මෑ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ ධ්‍යාන මහපලනිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වෙසේ යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වදනුයේක, සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළාහ'යි.

කඤ්ඤාසුත්තය පළමුවැනියි.

2. 1. 2.

අධිකනාගර සුභනං

එවිං මේ සුභනං එකං සමයං ආයඤ්ඤා ආනන්දා වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකො. තෙන ඛො පන සමයෙන දසමො ගහපති අධිකනාගරෙ පාටලිපුත්තං අනුප්පන්නො භොති කෙනවිදෙව කරණියෙන. අප ඛො දසමො ගහපති අධිකනාගරෙ යෙන කුකකුටාරමො යෙන අඤ්ඤාතරෙ හිකඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති නං හිකඛුං අභිචාදෙනි ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො දසමො ගහපති අධිකනාගරෙ නං හිකඛුං එතදවොච: කහනනු ඛො හන්තො ආයඤ්ඤා ආනන්දා එතරහි විහරති. දසසනකාමා හි මයං නං ආයඤ්ඤාතො ආනන්දා. එසො ගහපති ආයඤ්ඤා ආනන්දා වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෝති. අප ඛො දසමො ගහපති අධිකනාගරෙ පාටලිපුත්තො නං කරණියං තීරෙනි යෙන වෙසාලී යෙන බෙලුවගාමකො යෙනායඤ්ඤා ආනන්දා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති ආයඤ්ඤාතො ආනන්දො අභිචාදෙනි ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො දසමො ගහපති අධිකනාගරෙ ආයඤ්ඤාතො ආනන්දො එතදවොච:

අභි නු ඛො හන්තො ආනන්දා තෙන හගචතා ජානතා පසාතා අරහතා සමමාසමුඤ්ඤෙන එකඛමෙමො අකඛාතො යජ් හිකඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තං වා¹ විත්තං විමුච්චති. අපරිකඛිණා² වා ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තං වා³ අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාතී'ති. අභි ඛො ගහපති තෙන හගචතා ජානතා පසාතා අරහතා සමමාසමුඤ්ඤෙන එකඛමෙමො අකඛාතො, යජ් හිකඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්ඤෙව විත්තං විමුච්චති. අපරිකඛිණා වා ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ඤෙව අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාතී'ති. කතමො පන හන්තො ආනන්දා තෙන හගචතා ජානතා පසාතා අරහතා සමමාසමුඤ්ඤෙන එකඛමෙමො අකඛාතො යජ් හිකඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්ඤෙව විත්තං විමුච්චති. අපරිකඛිණා වා ආසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ඤෙව අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාතී'ති.

-
1. අවිමුත්තං වෙච - මජ්ඣං, සා.
  2. අපරිකඛිණා වා - සා
අපරිකඛිණා වා - මජ්ඣං
  3. අනනුප්පත්තං වා - මජ්ඣං, සා

2. 1. 2

අට්ඨකනාගර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී, එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. එකල අවධකනගර වැසි දසම ගැහැව් කිසියම් කරුණෙකින් පැළලුප් නුවරට පැමිණියේ වෙයි. අවධකනගර වැසි දසම ගැහැව් කුක්කුචාරාමයෙහි එක්තරා මහණක්හු කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී ඒ මහණහු සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධකනගර වැසි දසම ගැහැව් ඒ 'මහණහට තෙල කී : වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දන් කොහි වෙසෙත් ද ? අපි ඒ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තම හ' යි. ගැහැවිය, තෙල ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙත්' යි. එසඳ අවධකනගර වැසි දසම ගැහැව් පැළලුප් නුවර ඒ කරුණි නිමවා විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹී, ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධකනගර වැසි දසම ගැහැව් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල කී :

'වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හුගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණු හෝ සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ හෝ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ හෝ අනුත්තර යොගකෂමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙ ද ? ගැහැවිය, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හුගේ යම් අරමුණෙකි ලා නො මිදුණු වූ ද සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ අනුත්තර යොගකෂමයක් නුවණින් ලබා ද එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙයි. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හු ගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණු වූත් සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූත් ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූත් අනුත්තර යොගකෂමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු වූ වදරන ලද එක් ධර්මය කවරේ යැ.

22 මජ්ඣම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අධ්වනනාගර සුත්තං]

ඉධ ගහපති භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධව අකුසලෙහි ධමෙහි සවිනක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකකති. ඉදමපි ඛො පඨමං ක්ඛානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති; තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්චන්තං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්කයා ඔපපාතිකො ගොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසස්තා අරහතා සම්මා-සම්බුද්ධෙන ඵකධමෙමා අකඛාතො, යත්ථ භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්චෙව විතතං විමුච්චති. අපරික්කිණා ච ආසවා පරික්කයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං-පෙ-දුතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටි-සඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො දුතියං ක්ඛානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධ-ධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්ම නන්දියා පඤ්චන්තං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්කයා ඔපපාතිකො ගොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසස්තා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන ඵකධමෙමා අකඛාතො යත්ථ භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභි තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්චෙව විතතං විමුච්චති. අපරික්කිණා ච ආසවා පරික්කයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු පිතියා ච විරාගා-පෙ-තතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො තතියං ක්ඛානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා-පෙ-චතුත්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො චතුත්ථං ක්ඛානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ- අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු මේත්තාසභගතෙන චේතසා ඵකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං, ඉති උඤ්චමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකකති: අයමපි ඛො මේත්තාවේතො-විමුත්ති² අභිසංඛිතා අභිසංඤ්චනසිතා, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ- අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

1. සබ්බත්තතාය - සිමු.
2. චේතසාවිමුත්ති - සිමු.

ගැහැවිය, මෙසේනෙහි මහජන කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුසල දහමින් වෙන් වූ විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති පළමු වන දැහැන් උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ සිතයි : ' මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දෙකි. සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. යම් කිසිවක් කරන ලද නම් සිතින් නිපදවන ලද නම් ඒ අනිත්‍ය යැ. නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති'යි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡායට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඡායට නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමච්චිදර්ශනාමය ධර්මරාගයෙන් පසුව ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇති වූ, එහි මෑ පිරිනිවෙයි. ගැහැවිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්භක් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන මහජනත්‍රයේ අවිච්ඡික වත්තය විච්ඡික වේ ද, අපරික්‍ෂිණ ආසුච්ඡායේ පරික්‍ෂයට යෙත් ද නො පැමිණ අනුත්තර යෝගකෂමය ලබා ද එබඳු වූ මේ එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහජන විතර්කවිවාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් සිය සත්ත්ව සම්ප්‍රසාද ඇති කරන දෙවන දැහැන් උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ දෙවන දැහැන ද උත්පාදිත යැ ප්‍රකල්පිත යැ. යම් කිසිවක් උත්පාදිත වේ නම් ප්‍රකල්පිත වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇත්තේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡායන්ගේ ක්‍ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඡායට නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමච්චිදර්ශනා ජන්දරාගයෙන් මෑ පසුව ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය වූ යෑමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇති වූ එහි පිරිනිවන් පානේ යැ. ගැහැවිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්භක් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ විභරණ කරන මහජනත්‍රයේ යම් අරමුණෙක්හි ලා අවිච්ඡික වූත් සිත විච්ඡික වේ ද අපරික්‍ෂිණ වූත් ආසුච්ඡායේ පරික්‍ෂයට යෙත් ද අප්‍රාප්ත වූත් අනුත්තර යෝගකෂමය ලබා ද මේ එබඳු වූ එක් ධර්මයෙක් ද වදරන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහජන . . . ප්‍රීතිවිරාගයෙකුණු තුන්වන දැහැන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ තුන්වන දැහැන ද සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. සිතින් කරන ලද්දෙකි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහජන සුඛප්‍රභාණයෙකුණු . . . සියුච්ඡාය දැහැන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි. මේ සියුච්ඡාය දැහැන ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහජන මෙමත්‍රී සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වාස කෙරෙයි. එ සෙයින් මෑ දෙවන දිග ද එසෙයින් මෑ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මෑ සතර වන දිග ද සි මෙසේ උඩ, යට සරස හැම තන්හි සඵාතමනායෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රවේර වූ අව්‍යාධාධ වූ මෙමත්‍රී සහගත සිතින් පැහැස වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ මෙත්තාවෙතොවිච්ඡිකත්තිය ද කරන ලද්දක. සිතින් නිපදවන ලද්දකි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

24 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අධ්වනිනාගර සුත්තං]

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන චේතසා-පෙ-මුදිතා-සහගතෙන චේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිතා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං, ඉති උදධම්බො තිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාචන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහඟ්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්ඤාපජේඛන එරිතා විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති අයමපි බො උපෙක්ඛාචේතො විමුත්ති². අභිසංඛිතා අභිසංඝෝචනසිතා, යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝචනසිතං, තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝාදානං සමතික්කම, පටිසංඝාදානං අත්ථඛමා නානත්තසංඝාදානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසො ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි බො පන අකාසානඤ්චායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඝෝචනසිතා, යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝචනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි බො විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඝෝචනසිතා, යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝචනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම නත්ථි කිංඤ්චි ආකිංඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි බො ආකිංඤ්චායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඝෝචනසිතා, යං බො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෝචනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මන්ති පජානාති සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො චේ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙච ධම්මරාගෙන තාය ධම්මන්දියා පඤ්ඤානං ඕරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා අයමපි බො³ ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධොන එකධම්මො අක්ඛාතො යත්ථ භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්චොච විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්චො අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති' ති.

---

1. සබ්බත්තතාය - සිමු.
2. චේතසොවිමුත්ති - සිමු.
3 අයං බො - සිමු.

මධ්‍යම පණිවිඩය - සහජනී වර්ග [2.1.2 අවධානයෙන් සුමන] 28

තවද ගැහැවිය, මහණ කරුණ සහගත සිතින්... මුදිතා සහගත සිතින්... උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. එසේ මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග ද යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සර්වාත්මතායෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ අව්‍යාධාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ උපේක්ෂා වෙතොවිච්ඡික්කියද සිතින් කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතිත්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසසංඥ වන්ගේ අසාධනමයෙන් නානාත්වසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් 'අහස අනන්ත යැ' යි ආකාසානඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ ආකාසානඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්මවා පියා 'කිසිත් නැතැ' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා පියා 'කිසිත් නැතැ' යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය උපයා වෙසෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: "මේ ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමාපත්තිය ද හේතුයෙන් කරන ලද වෙයි, සිතින් සිතන ලද වෙයි. වැලි යම් මැ දූයෙක් අභිසඛිත අභිසඤ්චෙතයිත වේ නම්, එය අනිත්‍ය වෙයි, නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතැ' යි දනගනී. හේ ඒ ඔමටවිදර්ශනාධර්මයෙහි සිටියේ අප්‍රවක්ෂායට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම්, එ මැ ඔමට විදර්ශනා ධර්ම රාගයෙන් ඒ ධර්මනන්දියෙන් පඤ්චොරමිහාගිය සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතියේ එහි මැ පිරිනිවෙයි. ගැහැවිය, (ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ආශ්‍යානුශය) දන්තා වූ (හැම ඥෙයධර්මය) දන්තා වූ අරහත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් විසින් යම් අරමුණෙක අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වෙසෙන හිසුහු හේ අවිච්ඡික්ත විත්තයත් මිදේ ද, අපරික්ෂිණ ආසුචයෝ ක්ෂයවීමට යෙත් ද, අනානුප්‍රාප්ත අනුත්තර යෝගකේමයත් ප්‍රතිලාභ කෙරේ ද එබඳු වූ මේ ඒකධර්මය වදරන ලද්දේ යයි.

26 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අට්ඨකනාගර සුත්තං]

එවං චුතො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච : “සෙය්‍යථාපි භනො ආනන්ද පුරිසො එකං නිබ්බුඛං ගවෙසනො සක්ඛිදෙව එකාදස නිබ්බුඛානි අභිගචේඡය්‍ය, එවමෙව ඛො අහං භනො එකං අමතථාරං ගවෙසනො සක්ඛිදෙව එකාදස අමතථාරානි අලුථං සචණ්ඤා¹. සෙය්‍යථාපි භනො පුරිසස්ස අගාරං එකාදසථාරං, සො තස්මිං අගාරෙ ආදිතො එකමෙකෙනපි ථාරෙත සක්ඛුණේය්‍ය අත්තානං සොඤ්චිං කාතුං, එවමෙව ඛො අහං භනො ඉමෙසං එකාදසනනං අමතථාරානං එකමෙකෙනපි අමතථාරෙත සක්ඛුණීස්සාමි අත්තානං සොඤ්චිං කාතුං. ඉමෙ හි නාම භනො අඤ්ඤානිඤ්ඤා ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසිස්සන්ති. කිංපනාහං² ආයසමනො ආනන්දස්ස පුජං ත කරිස්සාමි”ති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො පාටලීපුත්තකඤ්ච වෙසාලීකඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඪං සන්තිපාතාපෙත්වා³ පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්වා සන්තපෙසි සමපචාරෙසි. එකමෙකඤ්ච භික්ඛුං පචේවකදුස්සයුගෙන අච්ඡාදෙසි. ආයසමනනං ආනන්දං තිච්චරෙන අච්ඡාදෙසි. ආයසමනො ච ආනන්දස්ස පඤ්චසතං විහාරං⁴ කාරාපෙසි’ති.

අට්ඨකනාගරසුත්තං දුතියං.

---

1. භාවනාය - මජ්ඣං.
2. කිම්බිහං පනාහං - මජ්ඣං, ස්‍යා
3. සන්තිපාතෙත්වා - මජ්ඣං, ස්‍යා,
4. පඤ්චසතවිහාරං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මධ්‍යම පණතොසකය - ගහපති වගීය [2.1.2 අට්ඨකතාගර සූත්‍රය] 37

මෙසේ වදළ කල්හි අට්ඨකතගර වැසි දඟම ගෘහපති ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවනට තෙල සැල කළේ : "වහන්ස, ආනන්දයෙනි, එක නිධානයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක් මැ පියොවින් එකොළොස් නිධාන කෙනකුත් යම්සේ ලබා ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම එක් අමාදෙරක් සොයනුයෙමි එක් මැ පියොවින් එකොළොස් අමාතථාර කෙනකුත් අසන්නට ලත්මි. වහන්ස, යම් පරිදි මිනිසක්හට එකොළොස් දෙරක් ඇති ගෙයක් වේ ද, ඒ ගෙය ඇවිළුගත් සඳ එක් එක් මැ දෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකි වේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම මේ එකොළොස් අමාදෙර අතුරෙන් එක් එක් මැ අමාදෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකිවන්නෙමි. වහන්ස, යම්ගෙයෙකින් මේ අන්‍යකීර්ථකයෝ ආව්‍යාභි හට ආව්‍යාභිධනය සොයත් නම්, වැලි කුමක්හෙයින් මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවනට පූජාවක් නො කෙරෙමි ද"යි.

ඉක්බිති අට්ඨක තගර වැසි දඟම ගෘහපති පැළලුප් නුවර වූ ද විසාලා නුවර වූ ද භික්ෂු සඛ්‍යයා රැස්කරවා ප්‍රණීත බාදාභොජ්‍යයෙන් සියතින් සත්තර්පණ සම්ප්‍රචාරණ කැරැවී. යළි එකෙකි භික්ෂුවට එකෙකි වස්ත්‍ර යුග්මයක් දුන්නේ ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවනට තුන්සිවුරු දුන්නේ ය. තවද ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පඤ්චසතික විහාරයක් කැරැවී යයි.

දෙවැනි අට්ඨකතාගර සූත්‍රය යි.

2. 1. 3

සෙබ සුභතං

එවං මෙ සුභතං එකං සමයං භගවා; සකෙකසු විහරති කපිලවස්ථුසමි. නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො; පන සමයෙන කාපිලවස්ථවනං සක්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අචිරකාරිතං භොති අනඤ්ඤාච්චිත්ථං¹ සමණෙන වා; බ්‍රාහ්මණෙන වා; කෙනවි වා; මුනුස්සභුතෙන. අථ ඛො; කාපිලවස්ථව; සක්‍යා; යෙන භගවා; තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා; භගවන්තං අභිවාදෙත්වා; එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා; ඛො; කාපිලවස්ථව; සක්‍යා; භගවන්තං එතදවොච්චිං: ඉධ භනෙත කාපිලවස්ථවනං සක්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අචිරකාරිතං² අනඤ්ඤාච්චිත්ථං සමණෙන වා; බ්‍රාහ්මණෙන වා; කෙනවි වා; මුනුස්සභුතෙන, තං භනෙත භගවා; පඨමං පරිභුඤ්ජතු, භගවතා; පඨමං පරිභුතතං පච්ඡා; කාපිලවස්ථව; සක්‍යා; පරිභුඤ්ජස්සන්ති. තදස්ස කාපිලවස්ථවනං සක්‍යානං දීඝරන්තං හිතාය සුඛායා'ති. අභිවාසෙසි භගවා; තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො; කාපිලවස්ථව; සක්‍යා; භගවතො; අභිවාසනං විදිත්වා; උට්ඨායාසනා; භගවන්තං අභිවාදෙත්වා; පදකඛිණං කත්වා; යෙන සන්ථාගාරං තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා; සබ්බසන්ථරිං සන්ථාගාරං සන්ථරිත්වා; ආසනාති පඤ්ඤාපෙත්වා; උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙත්වා³ තෙලප්පදීපං ආරොපෙත්වා; යෙන භගවා; තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා; භගවන්තං අභිවාදෙත්වා; එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සිතා; ඛො; කාපිලවස්ථව; සක්‍යා; භගවන්තං එතදවොච්චිං: සබ්බසන්ථරිං සන්ථතං භනෙත සන්ථාගාරං, ආසනාති පඤ්ඤාත්තාති, උදකමණිකො; පතිට්ඨාපිතො,⁴ තෙලප්පදීපො; ආරොපිතො; යස්සදුති භනෙත භගවා; කාලං මඤ්ඤති'ති. අථ ඛො; භගවා; නිවාසෙත්වා; පත්තව්චිරං ආදාය සද්ධිං භික්ඛුසඛෙකෙන යෙන සන්ථාගාරං⁵ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා; පාදෙ පකඛාලෙත්වා; සන්ථාගාරං පවිසිත්වා; මඤ්ඤිමං එමහං නිස්සාය පුරන්ථාහිඤ්ඤිඛො; නිසීදි. භික්ඛු සඛෙකාපි ඛො; පාදෙ පකඛාලෙත්වා; සන්ථාගාරං පවිසිත්වා; පච්ඡමං භිතතිං නිස්සාය පුරන්ථාහිඤ්ඤිඛො; නිසීදි භගවන්තං යෙව පුරකඛත්වා;. කාපිලවස්ථව; පි ඛො; සක්‍යා; පාදෙ පකඛාලෙත්වා; සන්ථාගාරං පවිසිත්වා; පුරන්ථිමං භිතතිං නිස්සාය පච්ඡාඤ්ඤිඛා⁶ නිසීදිංසු භගවන්තං යෙව පුරකඛත්වා;. අථ ඛො; භගවා; කාපිලවස්ථවෙ සකෙස ඛහුදෙවරන්තිං ධම්මයා; කථාය සන්දස්සෙත්වා; සමාදපෙත්වා; සමුතෙතජෙත්වා; සම්පභංසෙත්වා; ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනෙතසි; පටිභාතු තං ආනන්ද කාපිලවස්ථවනං සක්‍යානං සෙඛො; පාටිපදෙ' පිට්ඨිමෙමා' ආභිලායති. තමහං ආයමිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො; ආයස්මා; ආනන්දො; භගවතො; පච්චස්සෙසි. අථ ඛො; භගවා; චතුගුණං සඛකාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා; දකඛිණෙන පස්සෙන සීභසෙය්‍යං කප්පෙසි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො; සම්පජානො; උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා;.

---

1 අනඤ්ඤාච්චිත්ථපුබ්බං - ස්‍යා. අනඤ්ඤාච්චිත්ථං - මජ්ඣං.
 2. අචිරකාරිතං භොති-ස්‍යා. 3. උපට්ඨාපෙත්වා-මජ්ඣං.
 4. උපට්ඨාපිතො-මජ්ඣං. 5. නවං සන්ථාගාරං-මජ්ඣං.
 6. පච්ඡමාහිඤ්ඤිඛා - මජ්ඣං 7. පටිපදෙ-ස්‍යා
 8. පිට්ඨි මෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා

2. 1. 3

සෙබ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත්පුර නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වාස කරනසේක. එසමයෙහි කිඹුල්වත්පුර වැසි ශාක්‍යයන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයෙක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි යම් මැ මිනිසකු විසින් නො වසනලද වෙයි. එසඳ කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියෝ බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹූ සකසා බුදුන් වැඳ පසෙක හුන්හ. එකක්පසෙක හුන් කිඹුල්වත් වැසි ශාක්‍යයෝ බුදුන්ට තෙල සැල කොළෝ: 'වහන්ස, කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයෙක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි මතුෂ්‍ය වූ යම් මැ කෙනකුත් විසින් වාස නො කරනලදී යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහභල පළමු වැ ලා වළඳ කරන සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පළමු වැ ලා වළඳ කළ භල පසු වැ ලා කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ වළඳ කෙරෙති. එය කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවනට හිතසුව පිණිස වැවේ' යයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසුසේක.

ඉක්බිති කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ගේ අධිවාසනා දැන හුනස්නෙන් නැඟී බුදුන් සකසා වැඳ පදකුණු කොට සන්ථාගාරශාලාව කරා එළැඹියහ. එළැඹූ සන්ථාගාරය හැම තැන් ඇතිරී ලීමෙන් අතුරා අසුන් පන්වා දියසැළ තබා තෙල්පහන් නහා බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹී බුදුන් සකසා වැඳ එකක්පස් වැ සිටියෝ. එකක්පස් වැ සිටි කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ට තෙල සැලකොළෝ : 'වහන්ස සන්ථාගාරය සර්වසංස්කරණ කොට අතුරන ලද. ආසනයෝ පනවන ලදහ. දියසැළ එළවා තබන ලදී. තෙල් පහන් නැවී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එයට දන් කල් දන්නාසේක්ව'යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සංවිධානයෙන් හැඳ පා සිවුරු ගෙන බික්සඟුන් සමග වැඩවදළහ. වැඩ වදරා පා දෙව සන්ථාගාරයට පිවිස මැදුම්වැඹ ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා වැඩහුන්හ. බික්සඟහු ද සන්ථාගාරයට වැඳ පැසිමිබිත් ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා බුදුන් මැ පෙරටු කොටගෙන හුන්හ. කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජදරුවෝ ද පා දෙවා සන්ථාගාරයට වැඳ පෙරදිගබිත් ඇසිරි කොට පැළදික් ලූ මුහුණු ඇති වැ බුදුන් මැ පෙරටු කොට හුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජුන් රැ බොහෝ වෙලෙහි දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදාන් කරවා තෙඳ ගන්වා පහන් කරවා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතු සේක : 'ආනන්දය, කිඹුල්වත් වැසි සැහැ රජුනට පිළිපත් සෙබ මහණ (ගැන දෙසන්නට) තොපට වටහාව'යි. මාගේ පිට මඳක් ගිලන් වෙයි. මම ඒ මඳක් සන්තිදුවම් යි. වහන්ස, එසේ යයි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදාන් ඇස්වූහ. එසඳ බුදුහු සහළ සිටුවණ කොට පනවා දකුණු පයෙහි වම්පය හයා තබා සිහි ඇති වැ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ උත්ථාන සංඥ මෙතෙහි කොට දකුණැළයෙන් සිංහශය්‍යා කළහ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො මහානාමිං සත්තං ආමනෙතසි. ඉධ මහානාමි අරියසාවකො සීලසම්පන්නො භොති. ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො භොති. භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති. ජාගරියං අනුයුත්තො භොති. සත්තති සඤ්ඤාමිති සම්මතොගතො භොති. චතුත්තං ක්කිත්තං ආභි-
වෙනසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී භොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

කථංඤ්ඤා මහානාමි අරියසාවකො සීලසම්පන්නො භොති: ඉධ මහා-
නාමි අරියසාවකො සීලවා භොති. පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති
ආචාරගොචරසම්පන්නො, අඤ්ඤාමනෙතසු වජේසු හයදසසාවි සමාදාය
සිකති සිකතිපදෙසු. එවං ඛො මහානාමි අරියසාවකො සීලසම්පන්නො
භොති.

කථංඤ්ඤා මහානාමි අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො භොති:
ඉධ මහානාමි අරියසාවකො චක්ඛනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගී
භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභාගී. යත්ඛිකරණමේනං චක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුත්තං
විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභියංඝවේයසුං.
නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛන්ද්‍රියං, චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං
ආපජ්ජති. සොත්තෙත සඤ්ඤං සුඤ්ඤා-පෙ-භානෙත සකිං භාසිඤ්ඤා-පෙ-
ජීවහාය රසං සාසිඤ්ඤා-පෙ-කායෙත ථොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා-පෙ-මනසා
ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගී භොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභාගී, යත්ඛි-
කරණමේනං මනිජ්ජියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා
අකුසලා ධම්මා අභියංඝවේයසුං. නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති
මනිජ්ජියං, මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො මහානාමි අරියසාවකො
ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො භොති.

කථංඤ්ඤා මහානාමි අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති:
ඉධ මහානාමි අරියසාවකො පටිසංඛායොතිසො ආභාරං ආභාරෙති,
නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය යාවදෙව ඉමස්ස
කායස්ස සිතියා යාපනාය, විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුභවහාය. ඉති
පුරුණඤ්ඤා වෙදනං පටිගඤ්ඤාමි. නචඤ්ඤා වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි.
යාත්‍රා ච මෙ හවිස්සති අනච්ඡතා ච ඵාසුචිහාරො චා ති. එවං ඛො
මහානාමි අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති.

කථංඤ්ඤා මහානාමි අරියසාවකො ජාගරියං අනුයුත්තො භොති:
ඉධ මහානාමි අරියසාවකො දිවසං වඩ්ඪමේන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි
ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති. රතතියා පඨමං යාමං වඩ්ඪමේන
නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති. රතතියා මජ්ඣමං
යාමං දක්ඛිණෙන පස්සෙන සිහසෙය්‍යං කපොති පාදෙ පාදං අච්චාධාය
සත්තො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා. රතතියා පච්ඡිමං
යාමං පච්චුට්ඨාය වඩ්ඪමේන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං
පරිසොධෙති. එවං ඛො මහානාමි අරියසාවකො ජාගරියං අනුයුත්තො
භොති.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ 'මහානාම' සැහැරුණු ඇමතුව: මහානාමය, මෙ සස්තෙහි ආයුෂ්මත පිරිසුන් සිල් ඇතියේ වෙයි. ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි, බොජුනෙහි පමණ දන්තේ වෙයි, නිදි වැරීමෙහි යෙදුණේ වෙයි, (ග්‍රද්ධාදි) සප්ත සද්ධර්ම යෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අධිවිත්තය ඇසිරූ කළ ඉහාත්මයෙහි සුධවිහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් රිසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විසුල ව ලබනුයේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂ්මත ශීලසම්පන්න වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙහි ආයුෂ්මත සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගෝචර දෙකින් යුක්ත වූයේ අණුමාත්‍ර වදායෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙයි, ශික්ෂා කොටසෙහි ඒ ඒ ශික්ෂාපදය දැඩි ව ගෙන හික්මෙයි, මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂ්මත ශීලසම්පන්න වූයේ වෙ.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂ්මත ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙහි ආයුෂ්මත වක්කුර්විඤ්ඤායෙන් රූප දක නිමිත්ත විසින් නො ගන්නේ අනුවාසද්දන විසින් නො ගන්නේ වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්කුරින්ද්‍රිය අසංවෘත කොට වාස කරන කුලුහු අභිධ්‍යා දොර්මනසා සධ්‍යාත ලාමක අකුලෙධර්මයේ ලුහුබදනාහු වෙද් ද, ඒ වක්කුරින්ද්‍රියයා ගේ සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. වක්කුරින්ද්‍රියය රකියි, වක්කුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ශ්‍රොත්‍ර විඤ්ඤායෙන් ශබ්ද අසා..... ස්‍රාණවිඤ්ඤා යෙන් ගඳ ආසුණය කොට..... ජීව්වාචිඤ්ඤායෙන් රස විද..... කායවිඤ්ඤායෙන් ස්ප්‍රෂටව්‍යය ස්පර්ශ කොට..... මනෝවිඤ්ඤායෙන් ධර්මාලම්බන දන නිමිත්තග්‍රාහී නො වෙයි, අනුවාසද්දනග්‍රාහී නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්ද්‍රිය අසංවෘත කොට වාස කරන කුලුහු ලාමක අකුලෙධර්ම වූ අභිධ්‍යා දොර්මනසායේ ලුහුබදනාහු ද ඒ මනින්ද්‍රියයා ගේ සංවරයට පිළිපත්තේ වෙයි, මනින්ද්‍රියය රකී, මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂ්මත ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇත්තේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂ්මත භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙහි ආයුෂ්මත නුවණින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට ආහාරය ආහරණ කෙරෙයි. කෙළි පිණිස නො මැ වෙයි, මද පිණිස නො වෙයි, සැරැසුම් පිණිස නො වෙයි. විභූෂණ පිණිස නො වෙයි. මේ කය සිටීම පිණිස යැපීම පිණිස වෙහෙස සන්හිදීම පිණිස බබසරට අනුග්‍රහ පිණිස මතුයෙක් මැ වෙයි. මෙසේ පැරැණි බඩගිනි වේදනා නසමි. අලුත් වේදනා නූපදවමි. මා ගේ ජීවිතයාත්‍රා ද අනවදාසාවය ද පහසු විහරණ ද වන්නේ යැ යි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂ්මත භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වූයේ වෙයි.

මහානාමය, ආයුෂ්මත කිසෙයින් නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙහි ආයුෂ්මත දවස සක්මනින් නිෂදායෙන් යෙදී නිවරණධර්මයන් ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි ප්‍රථම යාමය සක්මනින් නිෂදායෙන් යෙදී ආචරණිය ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි මධ්‍යම යාමය දකුණුපයෙහි වම්පය මදක් ඇද තබා සිහි නුවණ ඇති ව උත්ථානසංඥ මෙනෙහි කොට දකුණුපයෙන් සිංහ ශයා කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි පශ්චිම යාමය නැගී සිට සක්මනින් නිෂදායෙන් ආචරණිය ධර්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂ්මත නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙයි.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චමෙහි සමන්තාගතො හොති: ඉධ මහානාම අරියසාවකො සඤ්චො හොති. සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං. “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුඤ්චො භගවා”ති. හිරිමා හොති. හිරියති කායදුච්චරිතෙන වච්චුච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන. හිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපතතියා. ඕත්තපපි හොති, ඕත්තපපති¹ කායදුච්චරිතෙන වච්චුච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන. ඕත්තපපති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපතතියා. ඛත්තසුත්තො හොති සුතධරෙ සුතසන්නිචයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්පාණා මජ්ඣෙකල්පාණා පරියොසානකල්පාණා සාත්ථා සබ්බඤ්ජනා කෙචල-පරපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිච්චන්ති. තථාරූපාස්ස ධම්මා ඛත්තසුත්තා හොන්ති ධතා² වච්චසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිව්ඪියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. ආරඤ්චරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසමපදාය, ථාමවා දලහපරක්කමො අතික්ඛි-ත්තඤ්චරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමන්තාගතො. විරකතමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුස්සරිතා පඤ්ඤවා හොති උදයත්භාමිතියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය තිබ්බෙධිකාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිතියා. එවං බො මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චමෙහි සමන්තාගතො හොති.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේත-සිකානං³ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ජලාභී අකසිර-ලාභී, ඉධ මහානාම අරියසාවකො විච්චේච කාමෙහි විච්චේච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපජ්ච විහරති. විතක්කවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං-පෙ-තතියං ක්ඛානං-පෙ-චතුත්ථං ක්ඛානං උපසමපජ්ච විහරති. එවං බො මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං³ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ජලාභී අකසිරලාභී.

යතො බො මහානාම අරියසාවකො එවං සීලසමපන්නො හොති, එවං ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තඤ්ඤා හොති. එවං හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති, එවං ජාගරියං අනුසුත්තො හොති. එවං සත්තති සඤ්චමෙහි සමන්තා-ගතො හොති. එවං චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ජලාභී, අකසිරලාභී. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො සෙබො පාටිපදො⁴ අසුච්චණ්ඩතාය සමාපන්නො භබ්බො අභිනිබ්භිදාය භබ්බො සමොධාය භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙඛමස්ස අධිගමාය.

---

1. ඕත්තපපති - සිඹු, ස්‍යා.
2. ධාතා-මජ්ඣං.
3. අභිචේතසිකානං-සිඹු.
4. පටිපදො-ස්‍යා.

මහනාමය, කිසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි යත් : මහනාමය, මෙ සස්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක ශ්‍රද්ධා ඇතියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යවත්සු මෙ කරුණෙන් අර්භත් වූහ. සමාක් සම්බුද්ධයහ. අෂ්ටවිද්‍යායෙන් පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයහ, සුගත වූහ, ලෝකවිද් වූහ, අනුත්තර වූ පුරුෂදමාසාරථී වූහ, දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධ වූහ, හඟවත් වූහ යි තථාගතයන් වහන්සේ ගේ බුද්ධත්වය හදහයි. පාපයෙහි පුගුපසා ඇතියේ වෙයි. කායදුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. අපත්‍රපා ඇතියේ වෙයි. කායදුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් බියපත් වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් බියපත් වෙයි. ඔහුග්‍රාත වූයේ ග්‍රාතය ධරතූයේ ග්‍රාත සන්තිවය වූයේ වෙයි. ආදිකලාණ වූ මධ්‍යාකලාණ වූ පයාච්චසාන කලාණ වූ සාර්ථ වූ සවාසද්දන වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් කේවල පරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ මාර්ග චුත්මවයතීය ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එ බදු වූ ධර්මයේ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වෙති. ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු සිකින් විමසන ලද්දහු තුවණින් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලද්දහු වෙති. අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස දඩි වැ ගත් වීයතීය ඇත්තේ වෙයි. කුශල ධර්මයන්හි වීයතීස්ථාවයෙන් සුක්ත වූයේ ස්ථීර පරාක්‍රම ඇතියේ නො තැබූ වීයතීධුර ඇතියේ වෙයි. ස්මාන්තමත් වූයේ උතුම් වූ ස්මාන්තයෙන් හා ප්‍රඥයෙන් හා සමන්වාගත වෙයි. පෙර කළ ද ද පෙර කීගු ද ද සිහි කරනුයේ පුතපුතා සිහි කරනුයේ වෙයි. උදයවාය ප්‍රතිවෙධ කිරීමට සමර්ථ ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ආයතී වූ නිර්වේධක වූ මොනොවට දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නා ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. මහනාමය, මෙසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි.

මහනාමය, කිසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක ආභිවෙතසික වූ ඉහාත්ම සුඛවිහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි යත් : මහනාමය, මෙ සස්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක කාමච්ඡන්දයෙන් වෙන් වැ අකුශල ධර්මයන් ගෙන් වෙන් වැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. මහනාමය, මෙසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක අභිවිත්තයෙහි උපන් ඉහාත්ම සුඛ විහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් රිසි සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි.

මහනාමය, යම් තැනෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ ශීල සම්පන්න වේ ද, මෙසේ ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර වේ ද, මෙසේ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ ද, මෙසේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වේ ද, මෙසේ සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වේ ද, මෙසේ අභිවිත්තය ඇසුරු කළ ඉහාත්ම සුඛවිහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වේ ද, මහනාමය, මේ ආයතීශ්‍රාවක ශෛක්ෂා ප්‍රතිපත් ඇත්තේ යැ, කුණු නො වූ බීජුවට ඇති බවට පිළිපත්තේ ය. ඥාප්‍රභේදයට හව්‍ය යැ ආයතීමාර්ගයට හව්‍ය යැ අර්භත්ත්වප්‍රාප්තියට හව්‍ය යැ යි කියනු ලැබේ.

සෙය්‍යථාපි මහානාම කුකකුටියා අණ්ඨාති අට්ඨ වා දස වා ද්වාදස වා, තානස්ස කුකකුටියා සමමා අභිසයිතාති සමමා පරිසෙදිතාති සමමා පරිභාවිතාති, කිඤ්චාපි තස්සා කුකකුටියා න ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: අභො චතිමේ කුකකුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාය වා මුඛතූණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලෙඤා සොච්චනා අභිතිබ්භිජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භබ්බාව නෙ කුකකුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාය වා මුඛතූණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලෙඤා සොච්චනා අභිතිබ්භිජ්ජන්තං. ඵවමෙව ඛො මහානාම යතො අරියසාවකො ඵලං සීලසම්පන්නො භොති, ඵලං ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොති, ඵලං භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති, ඵලං ජාගරියං අනුසුතො භොති, ඵලං සත්තභි සඤ්ඤාමෙභි සමන්තාගතො භොති, ඵලං චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං නිකාමලාභී භොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. අයං වූච්චති මහානාම අරියසාවකො සෙඛො පාවිපදෙ අපුච්චණ්ඨිතාය සමාපන්නො භබ්බො අභිතිබ්බිදාය භබ්බො සම්මොධාය භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙම්ඤ්ඤා අභිගමාය.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගමම අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථීදං: ඵකමපි ජාතීං ඤේපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පථමා'භිතිබ්බිදා භොති කුකකුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඨකොසම්භා.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගමම දිබ්බෙන චකත්තො විසුද්ධෙන අතිකක්ඛන්තමානුසංකෙන සත්තෙ පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ-පෙ-යථාකමච්චිපගෙ සත්තෙ පජානාති. අයමස්ස දුතියා'භිතිබ්බිදා භොති කුකකුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඨකොසම්භා.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගමම ආසවානං බයා අනාසවං වේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්තා උපසම්පජ්ජ විහරති අයමස්ස තතියා'භිතිබ්බිදා භොති කුකකුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඨකොසම්භා.

යමපි ඛො¹ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො භොති, ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොති ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුතො භොති ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො සත්තභි සඤ්ඤාමෙභි සමන්තාගතො භොති, ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං නිකාමලාභී භොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉදමපිස්ස භොති චරණස්මිං.

1. යමපි-මජ්ඣං, ස්‍යා.

යමපි ඛො මහානාම අරියසාවකො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං ඵකමපි ජාතීං, ද්‍රෝපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපිසස භොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො දිබ්බෙන චක්ඛනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සන්තො පසසති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගගතෙ-යථාකමමුපගෙ සන්තො පජානාති, ඉදමපිසස භොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෛතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචජ්ජකකා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදමපිසස භොති විජ්ජාය. අයං චුච්චති මහානාම අරියසාවකො විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණසම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාචරණසම්පන්නො ඉතිපි. බ්‍රහ්මඤ්ඤා ඛො පනෙසා¹ මහානාම සන්ධකුමාරෙන ගාථා භාසිතා.

බන්ධියො සෙට්ඨො ජනෙනසමීං යෙ ගොත්තපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙ'ති.

සා ඛො පනෙසා මහානාම බ්‍රහ්මඤ්ඤා සන්ධකුමාරෙන ගාථා සුභීතා න දුගභීතා, සුභාසිතා න දුබ්භාසිතා, අත්ඨංගිතා නො අනත්ඨංගිතා අනුමතා භගවතාති.

අථ ඛො භගවො උට්ඨංගිකා ආයසම්පන්නො ආනන්දො ආමනෙතසී: සාධු සාධු ආනන්ද, සාධු ඛො තිං ආනන්ද කාපිලවත්ථවානං සක්කානං භෙබ්බං පාරිපදං අභාසිති.

ඉදමච්චොචායසමී ආනන්දො සමනුඤ්ඤො සත්ථා අභොසී. අත්තමනා කාපිලවත්ථවා සක්කා ආයසම්පනො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්ඤු'න්ති.

සෙඛසුඤ්ඤා නිකායං.

1. බ්‍රහ්මඤ්ඤා පෙසා-මජ්ඣම, ස්‍යා.

මහනාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක අනේකවිධ වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරේ ද ඒ වෙසේ යෑ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ... වෙසෙයිත් ආකාර සහිත වූ උදෙසා සහිත වූ අනේක විධ පූර්වනිවාසය තුවාලින් සිහි කෙරෙයි. මෙද ඔහුට විද්‍යා වෙයි. මහනාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්මැයිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන හිත ප්‍රණික සුවර්ණ දුර්වරණ සුගතිගත දුර්ගතිගත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නේ වෙ ද, කම් වූ පරිදි මියගිය සත්ත්වයන් දන්තේ වෙ ද, මෙ ද ඔහුට විද්‍යා වෙයි. මහනාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක ආප්‍රවක්‍ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ වේතෝවිච්චිකි ප්‍රඥ විච්චිකි ඉහාත්මයෙහි මෑ තෙමේ මෑ විශිෂ්ට ඥානයන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා විහරණ කෙරේ ද, මෙ ද ඔහුට විද්‍යා වේ. මහනාමය, මෙ ආයතීශ්‍රාවක විද්‍යා සම්පන්න යයි ද කියනු ලැබේ. මහනාමය, සනත්තමාර මහබ්බු විසින් තෙල ගාරාව කියන ලද :

“යම් ජන කෙනෙක් (ජනිත) ප්‍රජායෙහි (කසුටු ආදී) ගොත් සිහිකරනසුලු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි ක්‍ෂත්‍රිය ශ්‍රේණිය වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ යමෙක් ඇද්ද, දේව-මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි හේ ශ්‍රේණිය වේ.

මහනාමය, සනත්තමාර මහබ්බු විසින් තෙල ගාරාව මොනවට ගයන ලද, දුර්ගීත නො වෙයි. සුභාෂිත වෙයි, දුර්භාෂිත නො වෙයි, අර්ථ සංහිත වෙයි, අනාර්ථ සංහිත නො වෙයි, භගවත්තූ විසිනුදු අනුමත යි.

ඉක්බිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හුනස්නෙන් නැගී ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවන් ඇමතු සේක : ආනන්දය, මෑනෑව මෑනෑව. ආනන්දය, තෙපි කපිලවාස්තු වාඤ්චා වූ සැහැකුලනට ගෙයකො ප්‍රතිපද කීවහු යයි.

ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මෙ සුත් දෙසූ හ. ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුදත් සේක. (ප්‍රිතිසොමනසායන් විසින්) ගත් සිත් ඇති කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුලයෝ ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දන කළහ.

තෙවැනි සෙබ සුත්‍ර යි.

2. 1. 4

පොතලිය සුභතං

එවං මෙ සුභතං එකං සමයං භගවා අඛණ්ඩානුකරාපෙසු විහරති ආපණං නාම අඛණ්ඩානුකරාපානං නිගමො. අඵ ඛො භගවා පුබ්බන්ධසමයං නිවාසෙකා පතනවිවරං ආදය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසී. ආපණෙ පිණ්ඩාය වරිකා පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙනඤ්ඤතරො වනසණ්ඛො තෙනුපසඛකමි දිවා විහාරංය. නං වනසණ්ඛං අජේඛාගභෙකා¹ අඤ්ඤතරසමං රුකඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.²

පොතලියොපි ඛො ගහපති සමපන්නනිවාසනපාපුරණො³ ඡතනු- පාභනාහි ජඛිකාවිහාරං අනුච්චරමානො අනුච්චිකමමානො යෙන සො වනසණ්ඛො තෙනුපසඛකමි. නං වනසණ්ඛං අජේඛාගභෙකා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිකා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොද- නීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙකා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතං ඛො පොතලියං ගහපතිං භගවා එතදවොච: ‘සංවිජ්ජනෙත’ ඛො ගහපති ආසනානි සචෙ ආකඛිසී නිසීදු’ති. එවං වුතො පොතලියො ගහපති ‘ගහපතිවාදෙන මං සමණො ගොතමො සමුද්චරති’ති කුපිතො අනත්තමනො තුණ්හි අභොසී. දුතියමපි ඛො භගවා පොතලියං ගහපතිං එතදවොච ‘සංවිජ්ජනෙත’ ඛො ගහපති ආසනානි, සචෙ ආකඛිසී නිසීදු’ති. දුතියමපි ඛො පොතලියො ගහපති ‘ගහපතිවාදෙන මං සමණො ගොතමො සමුද්චරති’ති කුපිතො අනත්තමනො තුණ්හි අභොසී. තතියමපි ඛො භගවා පොතලියං ගහපතිං එතදවොච: ‘සංවිජ්ජනෙත ඛො ගහපති ආසනානි, සචෙ ආකඛිසී නිසීදු’ති. එවං වුතො පොතලියො ගහපති ‘ගහපතිවාදෙන මං සමණො ගොතමො සමුද්චරති’ති කුපිතො අනත්තමනො භගවන්තං එතදවොච: ‘තසිදං භො ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං නප්පතිරූපං, යං මං කිං ගහපති වාදෙන සමුද්චරසී’ති.

තෙ හි තෙ ගහපති ආකාරං තෙ ලිඛිතා තෙ නිමිත්තා යථා නං ගහපතිසකාති. තථාහි පන මෙ භො ගොතම සබ්බෙ කමමන්තා පටිකඛිත්තා, සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තාති. ‘යථා කථං පන තෙ ගහපති සබ්බෙ කමමන්තා පටිකඛිත්තා, සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තා’ති. ‘ඉධ මෙ භො ගොතම යං අභොසී ධනං වා ධඤ්ඤා වා රජනං වා ජාතරූපං වා සබ්බං තං පුත්තානං දයජ්ජං නියසානං, නඤ්ඤාං අනොවාදී අනුපවාදී ඝාසච්ඡාදනපරමො විහරමි. එවං ඛො මෙ භො ගොතම සබ්බෙ කමමන්තා පටිකඛිත්තා සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තා’ති.

1. අජේඛාගභෙකා - මජ්ඣිම. අජේඛාගභිකා - PTS.
2. රුකඛමුලෙ නිසීදි - PTS.
3. පාපුරණෙ - ම.
4. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣිම, සසා.

2. 1. 4

පෝතලිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඛණ්ඩකරාජ ජනපදයෙහි ආපණ නම් අඛණ්ඩකරාජ නිගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු කාලයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන ආපණයට පිටු පිණිස පිවිසිසේක. ආපණයෙහි පිටු සිඟා වැඩ පසුබත්හි පිණිස පාසානසෙන් වැළැකුණාහු දිවා විහරණ සඳහා එක්තරා වන ළැහැබක් කරා එළැඹී සේක. ඒ වන ළැහැබට ඇතුළු වූ අන්‍යතර වෘක්ෂ මූලයෙක්හි දිවා විහරණයට වැඩහුන්සේක.

පෝතලිය නම් ගැහැවි ද පිරිසුන් හඳුනා පොරොනා ඇතියේ සකස් ගෙන වහන් නැඟි ජඩ්ඝාවිහරණයෙහි ඔබ්බොබැ හැසිරෙනුයේ සක්මන් කරනුයේ ඒ වන ළැහැබ කරා එළැඹියේ යැ. ඒ වන ළැහැබට ඇතුළු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සතුටු වියැයුතු සිහිකළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වූ සිටියේ ය. එකත්පස් වූ සිටි පෝතලිය ගැහැවි හට බුදුහු තෙල වදළහ : “ ගැහැවිය අසුන් ඇත. ඉදින් රිසියෙහි නම් හිඳුව 'යි මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැවි ' ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මට ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ තුෂණිමගුත වී. දෙවනවට ද භාග්‍යවත්හු පෝතලිය ගෞතම හට තෙල වදළහ. : ' ගැහැවිය, අසුන් ඇත. ඉදින් රිසියෙහි නම් හිඳුව 'යි දෙවනවට ද පෝතලිය ගැහැවි ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ තුෂණිමගුත වී. තෙවනවට ද භාග්‍යවත්හු පෝතලිය ගෞතම හට තෙල වදළහ : ' ගැහැවිය ' අසුන් ඇත, ඉදින් කැමැත හිඳුව 'යි. මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැවි ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : ' හවත් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයෙකින් තෙපි මට ' ගහපති ' යන බසින් ව්‍යවහාර කරනු ද, එ බස් නො නිස්ස. එ බස් නො සරුප්පැ 'යි

ගැහැවිය, තොපගේ ඒ ආකාරයේ ඒ ලිඛිතයෝ ඒ නිමිත්තයෝ ගැහැවියක්හු ගේ යම් සේ ද එමෙනි. එසේ වතුද හවත් ගෞතමයෙනි, මා විසින් හැම කර්මාන්තයෝ බහා තබන ලදහ. හැම ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡින්නා වූහ 'යි. ගැහැවිය, තොප විසින් කවරපරිද්දෙකින් සියලු කම්මානකයෝ ප්‍රතික්ෂිප්ත වූවාහු සියලු ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡින්නා වූවාහු ද 'යි. ' හවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මට යම් ධනයෙක් හෝ ධාන්‍යයෙක් හෝ රජකයෙක් හෝ ජාත රූපයෙක් හෝ වී ද, ඒ හැම පුතුනට දයාදා කොට දෙනලද, එහි මම අවිවාද නො කරනුයෙමි උපවාද නො කරනුයෙමි අසන වසන (කැමි හැඳිම) මතුටක් පරම කොට ඇතියෙමි වෙසෙමි. හවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ මා විසින් සියලු කම්මානකයෝ ප්‍රතික්ෂිප්තයහ. සියලු ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡින්නා වූහ 'යි.

40 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - ගභපතිවග්ගො [2.1.4 පොතලිය සුභතං]

අඤ්ඤථා ඛො තිං ගභපති වොභාරසමුච්ඡේදං චද්දෙසි¹ අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොති² ති. යථා කථං පන භනෙත අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොති. සාධු මෙ භනෙත භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු. යථා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොති³ ති. තෙන හි ගභපති සුණාහි සාධුකං මනසිකරොහි භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො පොතලියො ගභපති භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච;

අට්ඨ ඛො ඉමෙ ගභපති ධම්මා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවත්තන්ති. කතමෙ අට්ඨ: අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො, දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බං, සච්චං වාචං⁴ නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො, අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො, අභිඤ්ඤාභං නිස්සාය භිඤ්ඤාභො පභාතබ්බො, අනිකුරෙසං නිස්සාය නිකුරොසො පභාතබ්බො, අකොච්චපායාසං නිස්සාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො, අනතිමානං නිස්සාය අතිමානො පභාතබ්බො. ඉමෙ ඛො ගභපති අට්ඨධම්මා සඛිඛිතෙතන චූත්තා වින්ථාරෙන අවිභත්තා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවත්තන්ති⁵ ති.

යෙමෙ⁶ භනෙත භගවතා අට්ඨ ධම්මා සඛිඛිතෙතන චූත්තා වින්ථාරෙන අවිභත්තා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවත්තන්ති. සාධු මෙ භනෙත භගවා ඉමෙ අට්ඨ ධම්මෙ වින්ථාරෙන විභජතු අනුකම්පං උපාදයාති. තෙන හි ගභපති සුණාහි සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො පොතලියො ගභපති භගවතො පච්චස්සොසි භගවා එතදවොච:

‘අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං චූත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච චූත්තං: ඉධ ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අභං සංයොජනානං හෙතු පාණාතිපාති අස්සං, තෙසාභං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා; අභඤ්ඤව ඛො පන පාණාතිපාති අස්සං අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය පාණාතිපාතපච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං පාණාතිපාතපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිං පාණාතිපාතපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යද්දිදං පාණාතිපාතො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, පාණාතිපාතා පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න භොන්ති. ‘අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං චූත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චූත්තං.

‘දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො’න්ති ඉති ඛො පනෙතං චූත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච චූත්තං: ඉධ ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අභං සංයොජනානං හෙතු අදින්නාදසී අස්සං, තෙසාභං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා අභඤ්ඤව ඛො පන අදින්නාදසී අස්සං, අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය අදින්නාදනපච්චයා.

1. වදයි - සිමු. 2. සමච්චාචං - මජ්ඣම. 3. යෙමෙ පන - ස්‍යා. 4. වාචං - වාචන. 5. සඛිඛිතෙතන - සඛිඛිතෙතන. 6. යෙමෙ - යෙමෙ.

'ගැහැවිය, තෙපි අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කියනු, එතෙකුදු වත් ආයඨිච්ඡායෙහි අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ යැ'යි. 'වහන්ස, ආයඨි ච්ඡායෙහි කිසෙයින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද? මැනැවැ වහන්ස, යම්පරිදි ආයඨි ච්ඡායෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ නම්, මට භාග්‍යවත්තූ එපරිදි දහම් දෙසනසේක්ව'යි. එසේයින් ගැහැවිය, අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමි'යි. 'එසේ යැ, වහන්සැ'යි පොතලිය ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දින. භාග්‍යවත්තූ තෙල වදළසේක.

ගැහැවිය, මේ අට දහම් කෙනෙක් ආයඨිච්ඡායෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ. කවර අටදෙනෙක යත් : ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු යැ, දුන් දෑ ගැනීම නිසා අධිනාදන් හළයුතු යැ, සබවස නිසා මුසවා හළයුතු යැ, නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනු බස් හළයුතු යැ, අගිද්ධිලොභය නිසා ගෙඩසංඛ්‍යාතලොභය හළයුතු යැ, අතින්දරොසය නිසා නින්ද ගැටීම හළයුතු යැ, අකොටුපායාසය නිසා ක්‍රොධ උපායාස හළයුතු යැ, අනම්මානය නිසා අතිමානය හළයුතු යැ. ගැහැවිය, (මා විසින්) සැකෙවින් කියන ලද විස්තර විසින් විභාග නො කළ මේ අටදහම්හු ආයඨිච්ඡායෙහි ව්‍යවහාර-සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ'යි.

වහන්ස, හඟවත්තූ විසින් සැකෙවින් වදරනලද විස්තරයෙන් විභාග නො කළ යම් අෂටධම් කෙනෙක් ආයඨිච්ඡායෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ අෂට ධම් විස්තර විසින් අනුකම්පා පිණිස විභාග කරනසේක්ව'යි. ගැහැවිය, එසේ වී නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි'යි. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි පොතලිය ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක.

'ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. මේ කුමක් පිණිස කියනලද ද යත් : ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයඨිශ්‍රාවක මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි : "මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'පාණාතිපාති' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් පාණාතිපාති වෙමි නම් තෙමේක් මට ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් නුගුණ කියන්නේ යැ. නුවණැත්තෘහු දන ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් කාබුන් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් ප්‍රාණවධයෙක් වේ ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙය නිවරණ යි. ප්‍රාණඝාත ප්‍රත්‍යයෙන් දුඛපරිදහ ඇති යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් උපද්‍රාහු නම් ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහ වූ ආශ්‍රවයෝ නො වෙති. 'ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණවධ හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියනලද හම් මෙය තෙල සදහා කියනලදි.

'දුන් දෑ ගනු නිසා අධිනාදන් හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සදහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයඨිශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'අදිනනාදයි' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් අදිනනාදයි වෙමි නම් අදිනනාදන

අනුච්චව විඤ්ඤා ඉර්ගෙය්‍යං අදින්නාදනපච්චයා. කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාවිකඛිං අදින්නාදනපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං අදින්නාදනං, යෙ ච අදින්නාදන- පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අදින්නාදනා පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. 'දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො'නති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'සච්චං වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'නති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු මුසාවාදී අස්සං. තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤෙව ඛො පන මුසාවාදී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය මුසාවාදපච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා ඉර්ගෙය්‍යං මුසාවාදපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාවිකඛිං මුසාවාදපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං මුසාවාදෙ, යෙ ච මුසාවාදපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. මුසාවාද පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. 'සච්චං වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'නති ඉති යං තං, වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'නති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු පිසුනාවාවො අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා අහඤ්ඤෙව ඛො පන පිසුනාවාවො අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය පිසුනා වාචපච්චයා¹, අනුච්චව විඤ්ඤා ඉර්ගෙය්‍යං පිසුනාවාවපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාවිකඛිං පිසුනාවාවපච්චයා². එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං පිසුනා වාචා, යෙ ච පිසුනාවාව- පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා පිසුනා වාචා³ පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. 'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'නති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අගිඤ්ඤොහං නිස්සාය ගිඤ්ඤොහො පභාතබ්බො'නති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු ගිඤ්ඤොහී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා අහඤ්ඤෙව ඛො පන ගිඤ්ඤොහී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය ගිඤ්ඤොහපච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා ඉර්ගෙය්‍යං ගිඤ්ඤොහපච්චයා'කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාවිකඛිං ගිඤ්ඤොහපච්චයා එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං ගිඤ්ඤොහො, යෙ ච ගිඤ්ඤොහ- පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අගිඤ්ඤොහිස්ස⁴ එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. 'අගිඤ්ඤොහං නිස්සාය ගිඤ්ඤොහො පභාතබ්බො'නති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සච්චවාචං - මජ්ඣම 2. පිසුනාවාවා පච්චයා - PTS.
3. පිසුනාය වාචාය - PTS.
4. ගිඤ්ඤොහා පටිවිරතස්ස-මජ්ඣම.

ප්‍රත්‍යයෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. නුවණැත්තාහු දන අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් නිශා කරන්නාහ. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් අදින්නාදනයක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් දුක්තැවුලි උපදවන යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් අදින්නාදනයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ දුක්තැවුලි උපදවන ඒ ආසුචයෝ නො වෙත්, 'දුක් දය හතු නිසා අයිනාදත් හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'සබවස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය' මේ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'මුසාවාදී' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් මුසාවාදී වෙමි නම් මුසවා හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. මුසවා හේතුවෙන් විඤයෝ දන නිශා කරන්නාහ. මුසවා හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් මුසවායෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. මුසාවාද ප්‍රත්‍යයෙන් විභාත පරිදහකර යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් මුසාවාදයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ විභාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත් 'සබවස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ යම් කරුණක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මේ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට පිසුනුබස් ඇතියෙමි වීම ද මම ඒ සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡදය පිණිස පිළිපත්මි. යළිදු මම පිසුනුබස් ඇතියෙමි නම් පිසුනුබස් හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන පිසුනුබස් හේතුවෙන් ගරහන්නාහු යැ. පිසුනුබස් හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගතී කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම්, පිසුනුබසෙක් ඇද්ද. මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. පිසුනුබස් හේතුවෙන් විභාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් පිසුනු බසින් වැළකුණහුට ඒ විභාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. 'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි යම් කරුණක් කියනලද නම් මේ තෙල කරුණු සඳහා කියනලදි.

'අගිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභය හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මේ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභ ඇති වීම නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡදය පිණිස පිළිපත්මි. යළි මම ගෙඩ ලෝභ ඇති වීම නම් ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් ගරහන්නාහු යැ. කාබුත් මරණින් මතුවෙහි ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් දුර්ගතී කැමැති වියයුත්තී යැ. තවද යම් ගිද්ධිලෝභයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් විභාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් ගිද්ධිලෝභ රහිත වුවහුට මෙසේ ඒ විභාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. 'අගිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩසංඛ්ඛාතලෝභය හළයුතු' යයි යමක් කියනලද ද, මේ තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

‘අනිකුරොසං නිසාය නිකුරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකකිති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු නිකුරොසී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභාතාය සමුච්ඡේදය පටිපනොතො. අභඤ්චෙව ඛො පන නිකුරොසී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය නිකුරොස පච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා¹ ගරභෙය්‍යං නිකුරොසපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං නිකුරොසපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං නිකුරොසො. යෙ ච නිකුරොසපච්චයා උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අනිකුරොසස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. ‘අනිකුරොසං නිසාය නිකුරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

‘අකොච්චපායාසං නිසාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකකිති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු කොච්චපායාසී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභාතාය සමුච්ඡේදය පටිපනොතො. අභඤ්චෙව ඛො පන කොච්චපායාසී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය කොච්චපායාසපච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං කොච්චපායාස පච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං කොච්චපායාසපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං කොච්චපායාසො, යෙ ච කොච්චපායාසපච්චයා උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අකොච්චපායාසස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති ‘අකොච්චපායාසං නිසාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

‘අනතිමානං නිසාය අනිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්චෙනං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකකිති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු අනිමානී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභාතාය සමුච්ඡේදය පටිපනොතො. අභඤ්චෙව ඛො පන අනිමානී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය අනිමානපච්චයා, අනුච්චව විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං අනිමානපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං අනිමානපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නීවරණං යදිදං අනිමානො, යෙව අනිමානපච්චයා උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා, අනතිමානස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. ‘අනතිමානං නිසාය අනිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ ඛො ගහපති අට්ඨ ධම්මා, සබ්බිත්තෙන වුත්තා විජාරෙන විභත්තා² යෙ අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදය සංවත්තන්ති. න තෙව තාව අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාර-සමුච්ඡේදෙ භොතිති. යථා කථං පන භනොත අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොති. සාධු මෙ භනොත භගවා නථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොතිති. තෙන හි ගහපති සුණාහි. සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමීති. එවං භනොති ඛො පොතලියො ගහපති භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච :

1. අනුච්චවාපි මං විඤ්ඤා-මජ්ඣම. 2. අවිභත්තා-සායා.

අනිත්දරෝෂය නිසා නිත්දගැටුම හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කියන ලද ද. මෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයඹ්ග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට නිත්දරෝෂ ඇති වීම නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. යළි මම නිත්දරෝෂ ඇති වීම නම් තෙමේක් මට නිත්දරෝෂ ප්‍රත්‍යයෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන නිත්දරෝෂ හේතුවෙන් ගරහන්තාහු යැ. නිත්දරෝෂ හේතුවෙන් කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් නිත්දරෝෂයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. නිත්දරෝෂ හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද නිත්දරෝෂ නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. 'අනිත්දරෝෂය නිසා නිත්දරෝෂය හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ සඳහා කියන ලද.

'අකෝධුපායාසය නිසා කෝධුපායාස හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කරුණ කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයඹ්ග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට කෝධුපායාස ඇති වීම නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් කෝධුපායාස ඇති වීම නම් තෙමේක් මට කෝධුපායාස හේතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන කෝධුපායාස හේතුවෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. කෝධුපායාස හේතුවෙන් කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළි යම් කෝධුපායාසයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ මෙ නිවරණ යි. 'කෝධුපායාස හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද කෝධුපායාස රහිත වූවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. අකෝධුපායාසය නිසා කෝධුපායාස හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙ කරුණ තෙල සඳහා කියන ලදී.

'අනතිමානය නිසා අතිමානය හළයුතු යයි යමක් මෙසේ කියන ලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයඹ්ග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට අතිමාන ඇති වීම නම් ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් අතිමාන ඇති වීම නම් තෙමේක් මට අතිමාන හෙතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන අතිමාන හෙතුවෙන් ගරහන්තාහු, යැ. අතිමාන හේතුවෙන් කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළි යම් අතිමානයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. අතිමාන හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද අතිමාන නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. අනතිමානය නිසා අතිමානය හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද, මෙ තෙල කරුණ සඳහා කියන ලදී.

ගැහැවිය, ආයඹ්විනයෙහි යම් ධර්ම කෙනෙක් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද මේ අඤ්ච ධර්මයෝ සැකෙවින් කියන ලද්දහු විස්තරයෙන් විභක්ත වූවාහු වෙති. එතෙකුදු වත් ආයඹ්විනයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය නො මැ වේ යයි. වහන්ස, ආයඹ්විනයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල කවර පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ ද : මැනැව් වහන්ස, මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි ආයඹ්විනයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද එපරිද්දෙන් දහම් දෙසනසේක්වා යි, එසේ නම් ගැහැවිය, අඤ්ච මොනවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි යි, 'එසේ යැ වහන්සැ යි පොතලිය ගහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවත්හු තෙල වදළ සේක.

සෙය්‍යථාපි ගභපති කුකකුරො ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලාපරෙතො ගොභාතක-
සුණං පච්චුපච්චිතො අස්ස. තමේනං දුකෙධා ගොභාතකො චා
ගොභාතකනොචාසි චා අට්ඨකඛකලං සුනිකනනනිකනනං¹ නිමමංසං
ලොභිතමකනිතනං උපච්ඡුගෙය්‍යා². තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති: අපි නු සො
කුකකුරො අමුං අට්ඨකඛකලං සුනිකනනනිකනනං නිමමංසං ලොභිත
මකනිතනං පමිඛාදෙතො³ ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලාපං පටිච්චෙනොය්‍යාති. නො හෙනං
ගනො, තං කිස්ස හෙතු: අදුං හි ගනො අට්ඨකඛකලං සුනිකනන-
නිකනනං නිමමංසං ලොභිතමකනිතනං, යාවදෙච ච පන සො කුකකුරො
කිලමථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සාති. ඵවමෙච ඛො ගභපති අරියසාවකො
ඉති පටිභඤ්චිකති. අට්ඨකඛකලපමා කාමා වුත්තා ගභචතා ඛහුදුකඛා
ඛහුපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භියොයා⁴ති. ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය
දිස්වා යායං උපෙකඛා නානතතා නානතතසිතා, තං අභිනිච්චේජ්ඣා
යායං උපෙකඛා ඵකතතා ඵකතතසිතා, යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමේච්චුපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති ගිජේඛා චා කඛෙකා චා කුලලො චා මංසපෙසිං
ආදාය උඛිඛියෙය්‍යා⁵, තමේනං ගිජේඛාපි කඛිකාපි කුලලාපි අනුපතිඤා
අනුපතිඤා විතචේජ්ඣං විරාජේජ්ඣං⁶ තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති, සචෙ
සො ගිජේඛා චා කඛෙකා චා කුලලො චා තං මංසපෙසිං න ඛිපාමෙච
පටිනිස්සචේජ්ඣය. සො තතො නිදුනං මිරණං චා නිගචේජ්ඣය මිරණ-
මතතං චා දුකඛන්ති. ඵවං ගනො, ඵවමෙච ඛො ගභපති අරියසාවකො
ඉති පටිභඤ්චිකති: මංසපෙසුපමා කාමා වුත්තා ගභචතා ඛහුදුකඛා
ඛහුපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භියොයාති ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය
දිස්වා යායං උපෙකඛා නානතතා නානතතසිතා, තං අභිනිච්චේජ්ඣා
යායං උපෙකඛා ඵකතතා ඵකතතසිතා. යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමේච්චුපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො ආදීතනං තිණ්ණකං ආදාය පටිචාතං
ගචේජ්ඣය. තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති, සචෙ සො පුරිසො තං ආදීතනං
තිණ්ණකං න ඛිපාමෙච පටිනිස්සචේජ්ඣය. තස්ස සා ආදීතතා තිණ්ණකා
හත්ථං චා දභෙය්‍ය ඛාහං චා දභෙය්‍ය. අඤ්ඤාතරං චා⁶ අඛිතපච්චඛං
දභෙය්‍ය. සො තතො නිදුනං මිරණං චා නිගචේජ්ඣය මිරණමතතං චා
දුකඛන්ති. ඵවං ගනො. ඵවමෙච ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති
පටිභඤ්චිකති: තිණ්ණකපමා කාමා වුත්තා ගභචතා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා,
ආදීනවො ඵත්ථ භියොයාති. ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය
දිස්වා-පෙ-තමේච්චුපෙකඛං භාවෙති.

---

1. සුනිකනනං නිකනනං-සිමු. 2. උපච්ඡුගෙය්‍යා-සා.
3. පලොගනො-මජ්ඣං, සා. 4. උඛිඛියෙය්‍යා-PTS, සා.
5. විස්සචේජ්ඣං-මජ්ඣං.
6. අඤ්ඤාතරං චා අඤ්ඤාතරං චා-මජ්ඣං.

යම් පරිදි ගැහැවිය, බඩසා දුබල බැවින් පෙළුණු සුනාමයෙක් ගවයන් නසන වධසථාන යට පැමිණියේ වෙයි. ඔහුට දක්ෂ වූ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට මස් ලියන ලද, මස් රහිත වූ ලෙහෙයින් වැකුණු ඇටසැකිල්ලක් දමන්නේ යැ. ගැහැවිය, ඒ කීමැයි සිතව. ඒ කුක්කුරයා මොනොවට ලියන ලද මස් රහිත වූ ලෙහෙයෙන් වැකුණු තෙල ඇටසැකිල්ල ලෙවකන්නේ බඩසා දුබල බැව් නසන්නේද යි වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි. එ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් තෙල ඇටසැකිල්ල මොනොවට මස් ලියන ලද මස් රහිත වූ යේද ලෙහෙයෙන් වැකුණේ ද එහෙයිනි. යළි ඒ කුක්කුරයා කලමථයට මැ වෙහෙසට මැ හිමි වන්නේ යයි එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දැඩි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි බොහෝ ආදීනව ඇතැ'යි වදරන ලද. මෙසේ තෙල කාමය යථාභූත වැ සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක යම් මේ උපේක්ෂාවක් නානාස්වභාව වූ ද නානා අරමුණු ඇසුරු කළා ද ඒ උපේක්ෂාව දුරු කොට යම් වතුර්ථධ්‍යානෝපේක්ෂාවක් එකස්වභාව වූ ද එක් අරමුණක් ඇසුරු කොට ඇත්තී ද, යම් ධ්‍යානෝපේක්ෂායෙක සර්වප්‍රකාරයෙන් පඤ්චකාමගුණාමිසයෝ අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ ධ්‍යානෝපේක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගිජුළිහිණියෙක් වේවයි ලොහොකුඩුවෙක් වේවයි උකුසෙක් වේවයි මස්වැදුල්ලක් ගෙන අහසට පියාඹා යන්නේ ද, ඔහු ගිජුළිහිණියෝ ද ලොහොකුඩුවෝ ද උකුස්සෝ ද ලුහුබදිමින් කොටත්තාහු ද (මස් වැදුල්ල) හෙළන්නා හු ද, ගැහැවිය, ඒ කුමැ යි සිතව. ඉදින් ඒ ගිජුළිහිණියා හෝ ලෝකුඩුවා හෝ උකුස්සා හෝ ඒ මස්වැදුල්ල වහා මැ නො හරන්නේ නම් හේ එ කරුණින් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යයි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ මස්වැදුල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද. මෙසේ තෙල ඇතිසැවියෙන් සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක යම් උපේක්ෂාවක් නානාස්වභාව ඇද්ද නානාලම්බන ඇසුරු කළා ද ඒ කාමගුණාලම්බන උපේක්ෂාව හැරපියා යම් ධ්‍යානෝපේක්ෂාවක් එක් අරමුණක් එකාලම්බන වී ද ඒකත්වය ඇසුරු කළා ද යම් ධ්‍යානෝපේක්ෂායෙක සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිෂ සංඛ්‍යාත පඤ්චකාමගුණාපදනායෝ, අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ වතුර්ථධ්‍යානෝපේක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ඇවිළැගත් තණහුලක් ගෙන ප්‍රතිචාතයට යන්නේ යැ, ගැහැවිය, ඒ කීමැ යි සිතති ? ඉදින් ඒ පුරුෂ ඒ ඇවිළැගත් තණහුල වහා මැ නො හරන්නේ නම් ඒ ඇවිළැගත් තණහුල ඔහුගේ අත හෝ දවන්නේ යැ. බාහුව හෝ දවන්නේ යැ. අත්තර අහපසහ හෝ දවන්නේ යැ. හේ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ තණහුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද' යි. තෙල මෙසේ සමාග්ඤ්ජනයෙන් යථාභූත කොට දක.....ඒ ධ්‍යානෝපේක්ෂාව මැ වඩයි.

සෙය්‍යථාපි ගභපති අඛිභාරකාසු සාහිකපොරිසා පුරා අඛිභාරානං විතච්චිකානං විතඬුමානං, අථ පුරිසො ආගචේජ්ජය්‍ය ජ්චිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපටික්කලො.² තමෙනං ද්‍රෝ බලවනො පුරිසා නානාබාහාසු ගහෙතො අඛිභාරකාසු උපකඛේසීය්‍යං. නං කිමමඤ්ඤයි ගභපති, අපි භු සො පුරිසො ඉතිච්චිවෙච කායං සන්තාමෙය්‍යාති, එවං හනො නං කිසස හෙතු: විදිනං හි හනො තසස පුරිසස ඉමඤ්ඤවහං අඛිභාරකාසු පතිසාමි. තතො තිදනං මරණං වා තිගච්ජාමි මරණමතනං වා දුක්ඛන්ති. එවමෙච ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: අඛිභාරකාසුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොයාති එවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිසා-පෙ-තමේච්චිපෙකං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො සුපිනකං පසෙය්‍ය ආරාමරාමණෙය්‍යකං චන්දරාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොකඛිරණීරාමණෙය්‍යකං සො පටිබුද්ධො න කිඤ්ච පසෙය්‍ය,³ එවමෙච ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: සුපිනකුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොයාති. එවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිසා-පෙ-තමේච්චිපෙකං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො යාවිතකං හොගං යාවිතො යානං වා⁴ පොරොසෙය්‍යං⁵ පචරමණීකුණ්ඩලං. සො තෙහි යාවිතකෙහි හොගෙහි පුරකඛතො පරිච්චිතො අන්තරාපණං පටිපඤ්ජය්‍ය. තමෙනං ජනො දිසා එවං චදෙය්‍ය: හොගී චත හො පුරිසො, එවං කිර හොගිනො හොගාති භුඤ්ජන්ති. තමෙනං සාමිකා යත්ථ යත්ථෙච පසෙය්‍යං. තත්ථ තත්ථෙච සාති ගරෙය්‍යං. නං කිමමඤ්ඤයි ගභපති, අලන්හු ඛො තසස පුරිසස අඤ්ඤථන්තායාති. එවං හනො, නං කිසස හෙතු: සාමිනො හි හනො සාති අරහන්ති. එවමෙච ඛො ගභපති අරිය-සාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යාවිතකුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොයාති. එවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිසා-පෙ-තමේච්චිපෙකං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති ගාමසස වා තිගමසස වා අවිදුරෙ තිබ්බො විතසඤ්ඤො, තත්‍රසස රුකෙඛා සම්පන්නථලො ච උපපන්නථලො ච, න චස්ස කාතිච්චි ඵලාති භූමියං පතිතාති, අථ පුරිසො ආගචේජ්ජය්‍ය ඵලඤ්චිකො ඵලගචේසී ඵලපරියෙසනං චරමානො, සො තං විතසඤ්ඤො අඤ්ඤා-ගහෙතො⁶ තං රුකං පසෙය්‍ය සම්පන්නථලඤ්ච උපපන්නථලඤ්ච, නඤ්ච ච කාතිච්චි ඵලාති භූමියං පතිතාති, ජානාමි ඛො පනාහං රුකං ආරුහිතුං⁷ යන්හුතාහං ඉමං රුකං ආරුහිතො⁸ යාවදත්ඤ්ච බාදෙය්‍යං උච්චිතඤ්ච පුරෙය්‍යන්ති. සො තං රුකං ආරුහිතො⁸ යාවදත්ඤ්ච

2. දුක්ඛපටික්කලො-මජ්ඣ. 3. පටිපසෙය්‍ය-මජ්ඣ.
 4. යානං-සා, PTS. 5. පොරිසෙය්‍ය-මජ්ඣ.
 6. අඤ්ඤාගහෙතො - මජ්ඣ.
 7. {ආරුහිතුං - මජ්ඣ, PTS.
 {අභිරුඤ්චිතුං - සා.
 8. {ආරුහිතො - මජ්ඣ, PTS.
 {අභිරුඤ්චිතො - සා.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂ ප්‍රමාණයෙන් අධික වූ සිඵ රහිත දුම් රහිත අඟුරු පිරුණු අධිගාරකර්ෂණයක් වෙයි. එකලා ජීවත් වනු කැමැති නො මැරෙනු කැමැති සුව කැමැති දුකට ප්‍රතිකූල වූ පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙන වෙන අත් ගෙන තෙල පුහුල්වූ අධිගාරකර්ෂණවට අදහානු යැ. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතති. ඒ පුරුෂ ඔබ මොබ කය නමන්නේ නො වෙ ද ? එසේ යැ වහන්ස, එ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් එ පුරුෂයා විසින් ' ඉදින් මම මේ අධිගාරකර්ෂණවට වැටෙමි නම් එ හෙතෙයෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුකට හෝ පැමිණෙමි'යි දන්නා ලද ද, එහෙයින්. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතියාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ අධිගාරකර්ෂණවට වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද්දි. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . ඒ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ආරාමයෙන් රමණී වූ වනයෙන් රමණී වූ භූමි විසින් රමණී වූ පුෂ්කරණීන් රමණී වූ සිහින දක්වන්නේ යැ. හේ පිබිදියේ කිසිවක් නො දකී. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතියාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ සච්ඡායකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද්දි යි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . එ මැ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ෂාව වඩා.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් පුරුෂයනට නිසි වූ යානයක් හෝ උතුම් මිණිකොඩොල් හෝ පිරුළ කොටගත් හෝගයක් අයැද ගෙන හේ එ පිරුළ කොටගත් හෝගයන් පෙරටු කොට ඇතියේ පිරිවරන ලද්දේ අඟුරු අවුණට පිළිපදවන්නේ යැ. තෙල පුරුෂයා දක ජනයා මෙසේ කියන්නේ යැ, හවත, හෝග ඇති පුරුෂයෙක් මැ යැ. හෝග ඇත්තාහු මෙසේ හෝගයන් වළඳ කෙරෙති යි. ස්වාමීහු තෙල පුරුෂයා යම් යම් තැනකහි මැ දක්නාහු ද එ එ තැනහි දී මැ තමන්ගේ භාණ්ඩයන් හැරගන්නාහු යැ. ගැහැවිය, එ කිමැ? යි හඟිති. එ පුරුෂයාගේ අත්‍යථාත්වයට නිසි වූයේ නු ? යි. එසේ යැ වහන්ස, එ කුමක් හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් ස්වාමීහු ස්වකීය භාණ්ඩයන් හැරගනිත් ද එහෙයින්. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතියාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ පිරුළගත් භාණ්ඩයකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද. මෙසේ තෙල යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . එ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගමට හෝ නිගමයට හෝ නුදුරෙහි ගහන වූ වනළැහැබෙක් වෙයි. එහි මධුර එල ඇති බොහෝ එල ඇති රුකෙක් වන්නේ යැ. බිමැ වැටුණු කිසි එල කෙතෙක් නො ද වූවාහ. එකල්හි එල අර්ථ කොට ඇති එල සොයන එල සෙවීමට හැසිරෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. හෙ එ වනළැහැබට පිවිස මධුර වූ එල ඇති බොහෝ හටගත් එල ඇති එ රුක දක්වන්නේ යැ. ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි. මෙ රුක මධුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. බිමැ වැටුණු කිසි එලයෙක් නැත. මම රුකට නඟින්නට දැනිමි. මම මෙ රුකට නැඟී යැපෙන පමණ කන්නෙමි නම් හිඟ පුරා ලන්නෙමි නම් මැනැවැ යි. හෙ එ රුකට නැඟී යැපෙන පමණ කන්නේ යැ. හිඟ ද

බාදෙය්‍ය උච්චිතඤ්ඤා පුරෙය්‍ය. අඵ දුතියො පුරිසො ආගච්චෙය්‍ය ඵලඤ්ඤා ඵලගච්චෙසි ඵලපරියෙසනං වරමානො තිණ්හං කුඨාරිං ආදාය. සො තං වනසණ්ඨං අජේකියාගහෙති; තං රුකං පසෙය්‍ය සමපන්න-ඵලඤ්ඤා උපපන්නඵලඤ්ඤා තස්ස ඵචමස්ස: අයං ඛො රුකෙකිං සමපන්න-ඵලො ව, උපපන්නඵලො ව, නඤ්චි ව කාතිචි ඵලාති භූමියං පතිතාති න ඛො පනාහං ජානාමි රුකං ආරුහිතුං, යනනුනාහං ඉමං රුකං මුලනො ජේතියා යාවදන්ඤ්ඤා බාදෙය්‍යං උච්චිතඤ්ඤා පුරෙය්‍යන්ති. සො තං රුකං මුලනො ජ්ඤෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, අසු සො සො පුරිසො පඨමං රුකං ආරුලොහා, සචෙ සො න ඛිප්පමෙච ඕරෙහෙය්‍ය¹ තස්ස සො රුකෙකිං පපතනො; හන්ථං ව; හඤ්ඤෙය්‍ය. අඤ්ඤාතරං ව; අභිගපච්චභිගං හඤ්ඤෙය්‍ය, සො තනො නිදනං මරණං ව; තිගච්චෙය්‍ය මරණමත්තං ව; දුකඛන්ති. ඵචං හනො. ඵචමෙච ඛො ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: රුකඵලපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛුදුකඛා ඛුදුපායාසා, ආදීනචො ඵන්ථ හිගෙයාති. ඵචමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා යායං උපෙකඛා ඵකත්තා ඵකත්තසිතා යන්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමෙට්ඨ-පෙකඛං භාවෙති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම දිබ්බෙන චකඛුතා විසුද්ධෙන අතිකක්කන්තමානුසංකෙන සනොන පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ. හිනෙ පණ්ණිනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගනෙ දුගගනෙ යථාකමච්චිපගෙ සනොන පජානාති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම ආසවානං ඛයා අනාසවාං චෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිවෙඨච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකතියා උපසමපජ් චගරති.

ඵත්තාවතා ඛො ගහපති අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං චොභාරසමුච්චෙජ්ඤෙ හොති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං චොභාර සමුච්චෙජ්ඤෙ හොති. අපි නු ත්ඨං ඵචරුපං චොභාරසමුච්චෙජ්ඤං අත්තති සමනුපස්සසිති. කො වාහං හනොන කො ච අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං චොභාරසමුච්චෙජ්ඤෙ. මයං හි හනොන පුබ්බෙ අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියාති අමඤ්ඤද්ධිං. අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියහොජනං හොජ්ඣං. අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියච්ඡානෙ ධපිමං. හිකඛු පන මයං හනොන ආජාතියෙච සමානෙ අනාජාතියාති අමඤ්ඤද්ධිං. ආජාතියෙච සමානෙ අනාජාතියහොජනං හොජ්ඣං.

1 {අමුකො සො — මජ්ඣං.
  {අමුකො — සා.
2. ඕරාහෙය්‍ය — සිමු, සා.

පුරාලන්නේ යැ. ඉක්බිති එලාර්ථී වූ එල ගවේෂණය කරන එල පයෝෂණයෙහි හැසි රෙන දෙවැනි පුරුෂයෙක් තිභිණි කෙවෙරියක් ගෙන එන්නේ යැ. හෙ එ වනලැහැබට පිවිස මධුර එල ඇත්තා වූ ද බොහෝ එල ඇත්තා වූ ද එ රුක දක්නේ යැ. ඔහුට මෙ සිත වෙයි. මෙ රුක මධුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. බිමැ වැටුණු කිසි එලයෙක් නැත්තේ ද වෙයි. මම වැළිත් රුකට නඟින්නට නො දනිමි. මම මෙ රුක මුලින් සිඳ යැපෙන පමණ කන්නෙමි නම් හිඟ ද පුරාලන්නෙමි නම් මැනැවැ'යි. හෙ එ රුක මුලින් සිඳිනේ යැ. ගැහැවිය, එ කිමැ යි හඟිති ? පළමු රුකට නැගුණු ඒ පුරුෂයෙක් වෙ ද, ඉදින් හෙතෙම වහා මැ නො බස්නේ නම් වැටෙන එ රුක ඔහුගේ අත හෝ බිඳිනේ යැ. පය හෝ බිඳිනේ යැ. අන්‍යතර අධ්‍ය ප්‍රත්‍යයියක් හෝ බිඳිනේ යැ. හේ ඒ හෙතෙමගේ මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුකට හෝ පැමිණේ යයි ? එසේ යැ වහන්ස, එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි: භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ වෘක්ෂඑලෝපම වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දැඩි පීඩා ඇත්තාහ'යි වදරන ලද. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි මෙසෙයින් තෙල කරුණ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක නානා ස්වභාව වූ නානාලම්බන ඇසුරු කළ යම් පඤ්චකාමගුණ උපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද එය දුරු කොට එක ස්වභාව වූ එකාලම්බන වූ යම් වතුරත්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද, යම් උපෙක්ෂායෙක්හි සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිස සංඛ්‍යාත වූ පඤ්චකාම ගුණොපාදනයෝ අපරිඔෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක නිරුත්තර වූ මෙ මැ උපෙක්ෂාසමාති පාරිඤ්ඤියට නන් වැදැරුම් වූ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර උපෙක්ෂාසමාතිපාරිඤ්ඤියට පැමිණ විඤ්ඤා වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපපදාමාන හීන ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වණ සුගතිගත දුර්ගතිගත සත්ත්වයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දකියි. කම් වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දනගනියි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ෂාසමාති පාරිඤ්ඤියට පැමිණ ආප්‍රවයන්ගේ ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඤ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කෙරෙයි.

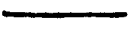
ගැහැවිය, මෙතෙකින් ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතති ? යම් පරිදි ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙ ද, කිම තෙපි මෙබඳු වූ ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය තමා කෙරෙහි ලා ඤාතාව ? යි. වහන්ස, මම කවරෙකිම ද? ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කවරේ ද ? වහන්ස, මම සර්වථායෙන් ආයාභ්‍රාවකයෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයෙන් (අහසට පොළොව මෙන්) දුරු වෙමි. වහන්ස, අපි පෙර අත්තොටු පිරිවැජියන් (ගිහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයට කාරණා) නො දන්නාවුන් 'දන්නාහ' යි සිතුවහ. නො දන්නාවුනට මැ කරුණු දන්නාවුන් විසින් වැළඳියයුතු හෝජනය වැළඳවූවහ. කාරණ නො දන්නාවුන් මැ කාරණ දන්නාවුන් ගේ තන්හි තැබුවහ. තවද වහන්ස, අපි හිකුන් (ව්‍යවහාර සමුච්ඡේද) කාරණ දන්නාවුන් මැ 'නොදන්නාහ'යි සිතුවහ. කාරණ දන්නාවුන් මැ කාරණ නො දනුවනට නිසි භොජනය වැළඳ වූවහ.

82 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - ගභපනිවග්ගො [2.1.4 පොහලිය සුඤ්ඤා]

ආජානියෙව සමානෙ අනාජානියඛානෙ ධර්මින. ඉද්දති පන මයං
භනෙත අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ අනාජානියෙව සමානෙ අනාජා-
නියාති ජාතිස්සාමි. අනාජානියෙව සමානෙ අනාජානියභොජනං
භොජෙස්සාමි¹ අනාජානියෙව සමානෙ අනාජානියඛානෙ ධර්මස්සාමි
භික්ඛු පන මයං භනෙත ආජානියෙව සමානෙ ආජානියාති ජාතිස්සාමි
ආජානියෙව සමානෙ අනාජානියභොජනං භොජෙස්සාමි. ආජානියෙව
සමානෙ අනාජානියඛානෙ ධර්මස්සාමි² අජනෙසි චත මෙ භනෙත භගවා
සමණෙසු සමණපෙමිං³ සමණෙසු සමණප්පකාදං සමණෙසු සමණගාරවං.

අභික්ඛන්තං භනෙත, අභික්ඛන්තං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත
නික්ඛුජ්ජනං⁴ වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා
මග්ගං ආචිකෙඛිය්‍ය, අකිකාථෙ වා නෙලපජෙජානං ධාරෙය්‍ය, චක්ඛු-
මනෙතා රූපානි දකඛිත්තීති, ඵචමෙවං⁵ භගවතා අනෙකපරියායෙන
ධම්මො පකාසිනො. ඵසාභං භනෙත භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජත්භග්ගො
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

පොහලිය සුඤ්ඤා වතුප්ථං.

1. භොජෙස්සාමි - සිඹු, ස්‍යා.
2. ධර්මස්සාමි - සිඹු
3. සමණපෙමිං - මජ්ඣං
4. නික්ඛුජ්ජනං - PTS
5. ඵචමෙවං ඛො භනෙත - මජ්ඣං.

කාරණ දන්තාච්ඡන් මෑ අනාචාරික ස්ථානගෙහි තැබුම්හ. දන් වුකලි වහන්ස, අපි අන්තොච්ච පිරිවැරියන් කාරණ නො දන්තාච්ඡන් මෑ 'නො දන්තාච්ඡන්'යි දනුම්හ. නො දන්තාච්ඡන් මෑ නො දන්තාච්ඡන් නිසි ගෝචනය වළඳවම්හ. අනාචාරික වුවන් මෑ අනාචාරික ස්ථානගෙහි තබම්හ. යළි වහන්ස, අපි හික්කුන් කාරණ දන්තාච්ඡන් මෑ 'ආචාරික වුහ' යි දනුම්හ. ආචාරික වුවන් මෑ ආචාරිකනට නිසි ගෝචනය වළඳවම්හ. ආචාරික වුවන් මෑ ආචාරික ස්ථානගෙහි තබම්හ. වහන්ස, බුදුහු ඒකාන්තගෙන් මට ශ්‍රමණගන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ප්‍රේමය දනවුසේක. ශ්‍රමණගන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ප්‍රසාදය ශ්‍රමණගන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ගෞරවය දනවු සේක.

වහන්ස, ඉතා මෑනෑව. වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. වහන්ස, යම් පරිදි යච්ඡුරු කරන ලද්දක් උච්ඡුරු කරන්නේ ගෝ වෙද පිළිසන් වුවක් විවර කරන්නේ ගෝ වෙ ද, මුළු වුවකුට මග පවසන්නේ ගෝ වෙ ද, අභුරෙහි ඇස් ඇත්තාහු රූපගන් දකින්නාහ'යි තෙල් පහතක් ධරන්නේ ගෝ වෙ ද, එසෙයින් මෑ භාග්‍යවතුන් විසින් දහම් පවසන ලද්දේ යෑ. වහන්ස, තෙල මම් භාග්‍යවත්තු ද ධර්මය ද හික්කුසංඝයා ද සරණ කොට යම්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද ආදී කොට දිවිහිම වෑ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධරන සේක්ව යි.

සතර වැනි පෝතලිය සූත්‍ර යි.

2. 1. 5

ජීවක සුඛය

එවිට මේ සුඛය එක සමයට ගතවූ රුජගහෙ විහරනි ජීවකයා කොමාරහවෙලියා අවබවනෙ. අප බො ජීවකො කොමාරහවෙලියා යෙන ගතවූ තෙනුපඛකමි. උපසඛකමිනි, ගතවනනං අභිවාදෙතියා එකමනනං නිසිදි. එකමනනං නිසිනෙනා බො ජීවකො කොමාරහවෙලියා ගතවනනං එතදවොච:

සුඛං මේතං භනෙන, සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං ආරහනති, නං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤාති පටිච්චකම්මනති. යෙ තෙ භනෙන එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං ආරහනති. නං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤාති පටිච්චකම්මනති. කච්චි තෙ භනෙන ගතවනො චූත්තවාදිනො, න ච ගතවනනං අභුතෙන අබ්භාවිකඛකඛනති. ධම්මසා වානුධම්මං බ්‍යාකරොනති. න ච කොචි සභධම්මිකො වාදනුචාදො භාරයාං ධානං ආගච්ඡතිති.

යෙ තෙ ජීවක එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං ආරහනති. නං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤාති පටිච්චකම්මනති, න මේ තෙ චූත්තවාදිනො, අබ්භාවිකඛකඛනති ච පනං මනෙත අසනා අභුතෙන. තිති බො අහං ජීවක ධානෙති මංසං අපරිභොගනති වදමි: දිව්ඨං සුඛං පරිභවතිනං, ඉමෙති බො අහං ජීවක තිති ධානෙති මංසං අපරිභොගනති වදමි. තිති බො අහං ජීවක ධානෙති මංසං පරිභොගනති වදමි: අදිව්ඨං අසුඛං අපරිභවතිනං, ඉමෙති බො අහං ජීවක තිති ධානෙති මංසං පරිභොගනති වදමි.

ඉධ ජීවක භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිකාය විහරති, සො මේතනාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිනි: විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුසීං. ඉති උඤ්ඤාධො නිරියං සබ්බධි සබ්බතතනායං සබ්බාවනනං ලොකං මේතනාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිනි: විහරති. තමේතං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසඛකමිනි: ස්වාතනාය භනෙන නිමනෙතති. ආකඛමානොච ජීවක භික්ඛු අභිවාසෙති. සො තසා රතතියා අව්චයෙන පුබ්බතභසමයං නිවාසෙති: පත්තච්චරමාදය යෙන තසා ගහපතියා වා ගහපතිපුත්තයා වා නිවෙසනං තෙනුපසඛකමිනි උපසඛකමිනි: පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසිදති. තමේතං සො ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිච්ඡති. තසා න එවං භොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිච්ඡති. අභො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ආයතිච්චි එච්චරුපෙන පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිච්ඡෙය්‍යාති.

-
- 1. උද්දියාකටං - මජ්ඣං
  - 2. භාරයාච්චානං - සා.
  - 3. අබ්භාවිකඛකඛනති ච - මජ්ඣං.
  - 4. සබ්බසථතාය - සීඝ්‍ර.
  - 5. ආකඛමානො - සා.

2. 1. 5

ජීවක සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කොමාරභාතා ජීවකයන්ගේ අඹවන උයන්හි වැඩවසනසේක. එකල්හි කොමාරභාතා ජීවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස්වැ හුන් කොමාරභාතා ජීවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කරුණ සැල කෙළෙ :

වහන්ස, මා විසින් කෙල අසන ලද, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙහි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ දන දන උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද මාංසය වළඳන්නාහ' යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද; "ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙහි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද ඒ මාංසය දන දන වළඳන්නාහ'යි. කීමෙක වහන්ස, ඔවුහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දය කියන්නාහු ද? භාග්‍යවතුන්, අභූතයෙන්, නො ද අභ්‍යාවාන කෙරෙත් ද? භාග්‍යවතුන් වදළ කාරණයට අනුව ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද? සකාරණ වූ (නුඹ වහන්සේගේ) කිසි වාදානුදයෙක් ගැරැහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද? යි.

ජීවකය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණසාධ කෙරෙහි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරන ලද ඒ මාංසය දන දන වළඳන්නාහ'යි. ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු නො වෙති. යළි ඔහු මට අසන වූ අභූතයෙන් අභ්‍යාවාන කෙරෙහි. ජීවකය, මම කරුණු තුනෙකින් මාංසය පරිභෝගී නො වෙ යයි කියමි. දක්නාලද්දේ යැ අසනාලද්දේ යැ සැක කරනලද්දේ යැ යනුයි. ජීවකය, මම මේ කරුණු තුනින් මාංසය පරිභෝග නො කටයුතු යයි කියමි. ජීවකය, මම කරුණු තුනෙකින් (පරිභූද්ධ වූ) මාංසය වැළදියයුතු යයි කියමි : නො දක්නාලද්දේ යැ නො අසන ලද්දේ යැ සැක නො කරන ලද්දේ යැ යනු යි. ජීවකය, මම මේ කරුණු තුනින් (පරිභූද්ධ වූ) මාංසය වැළදියයුතු යයි කියමි.

ජීවකය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් එක්කරා ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරෙයි. හේ මෙක් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැස විහරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවැනි දිග ද එසෙයින් මැ තෙවන දිග ද එසෙයින් මැ හතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සවාත්මකායෙන් සකල ලෝකය විසුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපේවර වූ අව්‍යාපාද වූ මෙක් සහගිය සිතින් පැහැසැගෙන විහාර කෙරෙයි. තුලුන් කරා ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ එළඹ සෙට බසින් නිමන්ත්‍රණ කෙරෙයි. ජීවකය, ඒ මහණ කැමැත්තේ මැ අධිවාසනා කෙරෙයි. හෙ එ රැය ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන එ ගැහැවියාගේ හෝ ගැහැවි දරුවාගේ හෝ නිවෙස්ත කර එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිඳියි. එ ගැහැවියා හෝ ගැහැවිදරුවා හෝ තුලුන් ප්‍රණීත පිණ්ඩ-පාතයෙන් වළඳවයි. උහුට මෙවන් සිතෙක් නො වෙයි : 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් මා වළඳවා නම් මැනැවැ.' 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ඔහුගේ මෙවන් ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් මා වළඳවන්නේ නම් මනා මැ හු' යි. මේ ඔහු

ඵච්චපිසු න භොති. සො නං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනජේඛාපනො¹ ආදීනවදස්සාවී තිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. නං කිම්භෙදෙසි ජීවක, අපි නු සො හික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යා-බ්‍යාධාය වා චෙතෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබ්‍යාධාය වා චෙතෙති? නො භෙතං භනෙත. නනු සො ජීවක හික්ඛු තස්මිං සමයෙ අනවච්ඡංසෙව ආභාරං ආභාරෙති. ඵචං භනෙත. සුතං මෙතං භනෙත, බුග්ගා මෙත්තාවිහාරීති. තමෙම ඉදං භනෙත භගවා සක්ඛිද්ධෙසා, භගවා හි භනෙත මෙත්තාවිහාරීති. යෙන ඛො ජීවක රුගෙන යෙන දෙසෙන යෙන මොභෙන බ්‍යාපාදවා අස්ස, සො රුගො සො දෙසො සො මොභො තථාගතස්ස පතිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො අයතිං අනුප්පාදධම්මො. සචෙ ඛො තෙ ජීවක ඉදං සක්ඛාය භාසිතං, අනුජානාමි තෙ ඵතන්ති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ භනෙත සක්ඛාය භාසිතං.

ඉධ ජීවක හික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. සො කරුණාසහගතෙන චෙතසා-පෙ-මුද්දිතා සහගතෙන චෙතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා ඵකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං, ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තනාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරික්ඛා විහරති තමෙතං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසංඛක්ඛමික්ඛා ස්වාතනාය භනෙත නිමනෙතති. ආකඛමානො ව ජීවක හික්ඛු අධිවාසෙති. සො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා නිවෙසනං තෙනුසංඛමිති. උපසංඛක්ඛමික්ඛා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදති. තමෙතං සො ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණ්ණිතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡති. තස්ස න ඵචං භොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණ්ණිතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡති. අභො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ආයතිච්චි ඵචරුපෙන පණ්ණිතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡෙසාසාති. ඵච්චපිසු න භොති. සො නං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනජේඛාපනො ආදීනවදස්සාවී තිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. නං කිම්භෙදෙසි ජීවක, අපි නු සො හික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යාබ්‍යාධාය වා චෙතෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබ්‍යාධාය වා චෙතෙති'ති. නො භෙතං භනෙත. නනු සො ජීවක හික්ඛු තස්මිං සමයෙ අනවච්ඡංසෙව ආභාරං ආභාරෙති'ති. ඵචමභනෙත. සුතං මෙතං භනෙත, බුග්ගා උපෙක්ඛාවිහාරීති. තමෙම ඉදං භනෙත භගවා සක්ඛි ද්ධෙසා. භගවා හි භනෙත උපෙක්ඛාවිහාරීති. යෙන ඛො ජීවක රුගෙන යෙන දෙසෙන යෙන මොභෙන විභෙසවා අස්ස, අරති වා අස්ස, පටිභවා අස්ස, සො රුගො සො දෙසො සො මොභො තථාගතස්ස පතිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො අයතිං අනුප්පාදධම්මො. සචෙ ඛො තෙ ජීවක ඉදං සක්ඛාය භාසිතං, අනුජානාමි තෙ ඵතන්ති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ භනෙත සක්ඛාය භාසිතං.

1. අනජේඛාපනො - මජ්ඣම

සිතෙකුදු නො වෙයි. හේ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රහිත නො වී මූර්ථිත නො වී නො ගිජු වී ආදීනව දක්නාසුලු වූ නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවකය, එ කිමැ'යි හඟිති එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේවෙද ? පරව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේ වෙද ? (මෙසේ) උභයව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේ වෙද ? වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යැ. ජීවකය, මහණ එ සමයෙහි ආනවද්‍යා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො! වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, බ්‍රහ්ම තෙම මෙමුත්‍රිවිහාර ඇතියෙකැ'යි තෙල මා විසින් අසනලදි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රැතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මෙමුත්‍රිවිහරණ ඇතියෙක. ජීවකය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මෝහයෙකින් ව්‍යාපාද ඇතියෙක් වෙද එ රාගය එ ද්වේෂය එ මෝහය කරාගතයන්හට පුහුන් වෙ, උසුන්මුල් වෙ, මුහුන්සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුක කරන ලද වෙ. කළ අභාව ඇති වෙ. මතුයෙහි නූපද්‍යා සැහැවී ඇති වෙ. ජීවකය, ඉදින් තා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් තාගේ තෙල බස් අනුදන්මි'යි. වහන්ස, තෙල සඳහා මැ මා විසින් කියනලදි'යි.

ජීවකය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරේ ද, හේ කරුණ සහගත සිතින් . . . මුදිතා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසැගෙන විහරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තෙවන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග දැ'යි මෙසේ උඩ යට සරස හැමතැන සඵාත්මකයෙන් සකල ලෝකය විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අපේවර අව්‍යාබ්‍යාධ වූ උපෙක්ෂා සහගත සිතින් පැහැසැගෙන විහරණ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ තුලුන් කර, එළඹ සෙට බකින් නිමන්ත්‍රණ කෙරෙයි. ජීවකය, එ මහණ කැමැතියේ මැ අධිවාසනා කෙරෙයි. හෙ එ රැය ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන එ ගැහැවිහුගේ හෝ ගැහැවිදරුහුගේ හෝ නිවෙස්ත කරා එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිදියි. එ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ තුලුන් ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් වළඳවයි. එ මහණහට මෙ බදු සිතෙක් නො වෙයි. 'මෙ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණීත පිණ්ඩ-පාතයෙන් මා වළඳවා නම් මැනැවැ' කියයි. 'මෙ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ මතුයෙහි මෙ බදු ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් මා වළඳවන්නේ නම් මනා මැ නු'යි. උහුට මෙ බදු සිතෙක් ද නො වෙයි. හෙ එ පිණ්ඩපාතය තෘෂ්ණයෙන් ග්‍රහිත නො වී තෘෂ්ණමූර්ථයෙන් මූර්ථිත නො වී (එකවට ගලනු කැමැතියක්හු සෙයින්) නො ගිජු වී දෙස දක්නාසුලු වී (මේ සඳහා යැ ආහාරපරිභෝගය යි ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදීමෙන්) නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවකය, එ කිමැ'යි හඟිති එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේ වෙද, පරව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේවෙද, උභයව්‍යාබ්‍යාධය පිණිස හෝ සිතන්නේ වෙද ? වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යි. ජීවකය, එ මහණ එ සමයෙහි ආනවද්‍යා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො? වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, තෙල මා විසින් අසන ලද : 'බ්‍රහ්ම උපෙක්ෂාවිහරණ ඇතියෙකැ'යි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රැතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපෙක්ෂාවිහරණ ඇති සේකැ'යි ජීවකය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මෝහයෙකින් විහෙස ඇති හෝ වෙද, අරති ඇති හෝ වෙද, ප්‍රතිස ඇති හෝ වෙද ඒ රාගය එ ද්වේෂය එ මෝහය කරාගතයන්හට ප්‍රභීණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙයි. මුහුන් සුන් තලක් සෙයින් කළ අවස්තුක භාව ඇති වෙයි. කළ අභාව ඇති වෙයි. මතුයෙහි නූපද්‍යා සැහැවී ඇති වෙ. ජීවකය, ඉදින් තා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් තාගේ තෙල බස් අනුදන්මි'යි. වහන්ස, මා විසින් තෙල සඳහා මැ කියනලදි.

යො ඛො ජීවක නථාගතං වා, නථාගතසාවකං වා උද්දිඤ්ඤා පාණං ආරහති. සො පඤ්චගි ධානෙහි ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති: යමපි සො ඵවමාහ: ගච්ඡට්ඨ අඤ්ඤාං නාම පාණං ආනෙථාති. ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති. යමපි සො පාණො ගුරුපඨවෙධකෙන ආරහිගමානො දුක්ඛං දොමනඤ්ඤාං පටිසංවෙදෙති. ඉමිනා දුතිගෙන ධානෙන ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති. යමපි සො ඵවමාහ: ගච්ඡට්ඨ ඉමං පාණං ආරහථාති. ඉමිනා නතිගෙන ධානෙන ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති. යමපි සො පාණො ආරහිගමානො දුක්ඛං දොමනඤ්ඤාං පටිසංවෙදෙති. ඉමිනා චතුසේන ධානෙන ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති. යමපි සො නථාගතං වා, නථාගතසාවකං වා, අකපටිගෙන ආසාදෙති. ඉමිනා පඤ්චමෙන ධානෙන ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති. යො ඛො ජීවක නථාගතං වා, නථාගතසාවකං වා උද්දිඤ්ඤා පාණං ආරහති. සො ඉමෙහි පඤ්චගි ධානෙහි ඛහුං අපුඤ්ඤාං පසවති'ති.

එවං චූතො ජීවකො කොමාරභවෙට්ඨො භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරිගමනො, අඛුඤ්ඤානො. කපටිගං වත භන්තො හික්ඛු ආහාරං ආහාරෙති. අනච්ඡරං වත භන්තො හික්ඛු ආහාරං ආහාරෙති. අහික්ඛන්තො භන්තො -පෙ- උපාසකං මං භගවො ධාරෙතු අච්ඡන්තො පාණුපෙතං සරණං ගන්හති.

ජීවකසුඤ්ඤා පඤ්චමං.

ජීවකය, තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ කරුණු පසෙකින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙණේ ද : 'යව. අසෝ නම් ප්‍රාණියා ගෙනෙව'යි. මේ (ආණක්ති සභිධායත) පළමුවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා වෙවුළුන ගෙලෙන් ගෙනඑනු ලබනුයේ දුක්දෙමනස් විදුනේ වේ ද, මේ දෙවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙණේ ද : යව 'මේ ප්‍රාණියා නසව'යි. මේ තුන්වන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා මරනුලබනුයේ දුක්දෙමනස් විදුනේ වේ ද, මේ සතරවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් භෙ තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ නො කැප මයින් සවා බෙණේ ද මේ පස්වන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. ජීවකය, යමෙක් තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ මේ පස් කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි කෝමාරභවිව ජීවක තෙල සැල කෙළෙ : වහන්ස, අයිරි යැ. වහන්ස, අද්භුත යැ. වහන්ස, භික්ෂුහු ඒකාන්තයෙන් කැප අහර වළද කෙරෙති. වහන්ස, භික්ෂුහු ඒකාන්තයෙන් අනවදා අහර වළද කෙරෙති. වහන්ස, ඉතා මැනැවැ . . . . භාග්‍යාවතුන් වහන්ස, මා අද පටන් කොට දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරනසේක්ව'යි.

පස්වැනි ජීවක සූත්‍ර යි.

2. 1. 6

උපාලි සුභතං

එවිං මේ සුභං එකං සමයං භගවා නාලොකුයං විහරති පාචාරිකම්බ-
 වනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණේඤ්ඤා නානපුතො නාලොකුයං
 පට්ඨිසති මහතියා නිගණේඤ්ඤාපරිසාය සඤ්ඤාං. අථ ඛො දිඝතපසසී නිගණේඤ්ඤා
 නාලොකුයං පිණ්ඩො වරිකා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපට්ඨකතො යෙන
 පාචාරිකම්බවනං, යෙන භගවා තෙත්ථපසඛකම්, උපසඛකම්නා භගවතා
 සඤ්ඤාං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙකා එකමන්තං
 අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතං ඛො දිඝතපසසී නිගණේඤ්ඤා භගවා එතදවොච:
 සංවිජ්ජනො ඛො තපසසී ආසනානි, සවෙ ආකඛිඛසී නිසීදති. එවිං
 වුතො දිඝතපසසී නිගණේඤ්ඤා අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතා
 එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතතං ඛො දිඝතපසසී නිගණේඤ්ඤා
 භගවා එතදවොච:

කති පන තපසසී නිගණේඤ්ඤා නානපුතො කම්මානි පඤ්ඤාපෙති¹
 පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පච්චතියාති. න ඛො අවුසො
 ගොතම් ආවිණ්ණං නිගණේඤ්ඤා නානපුතතසා කම්මං කම්මනති පඤ්ඤා-
 පෙතාං. දණ්ඩං දණ්ඩනති ඛො ආවුසො ගොතම් ආවිණ්ණං නිගණේඤ්ඤා
 නානපුතතසා පඤ්ඤාපෙතානති. කති පන තපසසී නිගණේඤ්ඤා
 නානපුතො දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා
 කම්මසා පච්චතියාති. තිණි ඛො ආවුසො ගොතම් නිගණේඤ්ඤා නානපුතො
 දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා
 පච්චතියා සෙසාපිදං කායදණ්ඩං වච්චදණ්ඩං මනොදණ්ඩනති. කම්මන
 තපසසී අඤ්ඤාදෙව කායදණ්ඩං අඤ්ඤා වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤා මනොදණ්ඩනති.
 අඤ්ඤාදෙව ආවුසො ගොතම් කායදණ්ඩං අඤ්ඤා වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤා
 මනොදණ්ඩනති.

ඉමෙසං පන තපසසී තිණ්ණං දණ්ඩානං එවිං පට්ඨිභතතානං එවිං
 පට්ඨිසිට්ඨානං කතම් දණ්ඩං නිගණේඤ්ඤා නානපුතො මහාසාවජ්ජනරං
 පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පච්චතියා
 යදි වා කායදණ්ඩං යදි වා වච්චදණ්ඩං යදි වා මනොදණ්ඩනති. ඉමෙසං
 ඛො ආවුසො ගොතම් තිණ්ණං දණ්ඩානං එවිං පට්ඨිභතතානං එවිං
 පට්ඨිසිට්ඨානං කායදණ්ඩං නිගණේඤ්ඤා නානපුතො මහාසාවජ්ජනරං
 පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පච්චතියා.
 නො තථා වච්චදණ්ඩං නො තථා මනොදණ්ඩනති. කායදණ්ඩනති තපසසී
 වදෙසී. කායදණ්ඩනති ආවුසො ගොතම් වදෙසී. කායදණ්ඩනති තපසසී
 වදෙසී. කායදණ්ඩනති ආවුසො ගොතම් වදෙසී. කායදණ්ඩනති තපසසී
 වදෙසී. කායදණ්ඩනති ආවුසො ගොතම් වදෙසී. ඉතිහ භගවා
 දිඝතපසසී නිගණේඤ්ඤා ඉමසම් කථාවජ්ජුසම් යාවතතියකං පතිට්ඨාපෙසී.

1. නිගණේඤ්ඤා - සා. 3. නානපුතො - මජ්ඣං, සා.
 2. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣං, සා. 4. පඤ්ඤාපෙති - මජ්ඣං

2. 1. 6

උපාලි සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දායෙහි පාරිච්ඡාද නම් සිටුවනුයේ ආරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි නිගණ්ඨනාසදුත්ත මහත් නුවට පිරිස් සමග නාලන්දායෙහි වෙසෙයි. එකල දීඨිතපස්වී නුවට නාලන්දායෙහි පිඬු පිණිස හැසිර සවස්වෙලෙහි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණේ පාරිච්ඡාද අඹ වෙනෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එක් පසෙක සිටියේ යැ. එක් පසෙක හුන් දීඨිතපස්වී නුවටුහට තෙල වදළහ. 'තපස්විය, අසුන් ඇත. ඉදින් රිසියෙහි නම් හිඳුව'යි. මෙසේ වදළ කල්හි දීඨිතපස්වී නුවට එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිත. එක් පසෙක හුන් දීඨිතපස්වී නුවටුහට බුදුහු තෙල වදළහ :

තපස්විය, නිගණ්ඨනාසදුත්ත පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් කම් පනවා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනාසදුත්තහට 'කම් යැ කම් යැ යි' දක්වනු ආච්ඡාද යැ. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනාසදුත්තහට 'දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ' යි දක්වනු ආච්ඡාද යැ යි. තපස්විය, නිගණ්ඨනාසදුත්ත පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් දණ්ඩ දක්වා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනාසදුත්ත පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට තුන් දණ්ඩයක් දක්වයි. ඒ මෙසේ යැ : කායදණ්ඩ යැ වාග්දණ්ඩ යැ මනෝදණ්ඩ යි. කීමෙක තපස්විය, කායදණ්ඩය අනෙකෙකැ වාග්දණ්ඩය අනෙකෙකැ මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකැ'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩය අනෙකෙකැ වාග්දණ්ඩ අනෙකෙකැ මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකැ'යි.

තවද තපස්විය, මෙසේ බෙදනලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනාසදුත්ත කවර දණ්ඩයක් මහාසාවද්‍යතර කොට පනවා ද? කායදණ්ඩ හෝ යැ වච්චදණ්ඩ හෝ යැ මනෝදණ්ඩ හෝ යැ'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදන ලද මෙසේ වෙසෙසනලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනාසදුත්ත කායදණ්ඩය මහාසාවද්‍යතර කොට පනවයි. වච්චදණ්ඩය එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩය එසේ නො වෙයි. තපස්විය, කායදණ්ඩය යි කියෙහි ද? ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්විය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්විය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. මෙසේ භාග්‍යවත්තු දීඨිතපස්වී නුවටු මේ කරාවස්තුයෙහි තුන් වර දක්වා පිහිටි වූහ.

එවං චූතො දීඝතපසී නිගණ්ඨො ගඟවන්තං එතදවොච: තිං පනාචුසො ගොතම කති දණ්ඨාති පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියාති. න ඛො තපසී ආචිණ්ණං තථාගතස්ස දණ්ඨං දණ්ඨානති පඤ්ඤපෙතුං, කම්මං කම්මානති ඛො තපසී ආචිණ්ණං තථාගතස්ස පඤ්ඤපෙතුනති. තිං පනාචුසො ගොතම කති කම්මානති පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියාති. තිණි ඛො අහං තපසී කම්මානති පඤ්ඤපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා. සෙය්‍යඵදං: කායකම්මං චචිකම්මං මනොකම්මානති. කිං පනාචුසො ගොතම අඤ්ඤදෙව කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මානති. අඤ්ඤදෙව තපසී කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මානති.

ඉමෙසං පනාචුසො ගොතම තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිච්ඡන්තානං එවං පටිච්ඡිධානං කතම් කම්මං මහාසාචර්ජනරං පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා, යදි වා කායකම්මං යදි වා චචිකම්මං යදි වා මනොකම්මානති. ඉමෙසං ඛො අහං තපසී තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිච්ඡන්තානං එවං පටිච්ඡිධානං මනොකම්මං මහාසාචර්ජනරං පඤ්ඤපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා. නො තථා කායකම්මං නො තථා චචිකම්මානති මනොකම්මානති ආචුසො ගොතම වදෙසි. මනොකම්මානති තපසී වදුමි. මනොකම්මානති ආචුසො ගොතම වදෙසි. මනොකම්මානති තපසී වදුමි. මනොකම්මානති ආචුසො ගොතම වදෙසි. මනොකම්මානති තපසී වදුමිති. ඉතිහ දීඝතපසී නිගණ්ඨො ගඟවන්තං ඉමස්මිං කථාචද්දුස්මිං යාච-තතියකං පතිධාපෙති: උච්ඨායාසනා යෙන නිගණ්ඨො නානපුතො තෙත්‍රපසඛකම්.

තෙන ඛො පන සමණෙන නිගණ්ඨො නානපුතො මහතියා¹ ගිහි පරිසාය සද්ධිං නිසිනොතො ගොති බාලකිනියා උපාලි පමුඛාය. අද්දසා ඛො නිගණ්ඨො නානපුතො දීඝතපසීං නිගණ්ඨං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිඤ්ඤාන දීඝතපසීං නිගණ්ඨං එතදවොච: හන්ද කුතො නු තිං තපසී ආගච්ඡසි දිව, දිවස්සාති. ඉතො හි ඛො අභමහනො ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සනතිකාති. අහු පන තෙ තපසී සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙව කථාසලාපොති. අහු ඛො මෙ භනොත සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙව කථාසලාපොති. යථා කථං පන තෙ තපසී අහු සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙව කථාසලාපොති. අථ ඛො දීඝතපසී නිගණ්ඨො යාචතකො අගොසි ගඟවතා සද්ධිං කථාසලාපො, තං සබ්බං නිගණ්ඨස්ස නානපුතස්ස ආරොචෙසි. එවං චූතො නිගණ්ඨො නානපුතො දීඝතපසීං නිගණ්ඨං එතදවොච: සාචු සාචු තපසී, යථා තං සුත්චතා සාචකෙන සම්මදෙව සද්දුසාසනං ආච්ඡන්තොන. එවමෙවං දීඝතපසීනා නිගණ්ඨෙන සමණස්ස ගොතමස්ස බ්‍යාකතං, කිං හි සොහති ජවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං ඔලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපතිධාය. අථ ඛො කායදණ්ඨොච මහාසාචර්ජනරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා නො තථා චචිදණ්ඨො නො තථා මනොදණ්ඨොති.

1. මහතියා මහතියා - PTS

මෙසේ වදළ කල්හි දීඝිතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් දණ්ඩයන් පනවවු ද?යි. තපස්විය, තරාගතයනට දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ යි දක්වනු අනාවිණ් යැ. තපස්විය, තරාගතයනට කර්ම යැ කර්ම යැ යි දක්වනු ආචිණ් යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතම-යෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් කම්යන් දක්වවු ද?යි. තපස්විය, මම පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කම් තුනක් දක්වමි. ඒ මෙසේ යැ : කායකම් යැ වාක්කම් යැ මනාකම් යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, කායකම් අනෙකෙක් ද? වාක්කම් අනෙකෙක් ද? මනාකම් අනෙකෙක් ද?යි. තපස්විය, කායකම්ය අනෙකෙකැ, වාක්කම්ය අනෙකෙකැ, මනාකම්ය අනෙකෙකැ'යි.

තවද ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදාලද මෙසේ වෙසෙසනලද මේ තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කවර කම්යක් මහාසාවද්‍යතර කොට පනවවු ද? කායකම් හෝ යැ වාක්කම් හෝ යැ මනාකම් හෝ යැ යි. තපස්විය, මම මෙසේ බෙදාලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට මනාකම්ය මහාසාවද්‍යතර යයි දක්වමි. කායකම්ය එසේ නො වෙයි. වාක්කම්ය එසේ නො වෙයි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම්ය යි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. මෙසේ දීඝිතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් මේ කරාවස්තුවෙහි තුන් යළ දක්වා පිහිටුවා හුනස්නෙන් තැඟි නිගණ්ඨනාපසුත්‍රයා කරා එළැඹියේ යි.

එසමයෙහි නිගණ්ඨනාපසුත්‍ර උපාලි ශභපති ප්‍රමුඛ කොට ඇති බාලකලොණකාර ගම්වැසි මහත් වූ ගිහිපිරිස් සමග හුන්තේ වෙයි. නිගණ්ඨනාපසුත්‍ර දීඝිතපස්වී නුවටු දුර දී මැ එන්තනු දිට. දක දීඝිතපස්වී නුවටුහට තෙල කී : තපස්විය, තෙපි දෙවෙන් අභවලා කොහි සිට එවු ද?යි. 'වහන්ස, මම මහණගොයුම්හු සම්පයෙහි සිට එමි'යි කී. තපස්විය, ශ්‍රමණගෞතමයන් සමග තොපගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයෙක් වී ද?යි. 'වහන්ස, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමග මාගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයෙක් වී යැ'යි. තපස්විය, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමග තොපගේ කිසි කරාසල්ලාපයෙක් කිසෙයින් වී ද?යි. ඉක්බිති දීඝිතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් සමග යම් පමණ කරාසල්ලාපයෙක් වී ද, එහැම නිගණ්ඨ-නාපසුත්‍රහට සැල කෙළේ යැ. මෙසේ කී කල්හි නිගණ්ඨනාපසුත්‍ර දීඝිතපස්වී නුවටුහට තෙල කී : මැනැවැ මැනැවැ තපස්විය, මොනොවට ශාක්‍යාශාසනය දන්තාවූ ශ්‍රැතවත් ශ්‍රාවකයකු යමෙක් ද එසෙයින් දීඝිතපස්වී නුවටුහු විසින් ශ්‍රමණ ගෞතමයනට ප්‍රකාශ කරනලද. කිම මෙසේ මහත් වූ මේ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනොදණ්ඩය හොබනේ ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩය මැ මහාසාවද්‍යතර යැ. වාග්දණ්ඩය එසේ නො වෙයි. මනොදණ්ඩය එසේ නො වෙයි.

එවං වුතො උපාලි ගභපති නිගණ්ඨං නානපුතං එතදවොච: සාධු සාධු භනො තපසි¹ යථා නං සුතචතා සාවකෙන සමච්ඡෙව සජුසාසනං ආඡානනොන, එවමෙවං භදනොන තපසිනා² සමණස්ස ගොතමස්ස බ්‍යාකතං; කිං හි සොභති ඡවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං ඔලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපනිධාය. අථ ඛො කායදණ්ඨොච මහා-සාවඡ්ඡතරො පාපස්ස කමමස්ස කිරිතාය පාපස්ස කමමස්ස පචතතියා. නො තථා චච්ඡෙණ්ඨො නො තථා මනොදණ්ඨො. හන්ද වාහං භනො ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං වාදං ආරොපෙස්සාමි. සචෙ මෙ සමණො ගොතමො තථා පනිට්ඨස්සති යථා භදනොන තපසිනා පනිට්ඨාපිතං. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො දීඝලොමිකං එලකං ලොමෙසු ගභෙතො ආකඛෙසිය්‍ය, පරිකඛෙසිය්‍ය, සමපරිකඛෙසිය්‍ය, එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඛිස්සාමි. පරිකඛිස්සාමි. සමපරිකඛිස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඨිකාකමමකරො මහන්තං සොණ්ඨිකාකිලඤ්ඤං ගමිතීරෙ උදකරහදෙ පකඛිපිත්වා කණෙණ ගභෙතො ආකඛෙසිය්‍ය, පරිකඛෙසිය්‍ය, සමපරිකඛෙසිය්‍ය, එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඛිස්සාමි, පරිකඛිස්සාමි, සමපරිකඛිස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඨිකාධුතො වාලං³ කණෙණ ගභෙතො ඔට්ඨනෙය්‍ය, නිඤ්ඤනෙය්‍ය, නිච්ඡාදෙය්‍ය⁴ එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔට්ඨනිස්සාමි, නිඤ්ඤනිස්සාමි, නිච්ඡාදෙස්සාමි⁵ සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ඤරො සට්ඨිභායනො ගමිතීරං පොකඛරණිං ඕගාගෙතො සණධොවිකං⁶ නාම කීලිතඡාතං කීලති. එවමෙවං සමණං ගොතමං සණධොවිකං⁶ මඤ්ඤ කීලිතඡාතං කීලිස්සාමි. හන්ද වාහං භනො ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං වාදං ආරොපෙස්සාමිති. ගච්ඡ නිං ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසි වා නිගණ්ඨො නිං වාති.

එවං වුතො දීඝතපසි නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නානපුතං එතදවොච: ‘න ඛො මෙතං භනො රුච්චති, යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි භනො ගොතමො මායාපී, ආචට්ඨතිං මායං ඡානාති. යාය අඤ්ඤතිත්ඨියානං සාවකෙ ආචට්ඨති’ති. අට්ඨානං ඛො එතං තපසි අනචකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ධානඤ්ච ඛො එතං විඡ්ඡති යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගභපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ නිං ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසි වා නිගණ්ඨො නිං වාති. දුතීයමපි ඛො -පෙ- දීඝතපසි වා නිගණ්ඨො නිං වාති. තතීයමපි ඛො දීඝතපසි නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නානපුතං එතදවොච: න ඛො මෙතං භනො රුච්චති යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි භනො ගොතමො මායාපී, ආචට්ඨතිං මායං ඡානාති. යාය අඤ්ඤතිත්ඨියානං සාවකෙ ආචට්ඨති’ති. අට්ඨානං ඛො එතං තපසි අනචකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ධානඤ්ච ඛො එතං විඡ්ඡති, යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගභපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ නිං ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසි වා නිගණ්ඨො නිං වාති.

1. දීඝතපසි - මජ්ඣං. 2. දීඝතපසිනා - මජ්ඣං. 3. ථාලං-සා. 4. නිච්ඡාදෙය්‍ය - සිඤ්ඤ. PTS 5. නිච්ඡාදෙස්සාමි - සිඤ්ඤ. PTS. 6. සාණධොවිකං - මජ්ඣං.

මෙසේ කී කල්හි උපාලිගෘහපති නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : වහන්ස, තපස්විභූ ඉතා මැනැවැ. මොනොවට ශාසනාශාසන දන්තා ශ්‍රැතවත් ශ්‍රාවකයක්හු විසින් යම්සේ ද එසෙයින් හදන්ත තපස්වීන් විසින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට ප්‍රකාශ කරනලද. මෙසේ මහත් වූ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනෝදණ්ඩය කීම හොඳෙන් ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩය මැ මහාසාවදාතර යැ. වාග්දණ්ඩය එසේ නොවෙයි. මනෝදණ්ඩය එසේ නොවේ. එහෙයින් යම්. වහන්ස, මම මේ කථාවක්කු යෙහි ලා ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරෝපණ කෙරෙමි. ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හදන්ත තපස්වීන් විසින් යම් පරිදි පිහිටුවනලද ද, එ පරිදි මාගේ කථායෙහි පිහිටා සිටිත් නම්, යම්සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති එඵවකු ලොම් ගෙන ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරෙමි. යම්සේ බලඇති සුරාකරුවෙක් මහත් වූ පිටිපැයුරු ගැඹුරු දියවළෙකැ බහාතබා දෙකණ ගෙන ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරේ ද එ පරිදි මම මහණ ගෝයුම්හු වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරෙමි. යම්සේ බල ඇති සුරාධුකියෙක් මධුලුකස්ස දෙකණ ගෙන කිබ්බිනි කොට පිබ්බියා ද උඩුහුරු කොට පිබ්බියා ද පුනපුනා ගසාපියා ද එ පරිදි මම මහණ ගෝයුම්හු වාදයෙන් වාද කොට අවධුනන නිර්ධුනන නිෂ්ථොටන කෙරෙමි. යම්සේ සැටහැවිරිදි (රජුගේ) ඇත් ගැඹුරු පොකුණට වැද සණදෙවුන්කෙළි නම් කෙළියක් කෙළි ද, එ පරිදි මම මහණ ගෝයුම්හු හා සණදෙවුන්කෙළි බඳු වාදකෙළියක් කෙළිමි'යි. වහන්ස, මම යම් මැ යැ, මහණ ගෝයුම්හට මේ කථාවක්කුයෙහි වාද නංවමි'යි කී. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගෝයුම්හට මේ කථාවක්කුයෙහි වාද නංවව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගෝයුම්හට වාද නංවමි. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ නංවයි. තෝ හෝ නංවහි කී.

මෙසේ කී කලැ දීඝිතපස්වී නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, යම් භෙයෙකින් උපාලි ගහපති මහණ ගෝයුම්හට වාදරෝපණය කෙරෙයි, යන තෙල මව නුරුස්නේ යැ. වහන්ස, මහණ ගෝයුම්හු මායා ඇත්තාහ. යම් මායාවෙකින් අන්තොටුවන්ගේ සවචන් ආවකීනය කොට ගනී ද, එබඳු ආවකීනමායාවක් දන්තාහ'යි. තපස්විය, උපාලි ගහපති මහණ ගෝයුම්හුගේ සවු බවට යන්නේ යැ යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නො නිසි යැ. එයට අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගෝයුම්හු උපාලි ගහපතිහුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නිසි යැ. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගෝයුම්හට තෙල කථාවක්කුයෙහි ලා වාදරෝපණ කරව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගෝයුම්හට වාදරෝපණ කෙරෙමි. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව'යි කී.

දෙවනවට ද... දීඝිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව යි. තුන්වනවට ද දීඝිතපස්වී නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගහපති මහණ ගෝයුම්හට වාදරෝපණ කෙරෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මව නුරුස්නේ යැ. වහන්ස, මහණ ගෝයුම්හු මායාවිහ. යම් මායායෙකින් අන්තොටුවන්ගේ සවචන් ආවකීන කෙරේ ද, එබඳු ආවකීනමායාවක්, දන්තාහ'යි කී. තපස්විය, 'උපාලි ගහපති මහණ ගෝයුම්හුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත 'මහණ ගෝයුම්හු උපාලිගහපතිහුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ. ගැහැවිය තෙපි යව. මහණ ගෝයුම්හට මේ කථාවක්කුයෙහි ලා වාදරෝපණය කරව. ගැහැවිය, මම හෝ මහණ ගෝයුම්හට වාදරෝපණ කරන්නට නිශ්චෙමි. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ නිස්ස. තෙපි හෝ නිසිව'යි, (නුවට නතපුත් කී.)

එවං භනෙතති ඛො උපාලි ගභපති තිගණේසු නානපුත්තසු පටිසසුතී උට්ඨායංසනා තිගණේසු නානපුත්තං අභිමාදෙතී පදකඛිණං කතී යෙන පාචාරිකඛවනං, යෙන භගවො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්තී භගවන්තං අභිමාදෙතී එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනො ඛො උපාලි ගභපති භගවන්තං එතදවොච: ආගමා නු ඛිට්ඨ භනෙත දීඝතපසයි තිගණේසුති. ආගමා ඛිට්ඨ ගභපති දීඝතපසයි තිගණේසුති. අහු පන තෙ භනෙත දීඝතපසයිනා තිගණේසුන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසලාපොති. අහු ඛො මෙ ගභපති දීඝතපසයිනා තිගණේසුන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසලාපොති. යථා කථං පන තෙ භනෙත අහු දීඝතපසයිනා තිගණේසුන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසලාපොති. අථ ඛො භගවො ආභොසි දීඝතපසයිනා තිගණේසුන සද්ධිං කථාසලාපොතං සබ්බං උපාලියං ගභපතියං ආරොචෙසි.

එවං වුත්තෙ උපාලි ගභපති භගවන්තං එතදවොච: සාධු සාධු භනෙත තපසයි, යථා තං සුභවතා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්ඤාසාසනං ආචානනෙතන, එවමෙවං දීඝතපසයිනා තිගණේසුන භගවතො ඛ්‍යාතතං, කිං හි සොභති ඡවො මනොදණ්ඩො ඉමස්ස එවං ඔලාරිකස්ස කායදණ්ඩස්ස උපතීට්ඨාය. අථ ඛො කායදණ්ඩාව මහාසාවච්ඡන්තරේ පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පචන්තියා. නො තථා වච්ඡණ්ඩො, නො තථා මනොදණ්ඩොති. සචෙ ඛො ත්වං ගභපති සචෙව පතිට්ඨාය මනෙතය්‍යාසි, සියා නො එත්ථ කථාසලාපොති සචෙව අහං භනෙත පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. හොතු නො එත්ථ කථාසලාපොති

තං කිම්මඤ්ඤෙසි ගභපති, ඉට්ඨස්ස තිගණේසු ආඛාගිකො දුකඛිනො ඛාලගහිලානො සිනොදකපටිකඛිතො උණේභාදකපටිසෙවී. සො සිනොදකං අලභමානො කාලං කරෙය්‍ය. ඉමස්ස පන ගභපති තිගණේසු නානපුත්තො කඤ්ඤපපතතිං පඤ්ඤපෙතී'ති. අත්ථි භනෙත මනොසත්තා නාම දෙවා, තත්ථ සො උපපච්ඡති, තං කියස්ස හෙතු: අසු හි භනෙත මනොපටිබ්බො කාලං කරොතිති. ගභපති ගභපති, මනසි කරිතී ඛො ගභපති ඛ්‍යාතරොහි. න ඛො තෙ සන්තියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගභපති එසා වාචා: සචෙව අහං භනෙත පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. හොතු නො එත්ථ කථාසලාපොති. කිඤ්ඤාපි භනෙත භගවො එවමාහ, අථ ඛො කායදණ්ඩාව මහාසාවච්ඡන්තරේ පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පචන්තියා නො තථා වච්ඡණ්ඩො නො තථා මනොදණ්ඩොති

තං කිම්මඤ්ඤෙසි ගභපති, ඉට්ඨස්ස තිගණේසු¹ වාතුයාමසංවරසංවුත්තො සබ්බවාරිචාරිනො සබ්බවාරිසුත්තො² සබ්බවාරිබුත්තො සබ්බවාරිපුචො, සො අභිකකමනො: පටිකකමනො: බහු බුද්ධකෙ පාණේ සඬඝාතං ආපාදෙති. ඉමස්ස පන ගභපති තිගණේසු නානපුත්තො කං විපාකං පඤ්ඤපෙතීති. අසඤ්ඤවතතිකං භනෙත තිගණේසු නානපුත්තො නො මහාසාවච්ඡං පඤ්ඤපෙතීති. සචෙ පන ගභපති, චෙතෙතීති. මහාසාවච්ඡං භනෙත හොතිති. චෙතනං පන ගභපති තිගණේසු නානපුත්තො

1. තිගණේසු නානපුත්තො - මජ්ඣං.
2. සබ්බවාරිසුත්තො - මජ්ඣං, ඝරා.

'වහන්ස, එසේ යැ'යි උපාලි ගහපති නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට පිළිවදන් දී හුතස්නෙන් නැඟී නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා සකසා වැද පැදකුණු කොට පාවාරික අඹවනයට ගොස් බුදුන් කරා එළැඹීමේ යැ. එළැඹී බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් උපාලි ගැහැවි බුදුන්ට තෙල කී : 'වහන්ස, දීඝිතපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ හෝ? ගහපතිය, දීඝිතපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ. වහන්ස, දීඝිතපස්වී නුවටහු හා තොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් ඇත හෝ'යි. ගහපතිය, දීඝිතපස්වී නුවටහු හා මාගේ කිසියම් කරා සල්ලාපයක් ඇත. වහන්ස, දීඝිතපස්වී නුවටහු හා තොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපය කෙසේ නම් වී ද?යි. එසඳ බුදුහු දීඝිතපස්වී නුවටහු හා උපන් කරාසල්ලාපය තාක් එ හැම උපාලි ගහපතිහට වදළහ.

මෙසේ වදළ කල්හි උපාලි ගහපති බුදුන්ට තෙල කී: වහන්ස, තපස්වී සාධුතර යැ. මොනොවට භාසායාසනය අවබෝධ කොට ගත් ශ්‍රැතවත් ශ්‍රාවකයන්හු විසින් යම් පරිදි පිළිතුරු දියැයුතු වී නම් එ පරිදි මැ දීඝිතපස්වී නුවටහු විසින් හඟවත්හට ප්‍රකාශ කරන ලද. මෙසේ මහත් වූ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනෝදණ්ඩය කෙසේ භොධිතෝ වෙ ද? වැළින් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවද්‍යතර යැ. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි, මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි කී. ගහපතිය, ඉදින් තෙපි සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරන්නහු වී නම් මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වෙයි වදළෝ. වහන්ස, මම සැබැවැ පිහිටා මන්ත්‍රණ කෙරෙමි. මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වෙවයි.

ගහපතිය, ඒ කෙසේ හඟිහි? මෙලොව සිහිල්දිය පිළිකෙවි කළ උණුදිය වළද කරන නුවටෙක් හටගත් ආධාධ ඇත්තේ හටගත් දුක් ඇතියේ දැඩිගිලන් වූයේ වෙයි. හේ සිහිල්දිය නො ලබනුයේ කලුරිය කෙරෙයි. ගහපතිය, මුහුට නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර කොතැන ඉපැත්ම පනවන්නේ ද?යි. වහන්ස, මනාසත්ත්ව නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. එහි හේ උපදනේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, තෙල නුවට මනාප්‍රතිබද්ධ වැ කලුරිය කෙරෙයි. (එහෙයිනැ'යි කී.) ගැහැවිය, ගැහැවිය, මෙතෙහි කොට කියව, තාගේ පළවූ කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළවූ කී බස ද සට්ඨ නො වෙයි. ගහපතිය, තා විසින් තෙල බස කියන ලදී: 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කරාසල්ලාප වෙවයි' කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළින් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවද්‍යතර වෙයි. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි' කී.

ගැහැවිය, ඒ කීමැ'යි හඟිහි? මෙලොවහි වාතුයාමසංවරයෙන් සංවෘත වූ සියලු සිහිල් දිය පිළිකෙවි කළ සියලු පව වැළඹීමෙහි යෙදුණු සියලු පාපවාරණයෙන් වැළඹු පව ඇති සියලු පාපවාරණයෙන් පහස්නාලද නිගණ්ඨයෙක් වන්නේ යැ. හේ ඉදිරියට යනුයේ පෙරාලා නවත්තේ බොහෝ කුඩා පණුවන් වධයට පමුණුවයි. ගැහැවිය, මොහුට වැළින් නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර කවර විපාකයක් පනවා ද?යි. වහන්ස, නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර අසංවෙනතික කම්ම මහාසාවද්‍ය කොට නො පනවා යයි. වැළි ගැහැවිය, ඉදින් සිතා නම් (කෙබඳු වෙ ද?යි.) වහන්ස, මහාසාවද්‍ය වෙ යයි. ගැහැවිය, වේතනාව වැළින් නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර

කිසිම පඤ්ඤාපෙතිති. මනෝදණ්ඩියම්. භනෙනති. ගහපති ගහපති, මනසිකරිනා; ඛො ගහපති ඛ්‍යාකරෙහි. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා, පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා, සච්චෙ අභං භනෙන පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. ගොතු නො එත්ථ කථා-සලලාපොති. කිඤ්චාපි භනෙන භගවා එවමාහ, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවච්ඡන්තරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතිසා. නො තථා වච්චදණ්ඩො නො තථා මනෝදණ්ඩොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ගහපති, අයං නාලදා ඉඤ්ඤා වෙච ජිතා ව, ඛුප්පනා ආකිණ්ණමනුස්සාති. එවං භනෙන, අයං නාලදා ඉඤ්ඤා වෙච ජිතා ව, ඛුප්පනා ආකිණ්ණමනුස්සාති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති: ඉධ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උකඛිතතාසිකො. සො එවං වදෙය්‍ය: අභං යාවතිකා ඉමිස්සා නාලදාය පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ජං කරිස්සාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො පුරිසො යාවතිකා ඉමිස්සා නාලදාය පාණා තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ජං කාතුනති. දසපි භනෙත පුරිසා විසමපි¹ පුරිසා කිංසමපි² පුරිසා චතතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤාසමපි පුරිසා නපපභොනති, යාවතිකා ඉමිස්සා නාලදාය පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ජං කාතුං. කිං හි සොභති එකො ඡවො පුරිසොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, ඉධාගච්ඡෙය්‍ය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉඤ්ඤා වෙතොවසිට්ඨපතොතො. සො එවං වදෙය්‍ය: අභං ඉමං නාලදං එකෙන මනෝපදෙසෙන භසමං කරිස්සාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉඤ්ඤා වෙතොවසිට්ඨපතොතො ඉමං නාලදං එකෙන මනෝපදෙසෙන භසමං කාතුනති. දසපි භනෙන නාලදා විසතිමපි නාලදා කිංසමපි නාලදා චතතාරිසමපි නාලදා පඤ්ඤාසමපි නාලදා පභොති සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉඤ්ඤා වෙතොවසිට්ඨපතොතො එකෙන මනෝපදෙසෙන භසමං කාතුං කිං හි සොභති එකා ඡවො නාලදාති. ගහපති³ ගහපති මනසි කරිනා ඛො ගහපති ඛ්‍යාකරෙහි. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා, පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා: සච්චෙ අභං භනෙන පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. ගොතු නො එත්ථ කථාසලලාපොති. කිඤ්චාපි භනෙන භගවා එවමාහ, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවච්ඡන්තරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතිසා. නො තථා වච්චදණ්ඩො නො තථා මනෝදණ්ඩොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, සුභං තෙ දණ්ඩකාරඤ්ඤං⁴ කාලිඛිගාරඤ්ඤං මේජ්ඣාරඤ්ඤං⁵ මානඛිගාරඤ්ඤං අරඤ්ඤං අරඤ්ඤාභුතනති. එවමානෙන. සුභං මේ දණ්ඩකාරඤ්ඤං කාලිඛිගාරඤ්ඤං මේජ්ඣාරඤ්ඤං මානඛිගාරඤ්ඤං අරඤ්ඤං අරඤ්ඤාභුතනති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති,

1. විසතිමපි භනෙන-සිමු. 2. භනෙන-මජ්ඣං. (අධිකං)
3. තෙන හි ගහපති-මජ්ඣං. 4. දණ්ඩකාරඤ්ඤං-මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. මේජ්ඣාරඤ්ඤං-මජ්ඣං.

කවර කොටසෙක්හි ලා පනවා දෑ?යි. 'වහන්ස, මනෝදණ්ඩයෙහි ලා පනවා' යයි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තා පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස සට්ඨ නො වෙයි. පසු වැ කී බස හා පළමු කී බස සට්ඨ නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියනලද වෙයි. 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කථා සල්ලාප වේවයි! කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාතර වෙයි. වර්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි, මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වේ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? මේ නාලඤා නුවර සමාද්ධි වූයේ ඉතා සමාද්ධි වූයේ බොහෝ මිනිසුන් විසින් ගැවැසිගතැ'යි. එසේ යැ වහන්ස, මේ නාලඤානුවර සමාද්ධි වූයේ ඉතා සමාද්ධි වූයේ බොහෝ ජනයන් ඇති වැ මිනිසුන් විසින් ආකීණ වී යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙහි බසවාගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ, හේ මෙසේ කියන්නේ නම් මේ නාලඤායෙහි යම් තාක් සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එකෙණෙහි එක් මොහොතෙහි එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නෙමි'යි කියා නම් ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? ඒ පුරුෂ මේ නාලඤායෙහි යම් තාක් ප්‍රාණිභූ ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇයිල්ලෙකින් එක් මොහොතෙකින් එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට පොහොනේ වේ දෑ?යි. වහන්ස, පුරුෂයෝ දසදෙනෙකුදු විසිදෙනෙකුදු තිස්දෙනෙකුදු සතලිස්දෙනෙකුදු පුරුෂයෝ පනස්දෙනෙකුදු මේ නාලඤායෙහි යම් පමණ සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇයිල්ලෙකින් එක් මොහොතෙකින් එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට නො පොහොනාහ. එක් ලාමක පුරුෂයෙක් කිම නිසි වේ දෑ?යි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙලොවැ සාද්ධි ඇති විත්තවග්ගිභාවයට පැමිණි මහණෙක් හෝ බටුණෙක් හෝ එන්නේ යැ. හේ මෙසේ කියන්නේ නම්, මම මේ නාලඤාව එක් විත්තප්‍රදේශයෙකින් හඵ කරන්නෙමි'යි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? සාද්ධි ඇති වේතොවග්ගිප්‍රාථක ඒ මහණ හෝ බටුණු හෝ මේ නාලඤාව එක් විත්තප්‍රදේශයෙකින් හඵ කරන්නට පොහොනේ දෑ?යි. වහන්ස, නාලඤා දසයකුදු විස්සකුදු තිස්සකුදු සතලිස්සකුදු නාලඤා පනසකුදු සාද්ධිමත් වේතොවග්ගිප්‍රාථක ඒ මහණ හෝ බටුණු හෝ එක් විත්තප්‍රදේශයෙකින් හඵ කරන්නට පොහොනේ යැ. එක් ලාමක වූ නාලඤාව කිම? ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියහි? තාගේ පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසුවැ කී බස හා පළමු කී බස ද නො ගැළපෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියන ලද. වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණ කරන්නෙමි. මෙහි අපගේ කථාසල්ලාප වේවයි කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාතර යැ. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වේ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතහි? තොප විසින් දණ්ඩකාරණය, කාලිඨගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඨගාරණය නො ගම් වැ වල් වූ පරිදි ඇසුවිරු දෑ?යි. එසේ යැ වහන්ස, දණ්ඩකාරණය, කාලිඨගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඨගාරණය නො ගම් වැ වල් වූ පරිදි මා විසින් ඇසුවිරු යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතහි? ඒ දණ්ඩකාරණය,

කිනති තෙ සුභතං: කෙන නං දණ්ඩකාරකුඤ්ඤං කාලිඛිතාරකුඤ්ඤං මෙජ්ඣා-
 රකුඤ්ඤං මානඛිතාරකුඤ්ඤං අරකුඤ්ඤං අරකුඤ්ඤභුතනති. සුභතං මෙතං භනෙත
 ඉසීනං මනොපදෙදසෙන නං දණ්ඩකාරකුඤ්ඤං කාලිඛිතාරකුඤ්ඤං මෙජ්ඣා-
 රකුඤ්ඤං මානඛිතාරකුඤ්ඤං අරකුඤ්ඤං අරකුඤ්ඤභුතනති. ගඟපති ගඟපති,
 මනසිකරිනී, ඛො ගඟපති බ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සඤ්ඤාති පුරිමෙන
 වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගඟපති එසා
 වාචා: සචෙව අහං භනෙත පතිවඨාය මනෙතස්සාමි. භොතු නො එඤ්ඤා
 කථාසලාපොති.

පුරිමෙනෙවංගං භනෙත ඔපමෙමන භගවතො අත්තමනො අභිරඥො
 අපි වාගං ඉමාති භගවතො විචිත්‍රාති පඤ්ඤපටිභාණාති සොකුකාමො
 එච්චා'හං භගවතං පච්චනීකානබ්බං අමකුඤ්ඤං. අභිකකනතං භනෙත,
 අභිකකනතං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත තිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය.
 පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය. මුලභස්ස වා මඟ්‍යං අභිකෙඛය්‍ය. අකිකාරෙ
 වා තෙලපජ්ජෙය්‍යං වා වාරෙය්‍ය: වකච්ඡුමනෙතො රූපාති දකඛිනතීති.
 එච්චමෙවං භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො එසාගං භනෙත
 භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මකුඤ්ඤ භිකච්ඡුසඛිකකුඤ්ඤ. උපාසකං මං භගවා
 ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

අනුච්චිකාරං ඛො ගඟපති කඤ්ඤෙති. අනුච්චිකාරෙ තුමහාදිසානං
 ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු භොතීති. ඉමිනා'පහං භනෙත භගවතො
 භියෙය්‍යාසොමනතාය අත්තමනො අභිරඥො, යං මං භගවා එච්චමාග:
 අනුච්චිකාරං ඛො ගඟපති කඤ්ඤෙති. අනුච්චිකාරෙ තුමහාදිසානං
 ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු භොතීති. මං හි භනෙත අකුඤ්ඤතිඤ්ඤා සාවකං
 ලභිනී කෙවලකපං නාලඤ්ඤං පටාකං පරිගරෙය්‍ය්‍ය: උපාලි අමහාකං
 ගඟපති සාවකතභුපගතොති. අථ ව පන මං භගවා එච්චමාග:
 අනුච්චිකාරං ඛො ගඟපති කඤ්ඤෙති, අනුච්චිකාරෙ තුමහාදිසානං
 ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු භොතීති. එසාගමභනෙත දුතියමපි භගවතං
 සරණං ගච්ඡාමි ධම්මකුඤ්ඤ භිකච්ඡුසඛිකකුඤ්ඤ. උපාසකං මං භගවා
 ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

දීඝරතනං ඛො තෙ ගඟපති තිගණ්ඨානං ඔපානභුතං කුලං, තෙන
 තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දුතබ්බං මඤ්ඤෙද්දය්‍යාසීති. ඉමිනාපහං
 භනෙත භගවතො භියෙය්‍යාසොමනතාය අත්තමනො අභිරඥො, යං මං
 භගවා එච්චමාග : දීඝරතනං ඛො තෙ ගඟපති තිගණ්ඨානං ඔපානභුතං
 කුලං, තෙන තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දුතබ්බං මඤ්ඤෙද්දය්‍යාසීති-
 සුභතං මෙතං භනෙත. සමණො ගොතමො එච්චමාග : මඤ්ඤමෙව දුතං
 දුතබ්බං, නාඤ්ඤෙද්දසං දුතං දුතබ්බං, මඤ්ඤමෙව සාවකානං දුතං දුතබ්බං,
 නාඤ්ඤෙද්දසං සාවකානං දුතං දුතබ්බං, මඤ්ඤමෙව දින්නං මහපථලං,
 නාඤ්ඤෙද්දසං දින්නං මහපථලං, මඤ්ඤමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං,
 නාඤ්ඤෙද්දසං සාවකානං දින්නං මහපථලනති. අථ ව පන මං භගවා
 තිගණ්ඨසුපි දුතෙ සමාදපෙති. අපි ව භනෙත මයමෙඤ්ඤ කාලං
 ජාතිස්සාමි. එසාගමභනෙත තතියමපි භගවතං සරණං ගච්ඡාමි
 ධම්මකුඤ්ඤ භිකච්ඡුසඛිකකුඤ්ඤ. උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
 පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

කාලිඛිගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඛිගාරණය තොප විසින් කීමෙකින් නො ගම් වැ වල් වී යයි අසනලද ද? වහන්ස, ඒ දණ්ඩකාරණය, කාලිඛිගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඛිගාරණය සෘෂිත්තේ දහවිලින් නො ගම් වැ වල් වී යයි මා විසින් අසනලදැ'යි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළමු කී බස ද සවිත නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියනලද : වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මත්ත්‍රණ කරන්නෙමි. මෙහි ලා අපගේ කපාසල්ලාප වෙවයි කියා යි.

වහන්ස, මම පළමු උපමායෙන් මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙහි) සතුටුසිත් ඇතියෙමි ප්‍රසන්න වීමි. එතෙකුදු වත් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විසිතුරු ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයන් අසනු කැමැති වැ මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විරුද්ධ බස් කියයුතු යයි සිතීමි. වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. වහන්ස, යම් පරිදි යවිහුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වෙ ද, පිළිසන්වුවක් විවර කරන්නේ හෝ වෙ ද, මුළු වුවකුට මහ කියන්නේ හෝ වෙ ද, අඳුරෙහි ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව යි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වෙ ද, එපරිදි මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් දෙසනලද. වහන්ස, මම බුදුන් සරණ කොට යමි. ධර්මය ද සධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්තයේක්ව'යි.

ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ඤ වෙ යයි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙකින් මට මෙසේ 'ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ඤ වෙ යයි, වදලසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, අන්‍යකීර්ථකයෝ මා ශ්‍රාවක කොට ලැබ 'උපාලි ගැහැවි අපගේ ශ්‍රාවක බවට පැමිණියේ යැ'යි සියලු නාලඤ්ඤාව වටා දද නභා ඇවිණි. එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ වදලහ : "ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ඤ වෙ" යයි. වහන්ස, මම දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්තයේක්ව'යි.

ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් තුවටනට පැන්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් එළැඹියා වූ ඔවුනට පිණිටපාතය දියැයුතු කොට සිතව යි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ "ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් තුවටනට පැන්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් උපහත වූ ඔවුනට පිණිට. පාතය දියැයුතු කොට සිතව'යි වදලසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, මා විසින් තෙල අසනලද: "මහණ ගොයුම්හු මෙසේ කියති : 'මට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ. අන්‍යයනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මාගේ සවුචනට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ, අනුන්ගේ සවුචනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මට මැ දොලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුනට දො ලද්ද මහත්ඵල නො වෙයි, මාගේ සවුචනට මැ දොලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුන්ගේ සවුචනට දොලද්ද මහත්ඵල නො වෙ'යි. එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුවටුන් කෙරෙහි දු ද්‍යායෙහි මා සමාදන් කරවනසේක. තවද වහන්ස, මෙහි ලා අපි මැ කල් දහුම්හ. වහන්ස, මම තෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්තයේක්ව'යි.

අඵ ඛො භගවා උපාලියා ගභපතියා ආනුපුබ්බිකථං කථෙසි. සෙය්‍යපීදං: දුනකථං, සිලකථං, සග්ගකථං, කාමානං ආදීනවං, ඕකාරං සඛකිලෙසං, නෙකඛමෙම ආතිසංඝං පකාසෙසි. යදු භගවා අඤ්ඤාසි උපාලිං ගභපතිං කලුචිතතං ඉදුචිතතං විනිවරණචිතතං උදග්ගචිතතං පසන්නචිතතං, අඵ යා බුද්ධානං සාමුකකංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං තිරොධං මග්ගං. සෙය්‍යථාපි නාම සුඛං වන්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පතිගණෙනය්‍ය. එවමෙවං උපාලියා ගභපතියා තස්මිංයෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ධම්මවකුට්ඨං උදපාදී: සඛකිඤ්චි සවුදයධම්මං සබ්බන්තං තිරොධධම්මන්ති. අඵ ඛො උපාලි ගභපති දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිත ධම්මො පරියොගාලා ධම්මො තිණ්ණවිචිකිචේජ: විගතකථඛකථො වෙසාරජ්ජපනෙතො අපරසාවචෙයො සඤ්ඤාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: හඤ්ච දුතී මයං භනෙත ගච්ජාම. බහුකිච්ජා මයං බහුකරණීයාති. යස්සදුතී ත්වං ගභපති කාලං මඤ්ඤාසිති.

අඵ ඛො උපාලි ගභපති භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤ්චා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදකම්ණං කඤ්චා යෙන සකං තිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්චා දෙවාරිකං ආමනෙතසි : අජ්ජතග්ගෙ සමම දෙවාරික, ආචරාමි ආරං තිගණඤ්චානං තිගණසීනං, අනාවටං ආරං භගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුතීනං උපාසකානං උපාසිකානං, සචෙ කොචී තිගණෙඤ්චා ආගච්ජති. තමෙනං ත්වං එවං වදෙය්‍යාසි : තිට්ඨ භනෙත, මා පාවිසි, අජ්ජතග්ගෙ උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතො. ආචටං ආරං තිගණඤ්චානං, තිගණසීනං, අනාවටං ආරං භගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුතීනං, උපාසකානං උපාසිකානං. සචෙ තෙ භනෙත පිණ්ඩකෙන අතො එතෙච තිට්ඨ එතෙච තෙ ආහරිස්සන්ති. එවං භනෙතති ඛො දෙවාරිකො උපාලියා ගභපතියා පච්චස්සොසි.

අස්සොසි ඛො දිඝතපස්සී තිගණෙඤ්චා උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතොති. අඵ ඛො දිඝතපස්සී තිගණෙඤ්චා යෙන තිගණෙඤ්චා නානුපුනෙතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්චා තිගණඤ්චා නානුපුතතං එතදවොච: සුතං මෙනං භනෙත උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං නපස්සී අනවකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගච්ජෙය්‍ය. ඨානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියා ගභපතියා සාවකතතං උපගච්ජෙය්‍යාති. දුතිසම්පි ඛො—පෙ— නතිසම්පි ඛො දිඝතපස්සී තිගණෙඤ්චා තිගණඤ්චා නානුපුතතං එතදවොච: සුතං මෙනං භනෙත, උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං නපස්සී අනවකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගච්ජෙය්‍ය. ඨානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියා ගභපතියා සාවකතතං උපගච්ජෙය්‍යාති. හඤ්ච වාහං භනෙත ගච්ජාම යාච ජානාමි යදි වා උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතො යදි වා නොති. ගච්ජ ත්වං නපස්සී ජානාමි යදි වා උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතතං උපගතො යදි වා නොති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගැඟුවිභව පිළිවෙළ කථා වදාළසේක. ඒ මෙසේ යැ : දනකථා යැ ශීලකථා යැ සම්මකථා යැ කාමයන්ගේ ආදීනව යැ, ලමු බව යැ. කෙලෙසිලි බව යැ. නෛෂ්ත්‍රමයයෙහි ආනිසංස යැ යන මේ වදාළසේක. යම් විටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගහපතිහු කලාස සිත් ඇත්තහු මෘදු සිත් ඇත්තහු විනිවරණ සිත් ඇත්තහු උදග්‍ර සිත් ඇත්තහු ප්‍රසන්න සිත් ඇත්තහු දනගත්සේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික දෙගනාවක් ඇද්ද ඒ දුෂ්ඨතාය සමුදයසත්‍යය නිරෝධසත්‍යය මාර්ගසත්‍යය වදාළසේක. යම්සේ පහ වූ කිලුටු ඇති ඉද්ධ වසත්‍රයක් මොනොවට රජත් ගත්තෙ ද එසෙයින් මැ උපාලි ගහපතිහට එ අස්නෙහි මැ විගතරජස් ඇති විගතමල ඇති ධම්මක්ෂුස පහළ විය : 'යම්කිසි සමුදයධම්මයක් ඇද්ද එ හැම නිරුද්ධ වන සම්භාව ඇතැ'යි. ඉක්බිති උපාලි ගහපති දුටු (සිවසක්) දහම් ඇතියේ පැමිණි දහම් ඇතියේ දත් දහම් ඇතියේ බැසගත් දහම් ඇතියේ තරණය කළ විවිකිත්සා ඇතියේ පහවූ සැක ඇතියේ විශාරද බවට පැමිණියේ ශාසනාශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'වහන්ස, අපි දන් යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ. බොහෝ කරණි ඇතියම්හ'යි. ගැඟුවිය, තෙපි දන් එයට කල් දනුව'යි.

ඉක්බිති උපාලි ගැඟුවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට සිය නිවෙස්ත කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි ද්වාරපාලයා කැඳවී යැ. 'සගය, දෙවාරිකය, අද පටන් කොට තුවට තුවටු දෙපසට දෙර වසම්. අප බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර විවෘත වෙයි. ඉදින් යම් මැ තුවටෙක් ආ නම් තුලුන්ට තෙපි මෙසේ කියව. වහන්ස, සිටිනු මැනැවැ, නො පිවිසෙනු මැනැවැ, අද පටන් කොට උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ. තුවට තුවටුනට දෙර ඇවිරිණ. බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො ඇවිරිණි. වහන්ස, ඉදින් තොපට පිණ්ඩයෙන් වැඩ වේ නම් මෙහි මැ සිටිනු මැනැවැ. තොපට මෙහි ලා මැ ගෙන එකි'යි. (කියා ගෙට වන.) වහන්ස, එසේ යයි දෙරටු ගොටු උපාලි ගැඟුවිභව පිළිවදන් දිනි.

දීඝිතපස්ථි තුවට 'උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට පැමිණියේ යැ'යි ඇයි. එකල්හි දීඝිතපස්ථි තුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියේ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ ලැ 'යි තෙල මා විසින් අසනලද්ද'යි. තපස්ථිය, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැඟුවීහුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ යි කී. දෙවනවට ද . . . . තෙවනවට ද දීඝිතපස්ථි තුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවුබවට පැමිණියේ ලැ'යි තෙල මා විසින් අසනලදී. තපස්ථිය, 'උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැඟුවීහුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි කී. වහන්ස, දන් මම යම්. උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ හෝ නොහොත් නො ගියේ හෝ'යි දැනීම මැ යැ. තපස්ථිය තෙපි යව. උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ හෝ නොහොත් නොගියේ හෝ'යි දන්ව යි.

අථ බො දිඝතපසී නිගණ්ඨො යෙන උපාලිසු ගභපතිසු නිවෙසනං
 තෙනුපසඛකමි. අද්දසා බො දෙවාරිකො දිඝතපසීං නිගණ්ඨං දුරතොව
 ආගච්ඡන්තං. දිඝාන දිඝතපසීං නිගණ්ඨං එතදවොච: තිට්ඨ හතො,
 මා පාවිසි. අජ්ඣතෙහ උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු සාවකතං
 උපගතො, ආවටං ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨීනං, අනාවටං ආරං
 හගචතො හකුචුනං හිකුචුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචෙ තෙ
 හතො පිණ්ඩකෙන අප්ඨො, එප්ඨෙව තිට්ඨ. එප්ඨෙව තෙ
 ආහරිසුන්තීති. න මෙ ආවුසො පිණ්ඩකෙන අප්ඨොති චත්තා තතො
 පටිතිචතතිත්තා යෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො තෙනුපසඛකමි.
 උපසඛකමිත්තා නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සචටං යෙව බො
 හතො යං උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු සාවකතං
 උපගතො. එතං බො තෙ අහං හතො නාලුඨං: න බො මෙතං
 හතො රුච්චති යං උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු වාදං
 ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි හතො ගොතමො මායාචී, ආවටනිං
 මායං ජානාති, යාය අඤ්ඤාතිත්තියානං සාවකෙ ආවටෙතීති. ආවටො
 බො තෙ හතො උපාලි ගභපති සමණෙන ගොතමෙන ආවටනියා
 මායායාති. අට්ඨානං බො එතං තපසී අනචකාසො යං උපාලි ගභපති
 සමණසු ගොතමසු සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ධානඤ්ච බො එතං
 විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලිසු ගභපතිසු සාවකතං
 උපගච්ඡෙය්‍යාති. දුතියමපි බො -පෙ- තතියමපි බො දිඝතපසී
 නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සචටං යෙව බො හතො
 යං උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු සාවකතං උපගතො: එතං
 බො තෙ අහං හතො නාලුඨං: න බො මෙතං හතො රුච්චති,
 යං උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි
 හතො ගොතමො මායාචී, ආවටනිං මායං ජානාති. යාය අඤ්ඤා-
 තිත්තියානං සාවකෙ ආවටෙතීති. ආවටො බො තෙ හතො උපාලි
 ගභපති සමණෙන ගොතමෙන ආවටනියා මායායාති. අට්ඨානං බො
 එතං තපසී අනචකාසො යං උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු
 සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය ධානඤ්ච බො එතං විජ්ජති යං සමණො
 ගොතමො උපාලිසු ගභපතිසු සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. හදු වාහං
 තපසී ගච්ඡාමි යාය සාමං යෙව ජානාමි. යදි වා උපාලි ගභපති
 සමණසු ගොතමසු සාවකතං උපගතො යදි වා නොති.

අථ බො නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මහතියා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං
 යෙන උපාලිසු ගභපතිසු නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. අද්දසා බො
 දෙවාරිකො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං, දිඝාන
 නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: තිට්ඨ හතො, මා පාවිසි. අජ්ඣතෙහ
 උපාලි ගභපති සමණසු ගොතමසු සාවකතං උපගතො, ආවටං
 ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨීනං, අනාවටං ආරං හගචතො හිකුචුනං
 හිකුචුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචෙ තෙ හතො පිණ්ඩකෙන
 අප්ඨො එප්ඨෙව තිට්ඨ. එප්ඨෙව තෙ ආහරිසුන්තීති. තෙන හි සමම
 දෙවාරික, යෙන උපාලි ගභපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්තා උපාලිං
 ගභපතිං එවං වදෙහි: නිගණ්ඨො හතො නාතපුත්තො මහතියා
 නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං ඛිතිආරකොච්ඡකෙ සීතො. සො තෙ දසුන-
 කාමොති. එවං හතොති බො දෙවාරිකො නිගණ්ඨසු නාතපුත්තසු
 පටිසුත්තා යෙන උපාලි ගභපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්තා උපාලිං

ඉක්බිති දීඝිතපස්වී නුවට උපාලි ගැහැවිහුගේ නිවෙස්න කරා ගියේ, දෙරටුගොවු දීඝිතපස්වී නුවට එන්නහු දුර ලා මැ දිට. දක දීඝිතපස්වී නුවටහට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිනු මැනැවැ. අද පටන් කොට උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ. නුවට නුවටුනට දෙර වැසිණ, බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො වැසිණ. වහන්ස, ඉදින් තොපට බතින් අඵ ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ තොපට ගෙන එති'යි කී. 'ඇවත, මට බතින් වැඩෙක් නැතැ'යි කියා එයින් පෙරලා නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියේ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ' යනු සැබෑ මැ යි. වහන්ස, මම තොපගේ තෙල සවු වළහනු නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ-ගොයුම්හට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මට නො රිසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායා ඇත්තාහ. යම් මායායෙකින් අත්කොටු වන්ගේ සවුවන් ආවතීන කොට ගතින් ද එබඳු ආවතීනී මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, තොපගේ උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හු විසින් අවතීනී මායායෙන් ආවර්තිත වැ ඇතැ'යි. තපස්විය 'උපාලි ගැහැවි මහණගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැහැවිහුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි. දෙවනවට දු... . තුන්වනවට ද දීඝිතපස්වී නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල සැබෑ මැ යැ. වහන්ස, මම තොපගේ තෙල සවු වළහන්නට නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල මට නො රිසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායාවිහ. යම් මායායෙකින් අත්කොටුවන්ගේ සවුවන් ආවතීන කොට ගතින් ද එබඳු ආවතීනී මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, තොපගේ උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හු විසින් ආවර්තිත වැ ඇතැ'යි කී. තපස්විය, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. 'මහණ ගොයුම්හු උපාලි ගැහැවිහුගේ සවු බවට යන්නාහ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි. තපස්විය, එබැවින් මම යමි. උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ හෝ නොහොත් නො ගියේ යැ හෝ'යි මම මැ දැනිමි'යි.

ඉක්බිති නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර මහත් නුවට පිරිස් හා සමග උපාලි ගැහැවිහුගේ නිවෙස්න කරා ගියේ යැ. දෙරටුගොවු නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා එන්නහු දුර දී මැ දිටි. දක නිගණ්ඨ-නාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිව, අදපටන් කොට උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ වෙයි. නුවට-නුවටුනට දෙර ඇවිරිණ. බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො ඇවිරිණ. වහන්ස, ඉදින් තොපට බතින් වැඩ ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ තොපට ගෙන එති'යි කී. සඟය ,දෙවාරිකය, එහෙයින් උපාලි ගැහැවිහු කරා එළැඹිව. එළැඹූ උපාලි ගැහැවිහට මෙසේ කියව :

ගභපතිං එතදවොච: නිගණ්ඨො භනෙන නාඤ්ඤානො මහතිංසා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං ඛභිච්චාරකොට්ඨකෙ සිතො, සො තෙ දස්සනකාමොති. තෙන හි සමම දෙවාරික, මජ්ඣිමාය චාරසාලාය ආසනානි පඤ්ඤාපෙහිති. එවං භනෙනති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගභපතිස්ස පටිසුඤ්ඤා මජ්ඣිමාය චාරසාලාය ආසනානි පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා යෙන උපාලි ගභපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා උපාලිං ගභපතිං එතදවොච: පඤ්ඤානතානි ඛො තෙ භනෙන මජ්ඣිමාය චාරසාලාය ආසනානි. යස්සදති කාලං මඤ්ඤාසිති.

අප ඛො උපාලි ගභපති යෙන මජ්ඣිමා චාරසාලා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා යං තත් ආසනං අග්ගඤ්ඤා සෙට්ඨඤ්ඤා උත්තමඤ්ඤා පණ්ණිතඤ්ඤා තත් තිසිද්දිඤ්ඤා දෙවාරිකං ආමනෙතසි: තෙන හි සමම දෙවාරික යෙන නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිඤ්ඤා නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානං එවං වදෙහි: උපාලි භනෙන ගභපති එවමාහ: පවිස කිර භනෙන සචෙ ආකඛාසිති. එවං භනෙනති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගභපතිස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙන නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානං එතදවොච: උපාලි භනෙන ගභපති එවමාහ: පවිස කිර භනෙන සචෙ ආකඛාසිති. අප ඛො නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානො මහතිංසා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං යෙන මජ්ඣිමා චාරසාලා තෙනුපසඛකමි. අප ඛො උපාලි ගභපති යං සුදං පුබ්බෙව යතො පස්සති නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන තතො පච්චුගන්තො යං තත් ආසනං අග්ගඤ්ඤා සෙට්ඨඤ්ඤා උත්තමඤ්ඤා පණ්ණිතඤ්ඤා, තං උත්තරාසඤ්ඤානං පමජ්ජිඤ්ඤා පරිග්ගහෙඤ්ඤා තිසිද්දපෙති. සොද්දති යං තත් ආසනං අග්ගඤ්ඤා සෙට්ඨඤ්ඤා උත්තමඤ්ඤා පණ්ණිතඤ්ඤා තත් සාමං තිසිද්දිඤ්ඤා නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානං එතදවොච: සංවිජ්ජන්තො¹ ඛො භනෙන ආසනානි, සචෙ ආකඛාසි තිසිද්දති. එවං වුත්තෙ නිගණ්ඨො නාඤ්ඤානො උපාලිං ගභපතිං එතදවොච: උමමතොසි තිං ගභපති, දතොසි තිං ගභපති. ගච්ඡාමහං භනෙන සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතාසි වාදසඛකාවෙන පටිඤ්ඤෙකො ආගතො. සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො අඤ්ඤාභාරකො ගන්තො උබ්බතෙහි අඤ්ඤාහි ආගච්ඡෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පන ගභපති පුරිසො අඤ්ඤාභාරකො ගන්තො උබ්බතෙහි අඤ්ඤාහි ආගච්ඡෙය්‍ය. එවමෙව ඛො තිං ගභපති ගච්ඡාමහං භනෙන සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතාසි වාදසඛකාවෙන පටිඤ්ඤෙකො ආගතො. ආවට්ටොසි ඛො තිං ගභපති සමණෙන ගොතමෙන ආවට්ටනියා මායායාති.

හද්දිකා භනෙන ආවට්ටනී මායා, කල්‍යාණී භනෙන ආවට්ටනී මායා, පියා මෙ භනෙන ඤ්ඤාතිසාලොභිතා ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං, පියානමපි මෙ අස්ස ඤ්ඤාතිසාලොභිතානං දීඝරතං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි භනෙන ඛතතියා ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං. සබ්බෙසානමපිස්ස ඛතතියානං දීඝරතං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි භනෙන මුභමණා-පෙ-වෙස්සා-පෙ-සුද්ද ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං, සබ්බෙසානමපිස්ස සුද්දනං දීඝරතං හිතාය සුඛාය. සදෙවකො වෙපි

1. සංවිජ්ජන්තො-මජ්ඣිම. 2. සබ්බෙසානමපිස්ස-සීඝ්‍ර.

'වහන්ස, නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර මහත් නුවටපිරිස් හා සමග බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැතිය යැ'යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරික නුවටනතපුත්තට පිළිවදන් දී උපාලි ගැඟුවිභු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ උපාලි ගැඟුවිභට තෙල කී : 'වහන්ස, නුවටනතපුත්ත මහත් නුවටපිරිස් හා සමග බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැත්තැ'යි. සගය දෙවාරිකය, එහෙයින් මධ්‍යම ද්වාරශාලායෙහි අසුන් පත්වැලව යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැඟුවිභට පිළිවදන් දී මධ්‍යම ද්වාරශාලායෙහි අසුන් පත්වැ උපාලි ගැඟුවිභු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ උපාලි ගැඟුවිභට තෙල කී : 'වහන්ස, මධ්‍යම ද්වාරශාලායෙහි තොපට අසුන් පනවනලද. දන් එයට කල් දනුව'යි කී.

ඉක්බිති උපාලි ගැඟුවි මධ්‍යම ද්වාරශාලාව කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී ද එහි හිඳ දෙවාරිකයා කැඳවී. සගය, දෙවාරිකය, එහෙයින් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා එළැඹිව. එළැඹ නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට මෙසේ කියව : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැඟුවිභට පිළිවදන් දී නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි. එකල්හි නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර මහත් නුවටපිරිස් හා සමග මධ්‍යම ද්වාරශාලාව කරා එළැඹිය යැ. ඉක්බිති උපාලි ගැඟුවි යම් තැනෙකැ සිට පෙර යම් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයකු එන්නහු දුර් දී මැ දක්නේ ද දක එතැන සිට පෙරගමන් කොට එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී නම් එය උත්තරාසධගයෙන් පිස පරිග්‍රහ කොට බලා හිඳුවාලයි. හෙ දන් එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී ද එහි තෙමේ හිඳ නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී; 'වහන්ස, අසුන් ඇත. ඉදින් කැමැත්තහු නම් හිඳුව' යි මෙසේ කී කලා නුවට නතපුත්ත උපාලි ගැඟුවිභට තෙල කී : ගැඟුවිය, තෙපි ඇළල ගියහු ? ගැඟුවිය තෙපි ජඩ වැ ගියහු ? ' වහන්ස, මම යමි. මහණ ගොයුම්භට වාදරොපණ කෙරෙමි යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් තීර වැ ආව ? ගැඟුවිය, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් අස්ඛිභාරක වැ ගොස් උපුටා හළ අස්ඛියෙන් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැඟුවිය, යම් පුරුෂයෙක් අක්ඛිභාරක වැ ගොස් උපුටාහළ ඇසින් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැඟුවිය, එසේ මැ තෙපි ' වහන්ස, මම යමි. මහණ ගොයුම්භට වාදරොපණ කෙරෙමි ' යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් ප්‍රතිච්ඡික්ත වැ ආව. ගැඟුවිය, තෙපි මහණ ගොයම්හු විසින් ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන ව ? යි.

වහන්ස, ආවර්තනී මායා හදු යැ. වහන්ස, ආවර්තනී මායා කලාණි යැ. වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය නැසාලේ නැයෝ මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද මාගේ ප්‍රිය වූ නැසාලේ නැයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම ක්ෂේත්‍රයයෝ ද මේ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද, හැම ක්ෂේත්‍රයයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම බමුණෝ ද . . . හැම වෛශ්‍යයෝ ද . . . හැම, ශුද්‍රයෝ ද මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද එ හැම ශුද්‍රයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට

හනෙත ලොකො සමාරකො සමුගමකො සසාමණ්ඩ්‍රාගමණී පජා සදෙවමනුසාං ඉමාය ආවට්ඨතියා ආවට්ඨොය, සදෙවකසාපිසා¹ ලොකසා සමාරකසා සමුගමකසා සසාමණ්ඩ්‍රාගමණියා පජාය සදෙව- මනුසාය දීඝරතං තිතාය සුඛාය. තෙන හි හනෙත උපමනෙත කරිසාමි. උපමායපිධෙකචෙව විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතසා අන්ථං ආජානන්ති.

භුතපුබ්බං හනෙත අඤ්ඤතරසා බ්‍රාහ්මණසා ජණණසා වුඬ්ඬසා මහලුකසා දහරා මාණවිකා පජාපතී අභොසි ගබ්හිති උපවිජ්ඣඤ්ඤ. අථ ඛො හනෙත සා මාණවිකා තං බ්‍රාහ්මණං එතදචොච: ගච්ඡ තිං බ්‍රාහ්මණ, ආපණා මකකට්ඨජාපකං කිණ්ණිකා ආනෙහි යො මෙ කුමාරකසා කීලාපනකො හවිසසතීති. එවං වුතෙත හනෙත සො බ්‍රාහ්මණො තං මාණවිකං එතදචොච: ආගමෙහි තාවි භොති යාවි විජායසි. සචෙ තිං භොති කුමාරකං විජායසසි, තසා තෙ අහං ආපණා මකකට්ඨජාපකං කිණ්ණිකා ආනෙසාමි.² යො තෙ කුමාරකසා කීලාපනකො හවිසසතී. සචෙ පන තිං භොති කුමාරිකං විජායසසි, තසා තෙ අහං ආපණා මකකට්ඨජාපිකං කිණ්ණිකා ආනෙසාමි. යා තෙ කුමාරිකාය කීලාපතිකා හවිසසතීති. දුතියමපි ඛො හනෙත-පෙ-කීලාපතිකා හවිසසතීති. තතියමපි ඛො හනෙත සා මාණවිකා තං බ්‍රාහ්මණං එතදචොච: ගච්ඡ තිං බ්‍රාහ්මණ ආපණා මකකට්ඨජාපකං කිණ්ණිකා ආනෙහි යො මෙ කුමාරකසා කීලාපනකො හවිසසතීති. අථ ඛො හනෙත සො බ්‍රාහ්මණො තසා මාණවිකාය සාරතෙතා පටිබඬ්ඬවිතෙතා ආපණා මකකට්ඨජාපකං කිණ්ණිකා ආනෙකා තං මාණවිකං එතදචොච: අයං තෙ භොති ආපණා මකක- ට්ඨජාපකො කිණ්ණිකා ආනීතො යො තෙ කුමාරකසා කීලාපනකො හවිසසතීති. එවං වුතෙත හනෙත සා මාණවිකා තං බ්‍රාහ්මණං එතදචොච: ගච්ඡ තිං බ්‍රාහ්මණ, ඉමං මකකට්ඨජාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතෙතා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිකා රත්තපාණීං රජකපුතතං එවං වදෙති: ඉච්ඡාමහං සමම රත්තපාණී, ඉමං මකකට්ඨජාපකං පිතාවලෙපනං නාම රඬ්ඬජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උභතොභාගවිමච්චන්ති. අථ ඛො හනෙත සො බ්‍රාහ්මණො තසා මාණවිකාය සාරතෙතා පටිබඬ්ඬවිතෙතා තං මකකට්ඨජාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතෙතා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිකා රත්තපාණීං රජකපුතතං එතදචොච: ඉච්ඡාමහං සමම රත්තපාණී, ඉමං මකකට්ඨජාපකං පිතාවලෙපනං නාම රඬ්ඬජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උභතොභාගවිමච්චන්ති. එවං වුතෙත හනෙත රත්තපාණී රජකපුතෙතා තං බ්‍රාහ්මණං එතදචොච: අයං ඛො තෙ හනෙත මකකට්ඨජාපකො රඬ්ඬකමිකො හි ඛො, නො ආකොට්ඨකමිකො නො විමජ්ජනකමිකොති. එවමෙව ඛො හනෙත බාලානං තිගණ්ඨානං වාදෙ, රඬ්ඬකමිකො හි ඛො බාලානං නො පණ්ණිතානං, නො අනුයොගකමිකො, නො විමජ්ජ- නකමිකො. අථ ඛො හනෙත සො බ්‍රාහ්මණො අපරෙත සමයෙන නවං දුසාසුගං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතෙතා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිකා රත්තපාණීං රජකපුතතං එතදචොච: ඉච්ඡාමහං සමම රත්තපාණී, ඉමං නවං දුසාසුගං පිතාවලෙපනං නාම රඬ්ඬජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උභතොභාගවිමච්චන්ති. එවං වුතෙත හනෙත රත්තපාණී රජකපුතෙතා තං බ්‍රාහ්මණං එතදචොච: ඉදං ඛො තෙ හනෙත නවං දුසාසුගං රඬ්ඬකමිකොදොව ආකොට්ඨකමිකොදොව විමජ්ජ- නකමිකොදොති. එවමෙව ඛො හනෙත තසා භගවතො වාදෙ අරභතො සමමාසමුඬ්ඬසා රඬ්ඬකමිකො චෙව පණ්ණිතානං නො බාලානං, අනු- යොකමිකො ච විමජ්ජනකමිකො වාති.

1. සදෙවකසා පසා - සිඹු. 2. ආණ්ණිසාමි - සිඹු.
3. රජ්ඣං - මජ්ඣං. සා.

වැටෙයි. වහන්ස, මරුන් සියො බඹුන් සියො සදේවක ලෝකයා ද මහණබමුණන් සියො දෙවි මිනිසුන් සියො ප්‍රජාව ද මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තක වේ ද, මරුන් සියො බඹුන් සියො සදේවක ලෝකයාහට ද මහණබමුණන් සියො දෙවිමිනිසුන් සියො ප්‍රජාවට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට වැටෙයි. වහන්ස, එ කරුණින් තොපට උපමාවක් කරමි. කිසි විඤ්ජුරුෂ කෙනෙක්, උපමායෙකුදු භාෂිතයාගේ අරිය නුවණ එළවා දැනිත්.

වහන්ස, වුවිටි දයෙකි. ජිණ වූ වාද්ධ වූ මහලු වූ එක්තරා බමුණක්හට ළදරු මෙණෙවියක් භයානී වූ යැ. ගැබ් ඇත්තී වදන වර ළං වැ ඇත්තී වූ යැ. වහන්ස, ඉක්බිති ඒ මෙණෙවි එ බමුණුට තෙල කිවු : ' බමුණ, තෙපි යව. යම් වදුරු පැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළි බඩු වේ ද, එ බඳු වදුරු පැටකු අවුණුදෙරින්, මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කලා එ බමුණු එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' සොදුර, වදන තාක් බලව. සොදුර ඉදින් තෙපි කුමරකු වදන්නවු නම් තොපට මම අවුණුදෙරින් තොපගේ ඒ කුමරුට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටකු මිල දී ගෙන එමි. ඉදින් තෙපි කුමරියක වදන්නවු නම් තොපගේ එ කුමරියට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටියක අවුණුදෙරින් ගෙන එමි. වහන්ස, දෙවනවට ද . . . . තෙවනවට ද වහන්ස, එ මෙණෙවි එ බමුණුහට තෙල කිවු : ' බමුණ තෙපි යව. යම් වදුරුපැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළිබඩු වේ ද, එබඳු වදුරුපැටකු මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බමුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ, පිළිබඳසින් ඇතිගේ අවුණු දෙරින් වදුරුපැටකු මිල දී ගෙනවුත් එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' හවිතිය, තොපට වදුරුපැටෙක් මිල දී ගෙන එන ලද. එ තොපගේ කුමරහට කෙළනට නිසි වන්නේ යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි එ මෙණෙවි එ බමුණුහට තෙල කිවු ය: බමුණ, තෙපි මේ වදුරුපැටහු ගෙන රහ පොවන රදුදරු කරා එළඹ රහ පොවන රදුදරුහට මෙසේ කියව. යහළු රක්තපාණිය, මම මේ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලදහු කොළන පිළිකොළන ලදහු දෙපස මට කරනලදහු කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, එසඳ එ බමුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ පිළිබඳසින් ඇත්තේ එ වදුරුපැටහු ගෙන රක්තපාණි රදුදරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තපාණි රදුදරුහට තෙල කී : ' යහළු රක්තපාණිය, මම මේ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලදහු කොළන පිළිකොළන ලදහු දෙපස මට කරනලදහු කැමැත්තෙමි ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තපාණි රදුදරු එ බමුණුහට තෙල කී : හිමි, තොපගේ මේ වදුරුපොවු රඬගක්ෂම මැ වෙයි. ආකොටනක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජනක්ෂම නො ද වේ යයි. වහන්ස, එසෙයින් මැ බාල නුවවුන්ගේ වාද පණ්ඩිත යනට නො වැ බාලයනට රඬගක්ෂම මැ වෙයි. අනුයොගක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජන ක්ෂම නො ද වෙයි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බමුණු මෑතභාගයෙහි අළුත් පිළිසහලක් ගෙන රක්තපාණි රදුදරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තපාණි රදුදරුහට තෙල කී : යහළු රක්තපාණිය, මම මේ අළුත් පිළිසහල රන්වන් රදනින් රදනා ලදහු කොළන පිළිකොළන ලදහු දෙපස මට කරනලදහු කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තපාණි රජකපුත්‍ර එ බමුණුහට තෙල කී : හිමි, තොපගේ මේ අළුත් පිළිසහල රඬගක්ෂම ද ආකොටනක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වේ යයි. වහන්ස, එහෙයින් මැ එ හඟවක් අර්භක් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ කරා බාලයනට නො ව පණ්ඩිතජනයනට රඬගක්ෂම ද අනුයොගක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වේ යයි.

සරාජිකා ඛො නං ගභපති පරිසා එචං ජානාති: උපාලි ගභපති නිගණ්ඨස්ස නාඨපුත්තස්ස සාවකොති. කස්ස නං ගභපති සාවකං ඛාරෙමාති. එචං චූතො උපාලි ගභපති උට්ඨාසාසනා එකංසං උත්තරා-සඛගං කරිනා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපනාමෙත්වා නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං එඨදචොච: තෙන හි භනොත සුණාහි යස්සා'හං සාවකො:

1. ධිරස්ස විගතමොහස්ස පභින්නබ්බුස්ස විජ්ඣවිජ්ජස්ස, අනීඝස්ස සුභමච්ඡිත්තස්ස චූඤ්ඤිස්ස සාමුපඤ්ඤස්ස, වෙස්සන්තරස්ස¹ විමුලස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
2. අකඵඛකචිස්ස තුඤ්ඤස්ස චන්තලොකාමිසස්ස මුද්දිත්තස්ස, කතසමණස්ස මනුජස්ස අනතිමසාරීරස්ස නරස්ස, අනොපමස්ස විරජස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
3. අසංසයස්ස කුලස්ස චේතසිකස්ස සාරවිචරස්ස, අනුත්තරස්ස රුචිරධම්මස්ස තිකකඛ්ඛස්ස පභාසකරස්ස, මානවච්ඡිදස්ස විරස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
4. තිසභස්ස අපපමෙය්‍යස්ස ගමීරීරස්ස මොනපත්තස්ස, බෙම්ඛකරස්ස දෙවස්ස ධම්මට්ඨස්ස සංචූඨත්තස්ස, සඛගාතීගස්ස මුත්තස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
5. නාගස්ස පන්තසෙනස්ස ඛිණ්ඨංසොජනස්ස මුත්තස්ස, පටිමන්තකස්ස ඛොනස්ස පන්තඤ්ඤස්ස විචරාගස්ස, දන්තස්ස නිපපපඤ්චස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
6. ඉඤ්ඤත්තමස්ස අකුභස්ස තෙවිජ්ජස්ස බුභමපත්තස්ස, නභාධකස්ස² පදකස්ස පසංඤ්ඤස්ස විද්දිත්තවේදස්ස, පුරිඤ්ඤස්ස සකකස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
7. අරියස්ස භාවිත්තත්තස්ස පඨනිපත්තස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස, සනීමතො විපසයිස්ස අනභිනත්තස්ස නො අපනත්තස්ස; අනෙජස්ස වසිපත්තත්තස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
8. සමමග්ගත්තස්ස ක්ඛාසිස්ස අනනුගතන්තරස්ස සුඤ්ඤස්ස, අසිත්තස්ස අප්පභිනස්ස³ පටිච්චත්තස්ස අභගපත්තස්ස; තිණ්ණස්ස තාරයත්තත්තස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
9. සත්තස්ස භූරිපඤ්ඤස්ස මභාපඤ්ඤස්ස විතලොභස්ස, තථාගත්තස්ස සුගත්තස්ස අප්පටිපුග්ගලස්ස අසමස්ස; විසාරදස්ස නිපුණස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
10. තණ්හවච්ඡිදස්ස බුඤ්ඤස්ස විතඬුමස්ස අනුපලිත්තත්තස්ස, ආනුෂේණ්‍යස්ස යකඛස්ස උත්තමපුග්ගලස්ස අතුලස්ස; මභතො යසග්ගපත්තත්තස්ස භගවතො තස්ස සාවකො'හමස්මිති.

1. වෙසමන්තරස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.   2. නිභාධකස්ස - මජ්ඣං.
 3. සමුග්ගත්තස්ස - මජ්ඣං   4. අප්පභිනස්ස - මජ්ඣං
 5. අභගපත්තත්තස්ස - මජ්ඣං

ගැහැවිය සරානිකපඡිද් කොප මෙසෙ දති : ' උපාලි ගැහැවි නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාගේ ශ්‍රාවක ගැ ' කියා යි. ගැහැවිය, කොප කවරක්ඝ්‍රයේ ශ්‍රාවක කොට ධරමිත ? යි. මෙසේ කී කල්හි උපාලි ගැහැවි හුනාස්තොත් නැඟි උතුරුසර එකක් කොට බුදුන් වහන්සේට ඇදිලි පනවා නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට කෙල කී : ' වහන්ස, එසේ වී නම් මම යම් කෙනෙකුන්ගේ ශ්‍රාවකයෙමි ද උන් වහන්සේගේ ගුණ අසව :

(1) ධිර වූ හෙවත් පාණ්ඩිතයෙන් සමන්වාගත වූ, විගත වූ මොහ ඇති, බිදුනා ලද පඤ්චවෙතොටිල ඇති, දිනන ලද මාතෘමාරාදි මාරවිජය ඇති, කෙලඤ්ඤාවයෙන් හා විසාකඤ්ඤාවයෙන් නිදුක් වූ, දෙවමිනිසුන් කෙරෙහි මොනොට්ට සමමෙත් ඇති, වැඩු ආචාර ශීල ඇති, සුඤ්ජරප්‍රඥ ඇති, රාගාදි විෂමය නැරැසිවී, විගත වූ රාගාදි මල ඇති, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි. (' ඔබ මාගේ ශාස්තෘ වූහ ' යි යු සේ යි.)

(2) අකථංකටී වූ, කුටුසිත් ඇති, වමාළ කාමගුණ ඇති, මුදිතාවිභාරවශයෙන් සතුටු වූ, කරනලද මහණදම් ඇති, මනුජ වූ අන්තිමදේහධාරී වූ, උත්තම නර වූ අනුපම වූ, විගත කෙලෙස්සරස් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(3) ගංසය රහිත වූ නිපුණ වූ සත්ත්වයන් විනයනාය කරනු වූ උත්තම සාරටී වූ අනුත්තර වූ පච්ඡුධර්ම ඇති නිශ්ඝට්ඨක වූ ඕභාසකර වූ සිද්ධන ලද මාන ඇති වීර වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(4) අප්‍රතිසමාර්ථයෙන් නිසභ වූ අප්‍රමේය වූ ගම්භීර වූ මෝන සංඛ්‍යාත දෙනායට පැමිණි කේමකර වූ වේද සංඛ්‍යාත දෙනායෙන් සමන්වාගත වූ ධර්මයෙහි පිහිටා සිටී සංවෘත වූ සිත් ඇති ක්ලෙශසංඛයෙන් ඉක්මැ සිටී වීර වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(5) සියුකරුණෙන් නාග වූ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇති ක්මිණ වූ සංයොජන ඇති කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු ප්‍රතිමන්ත්‍රණ ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූ ධොන සංඛ්‍යාත දෙනායෙන් සමන්වාගත වූ පතිත මානධවජ ඇති විතරාග වූ නිර්විශේෂ වූ ක්ලේශ ප්‍රපඤ්ච රහිත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(6) සප්තමර්මි වූ කුහන නො වූ ත්‍රිවිද්‍යා ඇති ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණි දෙවූ කෙලෙස් ඇති ගාරාපද කරණයෙහි කුශල වූ සන්හුන් කායචිත්ත ඇති විදිත වූ දෙන ඇති හැමට පළවූ කොට ධර්මදාන දයක වූ ශක්‍ය වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(7) ආයඨි වූ වැඩු සිත් ඇති පැමිණියයුතු ගුණයනට පැමිණි විස්තර කොට අර්ථ දක්වන සමාතිමත් වූ විදශික වූ අර්භත් වූ අදුෂ්ට වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ වර්ගප්‍රාප්ත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(8) සමාග්ගත වූ ධ්‍යායි වූ කෙලෙසුන් විසින් අනුගත නො වූ සිත් ඇති ඉද්ධි වූ අධ්ද්ධි වූ අප්‍රභිණ වූ ප්‍රච්චේත ඇති අග්‍රප්‍රාප්ත වූ තරණය කළ වතුරොස ඇති අනුන් තරණය කරවන ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(9) ශාන්ත වූ, පොළොව සෙයින් පතළ ප්‍රඥ ඇති මහාප්‍රඥයෙන් යුක්ත වූ පහ කළ ලොභ ඇති තරාගත වූ සුගත වූ අප්‍රතිපුද්ගල වූ අසම වූ විශාරද වූ නිපුණ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(10) බිඳුලු තෘෂ්ණා ඇති වතුස්සත්‍යාවධොධ කළ පහ කළ කෙලෙස්සුම් ඇති කෙලෙසුන් විසින් උපලිප්ත නො වූ ආහුති පිළිගන්නට නිසි (අනුභාව වශයෙන්) යක්ෂ වූ උත්තම පුද්ගල වූ අතුල වූ මහත් වූ අගපත් යශස් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

කද සඤ්ඤාලහා පන තෙ ගඟපති ඉමේ සමණස්ස ගොතමස්ස වණණාති. සෙය්‍යථාපි භනෙත නානාපුප්ථානං මහාපුප්ථරුසි, තමෙනං දකෙඛා මාලාකාරේ වා මාලාකාරනෙතවාසී වා විචිතතං මාලං ගනේය්‍ය. ඵවමේව ඛො භනෙත සො ගඟවා අනෙකච්ඡේණං අනෙකසතච්ඡේණං කො හි භනෙත වණණාරහස්ස වණණං න කරිය්‍යතීති.

අථ ඛො නීගණ්ඨස්ස ගඟවතො සකකාරං අසභමානස්ස තනෙඵච උණං ලොභීතං ඉඛතො උග්ගඤ්ඤී¹

උපාලීසුතං ජට්ඨං.

ගැහැටිය, මහණ ගොයුම්පුගේ මේ ගුණයෝ තොප විසින් කවර කලෙක එක්රැස් කරනලද්දහු ද ? වහන්ස, යම් පරිදි නානා පුෂ්පයන් පිළිබඳ පුෂ්පරාශියෙක් ඇද්ද තෙල මල් රැස දක්ෂ මාලාකාරයෙක් වෙවයි මල්කරු අතැවැයියෙක් වෙවයි විසිතුරු මල්දමක් ගොතන්නේ වේ ද, වහන්ස, එපරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අන්තකවණියහ, අන්තකගත වණියහ. වහන්ස කවරෙක් නම් වණිහිසාගේ ගුණවැනුම් නො කරන්නේ වේ ද ?

එසේ බුදුන්ව සත්කාර නො සහන නුවටනකපුත්තට එ අසුන්හි දී මැ හුණුලේ මුඛින් නැඟිණි.

සවැනි උපාලිසූත්‍ර යි.

2. 1. 7.

කුකකුරවතිය* සුඛය

එවිං මෙ සුඛං එකං සමයං භගවා කොලියෙසු විහරති හලිඤ්චසනං නාම කොලියානං තිගමො. අඵ ඛො පුණේණා ච කොලියපුනෙතා ගොවතීකො, අවෙලො ච සෙනියො කුකකුරවතීකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතා පුණේණා කොලියපුනෙතා ගොවතීකො භගවන්තං අභවාදෙතා එකමන්තං නිසීදු. අවෙලො පන සෙනියො කුකකුරවතීකො භගවතා සද්ධිං සමමොදී, සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතිතාරෙතා කුකකුරෙව පලීකුජ්ඣා¹ එකමන්තං නිසීදු. එකමන්තං නිසිනො ඛො පුණේණා කොලියපුනෙතා ගොවතීකො භගවන්තං එතදවොච; අයං භනෙත අවෙලො සෙනියො කුකකුරවතීකො දුකකරකාරකො, ජමානිකඛිතනං² භුඤ්ඤති. තස්ස නං කුකකුරවතං දීඝරතනං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරයොති. අලං පුණේණ, තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුච්ඡීති. දුතීයමපිඛො-පෙ-තතියමපි ඛො පුණේණා කොලියපුනෙතා ගොවතීකො භගවන්තං එතදවොච; අයං භනෙත අවෙලො සෙනියො කුකකුරවතීකො දුකකරකාරකො, ජමානිකඛිතනං² භුඤ්ඤති. තස්ස නං කුකකුරවතං දීඝරතනං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරයොති. අඤ්ඤා ඛො තෙ අභං පුණේණ න ලභාමි; අලං පුණේණ, තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුච්ඡීති. අපි ච ඛො ත්‍යාගං ඛ්‍යාකරිස්සාමි.

ඉධ පුණේණ, එකච්චො කුකකුරවතං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරවතනං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, සො කුකකුරවතං භාවෙතා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙතා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරවතනං භාවෙතා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං භාවෙතා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කායස්ස හෙද පරමමරණා කුකකුරතං සභව්‍යතං උපපජ්ඣති, සවෙ ඛො පනස්ස එවිං දිට්ඨි ගොති: ඉමිනාගං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරෙ වාති. සාස්ස ගොති මිච්ඡාදිට්ඨි, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස³ ඛො අභං පුණේණ ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදමි: තිරයං වා තිරච්ඡාතයොතිං වා. ඉති ඛො පුණේණ සම්පජ්ඣමානං කුකකුරවතං කුකකුරතං සභව්‍යතං උපනෙති. විපජ්ඣමානං⁴ තිරයනති.

* කුකකුරවතීක - මජ්ඣිම, කුකකුරෙවාද - සා:
 1. පලීකුජ්ඣා - සා:
 2. { ජමානිකඛිතනං ගොජනං - මජ්ඣිම
   ජමායං නිකඛිතනං ගොජනං - සා:
 3. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣිම, සා, PTS.
 4. විපජ්ඣමානං - සීඉ.

2. 1. 7

කුකකුරවතිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝලිය ජනපදයෙහි හලිද්දවසන නම් කෝලිය නියමගමිහි වැඩවසනසේක. එකල ගෝවුත සමාදාන කළ කෝලිය පුත්‍ර පුණ්ණ භා ඥානවුත සමාදාන කළ සේනිය නම් නුවට භා දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ ගෝවුත ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වූ හිත. බලුතව ගත් සේනිය නුවට බුදුන් භා සමග සතුටු විය. සමෙමා ආයට නිසි කලතුරුහි සිහි කළයුතු කරා කොට නිමවා කුකුරකු සෙයින් හැකිළිගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ගෝවතීක කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය නුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක. බිම්ලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඝරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට ගන්නාලදී. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලොව උපත් කවර ? යි. 'පුණ්ණය. කම් නැත, තෙල පැන තිබියේවා. තෙල පැන මා නො පුළුවස යි. දෙවනවට ද . . . , තුන්වනවට ද ගෝවතීක කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ: ' වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය නුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක, බිම් ලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඝරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට සමාදාන කරන ලදී. ඔහු ගේ ගති කවර ? පරලොව කවර ? යි. ' පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා. තෙල පැන මා අතින් නො පුළුවස ' යි, (කිව ද) පුණ්ණය, මම තොප බස් එකැතින් නො ලැබෙමි. වැළික් තොපට මම ප්‍රකාශ කරමි.

පුණ්ණය, මෙලොව එකෙක් බලුතව අනුන කොට නිරතුරු කොට වඩයි. බලුසිල් අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලුසික් අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලු වෙස් අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ බලුතව අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසිල් අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසික් අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ඥානාකල්ප අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා කාබුන් මරණින්මතු ඥානයන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් ඔහුට මෙවන් දෘෂ්ටියක් වේ ද : ' මම මේ ශීලයෙන් හෝ වුතයෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රමිසරින් හෝ දෙවි හෝ වෙමිවා ආභාතර දෙවියෙකිමි හෝ වෙමිවා ' යි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුගේ මිසදිටු වෙයි. පුණ්ණය, මම මර්‍යාදෘෂ්ටිකයාහට දෙගතින් අතුරින් එක්කරා ගතියක් කියමි. එනම් : 'නිඤ්ඤා හෝ තිරිසන් යොන හෝ ' යි. පුණ්ණය, මෙසේ (දෘෂ්ටියෙන් අසම්මිත්‍ර වූ) සැපයෙන බලුතව බල්ලන්ගේ සහභාවයට එළවයි. වරදවාගත් දිටු නිඤ්ඤා එළවති වදාළේ.

එවං චූතො අවෙලො සෙනිගො කුකකුරවතිකො පරොදි, අසුනි පවතොසි. අථ ඛො හගවා පුණ්ණං කොලියපුතො ගොවතිකං එතද-වොච: එතං ඛො තෙ අහං පුණ්ණං නාලුථං: අලං පුණ්ණං, තිට්ඨතො. මා මං එතං පුච්ඡිති. නාහං හනො එතං රොදුමි, යං මං හගවා එවමාහ. අපි ච මේ ඉදං හනො කුකකුරවතං දිඝරතං සමතං සමාදිතං. අයඤ්ච හනො පුණ්ණං කොලියපුතො ගොවතිකො තස්ස නං ගොවතං දිඝරතං සමතං සමාදිතං. තස්ස කා ගති. කො අභිසම්පරියොති. අලං සෙනිස, තිට්ඨතො, මා මං එතං පුච්ඡිති. දුතියමපි ඛො-පෙ-නතියමපි ඛො අවෙලො සෙනිගො කුකකුරවතිකො හගවනතං එතද වොච: අයං හනො පුණ්ණං කොලියපුතො ගොවතිකො, තස්ස නං ගොවතං දිඝරතං සමතං සමාදිතං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරියොති. අභි: ඛො තෙ අහං සෙනිස න ලභාමි: අලං සෙනිස, තිට්ඨතො. මා මං එතං පුච්ඡිති. අපි ච ඛො ත්‍යාහං ඛ්‍යාකරිස්සාමි.

ඉධ සෙනිස, එකච්චා ගොවතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොසිලං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොචතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං. ගවාකප්පං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං. සො ගොවතං භාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොසිලං භාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොචතං භාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගවාකප්පං භාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, කායස්ස හෙදු පරමමරණං ගුතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සචෙ ඛො පනස්ස එවං දිට්ඨි හොති: ඉමිනා'හං සිලොන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. සාස්ස හොති මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාදිට්ඨිකස්සා ඛො අහං සෙනිස ද්විතං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං වදුමි: තිරං වා තිරිච්ඡානගොතිං වා. ඉති ඛො සෙනිස සම්පජ්ජමි: නං ගොවතං ගුතං සහව්‍යතං උපතෙති විපජ්ජමි: නං තිරං තිරං.

එවං චූතො පුණ්ණං කොලියපුතො ගොවතිකො පරොදි, අසුනි පවතොසි. අථ ඛො හගවා අවෙලං සෙනිසං කුකකුරවතිකං එතදවොච: එතං ඛො තෙ අහං සෙනිස, නාලුථං: අලං සෙනිස, තිට්ඨතො, මා මං එතං පුච්ඡිති. නාහං හනො එතං රොදුමි, යං මං හගවා එවමාහ. අපි ච මේ ඉදං හනො ගොවතං දිඝරතං සමතං සමාදිතං. එවං පසතො: අහං හනො හගවති: පහොති හගවා තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථා අහඤ්චෙවිමං ගොවතං පජ්ඣෙය්‍යං. අයඤ්ච අවෙලො සෙනිගො කුකකුරවතිකො නං කුකකුරවතං පජ්ඣෙය්‍යාති. තෙන හි පුණ්ණ සුණාහි. සාධුකං මහසිකරොහි. හාසිස්සාමිති. එවං හනොති ඛො පුණ්ණං කොලියපුතො ගොවතිකො හගවතො පච්චස්සෙසි. හගවා එතදවොච:

චතතාරිමාති පුණ්ණං කම්මාති මියා සයං අභිඤ්ඤා සම්පිකනා පච්චෙදිතාති, කතමාති චතතාරි: අභි පුණ්ණං කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං, අභි පුණ්ණං කම්මං සුකකං සුකකවිපාකං, අභි පුණ්ණං කම්මං කණ්ඨසුකකං කණ්ඨසුකකවිපාකං, අභි පුණ්ණං කම්මං අකණ්ඨං අසුකකං අකණ්ඨා-සුකකවිපාකං කම්මං කම්මකඛයාස සංවතතති.

1. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස-මජ්ඣං, PTS 2. විජ්ජමානං-සිමු.

මෙසේ වදළ කල බලුතව ගත් සෙනිය නුවට හැඹි. කදුර හෙළි. එසඳ භාගාවතුන් වහන්සේ ගොවුත ගත් කොලිය පුත් පුණ්ණතට තෙල වදලෝ : ' පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල පැන තිබියේවා, මා අතින් තෙල පැන නො පුළුවුස ' යි යන තෙල පුණ්ණය, මම නො ලත්මි. භාගාවතුන් වහන්සේ යම් ව්‍යාකරණයක් මා ගෙන මෙසේ වදළසේක් ද : වහන්ස, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හඹිමි. වහන්ස, වැළිත් මා විසින් මේ බලුතව අනුන කොට සමාදන වශයෙන් ගන්නා ලදි. වහන්ස, ගොවුත සමාදන කළ කොලියපුත් මේ පුණ්ණ වේ ද ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීසිරාත්‍රයෙහි අනුන කොට සමාදන වශයෙන් ගන්නා ලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? සේනිය කම් නැත, තෙල තිබියේවා. තෙල මා නො පුළුවුස 'යි. දෙවනවට ද . . . . තුන්වන වට ද බලුතව ගත් සේනිය නුවට භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : ' වහන්ස, කොලියපුත් මේ පුණ්ණ ගෝවුත ඇත්තෙක. ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීසිරාත්‍රයෙහි අනුන කොට මොනොවට ගන්නාලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? ' සේනිය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා, තෙල මා නො පුළුවුස ' (කිව ද) යනු සේනිය මම තොප බස් එකාන්තයෙන් නො ලබමි. වැළිත් මම තොපට ප්‍රකාශ කරමි.

සේනිය, මෙලොව කිසිවෙක් ගෝවුතය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝඕලය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝචිත්තය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගොකල්පය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ ගෝවුතය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝඕලය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝචිත්තය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගොකල්පය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා කාලුත් මරණින් මතු ගෙවිත්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් වනාහි ඕහට මෙබදු දෘෂ්ටියක් වේ ද : මම මේ ආචාරයෙන් හෝ වුත සමාදනයෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රහ්මචර්යාවෙන් හෝ දෙව් හෝ වෙමි, දෙව්‍යානතර හෝ වෙමි ' යි. ඒ දෘෂ්ටි ඔහුගේ මීටාදෘෂ්ටි වෙයි. සේනිය, මම මීටාදෘෂ්ටිකයාහට නිරයගතිය හෝ නිරිසන් යෝනිය හෝ දෙගනින් අතුරින් එක්තරා ගතියක් කියමි. සේනිය, මෙසේ සම්පරම්පරාගත ගෝවුතය ගවයන්ගේ සහභාවයට එළවයි. විපආලාන ගෝවුතය නිරයට එළවයි.

මෙසේ වදළ කල ගොවුත සමාදන කළ කොලියපුත් පුණ්ණ හැඹි. කදුර හෙළි. එසඳ බුදුහු බලුතව ගත් සෙනිය අවෙලකයාහට තෙල වදළහ : ' සෙනිය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා, තෙල කරුණ මා නො පුළුවුසව ' යි සෙනිය, මම තෙල කරුණ තා අතින් නො ලත්මි. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ මට යම් කරුණක් මෙසේ වදළ සේක් ද, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හඹිමි. වැළිත් වහන්ස, මේ ගොවුතය මා විසින් දීර්සිරාත්‍රයෙහි මොනොවට ගන්නා ලදි, මොනවට සමාදන කරන ලදි. වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙසේ ප්‍රසන්නයෙමි. යම් පරිදි මමත් මේ ගෝවුතය හරතෙමි ද, කුකුළුවන ගත් මේ සේනිය අවෙලකත් ඒ කුකුළුවන හරතේ වේ ද, එසේ අහම දෙසන්නට භාගාවතුන් වහන්සේ සමත්හ ' යි. පුණ්ණය, එ කරුණින් අසව, මනාකොට මෙතෙහි කරව, කියමි යි. ' වහන්ස, එසේ යෑ ' යි ගෝවත ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වි. භාගාවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක :

' පුණ්ණය, මේ සතර කර්ම කෙතෙක් මා විසින් තමා මැ විශිෂ්ටදෙනායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රවිදිත වෑ ඇත. කවර සතර කෙතෙක යත් : පුණ්ණය, කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණවිපාක වූ කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, ඉක්කල වූ ඉක්කලවිපාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, කෘෂ්ණඉක්කල වූ කෘෂ්ණඉක්කල විපාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, අකෘෂ්ණ අඉක්කල වූ අකෘෂ්ණ අඉක්කල විපාක ඇති කර්මයෙක් වෑවෙත කර්මයෙක් ද ඇති ' යි.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො සඛ්‍යාපජ්ඣං කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සඛ්‍යාපජ්ඣං වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සඛ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සො සඛ්‍යාපජ්ඣං කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣං වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙතං සඛ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සඛ්‍යාපජ්ඣං එසංඝා ජුසන්ති. සො සඛ්‍යාපජ්ඣං ඵසෙසති ජුට්ඨො සමානො සඛ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තදුක්ඛං. සෙය්‍යථාපි සත්තා නෙරසිකා ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපත්ති භොති, යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙන එසංඝා ජුසන්ති. එවංමපභං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං වුච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො අඛ්‍යාපජ්ඣං කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. අඛ්‍යාපජ්ඣං වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. අඛ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සො අඛ්‍යාපජ්ඣං කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා අඛ්‍යාපජ්ඣං වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා අඛ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා අඛ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති තමෙතං අඛ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අඛ්‍යාපජ්ඣං එසංඝා ජුසන්ති. සො අඛ්‍යාපජ්ඣං ඵසෙසති ජුට්ඨො සමානො අඛ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තසුඛං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්ණා. ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපත්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙන එසංඝා ජුසන්ති. එවංමපභං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං වුච්චති පුණ්ණ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨසුක්කං කණ්ඨසුක්කවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරොති. සො සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි වච්චිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි මනොසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛරිත්වා සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙතං සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි එසංඝා ජුසන්ති. සො සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි ඵසෙසති ජුට්ඨො සමානො සඛ්‍යාපජ්ඣමපි අඛ්‍යාපජ්ඣමපි වෙදනං වෙදෙති වොතිණ්ණසුඛදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකච්චො ව දෙවා එකච්චො ව විතිපාතිකා. ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපත්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙන එසංඝා ජුසන්ති. එවංමපභං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං වුච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨසුක්කං කණ්ඨසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨසුක්කවිපාකං කම්මකඛයාය² සංවත්තති, තනු පුණ්ණ යමිදං කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං තස්ස පභානාය යා වේතනා, යමිදං³ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං තස්ස පභානාය යා වේතනා, යමිදං³ කම්මං කණ්ඨසුක්කං

1. එවංපභං-මජ්ඣ. ස්‍යා. 2. කම්මං කම්මකඛයාය-සීඉ.
3. යමිදං-මජ්ඣ. ස්‍යා.

මධ්‍යම සංගණකය - ගහපති වර්ගය [2.1.7 කුහලුරවනිය සුත්‍රය] 89

පුණ්ණය, කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණවිපාක ඇති කර්ම කවරෙ යෑ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව එකෙක් සදුබ වූ කායසංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. සදුබ වූ වාක් සංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. සදුබ වූ මනාසංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. භෙ සදුබ වූ කායසංස්කාර රැස් කොට සදුබ වූ වාක් සංස්කාර රැස් කොට සදුබ වූ මනාසංස්කාර රැස් කොට සදුබ ලොකයට එළැඹෙයි. සදුබ ලෝකයට එළැඹී තුලුහු සදුබ විපාක ස්පර්ශයෝ ස්පර්ශ කෙරෙත්. භෙ සදුබ විපාක ස්පර්ශයෙන් පහස්තාලද්දේ එකාන්ත දුබ වූ සදුබ වෙදනා විඳී. නිඌ උපත් සත්ත්වයන් සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යථාභූත කර්ම හේතුවෙන් සත්ත්වයාගේ උපප්‍රාප්තිය වෙයි. යමක් කෙරේ ද එයින් පරලොව එළැඹෙයි. එළැඹී තුලුහු ස්පර්ශයෝ පැහැසැගතිනි'යි. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය 'කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණ විපාක ඇති කර්මයෑ'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, 'ඉක්කල වූ ඉක්කලවිපාක ඇති කර්මය' කවරෙ යෑ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව එකෙක් නිදුක් වූ කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි, නිදුක් වූ වාක්සංස්කාර රැස් කෙරෙයි, නිදුක් වූ මනාසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. හේ නිදුක් වූ කායසංස්කාර රැස් කොට නිදුක් වූ වාක්සංස්කාර රැස් කොට නිදුක් වූ මනාසංස්කාර රැස්කොට නිදුක් ලොවට එළැඹෙයි, නිදුක් ලොවට එළැඹීයා වූ තුලුහු නිදුක් විපාක ඇති ස්පර්ශයෝ පැහැසැගතිත්. හේ නිදුක් විපාක ඇති පහසින් පහස්තා ලද්දේ මෑ ඒකාන්ත සුබ වූ නිදුක් වේදනා විඳී. සුභකිණ්හ දෙවියන් සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යථාභූත කර්ම හේතුවෙන් සත්ත්වයාගේ උප්පත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද එ කර්ම හේතුවෙන් පරලොව එළැඹීම් වෙයි. එළැඹුණු තුලුහු ස්පර්ශයෝ පැහැසැගතිත්. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය ඉක්කල වූ ඉක්කලවිපාක ඇති කර්මයෑ'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, කෘෂ්ණඉක්කල වූ කෘෂ්ණඉක්කලවිපාක ඇති කර්ම කවරෙ යෑ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව එකෙක් සදුබ වූත් අදුබ වූත් කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සදුබ වූත් අදුබ වූත් වාක්සංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සදුබ වූත් අදුබ වූත් මනාසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. භෙ සදුබ වූත් අදුබ වූත් කායසංස්කාර රැස් කොට සදුබ වූත් අදුබ වූත් වාක් සංස්කාර රැස් කොට සදුබ වූත් අදුබ වූත් මනාසංස්කාර රැස් කොට සදුබ වූත් අදුබ වූත් ලෝකයට එළැඹෙයි. සදුබ වූත් අදුබ වූත් ලෝකයට එළැඹීයා වූ තුලුහු සදුබ වූත් අදුබ වූත් ස්පර්ශයෝ පැහැසැගතිත්. භෙ සදුබ වූත් අදුබ වූත් පහසින් පුස්තාලද්දේ මෑ සුබදුබ මිශ්‍ර වූ සදුබ වූත් අදුබ වූත් වෙදනා විඳී. මිනිසුන් සෙයිනි. ඇතැම් දෙවියනුදු සෙයිනි. ඇතැම් විනිපාතිකයනුදු සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යථාභූත කර්ම හේතුවෙන් සත්ත්වයාගේ උපපත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඒ කර්ම හේතුවෙන් උපපත්ති වෙයි. උපපත්ත වූ තුලුහු පහස්හු පැහැසැගතිත්. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනිදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය 'කෘෂ්ණඉක්කල වූ කෘෂ්ණඉක්කල විපාක ඇති කර්ම යෑ'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, කෘෂ්ණඉක්කල නො වූ අකෘෂ්ණඉක්කල විපාක ඇති කර්මක්ෂය පිණිස වැටෙන කර්ම කවරෙ යෑ යත් : පුණ්ණය, එ ත්‍රිවිධ කර්මයන් කෙරෙහි කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණවිපාක ඇති යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ඒ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේතනයෙක් වී නම්, ඉක්කල වූ ඉක්කලවිපාක ඇති යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ඒ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේතනයෙක් වී නම්, කෘෂ්ණඉක්කල වූ කෘෂ්ණඉක්කල විපාක ඇති යම් කර්මයෙක්

කණ්ඨකුසලවිපාකං තස්ස පභානාය යා වේතනා, ඉදං වුච්චති පුණ්ණ කමං. අකණ්ඨං අසුකකං අකණ්ඨාසුකකවිපාකං කමමකඛයාය සංවතතති. ඉමානි ඛො පුණ්ණ වතතාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පච්චේදතානිති.

එවං වුච්චෙන පුණ්ණානා කොලියපුඤ්ඤා ගොචනිකො භගවන්තං එතදචෝච : අභිකකන්තං භනෙන, අභිකකන්තං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන—පෙ—උපාසකං මං භගවා ඛා රෙතු අජ්ඣනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති. අචෙලො පන සෙනියො කුසකුරචනිකො භගවන්තං එතදචෝච : අභිකකන්තං භනෙන, අභිකකන්තං භනෙන, සෙය්‍යථාපි භනෙන—පෙ—පකාසිතො. එසාභං භනෙන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසඛසඤ්ච. උභෙය්‍යාභං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං. උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

යො ඛො සෙනිය අඤ්ඤානිච්චපුඤ්ඤා ඉමසමිං ඛමමචිනගෙ ආකඛති පබ්බජ්ජං, ආකඛති උපසම්පදං. සො වතතාරො මාසෙ පරිචසති චතුක්කං මාසානං අච්චගෙහ ආරභිචිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මෙත්ථ පුඤ්ඤවෙමන්තතා විදිතානි. සචෙ භනෙන අඤ්ඤානිච්චපුඤ්ඤා ඉමසමිං ඛමමචිනගෙ ආකඛන්තා පබ්බජ්ජං, ආකඛන්තා උපසම්පදං, වතතාරො¹ මාසෙ පරිචසති. චතුක්කං මාසානං අච්චගෙහ ආරභිචිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය. අභං වතතාරි වසානානි පරිචසිසාමි. චතුක්කං මං වසානං අච්චගෙහ ආරභිචිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්තු, උපසම්පාදෙන්තු භික්ඛුභාවායානි. අලුත් ඛො අචෙලො සෙනියො කුසකුරචනිකො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලුත් උපසම්පදං. අපිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා සෙනියො එකො වූපකචෙය්‍යා අපමන්තො ආනාපි පභිතන්තො විහරන්තො න පිරසෙසච යසානාය කුලපුත්තා සමමදෙච අගාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිච්චච ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අභිඤ්ඤාසි අඤ්ඤාතරො ඛො පනායසමා සෙනියො අරභතං අභොසිති.

කුසකුරචනිය² සුඤ්ඤා සභාවං.

1. හෙ වතතාරො - මජ්ඣං.
2. කුසකුරචනික - මජ්ඣං, PTS

ඇද්ද, ඒ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේතනයක් වී නම්, පුණ්ණය, මෙය 'කෘෂ්ණඥානුල නො වූ අකෘෂ්ණඥානුලවිපාක ඇති කර්මක්ෂය පිණිස වැටෙන කර්ම යැ'යි කියනු ලැබේ. පුණ්ණය, මේ සතර කර්මයෝ තමා විසින් මැ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට මා විසින් සුවිදිතයහ'යි වදාළේ.

මෙසේ වදාළ කලා ගෝචක ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : වහන්ස, ඉමැනැව්, වහන්ස, ඉමැනැව්. වහන්ස, යම්සේ ... භාගාවතුන් වහන්සේ අද පටන් ඉදිරියෙහි දිවි හිමි කොට සරණගීය උපාසකයකු කොට මා ධරන සේක්වා. බලුතව ගත් සේනිය අවෙළක භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : 'වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස, ඉතා මැනැවැ, වහන්ස, යම් පරිදි ... දෙසනලද්ද. වහන්ස, තෙල මම භාගාවතුන්වහන්සේ සරණ යෙමි. ධර්මය හා බික්සඟුනු සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිද්ද ලැබෙමිවා. උපසම්පත් ලැබෙමිව'යි කී.

සේනිය, අත්‍යතීර්ථක වූ යමෙක් මේ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් රුස්තේ නම් හෙ සාරමසක් වූඵල්ලෙහි පිරිවෙස් පුරයි. සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් තුටුසිත් ඇති හික්කුහු (ඔහු) හික්කුභාවයට පැවිදි උපසපත් කෙරෙහි. එතෙකු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය දන්තා ලද්දි. වහන්ස, ඉදින් අත්‍යතීර්ථක වූවාහු මේ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් කැමැති වැ සාරමසක් කල් පිරිවෙස් පුරත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කුහු (ඔහු) හික්කුභාව පිණිස පැවිදි උපසපත් කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් පුරන්නෙමි. සතර හවුරුද්දක් ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කුහු (මා) හික්කුභාවය පිණිස පැවිදි උපසපත් කෙරෙත් වා'යි. කුක්කුරවතික සේනිය තුටුට භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදි. උපසම්පත් ලද නොබෝකල් ඇති අසුෂ්මත් සේනිය එකලා වූයේ (වස්තු කාම ක්ලෙශකාමයෙන්) වෙන් වූයේ (කමවහන්හි සිහි එළවමින්) අපුමත්ත වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ (කායජීවිත නිරපෙක්ෂ වැ) හරනලද අත්මභාව ඇතිවැ වාස කෙරෙමින් නොබෝකලෙකින්මැ යමක් සඳහා අවාර කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, එ අත්‍යත්තර වූ, මාර්ග ඉක්මවයතියාගේ පයබ්වසානය වූ අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ අභිඤයෙන් සාක්ෂාත් කොට උපයා වාස කෙළේ යි. ජාතිය ක්ෂය වූ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කර්මි කරන ලද, මේ අභිත්ඵලය පිණිස කළසුතු අත් කිසෙක් නැතැ'යි දත්තේ ය. අසුෂ්මත් සේනිය වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි අත්‍යතරයෙක් වී.

සත්වැහි කුක්කුරවනිය සුත්‍ර යි.

2. 1. 8

අභයරාජකුමාර සුභතං

එවං මෙ සුභතං, එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. අඵ ඛො අභයො රාජකුමාරො යෙන නිගණ්ඨො නාඨපුත්තො¹ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො අභයං රාජකුමාරං නිගණ්ඨො නාඨපුත්තො² එඨදවොච; එහි තුං රාජකුමාර, සමණස්ස ගොඨමස්ස වාදං ආරොපෙහි. එවං තෙ කල්‍යාණො කිඨතිසද්දෙ අබ්භුග්ගච්ඡිති³ අභයෙන රාජකුමාරෙන සමණස්ස ගොඨමස්ස එවං මහිඤ්ඤකස්ස එවං මහානුභාවස්ස වාදෙ ආරොපිතොති. යථා කථං පනාඃභං භනෙත සමණස්ස ගොඨමස්ස එවං මහිඤ්ඤකස්ස එවං මහානුභාවස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති.

එහි තුං රාජකුමාර, යෙන සමණො ගොඨමො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතො සමණං ගොඨමං එවං වදෙහි: භාසෙය්‍ය නු ඛො භනෙත ධර්මාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. සචෙ තෙ සමණො ගොඨමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: භාසෙය්‍ය රාජකුමාර, ධර්මාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. තමෙනං තුං එවං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භනෙත පුට්ඨර්ඡනෙන නානාකරණං, පුට්ඨර්ඡනොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොඨමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: න රාජකුමාර ධර්මාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. තමෙනං තුං එවං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භනෙත දෙවදතො බ්‍යාකරො: ආපාසිකො දෙවදතො, නෙරසිකො දෙවදතො, කප්පට්ඨො දෙවදතො, අතෙකිච්ඡො දෙවදතොති. තාය ව පන තෙ වාචාය දෙවදතො කුපිතො අභොසි අනතතමනොති. ඉමං ඛො තෙ රාජකුමාර, සමණො ගොඨමො උභතො කොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙච සකඛිති උගහිලිතුං. නෙච සකඛිති ඔගිලිතුං⁴. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසස්ස අයොසිඛසාටකං⁵ කණ්ඨෙ චලග්ගං, සො නෙච සකඤ්ඤෙය්‍ය උගහිලිතුං, නෙච සකඤ්ඤෙය්‍ය ඔගිලිතුං. එවමෙච ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොඨමො ඉමං උභතොකොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙච සකඛිති උගහිලිතුං, නෙච සකඛිති ඔගිලිතුනති.

එවං භනෙතති ඛො අභයො රාජකුමාරෙ නිගණ්ඨස්ස නාඨපුත්තස්ස පටිසසුතො උට්ඨායාසනා නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තස්ස ඛො අභයස්ස රාජකුමාරස්ස සුරියං ඕලොකෙතො⁵ එඨදභොසි. අකාලො ඛො අඡ්ඡ භගවතො වාදං ආරෙපෙතුං, සෙචදනාභං සකෙ නිචෙසනෙ භගවතො වාදං ආරෙපෙස්සාමිති භගවන්තං එඨදවොච: අභිවාසෙතු මෙ භනෙත

1. නාඨපුත්තො - මජ්ඣං.
2. අබ්භුග්ගච්ඡිති - මජ්ඣං.
3. ඔගිලිතුං - ස්‍යා.
4. අයසිඛසාටකං - ස්‍යා.
5. සුරියං උලොකෙතො - මජ්ඣං.

2. 1. 8

අභයරාජ කුමාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කල්න්දකනිවාප නම් වූ වේඵ්වනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි (බිම්බිසාර මහරජහු පිත්) අභය රාජකුමාර නිගණ්ඨ නාතපුත්‍රයා කරා එළැඹී වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අභය රාජකුමාරයාහට නිගණ්ඨ නාතපුත්‍ර කෙල කී : “ එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණය කරව, අභය රජකුමරහු විසින් මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණ කරන ලද්දි මෙසේ තොප ගේ කල්‍යාණ වූ යසගොස උස් ව නැගේ ” යයි. වහන්ස, මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට කිසෙයින් වාදරොපණය කෙරෙමි ද්දි.

එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයා කරා එළැඹී ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට මෙසේ කියව. “ වහන්ස, යම් වචනයෙක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තථාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහු ද්දි, ඉදින් තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ‘ රාජකුමාරය, යම් වචනයෙක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තථාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහ’යි මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ නම් තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව, ‘ වහන්ස, එකල්හි පුහුණු පුභුල්ලු හා තොප ගේ නානාකරණය කීමෙක් ද? පුහුණු පුභුල් ද යම් වචනයෙක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, ඒ වචනය කියන්නේ යැ’යි යළි ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතම තොප විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද, රාජ කුමාරය, යම් වචනයෙක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ නම්, තථාගතයෝ ඒ වචනය නො කියන්නාහ’යි. තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව : “ වහන්ස, එකල්හි තොප විසින් ‘ දෙවදත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙවදත් (බුද්ධහසුන් විසිනු) පිළියම් නො කළ හෙනුයෙකැයි කුමක් හෙයින් දෙවදත්ත පවසනලද්දේ ද? තවද තොප ගේ ඒ බසින් දෙවදත් කිපියේ නො සතුටු වූයේ වී” යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභතොකොට්ඨක ප්‍රශ්නය පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරනට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වෙයි. පුරුෂයකුගේ කණ්ඨයෙහි ලැඟුණු යසභඵවෙක් යම් පරිදි වේ ද හේ එය වමාරන්නට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වන්නේ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභතොකොට්ඨක ප්‍රශ්න පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරන්නට නො මැ හැකි වෙයි. ගළනට නො මැ හැකි වෙයි.

වහන්ස, එසේ යැ’යි අභයරාජකුමාර තුවට නතපුත්හට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැඟී තුවට නතපුත්හු සකසා වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙකැ හින. එකත්පසෙක හුන් අභය රාජකුමාරහට හිරු බලා කෙල සිත් වී : අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය පිණිස කල් නො වෙයි. දන් මම සෙට සිය නිවසෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණ කෙරෙමි’යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන්

භගවා ස්වාධනාය අත්තවතුජෝ භත්තන්ති. අඛවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන. අඵ ඛො අභයො රාජකුමාරෙණ භගවතො අඛවාසනං විදිකා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කකා පකකාමි.

අඵ ඛො භගවා නසා රත්තියා අඵචයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තම්චරං ආදාය යෙන අභයසා රාජකුමාරසා නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිකා පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසිදි. අඵ ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං පණීතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙසයි, සම්පවාරෙසි. අඵ ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං භුන්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච:

‘භාසෙය්‍ය නු ඛො භනෙත නථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අපජියා අමනාපා’ති. න ඛො¹ රාජකුමාර එකංසෙනාති. එත්ථ භනෙත අනස්සුං නිගණ්ඨාති. කිම්පන නිං රාජකුමාර එචං වදෙසි: ‘එත්ථ භනෙත අනස්සුං නිගණ්ඨා’ති. ඉදාහං භනෙත යෙන නිගණ්ඨා. නාතපුතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිකා නිගණ්ඨං නාතපුත්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසිනං ඛො මං භනෙත නිගණ්ඨා නාතපුතො එතදවොච: එහි නිං රාජකුමාර, සමණසා ගොතමසා වාදං ආරොපෙහි එචං තෙ කලාසො කිත්තිසඤ්ඤ අබ්බුග්ගච්ඡති “අභයෙන රාජකුමාරෙන සමණසා ගොතමසා එචං මහිඤ්ඤිකසා එචං මහානුභාවසා වාදෙ ආරොපිතො”ති. එචං චුතො අහං භනෙත නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොචං. යථා කථම්පනාහං භනෙත සමණසා ගොතමසා එචං මහිඤ්ඤිකසා එචං මහානුභාවසා වාදං ආරොපෙසාමිති. එහි නිං රාජකුමාර, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිකා සමණං ගොතමං එචං වදෙහි: ‘භාසෙය්‍ය නු ඛො භනෙත නථාගතො තං වාචං, යා සා වාචා පරෙසං අපජියා අමනාපා’ති. සචෙ තෙ සමණො ගොතමො එචං පුට්ඨා එචං බ්‍යාකරොති: භාසෙය්‍ය රාජකුමාර නථාගතො තං වාචං, යා සා වාචා පරෙසං අපජියා අමනාපාති. තමෙන නිං එචං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භනෙත පුඵුච්ඡතෙන නානාකරණං, පුඵුච්ඡතොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අපජියා අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොතමො එචං පුට්ඨා එචං බ්‍යාකරොති: ‘න රාජකුමාර නථාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අපජියා අමනාපා’ති. තමෙන නිං එචං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භනෙත දෙවදතො බ්‍යාකතො: ආපාසිකො දෙවදතො, නෙරසිකො දෙවදතො, කපපට්ඨා දෙවදතො, අතෙකිචේජ්‍ය දෙවදතොති. තාය ච පන තෙ වාචාය දෙවදතො කුපිතො අහොසි අනත්තමනො’ති. ඉමං ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො උභතොකොචිකං පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො නෙච සකඛිති උග්ගිලිතුං. නෙච සකඛිති ඕගිලිතුං. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසසා අයොසිඛකාචකං කණ්ඨේ විලාසා, සො නෙච සකඤ්ඤෙය්‍ය උග්ගිලිතුං, නෙච සකඤ්ඤෙය්‍ය ඕගිලිතුං එචමේච ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො ඉමං උභතොකොචිකං පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො නෙච සකඛිති උග්ගිලිතුං, නෙච සකඛිති ඕගිලිතුන්ති.

1. නඛෙචත්ථ-මජ්ඣං. සා.

වහන්සේ සෙට තමා සිටුවූ වැනි වැ මාගේ බත ඉවසන සේක්වා'යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුෂ්ඨිච්චාවයෙන් ඉවසුණේක. එසඳ අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවසුම් දැන හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එරය ඇවැමෙන් පෙරවරු හැඳපෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන අභයරාජකුමාරයාගේ නිවෙස්න කරා වැඩියහ. වැඩ, පැන්වූ අස්නෙහි හුන්හ. එසඳ අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රණීත බාදාගෝඡායෙන් සියතින් සතපාලී යෑ. මොනොවට පවරාලී යෑ. එසඳ අභයරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ එක්තරා මිටිඅස් නක් ගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ

වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ යම් බදු වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ, නම් ඒ වචන වදරනසේක් ද ? රාජකුමාරය, මෙ කරුණෙහි ලා එකාත්තයෙන් විසඳුම් නැතී. වහන්ස, මෙ කරුණෙහි ලා නුවටහු නටහ යි. රාජ කුමාරය, කවර හෙයෙකින් තෝ මෙසේ කියති ? ' වහන්ස, නුවටහු මෙහි දී නටහ'යි. වහන්ස, මම නුවට නතපුත් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි නුවට නතපුත්හු සකසා වැද එකත්පසෙකැ හිනිමි. වහන්ස, එකත්පසෙකැ හුන් මට නුවට නතපුත් තෙල කී : රාජකුමාරය, තෝ එව. මහණ ගොයුම් හට වාදරෝපණ කරව. එසේ කළ කල ' අභයරාජකුමාරයා විසින් මෙ බදු මහ ඉදහ ඇති මෙ බදු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කරන ලද'යි තාගේ කලාණ කීර්තිසෝභා උස් වූ නැඟී යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කලැ මම නුවට නතපුත්හට තෙල කීම් : ' වහන්ස, මම මෙ බදු මහත් සාද්ධි ඇති මෙ බදු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට කියෙයින් නම් වාදරෝපණ කෙරෙමි ද ?'යි රාජකුමාරය, තෝ එව. මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹිව. එළැඹි මෙසේ කියව : ' වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන වදරන දෑ දැයි. ඉදින් තා විසින් මහණ ගොයුම් මෙසේ පුළුවුණා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : රාජකුමාරය, මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන තරාගතයන් වහන්සේ වදරන දෑ යයි. ප්‍රකාශ කෙරේ ද, තෝ එ මහණගොයුම්හට මෙසේ කියන්නෙහි : ' වහන්ස, එසේ වී නම් පාරග්ඡනා හා තොප වහන්සේගේ නානාත්ව කීම ? යම හෙයෙකින් පාරග්ඡන කෙමින් යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් ඒ වචන කියන්නේ ද' එහෙයිනැයි. ඉදින් වැළිත් මහණ ගොයුම් තා විසින් මෙසේ පුළුවුණා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : ' රාජකුමාරය, යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් තරාගතයන් වහන්සේ ඒ වචන නො වදරන දෑ යැ'යි. එ මහණ ගොයුම්හට තෝ මෙසේ කියන්නෙහි : " වහන්ස, එසේ වී නම් තොප වහන්සේ විසින් ' දෙවදත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙවදත් (අහසක් බුදුන් විසිනුදු) පිළියම් නො කළ හෙනුයෙකැ'යි කුමක් හෙයින් දෙවදත්ත පවසනු ලද්දේ ද ? තවද තොප වහන්සේගේ ඒ බසින් දෙවදත් කිපියේ නො සතුටු වූයේ වී " යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගොතම මේ උභතො කොථික ප්‍රශ්න පුළුවුණා ලද්දේ වමාරන්තට හෝ ගළතට හෝ නො වූ හැකි වෙයි. සුරුෂයකුගේ කණ්ඩයෙහි ලැඟුණු අයොධිසාටකයෙක් (යසහඵවෙක්) යම් පරිදි වේ ද හේ එය වමාරන්තට හෝ ගළතට නො මෑ හැකි වන්නේ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගොතම මේ උභතොකොථික ප්‍රශ්න පුළුවුණා ලද්දේ වමාරන්තට නො මෑ හැකි වෙයි, ගළතට නො මෑ හැකි වේ " යයි.

තෙන බො පන සමයෙන දහරො කුමාරො මනෙදු උත්තාන-
සෙය්‍යකො අභයස්ස රාජකුමාරස්ස අබෙක නිසිනොහො හොති. අඵ
බො භගවා අභයං රාජකුමාරං ඵතදවොච: තං කිං මඤ්ඤයි රාජකුමාර,
ආබා'යං කුමාරෙ තුඤ්ඤං වා පමාදමනියං ධාතියා වා පමාදමනියං
ඤ්ඤං වා කථලං වා මුඛෙ ආභරෙය්‍ය, කිත්ති නං කරෙය්‍යාසීති.
ආභරෙය්‍යස්සාහං භනො. සචෙ අහං භනො න සකකුණෙය්‍යං
ආදිකෙනෙව ආභතං වාමෙන හත්තෙන සීසං පඤ්ඤෙය්‍යා¹ දක්ඛිණෙන
හත්තෙන වච්ඤ්ඤාප්පිං කරිත්වා සලොභිතමපි ආභරෙය්‍යං. තං කිස්සභෙත්තු:
අත්ති මෙ භනො කුමාරෙ අනුකම්පාති. ඵචමෙව බො රාජකුමාර, යං
තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං අනත්ථසංභිතං, සා ච පරෙසං
අපටියා අමනාපා, න තං තථාගතො වාචං භාසති. යමපි තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනත්ථසංභිතං. සා ච පරෙසං අපටියා
අමනාපා, තමපි තථාගතො වාචං න භාසති. යඤ්ච බො තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනත්ථසංභිතං සා ච පරෙසං අපටියා
අමනාපා, තත්‍ර කාලඤ්ඤා තථාගතො හොති තස්සා වාචාය
වෙය්‍යාකරණාය. යං තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං
අනත්ථසංභිතං සා ච පරෙසං පියා මනාපා, න තං තථාගතො වාචං
භාසති. යමපි තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනත්ථසංභිතං.
සා ච පරෙසං පියා මනාපා, තමපි තථාගතො වාචං න භාසති.
යඤ්ච බො තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනත්ථසංභිතං. සා ච
පරෙසං පියා මනාපා, තත්‍ර කාලඤ්ඤා තථාගතො හොති තස්සා
වාචාය වෙය්‍යාකරණාය. තං කිස්ස භෙත්තු: අත්ති රාජකුමාර තථාගතස්ස
සත්තෙසු අනුකම්පාති.

යෙමෙ භනො බතතිපණ්ණිතාපි බ්‍රාහ්මණපණ්ණිතාපි භගවති
පණ්ණිතාපි සමණපණ්ණිතාපි පඤ්ඤං අභිසංඛාරිත්වා තථාගතං උපසඛකම්මිත්වා
පුච්ඡන්ති. පුඛෙඛ ව ණු බො ඵතං භනො භගවතො වෙතසො
පරිච්චකක්ඛිතං හොති: 'යෙ මං උපසංඛකම්මිත්වා ඵචං පුච්ඡස්සන්ති.
තෙසාහං ඵචං පුච්චො ඵචං බ්‍යාකරිස්සාමි'ති උදුහු ධානසො ඵතං
තථාගතං පටිභාතීති. තෙන හි රාජකුමාර තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ බමෙය්‍ය. තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤයි රාජකුමාර:
කුසලො තුං රථස්ස අඛපච්චඛිතානන්ති. ඵචං භනො, කුසලො අහං
රථස්ස අඛපච්චඛිතානන්ති, තං කිමමඤ්ඤයි රාජකුමාර: යෙ තං
උපසංඛකම්මිත්වා ඵචං පුච්චෙය්‍යං: කිං නාමිදං රථස්ස අඛපච්චඛිතන්ති,
පුඛෙඛ ණු බො තෙ ඵතං වෙතසො පරිච්චකක්ඛිතං අස්ස: යෙ මං
උපසංඛකම්මිත්වා ඵචං පුච්ඡස්සන්ති තෙසාහං ඵචං පුච්චො ඵචං
බ්‍යාකරිස්සාමිති. උදුහු ධානසොවෙතං තං පටිභාසෙය්‍යාති. අහං හි
භනො රටිකො සඤ්ඤෙතො කුසලො රථස්ස අඛපච්චඛිතානං,
සබ්බානි මෙ රථස්ස අඛපච්චඛිතානි සුච්චිත්වා, ධානසොවෙතං මං
පටිභාසෙය්‍යාති.

1. පරිඤ්ඤෙය්‍යා-PTS.

එසමයෙහි උඩුහුරු වූ හෝනා ළදරු කුමරෙක් අභය රාජකුමාරයාගේ ඇකයෙහි හුන්නේ වෙයි. එසඳ ඩුහු අභය රජකුමරහට තෙල වදළහ : “ රාජකුමාරයෙනි, ඒ කීමැයි හභතාව. ඉදින් මෙ කුමර තොපගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කිරීමවගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කාණ්ටයක් හෝ කැබිලිත්තක් හෝ මුවෙහි තබන්නේ නම් ඔහට කුමක් කරන්නෙහි ද ? යි. වහන්ස, ඔහුගේ එය බැහැර ලන්නෙමි. ඉදින් වහන්ස, මම පළමු පියොවින් මැ බැහැර ලන්නට නො හැකි වීම නම් වමකින් හිස දැඩි කොට ගෙන දකුණකින් ඇහිලී වක් කොටගෙන ලෙහෙ සහිත වූ ද බැහැර ලන්නෙමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, මට කුමරු කෙරෙහි අනුකම්පායෙක් ඇත. එහෙයින් මැ රාජකුමාර යෙනි, තරාගතයෝ යම් වචනයක් ‘ අභත යැ ‘ අතරා, ‘ යැ ‘ අනර්ථසංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වෙ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය නො කියති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භත, ‘ යැ ‘ තරා, ‘ යැ ‘ අනර්ථසංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වෙ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තරාගතයෝ වැළිත් යම් වචනයකුත් ‘ භත ‘ යැ ‘ තරා ‘ යැ ‘ අර්ථ සංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වෙ ද එහිලා තරාගතයෝ එ වදන් විවරණ කරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. තරා ගතයෝ යම් වචනයක් ‘ අභත ‘ යැ ‘ අතරා ‘ යැ ‘ අනර්ථසංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මනාප වී ද තරාගතයෝ ඒ වචනය නො වදරති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භත ‘ යැ ‘ තරා ‘ යැ ‘ අනර්ථසංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මනාප වී ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තවද තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භත ‘ යැ ‘ තරා ‘ යැ ‘ අර්ථසංහිත ‘ යැ යි දනිත් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මනාප වී ද එහි ලා තරාගතයෝ ඒ වචනය විවරණකරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. ඒ කවර හෙයින් යත් : රාජකුමාරය, තරාගතයනට සත්ත්වයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති හෙයිනි.

වහන්ස, යම් ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිත කෙනෙක් ද බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ගෘහපති පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවුස්නාහු ද, වහන්ස, යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දෙම් මෙසේ විසදන්නෙමි’යි භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර මැ තෙල කරුණ සිතින් සලකන ලද්දේ වෙ ද නොහොත් තැනට උපන් නුවණින් තෙල තරාගතයනට වටහා ද ? යි : රාජකුමාරය, එසේ වී නම් මෙහි ලා තොප මැ පුළුවුස්මි. තොපට යම්සේ හැගේ නම් එ පරිද්දෙන් එය පවසව. රාජකුමාරය, එ කීමැ’යි හභතාව. තෙපි රථයාගේ අවයවයන් පිළිබඳ වූ නිපුණ වූවහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස, මම රථයාගේ අවයව පිළිබඳ වූ නිපුණයෙමි යි. රාජකුමාරය, එ කීමැ’යි හභතාව. යම් කෙනෙක් තොප කරා එළඹ මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම් මේ රථයාගේ කිනම් අවයවයෙක් ද ? යි. යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දෙම් මෙසේ පවසන්නෙමි’යි තොප විසින් තෙල පෙර මැ සිතින් විමසන ලද වන්නේ ද, නොහොත් තෙල තැනට උපන් නුවණින් මැ එය තොපට වැටහෙන්නේ ද ? යි. වහන්ස, මම වනාහි ‘ රථිකයෙකැ ‘ යි ප්‍රකටයෙමි. රථයාගේ අංගප්‍රත්‍යංග පිළිබඳ වූ නිපුණයෙමි. මා විසින් රථයාගේ සියලු අවයව මොනොවට දන්නා ලද. තැනට උපන් නුවණින් මැ තෙල මට වැටහෙන්නේ යයි.

එවමෙව ඛො රාජකුමාර යෙ තෙ ඛතතිපණ්ණිනාපි මුහුමණ-
පණ්ණිනාපි ගභපතිපණ්ණිනාපි සමණපණ්ණිනාපි පඤ්ඤං අභිසංඛාරිත්තා
තථාගතං උපසඛිකමිත්තා පුච්ඡන්ති. ඨානසොචෙතං තථාගතං පටිභාතී.
තං කිසං හෙතු : සාහි රාජකුමාර තථාගතස්ස ධම්මධාතු සුප්පට්ඨිඤ්ඤා
යස්සා ධම්මධාතුයා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා ඨානසොචෙතං තථාගතං පටිභාතීති.

එවං වුත්තෙ අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං එතදචොච :
අභිකකන්තං භන්තෙ, අභිකකන්තං භන්තෙ. —පෙ—අජ්ජවග්ගෙ
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

අභයරාජකුමාරසුතනං අධ්‍යාමං.

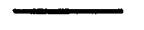

මධ්‍යම පණතොසකය - ශතපතී වතීය [2.1.8 අ. රාජකුමාර සුත්‍රය] 99

රාජකුමාරය, එසෙයින් මෑ යම් ක්ෂේත්‍රය පණ්ඩිතයෝ ද මුත්මණ පණ්ඩිතයෝ ද ශතපතී පණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයෝ ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවන්නාහු නම් තෙල ස්ථානෝත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහයි. එ කවර හෙයින් යත් : රාජකුමාරය, යම් ධර්ම ධාතුවක් මොනොවට ප්‍රතිවේධ කළ හෙයින් තෙල එක් ස්ථානෝත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහා ද තරාගතයන් වීයින් ඒ ධර්මස්වභාවය මොනොවට ප්‍රතිවේධ කරන ලද යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අභය රාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ට තෙල කී : ' වහන්ස, ඉතා මෑනෑවෑ ! ' වහන්ස, ඉතා මෑනෑවෑ . . . අද පටන් කොට දිවිහිම වෑ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධරනසේක් ව'යි.

අට වැනි අභයරාජකුමාර සුත්‍රය යි.

2. 1. 9

බහුවේදනිය¹ සුන්‍යං

එවිං මේ සුන්‍යං, එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරන් ජේතවනේ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො පඤ්චකඛේහා ඵපති යෙනායසමා උදයි තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයසමන්තං උදයිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනේතා ඛො පඤ්චකඛේහා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච :

‘කති නු ඛො භනෙත උදයි වේදනා වුත්තා භගවතා’ති. තිස්සො ඛො ඵපති.² වේදනා වුත්තා භගවතා සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො ඵපති තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඤේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, යායං භනෙත අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තසමිං එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

දුතියමපි ඛො ආයසමා උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපති. එතදවොච: න ඛො ඵපති² ඤේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො ඵපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. දුතියමපි ඛො පඤ්චකඛේහා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච: න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඤේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං භනෙත අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තසමිං එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

තතියමපි ඛො ආයසමා උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපති. එතදවොච: න ඛො ඵපති ඤේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, ඉමා ඛො ඵපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. තතියමපි ඛො පඤ්චකඛේහා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච: න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඤේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං භනෙත අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තසමිං එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති. නෙව ඛො අසකඛි ආයසමා උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපති. සඤ්ඤපෙතුං. න පනාසකඛි පඤ්චකඛේහා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං සඤ්ඤපෙතුං.

අස්සොසි ඛො ආයසමා ආනන්දො ආයසමතො උදයිස්ස පඤ්චකඛේහන ඵපතිනා සද්ධිං ඉමං කථා සලලාපං. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනේතා ඛො ආයසමා ආනන්දො යාවතකො අගොසි. ආයසමතො උදයිස්ස පඤ්චකඛේහන ඵපතිනා සද්ධිං කථාසලලාපො, නං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි. එවිං වුත්තෙත භගවා ආයසමන්තං ආනන්දො එතදවොච :

1. බහුවේදනිය - මජ්ඣිම. 2. භගපති - සෘ, PTS

2. 1. 9

බහුවේදනීය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අන්තේපිටු සිටුහුගේ දෙවරම්භි වැඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් (පණ්ඩිත) උදයි තෙරුන් කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ට තෙල සැලකළේ :

ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් කෙතෙක් වේදනා වදරනලද්දහු දැයි. ඊපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරන ලද්දහ : සුඛවේදනා යැ, දුඛවේදනා යැ, අදුක්ඛමසුඛවේදනා යි. ඊපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනා වදරන ලද්ද යි. වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලද. සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අදුක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඹන්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යැ.

දෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකඩග ඊපතීහට තෙල කීහ : ඊපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරනලද, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අදුක්ඛමසුඛවේදනා යි. ඊපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරනලදහ යි. දෙවනවට ද පඤ්චකංග ඊපතී ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : ' වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අදුක්ඛමසුඛ වේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඹන්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යි.

තෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග ඊපතීහට තෙල කීහ : ඊපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරන ලදයැ, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරනලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අදුක්ඛමසුඛ වේදනා යි. ඊපතිය භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරන ලදහ යි. තෙවනවට ද පඤ්චකංග ඊපතී ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරන ලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛ වේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අදුක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඹන්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛවේදනායෙහි ලා වදරන ලද්දී යි. ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග ඊපතීහට හභවාලන්තට නො හැකි වූහ. යළි පඤ්චකංග ඊපතී ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට හභවාලන්තට නොහැකි වී.

ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පඤ්චකංග ඊපතී සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ මේ කරාසල්ලාපය ඇසූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පඤ්චකංග ඊපතී සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ යම් පමණ කරාසල්ලාපයෙක් වීද එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ. මෙසේ සැලකළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල වදළහ.

සත්තංයෙව ඛො ආනන්ද පරියායං පඤ්චකඛෙතා එපති උදයිස්ස නාබ්හනුමොදී. සත්තං යෙව ච පන පරියායං උදයි පඤ්චකඛගස්ස එපතිස්ස නාබ්හනුමොදී. දොපානන්ද වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, තිස්සොපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, පඤ්චපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, ඡපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන. අට්ඨාරහපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, ඡතතිංසාපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, අට්ඨසනමපි වේදනා චූත්තා මයා පරියායෙන, එවං පරියාය දෙසිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියායදෙසිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලභිතං න සමනුජාතිස්සනති, න සමනුමඤ්ඤස්සනති, න සමනුමොදීස්සනති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : කණ්ඩනජාතා කලගජාතා විවාදපත්තා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිති විතුදන්තා විහරිස්සනති. එවං පරියාය දෙසිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියාය දෙසිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලභිතං සමනුජාතිස්සනති, සමනුමඤ්ඤස්සනති, සමනුමොදීස්සනති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : සමග්ගා සමමොදමානා අවිචදමානා බිරොදකීගුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා විහරිස්සනතිති.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආනන්ද කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච : චක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොධ-ච්ඤ්ඤායා සඤ්ඤා-පෙ-භානච්ඤ්ඤායා ගඤ්ඤා-පෙ-ච්චතාච්ඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායච්ඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො ආනන්ද පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො ආනන්ද ඉමෙ පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං ඉදං චූළචති කාමසුඛං.

යො ඛො ආනන්ද එවං චදෙය්‍යා: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නීති. ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අත්ථානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච. කතමඤ්ඤානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චිච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද එවං චදෙය්‍යා: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නීති, ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අත්ථානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච. කතමඤ්ඤානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු විතකකවිචාරානං චූළචමා අජ්ඣතතං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්කානං උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

ආනන්දය, පඤ්චකංග ඊපති උදයි මහණහුගේ විද්‍යාමාන වූ මෑ පයඝායදේශනාව සතුටින් නො පිළිගත්තේ යැ. උදයි මහණ පඤ්චකංග ඊපතිහුගේ විද්‍යාමාන වූ මෑ පයඝායදේශනාව සතුටින් නො පිළිගති. ආනන්දය, මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ දෙදෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ තුන් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ සය දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ අටළොස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ සතිස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවගයෙන් වේදනාවෝ එක්සිය අට දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. ආනන්දය, මෙසේ මා විසින් ධර්මය පයඝාය දේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය මනා වචනය නොආනුදැනිත් ද, මොනොවට නො හඟිත් ද, අනුමෙවෙනි නො කෙරෙත් ද ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු 'හටගත් භණ්ඩන ඇති වෑ හටගත් කලහ ඇති වෑ හටගත් විවාද ඇති වෑ උතුන් මුවසැතින් විද්‍යාහු වාස කෙරෙති' කියා යි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝායදේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය උතුන්ගේ මනා වචනය මොනොවට ආනුදැනිත් ද මොනොවට හඟිත් ද මොනොවට අනුමෙවෙනි කෙරෙත් ද ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු : 'සමභ වෑ සමමොදමාන වෑ විවාද රහිත වෑ ක්ෂිරොදක වෑනි වෑ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් මොනොවට බලන්තාහු වාස කෙරෙති' කියා යි.

ආනන්දය, මේ කාමඉණයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත් : ඉඹට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැයුතු වූ වක්කුර්විඥෙය රූපයෝ යැ... ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය වූ ශබ්දයෝ යැ... ස්‍රාණවිඥෙය වූ ගන්ධයෝ යැ... ජීව්වාචිඥෙය වූ රසයෝ යැ ඉඡ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැ යුතු වූ කායවිඥෙය ස්වරූපයෝ යි. ආනන්දය, මේ පඤ්චකාමඉණයෝ යි. ආනන්දය, මේ පස්කාමඉණ පිණිස යම් සුඛයෙක් සොමනසායෙක් උපදනේ වේ ද මේ 'කාමසුඛ' යැ යි කියනු ලැබේ.

ආනන්දය, යමෙක් 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ සොමනසාය විදිති' යි මෙසේ බෙණේ ද ඔහුගේ මේ වචනය නො ආනුදැන්වී. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වෑ විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය නම් මේ යැ.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ-සොමනසාය විදිති' යි. ඔහුගේ මේ බස නො ආනුදැන්වී. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූත් ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ විතර්කවිවාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පෑහැදීම් ඇති සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති විතර්ක රහිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීති සුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ වනාහි තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

104 මජ්ඣිමනිකායාසූතං - ගභපතිවග්ගො [2.1.9 ඛුට්ඨකිය සුත්තං]

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙකඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. ශන්තං අරියා ආවිකඛතති: උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතියං කුඛං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඛමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කුඛං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඛමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම 'නච්චි කිඤ්චී'ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ච, ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

යො ඛො ආනන්ද එවං වදෙය්‍ය: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නති ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අත්ථානන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච. කතමඤ්ඤානන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතම්හා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

1. තතියජකානං - සීඉ.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීති විරාගයෙහි උපෙක්ෂක වූ ද සිහි ඇති වූ ද සම්ප්‍රදාන ඇති වූ ද වාස කෙරෙයි. නාම කසින් සුඛය ද විදී. ආයායෝ යම් ඒ සුඛයක් ගෙන 'උපෙක්ෂක යෑ ස්මාතිමත් යෑ සුඛ විභරණ ඇතියෙකැ'යි කියත් ද ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වේ.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙහි දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙහි කැල මෑ සොමිතස් දෙමනසුන්ගේ අස්තධිගමයෙන් අඤ්ච වූ අසුඛ වූ උපෙක්ෂායෙන් ජනිත සිහි පිරිසිදු බව ඇති චතුර්ථධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ සමතික්‍රම හෙතුවින් ප්‍රතිසංඤ අස්තධිගම හෙතුවින් නානාත්වසංඤ අමනසිකාර හෙතුවින් 'ආකාශය අනන්ත යෑ' යි ආකාසානඤ්චායතන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය සමතික්‍රමණය කොට 'විඤ්ඤාන අනන්ත යෑ' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය සමතික්‍රමණය කොට 'කිසිත් නැති' යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණ කොට නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතනය සුඛ පරම කොට සුඛසොමනසා විදිති' යි ඔහුගේ මෙ බස නො අනුදාමි. ඒ කවර හෙයින්? ආනන්දය, තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය කවරේ යෑ යත් : ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණය කොට සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධය උපයා වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුඛය වනාහි තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

106 මජ්ඣමනිකායා-භගවත්වග්ගො [2.1.9 බහුච්ඡේදනිය සුත්තං]

ථානං බො පනෙනං ආනන්ද විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ච්ඡේදග්ගුං: සඤ්ඤච්ඡේදසිත්තරේඛං සමණො ගොතමො ආහ. තඤ්ච සුබ්බසමී පඤ්ඤපෙති. තසිදං කිංසු, තසිදං කථංසුති. එවං වාදිනො ආනන්ද අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්ස චචතීයා: න බො ආවුසො භගවා සුබ්බංගෙච ච්ඡේදනං සකියාස සුබ්බසමී පඤ්ඤපෙති. අපි වාචුසො යත් යත් සුබ්බං උපලබ්භති. යහිං යහිං තං තං තථාගතො සුබ්බසමී පඤ්ඤපෙතිති.

ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනො ආයසමා ආනන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

බහුච්ඡේදනියා'සුත්තං නිවමං.

ආනන්දය, තෙල කරුණක් ඇත. යම් භෙයකින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ බෙණෙත් ද ; 'මහණ භොසුම් සඤ්ඤාවෙදහිත නිරෝධය කියයි. ඵ ද සුඛයෙහි ලා පනවයි. ඒ මේ කරුණ කිම වේ ද? ඒ මේ කරුණ කෙසේ වේ ද? යි. ආනන්දය, මෙසේ බණන අන්තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ කියැයුතු වෙති : 'ඇවත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඛවෙද්‍යාවන් සදහා සුඛයෙහි ලා නො පනවත්. ඇවත්ති, වැළිත් යම් යම් තැනෙක සුඛය ලැබේ ද යම් යම් තැනෙක ඒ ඒ සුඛය වේ ද ඒ ඒ සුඛය තරාගතයන් වහන්සේ නිදුක් සුඛයෙහි ලා පනවති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

නව වැනි ඛණ්ඩයේ සූත්‍රය යි.

2. 1. 10

අපණණක සුභතං

එවං මෙ සුභතං. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො නදවසරි. අසොසුං බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා: සමණො ඛලු හො ගොතමො සිකාපුතො සිකාකුලා පඛඛජ්ඣො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු සඛෙසන සද්ධිං සාලං¹ අනුප්පතො. තං බො පන භගවන්තං ගොතමිං එවං කලායාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහා සමමා සමබුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සන්ඨා දෙවම්බුසානං බුද්ධො භගවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බහමකං සසාමණබ්‍රාහ්මණීං පජ් සදෙවම්බුසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකලායාණං මජ්ඣෙකලායාණං පරියොසානකලායාණං සාන්ඨං සබ්‍යඤ්ඤං. කෙච්චලපරිපුණණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දසසනං හොති'ති.

අඵ බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-සඛකමිංසු. උපසඛකමිතො අපොකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙතො එක-මන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොද-නීයං කථං සාරුණීයං විතිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ඤං පනාමෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපො-කච්චෙ භගවතො සන්තිකෙ නාමගොන්තං සාවෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිතො බො සාලෙය්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ භගවා එතදවොච: අත්ථි පන වො ගහපතයො කොච්චි මනාපො සන්ඨා යසම් වො ආකාරවති සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. නත්ථි බො නො භනො කොච්චි මනාපො සන්ඨා, යසම් නො ආකාරවති සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. මනාපං වො ගහපතයො සන්ඨාරං අලභනොති අයං අපණණකො ධම්මො සමාදා වතතිතබ්බො අපණණකො හි ගහපතයො ධම්මො සමනො සාමාදිනො සො වො භවිසාති දීඝරන්තං හිතාය සුඛාය.

කතමො ච ගහපතයො අපණණකො ධම්මො: සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: නත්ථි දිත්තං නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨකකචානං² කමමානං එලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරෙ ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙත්තිති. තෙසංයෙච්ච බො ගහපතයො

1. සාලා-සිඹු.

2. සුකතදුකකචානං - මජ්ඣං

2. 1. 10

අපර්ණක සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දැවියෙහි (අතුරිත වාරිකාවෙන්) සැරිසරන සේක. මහත් බික්සහුන් සමග කොසොල් දැවු වැසියන්ගේ සාලා නම් බමුණුගම කරා වැඩිසේක. සාලා ගම්වැසි බමුණු ගැහැවියෝ (මෙසේ) ඇසුහු මැ යැ : භවත්ති සැහැකුලයෙන් පැවිදි වූ සැහැකුල පුත් මහණ ගොයුම්හු කොසොල් දැවියෙහි සැරිසරන සේක් මහත් බික් සහුන් සමග සාලා බමුණුගමට පැමිණියහ. ඒ භගවත් මහණ ගොයුම්හුගේ මෙසේ කල්‍යාණ වූ කීර්තිශබ්දයෙන් උස් වූ නැඟිණ ; (කෙසේ යැ :) මේ කරුණිනුදු ඒ භගවත්හු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලෝකවිද්වහ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථී ඇ යැ, දෙවමිනිස්නට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, භගවත්හ'යි. ඒමහණ ගොයුම්හු දෙවියන් සියො මරුන් සියො බඹුන් සියො මෙලොව තදනා දෙවමිනිසුන් සියො ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සත්ත්වාධ්‍යාප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දැනිත්. ඔබ ආදී කල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයථවසානකල්‍යාණ වූ සාර්ථ වූ සවාසද්වන වූ කේවල පරිපූණි වූ චතුස්සතා ධර්මය දෙසත්. පිරිසිදු බ්‍රහ්මචරියා ප්‍රකාශ කෙරෙති'යි කියායි. එබඳු රහතුන්ගේ දර්ශනය මැනැවැ'යි.

එසඳ සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ හුත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සම්මෝදනයට නිසි කාලාන්තරයෙහි සිහි කරනට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙකැ හුත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි නමා එකත්පසෙකැ හුත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුත්හ. කෙනෙක් තුෂ්ණිමිභූත වූ එකත් පසෙකැ හුත්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පසෙකැ හුත් සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට කෙල වදළසේක : ගැහැවියෙනි, යම් ශාස්තෘවක්හු කෙරෙහි තොප විසින් ආකාරවත්, (සහෙතුක) ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනාප වූ යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් ඇද්ද'යි වහන්ස, යම් ශාස්තෘ වක්හු කෙරෙහි අප විසින් ආකාරවත් ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනවඩන යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් අපට නැතැ'යි. ගැහැවියෙනි, මනවඩන ශාස්තෘ කෙනෙකුන් නො ලබන තොප විසින් මේ අපර්ණක (අවිරුද්ධ) ධර්මය මොනොවට සමාදන් කොටගෙන පැවැතියැ යුතු යැ. ගැහැවියෙනි, අපර්ණක ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදන් කරන ලද්දේ වේ ද හේ තොපට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුබ පිණිස වේ යයි.

ගැහැවියෙනි, අපර්ණක දහම කවරේ යැ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත : 'දුන් දූයෙහි විපාක නැත. යාග විපාක නැත. භොමයෙහි විපාක නැත. සුකාත දුෂ්කාත කර්මයන්ගේ ඵල විපාක නැත, මෙලොවෙක් නැත, පරලොවෙක් නැත, මවුනැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපන්න එබඳු මහණ-බමුණු කෙනෙක් නැත කියා යි. ගැහැවියෙනි,

සමණ්‍යාගමණානං එකෙ සමණ්‍යාගමණා උජ්චිපච්චනීකවාදා, නෙ එච්චමාභංසු: අනි දින්නං, අනි සිට්ඨං, අනි හුතං, අනි සුකච්ච-දුකකචානං කමමානං එලං විපාකො, අනි අයං ලොකො, අනි පරෙ ලොකො, අනි මාතා, අනි පිතා, අනි සත්තා ඕපපාතිකා, අනි ලොකෙ සමණ්‍යාගමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙනතීති. නං කිං මඤ්ඤාඵ ගහපතයො නනු'මෙ සමණ්‍යාගමණා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා උජ්චිපච්චනීකවාදාති. එවං භනෙත.

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණා එච්චවාදිනො එච්ච දිට්ඨිනො නනි දින්නං, නනි සිට්ඨං, නනි හුතං, නනි සුකච්චදුකකචානං කමමානං එලං විපාකො, නනි අයං ලොකො, නනි පරෙ ලොකො, නනි මාතා, නනි පිතා, නනි සත්තා ඕපපාතිකා, නනි ලොකෙ සමණ්‍යාගමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙනතීති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිච්චුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිනිච්චෙත්තා යමිදං කායදුච්චරිතං චිච්චුචරිතං මනොදුච්චරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදය චතතිස්සන්ති. නං කිස්ස හෙතු: න හි තෙ භොනො: සමණ්‍යාගමණා පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛකිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකධම්මෙ ආනිසංසං චොදනපකං. සත්තංයෙච ඛො පන පරං ලොකං නනි පරෙ ලෙකොතිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි, සත්තං යෙච ඛො පන පරං ලොකං නනි පරෙ ලොකොති සඛකපෙති, සාස්ස භොති මිච්ඡාසඛකපො. සත්තංයෙච ඛො පන පරං ලොකං නනි පරෙ ලොකොති වාචං භාසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාවාචා. සත්තංයෙච ඛො පන පරං ලොකං නනි පරෙ ලොකොති ආභ. යෙ තෙ අරහනො: පරලොකවිදුනො තෙසමයං පච්චනීකං කරෙති. සත්තංයෙච ඛො පන පරං ලොකං නනි පරෙ ලොකොති පරං සඤ්ඤපෙති.¹ සාස්ස භොති අසඤ්ඤාමසඤ්ඤාතති නාය ච පන අසඤ්ඤාමසඤ්ඤාතතියා අත්තානුකකංභෙති. පරං චමොති. ඉති පුඛෙඛච ඛො පනස්ස සුසීලාං පභිතං භොති, දුස්සීලාං පච්චුපට්ඨිතං, අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකපො; මිච්ඡාවාචා අරියානං පච්චනීකතා අසඤ්ඤාමසඤ්ඤාතති අත්තානුකකංසනා පරච්චිනො. එච්චමිමෙ² අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සඤ්චිතති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: සච්චෙ ඛො නනි පරෙ ලොකො එච්චමයං හචං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද සොනිමත්තානං කරිස්සති. සච්චෙ ඛො අනි පරො ලොකො එච්චමයං හචං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. කාමිං ඛො පනමාත්‍ර: පරො ලොකො භොතු තෙසං හචනං සමණ්‍යාගමණානං සච්චං චිචනං. අඵ ච පනා'යං හචං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරයො: දුස්සීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි නනිකවාදෙති. සච්චෙ ඛො අනෙච්ච පරො ලොකො, එච්ච ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උහයත්ථ කලිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරයො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. එච්චමස්සා'යං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සමනො සමාදිනො එකංසං ඵරිතා තිට්ඨති. රිඤ්චති කුසලං ධානං.

1. සඤ්ඤපෙති-සීඞ්. සා. 2. එච්චමසිමෙ-මජ්ඣං.

ඒ මහණ-බමුණන් අතුරෙන් ඇතැම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු ද ඔහු මෙසේ කියත් : දනවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, භොමවිපාක ඇත, සුක්කාදුක්කාත කම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්තියෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇත' කියයි. ගැහැවියෙනි, ඒ කෙසේ හඟනාව ? මේ මහණ-බමුණෝ උතුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? වහන්ස එසේ යැ.

ගැහැවියෙනි, එහිලා මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද (කෙබඳු වාද යැ යත් :) දනවිපාක නැත, යාගවිපාක නැත, භෝම විපාක නැත, සුක්කාදුක්කාත කර්මයන්ගේ ඵල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්තියෝ නැත, මෙලොව හා පරලොව තමන් විසින් විශිෂ්ට ඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ නැත යන වාද යි. උනට තෙල කැමැති වියයුතු යි: යම් මේ කාය සුවර්තයෙක්, වාක් සුවර්තයෙක් මනාසුවර්තයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුසල් දහම් හැරපියා යම් මේ කාය දුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන පවත්නාහ, යනු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණබමුණෝ අකුසලධර්මයන්ගේ ආදීනව ලමු බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ කුසලධර්මයන්ගේ ද අකුසලයෙන් නික්මීමෙහි අනුසස් ද එහි ව්‍යවදන පක්ෂය ද නො දක්නාහ. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන පරලොව නැති'යි ඔහුට දෘෂ්ටියෙක් වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටි වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහුගේ මිථ්‍යා සංකල්පයෙක. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි බෙණෙයි. ඒ ඔහුගේ මිථ්‍යාවාවා යැ. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි කියා ද (එහෙයින්) පරලොව දන්තායම් රහත් කෙනෙක් ඇද්ද උනට මේ තෙම විරුද්ධවාද කෙරෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි මෙරමා හඟවා ද, එහෙයින් ඒ මොහුගේ අභුතධර්මසංඥජනි වෙයි. ඒ අභුත ධර්මසංඥ පතයෙන් තමා ඔසොවයි, මෙරමා හෙලා දකී. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි, දුශ්භිලභාවය තුළම සිටියේ වෙයි. මේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ද මිථ්‍යාසංකල්ප මිථ්‍යාවාවා ආයතීයනට ප්‍රත්‍යානික හා අභුතධර්ම සංඥපත ආත්මෝක්ෂකර්ෂණ පරවම්භන ද යි මෙසේ මොහුට මිථ්‍යාදෘෂ්ටි හෙතෙසෙන් මේ අනෙක පාපක අකුසලධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙනි, එහිලා විඤ පුරුෂ තෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව නැත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු තමා සවස්ති කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව ඇත් නම් මෙසේ මේ පුරුෂ පුද්ගල කායයින් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණෙයි. පරලෝ වෙවයි කීහු නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සබා වෙයි. වැළිත් මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්ම යෙහි මෑ ගර්භණිය වෙයි. පුරුෂ පුද්ගල දුශ්භිල යැ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික යැ නාස්තිකවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මෑ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොව මෑ පරාජයග්‍රාහ වෙයි : යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤයන් විසින් ගර්භණිය වේ ද, යම් හෙයෙකින් කායයින් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාත වූ නිරයට පැමිණේ ද එහෙයිනි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අපණිවිඩාසක ධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ නපුරු කොට ගන්නා ලද්දේ සමාදීන්ත වූයේ එක් කොටසක් සියවාදය බැසගෙන සිටී. කුසල් කරුණ හැරපිය යි.

ගැහැවියෙනි, ඒ දෘෂ්ටි අතර යම් මෑ මහණ-බමුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු නම් : 'දනශෙභි විපාක ඇත, යාගශෙභි විපාක ඇත. භොමශෙභි විපාක ඇත, සුකාක දුෂ්කාක කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත. මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, මැරී උපදනා සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් මොනොවට දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇතැ'යි. ඔවුන් විසින් තෙලෙ කැමැති වියැයුතු : 'යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග් දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් හැරපියා යම් කාය සුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' කියා යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඒ හවත් මහණ බමුණෝ අකුසලධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලාමක භාවය සංකලෙශය, කුසලධර්මයන්ගේ අකුසලයෙන් නික්මීමෙහි ආනිසංසය ව්‍යවදනපක්ෂය දැකිත් මෑ යි, විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන පරලෝ ඇති'යි ඔහට දෘෂ්ටි වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහට සමාග්දෘෂ්ටි වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහට සමාක් සංකල්ප වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි බස් බෙණෙ ද ඒ බස ඔහට සමාග් වාචා වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති'යි කියා ද පරලොව දන්තා යම් රහත් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුනට මේ තෙම විරුද්ධවාද නො කෙරෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන මෙරමා හභවා ද ඒ සංඤජතිය ඔහට භූතධර්ම සංඤපනා වෙයි. ඒ භූතධර්මසංඤපනායෙන් තමා මෑ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ දුශ්ශීලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි. සුශීලභාවය ඵලැඹ සිටියේ වෙයි. මේ සමාග්දෘෂ්ටිය සමාක් සංකල්පය සමාග් වචනය ආයංග්ගන්ගේ අපවිච්චිකතා සංඛ්‍යාත භූතධර්ම සංඤජතී වෙයි, ආත්මොක්කමිණා නො වෙයි, පරවම්භනා නො වෙයි, මෙසේ ඔහට සමාග්දෘෂ්ටි හේතුවෙන් මේ අනේක කුසල ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙනි, ඒ ලබ්ධීන් අතුරෙහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලෝ ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල කාලින් මරණින් මතු සුභති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලොකයට ඵලැමෙයි, පරලොව වේවයි කියත් නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සබා වෙයි. තවද මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල විඤයන් විසින් පැසැයියැයුතු වෙයි : සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටිකයෙක, ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මෑ වේ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට දෙලොව මෑ ජයග්‍රාහ වෙයි. යම් භෙයෙකින් මෙලොව මෑ විඤයන් විසින් පැසැයියැයුතු වේ ද, යම් භෙයෙකින් කාලින් මරණින් මතු සුභති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණේ ද එහෙයිනි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අවිරුද්ධ ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදාන කෙළේ (සකවාද පරවාද සංඛ්‍යාත) උභයාන්තය බැසගෙන සිටුනේ යැ අකුසල ස්ථානය හරහේ යි.

ගැහැවියෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත : " (සියතින්) කරන්නාහට මෙරමා ලවා කරවන්නාහට මෙරමාගේ අත්පා ආදිය සිදිත් තාහට සිදුවන්නාහට දඩින් පෙළන්නාහට පෙළවන්නාහට ශොක කරන්නාහට ශෝක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට කම්පන කරන්නාහට කම්පන කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට කරවන්නාහට අධිනාදාන කරන්නාහට ගෞසන්ධි සිදුනාහට මහාවිලොප කරන්නාහට එකාගාරික (එක් ගෙයක් වොලොගන්නා) කම් කරන්නාහට කඩපලා සොරකම් කරන්නාහට වීරව්‍රීසොරකම් කරන්නාහට මුසවා

ගච්ඡන්තො මුසා හණ්තො, කරොතො න කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි චකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා¹ පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය. නත්ථි තතො තිදුනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. දඤ්ඤිණ්ණෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිඤ්ඤො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො. නත්ථි තතො තිදුනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො, උත්තරෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදනො දුපෙනො යජනො යාජෙනො.² නත්ථි තතො තිදුනං පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුනෙන දමෙන සංයමෙන සච්චවජ්ජෙන නත්ථි පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතියො සමණ්ණාහමණානං එකෙ සමණ්ණාහමණා උජ්ඣිපච්චනීකවාදු. තෙ එවමාහංසු: කරොතො කාරයතො ජිඤ්ඤො ඡේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එඤ්ඤො එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිඤ්ඤො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡන්තො මුසා හණ්තො. කරොතො කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි චකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, අත්ථි තතො තිදුනං පාපං, අත්ථි පාපස්ස ආගමො. දඤ්ඤිණ්ණෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිඤ්ඤො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො, අත්ථි තතො තිදුනං පාපං, අත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදනො දුපෙනො යජනො යාජෙනො. අත්ථි තතො තිදුනං පුඤ්ඤං, අත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුනෙන දමෙන සංයමෙන සච්චවජ්ජෙන.³ අත්ථි පුඤ්ඤං, අත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තං කිම්මඤ්ඤථ ගහපතියො: නනුමෙ සමණ්ණාහමණා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ඣිපච්චනීකවාදුති. එවං හනෙත.

තඤ්ඤා ගහපතියො යෙ තෙ සමණ්ණාහමණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො : කරොතො කාරයතො ජිඤ්ඤො ඡේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එඤ්ඤො එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිඤ්ඤො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡන්තො මුසා හණ්තො. කරොතො න කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි චකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතො තිදුනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො, දඤ්ඤිණ්ණෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිඤ්ඤො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො නත්ථි තතො තිදුනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරෙට්ඨි ගඛිගාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය, දදනො දුපෙනො යජනො යාජෙනො, නත්ථි තතො තිදුනං පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුනෙන දමෙන සංයමෙන සච්චවජ්ජෙන නත්ථි පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසමෙන පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිත්තසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ඛමෙම අභිනිවජ්ජන්තො යමිදං කායදුච්චරිතං චිත්තදුච්චරිතං

1. පඨවියා - මජ්ඣං.
 2. යාජාපෙනො - මජ්ඣං. ස්‍යා.
 3. සච්චවජ්ජෙන - මජ්ඣං

බණනුවහට පාපයෙක් නැත 'පව කරම්' යන සංඥ ඇති වූ කරන්නාහට ද පව නො කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළෝතෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ඳසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් මරමින් මරවමින් අත්පා ආදිය සිඳිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඬගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඬගායෙහි උතුරු තෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පුණ්‍යයෙක් නැත පුණ්‍යයාගේ ඊමෙක් නැත. දනයෙන් ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පුණ්‍යයෙක් නැත. පුණ්‍යයාගේ ඊමෙක් නැත. ගැහැවියෙහි, ඒ මහණබමුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහ : කරන්නාහට කරවන් නාහට අත්පා ආදිය සිඳින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට ගෘහසන්ධි සිඳින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට එකාගාරිකකම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට විරඹුසොරකම් කරන්නාට මුසවා කියන්නාට පව ඇත. කරන්නාට පව කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළෝතෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ඳසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ හේතුවෙන් පව ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් ප්‍රාණින් නසමින් නස්වමින් අත්පා ආදිය සිඳිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඬගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පව ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඬගායෙහි උතුරුතෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇත. දනයෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇතැ'යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කීමැ'යි හහනාව? මෙ මහණබමුණෝ උනුනට සෘජුවිරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස.

ගැහැවියෙහි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහුද මෙබඳු අක්ච ඇත්තාහු ද : " කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ආදිය) සිඳින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිඳින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට එකාගාරික කම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට පරඹුවන් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පව නැත. කරන්නාට පව නො කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළෝතෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ඳසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පව නැත. පාපාගමයෙක් නැත. ඉදින් ප්‍රාණවධ කරමින් කරවමින් අත්පා සිඳිමින් සිදුවමින් (දඩින්) පෙළෙමින් පෙළවමින් ගඬගායෙහි දකුණුතෙරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පව නැත. පාපාගම නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් එ ගඬගායෙහි උතුරුතෙරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පින් නැත. පුණ්‍යාගම නැත. දනයෙන් ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් ශීල සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් නැත. පුණ්‍යාගම නැතැ'යි. ඔවුන් විසින් කෙල කැමැති විශැයුතු : " යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද, මෙ තුන් කුඹලධර්මයන් තබා යම් කායදුස්වරිතයෙක් වාග්දුස්වරිතයෙක් මනො

මනෝදුල්චිරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලො ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: න හි තෙ භොනො: සමිණ්ට්ඨමිණ: පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛකිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකඛම්මෙ ආතිසංඝං වොදානපකං. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'නච්චි කිරියා'තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං නච්චි කිරියා'ති සඛකපෙපති, සාස්ස භොති මිච්ඡා සඛකපෙපා. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'නච්චි කිරියා'ති වාචං භාසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාචාචා. සන්තං ගෙව ඛො පන කිරියං 'නච්චි කිරියා'ති ආභ. යෙ තෙ අරභනො: කිරියවාදා තෙසමයං පච්චනීකං කරොති. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං නච්චි කිරියාති පරං සඤ්ඤාපෙති. සාස්ස භොති අසඤ්ඤාසඤ්ඤානති. තාය ච පන අසඤ්ඤාසඤ්ඤානතියා අත්තානුකකංගෙති. පරං වම්හෙති. ඉති පුඛෙඛ ඛො පනස්ස පුඤ්ඤාං පභීනං භොති, දුස්සීලාං පච්චුපච්චිනං. අයඤ්ඤ මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකපෙපා මිච්ඡාචාචා අරියානං පච්චනීකතා අසඤ්ඤාසඤ්ඤානති අත්තානුකකංගතා පරචම්හනා එවංසිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චතා.

තත්ථ ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකකති: සචෙ ඛො නච්චි කිරියා. එවම්යං භවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදා සොච්චිමතතානං කරිස්සති. සචෙ සො අච්චි කිරියා. එවම්යං භවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. කාමිං ඛො පනමාහු කිරියා භොතු නෙසං භවතං සමිණ්ට්ඨමිණ:නං සච්චං වචනං, අඵ ච පනායං භවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිව ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරයො, දුස්සීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි අකිරියවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙච්ච කිරියා. එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ථ කලිග්ගභො, යඤ්ඤ මිච්ඡාදිට්ඨි ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරයො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. එවම්සායං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සමතො සමාදිනො එකංසං එරිනා තිට්ඨති. රිඤ්ඤති කුසලං ධානං.

තත්ථ ගහපතයො යෙ තෙ සමිණ්ට්ඨමිණ: එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: කරෙතො කාරයතො ඡිඤ්ඤතො ඡෙදපයතො පචතො පාචයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලම්තො කිලම්පයතො එඤ්ඤතො එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදිත්තං ආදියතො සත්ථි ඡිඤ්ඤතො තිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපච්චෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසා ගණතො කරොතො කරියති පාපං. බුරපරියනොතන චෙට්ඨි වකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමිංසඛලං එකමිංසපුඤ්ඤං කරෙග්ග. අච්චි තතො තිදනං පාපං අච්චි පාපස්ස ආගමො. දකඛිණඤ්ඤාපි ගඛිගාය තීරං ගච්චෙග්ග හතනො: භාතෙනො: ඡිඤ්ඤතො ඡෙදපෙනො: පචතො: පාචෙනො, අච්චි තතො තිදනං පාපං, අච්චි පාපස්ස ආගමො. උතතරඤ්ඤාපි ගඛිගාය තීරං ගච්චෙග්ග දදනො: දදපෙනො: යජනො: යාජෙනො, අච්චි තතො තිදනං පුඤ්ඤං, අච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දනෙන දමෙන සංගමෙන සච්චවචජෙජන අච්චි පුඤ්ඤං, අච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසමෙතං

දුශ්චරිතයෙන් ඇද්ද, මෙ තුන් අකුලධර්මයන් සමාදන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' යි කියා යි. කවර හෙයින් යත් : හවත් මහණබවුණෝ අකුලධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලවු බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ. කුල ධර්මයන්ගේ අනුසස්ද අකුලයෙන් නිෂ් ක්‍රමණයෙහි අනුසස්ද ව්‍යවදන පක්ෂය ද, නො දක්නාහ. එහෙයින්, ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති ' යි ඔහුට දාෂ්ටි වෙයි. ඔහුගේ එ දාෂ්ටිය මිට්‍යාදාෂ්ටි වෙයි. ඇත් තා වූ මෑ ක්‍රියා ' ක්‍රියා නැති'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. හේ ඔහුට මිට්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති'යි තෙපුල් බෙණෙයි. ඒ ඔහුට මිට්‍යාවාවා වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති'යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් ක්‍රියාවාද ඇති වෙත් ද ඔවුන්ට මෙ තෙම විරුද්ධකම් කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති'යි මෙරමා ලවා හභවයි. හේ, මොහුගේ අසද්ධර්මසංඥප්ති වෙයි. එ අසද්ධර්මසංඥප්තියෙන් තමා හුවයි. මෙරමා හෙළයි. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ සුශීලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි. දුශ්ශීලභාවය එළඹයිවියේ වෙයි. මෙ මිට්‍යාදාෂ්ටිය ද මිට්‍යාසංකල්පය ද මිට්‍යාවාවා ද ආයාසනට ප්‍රත්‍යානික බව ද අසද්ධර්මසංඥප්ති ය ද ආත්මොත්කර්ෂණය ද පරවමහ නාව ද යි මෙ අනෙක පාපධර්මයෝ මිට්‍යාදාෂ්ටි හෙතෙයෙන් ඔහුට පහළ වෙති.

ගෑහැවියෙහි, එහි ලා වීඤ්ඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා නැත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුන් මරණින් මතු තමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන්පහ වූ නපුරුගති ඇති නිරයට පැමිණෙයි. ක්‍රියාව නො වූයේ නවුදු එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සත්‍ය හෝ වෙවා වැළිත් මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤ්ඤ විසින් ගැඹුණුයුතු වෙයි. ' පුරුෂ පුද්ගල දුශ්ශීල යෑ මිට්‍යාදාෂ්ටික යෑ අක්‍රියාවාද ඇතියෙකෑ යි කියා යි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට මෙලෝ පරලෝ දෙකේ මෑ පරාජයග්‍රාහය වෙයි. යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤ්ඤ විසින් ගැඹුණු යුතු වෙ ද යම් හෙයෙකින් කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිසාන වූ නිරයට පැමිණී යේ ද, එහෙයින්. මෙසේ මොහු විසින් මෙ අපණ්ණික ධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදන වශයෙන් ගන්නා ලද්දේ එක් කොටසක් පැතිර ගෙන යි. කුලෙය හැර පියයි.

ගෑහැවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු ද, මෙබඳු දාෂ්ටි ඇත්තාහු ද : " (ප්‍රාණසාතදිය) කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ආදිය) සිද්ධින්නාට සිද්ධිවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අයිතාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිද්ධින්නාට සිද්ධිවන්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට කරවන්නාට ඒකාගාරික කම් කරන්නාට කරවන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිද්ධිනාහට පරඹුවන් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පව ඇත. කරන්නාට පව කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බඳු නිම්වළලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස් රසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ හේතුවෙන් පව ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් මරමින් මරවමින් (අත්පා ආදිය) සිද්ධිත් සිද්ධිවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණු තෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පව ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් (අත්) දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරු තෙරට යේ නම් ඒ හේතුවෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇත. ද්‍රාගයෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ශීලසංයමෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇතෑ " යි. ඔවුන්ට

පාවිකඛිං: යමිදං කායදුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝදුච්චරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවර්ජේකා යමිදං කායසුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝසුච්චරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය චතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති හි තෙ භොනෙතා සමණ්ට්ඨාහමණා අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛකිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකකම්මෙ ආනිසංසං වොදනපක්ඛං. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'අපී කිරියා'තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති සමමාදිට්ඨි. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'අපී කිරියා'ති සඛකපෙට්ඨි. සවාස්ස භොති සමමාසඛකපෙට්ඨා. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'අපී කිරියා'ති වාචං භාසති. සාස්ස භොති සමමාචාචා. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'අපී කිරියා'ති ආහ. යෙ තෙ අරහනෙතා කිරියවාදා තෙසමියං න පච්චනිකං කරොති. සන්තං ගෙව ඛො පන කිරියං 'අපී කිරියා'ති පරං සඤ්ඤපෙට්ඨි. සාස්ස භොති සඤ්ඤමසඤ්ඤන්ති. තාය ච පන සඤ්ඤමසඤ්ඤන්තියා නෙචතතානුකකංගෙති. න පරං චමොති. ඉති පුඛෙඛව ඛො පනස්ස දුස්සීලාං පභිනං භොති. සුසීලාං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ඤ සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙට්ඨා සමමාචාචා අරියානං අපච්චනිකතා සඤ්ඤමසඤ්ඤන්ති අනතතුකකංසනා අපරචමනා. එවංසිමෙ අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සමභවන්ති සමමාදිට්ඨිපච්චයා.

තනු ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකන්ති. සචෙ ඛො අපී කිරියා එවමියං හවං පුරිසපුග්ගලො කයස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සති. කාමං ඛො පනමාහු කිරියා, භොතු තෙසං හවතං සමණ්ට්ඨාහමණානං සචං චචනං. අථ ච පනා'යං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො සීලවා පුරිසපුග්ගලො සමමාදිට්ඨි කිරියවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙචව කිරියා, එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ථ කට්ඨග්ගො, යඤ්ඤ දිට්ඨව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සති. එවමස්සායං අපණ්ණකො ධම්මො සුසම්තො සමාදිනො උභයංසං එරිතො තිට්ඨති. රිඤ්ඤති අකුසලං ධානං.

සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: නචී හෙතු නචී පච්චයො සත්තානං සඛකිලෙසාය, අහෙතු අපච්චයා සත්තා සඛකිලිස්සන්ති නචී හෙතු, නචී පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා අහෙතු අපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. නචී බලං නචී විරියං නචී පුරිසථාමො නචී පුරිසපරකකමො. සඛෙඛ සත්තා සඛෙඛ පාණා සඛෙඛ භුතා සඛෙඛ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා නියති සඛහතිභාවපරිණතා: ඡසෙසවාහිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදෙනති. තෙසං ගෙව ඛො ගහපතයො සමණ්ට්ඨාහමණානං එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා උජ්ඣිපච්චනිකවාදා, තෙ එවමාහංසු: අපී හෙතු අපී පච්චයො සත්තානං සඛකිලෙසාය, සහෙතු සපච්චයා සත්තා සඛකිලිස්සන්ති. අපී පච්ච-යො සත්තානං විසුද්ධියා. සහෙතු සපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. අපී බලං අපී විරියං අපී පුරිසථාමො අපී පුරිසපරකකමො, න සඛෙඛ¹ සත්තා සඛෙඛ පාණා සඛෙඛ භුතා සඛෙඛ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා² නියතිසඛහතිභාවපරිණතා: ඡසෙසවාහිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසං-වෙදෙනති. තං කිං මඤ්ඤථ ගහපතයො: නනුමෙ සමණ්ට්ඨාහමණා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ඣිපච්චනිකවාදාදති. එවං හනො.

1. නියතිසඛහති භාවපරිණතා - සිමු 3. { සවසා සබලා සවිරියා - සසා
2. සඛෙඛ - සසා } අවිරියා - මජ්ඣං

තෙල කැමැති වියැයුතු : යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මෙ තුන් අකුශලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුචරිතයෙක් වාක්සුචරිතයෙක් මනාසුචරිතයෙක් ඇද්ද මෙ තුන් කුශලධර්මයන් සමාදාන වැ වැටෙති' යි කියා යි. එ කවර හෙයින් යත් : එ හවත් මහණබමුණෝ අකුශලධර්මයන්ගේ ආදිනවය ලබුබව කෙලෙසීම දක්නාහ. කුශලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද නොනිකුමායෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදන (විභුද්ධි) පක්ෂය ද දක්නාහ. එහෙයින්. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි ඔහුට දෘෂ්ටි වෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් දෘෂ්ටි වෙයි, ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් සංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ සමාග්වචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති'යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් ක්‍රියාවාද ඇති වෙත්ද ඔවුනට මෙ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි මෙරමා ලවා හඟවයි. එ ඔහුගේ සද්ධර්මසංඥප්ති වෙයි. එ සද්ධර්මසංඥප්තියෙහි නො හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ දුසිල්බව ප්‍රතිණ වෙයි. දුසිල් බව එළඹයිවියේ වෙයි. මෙ සමාග්දෘෂ්ටි ද සමාග් සංකල්ප ද සමාග්වචන ද ආයතනිකව අවිරුද්ධභාවය ද සද්ධර්මසංඥප්ති ද ආත්මොත්කර්මණ රහිත බව ද පරවචනා රහිත බව ද යි මෙසේ මෙ අනෙක කුශල ධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතෙයෙන් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාචුන් මරණින් මතු සුන්දරගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට උපපත්ති විසින් පැමිණෙන්නේ යැ. එකත්තෙන් ක්‍රියා නො වෙවා. ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සත්‍ය වෙවා. එතෙකු වත් මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල මෙ අත්බැවිහි මැ සිල්වත් පුරුෂපුද්ගලයෙකැ සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියෙකැ ක්‍රියාවාද ඇතියෙකැ'යි තුවණැතියන් ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත්තේ මැ ඒ නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොවිහි මැ ජයග්‍රාහ වෙයි : 'මෙලෙවිහි මැ තුවණැතියන්ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද, කාචුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙන්නේ යැ' යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මෙ අපණ්ණකධර්මය ගන්නා ලද්දේ සමාදාන කරන ලද්දේ (සකවාද යැ පරවාද යැ යන) උභයාන්තය පැතිරගෙන සිටියි. අකුශල කාරණ හැරපියයි.

ගැහැවියෙහි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත : "සත්ත්ව යන්ගේ සංක්ලේශයට (කෙලෙසීමට) හේතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත. අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියතියෙක් නැත, පුරුෂථාමයෙක් නැත පුරුෂපරාක්‍රමයෙක් නැත, හැම සත්ත්ව හැම (එකිනට්‍රියාදි) ප්‍රාණිහු හැම (අණ්ඩකෝෂ වස්තිකෝෂගත) භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියති නැත්තාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සිට සුවදුක් විදුති" යි. ගැහැවියෙහි, එ මහණබමුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණබමුණෝ සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහු : "සත්ත්වයන්ගේ සංකෙලශයට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බල ඇත, වියතිය ඇත, පුරුෂ ස්ථාම ඇත, පුරුෂපරාක්‍රම ඇති. හැම සත්ත්ව හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියති නැතියාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සුවදුක් විදුනාහු නො වෙති යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කීමැයි හඟනාව : මෙ මහණ බමුණෝ උනුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? යි. එසේ යැ වහන්ස.

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාභමණා ඵලංචාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො නඤ්ච හෙතු නඤ්ච පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංචෙදෙනතිති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චචිසුචරිතං මනොසුචරිතං ඉමෙ තයො කුසලෙ ධමමෙ අභිනිච්චේන්තා යමිදං කායදුච්චරිතං චචිදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධමමෙ සමාදාය චතතිස්සනති. තං කිස්ස හෙතු: න හි තෙ භොනොනා සමණ්‍යාභමණා පස්සනති අකුසලානං ධමමානං ආදීනවං ඕකාරං සඛිකිලෙසං කුසලානං ධමමානං තෙකම්මෙම ආතිසංසං වොදනපකඛං. සන්තංයෙච ඛො පන හෙතු නඤ්ච හෙතු'නිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තං යෙච ඛො පන හෙතු නඤ්ච හෙතු'නි සඛකපොති. ස්වාස්ස භොති මිච්ඡාසඛකපොසා, සන්තංයෙච ඛො පන හෙතු නඤ්ච හෙතු'නි වාචං භාසති. සාස්ස භොති මිච්ඡාචාචා, සන්තං යෙච ඛො පන හෙතු නඤ්ච හෙතු'නි ආහ. යෙ තෙ අරහනොනා හෙතුචාදු තෙසමියං පච්චතීකං කරොති. සන්තංයෙච ඛො පන හෙතු නඤ්ච හෙතු'නි පරං සඤ්ඤපෙති. සාස්ස භොති අසඤ්ඤාමමසඤ්ඤානති. තාය ච පන අසඤ්ඤාමමසඤ්ඤානතියා අත්තානුකකංසෙති. පරං චමොති. ඉති පුඛෙච ච ඛො පනස්ස සුසීලාං පභීනං භොති, දුස්සීලාං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකපොසා මිච්ඡාචාචා අරියානං පච්චතීකතා අසඤ්ඤාමමසඤ්ඤානති අත්තානුකකංසනා පරචචනනා: ඵලංසිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවනති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤාපුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: සචෙ ඛො නඤ්ච හෙතු; ඵචමයං හචං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු සොඤ්චිමත්තානං කරිස්සති, සචෙ ඛො අඤ්ච හෙතු, ඵචමයං හචං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිනිපානං නිරයං උපපජ්ජි-ස්සති. කාමං ඛො පන මාහු හෙතු. භොතු තෙසං හචිතං සමණ-ත්‍යාභමණානං සචචං චචනං. අථ ච පනායං හචං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච්ච ධමමෙ විඤ්ඤානං ගාරණො දුස්සීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි අහෙතුචාදෙ'නි¹ සචෙ ඛො අත්චෙච හෙතු. ඵලං ඉමස්ස භොනො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ච කලිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිච්ච ධමමෙ විඤ්ඤානං ගාරණො, යඤ්ච කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං. චිනිපානං නිරයං උපපජ්ජිස්සති. ඵචමස්සා'යං අපණ්ණකො ධමමො දුස්සමනොනා සමාදිනොනා ඵකංසං ඵරිනා තිට්ඨති. රිඤ්චති කුසලං ඨානං.²

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාභමණා ඵලංචාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො: අඤ්ච හෙතු අඤ්ච පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංචෙදෙනතිති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායදුච්චරිතං චචිදුච්චරිතං මනො-දුච්චරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධමමෙ අභිනිච්චේන්තා. යමිදං කාය-සුචරිතං චචිසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධමමෙ සමාදාය චතතිස්සනති තං කිස්ස හෙතු: පස්සනති හි තෙ භොනොනා සමණ-ත්‍යාභමණා අකුසලානං ධමමානං ආදීනවං ඕකාරං සඛිකිලෙසං, කුසලානං ධමමානං තෙකම්මෙම ආතිසංසං වොදනපකඛං සන්තංයෙච ඛො පන හෙතු අඤ්ච හෙතු'නිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති සමමාදිට්ඨි.

1. අහෙතුකචාදෙ'නි - මජ්ඣං, සා:
2. කුසලට්ඨිතං - සා:

ගෑහැවියෙනි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද, මෙබඳු අණ්චි ඇත්තාහු ද: "(සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට) හෙතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත ... සුවදුක් විදිනි" යි. ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු: 'යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුශලධර්මයන් හැරපියා යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුශලධර්මයන් සමාදාන් වැ ගෙන වැටෙති' යි. එ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුශල ධර්මයන්ගේ ආදිතාවය ලබුබව කෙලෙසීම කුශලධර්මයන් ගේ අනුසස් ද නොමැත්තමයෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදන පක්ෂය ද නො දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතුව 'හෙතු නැතැ' යි ඔහුට අණ්චි වෙයි. ඒ ඔහුගේ මිත්‍යාදාණ්චි වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාවචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් හේතුවාද ඇති වෙත් ද ඔවුනට මේ පුද්ගල විරුද්ධකම් කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි මෙරමා හඟවයි. එ ඔහුගේ අසද්ධර්ම සංඤ්ජනි වෙයි. එ අසද්ධර්ම සංඤ්ජනියෙකු කමා හුවයි, මෙරමා හෙලයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. දුශ්භිලභාවය එළැඹූ සිටියේ වෙයි. මේ මිත්‍යාදාණ්චි ද මිත්‍යාසංකල්ප ද මිත්‍යාවචන ද ආයතීයනව විරුද්ධභාවය ද අසද්ධර්මසංඤ්ජනි ද ආත්මෝක්ෂණ ද පරවම්භන ද යි මෙසේ මෙ නොයෙක් අකුශලධර්මයෝ මිත්‍යාදාණ්චි හේතුවෙන් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගෑහැවියෙනි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි; ඉදින් හේතු නැත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු කමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් හෙතු ඇත්නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ වීචග වැ පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. වැළිත් එකත්තෙන් හෙතු නො වේවා, එ හවත් මහණබවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වේවා, එතෙකු වත් මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන් විසින් ගර්භාකළයුතුවට නිසි වෙයි: 'දුශ්භිල පුරුෂපුද්ගලයෙක, මිත්‍යා දාණ්චි ඇතියෙක අහෙතුවාද ඇතියෙක' කියා යි. ඉදින් හේතු ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගලයාහට දෙලොවහි මැ පරාජයග්‍රාහ වෙයි. 'ඉහාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන්ගේ ගර්භාවට නිසි වෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද, 'කායුත් මරණින් මතු අපාය වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ අපණ්ණකධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදාන් කරනලද්දේ එක් දෙසක් පැතිරගෙන සිටියි. කුශල කාරණ හැරපියයි.

ගෑහැවියෙනි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු අණ්චි ඇත්තාහු වෙත් ද; "හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත... සුවදුක් විදිනි" යි ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු; 'යම් කායසුවරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද, මේ තුන් අකුශලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනා සුවරිතයෙක් ඇද්ද, මේ තුන් කුශලධර්මයන් සමාදාන් කොටගෙන වැටෙති' යි. එ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුශල ධර්මයන්ගේ ආදිතාවය ලබුබව කෙලෙසීම දක්නාහ. කුශලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද නොමැත්තමයෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදනපක්ෂය ද දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතු 'හේතු ඇතැ'යි ඔහුට අණ්චි වෙයි, එ ඔහුට සමාග්දාණ්චි

සන්තංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතු'ති සබ්බපෙති. ඥායාසා හොති සම්මාසබ්බපො. සන්තංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති වාචං භාසති, සායාසා හොති සම්මාවාචා. සන්තංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති ආභ. යෙ තෙ අරහන්තො හෙතුවාදා තෙසම'යං න පච්චතීකං කරොති. සන්තංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති පරං සඤ්ඤපෙති. සායාසා හොති සඤ්ඤපෙති. තාය ව පන සඤ්ඤ-සඤ්ඤතතියා නෙවන්තොත්තකංගෙති, න පරං වලෙහති ඉති පුබ්බෙව ඛො පනසා පුබ්බලො පභිනං හොති. පුබ්බලං පච්චුපට්ඨිතං අයඤ්ඤ සම්මාදිට්ඨි සම්මාසබ්බපො සම්මාවාචා අරියානං අපච්චතීකතා සඤ්ඤ-සඤ්ඤතතී අනන්තකංගො අපරවම්භනා. එවංසිමේ¹ අනෙතෙ කුසලං ඛම්මා සම්භවතී සම්මාදිට්ඨිපච්චියා.

නත්ත ගහපතයො විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකධති: සචෙ ඛො අපී හෙතු, එවම්යං භවං පුරිසපුඤ්ඤා කායසා හෙදා පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජියාති. කාමං ඛො පන මාහු හෙතු, හොතු නෙසං භවතං සම්මාදිට්ඨිසානං සච්චං වචනං, අථ ව පනායං භවං පුරිසපුඤ්ඤා දිට්ඨෙව ඛම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංගො : සීලවා පුරිස-පුඤ්ඤා සම්මාදිට්ඨි හෙතුවාදො'ති. සචෙ ඛො අනෙව හෙතු² එවං ඉමසා හොතො පුරිසපුඤ්ඤා උභයත්තං කට්ඨහො, යඤ්ඤ දිට්ඨෙව ඛම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංගො, යඤ්ඤ කායසා හෙදා පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජියාති. එවම්සායං අපණ්ණකො ඛම්මො සුස-මන්තො සමාදින්නො උභයංසං එරිතො තිට්ඨති. රිඤ්ඤති අකුසලං ධානං.

සන්ති ගහපතයො එතෙ සම්මාදිට්ඨිසානං එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'නපී සබ්බසො ආරුපො'ති. තෙසංගෙව ඛො ගහපතයො සම්මාදිට්ඨිසානං එතෙ සම්මාදිට්ඨිසානං උපුට්ඨිපච්චතීකවාදා. තෙ එව මාහංසු : 'අපී සබ්බසො ආරුපො'ති. තං කීං මඤ්ඤථ ගහපතයො නත්තමෙ සම්මාදිට්ඨිසානං අඤ්ඤමඤ්ඤාසා උපුට්ඨිපච්චතීකවාදාති—එවම්හන්තො.

නත්ත ගහපතයො විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකධති : යෙ ඛො තෙ හොතො සම්මාදිට්ඨිසානං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො 'නපී සබ්බසො ආරුපො'ති. ඉදමෙම අදිට්ඨිං, යෙපි තෙ හොතො සම්මා-දිට්ඨිසානං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො 'අපී සබ්බසො ආරුපො'ති. ඉදමෙම අදිට්ඨිනො : අභඤ්ඤෙව ඛො පන අපානන්තො අපසානන්තො එකංගෙන ආදාය වොහරෙය්ගං : 'ඉදමෙව සච්චං මොඤ්ඤානති. නමෙතං අසා පතිරුපං. යෙ ඛො තෙ හොතො සම්මාදිට්ඨිසානං එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො 'නපී සබ්බසො ආරුපො'ති. සචෙ තෙසං භවතං සම්මාදිට්ඨිසානං සච්චං වචනං. ධානමේතං විජ්ජති. යෙ තෙ දෙවා රුපිනො මනොමියා අපණ්ණකමෙම නත්තපතති භවිසාති. යෙ පන තෙ හොතො සම්මාදිට්ඨිසානං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො 'අපී සබ්බසො ආරුපො'ති. සචෙ තෙසං භවතං සම්මාදිට්ඨිසානං සච්චං වචනං. ධානමේතං විජ්ජති යෙ තෙ දෙවා අරුපිනො සඤ්ඤාමයා, අපණ්ණකමෙම නත්තපතති භවිසාති. දිසානෙතං³ ඛො පන රුපාධිකරණං දණ්ඩාදානසත්ථාදාන - කලහ - විග්ගහ - විවාදතුචනාභවමෙපසුඤ්ඤාසාවාදා. නපී ඛො පනෙතං සබ්බසො අරුපෙති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය රුපානංගෙව තිබ්බිදාය විරාගාය තිරොධාය පටිපන්නො හොති.

1. එවම්සිමේ - මජ්ඣං 2. අපී හෙතු - මජ්ඣං.
3. දිසානති - මජ්ඣං

වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුට සමාක් සංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුට සමාග් වචන වෙයි, ඇත්තා වූ මෑ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් හෙතුවාද ඇත්තාහු ද ඔවුනට මෙ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මෑ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි මෙරමා හභවයි. එ ඔහුට සද්ධර්මසංඥප්ති වෙයි. එ සද්ධර්ම සංඥප්තියෙහි තමා නො මෑ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසෙයින් කැලෑ මෑ ඔහුගේ දුසිල් බව ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. සුසිල්බව එළැඹූ සිටියේ වෙයි. මෙ සමාග් දෘෂ්ටි ද සමාක් සංකල්ප ද සමාග් වචන ද ආයතියනට අවිරුද්ධභාවය ද සද්ධර්මසංඥප්තිය ද ආත්මොක්කර්මණ රහිත බව ද පරවචන රහිත බව ද යි මෙසේ ඔහුට මෙ නොයෙක් කුශල ධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතුවෙන් පහළ වෙත්.

ගෑහැවියෙනි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් හේතු ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාලුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙත් නො යෑ. වැළිත් එකත්තෙත් හේතු නො වෙවා, එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වෙවා, එතෙකු වත් මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මෑ නුවණැතියන්ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි. 'සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටි ඇතියෙක, හෙතුවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් හෙතු ඇත්තේ මෑ ඒ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගලට දෙලොවහි මෑ ජයග්‍රාහ වෙයි. ඉහාත්මයෙහි මෑ නුවණැතියන් ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි යන යමෙකුත් ඇද්ද, කාලුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙත් නේ යෑ යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙක යි. මෙසේ ඔහුගේ මෙ අපණ්ණක ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ සමාදන් කරන ලද්දේ උභයාත්තය පැතිර ගෙන සිටියි. අකුශලකාරණ හැරවියයි.

ගෑහැවියෙනි, ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබවුණෝ ඇත. ගෑහැවියෙනි, එ මහණබවුණන් අතුරෙහි මෑ ඇතැම් මහණ බවුණෝ සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු වෙති. ඔහු මෙසේ කීහු : ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇත ' කියා යි. ගෑහැවියෙනි, එ කීමෑ යි හභනාව. මෙ මහණබවුණෝ උතුනට සෘජු විරුද්ධ වාද ඇත්තාහු නො ? යි. එසේ යෑ වහන්ස,

ගෑහැවියෙනි, එහි ලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙසේ කියන්නාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද මෙ කරුණ මා විසින් නො දක්නා ලද. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙකුත් ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, මෙ කරුණ ද මා විසින් නො දන්නා ලද. වැළිත් මම වූකලී නො දන්නෙමි නො දන්නෙමි ' මෙ මෑ සත්‍ය යෑ අත්‍යය කුවඡ යෑ'යි එකාත්ත කොටගෙන ව්‍යවහාර කරන්නෙමි. තෙල මට නො නිස්ස. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්ව ප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සබා වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. : රූපී වූ මනෝමය වූ යම් ඒ දෙවී කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. යම් එ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප බ්‍රහ්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙ බඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි : අරූපී වූ සංඥමය වූ යම් එ දෙවී කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. රූපය හෙතු කොට දඹු ගැනුම යෑ සැත් ගැනුම යෑ කලහ යෑ වීග්‍රහ යෑ විවාද යෑ ' තෝ තෝ ' යෑ යි ඛිණුම යෑ පිසුනු බස යෑ මුසවා යෑ යන මොහු දක්නා ලැබෙත් මෑ යෑ. සර්වප්‍රකාරයෙන් අරූපභවයෙහි තෙල නැත් මෑ යයි. හෙ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට රූපයන්ගේ මෑ නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස පිළිපන්නෙ වෙයි.

සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණව්‍යාභමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො: නච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතයො සමණව්‍යාභමණානං එකෙ සමණව්‍යාභමණා උජ්ඣිපච්චනීකවාදො තෙ එවං-මාහංසු : අච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. නං කිම්මඤ්ඤඵ ගහපතයො නනුමෙ සමණව්‍යාභමණා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ඣිපච්චනීකවාදො. එවං භවෙත.

තත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති: යෙ ඛො තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවංවාදිනො: එවංදිට්ඨිනො: නච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. ඉදං මෙ අදිට්ඨං, යෙපි තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො: 'අච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. ඉදමෙම අවිදිතං. අභඤ්ඤව ඛො පන අජානනො: අපසානනො: එකංසෙන ආදාය වොහරෙය්‍යං : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'නති. න මෙතං අස්ස පඤ්ඤාපං යෙ ඛො තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො 'නච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති සචෙ තෙසං භවතං සමණව්‍යාභමණානං සච්චං වචනං. ධානමෙතං විජ්ජති. යෙ තෙ දෙවා අරුපිනො සඤ්ඤමයා අපණ්ණකමෙම තත්‍රාපාතති භවිස්සති. යෙ පන තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො 'අච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. සචෙ තෙසං භවතං සමණව්‍යාභමණානං සච්චං වචනං. ධානමෙතං විජ්ජති යං දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බාසස්සාමි. යෙ ඛො තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො: 'නච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි සාරාගායා සන්තිකෙ, සංයොගාය සන්තිකෙ, අභිනන්දනාය සන්තිකෙ, අජේක්ඛාසානාය සන්තිකෙ, උපාදානාය සන්තිකෙ. යෙ පන තෙ භොනො: සමණව්‍යාභමණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: 'අච්චි සබ්බසො භවතිරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි අසාරාගාය සන්තිකෙ අසංයොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අනජේක්ඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදානාය සන්තිකෙති. සො ඉතිපටිසබ්බාය භවානංයෙව තිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති.

චත්තාරොමෙ ගහපතයො පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ චත්තාරො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො භොති අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො පරන්තපො භොති පරපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච භොති අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො භොති නාත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ තිච්ඡානො තිබ්බුතො සිතිභුතො සුඛපටිසංවෙදි ඉභම භුතෙහ අත්තනා විහරති.

ගැහැටියෙහි, 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධයක් නැතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ගැහැටියෙහි, එ මහණ බමුණන්ට මැ සෘජු විරුද්ධවාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මෙසේ කීහු : 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධය ඇතැ'යි. ගැහැටියෙහි, එ කීමැ යි හභනාව. මේ මහණ බමුණෝ ඔවුනොවුනට සෘජුවිරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො වෙත් ද ? යි. එසේ යැ වහන්ස,

ගැහැටියෙහි, එහි ලා තුවණැති පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි : 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධයක් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මා විසින් මේ නොදක්නා ලද. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධය ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මේ මා විසින් නො දක්නා ලද, මම වැළිත් මෙය මැ සැබව, අන්‍යය තුවස් යැ යි නො දන් නෙමි නො දක්නෙමි එකාන්තයෙන් ගෙන ව්‍යවහාර කෙරෙමි නම් කෙල මට නො නිසි වෙයි. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධයක් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණබමුණන්ගේ බස සබා වී නම් කෙල කරුණ වන්නේ යැ. අරුපි වූ (අරුපධ්‍යාන සංඥයෙන්) සංඥමය වූ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි උපත අවිරුද්ධ වන්නේ යැ. වැළි 'සර්වප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණ බමුණන්ගේ බස සැබෑ වී නම්, 'ඉහාත්මයෙහි මැ පිරිනිවෙත් නෙමි' යන යමක් ඇද්ද කෙල කරුණ වන්නේ යැ. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධයක් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ ලබ්ධි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය රාග වශයෙන් සසර ඇලීමට ළං වෙයි. සංයෝජනයට සමීප වෙයි. (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින්) අභිනන්දනයට සමීප වෙයි. බැයගැනීමට සමීප වෙයි. දෘඪග්‍රහණයට සමීප වෙයි, යළි 'සර්වප්‍රකාරයෙන් හවතිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සසර නො ඇලීමට සමීප වෙයි. අසංයෝජනයට සමීප වෙයි. අභිනන්දනයට සමීප වෙයි ' අනධ්‍යවසානයට සමීප වෙයි, අනුපාදනයට සමීප වේ යයි '' හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට හවයන්ගේ මැ නිර්වේද පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ.

ගැහැටියෙහි, ලොවැ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ඇත්තාහු (විද්‍යාමාන) වෙති. කවර සතර දෙනෙක යත් : ගැහැටියෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මය තවතුයේ ආත්මය තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා නොමැ තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ වෙයි. හේ තමා නො තවතුයේ මෙරමා නො තවතුයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනසුලු වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි.

කතමො ච ගහපතියො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-
යොගං අනුයුතො: ඉධ ගහපතියො එකච්චො පුග්ගලො අවේලකො
භොති මුත්තාචාරො හස්ථාපලොබනො-පෙ-ඉති එවිරුපං අනෙක-
විහිතං කායසු අනාපනඡරිතාපනානුයොගං අනුයුතො විහරති.
අයං වුච්චති ගහපතියො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතො .

කතමො ච ගහපතියො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතො: ඉධ ගහපතියො එකච්චො පුග්ගලො ඔරබ්භිකො භොති.
සුකරිකො-පෙ- යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙවි කුරුරකම්මන්තා. අයං
වුච්චති ගහපතියො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතො:

කතමො ච ගහපතියො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතා-
පනානුයොගං අනුයුතො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතො: ඉධ ගහපතියො එකච්චො පුග්ගලො රාජා වා භොති
බ්බතියො මුඛාචයිතො -පෙ- තෙපි දණ්ඨචජ්ඣා හයචජ්ඣා අසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරොන්ති. අයං වුච්චති ගහපතියො පුග්ගලො
අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුයුතො, පරන්තපො ච
පරපරිතාපනානුයොගං අනුයුතො.

කතමො ච ගහපතියො පුග්ගලො නෙචත්තන්තපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගං අනුයුතො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨොච ධම්මෙ නිච්ඡා
තො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බුහමභුතෙන අත්තනා
විහරති. ඉධ ගහපතියා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං
සම්මාසම්බුද්ධො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පහාය චේතසො
උපකතීලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ විච්චෙච්චි කාමෙහි විච්චි
අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨම්
කුානං -පෙ- දුතියං කුානං -පෙ- තතියං කුානං -පෙ- චතුත්ථං කුානං
උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එචං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛණේ
විගනුපකතීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො
පුබ්බෙතිවාසානුසානිඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ද්වෙපි ජාතියො
-පෙ- ඉති සාකාරං ස උද්දෙහං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

සො එචං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛණේ
විගනුපකතීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො
සත්තානං වුත්ථුපපාධඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන
චකුන්තා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතො පසසති වචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති.

ගැහැවියෙනි, තමා තවන තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරෙ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, අත ලෝනේ වෙයි . . . මෙසේ මෙබඳු අනේකප්‍රකාර වූ කය තවන භාත්පයින් තවන යෝග යෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි. ගැහැවියෙනි, මෙ තෙම ආත්ම පරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තත්තප පුද්ගල ' යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙනි, පරපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' පරත්තප පුද්ගල ' කවරෙ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් එළුවන් නසා ජීවත් වනුයේ හුරන් නසා ජීවත් වනුයේ . . . මෙයින් අන්‍ය වූත් යම්කිසි කැකුළු කම් ඇත්තාහු වෙත්. ගැහැවියෙනි, මෙ පරපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' පරත්තප පුද්ගල ' යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙනි, ආත්මපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තත්තප ' වූ ද පරපරිතාපානු යෝගයෙහි යෙදුණු ' පරත්තප ' වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ මුද්‍රිත අභිෂික්ත වූ කැත් රජෙක් හෝ වෙයි . . . ඔහුද දඬුවම්ත් තැනිගත්තාහු හයින් තැනිගත්තාහු කඳුළු මුසු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පරිකර්ම කෙරෙති. ගැහැවියෙනි, මෙ ආත්ම-පරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තත්තප ' වූ ද පරපරිතාපානු යෝගයෙහි යෙදුණු ' පරත්තප ' වූ ද පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙනි, ආත්මපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු නො මැ අත්තත්තප වූ ද පරපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරත්තප නො වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ ' අත්තත්තප ' නො වූයේ ' පරත්තප ' නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ කෙලෙස් පිරිනිවනින් නිවීයේ එහෙයින් මැ සිහිල් වූයේ මහපල නිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. ගැහැවියෙනි, අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ . . . තරාගතයන් වහන්සේ මෙලොව උපද්‍රව්‍යාහ. . . . හේ සිතට උපක්ලේශ වූ, ප්‍රඥව දුර්වල කරන මෙ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුලල ධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය . . . ද්විතීය ධ්‍යානය . . . තෘතීය ධ්‍යානය . . . චතුර්ත්ථ ධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසෙය් සමාධිගත වූ සිත පිරිසුදු වූ කල්හි පයථිවදන වත් මැ අංගණ රහිත වත් මැ පහවූ උපක්ලේශ ඇති වත් මැ මෘදු වත් මැ කර්මණ්‍ය වත් මැ ස්ථිත වත් මැ නො සැලෙන බවට පත් වත් මැ පූර්වනිවාසානුස්මානිඤ්ජාය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ අනෙක ප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියක, ජාති දෙකක . . . මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනේකවිධ පූර්වනිවාසය නුවණින් සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසුදු කල්හි පයථිවදන කල්හි අභිගණ රහිත කල්හි පහවගිය උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වැ සිටි කල්හි කර්මණ්‍ය වැ සිටි කල්හි ස්ථිත කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපප්‍රාප්ති දන්තා දෙනය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ විභුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රව්‍යා සත්ත්වයන් දකියි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නපුරු පැහැසටහන් ඇති සුන්දර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති කර්මානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් නුවණින් දන ගනී.

සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණේ විගනුපක්ඛිලොසෙ මුදුගුනෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං බයඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං ආසම්භිරොධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

අයං වුච්චති ගහපතයො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්ත-පරිතාපනානුයොගං අනුසුතො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානු-යොගං අනුසුතො. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨව ධම්මෙ නිව්ජානො නිබ්බුතො සීතීගුනො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මගුනෙන අත්තනා විහරතීති.

එවං වුතො සාලොග්ගකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං එතදවොචුට්ඨං අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම්, අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජිය්‍ය, පටිවජ්ජන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුලාසා වා මග්ගං ආචිකෙධිය්‍ය, අකිකාරෙ වා නෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය. චක්ඛුමිතො රූපාති දක්ඛන්තීති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං හවන්තං ගොතම්. සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ච. උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාඤ්ඤපෙන සරණං ගතෙති.

අපණ්ණක සුභතො දසමි.

**ගහපති වග්ගො පඨමො
තස්ස මග්ගස්ස උද්දානං.**

කඤ්ජරනාගරසෙඛවතො ච පොතලියො පුත ජම්භගවො, උපාලි දම්ඨො කුක්ඛුර අභයො ඔහුචෙදනියාපණ්ණකතො දසමො.

හේ මෙසේ සමාහිත විත්තය පරිඤ්ඤා වත් මැ පයඛිච්ඡා වත් මැ නිරභිගණ වත් මැ මෘදු වත් මැ කර්මාර්භ වත් මැ තර වැ සිටුත් මැ නිසල බවට පත් වත් මැ ආසුචයන්ගේ ක්ෂය ඥානය සඳහා සිත නතු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනී... 'මේ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යයි ඇති සැටියෙන් දනගනී. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙහුදු මිදෙයි, භවාසුචයෙහුදු මිදෙයි, අවිද්‍යාසුචයෙහුදු මිදෙයි. (සිත) මිදුණු කල්හි 'විමුක්ත යැ'යි නුවණ වෙයි. ජාතිය ක්ෂිණ විය. මහ බඹසර වැස නිමවන ලදී. කර්ම කරන ලදී. මේ අර්භත්ත්වය සඳහා කළමනා අත් කියෙක් නැති' යි නුවණින් දනගනී.

ගැහැවියෙහි, මේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තත්තප' නො වූ පරපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'පරත්තප' නො වූ පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ. හේ 'අත්තත්තප' නො වූයේ 'පරත්තප' නො වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්වේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනා සුලු වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් විහරණ කෙරේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි 'සාලා' ගම්වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ : ඉතා මැනැවැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ හවත් ගෞතමයෙනි, යම්සේ හවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලදුවක් හෝ උඩිහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුළා වැ ගිය එකකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රු දකිත්ව'යි අදුරෙහි හෝ තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල අපි හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමහ. ධර්මය ද භික්ෂුසඨසයා ද සරණ කොට යමහ. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයන් කොට අප ධරනසේක් ව'යි.

දහ වැනි අපණ්ණාසක සුත්‍රය යි.

2. 2. 1

අමලලට්ඨික¹ රාහුලොවාද සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඵ්ඵනෙ කලඤ්ඤකනිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා රාහුලො අමලලට්ඨිකායං විහරති. අථ ඛො භගවා සායනහසමයං පතිසල්ලානා පුට්ඨිනො යෙන අමලලට්ඨිකා යෙනායස්මා රුහුලො තෙඤ්ඤපසඛකම්. අද්දසා ඛො ආයස්මා රුහුලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන ආසනං පඤ්ඤපෙසි² උදකඤ්ඤ පාදනං. තිසිදි භගවා පඤ්ඤතො ආසනෙ. තිසජ්ජ පාදෙ පක්ඛාලෙසි. ආයස්මාපි ඛො රාහුලො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.

අථ ඛො භගවා පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධපෙත්වා අයස්මන්තං රුහුලං ආමන්තෙසි ‘පස්සපි නො තිං රුහුල ඉමං පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධපිත්’න්ති. එවම්භන්තො, එවං පරිත්තං³ ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ඨි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අථ ඛො භගවා නං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡ්ඛෙඛිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමන්තෙසි පස්සපි නො තිං රුහුල නං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡ්ඛිත්’න්ති. එවම්භන්තෙති. එවං ඡ්ඛිත්තං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ඨි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අථ ඛො භගවා නං උදකාධානං තිකකුජ්ජිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමන්තෙසි පස්සපි නො තිං රුහුල ඉමං උදකාධානං තිකකුජ්ජිත්’න්ති. එවම්භන්තො, එවං තිකකුජ්ජිත්තං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං, යෙසං නත්ඨි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අථ ඛො භගවා නං උදකාධානං උකකුජ්ජිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමන්තෙසි. පස්සපි නො තිං රුහුල ඉමං උදකාධානං රිත්තං තුවඡන්ති. එවම්භන්තො. එවං රිත්තං තුවඡං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ඨි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

සෙය්‍යථාපි රුහුල රඤ්ඤෙඤ්ඤ නාගො ඊසාදන්තො උබ්බුලුභවා⁴ අභිජානො සඛ්ඛාමාවචරෙ. සො⁵ සඛ්ඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, සීසෙනපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දන්තෙහිපි කමමං කරෙති, නඛ්ඛුට්ඨෙනපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං. තත්ඨි හත්ථාරෙහස්ස එවං හොති: අයං ඛො රඤ්ඤෙඤ්ඤ නාගො ඊසාදන්තො උබ්බුලුභවා⁴ අභිජානො සඛ්ඛාමාවචරෙ සඛ්ඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, සීසෙනපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දන්තෙහිපි කමමං කරෙති, නඛ්ඛුට්ඨෙනපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං, අපරිච්චන්තං ඛො රඤ්ඤෙඤ්ඤ නාගස්ස ජීවිත්තති. යතො ඛො රුහුල

1. අමලලට්ඨිකා - PTS. 2. පඤ්ඤපෙසි - සිමු. 3. පරිත්තකං - මජ්ඣං. 4. උරුලුභවා - මජ්ඣං, ස්‍යා. 5. සො - මජ්ඣං (උභනං)

2. 2. 1

අමබලවීකරාහුලෝවාද සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද. එක්කලෙකැ බුදුහු රජගහනුවර නිසා කලැකතිවෘප නම් වූ වේච්චනාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලහදුයෝ අමබලවීකා නම් පහයෙහි වාසය කෙරෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වෙලෙහි එලසමවතින් නැඟී සිටියේක් අමබලවීකායෙහි ආයුෂ්මත් රාහුලයන් වෙත එළැඹියේක. රාහුලායුෂ්මත්හු දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක අසුන් පනවා පාදෝනා පිණිස දිය ද එළැඹුහ. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහිඳ පා දෙවූහ. ආයුෂ්මත් රාහුලහදුයෝ ද බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මද වූ ඉතිරි දිය දියබදුනෙහි තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුණේක : "රාහුලයෙනි, තෙපි දියබදුනෙහි තුබූ මේ අල්ප වූ උදකණේෂය දක්නට ද"යි. එසේ යැ වහන්සැ'යි. රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙකුන්ට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත්ද, ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය අල්ප වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ අල්ප වූ උදකණේෂය බැහැර කොට ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුහ : "රාහුලයෙනි, තෙපි බැහැර කළ අල්ප වූ උදකණේෂය දක්නට ද"යි. එසේ යැ වහන්සැයි. රාහුලයෙනි යම් කෙනෙකුන්ට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය බැහැර කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ දියබදුන යටිහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුහ : "රාහුලයෙනි, තෙපි යටිහුරු කළ මේ දියබදුන දක්නට ද"යි. වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ, රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙකුන්ට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය යටිහුරු කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු එදියබදුන උඩුහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුහ : "රාහුලයෙනි තෙපි වැඟුරුණු සිස් වූ මේ දියබදුන දක්නට ද"යි වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ'යි. එසෙයින් රාහුලයෙනි යම් කෙනෙකුන්ට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත්ද ඔවුන් ගේ ශ්‍රමණධර්මය රික්ත යැ තුවර වෙයි.

යම්සේ රාහුලයෙනි, රජහට රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ යුද බීමට බටවිරු ඇත්රජෙක් වෙ ද, හේ යුදබීමට බටුයේ පෙර දෙපයිනුදු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනුදු කම් කෙරෙයි, පෙර කයිනුදු කම් කෙරෙයි, පසුකයිනුදු කම් කෙරෙයි, හිසිනුදු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනුදු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනුදු කම් කෙරෙයි, නඟුවිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ. එහිලා ඇතරුහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි : "රජුගේ මෙඇත්රජ රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණු සිරුරු ඇත්තේ ජාතිසම්පන්න වූයේ යුදට ගියවිරු වූයේ යුදබීමට ගියේ පෙර දෙපයිනුදු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනුදු කම් කෙරෙයි, හිසිනුදු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනුදු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනුදු කම් කෙරෙයි, නඟුවිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ ඇතුගේ ජීවිතය රජුට නො හරනාලද"යි.

රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලහවා අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛුදෙඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඩායපි කමමං කරොති. තඤ්ඤා භජාරොහස්ස ඵලං භොති: අයං බො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලහවා¹ අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛුදෙඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඩායපි කමමං කරොති. පරිච්චන්තං බො රඤ්ඤා නාගස්ස ජීවිතං, නඤ්ඤාති කිඤ්චි රඤ්ඤා නාගස්ස කරණීයන්ති. ඵලමෙව බො රාහුල යස්ස කස්සචි සමපජාන මුසාවාදෙ නඤ්ච ලජ්ජා, නාහං තස්ස කිඤ්චි පාපං² අකරණීයන්ති වදාමි. තස්මාතිහ රාහුල³ ගස්සාපි න මුසා හණ්ඩාසාමි⁴ ති ඵලං හි තෙ රාහුල සිකඛිතබ්බං.

තං කිමමඤ්ඤාසි රාහුල කිමඤ්ඤායො ආදසොති. පච්චවෙකඛනඤ්ඤා හනෙතති. ඵලමෙව බො රාහුල පච්චවෙකඛිඤ්ඤා පච්චවෙකඛිඤ්ඤා කායෙන කමමං කාතබ්බං, පච්චවෙකඛිඤ්ඤා පච්චවෙකඛිඤ්ඤා වාචාය කමමං කාතබ්බං, පච්චවෙකඛිඤ්ඤා පච්චවෙකඛිඤ්ඤා මනසා කමමං කාතබ්බං⁵

යදෙව ඤං රාහුල කායෙන කමමං කතතුකාමො අභොසි⁶ තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවෙකඛිතබ්බං : යනු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො, ඉදං මෙ කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචි-තෙතය්‍ය, පරව්‍යාඛාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛචිපාකන්ති. සචෙ ඤං රාහුල පච්චවෙකඛිතානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො ඉදමෙම කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, පරව්‍යාඛාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛචිපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං සසකකං න කරණීයං සචෙ පන ඤං රාහුල පච්චවෙකඛිතානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො, ඉදං මෙ කායකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංචි-තෙතය්‍ය, න පරව්‍යාඛාධා සංචිතෙතය්‍ය, න උභයව්‍යාඛාධාය සංචි-තෙතය්‍ය, කුසලං ඉදං කායකමමං සුඛද්‍රයං සුඛචිපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං කරණීයං.

කරොනෙතනපි තෙ රාහුල කායෙන කමමං තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවෙකඛිතබ්බං: යනු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි. ඉදමෙම කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචිතන්ති, පරව්‍යාඛාධායපි සංචිතන්ති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචිතන්ති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛචිපාකන්ති. සචෙ ඤං රාහුල පච්චවෙකඛිතානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි, ඉදමෙම කායකමමං නෙවත්ත-ව්‍යාඛාධාය සංචිතන්ති, න පරව්‍යාඛාධාය සංචිතන්ති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංචිතන්ති, කුසලං ඉදං කායකමමං සුඛද්‍රයං සුඛචිපාකන්ති. අනුපද-ජේජය්‍යාසි ඤං රාහුල ඵලරූපං කායකමමං.

1. උරුලහවා - මජ්ඣ, ස්‍යා 2. පාපං කමමං - සීඝ්‍ර, ස්‍යා.
3. තස්මා පන රාහුල - සීඝ්‍ර. 4. කතතබ්බං - මජ්ඣ 5. භොසි - සීඝ්‍ර

රාහුලයෙනි, රජුගේ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණුසිරුරු ඇත්තේ ජාති-සම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ . . . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඬිනුදු කම් කෙරෙයි, එහිලා ඇතරුහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි : "රජුගේ මෙ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණුසිරුරු ඇත්තේ ජාතිසම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ යුදබිමට ගියේ . . . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඬිනුදු කම් කෙරෙයි, ඇතුගේ ජීවිතය රජහට පරිත්‍යාග කරන ලද්දැ, මෙවිට ඇතු විසින් රජහට කිසි කටයුත්තක් නැතැ"යි. එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, යම් කිසිවකට දැන දැන මුසවා බිණිමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔහු විසින් කිසි පවක් නො කටහැකි යයි මම නො කියමි. එසෙයින් මෙහි ලා රාහුලයෙනි. කෙළි පිණිස ද මුසවා නො බෙණෙමි, මෙසේ රාහුලයෙනි, තොප විසින් හික්මියයුතු.

රාහුලයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? කැටපත කුමක් ප්‍රයෝජන කොට ඇත්ද?යි. වහන්ස පිරික්සා බැලීම ප්‍රයෝජන කොට ඇතැ'යි. එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, පිරික්ස පිරික්සා කයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා බයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා මනසින් කම් කළයුතු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි යම් මෑ කමක් කරනුකැමැතිවුවහු ද තොප විසින් එ මෑ කායකමීය පිරික්සියයුතු යැ : "මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකමීය අකුසල යැ දුක් වඩනේ යැ දුෂ්චරිතාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු ද : "මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්චරිතාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබදු කමීය එකත්තෙන් නො කටයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු නම් : "මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කාය-කමීය නො මෑ තමහට දුක් පිණිස පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. මේ කායකමීය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛචරිතාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබදු කමීය කළයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප කයින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එමෑ කායකමීය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කළයුතු යැ : "මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද, මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කාය-කමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්චරිතාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්චරිතාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබදු කායකමීය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : "මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස නො මෑ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති, මේ කායකමීය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛචරිතාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබදු කායකමීය කරව.

කතාපි තෙ රුහුල කායෙන කමමං තදෙව තෙ කායකමමං පච්ච-
 වේකඛිතබ්බං : යනු ඛො අහං ඉදං කායෙන කමමං අකාසිං, ඉදමෙම
 කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
 උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛදුග්ගං
 දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රුහුල පච්චවේකමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසී:
 යං ඛො අහං ඉදං කායෙන කමමං අකාසිං, ඉදමෙම කායකමමං
 අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යා-
 ඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති
 ඵවරූපං තෙ රුහුල කායකමමං සන්ථරි වා විඤ්ඤසු වා සමුභමවාරීසු
 දෙසෙතබ්බං, විචරිතබ්බං, උත්තානීකාතබ්බං, දෙසෙතා විචරිතා
 උත්තානීකතා ආයතිං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන තිං රුහුල
 පච්චවේකමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසී : යං ඛො අහං ඉදං කායෙන
 කමමං අකාසිං ඉදමෙම කායකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තති,
 න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං
 ඉදං කායකමමං සුබ්බදුග්ගං සුබ්බවිපාකනති. තෙනෙව තිං රුහුල ජිති-
 පාමොජ්ජෙන විහරෙය්‍යාසී අභොරතතානුසික්ඛී කුසලෙසු ධමමෙසු.

යදෙව තිං රුහුල වාචාය කමමං කත්තුකාමො අභොසී.¹ තදෙව
 තෙ වචිකමමං පච්චවේකඛිතබ්බං : යනු ඛො අහං ඉදං වාචාය කමමං
 කත්තුකාමො, ඉදමෙම වචිකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය,
 පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය, අකුසලං
 ඉදං වචිකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රුහුල පච්ච-
 වේකමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසී : යං ඛො අහං ඉදං වාචාය කමමං
 කත්තුකාමො ඉදමෙම වචිකමමං—පෙ—උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය,
 අකුසලං ඉදං වචිකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. ඵවරූපං තෙ රුහුල
 වාචාය කමමං සසක්කං න කරණීයං. සචෙ පන තිං රුහුල පච්ච-
 වේකමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසී : යං ඛො අහං ඉදං වාචාය කමමං
 කත්තුකාමො, ඉදමෙම වචිකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය,
 න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය, කුසලං
 ඉදං වචිකමමං සුබ්බදුග්ගං සුබ්බවිපාකනති. ඵවරූපං තෙ රුහුල වාචාය
 කමමං කරණීයං.

කරොනෙතනපි තෙ රුහුල වාචාය කමමං තදෙව තෙ වචිකමමං
 පච්චවේකඛිතබ්බං : යනු ඛො අහං ඉදං වාචාය කමමං කරොමි,
 ඉදමෙම වචිකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි
 සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකමමං
 දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රුහුල පච්චවේකමානො ඵලං
 ජානෙය්‍යාසී : යං ඛො අහං ඉදං වාචාය කමමං කරොමි, ඉදමෙම
 වචිකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,² පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
 උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛ-
 විපාකනති. පටිසංහරෙය්‍යාසී තිං රුහුල ඵවරූපං වචිකමමං. සචෙ
 පන තිං රුහුල පච්චවේකමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසී : යං ඛො අහං
 ඉදං වාචාය කමමං කරොමි. ඉදමෙම වචිකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය
 සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති,
 කුසලං ඉදං වචිකමමං සුබ්බදුග්ගං සුබ්බවිපාකනති. අනුපදජ්ජෙය්‍යාසී තිං
 රුහුල ඵවරූපං වචිකමමං.

1. ගොසී - සිඤ්ඤ. 2 සංවත්තති - PTS.

රාහුලයෙනි, තෙපි කයින් කම්‍ය කොට ද තොපගේ එ මැ කායකම්‍ය පිරික්සියයුතු යැ : “මම යම් කම්‍යක් කයින් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : “මම කයින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි නම් මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ කායකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු කාය-කම්‍ය ශාක්‍ෂණ් කෙරෙහි හෝ තුවණැති සමුච්චරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ, විවරණය කළයුතු යැ, හෙලි කළ යුතු යැ, දෙශනා කොට විවරණය කොට හෙලි කොට ආයතිසංවරයට පැමිණිය යුතු, තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද; “මම කයින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති. පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති. මේ කායකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රිතිප්‍රමෝදයෙන් කුසල්දහමිහි දවරය හික්මෙමින් වෙසෙන්නහු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි බසින් යම් මැ කම්‍යක් කරනු කැමැත්තහු ද, තොප විසින් එ මැ වාක්කම්‍ය පිරික්සිය යුතු යැ : “මම යම් කම්‍යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම බසින් යම් කම්‍යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය . . . . . දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්විපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් බසින් මෙබඳු කම් එකක්නෙන් නො කළයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : “මම බසින් යම් කම්‍යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ වාක්කම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් බසින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප බසින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මැ වාක්කම්‍ය පිරික්සිය යුතු යැ : “මම බසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම බසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්‍ය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම බසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ. සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්‍ය කරව.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් බසින් කම්ප කොට ද තොපගේ එ මැ වාක්කම්ප පිරික්සිය යුතු යැ : "මම බසින් යම් කම්පයක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්පයක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු වාක්කම්ප ඥානාන්තර කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුච්ඡාරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ, විවරණය කළයුතු යැ, හෙලිකළ යුතු යැ, දේශනා කොට විවරණය කොට හෙලි කොට ආයතියවරයට පැමිණියයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්පයක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ සුබව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රීතිප්‍රවේදායෙන් කුසල්දහම්හි දවරය හික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, තෙපි මනසින් යම් මැ කම්පයක් කරනු කැමැති වවු ද, තොප විසින් එ මැ මනාකම්ප පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්පයක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පයක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනා කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් ඒකාන්තයෙන් නො කටයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පයක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ මනාකම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප මනසින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මැ මනාකම්ප පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්පයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්බව්පාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු

සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං කරොමි. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවත්ත- ව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුබ්‍රිද්‍රයං සුබ්විපාකන්ති. අනු- පදජේජය්‍යාසි තිං රාහුල ඵචරූපං මනොකමමං.

කතාපි තෙ රාහුල මනසා කමමං තදෙව තෙ මනොකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනනු බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,¹ අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛුද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යා- ඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛුද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති ඵචරූපො² තෙ රාහුල මනොකමමො³ අච්චිසිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජ්ඣුච්ඡිතබ්බං, අච්චිසිතා හරාසිතා ජ්ඣුච්ඡිතා ආයතිං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුබ්‍රිද්‍රයං සුබ්විපාකන්ති. තෙනෙව තිං රාහුල පිතිපාඉජ්ජේජන විහරෙය්‍යාසි අගොරත්තානුසිකඛි කුසලෙසු ධමොසු.

යෙ හි කෙපි රාහුල අතීතමඤ්චානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙසුං, වචිකමමං පරිසොධෙසුං, මනොකමමං පරිසොධෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වචිකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුං.

යෙහිපි කෙපි රාහුල අනාගතමඤ්චානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙසුන්ති, වචිකමමං පරිසොධෙසුන්ති, මනොකමමං පරිසොධෙසුන්ති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුන්ති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වචිකමමං පරිසොධෙසුන්ති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුන්ති.

යෙහිපි කෙපි රාහුල ඵතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙන්ති, වචිකමමං පරිසොධෙන්ති, මනොකමමං පරිසොධෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙන්ති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වචිකමමං පරිසොධෙන්ති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙන්ති.

1. සංවත්තතිති - සිඉ. සංවත්ති - PTS
2. ඵචරූපං පන - මජ්ඣ. ඵචරූපං පන - ස්‍යා.
3. මනොකමමං - මජ්ඣ.

මනාකම්‍ය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති, මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු මනාකම්‍ය කරව.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් කම්‍ය කොට ද තොපගේ එ මැ මනාකම්‍ය පිරික්සිය යුතු යැ : “මම මනසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද, මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : මම මනසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි තොප විසින් මෙසේ මනාකම්‍යෙහි පිඩිත වියයුතු යැ ලජ්ජා වියයුතු යැ ජුගල්සා ඉපැදවියයුතු යැ. පිඩිත වැ ලජ්ජිත වැ ජුගල්සා කොට ආයතියංචරයට පැමිණියයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින්-තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රීතිප්‍රමෝදායෙන් කුසල්දහම්‍හි දවරය හික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ.

රාහුලයෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යි.

රාහුලයෙනි, මෙකල්හි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්සපිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති, පිරික්සපිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත්.

140 මජ්ඣම ප. - ගභපණි ව. [2.2.1 අමබලච්ඡික රාහුලොවාද සුඤ්ඤා]

තසමාතිහ රුහුල, පච්චචේකතිකා, පච්චචේකතිකා, කායකමමං පරිසොධෙසාමි¹ පච්චචේකතිකා, පච්චචේකතිකා, චිච්ඤමමං පරිසොධෙසාමි.¹ පච්චචේකතිකා, පච්චචේකතිකා, මනොකමමං පරිසොධෙසාමාති² එවං හි වො³රුහුල සිකතිතබ්බන්ති.

ඉදමමොච භගවා. අත්තමනො ආයසමා රුහුලො භගවනො භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

අමබලච්ඡික රාහුලොවාද සුඤ්ඤා පඨමං.

---

1. පරිසොධෙසාමි - මජ්ඣ. සූ. 1.
2. පරිසොධෙසාමිති - මජ්ඣ. සූ. 1.
3. එවං හි තෙ - මජ්ඣ. සූ. 1.

එහෙයින් රාහුලයෙනි, මෙහි පිරික්සපිරික්සා කායකම්ය පිරිසුදු කරමහ, පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්ය පිරිසුදු කරමහ. පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්ය පිරිසුදු කරමහ'යි රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙසේ මැ හික්මියයුතු.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. සතුටුසිත් ඇති රාහුලායුෂ්මත්භූ භාග්‍යවතුන් ගේ භාෂිතයට සතුටු වූහ'යි.

පළමු වැනි අම්බලවහිකරාහුලොවාදසූත්‍රය යි.

2. 2. 2.

මහාරාහුලොවාද සුඛය

එවිං මේ සුඛං. එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො භගවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චිරං ආදාය සාවච්චියං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආයස්මාපි ඛො රාහුලො පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චිරං ආදාය භගවන්තං පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුබන්ධි. අථ ඛො භගවා අපලොකෙත්ථා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ථාසි:

යං කිඤ්චි රාහුල රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පන්තං අඤ්ඤානං වා ඔභිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුමුඛං වා හිතං වා පණ්ණිතං වා යං දුරේ සත්තිකෙ වා සබ්බං තං රූපං තෙනං මම් නෙසොභමස්මි න මේසො අත්තා'ති එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දච්චබ්බන්ති. රූපමේව නු ඛො භගවා, රූපමේව නු ඛො සුගන්තාති. රූපමපි රාහුල, වේදනාපි රුහුල, සඤ්ඤාපි රුහුල, සංඛාරාපි රුහුල, විඤ්ඤාණමපි රුහුලාති.

අථ ඛො ආයස්මා රුහුලො 'කොන්'ජ් භගවතා සමමුඛා ඔවාදෙන ඔවදිනො ගාමිං පිණ්ඩාය පවිසිස්සන්ති'ති තනො පටිනිවත්තිත්ථා අඤ්ඤාතරස්මි රුකඛමුලෙ නිසිද්දි පලලඛකං ආභුජ්ථා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපච්චපෙත්ථා. අඤ්ඤා ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං රුහුලං අඤ්ඤාතරස්මි රුකඛමුලෙ නිසිත්තං පලලඛකං ආභුජ්ථා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපච්චපෙත්ථා. දිස්වාන ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ථාසි: ආනාපානසතිං රුහුල භාවනං භාවෙහි. ආනාපානසති රාහුල භාවිතා ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසාති.

අථ ඛො ආයස්මා රුහුලො සායනහසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිනො යෙන භගවා තෙත්ථපභවකම්, උපසඛකම්ථා භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසිද්දි, එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං එතදවොච: කථං භාවිතා නු ඛො භනෙත්ථ ආනාපානසති කථං ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසාති.

යං කිඤ්චි රාහුල අඤ්ඤානං පච්චන්තං කකඛලං බරිගතං උපාදිත්තං, සෙය්‍යපීදං: කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං නහාරු අච්චි අච්චිමිඤ්ඤා වකකං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අත්තගුණං උදරියං කර්හං යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අඤ්ඤානං පච්චන්තං කකඛලං බරිගතං උපාදිත්තං, අයං වුච්චති රාහුල අඤ්ඤාතරිකා පථවිධාතු. යා වෙච ඛො පන අඤ්ඤාතරිකා පථවිධාතු යා ව ඛාහිරා පථවිධාතු පථවිධාතුරෙවෙසා. තං 'තෙනං මම්, නෙසොභමස්මි, න මේසො අත්තා'ති එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දච්චබ්බං. එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා පථවිධාතුයා නිබ්බිදන්ති. පථවිධාතුයා විතං විරාජෙති.

2. 2. 2

මහාරාහුලෝචාද යුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර නිසා ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවරට පිටු පිණිස වැඩිසේක. ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ ද පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපස තුහුබන්හ. එකල්හි බුදුහු පෙරලා බලා ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් ඇමැතුහ: "රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික වෙවයි බාහිර වෙවයි ඕදරික වෙවයි සුක්ෂම වෙවයි හීන වෙවයි ප්‍රණීක වෙවයි, යම් කිසි අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන්ත වූ රූපයෙක් ඇද්ද, දුර වූ හෝ ළඟ වූ හෝ යම් රූපයෙක් ඇද්ද එ හැම රූපය "තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්කයුතු යයි වදළහ. 'රූපය මැ ද භාග්‍යවතුන් වහන්ස, රූපය මැ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සැ'යි. රාහුලය, රූපයක් වේදනාවක් සංඤ්චක් සංස්කාරයෝත් විඤ්ඤායත් දක්ක යුතු යැ'යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ කවරෙක් අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් හමුයෙහි අවවාදයෙන් අවවාද කරන ලද්දේ ගමට පිටු පිණිස පිරිසියේ ඇද්ද'යි එයින් මැ නැවැත් එක්තරා රුක්ඛුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සථානාහිමුට කොට සිහි එළවා හුන්හ. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ එක්තරා රුක්ඛුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සථානාහිමුට කොට සිහි එළවා හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් දුටහ. දැක ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් ඇමැතුහ: "රාහුලයෙනි, ආනාපානසති භාවනාව වඩව. රාහුලයෙනි, වඩනලද පුනපුනා වඩනලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වෙයි, මහත් අනුසස් වෙ" යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ සවස් වෙලෙහි සමවකින් නැගී සිටියාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: "වහන්ස, කිසෙයින් වඩනලද, කිසෙයින් බහුල කරනලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වෙ ද, මහත් අනුසස් වෙ ද?යි.

රාහුලයෙනි, තමා පිළිබඳ වූ තමා නිසා හටගත් කකිඟ වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙක් වෙ ද ඒ මෙසේ යැ: කෙස් ලොම් නිය දත් සිව් මස් තහර ඇට ඇටමිදුළු වකුගඩු හදමස් අක්මා දලඹු බඩදිව පපුමස අතුණු අතුණුබහන් නො පැසුණු අහර පැසුණු අහර යන මෙ ද, තවද අන්‍ය වූ ත් තමා පිළිබඳ තමා නිසා හටගත් කකිඟ වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙකුත් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතුවක් ඇද්ද, යම් බාහිර වූ පෘථිවිධාතුවකුත් ඇද්ද, තෙල පෘථිවිධාතු මැ යි. ඒ පෘථිවිධාතුව "තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දැක පෘථිවිධාතුවෙහි උකටලී වෙයි, පෘථිවිධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

කතමා ච රුහුල ආපොඛාතු: ආපොඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා බාහිර. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා අපොඛාතු: යං අජ්ඣතනං පච්චතනං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: පිත්තං සෙච්චං පුඤ්ඤා ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුඤ්ඤා වසා බෙලො සිඛ්ඤාතිකා ලසිකා මුත්තං, යං වා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්ඤී අජ්ඣතනං පච්චතනං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා ආපොඛාතු. යා චෙවි බො පන අජ්ඣතතිකා ආපොඛාතු, යා ච බාහිර ආපොඛාතු ආපොඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දධංඤං. ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා අපොඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. ආපොඛාතුයා චිත්තං විරුජෙති.

කතමා රුහුල තෙජෝඛාතු: තෙජෝඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා බාහිර. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු: යං අජ්ඣතනං පච්චතනං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: යෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජීරියති, යෙන ච පරිබ්ඤ්ඤාති, යෙන ච අසිතපිත්තබ්බං සිත්තසාසිතං සමමා පරිණාමං ගච්ඡති. යං වා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්ඤී අජ්ඣතනං පච්චතනං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු. යා චෙවි බො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු, යා ච බාහිර තෙජෝඛාතු, තෙජෝඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දධංඤං. ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා තෙජෝඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. තෙජෝඛාතුයා චිත්තං විරුජෙති.

කතමා ච රුහුල වායොඛාතු: වායොඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා බාහිර. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොඛාතු: යං අජ්ඣතනං පච්චතනං වායො වායොගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: උභිධගමා වාතා අධොගමා වාතා කුච්ඡිසයා වාතා කොට්ඨසයා¹ වාතා අධගමධිකානු-සාරිනො වාතා අසායොසො පසායොසො ඉති. යං වා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්ඤී අජ්ඣතනං පච්චතනං වායො වායොගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොඛාතු යා චෙවි බො පන අජ්ඣතතිකා වායොඛාතු, යා ච බාහිර වායොඛාතු, වායොඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දධංඤං. ඵවමෙනං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා වායොඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. වායොඛාතුයා චිත්තං විරුජෙති.

කතමා ච රුහුල ආකාසඛාතු: ආකාසඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා බාහිර. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා ආකාසඛාතු: යං අජ්ඣතනං පච්චතනං ආකාසං ආකාසගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං කණ්ණවර්ණං නාසවර්ණං මුඛචාරං, යෙන ච අසිතපිත්තබ්බං සිත්තසාසිතං අජ්ඣොගරති යත්ථ ච අසිතපිත්තබ්බං සිත්තසාසිතං සත්තිව්ඨති, යෙන ච අසිතපිත්තබ්බං සිත්තසාසිතං අධොභාගා² තික්ඛමිති. යං වා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්ඤී අජ්ඣතනං පච්චතනං ආකාසං ආකාසගතං උපාදින්නං³ අයං වුච්චති රුහුල

1. කොට්ඨාසයා - මජ්ඣම. 2. අධොභාගං - මජ්ඣම.
3. අභං අභගතං විචරං විචරගතං අසංචුට්ඨං මංසලොභිතෙති උපාදින්නං - මජ්ඣම. ස්‍යා.

රාහුලය, ආපොධාතු කවර යත් “ආපොධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්තී යැ බාහිර ද වන්තී යැ. රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් ආපයෙක් ආපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂභාවලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : පිත, සෙම, සුයා යැ ලෙහෙ යැ සෝදිය යැ මේදතෙල ,කඳුළු යැ වූරුණුතෙල, කෙළ යැ මුකුණු යැ සඳමිදුළු යැ මු යැ යන මේ යි. තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් කිසි අන්‍ය වූත් ආපයෙක් ආපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂභාව ලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතු යයි කියනු ලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික ආපෝධාතු-යෙක් ඇද්ද, යම් බාහිර ආපෝධාතුවකුත් ඇද්ද, තෙලෙ ආපෝධාතු මැ යි. ඒ ආපෝධාතුව “තෙලෙ මාගේ නො වෙයි තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ” යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දන ආපෝධාතුවෙහි උකටලි වෙයි. ආපොධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙනි, තේජෝධාතු කවර යත් : තේජෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්තී යැ බාහිර ද වන්තී යැ. රාහුලයෙනි, ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ තේජසෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වේ ද, ඒ මෙසේ යැ : (කිපුණු) යම් තේජෝගතයෙකින් මෙ කය තැවේ ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දිරා ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දූවේ ද, යමෙකින් බුදිනලද පානය කරනලද, කනලද රසවිදිනලද ආහාරය (රස රක්තාදි විසින්) පරිඤ්ඤාමයට යේ ද, (එ ද), තවද අන්‍ය වූත් තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් තේජසෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වේ ද, රාහුලයෙනි, මේ ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර තේජෝධාතුවකුත් වේ ද, මේ තේජෝධාතු මැ යි. ඒ තේජෝධාතුව ‘තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි, තෙලෙ මා ගේ ආත්මය නො වේ’. යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක තේජෝධාතුවෙහි උකටලි වෙයි. තේජෝධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙනි, වායෝධාතු කවර යත්; වායෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්තී යැ බාහිර ද වන්තී යැ, රාහුලයෙනි, ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු කවර යත් : අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වූ වායුවක් වේ ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : උඛට නැගෙන වාත යැ, යටට බස්නා වාත යැ, අතුණින් බැහැර පවත්නා වාත යැ, අතුණු තුළ පවත්නා වාත යැ, අභපසභ සරනා වාත යැ, ආශ්වාස යැ, ප්‍රශ්වාස යැ යන මොහු යි. යළි අන්‍ය වූත් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වායුවක් ඇද්ද, රාහුලයෙනි, මේ ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු යයි කියනුලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර වායෝධාතුවකුත් වේ ද, තෙල වායෝධාතු මැ යැ, ඒ වායෝධාතුව ‘තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නොවෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ යයි තෙල මෙසේ ඇති සැටියෙන් සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක්ක යුතු යැ තෙල මෙසේ සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක වායෝධාතුවෙහි උකටලි වෙයි, වායෝධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙනි, ආකාශධාතු කවර යත් : ආකාශධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්තී යැ බාහිර ද වන්තී යැ, රාහුලයෙනි, ආධ්‍යාත්මික ආකාශධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්න වූ ආකාශයෙක් වේ ද, ඒ මෙසේ යැ : කන්සිද යැ නැහැසිද යැ මුවදෙර යැ යමෙකින් අසිතපිත බාසිතසාසිතය ඇතුළත ප්‍රවේශ කෙරේ ද, යම් අවකාශයෙකැ අසිතපිතබාසිතසාසිතය පිහිටාසිටි ද යමක් කරණ කොට අසිතපිතබාසිත සාසිතය අධොභාගයෙන් නික්මේ ද (එතැන් ද,) යළි අන්‍ය වූත් යම් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්නයෙක් වේ ද,

අජ්ඣතතිකා ආකාසධාතු. යා වෙච්ච ඛො පන අජ්ඣතතිකා ආකාසධාතු යා ච ඛාතිරා ආකාසධාතු, ආකාසධාතුරෙවෙසා. තං 'තෙනං මම්, තෙ'ඤොගමිසම්. න මේඤො අත්තා'ති එවමේනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දුට්ඨබ්බං. එවමේනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්ඛො ආකාසධාතුයා තිබ්බිජ්ඣති. ආකාසධාතුයා විතතං විරාජෙති.

පඨවිසමං රාහුල භාවනං භාවෙති, පඨවිසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති. ඤෙය්ථාපි රාහුල පඨවියා සුච්චි පි තික්ඛිපන්ති, අසුච්චි පි තික්ඛිපන්ති, ගුඨගතමි පි තික්ඛිපන්ති, මුත්තගතමි පි තික්ඛිපන්ති, ඛෙලුගතමි පි තික්ඛිපන්ති, පුබ්බගතමි පි තික්ඛිපන්ති, ලොභිතගතමි පි තික්ඛිපන්ති. න ච තෙන පඨවි අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේච්ච ඛො තිං රාහුල පඨවිසමං භාවනං භාවෙති. පඨවිසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති.

ආපොසමං රාහුල භාවනං භාවෙති, ආපොසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති. ඤෙය්ථාපි රාහුල ආපසමිං සුච්චි පි ඛොචන්ති, අසුච්චි පි ඛොචන්ති, ගුඨගතමි පි ඛොචන්ති, මුත්තගතමි පි ඛොචන්ති, ඛෙලුගතමි පි ඛොචන්ති, පුබ්බගතමි පි ඛොචන්ති, ලොභිතගතමි පි ඛොචන්ති. න ච තෙන ආපො අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේච්ච ඛො තිං රාහුල ආපොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධස්සන්ති.

තෙජෝසමං රාහුල භාවනං භාවෙති, තෙජෝසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති. ඤෙය්ථාපි රාහුල තෙජෝ සුච්චි පි ඛහති¹ අසුච්චි පි ඛහති, ගුඨගතමි පි ඛහති, මුත්තගතමි පි ඛහති, ඛෙලුගතමි පි ඛහති, පුබ්බගතමි පි ඛහති. ලොභිතගතමි පි ඛහති. න ච තෙන තෙජෝ අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේච්ච ඛො තිං රාහුල තෙජෝසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධස්සන්ති.

වායොසමං රාහුල භාවනං භාවෙති, වායොසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො² උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති. ඤෙය්ථාපි රාහුල වායො සුච්චි පි උපවායති, අසුච්චි පි උපවායති, ගුඨගතමි පි උපවායති, මුත්තගතමි පි උපවායති, ඛෙලුගතමි පි උපවායති, පුබ්බගතමි පි උපවායති, ලොභිතගතමි පි උපවායති. න ච තෙන වායො අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේච්ච ඛො තිං රාහුල වායොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධස්සන්ති.

ආකාසසමං රාහුල භාවනං භාවෙති. ආකාසසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති, ඤෙය්ථාපි රාහුල ආකාසො න කඤ්චි පතිට්ඨිතො, එවමේච්ච ඛො තිං රාහුල ආකාසසමං භාවනං භාවෙති. ආකාසසමං හි තෙ රාහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එසාසා විතතං න පරියාදාය ධස්සන්ති.

1. දහති - මජ්ඣං. 2. විතතං භාවයතො - PTS.

රාහුලයෙනි, මේ ආධ්‍යාත්මික ආකාශධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික ආකාශ ධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර ආකාශධාතුවකුත් වේ ද, තෙල ආකාශධාතු මෑ යෑ. ඒ ආකාශ ධාතුව 'තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මා ගේ ආත්මය නො වේ' යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්ක යුතු යෑ. තෙල මෙසේ සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක ආකාශධාතුවෙහි උකටලි වෙයි. ආකාශධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙනි, පෘථිවිය හා සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙනි, පෘථිවිය සම කොට බවුන් වඩන තොප ගේ සිතෑ උපත් ඉෂ්ටානිෂ්ට වූ ස්පර්ශයෝ සිත භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙනි, යම්සේ පෘථිවියෙහි පච්ඡු දූයක් බහාලක් ද, අපච්ඡු දූයක් බහාලක් ද, ගුරුයක් බහාලක් ද, මූත්‍රයක් බහාලක් ද, කෙළක් බහාලක් ද, පුයාක් බහාලක් ද ලොහිතයක් බහාලක් ද එයින් පෘථිවිය නො ද පෙළෙයි නො ද ලජ්ජිත වෙයි නො ද පිළිකුල් කෙරෙයි. එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, තෙපි පෘථිවිය සම කොට බවුන් වඩව, රාහුලයෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථිවී සම කොට බවුන් වඩන තොප ගේ සිතෑ උපත් ඉෂ්ටානිෂ්ට වූ ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො 'සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙනි, ආපය සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙනි, ආපය සම කොට බවුන් වඩන තොප ගෙ සිත උපත් ඉෂ්ටානිෂ්ට වූ ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙනි, යම්සේ ආපයෙහි පච්ඡුයක් අපච්ඡුයක් දෙවිත් ද ගුරුයක් දෙවිත් ද මූත්‍රයක් දෙවිත් ද කෙළක් දෙවිත් ද පුයාක් දෙවිත් ද ලෙයක් දෙවිත් ද එයින් ආපය නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, තෙපි ආපය සම කොට බවුන් වඩව . . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙනි, තේජස් සම කොට බවුන් වඩව. තේජස් සම කොට බවුන් වඩන තොප ගේ සිතෑ උපත් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙනි, යම්සේ තේජස් පච්ඡුයක් දවා ද අපච්ඡුයක් දවා ද ගුරුයක් දවා ද මූත්‍රයක් දවා ද කෙළක් දවා ද පුයාක් දවා ද ලෙයක් දවා ද එයින් තේජස් නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, තෙපි තේජස් සම කොට බවුන් වඩව . . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙනි, වායු සම කොට බවුන් වඩව, රාහුලයෙනි, වායෝධාතු සම කොට බවුන් වඩන තොප ගේ සිතෑ උපත් ඉෂ්ටානිෂ්ට වූ ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. යම්සේ වායුව පච්ඡුය කරාත් හමා ද අපච්ඡුය කරාත් හමා ද ගුරුය කරාත් හමා ද මූත්‍රය කරාත් හමා ද බෙළය කරාත් හමා ද පුයා කරාත් හමා ද ලෙහෙය කරාත් හමා ද එයින් වායුව නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද, එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, තෙපි වායු සම කොට බවුන් වඩව. . . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙනි, ආකාශය සම කොට බවුන් වඩව. ආකාශය සම කොට බවුන් වඩන තොප සිත උපත් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙනි, යම්සේ අහස කිසි තැනෙක නො පිහිටියේ වේ ද, එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, තෙපි අහස සම කොට බවුන් වඩව. අහස සම කොට බවුන් වඩන තොප සිත උපත් ඉෂ්ටානිෂ්ට ස්පර්ශයෝ භාත්පයින් මැඩගෙන නො සිටිත්,

මේතනං රුහුල භාවනං භාවෙති. මේතනං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යො ව්‍යාපාදො සො පභිසික්ඛති. කරුණං රුහුල භාවනං භාවෙති. කරුණං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යා විගෙහා සා පභිසික්ඛති. මුද්දිතං රුහුල භාවනං භාවෙති. මුද්දිතං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යා අරතී සා පභිසික්ඛති. උපෙක්ඛං රුහුල භාවනං භාවෙති. උපෙක්ඛං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යො පටිගො සො පභිසික්ඛති.

අසුභං රුහුල භාවනං භාවෙති. අසුභං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යො රාගො සො පභිසික්ඛති. අනිච්චකඤ්ඤං රුහුල භාවනං භාවෙති. අනිච්චකඤ්ඤං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො යො අසම්මානො සො පභිසික්ඛති.

ආනාපානසති¹ රුහුල භාවනං භාවෙති. ආනාපානසති රුහුල² භාවනා ඛහුලීකතා මහපථො හොති මහානිසංසා. කථං භාවනා ච රුහුල ආනාපානසති කථං ඛහුලීකතා මහපථො හොති මහානිසංසා : ඉධ රුහුල භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසිදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සනොච අක්ඛසති, සනො පක්ඛසති, දිඝං වා අක්ඛසනො දිඝං අක්ඛසාමීති පජානාති, දිඝං වා පක්ඛසනො දිඝං පක්ඛසාමීති පජානාති, රක්ඛං වා අක්ඛසනො රක්ඛං අක්ඛසාමීති පජානාති, රක්ඛං වා පක්ඛසනො රක්ඛං පක්ඛසාමීති පජානාති, සබ්බ කායපට්ඨංවෙදී අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පක්ඛමායං කායසංඛාරං අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පක්ඛමායං කායසංඛාරං පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පිතිපට්ඨංවෙදී අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පිතිපට්ඨංවෙදී පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති. සුඛපට්ඨංවෙදී අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, සුඛපට්ඨංවෙදී පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, විතත සංඛාරපට්ඨංවෙදී අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, විතතසංඛාරපට්ඨංවෙදී පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පක්ඛමායං විතතසංඛාරං අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, පක්ඛමායං විතතසංඛාරං පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, විතතපට්ඨංවෙදී අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, විතතපට්ඨංවෙදී පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, අභිප්පමොදයං විතතං අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, අභිප්පමොදයං විතතං පක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, සමාදහං විතතං අක්ඛසික්ඛාමීති සික්ඛති, සමාදහං

1. ආනාපානසතිං - මජ්ඣං.
 2. ආනාපානසති හි තෙ රුහුල - මජ්ඣං.

රාහුලයෙනි, චෛත්‍රිභාවනා වධිව. රාහුලයෙනි, චෛත්‍රිභාවනා වධිත තොප ගේ යම් ව්‍යාපාදයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වධිව. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වධිත තොප ගේ යම් විභිංසාවක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, මුද්දිතාභාවනා වධිව. රාහුලයෙනි, මුද්දිතාභාවනා වධිත තොප ගේ යම් (ප්‍රාන්තයෙතාසනායන්ති හා අධිකුලෙ ධම්මන්ති) උකච්චිච්චෙක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වධිව. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වධිත තොපට යම් ප්‍රතිසයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, අභ්‍රහභාවනා වධිව. රාහුලයෙනි, අභ්‍රහභාවනා වධිත තොපට යම් රාගයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, අතිතාසංඥ වධිව. රාහුලයෙනි, අතිතාසංඥා වධිත තොපට යම් අස්මිමානායෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, ආනාපානසති භාවනා වධිව, රාහුලයෙනි, වධිතලද පුනපුනා වධිතලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, කියෙයිත් වධිතලද බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වේ ද මහත් අනුසස් ඇති වේ ද? රාහුලයෙනි, මේ සස්තෙති මහණ වනසෙනසුතට හියේ හෝ රුක්චුලට හියේ හෝ ඉතාසාරයට හියේ හෝ ජලක් බැඳ කය සාපු කොට තබා පිහිය කම්පිතානාභිමුඛ කොට එළවා හිදියි. හේ පිහි ඇති වූ ආශ්වාස කෙරෙයි, පිහි ඇති වූ ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි, දීඨ කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. දීඨ කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිදුච්චිත් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිදුච්චිත් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුඛය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුඛය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිදුච්චිත් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිදුච්චිත් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යාන විත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යානවිත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත මොනොවට

චතතං පසාසිසාමීති සිකඛති, විමොචයං චතතං අසාසිසාමීති සිකඛති,
 විමොචයං චතතං පසාසිසාමීති සිකඛති, අනිච්චානුපසසි අසාසිසාමීති
 සිකඛති, අනිච්චානුපසසි පසාසිසාමීති සිකඛති, විරාගානුපසසි අසා-
 සිසාමීති සිකඛති, විරාගානුපසසි පසාසිසාමීති සිකඛති, නිරෝධානුපසසි
 අසාසිසාමීති සිකඛති, නිරෝධානුපසසි පසාසිසාමීති සිකඛති, පටි-
 නිසංග්ගානුපසසි අසාසිසාමීති සිකඛති, පටිනිසංග්ගානුපසසි පසාසිසා-
 මීති සිකඛති. එවං භාවිතා ඛො රුහුල ආනාපානසති එවං බහුලිකතා
 භගට්ඨා භොති මහාතිසංඝා. එවං භාවිතාය ඛො රුහුල ආනාපානසතිසා
 එවං බහුලිකතාය යෙපි හෙ විජිමිකා අසාසිසාසා¹ හෙපි විදිතාව
 නිරුජ්ඣන්ති හො අවිදිතාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමධො අයස්මි රුහුලො භගවධො භාසිතං
 අභිනඤ්ඤිති.

මහාරාහුලොවාදසුභාසං දුතියං.

---

1. අසාසිසා - මජ්ඣං.

පිහිටුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත මොනොවට පිහිටුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත මුදුමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත මුදුමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අතිත්‍ය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අතිත්‍ය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විරාගය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විරාගය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ලනිරෝධය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ලනිරෝධය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සභිය (විදුමිනාව හා මාමිය) අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සභිය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. රාහුලයෙනි, මෙසේ වඩනලද මෙසේ සුනසුනා වඩනලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල වෙයි, මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, ආනාපානසතිය මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි යම් පස්වීම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු ද ප්‍රකට වූවාහු මැ නිරුද්ධ වෙයි, අප්‍රකට වූවාහු නිරුද්ධ නො වෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. ඔහුට සිත් ඇති ආසුෂමත් රාහුලහදයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සේ භාෂිතය අභිනන්දනා කළහ'යි.

දෙ වැනි මහාචාර්යලොව්‍යාදසූත්‍ර යි.

2. 2. 3

වූලමාලුඛකය සුඛය

එවිට මේ සුඛය. එක සමයට හඟවා සාවස්තිය විහරති ජේතවනේ අනාඨපිණ්ඩකයා ආරාමේ. අප බො ආයඤ්චා මාලුඛකයුඛකයා රහොගතයා පතිසලලීනකයා එවිට වෙනසො පරිවිතකකො උදපාදි: යාතිමාති දිවසීගතාති හඟවතා අඛ්‍යාකතාති ධපිතාති පරිකඛිතතාති. සසානො ලොකො ඉතිපි, අසසානො ලොකො ඉතිපි, අනන්තො ලොකො ඉතිපි, අනන්තො ලොකො ඉතිපි, නං ජීවං නං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මේ හඟවා න ඛ්‍යාකරොති. යාති මේ හඟවා න ඛ්‍යාකරොති, තමො න රැව්වති, තමො න බමති, සොභං හඟවන්තං උපසඛකමිනා එතමන්ථං පුච්ඡිසාමි. සචේ මේ හඟවා ඛ්‍යාකරිසාති: සසානො ලොකොති වා, අසසානො ලොකොති වා, අනන්තො ලොකොති වා, අනන්තො ලොකොති වා, නං ජීවං නං සරීරනති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා, හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා එවාභං හඟවති බුහව්වරියං චරිසාමි. නො චේ මේ හඟවා ඛ්‍යාකරොති: සසානො ලොකොති වා, අසසානො ලොකොති වා—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං සිකඛං පච්චකඛාය හිනායාවතතිසාමිති.

අප බො ආයඤ්චා මාලුඛකයුඛකො සායනසමයං පතිසලලානා වූවසිනො යෙන හඟවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා හඟවන්තං අභිවාදෙනා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො බො ආයඤ්චා මාලුඛකයුඛකො හඟවන්තං එතදවොච:

ඉධ මයං හන්තෙ රහොගතයා පතිසලලීනකයා එවිට වෙනසො පරිවිතකකො උදපාදි: යාතිමාති දිවසීගතාති හඟවතා අඛ්‍යාකතාති ධපිතාති පරිකඛිතතාති: සසානො ලොකො ඉතිපි, අසසානො ලොකො ඉතිපි—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මේ හඟවා න ඛ්‍යාකරොති. යාති මේ හඟවා න ඛ්‍යාකරොති, තමො න රැව්වති, තමො න බමති. සොභං හඟවන්තං උපසඛකමිනා එතමන්ථං පුච්ඡිසාමි. සචේ මේ හඟවා ඛ්‍යාකරිසාති: සසානො ලොකොති වා, අසසානො ලොකොති වා—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං හඟවති බුහව්වරියං චරිසාමි. නො චේ මේ හඟවා ඛ්‍යාකරිසාති: සසානො ලොකොති වා, අසසානො ලොකොති වා—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං සිකඛං පච්චකඛාය හිනායාවතතිසාමිති.

2. 2. 3

මූලමාලුඛකය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක්කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් ආයුෂ්මත් මූලමාලුඛකය තෙරුනට මෙසේ සිතට විතකියෙක් උපත. භාග්‍යවතුන් විසින් : “ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අආශ්වත යයි ද ලෝකය අන්තවත් යයි ද ලෝකය අනන්තවත් යයි ද එ මැ ජීව යැ එ මැ ශරීර යයි ද ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ යි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි. නො වන්නේ නො වේ යයි ද” යි යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබනලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙහි. යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් එය මට නො රිසි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුදුන් කරා එළැඹ මෙ කරුණ පුළුස්සෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : “ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අන්තවත් යැ හෝ ලෝකය අනන්තවත් යැ හෝ එ මැ ජීව යැ එ මැ ශරීරයැ යි හෝ ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ යි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වන්නේත් නො ද නො වන්නේත් වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුදුන් කෙරෙහි බහිසර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : “ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අආශ්වත යැ හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රත්‍යා-බ්‍යානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි”

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මාලුඛකය පුත්‍ර, සවස් වෙලෙහි විවෙකයෙන් නැඟිසිටියේ බුදුන් කරා එළැඹ බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් මාලුඛකයපුත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ :

“වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් මාගේ සිතට මෙබඳු විතකියෙක් උපත. “ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අආශ්වත යයි ද . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි ද යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබන ලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙහි. බුදුහු යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද එය මට නො රිසි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුදුන් කරා එළැඹ මෙකරුණ පුළුස්සෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : “ලෝකය ආශ්වත යැ යි හෝ ලෝකය අආශ්වත යයි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුදුන් කෙරෙහි බහිසර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : ‘ලෝකය ආශ්වත යයි හෝ ලෝකය අආශ්වත යයි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රත්‍යා-බ්‍යානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි’ යි.

සචෙ භගවා ජානාති, 'සංඝනො ලොකො'ති, සංඝනො ලොකොති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. සචෙ භගවා ජානාති, 'අසංඝනො ලොකො'ති අසංඝනො ලොකොති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති, 'සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා ඵනදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං, 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'අනන්තවා ලොකො'ති. අනන්තවා ලොකොති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'අනන්තවා ලොකො'ති. අනන්තවා ලොකොති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති 'අනන්තවා ලොකො'ති වා අනන්තවා ලොකොති වා. අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා ඵනදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'තං ජීවං තං සරීරං'නති. තං ජීවං තං සරීරංනති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං'නති. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරංනති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති 'තං ජීවං තං සරීරංනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරංනති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා ඵනදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'භොති තථාගනො පරමමරණා'ති. භොති තථාගනො පරමමරණාති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'න භොති තථාගනො පරමමරණා'ති. න භොති තථාගනො පරමමරණාති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති භොති තථාගනො පරමමරණාති වා න භොති තථාගනො පරමමරණාති වා අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා ඵනදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණා'ති. භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණාති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණා'ති. නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණාති මෙ භගවා ඛ්‍යාතරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණාති වා, නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණාති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා ඵනදෙව උජ්ඣං භොති, යදිදං න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

ඡිත්තා තාභං මාලුඛකාසුචත ඵලං අචචං : ඵභි ඡිං මාලුඛකාසුචත මභි මුඛචරිතං වර, අභනෙත ඛ්‍යාතරිඤ්ඤාමි : සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා —පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණාති වාති. — නො භෙතං භනෙත. ඡිං වා පන මං ඵලං අචච : අභං භනෙත භගවති මුඛචරිතං වරිඤ්ඤාමි, භගවා මෙ ඛ්‍යාතරිඤ්ඤාමි : සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණාති වාති නො භෙතං භනෙත.

1. ඡිත්තා ඛො - සා.

ඉදින් බුදුහු 'ලෝකය ශාශ්වත යෑ'යි දනිත් නම් 'ලෝකය ශාශ්වත යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අශාශ්වත යෑ'යි දනිත් නම් 'ලෝකය අශාශ්වත යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "ලෝකය ශාශ්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාශ්වත යෑ'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්ම් නො දක්ම්, යන තෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි දනිත් නම් 'ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි දනිත් නම් 'ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අන්තවත් යෑ'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්ම් නො දක්ම්, යන තෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි දනිත් නම් බුදුහු මට 'ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි දනිත් නම් බුදුහු මට : 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු 'ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි හෝ ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්ම් නො දක්ම්, යන තෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ" යයි දනිත් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ" යයි දනිත් නම් සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්ම් නො දක්ම්' යන තෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ" යයි දනිත් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වේ" යයි දනිත් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙයි හෝ 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ නො ද දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට 'නො දන්ම් නො දක්ම්, යන තෙල වදන් මෑ සෘජු වේ" යයි.

මාලුඛකාපුත්‍රයෙනි, කිම තට මම මෙසේ කියෙමි ද : "ඊව මාලුඛකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි මා කෙරෙහි බබසර වෙසෙව මම තොපට "ලෝකය ශාශ්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාශ්වත යෑ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි" යයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මෑ යෑ. තවද තෙපි හෝ මට මෙසේ කීවහු ද : "වහන්ස, මම බුදුන් කෙරෙහි බබසර වෙසෙමි. බුදුහු මට : "ලෝකය ශාශ්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාශ්වත යෑ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ" යයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මෑ යෑ.

ඉති කීර මාළුඛකාපුත්ත නෙවාහන්තං වදාමි : එති තිං මාළුඛකා-
 පුත්ත මසි බුහමචරිතං වර අහං තෙ ඛ්‍යාකරිස්සාමි : සස්සතො
 ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න
 හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. නපි කීර මං තිං වදෙසි :
 අහං හන්තෙහ භගවති බුහමචරිතං වරිස්සාමි භගවා මෙ ඛ්‍යාකරිස්සාමි :
 සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා -පෙ-නෙව හොති
 න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. එවං සන්තෙ මොඝ-
 පුරිස කො සන්තො කං පච්චාචිකඛසි.

භො ඛො මාළුඛකාපුත්ත එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං භගවති
 බුහමචරිතං වරිස්සාමි, යාව මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරිස්සාමි : සස්සතො
 ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා -පෙ-
 නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. අඛ්‍යාකත-
 මෙව තං මාළුඛකාපුත්ත තථාගතෙන අස්ස. අථ භො පුස්සලො කාලං
 කරෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි මාළුඛකාපුත්ත පුරිසො සලලෙන විද්ධො අස්ස
 සවිසෙහ ගාලුපලෙපතෙන. තස්ස මිත්තාමච්චා, ඤාතිසාලොතිතා
 හිසකකං සලකතතං උපඨාපෙය්‍යං, භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං
 ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව න තං පුරිසං ජානාමි, යෙනමති විද්ධො :
 ඛතතිසො වා බුහමණො වා වෙස්සො වා සුද්දොවාති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි. යාව න තං
 පුරිසං ජානාමි, යෙනමති විද්ධො : එවංනාමො එවංගොන්තො ඉතිවාති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි. යාව න තං
 පුරිසං ජානාමි, යෙනමති විද්ධො දිසො වා රස්සො වා මජ්ඣමො වාති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි යාව න
 තං පුරිසං ජානාමි යෙනමති විද්ධො : කාලො වා සාමො වා
 ඉඤ්ඤාචර්ච වාති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව න තං
 පුරිසං ජානාමි, යෙනමති විද්ධො : අසුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා
 නගරෙ වාති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි යාව
 න තං ධුතං ජානාමි, යෙනමති විද්ධො : යදි වා වාපො යදිවා
 කොදණ්ඩොති.

භො එවං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව
 න තං ජීතං ජානාමි යාගමති විද්ධො : යදි වා අකකස්ස යදි වා
 සඤ්ඤාස්ස¹ යදි වා නභාරස්ස යදි වා මරුවාය යදි වා බීරපණ්ණිනොති.

---

1. සඤ්ඤාස්ස - මජ්ඣං.

මෙසේ මාලුඛකාසුත්‍රය මම තොපට නො මැ කියෙමි නම් : “එව තෙපි මාලුඛකාසුත්‍ර-
යෙනි, මා කෙරෙහි බලිසර වෙසෙව, මම තොපට ‘ලෝකය ශාශ්වත යැ’යි හෝ ‘ලෝකය
අශාශ්වත යැ’යි හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ
යැ’යි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි යයි. නො ද මට නො කියෙහි නම් : “වහන්ස, මම
බුද්ධන් කෙරෙහි බලිසර වෙසෙමි, බුද්ධු මට : “ලෝකය ශාශ්වත යැ’යි හෝ ‘ලෝකය
අශාශ්වත යැ’යි හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ
යැ’යි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ’යි. මෙසේ ඇති කල්හි තුවඡපුරුෂය, (යාවතක හෝ
යාවක) කවරෙක් වූයෙහි (යාවතක හෝ යාවක වූ) කවරක්භට ප්‍රකාශ කරන්නෙහි ද.

මාලුඛකාසුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : “යම් තාක් බුද්ධු මට “ලෝකය ශාශ්වත
යැ’යි හෝ ‘ලෝකය අශාශ්වත යැ’යි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ
වෙයි නො ද නො වෙ” යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් ඒතාක් මම බුද්ධන් කෙරෙහි
බලිසර නො වෙසෙමි” කියා නම් මාලුඛකාසුත්‍රය එය තරාභතයන් වීසින් ප්‍රකාශ නො
කරනලද මැ වන්නේ යැ. එකල්හි ඒ පුද්ගල කලුරිය කරන්නේ යැ යමෙසේ මාලුඛකා-
සුත්‍රය, පුරුෂයෙක් බොලු කොට තැවැරු වෂසහිත භියෙකින් විද්‍යාලද්දේ වන්නේ ද
ඕහුගේ සභයභවවෝ නැසභලේනැයෝ ශල්‍යවෙදුයකු එළවන්නාහු නම් හේ මෙසේ
කියන්නේ යැ : “ක්ෂත්‍රිය වෙවයි බ්‍රාහ්මණ වෙවයි වෛශ්‍ය වෙවයි ඉද්‍ර වෙවයි යමක්හු
වීසින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද යම්තාක් ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය
නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමක්හු වීසින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද හේ මෙබදු නම්
ඇත්තේ යැ මෙබදු ගෝත්‍ර ඇත්තේ යැ’යි යම් තාක් මම ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක්
මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමක්හු වීසින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද හේ දීඪී යැ හෝ
හුඬු යැ හෝ මධ්‍යම යැ හෝ යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය
නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමක්හු වීසින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද හේ කඵ යැ හෝ
සම්චන් යැ හෝ කබරසිවි ඇත්තේ යැ හෝ’යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් නො දනිමි ද ඒ තාක්
මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමක්හු වීසින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද හේ අසුචල්භමිහි
හෝ යැ නියමභමිහි හෝ යැ නුවරෙහි හෝ’යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් මම නො දනිමි ද
ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද ඉදින් වාපයෙක් වෙවයි
ඉදින් කොදණ්ඩයෙක් වෙවයි යම්තාක් මම ඒ දුන්න නො දනිමි ද ඒතාක් මම මේ ශල්‍ය
නො ගනිමි”යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලදුයෙමි ද ඉදින් වරාහුයින් කරනලද
වෙවයි ඉදින් හුණරැහැනින් කරනලද වෙවයි ඉදින් නභරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් මරුවා
(සණ) වැහැරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් කිරුපනින් කරනලද වෙවයි යම් තාක් ඒ දුනුදිය
නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි”යි.

සො ඵචං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි. යෙනමහි විද්ධො : යදි වා කච්ඡං යදි වා රොපිමනති.

සො ඵචං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි යෙනමහි විද්ධො : යස්ස පනෙනහි වාජ්ඣං, යදි වා භිජ්ඣස්ස යදි වා කඛකස්ස යදි වා කුලලස්ස යදි වා මොරස්ස යදි වා සිච්ච්චස්සනොති.

සො ඵචං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි. යෙනමහි විද්ධො : යස්ස නහාරුභාෂා පරික්ඛිතතං, යදි වා ගචස්ස යදි වා මහිසස්ස යදි වා රොරුවස්ස. යදි වා සෙමාරස්සාති.

සො ඵචං වදෙය්‍ය : න තාවාහං ඉමං සලලං අහරිස්සාමි. යාව න තං සලලං ජානාමි. යෙනමහි විද්ධො : යදි වා සලලං යදි වා බුරපං යදි වා වෙකණ්ඨං යදි වා නාරාවං යදි වා වච්ඡදනතං යදි වා කරවීරපතතනති. අඤ්ඤානමෙව තං මාළුඛකාසුභතා තෙන පුරිසෙහ අස්ස. අථ සො පුරිසො කාලං කරෙය්‍ය.

ඵචමෙව ඛො මාළුඛකාසුභතා සො ඵචං වදෙය්‍ය : න තාවාහං භගවති බුභමචරිං වරිස්සාමි, යාව මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරිස්සාති : සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා - පෙ - නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. අඛ්‍යාකතමෙව තං මාළුඛකාසුභතා තථාගතෙන අස්ස. අථ සො පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය.

සස්සතො ලොකොති වා මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති බුභමචරිං වාසො අභවිස්සාති. ඵචං නො. අසස්සතො ලොකොති මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති බුභමචරිං වාසො අභවිස්සාති. ඵචමපි නො. සස්සතො ලොකොති මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති අසස්සතො ලොකොති වා දිට්ඨියා සති අනෙච ජාති, අනි ජරු, අනි මරණං, සනති සොකපරිදෙවදුකඛි-පරිදෙවදුකඛිදෙමනස්සුපායාසා යෙසාහං දිට්ඨිව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

අනන්තවා ලොකොති මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති බුභමචරිං වාසො අභවිස්සාති. ඵචං නො. අනන්තවා ලොකොති මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති බුභමචරිං වාසො අභවිස්සාති. ඵචමපි නො. අනන්තවා ලොකොති මාළුඛකාසුභතා දිට්ඨියා සති අනන්තවා ලොකොති වා දිට්ඨියා සති අනෙච ජාති, අනි ජරු, අනි මරණං, සනති සොකපරිදෙවදුකඛි-දෙමනස්සුපායාසා යෙසාහං දිට්ඨිව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

2. නහාරුභාෂා - මජ්ඣං. 2. මහිසස්ස - මජ්ඣං.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලද්‍රයෙම ද ඉදින් කැසෙහි උපන් වෙවයි රෝපණය කොට වඩනලද වෙවයි යමතාක් ඒ භීය නො දනිම ද ඒ තාක් මම මේ ඉලාය නො ගනිමි’යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලද්‍රයෙම ද ඉදින් හිඳුලිහිණියකු ගේ වෙවයි ඉදින් ලොහොකුඩුවකුගේ වෙවයි ඉදින් උකුසකුගේ වෙවයි ඉදින් මොනරකුගේ වෙවයි ඉදින් සිරිලහනු ලිහිණියකුගේ වෙවයි යමක්සුගේ පතින් වෙග දනවන ලද ද ඒ භීය යමතාක් නො දනිම ද ඒ තාක් මම මේ ඉලාය නො ගනිමි’යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලද්‍රයෙම ද ඉදින් ගවයකුගේ වෙවයි ඉදින් මිහිවකුගේ වෙවයි ඉදින් වලසකුගේ වෙවයි ඉදින් වදුරකු ගේ වෙවයි යමකුගේ නහරින් වෙළන ලද නම ඒ භීය යම තාක් නො දනිම ද ඒ තාක් මම මේ ඉලාය නො ගනිමි’යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : “යමෙකින් මම විද්‍යාලද්‍රයෙම ද ඉදින් ඉලාය වෙවයි ඉදින් පුරප්ප වෙවයි ඉදින් වෙකණ්ඩ වෙවයි ඉදින් නාරාව වෙවයි ඉදින් වච්ඡදාන වෙවයි ඉදින් කරවීරපත්‍ර වෙවයි ඒ ඉලාය යමතාක් නො දනිම ද ඒ තාක් මම මේ ඉලාය නො ගනිමි’යි කියන්නේ නම, මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, ඒ පුරුෂයා විසින් තෙලෙ නො දානාලද මැ වන්නේ ද ඉක්බිති එපුරිස් කල්පරිය කරන්නේ යැ.

එසෙයින් මැ මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ කියා නම : “යමතාක් වුදුහු මට ලොකය ශාශ්වත යැ’ හෝ ‘ලෝකය අශාශ්වත යැ’ හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද ඒ තාක් මම වුදුන් කෙරෙහි බබසර නො වෙසෙමි’යි. මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, තරාගතයන් විසින් ඒ ප්‍රකාශ නො කරනලද මැ වෙයි. ඉක්බිති ඒ පුද්ගල තෙම කල්පරිය කරන්නේ යැ.

මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, ‘ලෝකය ශාශ්වත යැ’යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ ද’යි. එසේ නැත. මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, ‘ලෝකය අශාශ්වත යැ’යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ ද’යි. එසේත් නැත. මාලුභික්ෂුපුත්‍රය ‘ලෝකය ශාශ්වත යැ’ හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි ‘ලෝකය අශාශ්වත යැ’ හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි ‘මම යම ධම්මකතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, ‘ලෝකය අන්තවත් යැ’යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ ද’යි එසේ නැත. ‘ලෝකය අන්තවත් යැ’යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙක් වන්නේ ද’යි. එසේත් නැත. මාලුභික්ෂුපුත්‍රය, ‘ලෝකය අන්තවත් යැ’යි හෝ ‘ලෝකය අන්තවත් යැ’යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම ධම්ම කතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි නම ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ. ජරාව ඇත් මැ යැ. මරණය ඇත් මැ යැ. සෝකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

තං ජීවං තං සරීරන්ති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවමපි නො. තං ජීවං තං සරීරන්ති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා දිට්ඨියා සති අනේච ජාති, අනී ජරු, අනී මරණං, සන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා යෙසාහං දිට්ඨව ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. න භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවමපි නො. භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති. න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අනේච ජාති, අනී ජරු, අනී මරණං, සන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා. යෙසාහං දිට්ඨව ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. නෙච භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො අභවිස්සාති. එවමපි නො. භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාසුත්ත දිට්ඨියා සති නෙච භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අනේච ජාති, අනී ජරු, අනී මරණං, සන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා, යෙසාහං දිට්ඨව ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

තස්මාතිහ මාලුඛකාසුත්ත අබ්‍යාකතඤ්ච මේ අබ්‍යාකතනො ධාරෙථ. බ්‍යාකතඤ්ච මේ බ්‍යාකතනො ධාරෙථ. කිඤ්ච මාලුඛකාසුත්ත මියා අබ්‍යාකතං : සස්සනො ලොකොති මලුඛකාසුත්ත මියා අබ්‍යාකතං, අසස්සනො ලොකොති මියා අබ්‍යාකතං, අනන්තවා ලොකොති මියා අබ්‍යාකතං, අනන්තවා ලොකොති මියා අබ්‍යාකතං, තං ජීවං තං සරීරන්ති මියා අබ්‍යාකතං, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මියා අබ්‍යාකතං, භොති තථාගතො පරමමරණාති මියා අබ්‍යාකතං, න භොති තථාගතො පරමමරණාති මියා අබ්‍යාකතං, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මියා අබ්‍යාකතං, නෙච භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති මියා අබ්‍යාකතං කස්මා වේතං මාලුඛකාසුත්ත මියා අබ්‍යාකතං : න භෙතං මාලුඛකාසුත්ත අත්ඨංගිතං, නාදිබ්‍රහ්මචරියකං, නෙතං¹ නිබ්බිදුය. න විරුගාය න නිරුධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බොධාය සංවත්තති. තස්මා තං මියා අබ්‍යාකතං.

---

1. න නිබ්බිදුය - PTS මජ්ඣම.

මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, එ මැ ජීවයැ එ මැ ඔරිය යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි, එසේ නැත. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි. එසේත් නැත. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි "මම යම ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවම නම ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ, සෝකපරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි. එසේ නැත. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි. එසේත් නැත. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවම නම ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ සෝක පරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි. එසේ නො වෙයි. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ දැ'යි, එසේ නො වෙයි. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ සත්ත්ව තෙම නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ මම යම කෙනකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවම ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සෝක පරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

එහෙයින් මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, මෙහි මා විසින් ප්‍රකාශ නො කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ නො කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මා විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, වැළික් මා විසින් කුමක් අව්‍යාකෘත ද? මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, 'ලොකය ශාශ්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අශාශ්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අන්තවත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අන්තවත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ' යයි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, කුමක් හෙයින් තෙලෙ මා විසින් නොපනවන ලද යත් : මාලුභික්‍ෂාපුත්‍රය, තෙල අර්ථසංහිත නො වෙයි. මහබ්බසරව ආදී වූ ශීලමාත්‍ර ද නො වෙයි. මෙසෙයින් ඒ නිර්වේදය පිණිස නො වෙයි විරාභය පිණිස නො වෙයි. නිරොධය පිණිස නො වෙයි. ව්‍යුපඝම පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ඤ පිණිස නො වෙයි. සම්බොධිය පිණිස නො වෙයි. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී, එහෙයින් මා විසින් ඒ අව්‍යාකෘත වේ.

කිඤ්ච මාලුඛකාසුභාන මයා ඛ්‍යාතතං: ඉදං දුක්ඛනති මාලුඛකාසුභාන මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛසමුදයොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති මයා ඛ්‍යාතතං. කස්මිං වේතං මාලුඛකාසුභාන මයා ඛ්‍යාතතං: එතඤ්ච මාලුඛකාසුභාන අත්ඨංගිතං, එතං අද්දිමුභමචරිතං එතං නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවිතතති. තස්මිං තං මයා ඛ්‍යාතතං. තස්මාතිභ මාලුඛකාසුභාන අඛ්‍යාතතඤ්ච මෙ අඛ්‍යාතතතො ධාරෙථ. ඛ්‍යාතතඤ්ච මෙ ඛ්‍යාතතතො ධාරෙථාති.

ඉදමචෝච භගවා. අතතමනො අයස්මිං මාලුඛකාසුභානො භගවතො භාසිතං අභිනජ්ඣති.

චූළමාලුඛකාසුභානං තභිසං.

2. 2. 4

මහාමාලුබ්බකාසුභවං

එවිං මේ සුභං : එකං සමයං භගවා, සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ, නනු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති, භදනෙතති නෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච: ධාරෙඨ නො කුම්භ භික්ඛවෙ මයා දෙසිතාති පඤ්චාරම්භාගිතාති සංයොජනාතිති.

එවිං චුතෙත ආයස්මි මාලුබ්බකාසුභවං භගවනං එතදවොච: 'අහං ඛො භනෙත ධාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරම්භාගිතාති සංයොජනාති'ති, යථා කථං පන නිං මාලුබ්බකාසුභව ධාරෙසි මයා දෙසිතාති පඤ්චාරම්භාගිතාති සංයොජනාති'ති. සකකායදිවසිං ඛො අහං භනෙත භගවතා ඔරම්භාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, විචිතිච්ඡං ඛො අහං භනෙත භගවතා ඔරම්භාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, සිලබ්බතපරාමාසං ඛො අහං භනෙත භගවතා ඔරම්භාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, කාමච්ඡදං ඛො අහං භනෙත භගවතා ඔරම්භාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, බ්‍යාපාදං ඛො අහං භනෙත භගවතා ඔරම්භාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ධාරෙමි. එවිං ඛො අහං භනෙත ධාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරම්භාගිතාති සංයොජනාතිති.

කස්ස ඛො නාම නිං මාලුබ්බකාසුභව මයා එවිං පඤ්චාරම්භාගිතාති සංයොජනාති දෙසිතාති ධාරෙසි. නනු මාලුබ්බකාසුභව අඤ්ඤතිච්චියං පරිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණුපමේන උපාරම්භෙන උපාරමිඤ්ඤනති. දහරස්ස හි මාලුබ්බකාසුභව කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සකකායොතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ඣස්සති සකකායදිවසි. අනුසෙතිනේවස්ස සකකායදිවසිත්‍රසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බකාසුභව කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස ධම්මාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ඣස්සති ධම්මෙසු විචිතිච්ඡා, අනුසෙතිනේවස්ස විචිතිච්ඡාත්‍රසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බකාසුභව කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සිලාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ඣස්සති සිලෙසු සිලබ්බත-පරාමාසො. අනුසෙතිනේවස්ස සිලබ්බතපරාමාසාත්‍රසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බකාසුභව කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස කාමාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ඣස්සති කාමේසු කාමච්ඡද්දො, අනුසෙතිනේවස්ස කාමරාගාත්‍රසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බකාසුභව කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සත්තාතිපි න භොති, කුතො පනස්ස උපපජ්ඣස්සති සත්තෙසු බ්‍යාපාදො, අනුසෙතිනේවස්ස බ්‍යාපාදාත්‍රසයො. නනු මාලුබ්බකාසුභව අඤ්ඤතිච්චියං පරිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණුපමේන උපාරම්භෙන උපාරමිඤ්ඤනති.

2. 2. 4

මහාමාලුකියා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් කලක බුදුහු සැවැත්තුවර නිසා ජෙනවන නම් වූ අනෝපිච්ච සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී බුදුහු 'මහණෙනි'යි හිසුනන් ඇමතුන. ඒ හිසුනු 'වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු මෙසේ වදන : "මහණෙනි, තෙපි මා විසින් දෙසූ පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජනයන් ධරවූ ද?"යි.

මෙසේ වදන කල්හි ආයුෂ්මත් මාලුකියාපුත්‍ර තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වදන පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන දරමි"යි. "මාලුකියාපුත්‍රය, කිසෙයින් තෙපි මා කී පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන ධරවූ ද?"යි. "වහන්ස, මම 'සක්කායදිවිඨිය' බුදුන් වදන ඕරමභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස මම 'විච්චිවජාව' බුදුන් වදන ඕරමභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, 'මම සිලභික්ඛ පරාමාස'ය බුදුන් වදන ඕරමභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'කාමච්ඡන්දය' බුදුන් වදන ඕරමභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'ව්‍යාපාදය' බුදුන් වදන ඕරමභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම මෙසෙයින් බුදුන් වදන පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජනයන් දරමි'යි කීහ.

මාලුකියාපුත්‍රය, තෙපි මා විසින් මෙසේ පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජනයන් කචරක්ඛව දෙසනලද'යි ධරවූ ද? මාලුකියාපුත්‍රය, අත්තොච්ච පිරිවැජ්ජියෝ මේ තරුණොපමා උපාරම්භ (නිද්දාසුච්චකදෙභාරොපණ) යෙන් උපාරම්භ කරන්නාහු නො වෙත් ද? "මාලුකියාපුත්‍රය, උඩුහුරු වැ හෝනා වූ මුග්ධ වූ ළදරු කමරහට 'සක්කාය'යයි ද දැනුමක් නො වෙයි. ඔහට වැළිත් සක්කායදෂ්ටියෙක් කොයින් උපදනේ ද ඔහුට සක්කාය දෂ්ටි අනුගය වේ මැ යි.

මාලුකියාපුත්‍රය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'ධර්ම' යන සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළිත් ධර්මයෙහි විචිකිත්සායෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට විචිකිත්සානුගය තෙමේ අනුගය වේ මැ යි.

මාලුකියාපුත්‍රය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'ශීල' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළිත් ශීලයෙහි ශීලව්‍යපරාමයිකයෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට ශීලව්‍යපරාමයික තෙමේ අනුගය වේ මැ යි.

මාලුකියාපුත්‍රය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'කාම' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළිත් කාමයෙහි කාමච්ඡන්දය කොයින් උපදනේ ද? ඔහට කාමිරාග්‍යානුගය තෙමේ අනුගය වේ මැ යි.

මාලුකියාපුත්‍රය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'සත්ත' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළිත් සත්තයන් කෙරෙහි ව්‍යාපාදයෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට ව්‍යාපාදනුගය තෙමේ අනුගය වේ මැ යි. මාලුකියාපුත්‍රය, අත්තංකිච්චක පරිව්‍රාජකයෝ මේ තරුණොපමා උපාරම්භයෙන් උපාරම්භ කරන්නාහු නො වෙත් ද'යි.

එවං චූඤ්ඤා ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා පඤ්ඤාචාර්ථනාභිසාති සංයොජනාති දෙසෙය්‍ය. භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති, තෙන භානන්දු සුඤ්ඤාති සාධුකං මනසි කරොති භාසිස්සාමීති. එවං භනෙතති. ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

ඉධානන්දු අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාවි අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො, සප්පුරිසානං අදස්සාවි සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො, සකකායද්විපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති සකකායද්විපරේතෙන, උප්පත්තාය ච සකකායද්විපා නිස්සරණං යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස සා සකකායද්විපා ථාමගතො අප්පට්චිනීතො ඕර්ථනාභියං සංයොජනං, විචිකිච්ජාපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති විචිකිච්ජාපරේතෙන, උප්පත්තාය ච විචිකිච්ජාය නිස්සරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සා විචිකිච්ජා ථාමගතො අප්පට්චිනීතො ඕර්ථනාභියං සකෙඤ්ඤජනං. සීලබ්බතපරාමාසපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති සීලබ්බතපරාමාසපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච සීලබ්බතපරාමාසස්ස නිස්සරණං යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස සො සීලබ්බතපරාමාසො ථාමගතො අප්පට්චිනීතො ඕර්ථනාභියං සංයොජනං. කාමරාගපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති කාමරාගපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සො කාමරාගො ථාමගතො අප්පට්චිනීතො ඕර්ථනාභියං සංයොජනං. බ්‍යාපාදපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති බ්‍යාපාදපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සො බ්‍යාපාදො ථාමගතො අප්පට්චිනීතො ඕර්ථනාභියං සංයොජනං.

සුතවා ච ඛො ආනන්දු අරියසාවකො අරියානං දස්සාවි අරියධම්මස්ස කොවිදො අරියධම්මෙ සුචිනීතො, සප්පුරිසානං දස්සාවි සප්පුරිසධම්මස්ස කොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ සුචිනීතො, හ සකකායද්විපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති හ සකකායද්විපරේතෙන, උප්පත්තාය ච සකකායද්විපා නිස්සරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සා සකකායද්විපා සානුසයො පභියති¹

හ විචිකිච්ජාපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති හ විචිකිච්ජාපරේතෙන. උප්පත්තාය ච විචිකිච්ජාය නිස්සරණං යථාභුතං පජානාති. තස්ස සා විචිකිච්ජා සානුසයො පභියති¹

හ සීලබ්බතපරාමාසපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති හ සීලබ්බත-පරාමාසපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච සීලබ්බතපරාමාසස්ස නිස්සරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො සීලබ්බතපරාමාසො සානුසයො පභියති¹

හ කාමරාගපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති හ කාමරාගපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො කාමරාගො සානුසයො පභියති¹

හ බ්‍යාපාදපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති හ බ්‍යාපාදපරේතෙන, උප්පත්තස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො බ්‍යාපාදො සානුසයො පභියති¹.

1. පභියස්සති - සිඹු.

වෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී හ : “භාගාවතුන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් බුදුහු පඤ්චබිරමිභාගියසංයෝජනයන් දෙසනසේක් නම් භාගාවතුන් වහන්ස, එයට කලී. සුගතයන් වහන්ස, එයට කලී. භාගාවතුන්ගේ දේහනාව අසා හික්ෂුහු ධරත්” යයි. එසේ වී නම් ආනන්දයෙනි. අසව, මොනොවට වෙනෙහි කරව, වදරමි’යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවඳන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදළහ.

ආනන්දයෙනි, මෙලොවැ අග්‍රාතවත් පෘථග්ජන තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයතීයන් නො දක්නේ ආයතීධම්මයෙහි අදක්ෂ වූයේ ආයතීධම්මයෙහි නො හික්වුණේ සත්පුරුෂයන් නො දක්නේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි අදක්ෂ වූයේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි නො හික්වුණේ සත්කායදෘෂ්ටියෙන් මධනාලද සත්කායදෘෂ්ටිය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් සත්කාය දෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය (නිවන) ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහට සත්කායදෘෂ්ටිය ස්ථිර බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරමිභාගිය සංයෝජන වෙයි. විචිකිත්සායෙන් මධනාලද විචිකිත්සාව අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ විචිකිත්සාව ස්ථිර බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරමිභාගියසංයෝජන වෙයි. ශීලවුතපරාමඤ්ඤයෙන් මධනාලද ශීලවුතපරාමඤ්ඤ අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ශීලවුතපරාමඤ්ඤ ගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ ශීලවුතපරාමඤ්ඤ තෙමේ ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරමිභාගියසංයෝජන වෙයි. කාමරාගයෙන් මධනාලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ කාමරාගය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරමිභාගියසංයෝජන වෙයි. ව්‍යාපාදයෙන් මධනාලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ ව්‍යාපාදය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරමිභාගියසංයෝජන වේ.

තවද ආනන්දයෙනි, ග්‍රාතවත් වූ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයතීයන් දක්නේ ආයතීධම්මයට නිපුණ වූයේ ආයතීධම්මයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්පුරුෂයන් දක්නේ සත්පුරුෂධම්මයට නිපුණ වූයේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්කායදෘෂ්ටියෙන් නො මධනාලද සත්කායදෘෂ්ටි අනුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් සත්කායදෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනීයි. ඔහට ඒ සත්කායදෘෂ්ටිය අනුගය සහිත වැ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

විචිකිත්සායෙන් නො මධනාලද විචිකිත්සාව අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දකී. ඔහට ඒ විචිකිත්සාව අනුගය සහිත වැ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

ශීලවුතපරාමඤ්ඤයෙන් නො මධනාලද ශීලවුතපරාමඤ්ඤානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ශීලවුතපරාමර්ඤ්ඤයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහට ඒ ශීලවුතපරාමර්ඤ්ඤ අනුගය සහිත වැ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

කාමරාගයෙන් නො මධනාලද, කාමරාගානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහට ඒ කාමරාගය අනුගය සහිත වැ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

ව්‍යාපාදයෙන් නො මධනාලද ව්‍යාපාදය අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහට ඒ ව්‍යාපාදය අනුගය සහිත වැ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

යො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චානාං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාප්පානං පභානාය; තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාප්පානි ඤාසාති වා දකඛිති¹, වා පජ්ඣස්සාති² වාති නෙතං ධානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහනො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො තචං අචේත්තා ඵෙග්ගං අචේත්තා සාරචේත්ඤෙ භවිස්සාතිති නෙතං ධානං විජ්ජති. එවමෙව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චානාං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාප්පානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාප්පානි ඤාසාති වා දකඛිති³ වා පජ්ඣස්සාති වාති නෙතං ධානං විජ්ජති. යො ච ඛො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චානාං ඕරමාගියානං සංයෝජනානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාප්පානි ඤාසාති වා දකඛිති³ වා පජ්ඣස්සාති වාති ධානමෙතං විජ්ජති සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහනො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො තචං චේත්තා ඵෙග්ගං චේත්තා සාරචේත්ඤෙ භවිස්සාතිති ධානමෙතං විජ්ජති එවමෙව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චානාං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාප්පානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සංයෝජනානි ඤාසාති වා දකඛිති වා පජ්ඣස්සාති වාති ධානමෙතං විජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදි පුරා උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ දුබ්බලකො පුරිසො ආගචේත්ඨො අගං ඉමිස්සා ගඛාය නදියා තිරිඨං බාහාය සොතං චේත්තා සොච්චිනා පාරං ගච්ඡාමි³. සො න සකකුණේය්‍ය ගඛාය නදියා තිරිඨං බාහාය සොතං චේත්තා සොච්චිනා පාරං ගන්තුං. එවමෙව ඛො ආනන්ද යස්ස කස්සචි සකකාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ චිතතං න පකඛන්දති, නප්පසිදති, න සන්තිට්ඨති, න විඤ්චවති. සෙය්‍යථාපි සො දුබ්බලකො පුරිසො එවමෙනෙ දට්ඨබ්බා.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදි පුරා උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා. අථ බලවා පුරිසො ආගචේත්ඨො අගං ඉමිස්සා ගඛාය නදියා තිරිඨං බාහාය සොතං චේත්තා සොච්චිනා පාරං ගච්ඡාමි³. සො සකකුණේය්‍ය ගඛාය නදියා තිරිඨං බාහාය සොතං චේත්තා සොච්චිනා පාරං ගන්තුං. එවමෙව ඛො ආනන්ද යස්ස කස්සචි සකකාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ චිතතං පකඛන්දති, පසිදති, සන්තිට්ඨති, විඤ්චවති. සෙය්‍යථාපි සො බලවා පුරිසො එවමෙනෙ දට්ඨබ්බා.

කතමො වානන්ද මග්ගො කතමා පටිපදා පඤ්චානාං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාප්පානං පභානාය : ඉධානන්ද හික්ඛු උපට්ඨිවෙකා අකුසලානං ධම්මානං පභානා සබ්බසො කායදුට්ඨල්ලානං පටිපසස්සාදායා විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පථමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත්ථ භොති රුපගතං චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං.

1. දකඛිති.
 2. පජ්ඣස්සාති - සිඉ.
 3. ගච්ඡාමිති - මජ්ඣ, භ්‍යා.

ආනන්දය, පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මාභියෙක් ඇද්ද, යම් ප්‍රතිපදාවක් ඇද්ද, ඒ මාභියට ඒ ප්‍රතිපදාවට නො පැමිණ පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්තේ යැ හෝ දක්තේ යැ හෝ දුරුලන්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො පැනේ. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුවනා, හර ඇති මහත් රුකක්හුගේ සිව් නො සිද එලය නො සිද හර සිදුමෙක් වන්නේ යැ යන මෙ කරුණ නො වන්නේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතක් වේ ද, එමහට එ පිළිවෙතට නො පැමිණ පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්තේ යැ හෝ දක්තේ යැ හෝ දුරුලන්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො වෙයි. තවද ආනන්දය, පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එමහට එ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්තේ යැ හෝ දක්තේ යැ හෝ දුරුලන්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පැනෙයි. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුවනා හර ඇති මහත් රුකකැ සිව් සිද එලය සිද හර සිදීම වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ පැනේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය, පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද, යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එ මහට ඒ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්තේ යැ හෝ දක්තේ යැ හෝ දුරුලන්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පැනෙයි.

ආනන්දය, යම්සේ ගඬගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිටියා කවුඩන් විසින් පිය හැකි වන්නී ද, එකල්හි දුච්ච පුරුෂයෙක් "මම මේ ගඬගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දිය වතුරු සිද සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ. හේ ගඬගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිද සුවසේ පරතෙරට යන්නට නො හැකි වන්නේ යැ. ආනන්දය, එපරිද්දෙන් මැ සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක්හු ගේ සිත ((එයට) නො බැස සිටී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටාසිටී ද, නො මිදේ ද, ඒ දුච්ච පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙබඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුත්තාහ.

ආනන්දය, යම්සේ ගඬගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිටියා කවුඩන් විසින් පියහැකි වන්නී ද, එකල්හි බලවත් පුරුෂයෙක් "මම මේ ගඬගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිද සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ, හේ ගඬගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිද සුවසේ පරතෙරට යන්නට හැකි වන්නේ යැ. එසෙයින් මැ ආනන්දය, සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක්හු ගේ සිත (එහි) බැසගනී ද, පහදී ද, පිහිටාසිටී ද, මිදේ ද, ඒ බලවත් පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙ බඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුත්තාහ.

ආනන්දය, පඤ්චාරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මාභිය කවරේ ද, ප්‍රතිපද කවර යත් : ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ උපධි සඬ්ඛ්‍යාත කාමගුණයෙන් වෙන් වීමෙන් අකුලෙධම් සඬ්ඛ්‍යාත නිවරණයන් ගේ ප්‍රභාණයෙන් සඵප්‍රකාරයෙන් කය පිළිබඳ අලසබව සන්තිදීමෙන් කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුලෙධම්යෙන් වෙන් වැ මැ විකසි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුබය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළුවන්නෙහි යම් රූපගතයෙක් වේදනාගතයෙක් සංඥගතයෙක්

තෙ ධම්මෙ අතිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අභතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති, සො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිච්චාපෙති.¹ සො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිච්චාපෙති;² අමතාය ඛාතුයා විත්තං උපසංහරති. එතං සත්තං එතං පණ්ණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපභිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛයො විරාගො තිරොධො තිබ්බොනන්ති. සො තත්ථසීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤාඤ්ජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පරිතිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා, අයමපි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤාඤ්ජනානං පහානාය.

පුන ච පරං ආනන්ද හික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා අර්ඛිත්තං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිහාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජරං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං -පෙ- තතියං ක්ඛානං චතුස්සං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා, අයමපි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සංයෝජනානං පහානාය.

පුන ච පරං ආනන්ද හික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිභසඤ්ඤානං අත්ථිකමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා, අයමපි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤාඤ්ජනානං පහානාය.

පුන ච පරං ආනන්ද හික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායනනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායනනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤානඤ්චායනනං සමතික්ඛමම තත්ථ තිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අතිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අභතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති. සො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිච්චාපෙති.¹ සො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිච්චාපෙති;² අමතාය ඛාතුයා විත්තං උපසංහරති : එතං සත්තං එතං පණ්ණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපභිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛයො විරාගො තිරොධො තිබ්බොනන්ති. සො තත්ථසීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤාඤ්ජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පරිතිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා, අයං ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරම්භාගියානං සඤ්ඤාඤ්ජනානං පහානායයි.

1. පටිපාපෙති - ස්‍යා.
2. පටිපාපෙති - ස්‍යා

සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වෙ ද ඒ රූපාදි ධර්මයන් අතිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගණ්ධ වශයෙන් ඔලා වශයෙන් අස(දූෂිතභාව) වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනපියවි ඇති වශයෙන් ඉත්‍යා වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් මනා කොට බලයි. හේ ඒ (කිලකුණට නහා දක්නාලද ඇතුළුසමවත්ති වූ පඤ්චස්කන්ධ) ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාලයි. (බැහැර කෙරෙයි,) හේ ඵ අභවීන් සිත හකුළුවා "තෙල සියලු සංස්කාරයන් ගේ සන්තිදීමක් සියලු උපධිත් ගේ දුර්ලීමක් තෘෂ්ණාවගේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වෙ ද, තෙල භාන්ත යෑ තෙල ප්‍රණීත යෑ"යි අමාත සධිමාත නිව්‍යාණධාතුයෙහි සිත එළවයි. හේ එහි (ත්‍රිලක්ෂණා ලම්බනවිදුහිනායෙහි) සිව්ගේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් ඵ මෑ (ගමටවිදුහිනා) ධර්මයෙහි ඡන්දරාගයෙන් ඵ මෑ ධර්මනදියෙන් පඤ්චොරම්භාගීය ධර්මයන් ක්ෂය වීමෙන් ඒ ඉදධාචාසලෝකයෙන් (උපප්‍රාප්ති වශයෙන්,) පෙරළා නො එනසුලු, එහි මෑ පිරිනිවෙනසුලු ඕපපාතිකයෙක් වෙ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති, විතකි රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට . . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . . චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළු සමවත්ති යම් රූපගතයෙක් වෙද්දාගතයෙක් සංඤ්ඤාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වෙ ද . . . ඒ ඉදධාචාසලෝකයෙන් උපප්‍රාප්ති වශයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූගේ වෙ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ සඵප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ්චන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන් නැසීමෙන් නානාත්වසංඤ්චන් නොමෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාසය අනන්ත යෑ'යි ආකාසා තඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වෙද්දාගතයෙක් සංඤ්ඤාගතයෙක් සංස්කාර ගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වෙ ද . . . ඒ ඉදධාචාසලෝකයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූගේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක මෝ ප්‍රතිපද යි.

තවද ආනන්දය, මහණ සඵප්‍රකාරයෙන් ආකාසාතඤ්චායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අනන්ත යෑ'යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි . . . සඵප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණ- ඤ්චායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතෑ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වෙද්දාගතයෙක් සංඤ්ඤාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වෙද ඒ ධර්මයන් අතිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගණ්ධ වශයෙන් ඔලා වශයෙන් අස වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනසුලු වශයෙන් ඉත්‍යා වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් විදුහිනාඤ්ඤාගතයන් බලයි. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගනියි. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගෙන තෙල සියලු සංස්කාරයන්ගේ සන්තිදීමක් සියලු උපධිත්ගේ දුර්ලීමක් තෘෂ්ණාවගේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වෙ ද 'තෙල භාන්ත යෑ තෙල ප්‍රණීත යෑ'යි නිව්‍යාණධාතුයෙහි සිත එළවයි, හේ එහි සිව්ගේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂ යට නො පැමිණේ නම් ඵ මෑ ධර්මරාගයෙන් ඵ මෑ ධර්මනදියෙන් පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඕපපාතික වූගේ එහි පිරිනිවෙනසුලු වූගේ ඒ ඉදධාචාස ලෝකයෙන් (උපප්‍රාප්ති වීසින්) පෙරළා නො එන සුලු වූගේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චො- රම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෝ ප්‍රතිපද යි.

එසො වෙ භනෙන මග්ගො එසා පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමහාගිසානං සඤ්ඤාජනානං පහානාස අඵ කිඤ්චිරභි ඉධෙකච්ච භික්ඛු වෙතො- විඤ්ඤාතිතො එකච්ච භික්ඛු පඤ්ඤා විඤ්ඤාතිතොති. එඤ්ච ඛො තෙසාහං¹ ආනන්ද ඉන්ද්‍රියවේමනත්තං වදාමිති.

ඉදමච්චොච භගවා. අත්තමතො ආයස්මා ආනන්ද භගවතො හාසිතං අභිනන්දීති.

මහාමාලුඛකාසුත්තං වග්ගං.

---

1. පනෙසාහං - මජ්ඣං.

වහන්ස, ඉදින් පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට තෙල මාරි වී නම් තෙල ප්‍රතිපත් වී නම් එකල්හි කුමක් හෙයින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණ කෙනෙක් වෙතෝච්චුක්ති ඇත්තාහු ඇතැම් මහණ කෙනෙක් ප්‍රඥවිචුක්ති ඇත්තාහු වෙත් ද?යි. ආනන්දය, මම මෙහි ලා ඔවුන් ගේ ඉන්ද්‍රියයන් පිළිබඳ වෙනස් බව කියමි'යි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආදා තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුටින් පිළිගත්හ'යි.

සතර වැනි මහාමාලුඛකාසසූත්‍ර යි.

2. 2. 5

හඳුලිසුන්

එවිට මේ සුන් එක සමයට ගඟ වාසයට පිටවී පෙනෙන අනුපිටිකකයන් ඇරඹේ. නමුත් ඔවුන් ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි.

එවිට ඉතාමත් ආයුධ හඳුලි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි.

නමුත් ඔවුන් පවතින සමයට ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි. හඳුනාගත හැකි ගඟ වාසයට පිටවීමට අවශ්‍ය වන්නේ අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරයෙනි.

2. අනුපිටිකකයන්ගේ ආධාරය - මුල්ය.

3. පහසුතාවය - සිඳු.

4. දෙසක - සිඳු, මුල්ය. දෙසක - සහාය.

2. 2. 5 හදදලි සුවය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙකැ බුදුහු සැවත් නුවර නිසා ජේතවන නම් අන්තේසිවු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එහි දී බුදුහු 'මහණෙනි'යි හික්කුන් ඇමතුහ. ඒ හික්කුහු 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදළ හ. මහණෙනි මම එකාසන (පෙරබත්ති වළඳන) භෝජනය වළඳමි. එකාසනභෝජනය වළඳන මම අල්පාබාධබව ද නිදුක් බව ද ශරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුබවිහරණය ද දැනිමි. 'එව මහණෙනි තෙපි දු එකාසන. භෝජනය වළඳවු මහණෙනි තෙපි දු එකාසනභෝජනය වළඳන්නහු අල්පාබාධ බව ද නිදුක් බව ද ශරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද පහසු විහරණය ද දන්නහු යැ.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ: "වහන්ස මම එකාසනභෝජනය වළඳන්නට නො හැක්කෙමි. වහන්ස එකාසන. භෝජනය වළඳනා වූ මට (දිව්තෙක් බඹසර හැසිරෙන්නට හැක්කෙමි ද නො හැක්කෙමි ද යි මෙසේ) කුකුසෙක් වන්නේ යැ විපිළිසරයෙක් වන්නේ යැ"යි. එසේ වී නම් හදදලිය තෙපි යම් කැනෙක පවරන ලදහු වළඳවු ද එහි දී එක් කොටසක් වළඳා එක් කොටසක් බැහැර ගෙන ගොස් ද වළඳවු. හදදලි මෙසේ වළඳන්නා වූ තෙපි යැපෙන්නවු ය. වහන්ස, මම මෙසේ ද වළඳන්නට නො හැකි වෙමි. වහන්ස මෙසේ ද වළඳන්නා වූ මට කුකුස් වන්නේ මැ යැ විපිළිසර වන්නේ මැ යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්කුසඨසයා ශික්ෂාපදය සමාදන් වන කල්හි නො හැකි බව ප්‍රකාශ කෙළේය. එකල්හි ආයුෂ්මත්, හදදලි සථවිර තෙමේ ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂා නො පුරන්නකු සෙයින් ඒ සියලු තුන්මස භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුවීමට නො පැමිණියේ යැ.

එසමයෙහි බොහෝ හික්කුහු "කොට නිමවූ සිවුරු ඇති බුදුහු තෙමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් වාරිකායෙහි වඩනාසේකැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කෙරෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ ඒ හික්කුන් කරා එළැඹ ඒ හික්කුන් සමඟ සතුටු වී යැ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් හදදලි තෙරුන්ට ඒ හික්කුහු තෙල කීහු : "ඇවැත්නි, හදදලි, 'කොට නිමවූ සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමසක් ඇවෑමෙන් වාරිකාවෙහි වඩනා සේකැ'යි මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කරනුලැබෙයි. ඇවැත්නි හදදලිය, එහෙයින් තෙල අපරාධය මැනැවින් මෙනෙහි කරව. පසුවැ නොපට නහමක් දුෂ්කරතර වෙව'යි. කීහු.

එව්වොච්චිසොති ඛො ආයසමා හඤ්ඤි තෙසං හික්කුනං පටිස්සුතීං යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්තීං හගවන්තං අභිචාදෙනීං එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනෙතා ඛො ආයසමා හඤ්ඤි හගවන්තං එතදවොච : අව්වයො මං හනෙත අව්වගමා යථාඛාරො යථාච්චුලහං යථා අකුසලං, යොහං හගවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමානෙ හික්කුසඛෙස සික්ඛං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසිං. තස්ස මෙ හනෙත හගවා අව්වයං අව්වයතො පතිගණ්හාතු ආයතීං සංවරායාති.

තහස් තිං හඤ්ඤි අව්වයො අව්වගමා යථාඛාරො යථාච්චුලහං යථා අකුසලං, යං තිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමානෙ හික්කුසඛෙස සික්ඛං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි, හගවා ඛො සාවච්චියං විහරති. හගවාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්ඤි නාම හික්කු සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරීති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි. සම්බහුලා ඛො හික්කු සාවච්චියං වස්සං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්ඤි නාම හික්කු සඤ්ඤාසාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි : ‘සම්බහුලා ඛො හික්කුන්තියො සාවච්චියං වස්සං උපගතා, තාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්ඤි නාම හික්කු සඤ්ඤාසාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි : ‘සම්බහුලා ඛො උපාසකා සාවච්චියං පට්ඨිවසන්ති. තෙපි මං ජාතිස්සන්ති —පෙ— සම්බහුලා ඛො උපාසිකා සාවච්චියං පට්ඨිවසන්ති. තාපි මං ජාතිස්සන්ති: හඤ්ඤි නාම හික්කු සඤ්ඤාසාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසි: සම්බහුලා ඛො නානා තීච්චියා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සාවච්චියං වස්සං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්ඤි නාම හික්කු සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො ථෙරඤ්ඤාතරො සඤ්ඤාසාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අප්පට්ඨිඤ්ඤො අහොසිති.

අව්වයො මං හනෙත අව්වගමා යථාඛාරො යථාච්චුලහං යථා අකුසලං, යොහං හගවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමානෙ හික්කුසඛෙස සික්ඛං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසිං. තස්ස මෙ හනෙත හගවා අව්වයං අව්වයතො පතිගණ්හාතු ආයතීං සංවරායාති, තහස් තිං හඤ්ඤි අව්වයො අව්වගමා යථාඛාරො යථාච්චුලහං යථාඅකුසලං යං තිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමානෙ හික්කුසඛෙස සික්ඛං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි.

ආයුෂමත් හද්දලි සඵවිර තෙමෙ 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ඒ හික්කුන්ට පිළිවදන් දී භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂමත් හද්දලි සඵවිර තෙමෙ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්කුසඩසයා යිකපද සමාදන් වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුයෙමි ද වහන්ස, බාලයකු සෙයින් මුළියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ ආයතිසංවරය පිණිස මාගේ ඒ දේෂය දේෂ විසින් පිළිගන්නා සේක්ව'යි කී යැ.

හද්දලිය ඵකාන්තයෙන් තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්කුසඩසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුවහු ද බාලයකු සෙයින් මුළියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තොප ඉක්ම ගියේ යැ.

හද්දලිය, තා විසින් සමය ද (තා විසින් සැලකියයුතු කරුණෙක් ඇත. එද) නොසලකන ලද විය : "බුදුහු සැවැත්නුවර වෙසෙති, 'හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි බුදුහු ද මා දන්නාහ'යි හද්දලිය තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අන්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ හික්කුහු සැවැත්නුවර වස් එළැඹියහ, හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඒ හික්කුහු ද මා දන්නාහ"යි හද්දලිය, තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අන්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ හික්කුණිහු ද සැවැත්නුවර වස් එළැඹියහ. හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඒ හික්කුණිහු ද මා දන්නාහ"යි හද්දලිය, තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අන්)කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ උවසුටෝ සැවැත්නුවර වෙසෙති, ඔහු ද මා දන්නාහ"යි . . . "බොහෝ උවැසියෝ සැවැත්නුවර වෙසෙති. හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඔහු ද මා දන්නාහ"යි මෙ කරුණ ද හද්දලිය, තා විසින් නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අන්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ වූ නානා තීර්ථක ශ්‍රමණව්‍රාණ්මණයෝ සැවැත්නුවර වස් එළැඹියහ. 'ශ්‍රමණගොතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සඵවිරානාතර වූ හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඔහු ද මා දන්නාහ"යි මෙ කරුණ ද හද්දලිය, තා විසින් නො සලකන ලද වී' යයි.

වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්කුසඩසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. ඒ මා බාලයකු සෙයින් මුළියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තෙමෙ ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, බුදුහු ඒ මාගේ දේෂය දේෂ විසින් ආයතිසංවරය පිණිස ඉවසනසේක්වා. හද්දලිය, තෝ මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්කුසඩසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙහි යැ. හද්දලිය, ඵකාන්තයෙන් අපරාධය තෙමෙ ඒ තා ඉක්ම ගියේ යැ.

තං කිං මඤ්ඤයි හඤ්ජි ඉධස්ස හික්කු උභතොභාගවිච්ඡිතො, නමභං ඵලං වදෙය්‍යං: 'ඵහි මේ තිං හික්කු පඛේක සඛකමො, භොගි'ති. අපිනු සො සඛකමේය්‍ය වා අඤ්ඤෙන වා කායං සත්තාමේය්‍ය, නොති වා වදෙය්‍යාති. නො භෙතං හනො. තං කිං මඤ්ඤයි හඤ්ජි: 'ඉධස්ස හික්කු පඤ්ඤවිච්ඡිතො: - පෙ - කායසකඛි - පෙ- දිට්ඨප්පතො: - පෙ - සඤ්ඤවිච්ඡිතො:-පෙ-ධම්මානුසාරි-පෙ-සඤ්ඤානුසාරි, නමභං ඵලං වදෙය්‍යං: 'ඵහි මේ තිං හික්කු පඛේක සඛකමො, භොගි'ති. අපි නු සො සඛකමේය්‍ය වා අඤ්ඤෙන වා කායං සත්තාමේය්‍ය, නොති වා වදෙය්‍යාති. නො භෙතං හනො. තං කිම්මඤ්ඤයි හඤ්ජි: 'අපි නු තිං හඤ්ජි තස්මිං සමසෙ උභතො භාගවිච්ඡිතො: වා භොගි, පඤ්ඤවිච්ඡිතො: වා කායසකඛි වා දිට්ඨප්පතො: වා සඤ්ඤවිච්ඡිතො: වා ධම්මානුසාරි වා සඤ්ඤානුසාරි වාති. නො භෙතං හනො. නනු තිං හඤ්ජි තස්මිං සමසෙ රිතො: තුලෙඡ් අපරඤ්ඤාති. ඵලං හනො. අච්චයො මං හනො අච්චගමා: යථාඛාලං යථාමුලං යථා අකුසලං, යොගං භගවතා සිකඛාපදෙ පඤ්ඤපියමානෙ හික්කුසඛේක සිකඛිං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙයි. තස්ස මෙ හනො භගවා අච්චයං අච්චගතො පතිගණ්ඨාතු ආයතිං සංවරයාති.

තස්ස තිං හඤ්ජි අච්චයො අච්චගමා යථාඛාලං යථාමුලං යථා අකුසලං යං තිං මයා සිකඛාපදෙ පඤ්ඤපියමානෙ හික්කුසඛේක සිකඛිං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙයි. යතො ච ඛො තිං හඤ්ජි අච්චයං අච්චගතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරෙයි. තං තෙ මයං පතිගණ්ඨාමි. චුද්ධි භෙසා හඤ්ජි අරියස්ස විනයෙ යො අච්චයං අච්චගතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති, ආයතිං සංවරං ආපඤ්ඤති.

ඉධ හඤ්ජි ඵකච්චො හික්කු සඤ්ඤාසාසනෙ සිකඛාය අපරිපුරකාරී¹ භොති, තස්ස ඵලං භොති: යනනුනාහං විවිතනං සෙනාසනං භජේය්‍යං, අරඤ්ඤං රුකඛිමුලං පඛේතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. අප්පෙචනාමාහං උත්තරිමනුස්සධම්මො, අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරෙය්‍යාති. සො විවිතනං සෙනාසනං භජති, අරඤ්ඤං රුකඛිමුලං පඛේතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා චූපකට්ඨස්ස විහරතො සඤ්ඤාපි උපවදති. අනුච්චි පි විඤ්ඤා සමුභම්මාරී උපවදනති. දෙවතාපි උපවදනති. අත්තාපි අත්තානං උපවදති. සො සඤ්ඤාරාපි උපවදිතො අනුච්චි විඤ්ඤාති සමුභම්මාරීහි උපවදිතො දෙවතාහිපි උපවදිතො අත්තානාපි අත්තානං උපවදිතො න උත්තරිමනුස්සධම්මො² අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසං සච්ඡිකරොති. තං කිස්ස භෙතු: ඵලං භෙතං හඤ්ජි භොති, යථා තං සඤ්ඤාසාසනෙ සිකඛාය අපරිපුරකාරීස්ස.

---

1. සඤ්ඤාසාසනෙ අපරිපුරකාරී භොති - PTS.
 2. උත්තරිමනුස්සධම්මො - ස්‍යා.

හදදලිය, ඒ කුමක් වී සිතයි ද? “මෙසේනෙහි මහණෙක් උභයොගාගවිච්ඡික වූයේ අරුපසමාපත්තියෙන් රූප කයින් ද මාර්ගභාවනායෙන් නාම කයින් ද ඵ්ලයේ වෙයි. ඔහුට මම මෙසේ කියන්නෙමි : “එව මහණ තෙපි මට මඩෙහි ගෙයක් වටු” යයි. කිම එමහණ ගෙයක් වන්නේ හෝ වේ ද අත් දසක හෝ කය නමන්නේ ද ‘නො හැක්කෙමි’ හෝ කියන්නේ වේද? යි. වහන්ස, තෙල නොවේ මැ යැ. හදදලිය එය කුමක් වී සිතවු ද: මෙසේනෙහි මහණෙක් ප්‍රඥවිච්ඡික . . . කායසාක්ෂි . . දාමප්‍රාප්ත . . ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික . . ධර්මානුසාරි . . . ශ්‍රද්ධානුසාරි වේ ද, ඔහුට මම මෙසේ කියන්නෙමි : ‘එව මහණ තෙපි මට මඩෙහි ගෙයක් වටු’ යි. කිම එමහණ ගෙයක් වන්නේ හෝ කය අත්දසකට නමන්නේ හෝ ‘නො හැක්කෙමි’ හෝ කියන්නේ වේ ද? යි, වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. හදදලිය, එය කුමක් වී සිතවු ද? කිම හදදලිය, තෙපි එසමයෙහි උභයොගාග විච්ඡික හෝ වටු ද ප්‍රඥවිච්ඡික හෝ කායසාක්ෂි හෝ දාමප්‍රාප්ත හෝ ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික හෝ ධර්මානුසාරි හෝ ශ්‍රද්ධානුසාරි හෝ වටු ද? යි. තෙල නැත් මැ යැ වහන්ස.. හදදලිය එකල්හි තෙපි ඊක්ත වූවහු තුවඡ (සිත්) වූවහු අපරාධ ඇතියහු නො වේ ද’ යි එසේ යැ වහන්ස. මම බුදුන් විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසභසයා ශික්ෂාපද සමාදාන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. වහන්ස, බාලයකු සෙයින් මුළුයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, ඒ මට ආයතිසංවරය පිණිස බුදුහු අපරාධය අපරාධ විසින් කමනසේක්ව’ යි.

හදදලිය, තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසභසයා ශික්ෂාපද සමාදාන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කළවු යැ. හදදලිය ඒ තොප එකක්නෙන් බාලයකු සෙයින් මුළුයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය ඉක්ම ගියේ යැ. යම් ගෙයෙකින් හදදලිය තෙපි අපරාධය අපරාධ හෙයින් දැක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කරව. තොපගේ ඒ අපරාධය අපි ඉවසමහ. හදදලිය, යමෙක් අපරාධය අපරාධ විසින් දැක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කෙරේ ද ආයතිසංවරයට පැමිණේ ද තෙල ආයතිවිනයෙහි වෘද්ධිය මැ වෙයි.

හදදලිය, මේ සේනෙහි ඇතැම් මහණෙක් ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ‘ මම අරණය යැ, වෘක්ෂමූල යැ පර්වත යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරි ගුහා යැ සොහොන වනපෙත අබවස, පිදුරුකිළි යැ යන විවේක සෙනසුන් හජනය කෙරෙමි නම් මනා මැ නු’ යි. මම මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයතිභාව කරණයට සමර්ථ ඥාදර්ශන විශේෂයක් පසක් කරන්නෙමි නම් මැනැවැ යි කියා යි. හේ අරණ රුක් මූල, පවු යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරිගුහා යැ සොහොන, වනපෙත අබවස පිදුරුකිළි යැ යන ජනශුන්‍ය සේනාසන ඇසිරි කෙරෙ යි. එසේ එකලා වැ විහරණ කරන ඔහුට ශාස්තෘන්වහන්සේ ද උපවාද කෙරෙති. විඤ සමුච්ඡාරණ නුවණින් දනැ අසුඤ්ඤ කියත්. දෙවියෝ ද අසුඤ්ඤ කියත්. තෙමෙක් තමහට දොස් කියයි. හේ බුදුන් විසින් උපවාද කරන ලද්දේ නුවණින් දන විඤ සමුච්ඡාරණ විසින් උපදවාද කරන ලද්දේ තමා විසින් තමා හට දොස් නහනලද්දේ දඹකුලධර්ම සංඛ්‍යාත මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතිභාවකරණයට සමර්ථ ඥාදර්ශන විශේෂය පසක් නො කෙරෙයි. ඒ කවර ගෙයක යත් : හදදලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී මහණක් හට යම්ගේ වේද තෙල එසේ මැ වෙයි.

ඉධ පන හඤ්ච ඵකච්චො හික්ඛු සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරී හොති. තස්ස ඵචං හොති : යනුනාහං විවිතං සෙනාසනං හජේය්‍යං. අරඤ්ඤං රාක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්චං අබොසාකාසං පලාලපුඤ්ජං. අපොචනාමා'හං උත්තරි මනුස්සධම්මං අලම්ඵියඤ්ජණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරොයන්ති. සො විවිතං සෙනාසනං හජති. අරඤ්ඤං රාක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්චං අබොසාකාසං පලාලපුඤ්ජං. තස්ස තථා චූපකට්ඨස්ස විහරතො සඤ්චපි න උපචදති අනුච්චම්චි විඤ්ඤා සමුගම්චාරී න උපචදන්ති. දෙවතාපි න උපචදන්ති. අත්තාපි අත්තානං න උපචදති. සො සඤ්චාරාපි අනුපචදිතො අනුච්චම්චි විඤ්ඤාහි සමුගම්චාරීහි අනුපචදිතො දෙවතාහිපි අනුපචදිතො අත්තනාපි අත්තානං අනුපචදිතො උත්තරිමනුස්සධම්මං අලම්ඵියඤ්ජණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරොති.

සො විවිච්චම්චි කාමෙහි විවිච්චම්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සම්චාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්‍රීයං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථානං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්ඛු විතකකවිචාරානං චූපසම්ච අජ්ඣතනං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාඛිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්‍රීයං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථා නං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති. සතො ච සම්පජ්ජනො සුඛඤ්ච කාසෙන පරිසංචෙදෙති. යත්තං අරියා ආචිකඤ්ච උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති, තතියං ක්‍රීයං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථානං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙච්ච සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ඛිමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්‍රීයං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථානං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

සො ඵචං සමාඛිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛිගණේ විහතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිචාසානුස්සතිඤ්ජණාය චිතතං අභිනිත්තාමේති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිචාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං : ඵකම්චි ජාතීං ද්වෙපි ජාතියො—පෙ—ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිචාසං අනුස්සරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථා නං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

හද්දලිය, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් ආස්තොසනායෙහි ලා ශික්ෂායෙහි පරි පූරකාරී වෙයි. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : මම අරණය යැ වක්ෂමුල යැ පර්වත යැ ගිරිකන්දර යැ ගිරිගුහා යැ සුසානායැ වනපෙත අබවස පිදුරුකිළි යැ යන විවේක සෙනසුන් හඳනා කෙරෙමි නම් මනා වැ නු යි. මම මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාභාවකරණ යට සමර්ථ ඥාන දර්ශන විශෙෂය පසක් කෙරෙමි නම් ඉතා මැනැවැ යි. භේ අරන, රුක්මුල, පව් යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරිගුහා යැ සොහොන, වනපෙත අබවස, පිදුරුකිළි යැ යන එකලා සෙනසුන් සෙවුනේ යැ එසේ ගණසංගණිකාදීන් වෙන් වැ වාස කරන ඕහුට ආස්තොසන් වහන්සේ ද උපවාද නො කෙරෙයි. නුවණැති සමුම්සරහු නුවණින් දන උපවාද නො කෙරෙයි. දෙවියෝ ද උපවාද නො කෙරෙයි. තෙමේත් තමහට උපවාද නො කෙරෙයි. භේ බුදුන් විසිනුදු දෙස් නො නඟන ලදුයේ නුවණින් දන විඳ සමුම්සරුන්විසින් දෙස් නො නඟනු ලදුයේ තමා විසිනුදු තමහට දෙස් නො නඟනු ලදුයේ මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාභාවකරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශනවිශෙෂය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි.

හෙතෙම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ආස්තොසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ෂා ඇති වැ වෙසෙයි. (සමප්‍රසුක්ක) සුඛය ද (නාම) කයින් වීදීයි. ආයාභයේ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට 'උපෙක්ෂා ඇත්තේ යැ යිහි ඇත්තේ යැ සුඛවිභරණ ඇත්තේ යැ'යි, කියත් නම් ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ආස්තොසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු මැ සොඵනස්දෙමනසුන් භේ නැයිමෙන් නිදුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂායෙන් උපන් ස්මාදි-යෙන් පරිභුද්ධ භාවය ඇති වතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය ආස්තොසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

භේ මෙසෙයින් සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රභාඤා වූ කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහවූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණා වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි පෙර විසූ කඳ පිළිවෙළ දන්තා පිණිස සිත නම්බී. භේ අනෙකවිධ සුවිනිවාසය සිහි කෙරෙයි. හෙමෙසේ යැ : එක්රාතියකුදු දෙරාතියකුදු . . . මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ සුවිනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ආස්තොසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතපක්කිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානො සත්තානං වුත්ථපපාතඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො දුබ්බෙන චක්ඛනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතො පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙ සුවඤ්ඤාන දුබ්බඤ්ඤාන සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. තං කිසස හෙතු: ඵලං හෙතං හද්දලී හොති යථා තං සජ්ඣසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරිසං.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතපක්කිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානො ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ටපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පට්ටපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පසසතො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අපිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති. විමුච්චනසම්මි විමුච්චනමිති ඤ්ඤානං හොති. ඩීණා ජාති, වුසිතං බුහමිච්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. තං කිසස හෙතු: ඵලං හෙතං හද්දලී හොති යථා තං සජ්ඣසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරිසං.

ඵලං වුතො ආයසමා හද්දලී හගවන්තං ඵතදවොච: කොනු බො හතො හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්ඛුං පච්චයා පච්චයා කාරණං කරොන්ති. කො පන හතො හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්ඛුං නො තථා පච්චයා පච්චයා¹ කාරණං කරොන්ති.

ඉධ හද්දලී ඵකච්චො හික්ඛු අභිණ්භාපත්තිකො හොති ආපත්තිබහුලො. සො හික්ඛුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤාං පට්ටරති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා චත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං චත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. තත්ථ හද්දලී හික්ඛුනං ඵලං හොති: අයං බො ආවුසො හික්ඛු අභිණ්භාපත්තිකො ආපත්තිබහුලො, සො හික්ඛුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤාං පට්ටරති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා චත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං චත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. සාධු චතායසමනො ඉමස්ස හික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසිද්ධං² අබිකරණං න ඛිපාමෙච වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස බො ඵතං හද්දලී හික්ඛුනො හික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛන්ති යථාසිද්ධං² අබිකරණං න ඛිපාමෙච වුපසමමති.

ඉධ පන හද්දලී ඵකච්චො හික්ඛු අභිණ්භාපත්තිකො හොති ආපත්ති බහුලො. සො හික්ඛුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤාං පට්ටරති. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සම්මා චත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං චත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආහ. තත්ථ හද්දලී හික්ඛුනං ඵලං හොති: 'අයං බො ආවුසො හික්ඛු අභිණ්භාපත්තිකො ආපත්තිබහුලො, සො හික්ඛුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤාං පට්ටරති.

1. පසයා පසයා - මජ්ඣං. 2. යථාසිද්ධං - ස්‍යා.

භේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාසවර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහවූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි භාවනාකම්මයට නිසි කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋපප්‍රාප්ති දෝෂා පිණිස සිත නමයි. භේ පිරිසුදු වූ මිනිසුන් ඉක්ම වැඩුණි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදානා හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුච්ඡන් වූ ද සුගතියට ගියා වූ ද දුගතියට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකියි . . . . කම් වූ පරිදි මියගිය සත්ත්වයන් දකියි. ඒ කවර භෙදිත යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භට යම්සේ ද තෙල ඵසෙයිත් මැ වෙයි.

භෙ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාසවර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහවූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්මණා කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි ආසු-ක්ෂයකරදන්‍යා පිණිස සිත නමයි. භෙතෙම 'මේ දුකැ'යි ඇතිසැටියෙන් දන්‍යානිති : . . . 'මේ දුක් නසන පිළිවෙතැ'යි ඇතිසැටියෙන් දකියි. 'මොහු ආසුච්ඡ'යි ඇති සැටියෙන් දන්‍යානිති. . . . 'මේ ආසුච්ඡන් නිරුද්ධ කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දන්‍යානිති. මෙසේ දන්‍යා මෙසේ දක්නා ඔහු භේ සිත කාමාසුච්ඡයෙකු වූ මිදෙයි, භවාසුච්ඡයෙකු වූ මිදෙයි, අවිද්‍යාසුච්ඡයෙකු වූ මිදෙයි, මිදුණු කල්හි මිදුණැ'යි දන්‍යා වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූවා යැ ඔහිසර වැස නිමවන ලද, කවසුකු කරන ලද, රහත්ඛව පිණිස අත් කියෙක් නැතැ යි දන්‍යානි. ඒ කවර භෙදිත යත් : හද්දලිය ශාස්තෘශාසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භට යම්සේ ද තෙල ඵසෙයිත් මැ වේ'යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් හද්දලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළෝ : වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්නෙහි ඇතැම් මහණක්භට අල්පමාත්‍ර දේශයෙහි දු දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද, ප්‍රත්‍යය කවරේ ද, වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්නෙහි ඇතැම් මහණක්භට (මහත්වූ දේශයෙහි ද) එසේ දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යි.

හද්දලිය මෙසස්නෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්තිබහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොදානා වශයෙන් කියනු ලබන්නේ අත් කරායෙකින් අනෙක වසයි. කරාව බැහැරට නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මැනවින් වනෙහි නො පවතී. අනුලොම වනෙහි නො සිටී. නිස්කරණ වනෙහි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හද්දලිය එහිලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇවැත්නි, මේ මහණ නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක වසයි. කරාව බැහැර කරයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මොනොවට වනෙහි නො පවතී. අනුලොමවනෙහි නො සිටී. නිස්කරණ වනෙහි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් නො කියයි. ආයුෂ්මත්නි, මොහුගේ මේ අධි කරණය යම් සේ වහා නො සන්තිදේ නම් මේ මහණහු පිළිබඳ වැ ඒ ඒ පරිද්දෙන් පිරික්සවයි. හද්දලිය ඒ මහණහුගේ මේ අධිකරණය යම් සේ වහා නො සන්තිදේ නම් භික්ෂුහු ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණන්ගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හද්දලිය, මේ සස්නෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ඇවැත් බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වසයි. කරාව බැහැර නො නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නො සතුටක් පහළ නො කෙරෙයි. මොනොවට වනෙහි පවතී. අනුලොම වනෙහි සිටී. නිස්කරණ වනෙහි පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. හද්දලිය එහි ලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ' ඇවැත්නි, මේ මහණ නිරතුරු අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොදානා කරනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක නො වසයි.

න ඛග්ගිඤ්ඤා, කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සම්මා වතනති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වතනති. යෙන සඛෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආභ. සාධු වතා-
 යසමනො ඉමස්ස හික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසිද්ධං¹
 අධිකරණං ඩිප්පමෙව වූපසමෙයාති. තස්ස ඛො එතං හඤ්ඤි හික්ඛුනො
 හික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛනති යථාසිද්ධං¹ අධිකරණං ඩිප්පමෙව
 වූපසමමති.

ඉධ හඤ්ඤි එකච්චො හික්ඛු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති-
 ඛහුලො. සො හික්ඛුහි වූච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති. ඛග්ගිඤ්ඤා
 කථං අපනාමෙති කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති.
 න සම්මා වතනති. න ලොමං පානෙති. න නෙත්ථාරං වතනති. යෙන
 සඛෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාභ. තත්ථ හඤ්ඤි
 හික්ඛුනං එවං හොති: අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු අධිච්චාපතතිකො
 අනාපතතිඛහුලො, සො හික්ඛුහි වූච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති.
 ඛග්ගිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතු
 කරොති. න සම්මා වතනති. න ලොමං පානෙති. න නෙත්ථාරං වතනති
 යෙන සඛෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාභ. සාධු වතා-
 යසමනො ඉමස්ස හික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසිද්ධං
 අධිකරණං න ඩිප්පමෙව වූපසමෙයාති. තස්ස ඛො එතං හඤ්ඤි
 හික්ඛුනො හික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛනති යථාසිද්ධං අධිකරණං
 න ඩිප්පමෙව වූපසමමති.

ඉධ පන හඤ්ඤි එකච්චො හික්ඛු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති
 ඛහුලො. සො හික්ඛුහි වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති. න
 ඛග්ගිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතු
 කරොති. සම්මා වතනති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වතනති. යෙන
 සඛෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආභ. තත්ථ හඤ්ඤි හික්ඛුනං
 එවං හොති: 'අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු අධිච්චාපතතිකො අනාපතති
 ඛහුලො. සො හික්ඛුහි වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති. න
 ඛග්ගිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා
 පාතුකරොති. සම්මා වතනති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වතනති.
 යෙන සඛෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආභ. සාධු වතා-
 යසමනො ඉමස්ස හික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසිද්ධං අධිකරණං
 ඩිප්පමෙව වූපසමෙයාති. තස්ස ඛො එතං හඤ්ඤි හික්ඛුනො හික්ඛු
 තථා තථා උපපරිකඛනති යථාසිද්ධං අධිකරණං ඩිප්පමෙව වූපසමමති.

ඉධ හඤ්ඤි එකච්චො හික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන.
 තත්ථ හඤ්ඤි හික්ඛුනං එවං හොති: 'අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු සඤ්ඤා
 මත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං හික්ඛුං පච්ඤා
 පච්ඤා¹ කාරණං කරිස්සාමි. මා'යමපිස්ස තං සඤ්ඤාමත්තකං පෙම
 මත්තකං නම්භාපි පරිභාසිති. ජෙසයථාපි හඤ්ඤි පුරිසස්ස එකං වක්ඛුං
 තස්ස මිත්තාමච්චො ඤ්ඤතිසාලොභිතා තං එකං වක්ඛුං රකෙඤ්ඤා: මා
 යමපිස්ස තං එකං වක්ඛුං නම්භාපි පරිභාසි'ති. එවමෙව ඛො හඤ්ඤි
 ඉධෙකච්චො හික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. තත්ථ
 හඤ්ඤි හික්ඛුනං එවං හොති: 'අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන
 වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං හික්ඛුං පච්ඤා පච්ඤා¹

1. යථාසිද්ධං - සා. 2. පච්ඤා පච්ඤා - මජ්ඣ. 3. පච්ඤා පච්ඤා - මජ්ඣ.

කථාව බැහැර නො නමයි. කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ නො කෙරෙයි. මො නවට පවතී. අනුලොම වතෙහි යිටි. නිස්තරණ වතෙහි පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. මොහුගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සන් හිදේ නම් ආයුෂ්මත්ති, මේ හික්කුහුගේ අධිකරණ එසේ පරික්ෂා කරවූ නම් ඉතා මැනැවැ යි. හද්දලිය හික්කුහු ඒ හික්කුහුගේ තෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කරත් ඔහුගේ මේ අධිකරණය යම් සේ වහා සන්හිදේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසස්නෙහි ඇතැම් මහණෙක් කිසි කලෙක අවදනා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල නො වෙයි. හේ හික්කුන් විසින් චෝදනා කරනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර නතු කෙරෙයි කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ කෙරෙයි. මොනවට නො පවතී. අනුලොම වතෙහි නො යිටි. නිස්තරණ වතෙහි නො පවතී. යමෙකින් සංඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හද්දලිය, එහිලා හික්කුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මේ මහණ කලෙක අවදනා ඇවැත් ඇතිසේ ආපත්ති බහුල නොවූයේ වෙයි. හේ හික්කුන් විසින් චෝදනා කරනු ලබන්නේ අනෙක කින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර නතු කෙරෙයි. කෝපය ද ද්වේෂය ද නො සතුට ද පහළ කෙරෙයි. මොනොවට නො පවතී. අනුලොම වතෙහි නො යිටි. නිස්තරණ වතෙහි නො පවතියි. යමෙකින් සංඝයා කැමැති වේ ද එය කරම් නො කියයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සන්හිදේ ද මේ මහණහුගේ ඒ අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කරවූ නම් මැනැවැ යි හද්දලිය හික්කුහු ඒ හික්කුහුගේ තෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කෙරෙත්. යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සන්හිදේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසස්නෙහි කිසි මහණෙක් කිසි කලෙක අවදනා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත් බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙක් කරුණකින් අනෙක්කරුණක් නො වසයි. කථාව බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයක් ද්වේෂයක් නො සතුටක් පහළ නො කෙරෙයි. මැනැවින් වතෙහි පවතියි. අනුලොම වතෙහි පවතියි. නිස්තරණ වතෙහි පවතියි. යම් කරුණෙකින් සධ්ඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් කියයි. හද්දලිය එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : "ඇවැත්නි, මෙමහණ කිසි කලෙක අවදනා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත්බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වසයි. කථාව බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයක් ද්වේෂයක් නො සතුටක් පහළ නො කෙරෙයි. මැනැවින් වතෙහි පවතියි අනුලොම වතෙහි පවතියි. නිස්තරණ වතෙහි පවතියි. යම් කරුණෙකින් සධ්ඝයා සතුටු වේද එය කරම් කියයි. ආයුෂ්මත්ති, මොහු ගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සන්හිදේ නම් ඉතා මැනැවැ. මේ මහණහු පිළිබඳ වූ ඒ ඒ පරිද්දෙන් විමසව"යි. හද්දලිය, ඒ මහණහුගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සන්හිදේ නම් හික්කුහු ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණහු ගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හද්දලිය, මෙ සස්නෙහි කිසි මහණෙක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : "ඇවැත්නි, මෙ මහණ ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේම- මාත්‍රයෙන් යැපෙයි. ඉදින් ඇපි මෙමහණහට දෙස් දක්වදක්වා කාරණා කරමෝ නම් මොහුගේ යම් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයක් ප්‍රේමමාත්‍රයක් වීද එයිනුදු මේ තෙමේ නහමක් පිරිහේව"යි. හද්දලිය, යම්සේ පුරුෂයක්හට එක් ඇසෙක් වේ ද ඔහුගේ සගයහඑවෝ ද නෑසහලේ නෑයෝ ද මොහුට ඒ එක් ඇසෙක් වී නම් එයිනුදු මේතෙමේ නහමක් පිරිහේව"යි ඒ එක් ඇස රක්නාහුද, හද්දලිය, එපරිද්දෙන් මෑ මෙසස්නෙහි කිසි මහණෙක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : "ඇවැත්නි, මෙමහණ සෑදහෑ මතුයෙන් ප්‍රේම මතුයෙන් යැපෙයි. ඉදින් මෙමහණහට දෙස් දක්ව දක්වා

කාරණං කරිස්සාමි, මායමපිස්ස නං සඤ්ඤාමනතකං පෙමමනතකං තමහාපි පරිභාසි'ති. අයං ඛො හඤ්ඤි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමධෙකච්චං හික්කුං පච්චස්ස පච්චස්ස කාරණං කරොන්ති. අයං පන හඤ්ඤි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමධෙකච්චං හික්කුං නො තථා පච්චස්ස පච්චස්ස කාරණං කරොන්තිති.

කො භු ඛො හනෙත හෙතු, කො පච්චයො, යෙන පුබ්බෙ අප්පනරුති වෙච සික්ඛාපදාති අහෙසුං, ඛහුතරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨහන්ති. කො පන හනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනෙතරුති ඛහුතරුති වෙච සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පනරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨහන්තිති.

එචං හෙනං හඤ්ඤි භොති: සනෙතසු භායමානෙසු සඤ්ඤෙම අනතරධායමානෙ ඛහුතරුති වෙච සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පනරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨහන්ති.

න තාච හඤ්ඤි සත්ථා සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. යාච න ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති, අථ සත්ථා සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. තෙසං යෙච අසච්චධානියානං ධම්මානං පටිඝාතාය.

න තාච හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති, යාච න සඤ්ඤා මහත්තං පනෙතා භොති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි සඤ්ඤා මහත්තං පනෙතා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති. අථ සත්ථා සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙච අසච්චධානියානං ධම්මානං පටිඝාතාය.

න තාච හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති යාච න සඤ්ඤා ඌහග්ගං පනෙතා භොති -පෙ-යසග්ගං පනෙතා භොති -පෙ-ඛාහුසච්චං පනෙතා භොති-පෙ-රත්තඤ්ඤානං පනෙතා භොති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි සඤ්ඤා රත්තඤ්ඤානං පනෙතා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙ අසච්චධානියා ධම්මා සඤ්ඤ පාතුභවන්ති අථ සත්ථා සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙච අසච්චධානියානං ධම්මානං පටිඝාතාය.

අප්පකා ඛො තුමෙහ හඤ්ඤි තෙන සමයෙන අහුච්ච යද වො අහං ආජාතියසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසෙසිං, සරසි තිං¹ හඤ්ඤිති. නො හෙනං හනෙත. නත්ථ හඤ්ඤි කං හෙතුං පච්චෙසිති. සො හි නුතාහං හනෙත දිඝරත්තං සඤ්ඤාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී අභොසි-න්ති. න ඛො හඤ්ඤි එසෙච හෙතු එස පච්චයො, අපි ච මෙ තිං² හඤ්ඤි දිඝරත්තං වෙතසා වෙතො පරිච්ච විදිතො. නවායං³ මොඤ්ඤප්පරිසො මයා ධම්මෙ දෙසියමානෙ අවසිකතිං³ මනසිකතිං සබ්බචෙතසො සමන්තාහරිතො ඕභිතසොනො ධම්මං සුණාතිති. අපි ච තෙ අහං හඤ්ඤි ආජාතියසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමි නං සුණාහි, සාධුකං මනසිකරොහි, භාසිස්සාමිති. එචං හනෙතති ඛො ආයසමා හඤ්ඤි භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච :

1. නං සරසි - මජ්ඣං, සා. 2. න වායං - PTS
3. අවසිං කතිං - මජ්ඣං.

කාරණා කරන්නෙව් නම් ඔහට යම් ශ්‍රද්ධාවාත්‍රයෙක් ප්‍රචමාත්‍රයෙක් වී නම් මේ තෙමේ එයිනුදු නහමක් පිරිහෙව'යි. හද්දලිය, වෙහි කිසි මහණක්හට යම් කරුණෙකින් දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රත්‍යය යි. හද්දලිය, මෙහි කිසි මහණක්හට යම් කරුණෙකින් එසේ දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රත්‍යය යි.

වහන්ස, යම් භෙයෙකින් පෙර ඉතා අල්ප වූත් ශික්ෂාපදයෝ වූහු නම් ඉතා බොහෝ භික්ෂුහු රහත්පෙලෙහි පිහිටියාහු නම් ඊට හේතු කවර් ඊට ප්‍රත්‍යය කවර්? තවද වහන්ස, යම් භෙයෙකින් මෙකලා ඉතා බොහෝ වූත් ශික්ෂාපදයෝ වෙත් නම් ඉතා අල්ප වූත් භික්ෂු කෙනෙක් රහත්පෙලෙහි පිහිටත් නම් ඊට හේතු කවර් ඊට ප්‍රත්‍යය කවර්'යි.

හද්දලිය, තෙල මෙසේ මැ වෙයි : සත්ත්වයන් පිළිවෙතින් භෙන කල්හි පිළිවෙත් සදහම් නැසෙන කල්හි ඉතා බොහෝ ශික්ෂාපදයෝත් වෙති. ඉතා අල්ප වූ භික්ෂු කෙනෙකුත් රහත්පෙලෙහි පිහිටත්.

හද්දලිය, යම්තාක් මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආශ්‍රවයනට කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද ඒතාක් බුදුහු ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද නො පනවති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආශ්‍රවයනට කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද එකල්හි බුදුහු එ මැ ආශ්‍රවයානීය ධර්මයන් නසන පිණිස ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවත්.

හද්දලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා මහත්බවට නො පැමිණියේ වෙ ද ඒ තාක් මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආශ්‍රවයානීයධර්ම කෙනෙක් පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, සධ්‍යයා මහත් බවට පැමිණියේ වෙ ද එකල්හි මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආශ්‍රවයානීයධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි එ මැ ආශ්‍රවයානීය-ධර්මයන් නසන පිණිස බුදුහු ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවත්.

හද්දලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා ලාභයෙහි අගතෑන් නො පැමිණියේ වෙ ද . . . යසස්හි අගතෑන් නො පැමිණියේ වෙ ද . . . බහුශ්‍රාත බවට නො පැමිණියේ වෙ ද . . . රාත්‍රඥ බවට නො පැමිණියේ වෙ ද ඒ තාක් මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආශ්‍රවයානීය ධර්මයෝ පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, සධ්‍ය තෙමේ රාත්‍රඥ බවට පැමිණියේ වෙ ද එකල්හි මෙසස්තෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආශ්‍රවයානීයධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි බුදුහු එ මැ ආශ්‍රවයානීයධර්මයන් නසන පිණිස ශික්ෂාපද පනවත්.

හද්දලිය, යම් කලෙකැ මම තොපට තරුණ ආජාතියොපම ධර්මපයාය දෙසුයෙමි ද එසමයෙහි තෙපි අල්ප වූවහු යැ හද්දලිය, තෝ එය සිහිකරයි ද?යි. වහන්ස තෙල නැත් මැ යැ. හද්දලිය, එහි ලා කවරහේතුවක් සලකයි ද?යි. වහන්ස, එකත්තෙන් ඒ මම දිගුකලක් බුදුසස්තෙහි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙමි වීම්'යි. හද්දලිය තෙල මැ හේතු නො වෙයි. තෙල ප්‍රත්‍යය නො වෙ යි. එතෙකුදුවත් හද්දලිය, මා විසින් තෝ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සිතින් සිත වීමසා දන්තා ලද්දෙහි යැ : "මේ තුවච්ඡුරුෂ තෙම මා විසින් දහම් දෙසනු ලබන කල්හි අර්චත් කොට මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතින් සමනා එළැවූ කන් ඇති වැ දහම් නො අසා යයි දන්තා ලද්දෙහි යැ. එතෙකුදුවත් හද්දලිය, මම තට තරුණආජාතී යොපම ධර්මපයාය දෙසමි. එය අස, මොනොවට මෙනෙහි කර, කියමි වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂ්මත් හද්දලීසථවිර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්ව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක :

“යමසේ හද්දලිය, දක්ෂ වූ අස්දමුයෙක් හද වූ ආජානීය අශ්වයකු ලැබ පළමු මැ මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළවීරු ක්‍රියා කරනුලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාර කෙනෙක් වීසම හැසිරීම් කෙනෙක් විලෝම වලිත කෙනෙක් වෙත් මැ යැ. හේ නිරතුරුකිරීමෙන් පිළිවෙළින් කිරීමෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හදුමු ආජානීය අශ්ව තෙම නිරතුරු කිරීමෙන් අනුපූර්වකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහු අස්දමු තෙමේ මත්තෙහි විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළ වීරු ක්‍රියා කරවන ලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ විසමවරිතයේ විලෝමවලිතයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුපූර්වකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය. හද වූ ආජානීය අශ්ව තෙමේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුපූර්වකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහුට අස්දමු තෙමේ මත්තෙහි අනුක්‍රමයෙහි (එක්වට සිටිපා නැඟීමෙහි තැබීමෙහි) ... මණ්ඩලයෙහි—... කුරහින් යැමෙහි ... ශීඝ්‍රජවයෙහි ... රවයෙහි නො බා පිවිසීමෙහි ... රජු විසින් දතයුතු ගුණයෙහි ... අශ්වරාජවංශයෙහි ... ජවසම්පත්තියෙහි ... උතුම් අස් බැවිහි උත්තම වූ සබ්ලභාවයෙහි (සිලිවි වචනයෙහි) ක්‍රියා කරවයි. ඔහට උත්තමජවයෙහි උතුම් අස් බැවිහි උත්තමසබ්ලභාවයෙහි ක්‍රියා කරවනලබනුවාට නො කළවීරු ක්‍රියා කරවන ලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ විසමවරිතයේ විලෝමවලිතයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තරයෙන් අනුපූර්වකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිමාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හද වූ ආජානීය අශ්ව තෙමේ නිරන්තරකාරණයෙන් අනුපූර්වකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිමාවට ගියේ වෙ ද ඒ මොහු අස්දමු තෙමේ මත්තෙහි . . . . හද්දලිය, මේ දස අභිගයෙන් සමන්වාගත වූ හද වූ ආජානීය අශ්ව තෙමේ රාජාභි වෙයි. රාජභෝග්‍ය වූයේ රාජාවයව සභිබ්‍යාවට යෙයි.

එසෙයින් මැ හද්දලිය, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත මහණ දුරැ සිට ගෙනවුත් දෙන දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇඳිලි බඳනට නිසි වූයේ, ලොවට අනුත්තර පින්කෙත් වූයේ වෙයි. කවර දස ධර්මයෙකින යත් : හද්දලියැ, මෙ සස්තෙහි මහණ අප්‍රෙක්ෂ සමාග්දාෂ්ටියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාක්සභිකල්පයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාග්වචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාක්කම්භාන්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාගාජීවයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාක්ස්මානියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාක්සමාධියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාග්ඥනයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අප්‍රෙක්ෂ සමාග් විමුක්තියෙන් සමන්වාගත වෙයි. හද්දලිය, මේ දස අභිග්‍යන් යුත් මහණ දුරින් අළු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇඳිලි බඳනට නිසි වූයේ ලොවට අනුත්තර පින්කෙත් වූයේ වෙ යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ දෙශ්‍යාව වදළ සේක, සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් හද්දලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගත්හ.

පස්වැනි හද්දලි සුත්‍ර යි.

2. 2. 6

ලද්විකිකොපම සුභතං

එවං මේ සුභතං එකං සමයං හගචා අඛගුත්තරාපෙසු විහරති ආපණං නාම අඛගුත්තරාපානං නිගමො. අථ ඛො හගචා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති; පත්තච්චරං ආදය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය චරිති; පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්කනෙතා; යෙන ඤාඤාතරො; වනසණ්ඛො තෙත්තපසඛකම් දිවා විහාරාය. තං වනසණ්ඛං අජේඛාගභෙති; අඤාඤාතරසම් රැකඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.

ආයසමාපි ඛො උදය පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති; පත්තච්චරං ආදය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය චරිති; පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්කනෙතා; යෙන යො වනසණ්ඛො තෙත්තපසඛකම් දිවා-විහාරාය, තං වනසණ්ඛං අජේඛාගභෙති; අඤාඤාතරසම් රැකඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි. අථ ඛො ආයසමනෙ; උදයසං රහොගතසං පතිසලලීනසං එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ‘ඛහුත්තං වත නො; හගචා දුක්ඛධම්මානං අපභතතා; ඛහුත්තං වත නො; හගචා සුඛධම්මානං උපභතතා; ඛහුත්තං වත නො; හගචා අකුසලානං ධම්මානං අපභතතා; ඛහුත්තං වත නො; හගචා කුසලානං ධම්මානං උපභතතා’ති.

අථ ඛො ආයසමා උදය සායනසමයං පතිසලලානාච්චිට්ඨිනො; යෙන හගචා තෙත්තපසඛකම්, උපසඛකම්නි; හගචන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො; ඛො ආයසමා උදය හගචන්තං එතදවොච. “ඉධ මිඤ්ඤං හනො රහොගතසං පතිසලලීනසං එවං චේතසො; පරිචිතකෙකා උදපාදි: ‘ඛහුත්තං වත නො; හගචා-පෙ-කුසලානං ධම්මානං උපභතතා’ති.

මයං හි හනො පුබ්බ සායඤ්චච භුඤ්ජාමි පානො ච දිවා ච විකාලෙ. අහු ඛො යො හනො සමයො යං හගචා හිකුචු ආමිනොසි: ‘ඉඛික තුමෙහ හිකඛවෙ එතං දිවා විකාලභොජනං පජ්ඣට්ඨා’ති. තසං මිඤ්ඤං හනො අහුදෙච අඤාඤාථන්තං අහු ඤෙමිනසං. යච්චි නො; සඤ්ඤා ගභපතිකා; දිවා විකාලෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං දෙනති. තසංපි නො; හගචා පභානමාග. තසංපි නො; සුගතො; පටිතිසංඝමාභාති.

1. අජේඛාගභෙති - මජ්ඣං, PTS.
2. ඛහුත්තං - මජ්ඣං.
3. අහුදෙච - මජ්ඣං, සා.
4. ගභපති - සිඤ්ඤා.

2. 2. 6

ලබුකිකොපම සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද. එක් කලෙකැ භාග්‍යවත් බුදුහු අභිභූතකරාපජනපදයෙහි අභිභූතකරාපවාසීන් ගේ ආපණ නම් නියමගමිති වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඬු පිණිස පිවිසිසේක. ආපණයෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබන්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණුසේක් දිවාච්ඡරණය සඳහා එක්තරා වනලැහැබකට පිවිසිසේක. ඒ වනලැහැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාච්ඡරණයට වැඩහුන්සේක.

ආයුෂ්මත් උදයි සථවිර තෙමේ ද පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඬු පිණිස පිවිසිසේ ය. ආපණයෙහි පිඬු සිහා හැසිර පසුබන්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ දිවාච්ඡරණය පිණිස ඒ වනලැහැබට පැමිණිසේ ය. ඒ වනලැහැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාච්ඡරණයට හිඳගත. එකල්හි එකලා වැ විවේකයෙන් හුන් ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ට මෙබඳු වික්තපරිච්ඡරකයෙක් උපත : "ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ දුක් දුරුකරනුවහ, ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ සුව ඵලවනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ අකුශලධර්මයන් දුරුකරනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ කුශලධර්මයන් ඵලවනුවහ"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් උදයි සථවිර තෙමේ පස්වරුයෙහි පලසමවතින් නැඟිසිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් උදයි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී යැ : "වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විවේකයෙන් හුන් මා ගේ වික්තයෙහි මෙබඳු පරිච්ඡරකයෙක් උපත : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් අපට බොහෝ වූ ... කුශලධර්මයන් ඵලවනසේකැ"යි

වහන්ස, අපි පෙර සවස්තිදු උදසන දු දවල්හි දු විකාලයෙහි වැළඳුම්හ. වහන්ස, යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "මහණෙනි, තෙපි තෙල දිවා විකල්බොජුන් හැර පියව"යි භික්ෂුන් ඇමැතුසේක් ද එබඳු කලෙක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (සික්හි) ආහාරාභය වී මැ යැ, දෙමනස් වී මැ යැ : "ගුද්ධාවත් ගෘහපතිහු අපට අහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණික වූ කැයුතු බිදියයුතු දය දෙති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ භොජනාශාගේ ප්‍රණාණය වදළසේක. සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ භොජනාශාගේ ද දුරුලීම වදළසේකැ"යි

තෙ මයං භනෙත භගවති පෙමඤ්ච ගාරවඤ්ච හිරිඤ්ච ඕත්තපපඤ්ච සමපසාමානා ඵලිං තං දිවා විකාලභොජනං පජ්ඣමහා¹. තෙ මයං භනෙත සායඤ්ච භුඤ්ජාම පානො ව. අහු ඛො සො භනෙත සමයො යං භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉඛස් තුමො හිත්ඛවෙ ඵතං රතතිං විකාලභොජනං පජ්ඣමා²ති. තස්ස මයං භනෙත අහුදෙව අඤ්ඤාඵත්තං. අහු³ දෙමනස්සං යමපි නො ඉමෙසං දභිත්තං භත්තානං පණීතසඛිධානත්තරං තස්සපි නො භගවා පහානමාග. තස්සපි නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාගා⁴ති.

භුතපුබ්බං භනෙත අඤ්ඤානරො පුරිසො දිවා සුපෙයාං ලභික්ඛා ඵලිමාහ: ‘භඤ්ච ඉමං තිත්ඛිපථ, සායං සබ්බෙව සමග්ගා භුඤ්ජස්සාමා⁵ති. යා කාචී භනෙත සඛිධානියො සබ්බො නා රතතිං, අපා දිවා. තෙ මයං භනෙත භගවති පෙමඤ්ච ගාරවඤ්ච හිරිඤ්ච ඕත්තපපඤ්ච සමපසාමානා ඵලිං තරෙතතිං, විකාලභොජනං පජ්ඣමහා.

භුතපුබ්බං භනෙත භික්ඛු රත්තකිකාරතිමිසායං පිණ්ඩාය වරත්තා වඤ්ඤාකමපි පවිසන්ති. ඔලීගලොපි පපතන්ති. කණ්ටකාච්චමපි⁶ ආරොහන්ති, සුත්තමපි ගාචිං ආරොහන්තිං මාණවෙහිපි සමාගච්ඡන්ති කතකමෙමහිපි අකතකමෙමහිපි. මාතුගාමොපි තෙ අසඤ්චමෙත තිමනෙතති.

භුතපුබ්බාහං භනෙත රත්තකිකාරතිමිසායං පිණ්ඩාය වරමි අද්දසා ඛො මං භනෙත අඤ්ඤානරා ඉති විජ්ජන්තරිකාය භාජනං ඛොවන්ති. දිස්වා මං භිතා විස්සරමකාසි: ‘අභුං මො⁷, පිසාචො වත ම’න්ති. ඵලිං වුත්තෙත අහං භනෙත තං ඉතිං ඵතදවොචිං: නාහං භගිති, පිසාචො, භික්ඛු පිණ්ඩාය සිනො⁸ති. භික්ඛුස්ස ආතුමාරි, භික්ඛුස්ස මාතුමාරි, වරත්තෙත භික්ඛු තිණ්ණෙන ගොවිකන්තනෙන කුච්ඡී පරිකන්තො නඤ්චෙව⁹ යං¹⁰ රත්තකිකාරතිමිසායං කුච්ඡීගෙතු පිණ්ඩාය වරසිති¹¹.

තස්ස මයං භනෙත තදනුස්සරතො ඵලිං හොති: ‘ඛහුත්තං වත නො භගවා දුක්ඛධම්මානං අපහත්තා, ඛහුත්තං වත නො භගවා සුඛධම්මානං උපහත්තා, ඛහුත්තං වත නො භගවා අකුසලානං ධම්මානං අපහත්තා. ඛහුත්තං වත නො භගවා කුසලානං ධම්මානං උපහත්තා¹²ති.

ඵලිමෙව පනුදාසි ඉධෙකවෙච්ච මොඝපුරිසා: ‘ඉදං පජ්ඣමා¹³ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලිමාහංසු: ‘කිමපතිමස්ස අපමන්තකස්ස ඕරමන්තකස්ස අධිසලලිඛතෙවොයං සමණො¹⁴ති. තෙ තඤ්චෙව නපජ්ඣන්ති. මසි ව අපචචයං උපච්චාපෙත්ති. යෙ ව භික්ඛු සික්ඛාකාමා, තෙසං තං උදාසි හොති ඛලුචං ඛකිනං දලාං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ඵුලො¹⁵ කලිඛ්භරො.

1. පජ්ඣමහා - සිඹු.
2. කණිකචාචමපි - සිඹු, මජ්ඣං. කණිකරාජ්මපි - ස්‍යා.
3. අහුං මො - මජ්ඣං.
4. නඤ්චෙවචරං - මජ්ඣං.
5. නඤ්චෙවයා - සිඹු.
6. වරසාති - සිඹු.
7. ඵුලො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS

වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ජීය ද ආත්මෝ මෙසේ ඒ දිවාච්ඡාදනාදිය ඉරු කළමහ. වහන්ස, අපි සවස ද උදසන ද වැළැදුමහ. යම් කලෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, තෙපි තෙල රාත්‍රී විකල් බොජුන හැරපියව”යි හික්ෂුන් ඇමැතුණේක් ද එබඳු කලෙක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (සිත්හි) ආත්මාත්වය වී මැ යැ, දෙමනස් වීමැ ය : “මේ දෙවැදුරුමි බත් අතුරෙන් යම් බත්ක් අතිශයින් ප්‍රණීත යයි කියනලද ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ භෝජනයා ගේ ප්‍රභාණය වදළුණේක. සුභතයන් වහන්සේ අපට ඒ භෝජනයාගේ හැරපීම ද වදළුණේකැ”යි

වහන්ස, පෙර එක්තරා පුරුෂයෙක් ආවල්හි සුපයට නිසි (මත්භ්‍යමාසාදි)යක් ලැබ මෙසේ කී යැ : “දන් මෙය තබාපියව, සවස්කලැ හැම දෙනාමෝ එක් වැ පියා වළදමහ”යි වහන්ස, යම් කිසි සකස් කළ කැපුතු දෑ වේ ද, එ හැම රාත්‍රියෙහි වෙයි. ආවල්හි සවල්පයෙක් වේ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ජීය ද ආත්මෝ මෙසේ තෙල රැ විකල් බොජුන් හැරපීමහ.

වහන්ස, පෙර භික්ෂුහු රැය ගනුදුරෙහි පිඩුසිභා යන්තාහු ඉඳුල්දිය ගෙළන තැනට ද පිවිසෙති. ගමදෙර ගවරවලෙහි ද වැටෙති, කටුවැටට ද නැගෙති, නිදන ගවයන් පිට ද නැගෙති, කළ සොරකම ඇත්තා වූ ද කළ සොරකම නැත්තා වූ ද සොරුන්ට ද හවු වෙති, මාගම ද ඔවුන් මෙවුන්දමින් පවරයි.

වහන්ස, මම පෙර රැය බොල්අඳුරෙහි පිඩු සිභා ගියෙමි. වහන්ස, බඳුන් යෝදන එක්තරා භුක්තියක් විදුලියඵලියෙන් මා දුටුවා යැ. මා දක බියපත් වූවා “මට වතසෙක, පියාවයෙක් මා කන්තට ආයේ වනැ”යි මහඟඬ නැඟු යැ. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මම ඒ භුක්තියට තෙල කීමි : “නැඟුණිය, මම පියාව නො වෙමි, පිඩු පිණිස සිටි මහණෙක්මි” කීමි. මහණහුගේ පියා මළේ වන, මහණහුගේ මව මළා වන, මහණ, කියුණු වූ ගෙරිකපන කැත්තෙන් තාගේ කුස කපනලද්දේ මැනැවැ, යම් භෙයකින් මේ රැ බොල්අඳුරෙහි උදර භේතුවෙන් පිඩු පිණිස හැසිරෙයි ද ඒ නො මනා මැ යි.

වහන්ස, එය සිහිකරන මට මේ සිත වෙයි : “ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ දුක් දුරලනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට බොහෝ සුව ඵලවනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ අකුසල් දුරලනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කුසල්දහම් ඵලවනාසේකැ”යි.

උදයිය, ඒ එසේ මැ යැ. ලොවැ ඇතැම් කුච්ඡුරුෂයෝ ‘මෙය හැරපියව’යි මා විසින් කියනුලබන්තාහු ඔහු මෙසේ කියති : “කුමක් හෙයින් මේ මහණහු ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ මෙකරුණට ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද”යි. ඔහු එකරුණ වැලිත් නො හැරපියති. මා කෙරෙහිද නො සතුව උපදවත්. (සාරිපුත්තාදි) යම් භික්ෂු කෙනෙක් හික්මෙනු කැමැති වෙත් ද, (ඔවුන් කෙරෙහිද නො සතුව) එළවත්. උදයිය, ඔවුන්ට එය බලවත් බන්ධනයක් දැඩි බන්ධනයක් සරීර බන්ධනයක් නො දිරු බන්ධනයක් ගෙල බැදි මහාකාෂ්ටයක් වෙයි.

සෙය්‍යථාපි උදයි උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්ථිතාය ඛකිනෙන ඛඤා නන්තෙව වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. යො ණු ඛො උදයි ඵලං වදෙය්‍යා: ‘යෙන සා උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්ථිතාය ඛකිනෙන ඛඤා නන්තෙව වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති, නං හි නස්සා අබලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනන්ති. සම්මාණු ඛො සො උදයි වදමානො වදෙය්‍යා’ති. නො හෙතං භනෙත. යෙන සා භනෙත උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්ථිතාය ඛකිනෙන ඛඤා නන්තෙව වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. නං හි නස්සා බලවං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො¹ කලිඛරො’ති.

ඵවමෙව ඛො උදයි ඉධෙකච්ච මොඝපුරිසා: ‘ඉදං පජ්ඣථා’ති මයා චුළ්චමානා නෙ ඵවමාහංසු: කිං පතිමස්ස අපමන්තකස්ස ඔරමන්තකස්ස අධිසලලිඛනෙවායං සමණො’ති. නෙ නඤෙවච නපජ්ඣන්ති, මසි ව අපච්චයං උපට්ඨාපෙත්ති. යෙ ව හික්කු සික්ඛා කාමා නෙසං නං උදයි භොති බලවං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො කලිඛරො.

ඉධ පනුදයි ඵකච්ච කුලපුත්තා: ‘ඉදං පජ්ඣථා’ති මයා චුළ්චමානා නෙ ඵවමාහංසු: කම්පනිමස්ස අපමන්තකස්ස ඔරමන්තකස්ස පභානබ්බස්ස යස්ස නො භගවා පභානමාහ. යස්ස නො සුභනො පටිත්ඨස්සග්ගමාහා’ති. නෙ නඤෙවච පජ්ඣන්ති, මසි ව න අපච්චයං උපට්ඨාපෙත්ති. යෙ ව හික්කු සික්ඛාකාමා. නෙ නං පභාය අපොසුත්තකා පන්තලොමි පරදචුත්තා² මිගභුනෙන වෙතසා විහරන්ති. තෙසන්තං උදයි භොති අබලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනං. සෙය්‍යථාපි උදයි රඤ්ඤො නාගො ඊසාදනො උඛුලුචාභිජානො³ සඛ්ඛාමාච්චරෙ දලොහි වරතෙහි⁴ ඛකිනෙහි බඤ්ඤා ඊසකඤ්ඤෙව කායං සන්තාමෙති: නාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සම්පදලොචා යෙන කාමං පකකමති. යො ණු ඛො උදයි ඵලං වදෙය්‍යා: යෙහි සො රඤ්ඤො නාගො ඊසාදනො උඛුලුචාභිජානො³ සඛ්ඛාමාච්චරෙ දලොහි වරතෙහි ඛකිනෙහි බඤ්ඤා ඊසකඤ්ඤෙව කායං සන්තාමෙති: නාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සම්පදලොචා යෙන කාමං පකකමති. නං හි නස්ස බලවං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො¹ කලිඛරෙති. සම්මාණු ඛො සො උදයි වදමානො වදෙය්‍යාති නො හෙතං භනෙත. යෙහි සො භනෙත රඤ්ඤො නාගො ඊසාදනො උඛුලුචාභිජානො³ සඛ්ඛාමාච්චරෙ දලොහි වරතෙහි ඛකිනෙහි බඤ්ඤා ඊසකඤ්ඤෙව කායං සන්තාමෙති: නාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සම්පදලොචා යෙන කාමං පකකමති. නං හි නස්ස අබලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනන්ති.

---

1. ථුලො - මජ්ඣං, සා.
 2. පරදත්තචුත්තා - මජ්ඣං.
 3 { උරුලුචාභිජානො - මජ්ඣං.
   { උරුලුචාභිජානො - සා.
 4. වරතෙහි - සිඹු.

උදයිය, යම්කෙසේ කැටකිරිල්ලක් කිදිලිය බැඳුම්න් බැඳුණි එහි මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, උදයිය, යමෙක් ඒ කැටකිරිල්ල යම් කිදිලිය බැඳුමකින් බඳනාලද්දී එහි දී මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, එයම ආට අබල බන්ධනයෙක් දුබල බන්ධනයෙක් පුතිබන්ධනයෙක් අසාර බන්ධනයෙක් වේ යයි. කියා නම්, උදයිය, හේ කියනුයේ සැබැවක් මැ කියා දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, ඒ කැටකිරිල්ල යම් කිදිලිය බැඳුමකින් බඳනාලද්දී එහි මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද එය ආට බලවත් බන්ධනයෙක් දැඩි බන්ධනයෙක් සරීර බන්ධනයෙක් නො දිරු බන්ධනයෙක් ස්ඵලකලිඨිගරයෙක් වේ ද එහෙයිනි.

එසෙයින් මැ උදයිය, මේ ඇතැම් තුවච පුරුෂයෝ 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියති : "මේ ඉතා මද දයකට කුමක් හෙයින් මේ මහණහු ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද"යි. ඔහු එය නො ද හැරපියති. මා කෙරෙහි ද නො සතුට පහළ කෙරෙත් හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද (ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට) පහළ කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයෙක් දැඩි බන්ධනයෙක් සරීර බන්ධනයෙක් නො දිරු බන්ධනයෙක් ගෙල බැඳි මහාකලිඨිගරයෙක් වෙයි.

තවද උදයිය, මෙසේනෙහි කිසි කුලසුත්‍ර කෙනෙක් 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියති : "භාගාවතුන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ ප්‍රත්‍යාණය වදරනසේක් ද, සුභතයන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ දුරලිම වදරනසේක් ද මේ ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ ප්‍රභාතව්‍යායාගේ (බුද්ධන් විසින් වදළයුතු) කීමැ"යි ඔහු එද හැරපියති. මා කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙති. හික්මෙනු කැමැති වූ (සාරිපුත්‍රාදී) යම් හික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා දුන් ප්‍රත්‍යායෙන් යැපෙමින් මාගසම වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිතීන් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයෙකි, දුබල බන්ධනයෙකි, පුතික (දිරු) බන්ධනයෙකි, අසාර බන්ධනයෙකි. උදයිය, යම්කෙසේ රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඬිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඇත් තෙමේ දැඩි වරපට බැඳුමින් බඳනා ලද්දේ මදක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යේ ද උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඬිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වරපට බැඳුමකින් බඳනාලද්දේ මදක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යෙයි. එය ඔහුට බලවත් බන්ධනයක, දැඩි බන්ධනයක, සරීර බන්ධනයක, අපුතික බන්ධනයක, ස්ඵලකලිඨිගරයකැ"යි කියා නම් උදයිය, කියන්නා වූ හේ සැබැවක් මැ කියා දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඬිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වූ වරපට බැඳුමකින් බඳනා ලද්දේ මදක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යේ ද, එය උහුට අබල බන්ධනයක, දුබල බන්ධනයක, පුතික බන්ධනයක, අසාර බන්ධනයකි.

එවමෙව ඛො උද්ධි ඉධෙකච්චෙ කුලපුත්තා ඉදං පජ්ඣපා'ති මයා
 චුළචමානා නෙ එවමාභංසු : කිං පනිමස්ස අපමනතකස්ස ඔරමනතකස්ස
 පභානඛෙස්ස යස්ස නො හභවි; පභානමාහ. යස්ස නො සුගතො
 පච්චික්ඛන්තමාභාති. නෙ තඤ්ඤෙව පජ්ඣනති. මිඛි ව න අපච්චිතං
 උපච්චාපෙනති. යෙ ව භික්ඛු සික්ඛාකාමා නෙ තමපහාය අපොඤ්ඤාකා
 පනතලොමා පරදවුත්තා¹ මීභගුනෙන චෙනසා විහරන්ති. නෙහං තං
 උද්ධි භොති අඛලං ඛක්ඛනං දුඛඛලං ඛක්ඛනං පුඤ්ඤං ඛක්ඛනං අසාරකං
 ඛක්ඛනං.

සෙය්‍යථාපි උද්ධි පුරිසො දළීඥො අස්සකො අනාලඛිගො² තස්සස්ස
 එකං අගාරකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිද්ධිං න පරමරූපං. එකා ඛට්ටොපිකා
 ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපා, එකිස්සා කුමභියා ඛඤ්ඤාසම්මාපකං
 න පරමරූපං, එකා ජායිකා න පරමරූපා. සො ආරුමගතං භික්ඛුං
 පසෙය්‍යොසු සුධොතභජ්ජපාදං මනුඤ්ඤො ගොජනං භුත්තාපිං සිතාය
 ඡායාය නිසිත්තං අභිච්චෙන සුත්තං. තස්ස එවමස්ස : සුඛං වත හො
 සාමඤ්ඤො, ආරොග්ගං වත හො සමඤ්ඤො, සො වතස්ස³ යොහං
 කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා
 අනගාරියං පඛඛජ්ජෙය්‍යන්ති. සො න සකකුණෙය්‍ය එකං අගාරකං
 ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිද්ධිං න පරමරූපං පහාය, එකං ඛට්ටොපිකං
 ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපං පහාය, එකිස්සා කුමභියා ඛඤ්ඤාසම්-
 මාපකං න පරමරූපං පහාය, එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය,
 කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා
 අනගාරියං පඛඛජ්ජෙය්‍යං.

සො හු ඛො උද්ධි එවං වදෙය්‍යා : යෙහි සො පුරිසො ඛක්ඛනෙහි
 ඛඥො න සකෙකාති, එකං අගාරකං ඔලුග්ග-ච්චුග්ගං-පෙ-එකං ජායිකං
 න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජ්ජාති
 අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඛජ්ජෙය්‍යං. තං හි තස්ස අඛලං
 ඛක්ඛනං දුඛඛලං ඛක්ඛනං පුඤ්ඤං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං⁴
 ඛො සො උද්ධිවදමානො වදෙය්‍යාති. නො හෙතං හනෙත. යෙහි
 සො හනෙත පුරිසො ඛක්ඛනෙහි ඛඥො න සකෙකාති එකං අගාරකං
 ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිද්ධිං න පරමරූපං පහාය, එකං ඛට්ටොපිකං
 ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපං පහාය; එකිස්සා කුමභියා ඛඤ්ඤාසම්මාපකං
 න පරමරූපං පහාය, එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං
 ඕභාරෙඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං
 පඛඛජ්ජෙය්‍යං. තං හි තස්ස ඛලං ඛක්ඛනං දලං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං
 අපුඤ්ඤං ඛක්ඛනං ජුලො කලිඛගරෙති.

එවමෙව ඛො උද්ධි ඉධෙකච්චෙ මොඝපුරිසා ඉදං පජ්ඣපා'ති මයා
 චුළචමානා නෙ එවමාභංසු : කිං පනිමස්ස අපමනතකස්ස ඔරමනත-
 කස්ස. අභිසලලිඛතෙවායං සමණො'ති. නෙ තඤ්ඤෙව නපජ්ඣනති.
 මිඛි ව අපච්චිතං උපච්චාපෙනති යෙ ව භික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙසන්තං
 උද්ධි භොති ඛලං ඛක්ඛනං දලං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුඤ්ඤං
 ඛක්ඛනං ජුලො කලිඛගරෙති.

1. පරදත්තවුත්තා - මජ්ඣිම. 2. අනාලඛිගො - සා.
 3. වතස්ස - පසු. 4. සමමනනුඛො - මුඛි.

එසෙයින් මෑ උදයිය, මෙසේනෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ 'මෙය දුරු කරව'යි මාවිසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදරණයක් ද, සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක්හු ගේ දුරලීම වදරණයක් ද, කුමක් හෙයින් මේ අල්පමාත්‍ර වූ මද පමණ වූ ප්‍රභාතව්‍යය හේතු කොට ගෙන වදරණයක් ද"යි. ඔහු එ ද දුරු කෙරෙහි, මා කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙහි, හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට හෝ පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වූ පතිතලොම ඇති වූ පරා අයත් පැවැතුම් ඇති වූ මාගසදාය (බලාපොරොත්තු රහිත) සිතින් යුක්ත වූ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුතිකබන්ධනයෙක, අසාරබන්ධනයෙක.

යමෙක් උදයිය, තමා සතු කිසිවක් නැති අභ්‍යා නො වූ දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහට හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසිසේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්වරූප නො වූ එක් ගෙයෙක් වන්නේ යැ. උස්පහක් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදඩුමුටා හැඳෙක් වන්නේ යැ, එක් සැළෙකැ නො මනා වූ (හවු ආදි ධාන්‍ය හා ලබු ආදි) බිඳුවට වෙයි. නො මනාරූ ඇති එක් දුගී බිරිඳක් වන්නී යැ. භෞතම ආරාමයෙහි හුන් මොනොවට දෙඩු අත්පා ඇති මනා බොජුන් වැළැඳු සිහිල් සෙවෙනෑ හුන් ධාන්‍යභාවනායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "හවත, ශ්‍රමණභාවය එකන්තයෙන් සැපයෙක හවත, ශ්‍රමණභාවය ඒකන්තයෙන් ආරොග්‍යයෙකි. යම් බඳු වූ මම ගිහිගෙන් නික්මෑ කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවෑ සස්නෙහි පැවිදි වීම නම් එකන්තයෙන් පුරුෂ-යෙක් නම් වන්නේ යයි. හේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසිසේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්වරූප නො වූ එක් කුඩා ගෙය හැරපියා, උස්පහක් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදඩුමුටා එක් හැඳ හැරපියා, එක් සැළෙකැ දු (හවු, ලබුබිඳු ආ) ධාන්‍යසම්චාපකය හැරපියා පිළිකුල් කටයුතු එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්ම කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවෑ පැවිදි වන්නට නො හැකි වන්නේ යැ.

උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා ද : "ඒ පුරුෂ තෙම යම් බන්ධනයෙකින් බැඳුණේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති එක් කුඩා ගෙය . . . පිළිකුල් කටයුතු වූ එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්මෑ කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳ පැවිදිවන්නට නො හැක්කේ" යයි කියා නම් එය ඔහට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුතික බන්ධනයෙක, අසාර වූ බන්ධනයෙකැ"යි. උදයිය, කියන්නා වූ භෞතම සැබැවක් මෑ කියන්නේ ද?යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මෑ යැ. වහන්ස, යම් බන්ධනයෙකින් බැඳුණු ඒ පුරුෂ තෙමේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසිසේ පිවිසිය හැකි නො මනා වූ එක් කුඩා ගෙපැල හැරපියා, උස්මිටි වූ නො මනා වූ එක් හුණුදඩු හැඳ හැරපියා, එක් සැළෙකැ දු නො අග්‍යා (හවු, ලබුබිඳු ආ) ධාන්‍යසම්චාපය හැරපියා, පිළිකුල් කටයුතු වූ එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්මෑ කෙහෙඳවුළු බහා කසටවත් හැඳ පෙරෙවෑ සස්නෙහි පැවිදි වන්නට නො පොහොසත් වන්නේ යැ. එය ඔහට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබ් බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, නො දිරූ බන්ධනයෙක, ගෙලෙ බැඳි මහදඩුකවෙකි.

උදයිය, එසෙයින් මෑ මෙලොවෑ ඇතැම් කුට්ඨපුරුෂයෝ මා විසින් 'මෙය හැරපියව'යි කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියති : මේ අල්පමාත්‍ර වූ මදපමණ වූ කරුණක් හේතු කොට කුමක් කියයුතු ද? මේ මහණහු අධික වූ වෑයම් කෙරෙත්" යයි. ඔහු ඒ අල්ප-මාත්‍රය ද නොහැරපියති, මා කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙහි. හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්ෂු කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබ් බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, අපුතික බන්ධනයෙක, ගෙලෙ බැඳි මහා කලිඨගරයෙකි.

සෙය්‍යථාපි උදයි ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අබේසී මහඬුනො මහාභොගො, නෙකානං නික්ඛගණානං වයො නෙකානං ධඤ්ඤගණානං වයො නෙකානං බේත්තගණානං වයො නෙකානං වච්චුගණානං වායො නෙකානං හරියාගණානං වයො නෙකානං දසගණානං වයො නෙකානං දසිගණානං වයො, සො ආරාමිගතිං හික්ඛුං පසෙය්‍ය සුඛොත්තභව්‍යපාදං මනුඤ්ඤං භොජනං භුත්තාචිං සිත්තං ඡායං නිසිත්තං අධිවිත්තෙ සුත්තං, තස්ස ඵවමස්ස: සුඛං වත භො සාමඤ්ඤං, ආරොග්ගං වත භො සාමඤ්ඤං, සො වතස්සං යොහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අව්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍ය'න්ති. සො සකකුණෙය්‍ය නෙකාති නික්ඛගණාති පහාය, නෙකාති ධඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති බේත්තගණාති පහාය, නෙකාති වච්චුගණාති පහාය, නෙකාති හරියාගණාති පහාය, නෙකාති දසගණාති පහාය, නෙකාති දසි-ගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අව්ඡා-දෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතුං.

යො හු ඛො උදයි ඵවං වදෙය්‍ය: යෙහි සො ගහපති වා ගහපති-පුතො වා ඛක්ඛනෙහි ඛඥො සකෙකාති-පෙ-නෙකාති දසීගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අව්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතුං තං හි තස්ස ඛලුචං ඛක්ඛනං දලුභං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුත්තිකං ඛක්ඛනං චුලො කලිඛිතරුෙති. සච්චො හු¹ ඛො සො උදයි වදමානෙ වදෙය්‍යා'ති. නො හෙනං හනො. යෙහි සො හනො ගහපති වා ගහපතිපුතො වා ඛක්ඛනෙහි ඛඥො සකෙකාති නෙකාති නික්ඛගණාති පහාය, නෙකාති ධඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති බේත්තගණාති පහාය, නෙකාති වච්චුගණාති පහාය, නෙකාති හරියාගණාති පහාය, නෙකාති දසගණාති පහාය, නෙකාති දසිගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අව්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතුං. තංහි තස්ස අඛලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනන්ති. ඵවමේච ඛො උදයි ඉධෙකචේච කුලපුත්තා, ඉදං පජ්ඣථාති මයා චුච්චමානා නෙ ඵච්චමාහංසු: 'කිං පතිමස්ස අප්පමත්තකස්ස ඔර-මත්තකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො හගවා පහානමාහ. යස්ස නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාහා'ති තෙ තඤ්ඤවච පජ්ඣන්ති. මසි ච න අප්පමචයං උපට්ඨාපෙත්ති. යෙ ච හික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙ තං පහාය අප්පොස්සකකා පත්තලොමා පරදචුත්තා මිගභුතෙන චෙත්තසා විහරන්ති. තෙසං තං උදයි භොති අඛලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං.

චත්තාරො මේ උදයි පුග්ගලා සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමේ චත්තාරො: ඉධුදයි ඵකචේචා පුග්ගලො උපධිපහානාය පටි-පනො භොති උපධිපටිතිස්සග්ගාය. තමෙනං උපධිපහානාය පටිපත්තං උපධිපටිතිස්සග්ගාය උපධිපටිසඤ්ඤාත්තා භරසඛකපා සමුද්චරන්ති. සො තෙ අධිවාසෙති, නප්පජ්ඣති, න විනොදෙති, න ඛ්‍යන්තිකරොති. න අනභාවං ගමෙති. ඉමං ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සඤ්ඤාත්තො'ති වදමි නො විසඤ්ඤාත්තො. තං කිස්ස භෙත්තු: ඉත්ථිඤ්ඤාත්තො හි මේ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

1. සමමනු - සිචු.

යමයේ උදයිය, ධනායෙන් ආභා වූ මහද්ධන ඇති මහත් උපහෝගපරිහෝග ඇති නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨක ඇති නොයෙක් සියගණන් ධාන්‍යඝකටරාශි ඇති නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් වතුසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා ඇති නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා ඇති ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ වෙයි. හේ අරමහි හුන් මොනොවට දෙව් අත්පා ඇති මනහර බොසුන් වැළැඳු සිහිල් සෙවණෑ හුන් ධාන්‍ය භාවනායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. එකල්හි ඔහට මෙයිත වෙයි. "හවත එකත්තෙන් ශ්‍රමණභාවය සුවයෙක. හවත, එකත්තෙන් ශ්‍රමණ භාවය ආරෝග්‍යයෙකි. මම කෙතෙ දළිඳුවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වෙම නම් මැනැවැ"යි. හේ නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨකරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් ධාන්‍යඝකටරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා හැරපියා, කෙතෙ දළිඳුවුළු බහා කසාවත් හැද පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වන්නට හැකි වන්නේ යැ.

උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "ඒ ගැහැවි හෝ ගැහැවිපුත් හෝ යම බන්ධනායෙකින් බැඳුණේ . . . නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා හැරපියා කෙස් රවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ ගාසනායෙහි පැවිදි වන්නට හැකි වේ ද, එය ඔහට බලවත් බන්ධනායෙක, අභිබන්ධනායෙක, ස්ථිරබන්ධනායෙක, අසුනිකබන්ධනායෙක, (ගෙල බැඳි) ස්ථුල වූ කලිභිගරයෙකැ"යි කියා නම්, මෙසේ හෙතෙම සැබවක් මැ කියා දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, යම බන්ධනායෙකින් බැඳුණු ඒ ගැහැවි හෝ ගැහැවිපිත් හෝ නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨකරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් ධාන්‍යඝකටරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා හැරපියා කෙතෙ රවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වන්නට පොහොසත් වේ ද, එය ඔහට අබල බන්ධනායෙක, දුබල බන්ධනායෙක, සුනික බන්ධනායෙක, අසාර බන්ධනායෙකැ"යි . එසෙයින් මැ උදයිය, මෙහි කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් "මෙය හැරපියව"යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදාරණයක් ද සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ දුරලීම වදාරණයක් ද, මේ අල්පමාත්‍ර වූ පරිත්තමාත්‍ර වූ ප්‍රභාතව්‍යයට වදළසුතු කිමැ"යි. ඔහු එ ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙයි. හික්මෙනු කැමැති යමි හික්ඤ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා සුන් ප්‍රත්‍යයෙන් යැපෙමින් වෘගසම වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිතින් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුනට අබල බන්ධනායෙක, දුබල බන්ධනායෙක, සුනික (දිරු)බන්ධනායෙක, අසාර බන්ධනායෙකැ"යි.

උදයිය, මෙලොවැ විදාමාන වූ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙකැ යත් : උදයිය, මෙලොවැ එක් පුද්ගලයෙක් (ස්කන්ධාදි) උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරලීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරලීම පිණිස පිළිපත් මොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ (උපධි අනුව දිවෙන) (හී බදු) විතර්කයෝ මැඩලති. හේ ඔවුන් ඉවසයි, නො හරියි, දුරු නො කෙරෙයි, විගතාත්ත නො කෙරෙයි, අනභාවයට නො පවුණුවයි, උදයිය, මම මේ පුද්ගලයා 'ක්ලෙශසංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත'යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යමි හෙයකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියනානාත්වය දන්තාලද ද එහෙයිති.

ඉධ පනුදයි එකච්චො, පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො, හොති උපධිපටිතිස්සග්ගාය. තමෙනං උපධි පභානාය පටිපනං උපධිපටි- නිස්සග්ගාය, උපධිපටිසඤ්ඤානා, සරසඛකපා, සමුද්වරනති. සො තෙ නාඛිවාසෙති, පඡහති, විනොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. ඉමමපි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සඤ්ඤානොති වදමි නො විසඤ්ඤානොති. තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමතතතා හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකච්චො, පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො, හොති උපධිපටිතිස්සග්ගාය. තමෙනං උපධිපභානාය පටිපනං උපධිපටි- නිස්සග්ගාය කදචි කරහචි සතිසමේමාසා උපධිපටිසඤ්ඤානා, සරසඛකපා, සමුද්වරනති. දකො උදයි සතුපාදො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පඡහති, විනොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. සෙය්‍යථාපි උදයි පුරිසො දිවසසනනතො අසොකටාහෙ ඤො වානිණී වා උදකච්ඡිසිතාති නිපානෙය්‍ය. දකො උදයි උදකච්ඡිසිතානං නිපානො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පටිකඛයං පරියොදනං ගචේය්‍ය. එවමේව ඛො උදයි ඉධෙකච්චො, පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො, හොති උපධිපටිතිස්සග්ගාය. තමෙනං උපධිපභානාය පටිපනං උපධිපටිතිස්සග්ගාය, කදචි කරහචි සතිසමේමාසා උපධිපටිසඤ්ඤානා, සරසඛකපා, සමුද්වරනති. දකො උදයි සතුපාදො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පඡහති, විනොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. ඉමමපි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සඤ්ඤානොති වදමි නො විසඤ්ඤානොති, තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රිය- වේමතතතා හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකච්චො, පුග්ගලො ‘උපධි දුකඛස්ස මුල’නති ඉති විදිකා නිරුපධි හොති උපධිසඛිඛයෙ විමුනොති. ඉමං ඛො අහං උදයි පුග්ගලං විසඤ්ඤානොති වදමි නො සඤ්ඤානොති. තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රිය- වේමතතතා හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

පඤ්ඤා ඛො ඉමෙ උදයි කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායා රූපා ඉච්චා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රඡනියා¹. සොන- විඤ්ඤායා සඤ්ඤා-පෙ- භානවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා-පෙ-ඡ්චානවිඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායවිඤ්ඤායා ඵොච්චිඛො ඉච්චා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රඡනියා. ඉමෙ ඛො උදයි පඤ්ඤා කාමගුණා. යං ඛො උදයි ඉමෙ පඤ්ඤාකාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ඡති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති කාමසුඛං මිලහසුඛං පුච්ඡන්තසුඛං අනරිදසුඛං න සෙවි- තඛිඛං² න භාවෙතඛිඛං න ඛහුලීකාතඛිඛං. භායිතඛිඛං එතස්ස සුඛස්සාති වදමි.

ඉධුදයි හික්කු විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධමෙහි සවිතකකං සමිචාරං විචෙකඡං පිතිසුඛං පඨමිං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ඡ විහරති. විතකකමිචාරානං වුපසමා අඡ්ඤාතං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාහිඡං පිතිසුඛං දුතියං කුඤ්ඤං -පෙ- තතියං කුඤ්ඤං -පෙ- චතුස්සං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඉදං වුච්චති තෙකඛමමසුඛං පවිචෙකසුඛං උපසම්පසුඛං සමොධිසුඛං ආසෙවි තඛිඛං භාවෙතඛිඛං ඛහුලීකාතඛිඛං. න භායිතඛිඛං එතස්ස සුඛස්සාති වදමි.

1. රඡනියා - සිමු. 2. ආසෙවිතඛිඛං - PTS.

තවද උදයීය, මෙලොවු ආතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත් වොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්පයේ (විතර්ක) යෝ වැඩලති. හේ ඒ විතර්කයන් නො ඉවසයි, හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුභාවයට පමුණුවයි. උදයීය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයීය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය නානාත්වය ආත්තාලද ද, එහෙයිනි.

තවද උදයීය, මෙලොවු ආතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත් වොහු කිසි කලෙකැ ස්මාති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්පයේ වැඩලති, උදයීය, ස්මාතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි. එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනු භාවයට පමුණුවයි. යම්සේ උදයීය, දවස වූඵල්ලෙහි මොනොවට තවනලද යකඛලෙක්හි දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ හෙළා නම් උදයීය, දියබිඳු හෙළීම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ ක්ෂයට විනාශයට යන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයීය, මෙලොවු ආතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුම පිණිස පිළිපත් වොහු කිසි කලෙකැ ස්මාති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්පයේ වැඩලති. උදයීය ස්මාතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ හැරපියයි දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුභාවයට පමුණුවයි. උදයීය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි, ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයීය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියනානාත්වය ආත්තාලද ද එහෙයිනි.

උදයීය, මෙලොවු ආතැම් පුද්ගලයෙක් ස්කන්ධොපධිය දුකට මුලැයි මෙසේ දන උපධිසඬබය සඬබාස නිර්වාණයෙහි ආලම්බන හෙයින් මිදුණේ උපධි රහිත වූයේ වෙයි. උදයීය, මේ පුද්ගලයා විසංයුක්ත යැ යි මම කියමි. සංයුක්ත යැයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයකින් උදයීය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය-නානාත්වය ආත්තාලද ද එහෙයිනි. උදයීය, මේ සතර පුභුල්හු ලොවු ආත්තාහු විදාමාන වෙත්.

උදයීය, මේ කාමභුණයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : ඇයින් දතයුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියසඬභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්පත්තියට කරුණු වූ රූපයෝ යැ කනින් දතයුතු වූ ශබ්දයෝ යැ . . . නැහැයෙන් දතයුතු වූ ගන්ධයෝ යැ . . . දිවින් දතයුතු වූ රසයෝ යැ . . . කයින් දතයුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියසඬභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්පත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ යි. උදයීය, මොහු පස්කම්භුණයෝ යි. උදයීය, මේ පස්කම්භුණයන් පිණිස යම් සුවයෙක් සොමි-නසෙක් උපදිද මේ කාමසුඛ යැ අමෙධා (අපවිත්‍ර) සුඛ යැ පාර්ශ්වන සුඛයැ අනායාසුඛ යැ යි කියනු ලැබෙයි. නො සෙවියයුතු යැ, නො වැඩියයුතු යැ, පුනපුනා නො වැඩියයුතු යැ, තෙල සුඛයට බියවියයුතු යැ යි කියමි.

උදයීය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රඵමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟව ඇති විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . චතුර්ඵධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ නොෂක්‍රමාසුඛ යැ, ප්‍රවිචෙකසුඛ යැ, ව්‍යුපඝමසුඛ යැ, සම්බොධසුඛ යැ යි කියනු ලැබෙයි. සෙවන කටයුතු යැ, භාවනා කටයුතු යැ, බහුල කටයුතු යැ, තෙල සුඛයට බිය නො වියයුතු යයි කියමි.

උදයීය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, 'මේ ඉඤ්චිත යැ'යි මම කියමි. එහි ඉඤ්චිතය (කම්පනය) කිමෙක යත් : එහි යම් මැ විතර්කවිචාර කෙතෙක් නිරුද්ධ නො වූවාහු වෙත් ද, මේ එහි ඉඤ්චිතය වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තෙහි මහණ විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, මෙ ද මම 'ඉඤ්චිත යැ'යි කියමි. එහි 'ඉඤ්චිත' නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මැ ප්‍රතිසුඛයෙක් නිරුද්ධ නො වූයේ වේ ද, මේ එහි 'ඉඤ්චිත' වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, උදයීය, මෙ ද මම 'ඉඤ්චිත' යයි කියමි. එහි ඉඤ්චිත නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මැ උපෙක්ෂාසුඛයෙක් නිරුද්ධ නො වූයේ වේ ද මේ එහි 'ඉඤ්චිත' වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, 'මේ 'අනිඤ්චිත'යයි මම කියමි.

උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. උදයීය, මම මේ නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ සරිප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ්චන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන් නැයිමෙන් නානාත්වසංඤ්චන් නො මෙතෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ'යි ආකාසානඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ සරිප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි හැරපියව යි කියමි, ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ සරිප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම ආලය නො කටයුත්තකැ'යි කියමි, 'හැරපියව'යි කියමි, 'ඉක්මව'යි කියමි. එහි සමතික්‍රමණ කවරෙයත් : උදයීය, මෙසස්තෙහි මහණ සරිප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්ම නොවසඤ්ඤාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතික්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම 'නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි, හැරපියව'යි කියමි,

අනලන්ති වදුමි, පජ්ඣපාති වදුමි, සමතිකකමපාති වදුමි. කොච තස්ස සමතිකකමො: ඉධුදුසි භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සමතිකකමම සඤ්ඤාවෙදුසිනනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං තස්ස සමතිකකමො. ඉති ඛො අහං උදුසි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනසපි පභානං වදුමි. පස්සයි නො නිං උදුසි නං සංයොජ්ඣනං අනුං වා දුලං වා, සස්සාහං නො පභානං වදුමිති. නො හෙනං හනෙනති.

ඉදමචොච භගව, අත්තමනො අයසමි, උදුසි භගවතො භාසිතං අභිනන්දිති.

ලුමුකිකොපම සුත්තං ජර්ථං.

ඉක්මවයි කියාමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සඵප්‍රකාර-
යෙන් නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඤ්චෙදගිතනිරෝධය උපදවා වෙසෙයි.
මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනයාගේ
ද ප්‍රභාණය කියාමි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනයාගේ ද ප්‍රභාණය
කියාමි. උදයිය, මම යම් සංයෝජනයක්හු ගේ ප්‍රභාණය නො කියාමි නම් අඤ්චාත්‍ර වූ හෝ
ස්ථූල වූ හෝ ඒ සංයෝජනයක් තෙපි දක්නවු ද'යි. වහන්ස, තෙලෙ නැත් මැ යි.

චූළු මෙය වදළහ. සතුටුයිත් ආති ආපුස්මත් උදයි තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේ
ගේ භාජිතයව සතුටු වූහ යි.

සචෑනි උටුකිකොසම සුත්ත යි.

2. 2. 7

වාතුම සුන්ධං

එවිං මේ සුන්ධං එකං සමයං භගවා වාතුමාසං විහරති ආමලකීවනෙ තෙන ඛො පන සමයෙන සාරිපුත්තමොග්ගලානපඤ්චාති පඤ්චමන්තාති හික්ඛුසතාති වාතුමං අනුප්පන්නාති භොනති භගවන්තං දසසනායං. තෙ ව ආගන්තුකා හික්ඛු තෙවාසිකෙහි හික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තච්චරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ අහෙසුං. අඵ ඛො භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනෙතසි: 'කෙ පනෙනෙ ආනන්ද උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ කෙච්චා මඤ්ඤෙ මච්ඡවිලොපෙ'ති.

'එතාති භනෙත සාරිපුත්තමොග්ගලානපඤ්චාති පඤ්චමන්තාති හික්ඛුසතාති වාතුමං අනුප්පන්නාති භගවන්තං දසසනායං. තෙ ආගන්තුකා හික්ඛු තෙවාසිකෙහි හික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තච්චරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ'ති. තෙන භානන්ද මම චචනෙන තෙ හික්ඛු ආමනෙතහි. සන්ධායස්මන්තෙ ආමනෙතති'ති. එවිං භනෙතති ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පටිසුත්තා යෙන තෙ හික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්තා තෙ හික්ඛු එතදවොච: 'සන්ධායස්මන්තෙ ආමනෙතති'ති. එවමාච්චිසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස පටිසුත්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්තා භගවන්තං අභිවාදෙත්තා එකමන්තං තිසිදංසු. එකමන්තං තිසිනෙත ඛො තෙ හික්ඛු භගවා එතදවොච: 'කිනන්තු තුමෙහ හික්ඛවෙ උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ කෙච්චා මඤ්ඤෙ මච්ඡවිලොපෙ'ති.

ඉමාති භනෙත සාරිපුත්තමොග්ගලානපඤ්චාති පඤ්චමන්තාති හික්ඛුසතාති වාතුමං අනුප්පන්නාති භගවන්තං දසසනායං. තෙමේ ආගන්තුකා හික්ඛු තෙවාසිකෙහි හික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තච්චරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ'ති. 'භව්ඡඵ හික්ඛවෙ පණාමෙමි වො, න වො මම සන්තිකෙ ච්ඡබ්බ'න්ති. එවිං භනෙතති ඛො තෙ හික්ඛු භගවතො පටිසුත්තා උච්චාසාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්තා පදකඛිණං කත්තා සෙනාසනං සංසාමෙත්තා පත්තච්චරං ආදාය පකකමිංසු.

තෙන ඛො පන සමයෙන වාතුමෙයසකා සක්ඛා සන්ධායාරෙ සන්තිපතිතා භොනති කෙනච්චදෙව කර්ණිකෙත, අද්දාසංසු¹ ඛො වාතුමෙයසකා සක්ඛා තෙ හික්ඛු දුරතොච භව්ඡනෙත, දිස්වාන යෙන තෙ හික්ඛු තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිත්තා තෙ හික්ඛු එතදවොච්ච: 'භන්ද කභං පන තුමෙහ ආයස්මන්තො භව්ඡඵ'ති. භගවතා ඛො ආච්චිසො හික්ඛුසමෙකා පණාමිතො'ති. 'තෙන භායස්මන්තො ඤ්ඤුත්තං තිසිදඵ, අපොච්ච නාම මයං සකකුණෙයාම භගවන්තං පසාදෙතු'න්ති. එවමාච්චිසොති ඛො තෙ හික්ඛු වාතුමෙයසකානං සක්ඛානං පච්චෙස්සාසුං.

1. අද්දාසංසු - සිඤ්ඤ, PTS.

2. 2. 7

වාතුම සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'වාතුමා' නම් ගම්හි වූ ඇඹුළු වෙනෙහි වැඩ වසනාසේක. එසමයෙහි සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්සියක් පමණ (නව පැවිදි) මහණහු වාතුමාවට භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස පැමිණියාහු වෙති. ඒ අමුතු මහණහු ද නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳරකථා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පාසිවුරු සභවන්නාහු උස්භඩ මහභඩ ඇති වූහ. එකල්හි බුදුහු ආනන්දය, මසුන් වොලොගැන්මෙහි කෙටුළන් සෙයින් තෙලෙ කවුරු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහු ද'යි ආයුෂමත් ආද තෙරුන් ඇමැතුහ.

වහන්ස, තෙල සැරියුත්මුගලන් ප්‍රමුඛ පන්සියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියාහ. ඒ අමුතු මහණහු නිවැසි මහණුන් හා සමග පිළිසඳර කථා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පාසිවුරු සභවන්නාහු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහ'' යි කීහ. එසේ වී නම් ආනන්දය 'බුදුහු ආයුෂමතුන් අමතන්නාහ'යි මාගෙ වචනයෙන් ඒ මහණුන් කැඳව'යි වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂමත් ආද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මහණුන් කරා එළැඹ 'බුදුහු ආයුෂමතුන් අමතන්නාහ'යි තෙල වදන් කීහ. 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ආයුෂමත් ආදතෙරුන්ට පිළිවදන් අස්වා බුදුන් කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ භික්ෂූන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : කිම මහණෙනි, තෙපි මසුන් වොලොගැන්මෙහි කෙටුළන් සෙයින් උස්භඩ මහභඩ ඇති වූහු ද'යි.

වහන්ස, මේ සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්සියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියාහ. ඒ අමුතු මහණහු නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳර කථා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පාසිවුරු සභවන්නාහු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහ'යි. යව මහණෙනි, තොප පණාමන(බැහැර) කෙරෙමි. තොප මා'වෙත නො විසියයුතු'යයි. වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා අසුනින් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැඳ පැදකුණු කොට සෙනසුන ගොපනය කොට පාසිවුරු ගෙන නික්ම ගියහ.

එසමයෙහි වාතුම වැසි ශාක්‍යයෝ කිසි කටයුත්තෙකින් සන්ථාගාරයෙහි රැස්වුවාහු වෙති, වාතුමාවැසි ශාක්‍යයෝ දුරින් මැ යන ඒ භික්ෂූන් දුටුවාහු ය. දක, ඒ භික්ෂූන් කරා එළඹියාහු ය. එළඹ, ඒ භික්ෂූන්ට මෙපවත් කීහ : "සොඳය, ආයුෂමත්නි තෙපි (දන්ම අවුත්) කොහි යවු ද''යි. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භික්ෂුසභිසයා පණාමන කරන ලදැයි කීහ. එසේ නම් ඇවැත්නි මොහොතක් හුන මැනැව, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පහදවාලන්නව හැකි වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි කීහු, 'එසේ යැ ඇවැත්නි, ඒ භික්ෂුහු වාතුමාවැසි සැහැරුණට පිළිවදන් ඇස්වූහු.

අඵ ඛො වාතුමේඨසකා සකාසා යෙන භගවො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමේඨා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසින්නා ඛො වාතුමේඨසකා සකාසා භගවන්තං එතදවොචුං: ‘අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං, සෙය්‍යථාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛෙසා අනුඤ්ඤාතිනො, එවමෙව’ භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛසං. සනෙතථ භනෙත හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙසං භගවන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො. සෙය්‍යථාපි භනෙත ඤීජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො, එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතථ හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙසං භගවන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො.

සෙය්‍යථාපි භනෙත වච්ඡස්ස තරුණස්ස මාතරං අපස්සන්තස්ස සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො, එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතථ හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙසං භගවන්තං අපස්සන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො. අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං. අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං. සෙය්‍යථාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛෙසා අනුඤ්ඤාතිනො. එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛස’න්ති.

අඵ ඛො චුභමී සභමපති භගවනො චෙතසා චෙතො පරිචිතකක- මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම ඛලුවා පුරිසො සම්මඤ්ජිතං වා ඛාභං පසාරෙඨස, පසාරිතං වා ඛාභං සම්මඤ්ජෙඨස. එවමෙව චුභමිලොකෙ අන්තරහිනො භගවනො පුරතො පාතුරභොසි. අඵ ඛො චුභමී සභමපති එකංසං උතතරාසඛකං කරිතා යෙන භගවො තෙනඤ්ජලිං පණ්ණමේඨා භගවන්තං එතදවොච: අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං. සෙය්‍යථාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛෙසා අනුඤ්ඤාතිනො. එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛසං. සනෙතථ භනෙත හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්ම විනයං. තෙසං භගවන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො.

සෙය්‍යථාපි භනෙත ඤීජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො. එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතථ හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්ම විනයං, තෙසං භගවන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො.

සෙය්‍යථාපි භනෙත වච්ඡස්ස තරුණස්ස මාතරං අපස්සන්තස්ස සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො. එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතථ හික්ඛු නචා අචිරපබ්බජිතා අභුතාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙසං භගවන්තං අපස්සන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිනාමො. අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛසං. සෙය්‍යථාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛෙසා අනුඤ්ඤාතිනො, එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛු සඛස’න්ති.

1. එවමෙවං - සීලු.

ඉක්බිති වාතුමාවැසි සැහැරපු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලාභියාහු ය. ඵලාභී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිවාදන කොට ඵකන්සස් වැ හුන්හ. ඵකන්සස් වැ හුන් වාතුමාවැසි ශාකායෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසධිසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා (ඊම රුස්මින් තුටු වෙත්වා) වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසධිසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා, වහන්ස භාග්‍යවතුන් විසින් යමිසේ පෙර භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කරනලද නම් ඵසෙයින් මැ භාග්‍යවත්හු දන් භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කරන සේක්වා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාග්‍යවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට ප්‍රසාද අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ය. විපරිණාමාත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ය. වහන්ස, යමිසේ දියවර නො ලැබෙන තරුණධීරයන්ගේ (මලානායෙන්) අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ද විපරිණාමය වන්තෝ ද, ඵසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාග්‍යවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ යැ විපරිණාමය වන්තෝ යැ.

වහන්ස, යමිසේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ද. විපරිණාමය වන්තෝ ද, ඵසෙයින් මැ වහන්ස මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත... භාග්‍යවතුන් නො දක්නා ඔවුනට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ යැ, විපරිණාමය වන්තෝ යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසධිසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසධිසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිසේ භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කරන ලද ද, ඵසෙයින් මැ භාග්‍යවත්හු දන් භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කීහ.

ඵකල්හි සහම්පඤ්චම කමාගේ සිකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ චිත්තපරිවිතර්කය දන යමිසේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් කරන්තෝ හෝ වෙ ද දික් කළ අතක් වක් කරන්තෝ හෝ වෙ ද, ඵසෙයින් මැ බමලොවහි අතුරුදහන් වූයේ බුදුන් හවුයෙහි පාළ වී. ඵක්බිති සහම්පඤ්චම උතුරුසහ ඵකස් කොට පෙරෙවැ බුදුන්දෙසට ඇදිලි බැද මෙපවත් කී : "වහන්ස, භාග්‍යවත්හු භික්ෂුසධිසයා අභිනාදනය කෙරෙත්වා, වහන්ස භාග්‍යවත්හු භික්ෂුසධිසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිසේ භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද, ඵසෙයින් මැ භාග්‍යවත්හු දන් භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති, මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ යැ, විපරිණාමය වන්තෝ යි.

වහන්ස, යමිසේ දියවර නො ලැබෙන තරුණධීරයන්ගේ අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ද විපරිණාමය වන්තෝ ද, ඵසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ යැ, විපරිණාමය වන්තෝ යි.

වහන්ස, යමිසේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ ද විපරිණාමය වන්තෝ ද, ඵසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නට අඵත පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් නො දක්නා ඔවුනට අත්‍යාචාර්‍යවය වන්තෝ යැ විපරිණාමය වන්තෝ යි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු භික්ෂුසධිසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා වහන්ස, භාග්‍යවත්හු භික්ෂුසධිසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිසේ භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද ඵසෙයින් මැ බුදුහු දන් භික්ෂුසධිසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කී.

අසකඛිංසු ඛො වාතුමෙය්‍යකා ච සකාඃ බ්‍රහ්මා ච සහමපති හගචන්තං පසාදෙතුං ඩිජ්ජපමෙන ච තරුණුපමෙන ච. අථ ඛො ආයසො මහා මොඤ්ඤානො හික්ඛු ආමන්තෙයි: ‘උට්ඨහථාච්චිසො, ගණ්ඨාථ පත්ත වීචරං, පසාදිනො හගචා වාතුමෙය්‍යකෙහි ච සකොහි බ්‍රහ්මුනා ච සහමපතිනා ඩිජ්ජපමෙන ච තරුණුපමෙන වා’ති. එවමාච්චිසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයසමනො මහාමොඤ්ඤානස්ස පටිසසුතා උට්ඨායාසනා පත්තවීචරං ආදාය යෙන හගචා තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිනා හගචන්තං අභිචාදෙනා ඵකමන්තං නිසිදිංසු, ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං හගචා ඵතදමොච: කින්නි තෙ සාරිපුත්ත අහොයි මයා හික්ඛුසඛෙස පණ්ණමිනෙ’ති. එවං ඛො මෙ හන්තෙ අහොයි හගචතා හික්ඛුසඛෙස පණ්ණමිනෙ¹ අපොසස්සකොදා²ති හගචා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුතො වහරිස්සති. මසමපිදාති අපොසස්සකො දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුත්තා වහරිස්සාමා’ති. ආගමෙහි තිං සාරිපුත්ත, ආගමෙහි තිං සාරිපුත්ත, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරනති න ඛො තෙ සාරිපුත්ත සුචපි ඵචරුපං විත්තං උපාදෙතබ්බනති³.

අථ ඛො හගචා ආයසමන්තං මහාමොඤ්ඤානං ආමන්තෙයි. ‘කින්නි තෙ මොඤ්ඤාන අහොයි මයා හික්ඛුසඛෙස පණ්ණමිනෙති එවං ඛො මෙ හන්තෙ අහොයි හගචතා හික්ඛුසඛෙස පණ්ණමිනෙ අපොසස්සකොදා²ති හගචා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුතො වහරිස්සති. අහඤ්චදාති ආයසමා ච සාරිපුත්තො හික්ඛුසඛිසං පරිහරිස්සාමා’ති. සාධු සාධු මොඤ්ඤාන, අහං වා හි මොඤ්ඤාන හික්ඛුසඛිසං පරිහරෙය්‍යං සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානා වාති.

අථ ඛො හගචා හික්ඛු ආමන්තෙයි: වත්තාරිමානි හික්ඛවෙ හයානි උදකොරොහන්තො පාටිකඛිඛිතබ්බානි, කතමානි වත්තාරි: උභමිහයං කුමභීලහයං ආචට්ඨහයං සුසුකාහයං. ඉමානි ඛො හික්ඛවෙ වත්තාරි හයානි උදකොරොහන්තො පාටිකඛිඛිතබ්බානි. ඵචමෙච ඛො හික්ඛවෙ වත්තාරිමානි හයානි ඉධෙකවෙච පුඤ්ඤෙ ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජෙ පාටිකඛිඛිතබ්බානි. කතමානි වත්තාරි: උභමිහයං කුමභීලහයං ආචට්ඨහයං සුසුකාහයං.

කතමඤ්ච හික්ඛවෙ උභමිහයං: ඉධ හික්ඛවෙ ඵකවෙචා කුලපුත්තො සඬා: අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජො හොති, ‘ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහිහි දොමනසෙසහි උපායාසෙහි, දුකෙඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපොච නාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤසෙථා’ති. තමෙනං තථා පබ්බජ්ජතං සමානං සබ්‍රහ්මචාරී ඔචදනති අනුසාසනති: ‘ඵචන්තෙ අභික්කමිතබ්බං. ඵචන්තෙ පටික්කමිතබ්බං. ඵචන්තෙ ආලොකිතබ්බං. ඵචන්තෙ විලොකිතබ්බං. ඵචන්තෙ සමමඤ්ඤිතබ්බං. ඵචන්තෙ පසාරෙ-තබ්බං.’ ඵචන්තෙ සඛිකාටිපත්තවීචරං ධාරෙතබ්බ’නති. තස්ස ඵචං හොති:

1. හික්ඛුසඛෙස පණ්ණමිනො - මජ්ඣං.
 2. න ඛො තෙ -පෙ- උපාදෙතබ්බං - මජ්ඣං භජ්චි.
 3. පසාරිතබ්බං - මජ්ඣං.

වාතුමවැසි භාක්‍යයේ ද සහම්පතිට්‍රත්ම ද ඩීපේපමායෙන් හා තරුණේපමායෙන් හා භාග්‍යාවතුන් පහදවන්නට හැකි වූහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භික්ෂූන් ඇමැතුහ : “ඇවැත්නි නැහෙව, පාසිවුරු ගනුව, වාතුමවැසි භාක්‍යයන් විසිනුදු සහම්පතිට්‍රත්ම විසිනුදු ඩීපේපමායෙන් හා තරුණේපමායෙන් හා භාග්‍යාවත්තු පහදවන ලද්දා”යි. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දී හුනාස්තෙන් නැගී පාසිවුරු ගෙන බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹී බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : “ඹාරිපුත්‍ර යෙනි, මා විසින් භික්ෂුසධිසයා පණමන (බැහැර) කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසම්චත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, ඇපිදු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසම්චත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වසමිහ”යි නවතුව තෙපි ඹාරිපුත්‍රයෙනි, නවතුව තෙපි ඹාරිපුත්‍රයෙනි, ඹාරිපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් වටාලා මෙබඳු සිතෙක් නො ඉපැදවියයුතු”යයි. වදළහ.

ඉක්බිති බුදුහු ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් ඇමැතුණේක : “මොග්ගල්ලානගෙනි, මා විසින් භික්ෂුසධිසයා පණමන කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, භාග්‍යාවතුන් විසින් භික්ෂුසධිසයා පණමන කළ කල්හි මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසම්චත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, දන් මම ද ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද භික්ෂුසධිසයා පරිහරණ කරමිහ”යි කීහ. සාධු සාධු මොදගලානගෙනි, මම හෝ මොදගලානගෙනි, භික්ෂුසධිසයා පරිහරණ කරන්නෙමි. සැරියුත් මුගලන් දෙදෙන හෝ පරිහරණ කරන්නාහ”යි.

ඉක්බිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේක : “මහණෙනි, දියට බස්නා පුඟුල්හු කෙරෙහි මේ සතර බිය කෙතෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්චය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යයි. මහණෙනි, මෙසතර භය දියට බස්නා පුඟුල්හු කෙරෙහි කැමැති වියයුත්තාහ. එසෙයින් මැ මහණෙනි, ගිහිගෙන් නික්ම ආභාග්‍යාඨ වූ මෙසස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුඟුලක්හු කෙරෙහි මෙසතර බිය කෙතෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්චය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යන මොහු යි.

මහණෙනි, උච්චය කවර යත් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. ජාතිදුකින් ජරායෙන් හා මරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් කායිකදුකින් ජෙවකසික දුකින් උපසායසයෙන් දුකට බටුයෙම දුකින් මධ්‍යාලෝකයෙම වෙමි. මෙහැම දුඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි කියා යි. එසේ පැවිදි වූ ඔහුට සමුච්චාරිහු : “තොප විසින් මෙසේ ඉදිරියට යායුතු යැ තොප විසින් මෙසේ පෙරළා ඉයයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ ඉදිරිය බැලියයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා හැකිළිය යුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා දිගුකළයුතු යැ, තොප විසින් මෙසේ සහළ පාසිවුරු දරියයුතු යයි අවවාද කෙරෙති අනුභාසනා කෙරෙත්. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇපි පෙර ගිහිගෙයි

මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා අඤ්ඤා ඔවදුමපි¹ අනුසාසාමපි² ඉමේ පනමහාකං පුත්තමත්තා මඤ්ඤා, නත්තමත්තා මඤ්ඤා, අමේ ඔවදිතබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානතීති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තතී. අයං චූච්චතී හික්ඛවේ උඉමිභයස්ස භිනො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තො උඉමිභයනතී ඛො හික්ඛවේ කොඤ්චපායා-සස්සෙතං අභිච්චනං.

කතමඤ්ඤා හික්ඛවේ කුමහීලභයං: ඉධ හික්ඛවේ එකවෙවා කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරභ්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ඕතිණේණාමහි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණේණා දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙචනාම ඉමිස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛනිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා³ති.

තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුගමවාරී ඔවදන්ති. අනුසාසනාති: ඉදං තෙ ඛාදිතබ්බං, ඉදං තෙ න ඛාදිතබ්බං, ඉදං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ න සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ පාතබ්බං, ඉදං තෙ න පාතබ්බං, කප්පියං තෙ ඛාදිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න ඛාදිතබ්බං, කප්පියං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කප්පියං තෙ සාසිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න සාසිතබ්බං, කප්පියං තෙ පාතබ්බං, අකප්පියං තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ ඛාදිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න ඛාදිතබ්බං, කාලෙ තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කාලෙ තෙ සාසිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න සාසිතබ්බං, කාලෙ තෙ පාතබ්බං, විකාලෙ තෙ න පාතබ්බා³නතී තස්ස එවං හොති: මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා යං ඉච්ජාම නං ඛාදුම, යං න ඉච්ජාම න නං ඛාදුම, යං ඉච්ජාම නං භුඤ්ජාම, යං න ඉච්ජාම න නං භුඤ්ජාම, යං ඉච්ජාම නං සායාම, යං න ඉච්ජාම න නං සායාම, යං ඉච්ජාම නං පිච්චාම³ යං න ඉච්ජාම න නං පිච්චාම. කප්පියමපි ඛාදුම, අකප්පියමපි ඛාදුම, කප්පියමපි භුඤ්ජාම, අකප්පියමපි භුඤ්ජාම, කප්පියමපි සායාම, අකප්පියමපි සායාම, කප්පියමපි පිච්චාම, අකප්පියමපි පිච්චාම. කාලෙපි ඛාදුම, විකාලෙපි ඛාදුම, කාලෙපි භුඤ්ජාම විකාලෙපි භුඤ්ජාම, කාලෙපි සායාම, විකාලෙපි සායාම, කාලෙපි පිච්චාම, විකාලෙපි පිච්චාම. යමපි නො සඤ්ඤා ගහපතිකා දිවා විකාලෙ පණීතං ඛාදතීයං භොජනීයං දෙනතී, තත්ථපි මේ මුඛාවරණං මඤ්ඤා කරොන්තී³ති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තතී. අයං චූච්චතී හික්ඛවේ කුමහීලභයස්ස භිනො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තො. කුමහීලභයනතී ඛො හික්ඛවේ ඕදරිකත්තස්සෙතං අභිච්චනං

1. ඔවදුම - මජ්ඣං.
 2. අනුසාසාම - මජ්ඣං.
 3. පිච්චාම - සිඤ්ච, PTS

වැසි වුවමෝ අත්තට අවවාදක් කරමහ, අනුශාසනාක් කරමහ. මොහු වැලික් අපගේ සුතුන් වැන්නහ. මුතුබුරන් වැන්නහ. අප අවවාද කටයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට සිතන්නාහ'යි හේ ශික්ෂා ප්‍රකාශනය කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම උච්චි බියෙන් බියපත් වූයේ ශික්ෂා ප්‍රකාශනය කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටුණේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උච්චය යනු කෝටුභාසයට තෙල නමෙකි.

මහණෙනි, කුමභීලහය කවරෙ යක් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනාශාසන වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් කායිකඝ්ණිත් දෙමනසින් උපායයෙන් ඝ්ණට බටුයෙම් ඝ්ණිත් මධනාලයෙම් වෙමි. මේ සියලු දූඛරාශිඝ්ණගේ කෙළවර කිරීම පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි

එසේ පැවිදි වූ ඔහුට සමුම්සරහු : "තොප විසින් මේ නො කැයුතු යැ මේ තොප විසින් බිදියයුතු යැ මේ තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ මේ තොප විසින් අඤ්ඤා කටයුතු යැ මේ තොප විසින් අඤ්ඤා නො කටයුතු යැ මේ තොප විසින් පියයුතු යැ මේ තොප විසින් නො පියයුතු යැ කැප දය තොප විසින් කැයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො කැයුතු යැ කැප දය තොප විසින් බිදියයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ කැප දය තොප විසින් අඤ්ඤා කටයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් අඤ්ඤා නො කටයුතු යැ කැප දය තොප විසින් පියයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො පියයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් කැයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො කැයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් බිදියයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් අඤ්ඤා කටයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් අඤ්ඤා නො කටයුතු යැ. කාලයෙහි තොප විසින් පියයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො පියයුතු"යි අවවාද කෙරෙහි අනුශාසනා කෙරෙහි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "ඇපි පෙර ගිහිගෙයි වසන්නමෝ යමක් කැමැතියමෝ නම් එය කමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො කමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බුදිමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො බුදිමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය අඤ්ඤා කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය අඤ්ඤා නො කරමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය පානය කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය පානය නො කරමහ. කැප දය ද කමහ, අකැප දය ද කමහ, කැප දය ද බුදිමහ, අකැප දය ද බුදිමහ, කැප දය ද අඤ්ඤා කරමහ, අකැප දය ද අඤ්ඤා කරමහ, කැප දය ද පානය කරමහ, අකැප දය ද පානය කරමහ, කාලයෙහි ද කමහ, විකාලයෙහි ද කමහ, කාලයෙහි ද බුදිමහ, විකාලයෙහි ද බුදිමහ, කාලයෙහි ද අඤ්ඤා කරමහ. විකාලයෙහි ද අඤ්ඤා කරමහ, කාලයෙහි ද පානය කරමහ, විකාලයෙහි ද පානය කරමහ, සැදහැකි ගැහැවියෝ දහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණීත බාදායක් හෝජනයක් අපට දෙක්ද, එහිද මොවුන් වුබාවරණය කරන්නවුන් මෙනැ"යි. හේ ශික්ෂා ප්‍රකාශනය කොට ගිහිබවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම කුමභීලහියෙන් (කිබුල්බියෙන්) බියපත් වූයේ ශික්ෂාප්‍රකාශනය කොට ගිහිබවට පැමිණියේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'කුමභීලහය'යි ඔදවික බවට තෙල නමෙකි.

කතම්ඤ්ච හික්ඛවෙ ආවට්ඨගං, ඉධ හික්ඛවෙ එකච්චො; කුල-
පුතො; සඤ්ඤා අගාරඝමො, අනගාරිගං පබ්බජ්ඤො හොති. ඔතිණ්ණොමහි
ජාතියා ජරාග මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනසොසෙහි
උපායාසෙහි, දුකෙහිතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපොචනාම ඉමිසං
කෙවලසං දුක්ඛකඛකිසං අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං
පබ්බජ්ඤො සමානො පුබ්බන්තසමිගං නිවාසෙත්ථො; පත්තච්චරං ආදාය
ගාමං වා, නිගමං වා, පිණ්ඩාය පවිසති අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන,
අරක්ඛිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි.
සො තත්ථ පසාති ගහපතිං වා, ගහපතිපුත්තං වා; පඤ්චහි කාමගුණෙහි
සමපපිතං සම්බ්බිගුතං පරිවාරගමානං. තස්ස එවං හොති: මිගං ඛො
පුබ්බෙ අගාරිගභුතා සමානා පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමපපිතා; සම්බ්බි-
ගුතා; පරිවාරිඛා. සංවිජ්ජන්තො¹ ඛො කුලො² හොගා, සකකා හොගෙ
ච භුඤ්ජිතුං පුඤ්ඤාති ච කාතු'න්ති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායා-
චත්තති. අගං වුච්චති හික්ඛවෙ ආවට්ඨගංසං භිතො; සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භිනායාචත්තො. ආවට්ඨගංසං ඛො හික්ඛවෙ පඤ්චන්තනං කාම-
ගුණානං අභිච්චනං.

කතම්ඤ්ච හික්ඛවෙ සුසුකාභගං, ඉධ හික්ඛවෙ එකච්චො; කුල-
පුතො; සඤ්ඤා අගාරඝමො, අනගාරිගං පබ්බජ්ඤො හොති, ඔතිණ්ණොමහි
ජාතියා ජරාග මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනසොසෙහි
උපායාසෙහි, දුකෙහිතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමිසං
කෙවලසං දුක්ඛකඛකිසං අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං
පබ්බජ්ඤො සමානො පුබ්බන්තසමිගං නිවාසෙත්ථො; පත්තච්චරං ආදාය
ගාමං වා, නිගමං වා, පිණ්ඩාය පවිසති අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන,
අරක්ඛිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි සො
තත්ථ පසාති මාතුගාමිං දුන්තිච්චං වා, දුපාරාතං වා. තස්ස
මාතුගාමිං දිසො දුන්තිච්චං වා, දුපාරාතං වා, රුගො විත්තං
අනුඤ්ඤාසෙති, සො රුගානුඤ්ඤානො³ වින්තෙන සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භිනායාචත්තති. අගං වුච්චති හික්ඛවෙ සුසුකාභගංසං භිතො; සික්ඛං
පච්චක්ඛාය භිනායාචත්තො. සුසුකාභගංසං ඛො හික්ඛවෙ මාතුගාමි-
සොනං අභිච්චනං.

ඉමානි ඛො හික්ඛවෙ චත්තාරි භයානි ඉධෙකච්චෙව පුග්ගලො ඉමිසමිං
ධම්මවිනයෙ අගාරඝමො, අනගාරිගං පබ්බජ්ඤො පාරිකම්බිතඛොතිති.

ඉදමවොච ගහවො; අත්තමනා; තෙ හික්ඛු ගහවතො; භාසිතං
අභිතඤ්ඤති.

වාතුම සුභං සත්තමං.

---

1. සංවිජ්ජන්ති - මජ්ඣං.
2. පන මෙ කුලො - මජ්ඣං.
3. රුගානුඤ්ඤානො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, 'ආවච්චගය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මධ්‍යාලසුයෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මධ්‍යාලසුයෙමි වෙමි. මේ අසම්මිශ්‍ර වූ දුඃඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් මැනැවැ"යි කියයි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්තාලද කය ඇති වැ නො රක්තාලද වචන ඇති වැ නො ඵලවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉදුරන් ඇති වැ පිඩුසිභා පිවිසෙයි. හේ එහි දී පස්කම්ගුණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ ඉදුරන් පිණවන ගැහැටියකු හෝ ගැහැටිපුතකු හෝ දකියි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "ඇපි වනාහි පෙර ගිහිගෙයි වසන්තමෝ පස්කම් ගුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණවුමහ. කුලයෙහි භොගයෝ ඇත් මැ යැ. භොගයන් පරිභොග කරන්නට ද පින් කරන්නට ද හැක්කැ"යි. හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම 'ආවච්ච (දියසුළු) හසින් බියපත් වූයේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටිණැ"යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'ආවච්චගය'යි තෙල පස්කම් ගුණයනට නමෙකි.

මහණෙනි, 'සුසුකාහය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි : "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මධ්‍යාලසුයෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මධ්‍යාලසුයෙමි වෙමි. මේ සියලු දුඃඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් මැනැවැ"යි කියයි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්තාලද කය ඇති වැ නො රක්තාලද වචන ඇති වැ නො ඵලවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉදුරන් ඇති වැ පිඩුසිභා පිවිසෙයි. හේ එහි දී මාගමක නපුරු කොට හැදියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දකියි. මාගම නපුරු කොට හැදියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දක රාගය ඔහුගේ සිත ක්ලාන්ත කෙරෙයි. හේ රාගයෙන් කලකුචසිතින් යුතු වැ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම සුසුකා(සැඩමසු) හයෙන් ගීත වැ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටුණේ" යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, තෙල "සුසුකාහය" යනු මාගමට නමෙකි.

මහණෙනි, මොහු මෙලොවැ ගිහිගෙන් නික්ම අතභායා වූ මෙ සස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුගුලන් කෙරෙහි කැමැති වියයුතු සතර බිය වෙත් යයි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදළසේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ මහණහු භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු වූහයි.

සත් වැනි වංශුමසුත්‍ර යි.

2. 2. 8

නිලකපාන සුභං

එවිං මෙ සුභං එකං සමයං භගව, කොසලෙසු විහරති නලකපානෙ පලාසවනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සමඛනුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා කුලපුත්තා භගවන්තං උද්දිස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා භොනති. ආයස්මා ච අනුරුඤ්ඤා ආයස්මා ච භද්දිසො ආයස්මා ච කිම්බිලො¹ ආයස්මා ච භගු ආයස්මා කුණ්ඩානො² ආයස්මා ච රෙචතො ආයස්මා ච ආනඤ්ඤා අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා කුලපුත්තා.

තෙන ඛො පන සමයෙන භගව, භික්ඛුසමසපරිච්ඡිනො අබොධාකාසෙ නිසිනො භොති. අථ ඛො භගව, තෙ කුලපුත්තො ආරඛ භික්ඛු ආමනොසි, යෙ තෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තා මම උද්දිස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිරතා බ්‍රහ්මචරියො³ති. එවිං චුතො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අභෙසුං. දුතියමපි-පෙ-තුණ්හි අභෙසුං. තතියමපි ඛො භගව, තෙ කුලපුත්තො ආරඛ භික්ඛු ආමනොසි, යෙ තෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තා මම උද්දිස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිරතා බ්‍රහ්මචරියො³ති. තතියමපි ඛො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අභෙසුං.

අථ ඛො භගවනො එතදභොසි: යනුභාසං තෙව් කුලපුත්තො පුච්ඡෙත්ඤා⁴ති. අථ ඛො භගව, ආයස්මන්තං අනුරුඤ්ඤා ආමනොසි: කච්චි තුමො අනුරුඤ්ඤා අභිරතා බ්‍රහ්මචරියො³ති. තඤ්ඤ මයං භනො අභිරතා බ්‍රහ්මචරියොති. සාධු සාධු අනුරුඤ්ඤා එතං ඛො අනුරුඤ්ඤා තුමාසං පතිරුපං කුලපුත්තානං සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-ජිතානං යං තුමො අභිරමොසාථ බ්‍රහ්මචරියො. යෙන තුමො අනුරුඤ්ඤා භද්දෙන යොබ්බනෙන සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා සුසු කාලකෙසා කාමෙ පරිභුඤ්ඤාසාථ. තෙන තුමො අනුරුඤ්ඤා භද්දෙන⁴ යොබ්බනෙන සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා සුසු කාලකෙසා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා. තෙ ඛො⁵ පන තුමො අනුරුඤ්ඤා තෙව රුජාහිනිතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, න වොරුහිනිතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, න ඉණ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, න භගව, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, න ආජී-විකාපකතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා. අපි ච ඛොමහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරියා මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙහි තිණ්ණො දුකඛපරෙතො අපෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛිකස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා⁵ති. නනු තුමො අනුරුඤ්ඤා එවිං සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා³ති. එවිං භනො. එවිං පබ්බජිතෙන ච පන අනුරුඤ්ඤා කුලපුත්තොති කිමස්ස

1. කිම්බිලො - මජ්ඣං.
 2. කොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣං.
 3. තෙ - මජ්ඣං.
 4. භද්දෙනපි - මජ්ඣං.
 5. තෙ ච ඛො - මජ්ඣං.

2. 2. 8

නළකපාන සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාසල ජනපදයෙහි නළකපාන ගමැ කැලවෙතෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ බොහෝ කුලපුත්‍රයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙති. ආයුෂ්මත් ආනුරුද්ධ යැ ආයුෂ්මත් හද්දිය යැ ආයුෂ්මත් කිම්බිල යැ ආයුෂ්මත් හග්ග යැ ආයුෂ්මත් කුණ්ඩධාන යැ ආයුෂ්මත් රෙවත යැ ආයුෂ්මත් ආනාඤ යැ අනා වූ ද ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ කුලපුත්‍රයෝ යි.

තවද එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඛසයා වීසින් පිරිවරන ලද්දහු අභාවකාශයෙහි වැඩහුන්සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා භික්ෂුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙත් ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බඹසරවස්හි අභිරත වූවාහු ද යි විචාළණේක. මෙසේ වදන කල්හි ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හ. දෙවනවටදු . . . නො බැණ හුන්හ. තෙවනවටදු වූහු ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා මහණුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වූවාහු ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බඹසරවස්හි ඇලුම් ඇත්තාහු ද'යි වදනහ. තෙවනවටදු ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත උපත: 'මම එ මැ කුලපුත්‍රයන්. පුළුස්නෙම නම් මැනැවැ'යි, එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ආනුරුද්ධ තෙරුන් ඇමැතුණේක: 'කිමෙක ආනුරුද්ධයෙනි, තෙපි බඹසරවස්හි අභිරත වූහු ද'යි. වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් ඇපි බඹසරවස්හි ඇලුණම්හ'යි කී. සාධු සාධු ආනුරුද්ධයෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි බඹසරවස්හි සිත් අලවවුද ආනුරුද්ධයෙනි, සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර වූ තොපට තෙල නිසි වෙයි. ආනුරුද්ධයෙනි, තෙපි යම් හදු යොවනයකින් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත වූවහු මනා කථකෙහෙ ඇතියවුහු කාමයන් පරිභෝග කරවු ද, ආනුරුද්ධයෙනි, තෙපි ඒ හදුයොවනයෙන් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමන්විත වූවහු මනා කථකෙහෙ ඇතියවුහු ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ය. ආනුරුද්ධයෙනි, ඒ තෙපි රජුන් වීසින් අභිනීත වූවහු (අනාභිමුච කොට කැඳවන ලදුවහු) ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි නො මැ පැවිදි වූවහු යැ. සොරුන් වීසින් අභිනීත වූවහු නො පැවිදි වූවහු යැ. ණයින් මධ්‍යාලදු වැ ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි නො පැවිදි වූවහු යැ. රාජාදි හයින් මධ්‍යාලදු වැ නො පැවිදි වූවහු යැ. ජීවිකා හෙතෙයෙන් මධ්‍යාලදු වැ නො පැවිදි වූවහු යැ. වැලිදු "රාජියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමතයින් උපායාසයෙන් මධ්‍යාලදුයෙම වෙමි දුකට බටුයෙමි දුකින් මධ්‍යාලදුයෙම වෙමි. මේ සියලු දු:බරාහිහුගේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ආනුරුද්ධයෙනි, තෙපි මෙසේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදිවූවහු නො ද'යි. එසේ යැ වහන්ස. තවද ආනුරුද්ධයෙනි,

කරණීයං: 'විවේකං අනුරුඤ්ඤා කාමෙහි විවේකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාඛිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා නතො සන්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. ඛ්‍යාපාදෙපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. පිනමිඤ්චපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. උඤ්චවකුක්ඛුච්චපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. විවික්ඛිච්ඡාපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. අරතීපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. නන්දීපි විතතං පරියාදය තිට්ඨති. විවේකං අනුරුඤ්ඤා කාමෙහි විවේකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාඛිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා නතො සන්තතරං. විවේකං අනුරුඤ්ඤා කාමෙහි විවේකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අඛිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා නතො සන්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. ඛ්‍යාපාදෙපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. පිනමිඤ්චපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. උඤ්චවකුක්ඛුච්චපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. විවික්ඛිච්ඡාපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. අරතීපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. නන්දීපි විතතං න පරියාදය තිට්ඨති. විවේකං අනුරුඤ්ඤා කාමෙහි විවේකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අඛිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා නතො සන්තතරං.

කිංචනි මො අනුරුඤ්ඤා මසි හොති: යෙ අසච්චා සඛකිලෙසිකා පොභොගච්ඡකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පභිනා නෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සඛිංගෙකං පටිසෙවති, සඛිංගෙකං අභිච්චාසෙති, සඛිංගෙකං පරිච්චෙදති, සඛිංගෙකං විනොදෙති'ති.

න ඛො නො හන්තො හගච්ඡති ඵලං හොති: 'යෙ අසච්චා සඛකිලෙසිකා පොභොගච්ඡකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පභිනා නෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සඛිංගෙකං පටිසෙවති, සඛිංගෙකං අභිච්චාසෙති, සඛිංගෙකං පරිච්චෙදති, සඛිංගෙකං විනොදෙති'ති.

ඵලං ඛො නො හන්තො හගච්ඡති හොති: යෙ අසච්චා සඛකිලෙසිකා පොභොගච්ඡකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පභිනා නෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සඛිංගෙකං පටිසෙවති, සඛිංගෙකං අභිච්චාසෙති, සඛිංගෙකං පරිච්චෙදති, සඛිංගෙකං විනොදෙති'ති. සාධු සාධු අනුරුඤ්ඤා, තථාගතස්ස අනුරුඤ්ඤා, යෙ අසච්චා සඛකිලෙසිකා පොභොගච්ඡකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පභිනා නෙ උච්ඡිත්තමුලා නාලාච්ඡිකතා අනභාවකතා¹ අයතීං අනුප්පාදධම්මා. සෙත්තපාපි අනුරුඤ්ඤා නාලො මජ්ඣකච්ඡන්තො අභවෙඛා පුනවිරුලහිතා ඵවමෙච ඛො අනුරුඤ්ඤා තථාගතස්ස යෙ අසච්චා සඛකිලෙසිකා පොභොගච්ඡකා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතීං ජාතිජරාමරණීයා. පභිනා නෙ උච්ඡිත්තමුලා නාලාච්ඡිකතා අනභාවකතා¹ අයතීං අනුප්පාදධම්මා. තස්මා තථාගතො සඛිංගෙකං පටිසෙවති, සඛිංගෙකං අභිච්චාසෙති, සඛිංගෙකං පරිච්චෙදති, සඛිංගෙකං විනොදෙති'ති

---

1. අනභාවං කතා - මජ්ඣං.

වෙසේ පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර විසින් කුමක් කටයුතු වේ ද යත් : අනුරුද්ධයෙනි, වස්තුකාම ක්ලෙශකාම (කාමච්ඡන්දනීවරණ)යෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ (ප්‍රච්චේදවිකීයධ්‍යාන සම්බන්ධ) ප්‍රීතිය හා සුඛය නො ලබා ද රිටි වඩා ඉතා ශාන්ත වූ තෘතීයධ්‍යානාදී සුවය හෝ නො ලබා ද, ඔහු ගේ සිත අභිධ්‍යාව ද මැඩගෙන සිටී, ව්‍යාපාදය ද සිත මැඩගෙන සිටී, ජිනම්ද්ධය ද සිත මැඩගෙන සිටී, උද්ධවච කුක්කුචවය ද සිත මැඩගෙන සිටී, විචිකිච්ඡාව ද සිත මැඩගෙන සිටී, අධිකුශලධර්මයෙහි උකට්ඨි බව (අරතිය) ද සිත මැඩගෙන සිටී, ආලසාය (තන්දිය)ද සිත මැඩගෙන සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමච්ඡන්දයෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය නො ලබයි. රිටි වඩා ශාන්තතර වූ සුඛයක් හෝ නො ලබයි. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය ලබා ද රිටි වඩා ශාන්තතර වූ සුවයක් හෝ ලබා ද අභිධ්‍යාව ද ඔහුගේ සිත මැඩගෙන නො සිටී, ව්‍යාපාදය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, ජිනම්ද්ධය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, උද්ධවචකුක්කුචවය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, විචිකිච්ඡාව ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, අරතිය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, ආලසාය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය ලබයි, රිටි වඩා ශාන්තතර වූ අත් සුවයක් හෝ ලබයි.

අනුරුද්ධයෙනි, කොපට මා කෙරෙහි කෙබඳු සිතෙක් වේද "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවය ඇති කරන්නා වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතයක වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුව කෙනෙක් ඇද්ද ඔහු තරාගතයන්ට අප්‍රභීණයහ, එහෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන සෙවුණහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන ඉවසන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන දුරු කරන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන බැහැර කරන්නහ"යි. සිතේ ද?

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි : "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතයක වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ආසුවයේ තරාගතයන්ට අප්‍රභීණයහ, එහෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන සෙවුණහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන අධිවාසනා කරන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන පරිවර්ඡන කරන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන විනෝදනා කරන්නහ"යි මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතයක වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුව කෙනෙක් ඇද්ද ඒ ආසුවයේ තරාගතයන්ට ප්‍රභීණයෝ යැ. එහෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආසුවයක් දන සෙවුණහ, ඇතැම් ආසුවයක් දන අධිවාසනා කරන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දන පරිවර්ඡන කරන්නහ, ඇතැම් ආසුවයක් දන විනෝදනය කරන්නහ"යි. සාධු සාධු අනුරුද්ධයෙනි. අනුරුද්ධයෙනි, සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතයක වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස වූ යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රභීණ වූවාහු උසුන්වුල් ඇත්තාහු වූදුනාසුත් තාලයක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නුපදනා සැහැවි ඇත්තාහු වෙත් ද, යම්සේ අනුරුද්ධයෙනි, වූදුනා සුන් තල්ලුක නැවත වැඩිමට අභවා වේ ද එහෙයින් මැ අනුරුද්ධයෙනි, තරාගතයන්හට සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතයක වූ මත්තෙහි ජාතිරු මරණ පිණිස වූ යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රභීණ වූවාහු ද ඒ ආසුවයේ උසුන්වුල් ඇත්තාහු තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නුපදනා සැහැවි ඇත්තාහු වෙති. එහෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආසුවයක් දනගෙන සෙවුණහ. ඇතැම් ආසුවයක් දන අධිවාසනය කරන්නහ. ඇතැම් ආසුවයක් දන පරිවර්ඡන කරන්නහ. ඇතැම් ආසුවයක් දන විනෝදනය කරන්නහ"යි.

තං කිම්මඤ්ඤාසි අනුරුඤා කං අත්ථසං සම්පසාමානො තථාගතො සාවකෙ අබහතීතෙ කාලකතෙ උපපතතිසු බ්‍යාකරොති: 'අසු අමුත්‍ර උපපන්නො, අසු අමුත්‍ර උපපන්නො'ති.

භගවම්මුලකා නො භනෙත ධර්මා, භගවනෙතතතිකා, භගවම්පටි-භරණා. සාග්‍රි වත භනෙත භගවනතඤ්ඤාව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අඤ්ඤා. භගවතො සුඤා හික්ඛු ධාරෙස්සතති'ති.

ත ඛො අනුරුඤා තථාගතො ජනකුභනන්ථං ත ජනලපනන්ථං ත ලාභසකකාරසිලොකාතිසංසන්ථං, ත ඉති මං ජනො ජානාතු'ති සාවකෙ අබහතීතෙ කාලකතෙ උපපතතිසු බ්‍යාකරොති: 'අසු අමුත්‍ර උපපන්නො, අසු අමුත්‍ර උපපන්නො'ති. සතති ච ඛො අනුරුඤා කුලපුත්තා සඤා උලාරවෙද උලාරපාමොජ්ජා 'තෙ තං සුඤා තථතතාය චිත්තං උපසංහරති. තෙසන්තං අනුරුඤා භොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

ඉධානුරුඤා හික්ඛු සුණාති: 'ඉත්ථන්තාමො හික්ඛු කාලකතො² සො භගවතා බ්‍යාකතො 'අඤ්ඤාය සණ්ඨති'ති. සො ඛො පනස්ස ආයස්මා සාමං දිවෙඨා වා භොති අනුස්සවසුතො වා, 'එවංසිලො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවංඛමො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවම්පඤ්ඤා සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවංචිභාරී සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවං විමුත්තො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපිති. සො තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුභඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරනො තථතතාය චිත්තං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතො ඵාසුච්ඡාරො භොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛු සුණාති: 'ඉත්ථන්තාමො හික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා බ්‍යාකතො: පඤ්ඤාන්තං ඕරම්භාභිතානං සංයොජ්ජානං පරිකඛයා ඕපපාතිකො තත්ථ පරිතිබ්බාසි අනාවතතිධමො තස්මා ලොකා'ති. සො ඛො පනස්ස ආයස්මා සාමං දිවෙඨා වා භොති අනුස්සවසුතො³ වා: 'එවං-සිලො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවංඛමො -පෙ- එවංපඤ්ඤා-පෙ- එවංචිභාරී-පෙ-එවංවිමුත්තො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි'ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරනො තථතතාය චිත්තං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතො ඵාසුච්ඡාරො භොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛු සුණාති: 'ඉත්ථන්තාමො හික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා බ්‍යාකතො තිණ්ණං සංයොජ්ජානං පරිකඛයා රාග-දොසමොභාන තනුත්තා සකදගාමී, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති: දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති'ති. සො ඛො පනස්ස ආයස්මා සාමං දිවෙඨා වා භොති අනුස්සවසුතො³ වා. එවංසිලො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි, එවංඛමො, -පෙ- එවං පඤ්ඤා-පෙ-එවංචිභාරී -පෙ- එවංවිමුත්තො සො ආයස්මා අභොසි ඉතිපි'ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරනො තථතතාය චිත්තං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතො ඵාසුච්ඡාරො භොති

1. පාමුජ්ජා - සිමු.
2. කාලංකතො - මජ්ඣං.
3. අනුස්සවසුතො - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙනි, ඒ කීමෙකැ'යි සිතවූ ද? කවර කරුණක් දන්තා වූ තරාගතයෝ 'අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ'යි ඉක්මගිය කල්ලිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද?යි.

වහන්ස, අපට මේ ධර්මයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොතො කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, එකාන්තයෙන් තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි අසා හික්කුඟු ධරන්තාහ'යි.

අනුරුද්ධයෙනි, තරාගතයෝ ජනයා විස්මය කරනු සඳහා නො වැ ජනයා නැළැවීම පිණිස නො වැ ලාභසත්කාර ප්‍රශංසා අනුසස් පිණිස නො වැ 'මෙසේ මහාජනයා මා දැනුව'යි නො වැ "අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ'යි ඉක්මගිය කල්ලිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කරන්නාහ. තවද අනුරුද්ධයෙනි, සැදහැති මහත් වූ සතුටු ඇති මහත් වූ ප්‍රමොදය ඇති කුලපුත්‍රයෝ වෙති. ඔහු එදහම් අසා එබඳු උපප්‍රාප්තිය පිණිස සිත එළවති. අනුරුද්ධයෙනි, ඔවුනට ඒ වින්තොපසංභාරය බොහෝ කලක් හිතයට සුවයට වේ.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් "මෙනම් මහණ කල්ලිය කෙළේ යැ හේ භාග්‍යවතුන් විසින් අර්භත්ත්වයෙහි පිහිටියේ ප්‍රකාශ කරන ලද්දී අසයි. ඒ පිරිනිව් ආයුෂ්මත් මේ ආයුෂ්මත්හු විසින් තමා දන්තාලද හෝ වෙයි. අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. "එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු (සමාධි පක්ෂයෙහි) දහම් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සමාපත්තිවිහාර ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡිත්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද ශීලය ද ශ්‍රාතය ද ත්‍යාගය ද ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බව පිණිස සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් : "මේ නම් මහණ කල්ලිය කෙළේ යැ හේ පස් ඔරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙනසුලු වූයේ එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද"යි අසයි. එ (අනගැම්) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දන්තාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇත්තේ වී යයි ද මෙ බඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහාර ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡිත්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් තරාත්වයට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් : "මෙනම් මහණ කල්ලිය කෙළේ යැ. හේ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගද්වේෂමෝහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැම් වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොචට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද"යි අසයි. එ (සෙදගැම්) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දන්තා ලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡිත්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

ඉධානුරුඬො හික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාමො හික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකකියා සොනාපනො අවිනිපානධම්මො නියතො සමොධානිපරායණො’ති. සො ඛො පනස්ස අයඤ්ඤා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයඤ්ඤා අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා -පෙ-ඵලං විහාරි-පෙ-ඵලංවිච්ඡිතො: සො අයඤ්ඤා අහොසි ඉතිපි’ති. සො නස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථතොය වීතනං උපසංහරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඬො හික්ඛුතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඬො හික්ඛුති සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘අඤ්ඤාය සණ්ඨති’ති. සො ඛො පනස්ස භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සො භගිනී අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරිනී සො භගිනී අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිච්ඡිතො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි’ති. සො නස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථතොය වීතනං උපසංහරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඬො හික්ඛුතියා ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඬො හික්ඛුති සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො පඤ්ඤානං ඕරඬාභියානං සංයොජනානං පරිකකියා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා. ඵලංසිලො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිනී ඵලංවිච්ඡිතො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි’ති. සො නස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථතොය වීතනං උපසංහරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඬො හික්ඛුතියා ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඬො හික්ඛුති සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකකියා රාගදොසමොහානං නනුතො සකදොමිනී, සකිදෙව ඉමං ලොකං අභතථා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති’ති. සො ඛො පනස්ස භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි. ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිනී-පෙ-ඵලංවිච්ඡිතො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි’ති. සො නස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථතොය වීතනං උපසංහරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඬො හික්ඛුතියා ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඬො හික්ඛුති සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරිකකියා සොනාපනො අවිනිපානධම්මො නියතො සමොධානිපරායණො’ති. සො ඛො පනස්ස භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලං පඤ්ඤා-පෙ-ඵලං විහාරිනී-පෙ-ඵලං විච්ඡිතො සො භගිනී අහොසි ඉතිපි’ති. සො නස්ස සඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථතොය වීතනං උපසංහරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඬො හික්ඛුතියා ඵාසුච්ඡාරො හොති.

---

1. කාලකතො - මජ්ඣං

අනුරුද්ධයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණෙක් : “මෙ නම් මහණ කල්‍රිය කළා යැ. හෝ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවාන් වූයේ විනිපාතධම් (සතරආධ්‍යානකට වැටෙන සැහැවි) නැතියේ (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූයේ (උපරිමාධිත්‍රයසඬ්ඛාත) සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලදැ”යි අසයි. එ(සෝවන්) ආයුෂ්මත් මෙ මහණු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද මෙබඳු දහම ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇතියේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡික්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥාව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසු විහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙහි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා යැ. හෝ අර්හත්ත්වයෙහි පිහිටියා යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලදැ”යි. ඒ (රහත්) මෙහෙණ වැළිත් මෙ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නා ලද හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දහම ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු විහරණ ඇති වූ යයි ද හෝ බුනැණි මෙසේ විච්ඡික්ත වූ යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් සීලයත් ශ්‍රැතයත් ක්‍රියාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසු විහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙහි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා. හෝ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභීණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එහි පිරිනිවේන්ති එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇත්තී යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදැ”යි. ඒ (අනාගාමී) බුන වැළිත් මෙ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “එ බුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද මෙ බඳු දහම ඇත්තී . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තී ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ත වූ යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසු විහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙහි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැමිනි වූවා එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදැ”යි. ඒ (සෙදගැමි) බුන ඒ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද’ මෙබඳු දහම ඇත්තී . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ත වූවා යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් ඒ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසු විහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් සෝවන් වූවා විනිපාතධම් නැත්තී (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූවා සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තී යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදැ”යි. ඒ (සෝවන්) බුන වැළිත් එ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, මෙ බඳු දහම ඇත්තී . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ත වූවා යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් . . . සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසු විහරණ වෙයි.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණ්ඤ්ඤා ඉස්සන්තාමො උපාසකො කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘පඤ්ඤානං ඔරමාගිතං සංයොජනං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස්ස පරිනිබ්බාසි අනාවතතිවමො, තස්මා ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි. ඵලංවමො, සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි. ඵලංපඤ්ඤා සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරී සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුභඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්තො තථන්තාය චිත්තං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණ්ඤ්ඤා ‘ඉස්සන්තාමො උපාසකො කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: තිණ්ණං සංයොජනං පරික්ඛයා, රාගදොසමොභානං නඤ්ඤා සකදොසාමි, සකිද්දෙව ඉමං ලොකං අගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරස්සති’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතො වා. ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවමො, -පෙ- ඵලංපඤ්ඤා-පෙ- ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්තො තථන්තාය චිත්තං උපසංහරති, ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණ්ඤ්ඤා ඉස්සන්තාමො උපාසකො කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනං පරික්ඛයා සොතාපන්තො අවිනිපානවමො, තියන්තො සමොධිපරයණො’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවමො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්තො තථන්තාය චිත්තං උපසංහරති ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකා සුණ්ඤ්ඤා ‘ඉස්සන්තාමො උපාසකා කාලකතා: සා භගවතා ඛ්‍යාතතා: පඤ්ඤානං ඔරමාගිතං සංයොජනං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිති අනාවතතිවමො, තස්මා ලොකා’ති. සා ඛො පනස්ස භගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතා වා: ‘ඵලංසිලා සා භගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවමො සා භගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සා භගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරිති සා භගිති අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිමුත්තා සා භගිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්සා සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුභඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථන්තාය චිත්තං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකාය ඵාසුච්ඡාරො හොති

---

1. කාලංකතා - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පරිය කෙළේ යැ. භේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභේණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්”යි. එ (අනගැම්) උච්ඡ වැළිත් එ උච්ඡහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි ‘ “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු දහම් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු විහරණ ඇති වී යයි ද, ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද්”යි. භෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පරිය කෙළේ යැ. භේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභේණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැම් වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොචට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්”යි. ඒ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද්”යි. භෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පරිය කෙළේ යැ. භේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභේණ කිරීමෙන් සෝචන් වූයේ විනිපාතධම් නැත්තේ නියත වූයේ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්”යි. එ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි, “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද්”යි. භෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පරිය කළා, භේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභේණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එහි පිරිනිවේනසුලු වූවා එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇත්තී යැ’යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්”යි. ඒ (අනගැම්) බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දහම් ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු විහරණ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූ යයි ද්”යි. භෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුච්ඡරණ වෙයි.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුණාති: ඉත්තනාමා උපාසිකා කාලකතා¹, සා භගවතා ඛ්‍යාකතා: 'තිණ්ණං සංඥොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුතතා සකදගාමිනී සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති'ති. සා ඛො පනස්සා භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතා වා: එවංසිලා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි, එවංධම්මා-පෙ-එවංපඤ්ඤා-පෙ- එවං- විහාරිනී-පෙ-එවංවිඉතතා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි'ති. සා තස්සා සඬඤ්ච -පෙ- පඤ්ඤඤච අනුස්සරන්තී තථත්තාය විතතං උපසංහරති. එවමපි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එාසුච්චාරො හොති.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුණාති: 'ඉත්තනාමා උපාසිකා කාලකතා සා භගවතා ඛ්‍යාකතා: 'තිණ්ණං සංඥොජනානං පරික්ඛයා ඥානාපත්තා අවිනිපාතධම්මා තිගතා සමෙබ්බාධිපරායණා'ති. සා ඛො පනස්සා භගිනී සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවසුතා වා: එවංසිලා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි. එවංධම්මා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි. එවංපඤ්ඤා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි. එවංවිහාරිනී සා භගිනී අහොසි ඉතිපි. එවංවිඉතතා සා භගිනී අහොසි ඉතිපි'ති. සා තස්සා සඬඤ්ච සිලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤඤච අනුස්සරන්තී තථත්තාය විතතං උපසංහරති. එවමපි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එාසුච්චාරො හොති.

ඉති ඛො අනුරුඬො තථාගතො න ජනකුභනත්ථං, න ජනලපනත්ථං, න ලාභසකකාරසිලොකාතිසංසත්ථං, න ඉති මං ජනො ජානාතු'ති සාවකො අබ්භතීතො කාලකතො උපපත්තිසු ඛ්‍යාකරොති: 'අසු අමුත්‍ර උපපන්නො අසු අමුත්‍ර උපපන්නො'ති. සන්ති ව ඛො අනුරුඬො කුලපුත්තා සඬා උලාරවෙදා උලාරපාමොජ්ජා. තෙ තං සුතී: තථත්තාය විතතං උපසං- හරන්ති. තෙසං තං අනුරුඬො හොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමතො ආයසමා අනුරුඬො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

නිලකපාන සුත්තං අට්ඨමං.

---

1. කාලං කතා - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය කලුරිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමෝහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැමි වුවා එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැ’යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද”යි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලදු හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලදු හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, මෙබදු දහම් ඇත්තී . . . මෙබදු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබදු විහරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූවා යයි දැ”යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චියට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය, කලුරිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් සෝචන් වූවා විනිසාතධම් නැත්තී නියත වූවා සම්බොධිය පිහිට කොට ඇත්තී යැ’යි. භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද”යි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලදු හෝ අනුග්‍රවයෙන් අසනලදු හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබදු දහම් ඇතිවූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබදු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබදු විහරණ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූ යයි ද”යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රාතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චියට එසුච්චරණ වේ.

මෙසෙයින් අනුරුද්ධයෙනි, තථාගතයෝ ‘ජනයා විස්මය කරනු පිණිස නො වැ ජනයා නළවනු පිණිස නො වැ ලාභ සත්කාර ප්‍රශංසා අනුසස් පිණිස නො වැ මෙසෙයින් මා මහජනයා දැනුව’යි කියා නො වැ’ අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ’යි ඉකුත් වූ කලුරිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙති. අනුරුද්ධයෙනි, සැදහැනි මහත් වූ තුෂ්ටි ඇති මහත් වූ ප්‍රාමෝදා ඇති කුලපුත්‍රයෝ ඇත. ඔහු එය අභ්‍යා එබවට සිත එළවති. අනුරුද්ධයෙනි, ඔවුනට ඒ දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ යයි.

බුදුහු මේ සුත්‍රාන්තය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු වූහ’යි.

අට වැනි නළකපාන සූත්‍ර යි.

2. 2. 9

ගුලිසංඝානි සුඛතං

එවං මේ සුඛං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඵ්වනෙ කලාදකතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ගුලිසංඝානි¹ නාම භික්ඛු ආරඤ්ඤකො² පදරසමාචාරො³ සංඛ්‍යමජේඛි ඕසටො; හොති කෙනච්ඤෙච්ඤි කරණීයෙන. තනු ඛො ආයසමා; සාරිපුතො; ගුලිසංඝානිං භික්ඛුං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනොති.

ආරඤ්ඤකෙන⁴ භාච්චිසො⁴ භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන සමුභමචාරිපු සංඝාරචෙන භවිතබ්බං සප්පතිසෙසෙන. සචෙ ආච්චිසො ආරඤ්ඤකො⁵ භික්ඛු සංඛ්‍යමතො; සංඛ්‍යම විහරනො; සමුභමචාරිපු අඝාරචො; හොති අප්පතිසෙසො. තස්ස භවන්ති වත්තාරො; 'ක්ඛිපනිමසං ආයසමතො; ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමා-යසමා; සමුභමචාරිපු අඝාරචො⁶ අප්පතිසෙසො'තිස්ස⁶ භවන්ති වත්තාරො. තස්මා; ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන සමුභමචාරිපු සංඝාරචෙන භවිතබ්බං සප්පතිසෙසෙන.

ආරඤ්ඤකෙන⁴ භාච්චිසො⁴ භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං 'ඉති ඵෙරෙච්ඤ භික්ඛු නානුපබ්ඪ්ඪ නිසි-දිස්සාමි. නචෙච්ඤ භික්ඛු න ආසනෙන පටිඛාහිස්සාමි⁷ති. සචෙ ආච්චිසො ආරඤ්ඤකො; භික්ඛු සංඛ්‍යමතො; සංඛ්‍යම විහරනො; න ආසනකුසලො⁸ හොති. තස්ස භවන්ති වත්තාරො; ක්ඛිපනිමසං ආයසමතො; ආරඤ්ඤ-කස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා; ආහිසමාචාරිකමටි ධම්මං න ජානාති⁸තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා; ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන⁴ භාච්චිසො⁴ භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො; පටිසිතබ්බො. නාති දිවා; පටිකකමිතබ්බං. සචෙ ආච්චිසො; ආරඤ්ඤකො; භික්ඛු සංඛ්‍යමතො; සංඛ්‍යම විහරනො; අතිකාලෙන ගාමං පටිසති. අතිදිවා⁹ පටිකකමති. තස්ස භවන්ති වත්තාරො. ක්ඛිපනිමසං ආයසමතො; ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා; අතිකාලෙන ගාමං පටිසති, අතිදිවා; පටිකකමති⁹තිස්ස⁹ භවන්ති වත්තාරො. තස්මා; ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා; සංඛ්‍යමතෙන සංඛ්‍යම විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො; පටිසිතබ්බො. නාති දිවා; පටිකකමිතබ්බං.

-
1. { ගොලියානි - මජ්ඣං.	2. ආරඤ්ඤකො - මජ්ඣං.
{ ගොලියානි - ස්‍යා.	3. පදසමාචාරො - මජ්ඣං
4. ආරඤ්ඤකෙනාච්චිසො - මජ්ඣං, ස්‍යා.	
5. අඝාරචො; හොති - මජ්ඣං.	
6. තස්ස - මජ්ඣං, සිච්චු, ස්‍යා.	
7. ආසනකුසලො; න හොතිති - මජ්ඣං, සිච්චු.	
8. දිවා - PTS	

2. 2. 9

ගුලිස්සානි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද; එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කළුකැව්වැව නම් වෙළඳවනයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි ආරණ්‍යක වූ ඖදරික ආචාර ඇති 'ගුලිස්සානි' නම් මහණ කිසියම් කටයුත්තෙකින් සහමැදට පැමිණියේ වෙයි. එහි දී ආයුෂ්මත් ඥාටිපුත්‍ර සඵවිරයන් වහන්සේ ගුලිස්සානි මහණහු අරභයා හික්ෂුන් ඇමැතුසේක :

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සමුම්සරුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වූවකු ප්‍රතිෂ්ඨා සහිත වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ සමුම්සරුන් කෙරෙහි අගෞරව ඇතියේ යටත් පැවැතුම් රහිත වූයේ වෙ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්-හට වෙනෙහි එකලා වූ ජෛට්ටිභරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් සමුම්සරුන් කෙරෙහි නොගරු වූයේ යටත් පැවැතුම් නැතියේ වේ" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් සමුම්සරුන් කෙරෙහි සගරු වූවකු යටත් පැවැතුම් ඇතියකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් : "මෙසේ සඵවිර හික්ෂුන් ද නො ගටා හිදින්නෙමි, නවකහික්ෂුන් ද ආසනයෙන් නො නෙරනෙමි" යි ආසනකුසල වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ආසනකුසල නො වූයේ වෙ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වූ වෙනෙහි ජෛට්ටිභරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ආභිසමාචාරික වත පවා නො දනී" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආසනකුසලයකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දහවල් වූ ගමින් නො නික්මියයුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ඉතා උදාසන ගම් වදී ද, ඉතා දහවල් වූ පෙරළා යේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වූ වනසෙනසුන්හි ජෛට්ටිභරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ඉතා උදාසන ගම් වදී. ඉතා දහවල් වූ පෙරළා යේ" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දහවල් වූ පෙරළා නො යායුතු.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො න පුරෙහත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො¹ හික්ඛු සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො පුරෙහත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජිති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: අයනනුනිමස්සායසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්ඡාරෙන විහරන්තො විකාලචරියා ඛහුලීකතා, තමෙනං සංඛ්ඤාගතමපි සමුද්චරති'තිස්ස² භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො න පුරෙහත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො අනුඤ්ඤාගතො භවිතබ්බං අච්චලෙන. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො උඤ්ඤාගතො භොති. චපලො තස්ස භවන්ති වත්තාරො: 'ඉදනනුනිමස්සායසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්ඡාරෙන විහරන්තො උඤ්ඤා වාපලො ඛහුලීකතො, තමෙනං සංඛ්ඤාගතමපි සමුද්චරති'තිස්ස³ භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො අනුඤ්ඤාගතො භවිතබ්බං අච්චලෙන.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො අමුඛරෙන භවිතබ්බං අච්චිකිණ්ණවාචෙන. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො මුඛරො භොති විකිණ්ණවාචො. තස්ස භවන්ති වත්තාරො: 'කිම්පනිමස්සායසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්ඡාරෙන, යො අයමායසමා මුඛරො විකිණ්ණවාචො'තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො අමුඛරෙන භවිතබ්බං අච්චිකිණ්ණවාචෙන.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො සුඛබ්බවෙන³ භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො දුඛබ්බවො භොති පාපමිත්තො, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: 'කිම්පනිමස්සායසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්ඡාරෙන, යො අයමායසමා දුඛබ්බවො පාපමිත්තො තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සංඛ්ඤාගතො සංඛ්ඤා විහරන්තො සුඛබ්බවෙන³ භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො හික්ඛුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්ඤාගතො භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනඤ්ඤාගතො භොති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: කිම්පනිමස්සායසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්ඡාරෙන, යො අයමායසමා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනඤ්ඤාගතො'තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්ඤාගතො භවිතබ්බං.

1. ආරඤ්ඤකො - මජ්ඣිම
2. තස්ස - මජ්ඣිම, සිමු, ස්‍යා.
3. සුඛබ්බවෙන - මජ්ඣිම, ස්‍යා, PTS.

ඇවැත්ති සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ (නො පැවැරු) කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්ති, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ නො පැවැරු කුලයන්හි සැරිසරා නම් ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හු එකලා වැ වෙනෙහි සච්ඡන්දැවිභාරයෙන් වාසය කරන්නාහු විසින් එකාන්තයෙන් මේ විකාලවයභාව බහුලකරනලද, සහමැදට ගියා වූ ද කුලන් (එ විකාල වයභාව) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට ගියා වූ සහමැද වාසය කරන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්තිද පසුබත්තිද කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ.

ඇවැත්ති, සහමැදට පැමිණි සහමැදවසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් උඩඟු නො වූවකු වපල නො වූවකු වියයුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ සහමැදට පැමිණියේ සහමැද වාසය කරනුයේ උද්ධත වූයේ වපල වූයේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හු එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සච්ඡන්දැවිභාරයෙන් වාසය කරන්නාහු විසින් එකාන්තයෙන් මේ උඩඟු බව වපල බව බහුල කරනලද. සහ මැදට ගියා වූ ද කුලන් (ඒ උඩඟු බව වපල බව) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුගුණකියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු අනුද්ධත වූවකු අවපල වූවකු වියයුතු යැ.

ඇවැත්ති, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු දෙඩමලු නො වූවකු නො විසිරුණු වචන ඇතියකු විය යුතු ය, ඉදින් ඇවැත්ති, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ දෙඩමලු වූයේ විසිරුණු වචන ඇතියේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හුගේ එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සච්ඡන්දැවිභාරයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් මුඛරයෙක විකීණිවචන ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් දෙඩමලු නො වූවකු නො විසිරුණු වචන ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්ති, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සුවච වූවකු කලණමිතුරන් ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ සහමැදට ගියේ සහමැද වසනුයේ දුර්වච වූයේ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සච්ඡන්දැවිභාරයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් දුර්වචයෙක පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණකියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු සහමැදට ගියහු සහමැද වසන්නාහු සුවච වූවකු කලණමිතුරන් ඇතියකු වියයුතු යැ.

ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණහු ඉඳුරන්හි පියු දෙර ඇතියකු වියයුතු ය, ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ ඉඳුරන්හි නො පියු දෙර ඇතියේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක වූවහුට එකලා වැ වෙනෙහි සච්ඡන්දැවිභාරයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ඉඳුරන්හි නො පියු දෙර ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති, එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු ඉඳුරන්හි පියු දෙර ඇතියකු වියයුතු යැ.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානා භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු භොජනෙ අමත්තඤ්ඤා භොති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤා'තිස්ස¹ භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා ජාගරියං අනුසුතොන භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු ජාගරියං අනුසුතොනා භොති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා ජාගරියං අනුසුතොනාතිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා ජාගරියං අනුසුතොන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා ආරඬ්ච්චිරියෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු කුසිතො භොති. නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා කුසිතො'තිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා ආරඬ්ච්චිරියෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා උපට්ඨිතස්සතිනා² භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු මුට්ඨිස්සති භොති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා මුට්ඨිස්සති'තිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා උපට්ඨිතස්සතිනා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා සමාභිතොන භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු අසමාභිතො භොති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා අසමාභිතො'තිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සමාභිතොන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා පඤ්ඤාචතා භවිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු දුප්පඤ්ඤා භොති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා දුප්පඤ්ඤා'තිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා පඤ්ඤාචතා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො හික්ඛුනා අභිධම්මෙ අභිච්චයෙ යොගො කරණියො. සන්තාච්ඡිසො ආරඤ්ඤකං හික්ඛුං අභිධම්මෙ අභිච්චයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡිතාඤ්ඤො. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු අභිධම්මෙ අභිච්චයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡිතා න සම්පායති, නස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො: කිම්පනිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා අභිධම්මෙ අභිච්චයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡිතා න සම්පායති, තිස්ස භවනති වතතාඤ්ඤො. නසමා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා අභිධම්මෙ අභිච්චයෙ යොගො කරණියො.

1. අමත්තඤ්ඤාති'නස්ස - සිමු, මජ්ඣං, සා.
2. උපට්ඨිතස්සතිනා - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු හෝජනයෙහි පමණ දන්තකු වියයුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි ආරණ්‍යක මහණ හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වූවකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් නිදි දුරුකිරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලා වැ ආරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්ද විභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු නිදි වැරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආරඛිධවියභී ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ කුසිතයෙක් වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම? මේ කුසිතයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආරඛිධවියභී ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු එළැඹිසිටි සිහි ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ වුළා සිහි ඇතියේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක හට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම, මේ ආයුෂ්මත් වුළාසිහි ඇත්තෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු එළැඹි සිටි සිහි ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු එකඟ කළ සිත් ඇත්තකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ සමාධි රහිත වූයේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලාවැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් අසමාහිතයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් එකඟ කළ සිත් ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු කටයුත්තෙහි උපායප්‍රඥයෙන් යුක්ත වූවකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ දුෂ්ප්‍රාඥ වේ ද එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු උපායප්‍රඥ ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් අභිධම්මපිටකයෙහි ද විනයපිටකයෙහි ද පෙළ විසින් අවුච්චා විසින් යෝග කටයුතු ය. ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවස්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහෙයි ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකහට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡද්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවස්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කිය හේ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි යෝග කටයුත්තේ යැ.

ආරඤ්ඤකෙන' හාච්ඡොසො හික්ඛුනා යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තඨ යොගො කරණීයො. සන්තාච්ඡොසො ආරඤ්ඤකං හික්ඛුං යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තඨ පඤ්ඤං පුච්ඡිතාරො. සචෙ ආච්ඡොසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තඨ පඤ්ඤං පුච්ඡො න සම්පායති, තස්ස භවන්ති චත්තාරො: ක්ඛිමනිමස්සා-යසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමා-යසමා යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තඨ පඤ්ඤං පුච්ඡො න සම්පායති'තිස්ස භවන්ති චත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තඨ යොගො කරණීයො.

ආරඤ්ඤකෙන හාච්ඡොසො හික්ඛුනා උත්තරිමනුස්සධිමෙම යොගො කරණීයො. සන්තාච්ඡොසො ආරඤ්ඤකං හික්ඛුං උත්තරිමනුස්සධිමෙම පඤ්ඤං පුච්ඡිතාරො. සචෙ ආච්ඡොසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු උත්තරිමනුස්සධිමෙම පඤ්ඤං පුච්ඡො න සම්පායති, තස්ස භවන්ති චත්තාරො: ක්ඛිමනිමස්සා-යසමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමා-යසමා යස්සත්ථාය පබ්බජිතො තමිත්ථං න ජානාතී'තිස්ස භවන්ති චත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා උත්තරිමනුස්සධිමෙම යොගො කරණීයොති.

එවං චුත්තො අයසමා මහාමොග්ගලානො අයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: ආරඤ්ඤකෙනෙව ඤ ඤො ආච්ඡොසො සාරිපුත්ත හික්ඛුනා ඉමෙ ධම්මා සමාදාය චත්තිතබ්බො උදහු ගාමන්තච්චාරිනාපිති. ආරඤ්ඤකෙනාපි ඤො ආච්ඡොසො මොග්ගලාන හික්ඛුනා ඉමෙ ධම්මා සමාදාය චත්තිතබ්බො. පගෙච ගාමන්තච්චාරිනාති.

ගුලියානි සුත්තං නවමං.

ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූප්‍ය වූ යම් ඹන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූප්‍ය වූ යම් ඹන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහිලා ආරණ්‍යක මහණහු පැන පුළුවස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ රූපසමාපත්තීන් ඉක්මසිටි ආරූප්‍ය වූ යම් ඹන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි ලා පැන පුළුවස්නාලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කිය හේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක මහණහට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිටිවිහරණයෙන් කිම? රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූප්‍ය වූ යම් ඹන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ආයුෂ්මත් එහි ලා පැන පුළුවස්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ඹන්තවිමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ.

ඇවැත්ති ආරණ්‍යක මහණහු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණහු උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවස්නාලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිටිවිහරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් යම් උතුරුමිනිස්දම්භික් සඳහා පැවිදි වූයේ ද, ඒ අර්ථය නොදනී" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාමොද්ගලායන සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරිසුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ : "ඇවැත්ති, ඹවිපුත්‍රයෙනි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් මැ මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන පැවැත්ත යුක්තාහු ද, නොහොත් ග්‍රාමාන්ත සෙනසුන්හි වසන මහණහු විසිනුදු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුක්තාහු දැ"යි. ඇවැත්ති මොද්ගලායන යෙනි, ආරණ්‍යක මහණහුදු විසින් මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුක්තාහ. ග්‍රාමාන්තවිහාරී මහණහු විසින් කියනු කිමැ"යි.

නව වැනි ගුලියසාති සුත්‍ර යි.

2. 2. 10

කිට්ටි සුභං

එවිං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා කාසීසු වාරිකං චරති මහතා, හික්ඛසඛෙසන සඤ්ඨං. තත්ථ ඛො භගවා හික්ඛු ආමනෙතසි : අහං ඛො හික්ඛවෙ අඤ්ඤත්ථෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමි, අඤ්ඤත්ථ ඛො පනාහං හික්ඛවෙ රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමානො අපාඛාධතඤ්ඤෙ සඤ්ඤානාමි අපාඛාධතඤ්ඤෙ ලුහුට්ඨානඤ්ඤෙ බලඤ්ඤෙ ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤෙ. එථ තුමෙහපි හික්ඛවෙ අඤ්ඤත්ථෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමි, අඤ්ඤත්ථ ඛො පන හික්ඛවෙ තුමෙහපි රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමානො අපාඛාධතඤ්ඤෙ සඤ්ඤානිස්සථ අපාඛාධතඤ්ඤෙ ලුහුට්ඨානඤ්ඤෙ බලඤ්ඤෙ ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤා'ති. එවිමානෙතති ඛො තෙ හික්ඛු භගවතො පච්චසොසාසුං. අථ ඛො භගවා කාසීසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන කිට්ටිසම් නාම කාසීනං තිගමො තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා කිට්ටිසම් විහරති කාසීනං තිගමෙ.

තෙන ඛො පන සමයෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා නාම හික්ඛු කිට්ටිසම්භො ආවාසිකා භොනති. අථ ඛො සම්භුත්ථා හික්ඛු යෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්ඛු තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්ඛු එතදවොච්චිං : භගවා ඛො ආච්ඡො අඤ්ඤත්ථෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමි හික්ඛු-සඛෙසන ච, අඤ්ඤත්ථ ඛො පනාච්ඡො රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමානො අපාඛාධතඤ්ඤෙ සඤ්ඤානනති අපාඛාධතඤ්ඤෙ ලුහුට්ඨානඤ්ඤෙ බලඤ්ඤෙ ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤෙ. එථ තුමෙහපි ආච්ඡො අඤ්ඤත්ථෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමි, අඤ්ඤත්ථ ඛො පනාච්ඡො තුමෙහපි රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමානො අපාඛාධතඤ්ඤෙ සඤ්ඤානිස්සථ, අපාඛාධතඤ්ඤෙ ලුහුට්ඨානඤ්ඤෙ බලඤ්ඤෙ ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤා'ති. එවිං චුතෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්ඛු තෙ හික්ඛු එතදවොච්චිං : 'මයං ඛො ආච්ඡො සායඤ්ඤෙව භුඤ්ඤාම පාතො ච දිවා ච විකාලෙ. තෙ මයං සායඤ්ඤෙව භුඤ්ඤාමානො පාතො ච දිවා ච විකාලෙ අපාඛාධතඤ්ඤෙ සඤ්ඤානාම අපාඛාධතඤ්ඤෙ ලුහුට්ඨානඤ්ඤෙ බලඤ්ඤෙ ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤෙ, තෙ මයං කිං සජ්ජිට්ඨිකං හිත්ථා කාලිකං අනුධාවිස්සාම, සායඤ්ඤෙව මයං භුඤ්ඤාමාම පාතො ච දිවා ච විකාලෙ'ති. යතො ඛො තෙ හික්ඛු නාසකම්භු අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්ඛු සඤ්ඤපෙතං. අථ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා භගවතං අභිවාදෙත්ථා එකමනතං තිසිදිංසු, එකමනතං තිසිත්තා ඛො තෙ හික්ඛු භගවතං එතදවොච්චිං.

“ඉධ මයං භතෙන යෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්ඛු තෙනුපසඛකමිමා. උපසඛකමිත්ථා අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්ඛු එතදවොච්චිමා : 'භගවා ඛො ආච්ඡො අඤ්ඤත්ථෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤාමි -පෙ- ඵාසුච්ඡාරඤ්ඤා'ති. එවිං චුතෙන භතෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්ඛු අමෙහ එතදවොච්චිං : 'මයං ඛො ආච්ඡො -පෙ- දිවා ච විකාලෙ'ති. යතො ඛො මයං භතෙන නාසකම්භු අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්ඛු සඤ්ඤපෙතං. අථ මයං එතමඤ්ඤ භගවතො ආරොවෙමා'ති.

2. 2. 10

කිට්ටි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහපිරිස් පිරිවරා කාසිපනපදයෙහි සැරි සරනාසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේක : “මහණෙනි, මම වූකලී රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳමි. මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන මම නිරෝගි බවද නිද්‍රාව බව ද ගර්භයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනිමි. එව, තෙපිදු මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ, මහණෙනි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනගන්නාවූ යැ. ඒ මහණහු ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවෙළින් කසි ද්‍රාවුවෙහි සැරිසරනාසේක් කිට්ටි නම් වූ කසි ද්‍රාවු වැසියන්ගේ නියමිතමට පිළිපත්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කසිරටවැසියන්ගේ කිට්ටි නම් වූ නියමිතමහි වාසය කරනාසේක.

එසමයෙහි අස්සජි යැ පුනඛිබ්බසුක යැ යන නම් ඇති මහණහු කිට්ටියෙහි ආවාසිකයෝ වෙති. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු අස්සජිපුනඛිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹියාහු යැ. එළඹ අස්සජිපුනඛිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූහ : “ඇවැත්නි, බුදුහු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුසඛස තෙමේ ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. ඇවැත්නි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද සුවච්ඡරණය ද දනගන්නාහ. එව, ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ. රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන තෙපිදු නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනගන්නාවූ යැ, මෙසේ කී කල්හි අස්සජිපුනඛිබ්බසුක මහණහු ඒ භික්ෂූන්ට තෙල වදන් කීහු : “ඇවැත්නි, ඇපි සවස්භිදු ධයිම්භු දඟවල් විකාලයෙහිදු වළඳමහ. එ සවස්භිදු ධයිම්භු දඟවල් විකාලයෙහිදු වළඳන ඇපි නිරාබාධ බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනුමහ. අපි සාංඤ්චික වූ අනුසස් හැරපියා මතුලැබියයුතු අනුසසට කුමක් හෙයින් දුටුමෝ ද ඇපි සවස්භිදු උදෑසනදු දඟවල් විකාලයෙහිදු වළඳමහ’යි. යම් හෙයකින් ඒ භික්ෂූහු අස්සජිපුනඛිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්වාලන්නට නො හැකි වූවාහු ද එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පස් වැ හුන්නාහු තෙල පවත් දන්වූහ.

“වහන්ස, අපි මෙ කිට්ටියෙහි අස්සජිපුනඛිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹ අස්සජි පුනඛිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූමහ: ‘ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳන සේක . . . සුවච්ඡරණය ද දන්නාසේකැ’යි. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි අස්සජිපුනඛිබ්බසුක මහණහු අපට තෙල පවත් කීහ : “ඇවැත්නි, ඇපි වූකලී . . . දඟවල්හිදු විකාලයෙහි වළඳමහ’යි. වහන්ස, යම් හෙයකින් අපි අස්සජි පුනඛිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්වාලන්නට නො හැකි වූවුමෝ ද, එකල්හි ඇපි තෙල පවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකරමහ’යි.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං හික්ඛුං ආමනොසි: ‘එහි තිං හික්ඛු මම වචනෙන අඤ්ඤපුනඛිඤ්ඤකෙ හික්ඛු ආමනොහි, සත්ථායසමනො ආමනොහි’ති. එවච්චානොහි ඛො සො හික්ඛු භගවතො: පටිඤ්ඤායො යෙන අඤ්ඤපුනඛිඤ්ඤකා හික්ඛු තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො අඤ්ඤපුනඛිඤ්ඤකෙ හික්ඛු එතදවොච: ‘සත්ථායසමනො ආමනොහි’ති. එවමාච්චිසොති ඛො අඤ්ඤපුනඛිඤ්ඤකා හික්ඛු තස්ස හික්ඛුතො: පටිඤ්ඤායො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිතො භගවතං අභිවාදෙතො: එකමනං තිසිදිංසු, එකමනං තිසිකො ඛො අඤ්ඤපුනඛිඤ්ඤකෙ හික්ඛු භගවා එතදවොච,

‘සච්චං කිර හික්ඛවෙ සමඤ්ඤා හික්ඛු තුමො උපසඛිකමිතො එතදවොච්ච: භගවා ඛො අච්චිසො අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤති හික්ඛුසමෙකා ව. අඤ්ඤත්‍ර ඛො පනාච්චිසො රතතිභොජනා භුඤ්ඤමානා අපාමාධතඤ්ඤා සඤ්ඤානන්ති අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුට්ඨානඤ්ඤා ඛලඤ්ඤා එංසුචිභාරඤ්ඤා, එථ තුමොපි ආච්චිසො අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤථ, අඤ්ඤත්‍ර ඛො පනාච්චිසො තුමොපි රතතිභොජනා භුඤ්ඤමානා අපාමාධතඤ්ඤා සඤ්ඤානිසථ අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුට්ඨානඤ්ඤා ඛලඤ්ඤා එංසුචිභාරඤ්ඤා’ති. එවං චුතො කිර හික්ඛවෙ තුමො තෙ හික්ඛු එවං අච්චිත්ථ: ‘මයං ඛො ආච්චිසො සායඤ්ඤාව භුඤ්ඤම පාතො ව දිවා ව විකාලෙ, තෙ මයං සායඤ්ඤාව භුඤ්ඤමානා පාතො ව දිවා ව විකාලෙ, අපාමාධතඤ්ඤා සඤ්ඤානාම අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුට්ඨානඤ්ඤා ඛලඤ්ඤා එංසුචිභාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිං සන්දිට්ඨිකං හිතො කාලිකං අනුඛාපිසාමා, සායඤ්ඤාව මයං භුඤ්ඤාමා පාතො ව දිවා ව විකාලෙ’ති. එවච්චානො.

කිනත්‍ර මෙ තුමො හික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. යං කිඤ්ඤායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, තස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති’ති. නො’හෙනං භනො. නත්‍ර මෙ තුමො හික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ, ‘ඉධෙකච්චස්ස එවරූපං සුඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. කුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස එවරූපං සුඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. ඉධෙකච්චස්ස එවරූපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. කුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස එවරූපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. ඉධෙකච්චස්ස එවරූපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති, කුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස එවරූපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. කුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස එවරූපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිගතො¹ අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති. කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති’ති එවච්චානො.

1. වෙදිගතො - මජ්ඣං, සඃ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණක්හු ඇමැතුණේක : “එව මහණ, තෙපි මාගේ බසින් ‘ශාස්තෘහු ආයුෂ්මතුන් කැඳවාලති’ අස්සථි පුනඛිබ්බසුක මහණුන් කැඳවාලව” යි වදාළණේක. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී අස්සථි පුනඛිබ්බසුක මහණුන් කරා එළඹ අස්සථිපුනඛිබ්බසුක මහණුන්ට ‘ශාස්තෘන් වහන්සේ ආයුෂ්මතුන් කැඳවනාසේකැ’යි මෙ පවත් කීහ. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’යි අස්සථි පුනඛිබ්බසුක භික්ෂුහු එ මහණහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් අස්සථිපුනඛිබ්බසුක මහණුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළණේක.

සැබෑද මහණෙනි, මොහෝ භික්ෂුහු තොප කරා එළඹ තෙල කීවාහු ඇපි ද : “ඇවැත්නි, භාග්‍යවත්තු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුසධසයා ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. තවද ඇවැත්නි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරොග බව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දන්නාහ. එව ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳව. ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරොග බව ද, නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනිවු”යයි. මෙසේ කී කල්හි මහණෙනි, තෙපි ඒ භික්ෂුන්ට ඇවැත්නි, අපි සවස්භිදු උදසනහි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳමහ. ඇපි සවස්භිදු උදසනහි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳන්නමෝ නිරාබාධ බව ද නිරාතඩක බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනුමහ. අපි කුමක් හෙයින් සාන්දාෂ්ටික වූ සුවය හැරපියා කාලික වූ සුවය අනුධාවනය කරමෝ ද අපි භවස්භි දු උදසනහි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳමහ’යි මෙසේ කීවහු ද”යි, එසේ යැ වහන්ස.

කිම මහණෙනි, තෙපි මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නවු ද? “මේ පුරුෂපුද්ගල යම්කිසි සුවයක් හෝ දුකක් හෝ නො දුක් නො සුවයක් හෝ විදී ද, ඔහුට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙති”යයි. වහන්ස, තෙල නැත් මැ යැ. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නාහු නො ද? මෙලොවැ මෙබදු වූ සුබවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල් දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්, තවද මෙලොවැ මෙබදු වූ සුබවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබදු දුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබදු වූ දුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබදු වූ නො දුක් නො සුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල්දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්. තවද මෙලොවැ මෙබදු වූ නො දුක් නො සුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්”යයි. එසේ යැ වහන්ස.

මයා වෙනං හික්ඛවෙ අඤ්ඤාතං අභවිස්ස අදිට්ඨං අවිදිතං අභව්ඪිකතං අඵසිතං පඤ්ඤාය; ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදිගතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්තති'ති. ඵචම්මං අජානනො ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං උපසම්පජ්ජ විහාරථා'ති වදෙය්‍යං අපි නු මෙ ඵතං හික්ඛවෙ පතිරූපං අභවිස්සාති. නො භෙනං භනො. යස්මා ච ඛො ඵතං හික්ඛවෙ මයා ඤාතං දිට්ඨං විදිතං භව්ඪිකතං ඵසිතං පඤ්ඤාය, ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදිගතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්තති, තස්මාහං ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං උපසම්පජ්ජ විහරථා'ති වදාමි.

නාහං හික්ඛවෙ සබ්බසංයෙව හික්ඛුතං අප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. න පනාහං හික්ඛවෙ සබ්බසංයෙව හික්ඛුතං නාප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. යෙ තෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු අරහනො ඛිණ්ණසවා පුට්ඨිතවනො කතකරණීයා ඕභිතභාරා අනුප්පත්තසද්ධා පරික්ඛිණ්ණභවංසඤ්ඤාජනා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තා. තථාරූපානාහං හික්ඛවෙ හික්ඛුතං නාප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. නං කිස්ස භෙතු; කතං තෙසං අප්පමාදෙන අභබ්බා තෙ පමජ්ජිතුං.

යෙ ච ඛො තෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු සෙක්ඛා අප්පත්තමානසා අනුත්තරං යොගකෙඛම්මං පඤ්ඤාමානා විහරන්ති. තථාරූපානාහං හික්ඛවෙ හික්ඛුතං අප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. නං කිස්ස භෙතු : අප්පෙචනාමිමෙ අයසම්නො අනුලොමිකාති සෙතාසනාති පටිසෙචමානා කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානා ඉන්ද්‍රියාති සම්නතානමානා යස්සඤ්ඤා කුලප්පතා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බුභමචිරිතං පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. ඉම්මං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමෙසං හික්ඛුතං අප්පමාදඵලං සම්පස්සමානො අප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

සත්තිමෙ හික්ඛවෙ පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ සත්ත : උභතොභාගවිමුත්තො පඤ්ඤාවිමුත්තො කායසක්ඛි දිට්ඨප්පත්තො; සඤ්ඤාවිමුත්තො ධම්මානුසාරී සඤ්ඤානුසාරී.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො උභතොභාගවිමුත්තො : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛම්ම රූපෙ අාරූපා තෙ කායෙන ඵසිත්වා¹ විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා අාසවා පරික්ඛිණ්ණා භොන්ති. අයං පුට්ඨිති හික්ඛවෙ පුග්ගලො උභතොභාගවිමුත්තො. ඉම්මං ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුතො න අප්පමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. නං කිස්ස භෙතු; කතං තස්ස අප්පමාදෙන අභබ්බා සො පමජ්ජිතං.

1. දිට්ඨිප්පත්තො - සිමු, මජ්ඣ, සා.
2. පුට්ඨිතො - සිමු, මජ්ඣ, සා.

තවද මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙ බඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙති” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ අදුක්ඛමසුඛවේදනාව උපදවා වාස කරව’යි කියමි නම් කිම මහණෙනි, තෙල මට නිසි වන්නේ ද’යි? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. යම් හෙයෙකින් මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නො සුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුභුලක්භට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙති” යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව උපදවා වාසය කරව’යි කියමි.

මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි නො කියමි. එතෙකුදුවත් මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් නො කටයුතු යැ යි නො කියමි. මහණෙනි, අර්භත් වූ ක්ෂිණාප්‍රව වූ වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති සිවුමහින් කළ කිස ඇති බහා තැවූ ස්කන්ධාදි බර ඇති රහත් බවට පැමිණි ක්ෂය වූ හවසංයෝජන ඇති මොනවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන්ට අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවරහෙයින් නය් : ඔවුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරනලද. ඔහු පමා වන්නට නො නිස්සහ.

තවද මහණෙනි, ජෙග්ග්ග වූ අර්භත්වයට නො පැමිණි සිත් ඇති යම් මහණ කෙනෙක් අනුත්තර වූ යොගක්ෂෙමය ප්‍රාර්ථනා කෙරෙමින් වාසය කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි කියමි. ඒ කවරහෙයින් නය් : “මේ ආයුෂ්මත්හු අනුලොම වූ සෙතසුන් සේවනය කරන්නාහු කල්‍යාණමිත්‍රයන් හඳුනා කරන්නාහු ශ්‍රද්ධාදි ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බ්බසරවස් කෙළවර ආයුඵලය ඉහත්මයෙහි මැ උත්තමප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වාසය කරන්නාහු නම් මැතැවැ’යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණුන්ට මේ අප්‍රමාදඵලය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතිය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි විදාමාන වූ මේ පුද්ගලයෝ සත් දෙනෙක් ඇත. කවර සත් දෙනෙක යත් : උභතොභාග විමුක්ත යැ ප්‍රඥවිමුක්ත යැ කායසාක්ෂි යැ දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ ශ්‍රද්ධාවිමුක්ත යැ ධර්මානුසාරි යැ ශ්‍රද්ධානුසාරි යැ යන සත් දෙනා යි.

මහණෙනි, උභතොභාගවිමුක්තපුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් ඉන්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ විමොක්ෂයන් නාමකයින් ස්පඨ කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙනුදු ආයුඵලයන් දක ආසුවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙති. මහණෙනි, මේ පුද්ගල උභතොභාග විමුක්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ මහණහට මම අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් නය් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරන ලද, හේ පමා වන්නට නො නිස්ස.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤවිමුතෙතො : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සන්තො විමොක්ඛො අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵසයිතො¹ විහරති, පඤ්ඤය චස්ස දිස්චො ආසචො පරික්ඛිණො භොනති. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤ-විමුතෙතො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො න අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : කතං තස්ස අපමාදෙන, අහඛෙඛො සො පමජ්ජතුං.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛී : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සන්තො විමොක්ඛො අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵසයිතො¹ විහරති, පඤ්ඤය චස්ස දිස්චො ඵකච්චො ආසචො පරික්ඛිණො භොනති. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛී. ඉමස්ස ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපෙචනාම අයමායසමො අනුලොමිකාති සෙනා-සනාති පටිසෙචමානො කල්‍යාණමිතෙත භජමානො ඉඤ්චියාති සමන්තා-නායමානො යස්සන්ථාය කුලපුත්තො සමමදෙච අගාරසමො අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපමාදඵලං සම්පස්සමානො අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපෙතො² ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සන්තො විමොක්ඛො අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵසයිතො¹ විහරති, පඤ්ඤය චස්ස දිස්චො ඵකච්චො ආසචො පරික්ඛිණො භොනති. තථාගතපථවෙදිතො චස්ස ධම්මො පඤ්ඤය චොදිට්ඨො භොනති චොචරිතො. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපතො² ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපෙචනාම අයමායසමො අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙචමානො කල්‍යාණමිතෙත භජමානො ඉඤ්චියාති සමන්තානායමානො යස්සන්ථාය කුලපුත්තො සමමදෙච අගාරසමො අනගාරියං පබ්බජනති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපමාදඵලං සම්පස්සමානො අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤවිමුතෙතො : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සන්තො විමොක්ඛො අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵසයිතො¹ විහරති, පඤ්ඤය චස්ස දිස්චො ඵකච්චො ආසචො පරික්ඛිණො භොනති. තථාගතෙ චස්ස සඤ්ඤා නිවිට්ඨො භොති මුලජාතො පතිට්ඨිතො. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤ-විමුතෙතො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපෙචනාම අයමායසමො

1. චූළචනා - සිමු, මජ්ඣම, සා.
2. දිට්ඨපතො - සිමු, මජ්ඣම, සා.

මහණෙනි, ප්‍රඥවිච්චක්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් භාන්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් ඇත් ද ඒ
සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පඨි කොට නො වෙසෙයි. එතෙකු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන්
ආයාසිතයන් දැක ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙති. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ප්‍රඥවිච්චක්ත
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද මම අප්‍රමාදයෙන් කෘතය කටයුතු යැ යි
නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතය කරනලද. හේ
පමදින්තට අභවය යි.

මහණෙනි, කායසාක්ෂී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් යම් භාන්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද,
ඒ සමාපත්තීන් නාමකයයෙන් ස්පඨි කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙනුදු ආයාසි
සතයන් දැක ඇතැම් ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරනලද වෙති. මහණෙනි, මේ පුද්ගල කායසාක්ෂී
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට මම අප්‍රමාදයෙන් කටයුතු කළයුතු යයි
කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොමී ජෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින්
කලණමිතුරන් හජනය කෙරෙමින් ශ්‍රද්ධාදිඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලසුත්‍රයෝ
යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙනි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ
බ්‍රහ්මචරියායාගේ පයාසිවසානය වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ උත්තම ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ
කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැයි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට
මේ අප්‍රමාද ඵලය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් භාන්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ
සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පඨි කොට නො වෙසෙයි. එතෙකු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන්
ආයාසිතයන් දැක ඇතැම් ආප්‍රව කෙනෙක් ක්ෂය කරනලද වෙති. ඔහු විසින් තථාගත-
ජපවෙදිත ධර්මයෝ ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද මොනොවට සරනලද වෙති.
මහණෙනි, මේ පුද්ගල දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද
මම අප්‍රමාද වැ කෘතය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත්
අනුලොමී ජෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින් කලාණමිත්‍රයන් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රිය-
යන් සම කෙරෙමින් කුලසුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙනි
පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියාගේ පයාසිවසානය වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ
තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම්
මැනැවැයි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාදඵලය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතය
කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවිච්චක්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ඇතැම්
පුද්ගලයෙක් රූප සමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් භාන්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද,
ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පඨි කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන් ද සිව්සස්
දැක ඇතැම් ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙති. තථාගතයන් කෙරෙහි ඔහු හේ ශ්‍රද්ධාව ද
බැසගත්ති හටගත්මුල් ඇති වැ පිහිටියා වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධාවිච්චක්ත
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද මම අප්‍රමාද වැ කෘතය කටයුතු යැ යි
කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් "මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොමී ජෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින්

අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිතෙන භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්ඤ්ජානාදමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙඝ්ඵ ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සම්පස්සමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො ධම්මානුසාරී: ඉධ හික්ඛවෙ ඵකචෙව, පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතිකකම්ම රූපෙ ආරූපා තෙ ත කායෙන ඵස්සිතා විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්සා ආසවා අපරික්ඛිණා¹ භොන්ති, නථාගතපාවෙදිතා වස්ස ධම්මා පඤ්ඤාය මත්තකො නිජ්ඣානං බ්‍රමන්ති. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති, සෙය්‍යඵදං: සඤ්ඤායං විරිසිඤ්ඤායං සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං පඤ්ඤාදිඤ්ඤායං. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො ධම්මානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. තං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමාසස්මා අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිතෙන භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්ඤ්ජානාදමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙඝ්ඵ ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සම්පස්සමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤානුසාරී: ඉධ හික්ඛවෙ ඵකචෙව, පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතිකකම්ම රූපෙ ආරූපා තෙ ත කායෙන ඵස්සිතා විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්සා ආසවා අපරික්ඛිණා¹ භොන්ති, නථාගතෙ වස්ස සඤ්ඤාමත්තං භොති පෙම්මත්තං. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති. සෙය්‍යඵදං: සඤ්ඤායං විරිසිඤ්ඤායං සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං පඤ්ඤාදිඤ්ඤායං. අයං චූළචති හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. තං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමාසස්මා අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිතෙන භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්ඤ්ජානාදමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙඝ්ඵ ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සම්පස්සමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

තාහං හික්ඛවෙ ආදිකෙනෙව අඤ්ඤාරාධනං වදාමි. අපි ච හික්ඛවෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපඵපද අඤ්ඤාරාධනා භොති.

1. ඵකචෙව ආසවා පරික්ඛිණා - මජ්ඣං, සා. 1.

කලණමිකුරන් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මහබ්බසර කෙළවර වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තම ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාදයෙන් කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ධර්මානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් ශාන්තවීමක් කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පඨ කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙකු සිව්සක් දක අසුවයෝ කෘය කරන ලද්දහු වෙති. තරාගතප්‍රවිදිත වූ ධර්මයෝ ද ප්‍රඥයෙන් අවධි වශයෙන් වටහත්. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති, හෙ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වියෙතීන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධිත්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ධර්මානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිනුද අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මෙ අයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවන කෙරෙමින් කලණමිකුරන් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම-කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ ඉෂ්ටවයානියාගේ පයඛිච්ඡානය වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් ශාන්තවීමක් කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් අරමුණු කොට නො වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙකු සිව්සක් දක අසුවයෝ කෘය කරන ලද්දහු නො වෙති. තරාගතයන් කෙරෙහිද ඔහු ගේ ශ්‍රද්ධා-මාත්‍රයක් ප්‍රේමමාත්‍රයක් වෙයි. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති. හේ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වියෙතීන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධිත්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යැ. මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිනුද අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මෙ අයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවනය කෙරෙමින් කලණමිකුරන් හජනය කෙරෙමින් ඉදුරන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්බසර කෙළවර වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, මම පළවූ කොට මැ රහත් බැවිහි පිහිටීම නො කියමි. එහෙකු වත් අනුසුචි සික්ඛායෙන් අනුසුචිත්‍රියායෙන් අනුසුචිප්‍රතිපදයෙන් අභිත්ඵලයෙහි පිහිටීම වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපට්ඨපද අඤ්ඤාරාධනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ සඤ්ඤාභාවො උපසඛකමිති, උපසඛකමනො පසිරුපාසනි, පසිරුපාසනො සොතං ඔදහති, ඔභිතසොතො¹ ධම්මං සුඡාති, සුත්වා ධම්මං ධාරෙති, ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨති, අත්ථං උපපට්ඨතො ධම්මා නිජ්ඣානං බමනති, ධම්මනිජ්ඣානකනන්දියා සති ඡන්දො ජායති, ඡන්දජාතො උසස්භති, උසස්භතී² තුලෙති, තුලසිත්වා පදහති, පභිතතො³ සමානො කාශෙන වෙච්ච පරමං සච්චං සච්ඡිකරොති; පඤ්ඤාය ච නං පටිච්ඡකි⁴ පසස්භති.

සාපි නාම භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛවෙ උපසඛකමනං නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛවෙ පසිරුපාසනා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛවෙ සොතාවධානං නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛවෙ ධම්ම-සච්චනං නාහොසි. සාපි නාම⁵ භික්ඛවෙ ධම්මධාරණා නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛවෙ අනුපුපට්ඨකි නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛවෙ ධම්මනිජ්ඣා-නකනන්දි නාහොසි. සොපි නාම භික්ඛවෙ ඡන්දො නාහොසි. සොපි නාම භික්ඛවෙ උසස්භො නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛවෙ තුලනා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛවෙ පධානං නාහොසි. විප්පට්ඨනනා⁶ත්ථ භික්ඛවෙ. මිච්ඡාපට්ඨනනා⁷ත්ථ භික්ඛවෙ. කිච්ඡුරෙවිමෙ භික්ඛවෙ මොස පුරිසා අපකකන්තා ඉමස්මා ධම්මවිතයා.

අත්ථි භික්ඛවෙ චතුපදං වෙය්‍යකරණං යසසුද්ධිංසි විඤ්ඤා පුරිසො න විරසෙසච්ච පඤ්ඤාය⁸ත්ථං ආජාතෙය්‍ය. උද්දිසිස්සාමි වො භික්ඛවෙ. ආජාතිස්සථ මෙධන්ති. කෙ ච මයං භනෙත, කෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤා-නාරොති. යොපි සො භික්ඛවෙ සත්ථා ආමිසගරු ආමිසදයාදො ආමිසෙහි සංසඤ්ඤා විහරති, තස්සපයං ඵවරුපි පණොපණ්චයා න උපෙති. ඵච්ඤ්ච නො අස්ස, අථ නං කරෙය්‍යාමි. න ච නො ඵච්චස්ස, න නං කරෙය්‍යාමාති. කිම්පන භික්ඛවෙ යං තථාගතො සබ්බසො ආමිසෙහි විසංසඤ්ඤා විහරති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය⁹ චත්තතො අයමනුධම්මො හොති: සත්ථා භගවා, සාචකො භමස්මි. ජානාති භගවා, නාහං ජානාමිති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය චත්තතො රුච්ඡනිසං¹⁰ සඤ්ඤාසනං හොති ඕඡ්චන්තං. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය¹¹ චත්තතො අයමනුධම්මො හොති: 'කාමං තවො ච නහාරු ච අච්ඡි ච අච්ඡිස්සතු උපසුස්සතු සරීරෙ මිංසලොභිතං. යං තං පුරිසත්ථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණීත්වා විරියස්ස සත්ථානං භවිස්සති' ති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය චත්තතො ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිඤ්ඤා ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතාති.

1. ඔදභිතසොතො - සිමු.
2. උසස්භතී - මජ්ඣ.
3. පදභිතතො - සිමු.
4. අතිච්ඡ - මජ්ඣ PTS.
5. තමපිනාම - සිමු.
6. {පරියොගාය - මජ්ඣ.
පරියොගස්ස - ස්‍යා.
7. රුච්ඡනිසං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

කිසෙයින් මහණෙනි, අනුසුචිකිඤ්ඤායෙන් අනුසුචිත්‍රියායෙන් අනුසුචිත්‍රියාදයෙන් අභික්ඛ්‍යවයෙහි පිහිටීම වෙයි යත් : මහණෙනි, මෙලොවහි උපත් සැදුහැ ඇත්තේ ගුරුන් කරා එළඹෙයි, ගුරුන් කරා එළඹෙනුයේ උපාසන කෙරෙයි, (සම්පයෙහි හිදියි.) උපාසන කරනුයේ ඇසීමට කන් නතු කෙරෙයි, නතු කළ කන් ඇත්තේ දහම් අසයි, අසා දහම් ප්‍රභූණ කොට ධරයි, ධාරු ධර්මයන් ගේ අර්ථය තුවණින් විමසයි, අරුත් විමසන්නාහට ධර්මයෝ වටහත්, ධර්මයන්ගේ වැටහීම ඇති කල්හි කත්තුකමාසකාකුසලවිජ්ජය උපදී, උපත් කුසලවිජ්ජ ඇත්තේ වැර වඩයි, වැර වඩා (අනිත්‍ය යැ දුඃඛ යැ අනාත්මය යැ යි) තුලනය කෙරෙයි, (නිරුණප්‍රභූණයන්) තුලනය කරනුයේ ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි, නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ නාමකයිත්‍රුසු පරමසත්‍යය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, (නාමකායසම්ප්‍ර-යුක්ත වූ) මාරිප්‍රභූණයෙහි ඵ නිවන ප්‍රතිවේධ කොට දකී.

මහණෙනි, (කොපට) ඒ ශ්‍රද්ධා නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ ඵලාභී ම නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ පර්යුසාසන නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ කන් නතු කිරීම නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ ධර්මප්‍රවණ නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ දහම් ධාරීම නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ අර්ථ විමසීම නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ දහම් වැටහීම නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ කුසලවිජ්ජ නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ උත්සාහය නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ (අනිත්‍යාදි විසින්) තුලනය නමුදු නො වී. මහණෙනි, ඒ ප්‍රධන්වියභි නමුදු නො වී. මහණෙනි, (තෙපි) විප්‍රතිපත්ත වඩු යැ. මහණෙනි, (තෙපි) මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්ත වඩු යැ. මහණෙනි, මේ මෝඤ්ඤරුණයෝ මේ සස්තෙන් කෙතෙක් දුර ඉක්ම ගියාහු ද?

මහණෙනි, විඤ වූ පුරුෂ උදෙසනලද යම් වෙය්‍යාකරණයක්හුගේ අර්ථය මද කලෙකින් මැ ප්‍රභූණයෙන් දන ගන්තේ ද, එබඳු වූ වතුස්සත්‍ය ව්‍යාකරණයක් ඇත. මහණෙනි, කොපට එය උදෙසන්නෙමි. මා ගේ තෙල වෙය්‍යාකරණය දනගනිවූ ද? යි. වහන්ස, ඇපි කවරයම්හ, දහම් අවබෝධ කරන්නාහු කවරහු ද? යි. මහණෙනි, යම් ශාස්තෘවරයෙක් ආම්මය ගරු කොට ඇත්තේ ආම්මය දයාද කොට ඇත්තේ ආම්මය හා හැනී වෙසේ ද, ඔහුට ද මෙ බඳු වූ අගය වැඩි අඩු කිරීමක් නො පැමිණේ. 'අපට මෙසේ වන්නේ නම් එය කරමහ. අපට මෙසේ නො ද වන්නේ නම් එය නො කරමහ' යි. කිම මහණෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයෝ සම්ප්‍රකාරයෙන් ආම්මයෙන් විසංසාෂ්ට වැ වාස කෙරෙත් ද එකල්හි මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාස්පසින් නභාගෙන සිටුනා ශ්‍රාවකයාගේ මේ අනුධර්මය වෙයි : බුදුහු ශාස්තෘහ. මම් ශ්‍රාවකයෙමි. බුදුහු දන්තාසේක. මම් නො දනිමි' යි. මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාස්පසින් නභාගෙන වැටෙන සැදුහැකි ශ්‍රාවකයක්හට ශාස්තෘශාසනය ස්තේහවත් වැ වැටෙනුයේ වෙයි, මහණෙනි, ශාස්තෘ-ශාසනයෙහි භාස්පසින් නභාගෙන සිටුනා ශ්‍රාවකයාගේ මේ අනුධර්මය වෙයි : 'එකාන්ත-යෙන් සම ද නහර ද ඇට ද ගේෂ වේවයි සිරුරෙහි මස්ලේ වියලේවයි යම් උත්තමාර්ථයක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂ වියභියෙන් පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන් ලැබියයුතු ද, ඊට නො පැමිණ වියභියාගේ තැබීමක් නො වන්නේ යයි. මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාස්පසින් නභාගෙන සිටුනා සැදුහැකි ශ්‍රාවකයක්හට දෙ එලයන් අතුරෙන් එක්තරා එලයක් කැමැති වියයුතු යැ. ඉභාස්මයෙහි අභික්ඛ්‍යවය හෝ උපාදිගෙෂය ඇති කල්හි අනාගාමීත්වය හෝ යි.

260 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - භික්ඛු වගෙහා [2.2.10 කීමාගිපි සුභතං]

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

කීමාගිපිසුභතං දසමං.

—————

**භික්ඛුවගෙහා දුතියො
තස්ස වගෙහස්ස උද්දනං.**

කුඤ්ඤර රාහුල සස්සත ලොකා මාලුඛකාසුතො ච හඤ්ඤි නාමො.
බුද්ධදිජාඨ සහමපභි සාවං නාලක රඤ්ඤිකීටාගිරිනාමො.

බුදුහු මෙය වදලසේක. සතුටුසිත් ඇති මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ යි.

දස වැනි කීටාගිරි සූත්‍ර යි.

දෙ වැනි භික්ෂුවර්ගය යි.

එහි උද්දනය :

කුඤ්ජරොපම රාහුලොචාද හෙවත් අම්බලවර්ධික රාහුලොචාද සූත්‍ර යැ, ලොකය ශාස්වත යැ ආදී අෂ්ටි ගත් මාලුධකාසුත්‍ර උදෙසා වදල වූලමාලුධකා සූත්‍රය හා මහාමාලුධකා සූත්‍ර යැ, එසේ ම හද්දලී සූත්‍ර යැ, ක්ෂුද්දවීර වූ ලවුකිකොපම සූත්‍ර යැ, සහම්පතිහුගේ ආයාචනා එන වාකුම සූත්‍ර යැ, නළකපාන සූත්‍ර යැ, ආරණ්‍යක වත් සඳහන් ගුලිස්සාහි සූත්‍ර යැ, හද වූ අනුසුර්ව ප්‍රතිපත්ති සඳහන් කීටාගිරි සූත්‍ර යි.

2. 3. 1

තෙවිජ්ජ ච ච්ඡ ගොතන සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන ච්ඡ ගොතොතො; පරිබ්බාජකො එකපුණ්ඩරීකො පරිබ්බාජකාරුමො පටිවසති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදය වෙසාලියං පිණ්ඩාය පාවෙසී. අථ ඛො භගවතො එතදගොසී. අතිපගගො ඛො තාව වෙසාලියං පිණ්ඩාය චරිතුං. යත්තනාහං යෙන එකපුණ්ඩරීකො පරිබ්බාජකාරුමො, යෙන ච්ඡ ගොතොතො; පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඛකමෙයන්ති. අථ ඛො භගවා යෙන එකපුණ්ඩරීකො; පරිබ්බාජකාරුමො; යෙන ච්ඡ ගොතොතො; පරිබ්බාජකො; තෙනුපසඛකමි.

අද්දසා ඛො ච්ඡ ගොතොතො; පරිබ්බාජකො; භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච : එතු ඛො භන්තෙ භගවා, ස්වාගතං භන්තෙ භගවතො, විරසං ඛො භන්තෙ භගවා ඉමං පරියායමකාසී යදිදං ඉධාගමිනාය. නිසීදතු භන්තෙ භගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තන්ති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤාත්තෙ ආසනෙ. ච්ඡ ගොතොතො; පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං තීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො ච්ඡ ගොතොතො; පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච : සුත්තං මෙතං භන්තෙ, සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවී අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. යෙ තෙ භන්තෙ එචමාහංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවී අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. කච්චි තෙ භන්තෙ භගවතො චුත්තචාදිනො, න ච භගවන්තං අභුතෙන අබ්භාවිකකන්ති. ධම්මස්ස චානුධම්මං බ්‍යාකරෙත්ති. න ච කොචි සහධම්මිකො චාදනුචාදෙ ගාරස්සං ථානං ආගච්ඡන්ති.

යෙ තෙ ච්ඡ, එචමාහංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවී අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. න මෙ තෙ චුත්තචාදිනො, අබ්භාවිකකන්ති ච පන මං තෙ අසතා අභුතෙනා'ති.

කථං බ්‍යාකරමානා පන මයං භන්තෙ චුත්තචාදිනො වෙච භගවතො අස්සාමි, න ච භගවන්තං අභුතෙන අබ්භාවිකකෙධසාමි. ධම්මස්ස චානුධම්මං බ්‍යාකරෙත්සාමි. න ච කොචි සහධම්මිකො චාදනුචාදෙ ගාරස්සං ථානං ආගච්ඡන්ති.

2. 3. 1

තෙවිජ්ජ වච්ඡගොභ්‍යා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සමීපයෙහි වූ මහාවනයෙහි කුටාභාරශාලායෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි වච්ඡගොක්ත පරිව්‍රාජක තෙමේ (එක් හෙළඹ භසක්) ඇතියෙන් ඒකපුණ්ඩරික නම් පිරිවැසි අරමිහි වෙසෙයි. එකල්හි බුදුහු පෙරබත්ති හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන විශාලා නුවරට පිටුසිභා වැඩිසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. විශාලා නුවරට පිටු සිභා යන්නට තව උදාසන වෙයි. මම 'එකපුණ්ඩරික' නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොක්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹෙමි නම් මැනැවැ යි. එකල්හි බුදුහු ඒකපුණ්ඩරික නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොක්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹිසේක.

වච්ඡගොක්ත පරිව්‍රාජක දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී යැ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණෙනසේක්වා වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සවාගත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවත්හු මෙහි පැමිණීමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය(කරුණ) කළසේක. වහන්ස, බුදුහු වැඩහිඳුනා සේක්වා මේ අස්න පනවනලද'යි. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. වච්ඡගොක්තපරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හුන. එකත්පස් වැ හුන් වච්ඡගොක්ත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මා විසින් තෙල අසනලද: 'ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ සච්ඡෙය්‍ය, සච්ඡර්ඡිත, නිරවශෙෂ වූ ඥානදර්ශනය පිළින කරන්නාහ : ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ යැ'යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ සච්ඡෙය්‍ය, සච්ඡර්ඡිත, 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ වනැ'යි නිරවශෙෂ වූ ඥානදර්ශනය ප්‍රතිඥ කෙරෙහි'යි කීහු ද කිම වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දෑ කියනසුලු වෙත් ද, නො ද භාග්‍යවතුන් අභ්‍යයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත් ද, සච්ඡෙය්‍යඥා ධර්මයට අනුරූප වූවක් ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයෙක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

වච්ඡය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "ශ්‍රමණගෞතම සච්ඡෙය්‍ය යැ සච්ඡර්ඡි යැ 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ වනැ'යි. නිරවශෙෂ කොට ඥානදර්ශනය ප්‍රතිඥ කෙරේ"යි කීහු ද, ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු නො වෙති, වැලි ඔවුහු මට අභ්‍යය වූ අභ්‍යයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන ද කෙරෙත්"යි.

වහන්ස, ඇපි කිසෙයින් ප්‍රකාශ කරන්නමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උක්තවාදීන් වන්නමෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරන්නමෝ ද ධර්මයට අනුධර්ම වූවක් ප්‍රකාශ කරන්නමෝ ද සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයෙක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

‘තෙවිජ්ජෝ සමණෝ ගොතමෝ’ති ඛො වච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චූත්තවාදී වෙච්ච මෙ අස්ස, න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛියා, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, න ච කොචි සභධම්මිකො වාදුනුවාදෝ¹ ශාරස්සං ධානං ආගචෙජ්ජය්‍ය. අහං හි වච්ඡ යාවදෙච ආකඛ්‍යාමි අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිමාසං අනුස්සරුමි සෙය්‍යපීදං : එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිමාසං අනුස්සරුමි. අහං හි වච්ඡ යාවදෙච ආකඛ්‍යාමි දිබ්බෙතචකක්ඛිනා විසුඥොන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සාමි චචිමානෙ උපපජ්ජමානෙ ගීනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ-සථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාමි. අහං හි වච්ඡ ආසවානං ඛයා අනාසචං චෙතොවිම්බතීං පඤ්ඤාවිම්බතීං දිට්ඨොච ධම්මෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතීං උපසම්පජ්ජ විහරුමි. ‘තෙවිජ්ජෝ සමණෝ ගොතමෝ’ති ඛො වච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චූත්තවාදී වෙච්ච මෙ අස්ස න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛියා, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, න ච කොචි සභධම්මිකො වාදුනුවාදෝ¹ ශාරස්සං ධානං ආගචෙජ්ජය්‍ය’ති.

එවං චූත්තෙත වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අච්චි නු ඛො හො ගොතමි කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති². නච්චි ඛො වච්ඡ කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති³.

අච්චි පන හො ගොතමි කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද සගගුපගො’ති. න ඛො වච්ඡ එකඤ්ඤාව සතං න ඥෙච සතාති න තීණී සතාති න චන්තාරී සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ ඛො හියොච යෙ ගිහීසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද සගගුපගො’ති.

අච්චි නු ඛො හො ගොතමි කොචි ආච්චකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති. නච්චි ඛො වච්ඡ කොචි ආච්චකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති.

අච්චි පන හො ගොතමි කොචි ආච්චකො කායස්ස හෙද සගගුපගො’ති. ඉතො ඛො සො වච්ඡ එකනචූත්තො කප්පො යම්භං අනුස්සරුමි. නාගිජානාමි කඤ්චි ආච්චකං සගගුපගං අඤ්ඤානු එකෙන, සොපාසි කම්මවාදී කිරිසවාදීති.

එවං සතොත හො ගොතමි සුඤ්ඤං අදුං තිථායතනං අත්තමසො සගගුපගොනාපිති. එවං සතොත වච්ඡ සුඤ්ඤං අදුං තිථායතනං අත්තමසො සගගුපගොනාපිති.

ඉදම්මවොච භගවා. අත්තමනො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනඤ්චිති.

තෙවිජ්ජවච්ඡගොතන සුත්තං පඨමං.³

1. වාදුනුවාදො - සිමු.
2. දුක්ඛස්සන්තං කරොති - සිමු.
3. තෙවිජ්ජවච්ඡගුත්තං තිට්ඨිතං පඨමං - මජ්ඣං.

වච්ඡය, ශ්‍රමණගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ යි ප්‍රකාශ කරනුයේ මා විසින් කියනලද්ද කියන්නේත් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාධ්‍යාන කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුධර්ම වූවක් ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයෙක් ගැරඹියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණෙන්නේ යැ. වච්ඡය, මම වූකලී යම් පමණ රිසියෙමි නම් අනෙකප්‍රකාර වූ පෙරවිඤ්ඤ කඳ පිළිවෙළ සිහි කරමි. ඒ මෙසේ යැ; එක් ජාතියකුදු ජාති දෙනකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර පුච්චිවාස සිහි කරමි. වච්ඡය, මම වූ කලී යම් පමණ රිසියෙමි ද, විභුද්ධ වූ මිනිසුන් ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍යා භිත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණී වූ දුර්ණී වූ ශෝභන ගති ඇති දුගති ඇති සත්ත්වයන් අක්මි . . . කම වූ පරිදි මියැපරලොව ගිය සත්ත්වයන් දැනගනිමි. වච්ඡය, මම වූකලී ආසුවයන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඤ්චිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විශිෂ්ටඤ්ඤයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි. වච්ඡය, ශ්‍රමණ ගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යයි. ප්‍රකාශ කරනුයේ මට උක්තවාදීන් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාධ්‍යාන කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුධර්ම කොට ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. නො ද කිසි සකාරණ වූ වාදනුවාදයෙක් ගැරඹියයුතු තැනට පැමිණේ''යි.

මෙසේ වදළ කල්හි වච්ඡගොත්ත පරිවෘත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකෙළේ ය : ''භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද''යි. ''වච්ඡය, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේ වැසියෙක් නැතැ''යි.

''යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු ස්වරූපයට පැමිණි කිසිගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද''යි. ''වච්ඡය, යම් ගිහිගේවැසි කෙනෙක් ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු ස්වරූපයට පැමිණියාහු ද, ඔහු, එක් සියෙක් නො මැ වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සිව්සියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි, වැලි බොහෝ වෙත් මැ''යි.

''භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආච්චකයෙක් ඇද්ද''යි. ''වච්ඡය, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආච්චකයෙක් නැතැ''යි.

''යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කිසි ආච්චකයෙක් කය බිඳීමෙන් පසු ස්වරූපයට ගියේ ඇද්ද''යි. ''වච්ඡය, මම යම් තැනක් සිහි කෙරෙමි ද, එ මෙයින් එක්අනුවන කල්ප යයි, (එකල් තුළ) එක් ආච්චකයක්හු තබා ස්වරූපයට පැමිණි කිසි ආච්චකයකු නො දන්මි. හෙ ද කම්වාදී ක්‍රියාවාදී වී යයි වදළහ.

මෙසේ ඇති කල්හි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් ස්වරූපයට පැමිණෙනු වක්ඛුගෙනුද සිස් වනැ''යි. ''මෙසේ කල්හි වච්ඡය, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් ස්වරූපයට පැමිණෙනු වක්ඛුගෙනුද සිස් යැ''යි වදළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළුණේක. සතුටු සිත්ඇති වත්සගොත්‍ර පරිවෘත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ යයි.

2. 3. 2

අගභිවච්ඡගොතන සුඛයං

එවිං මෙ සුඛං, එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජේතවනෙ අනාඨවිඤ්ඤාසං ආරාමේ. අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොද්දිතං කථං සාරඤ්ඤිතං විනිසාරෙණා එකමන්තං තිසිදු. එකමන්තං තිසිනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි 'සසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන හො ගොතමි 'අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි. 'අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන හො ගොතමි, 'අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, 'තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන හො ගොතමි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමොති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

2. 3. 2

අග්නිවච්ඡගොතන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ සතුටු විය. සතුටු උපදවන සිහිකටයුතු වූ කථාව කොට නිමවා ,එකක්පස් වැ හින. එකක්පස් වැ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය :

“කිම භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ : ‘ලෝකය ශාශ්වත යැ, මේ මැ සත්‍ය ය, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය ශාශ්වත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ ‘ලෝකය අශාශ්වත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, ‘ලෝකය, අශාශ්වත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ; ‘ලෝකය අන්තච්ඡි යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අන්තච්ඡි යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ : ලෝකය අනන්තච්ඡි (අන්ත නැති) යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අනන්තච්ඡි යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ : ‘එ මැ ජීව යැ, එ මැ ඔරිර යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිර යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ ‘ජීවය අනෙකෙකැ, ඔරිරය අනෙකෙකැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ජීවය අනෙකෙකැ, ඔරිරය අනෙකෙකැ මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම, භවත් ශොතමයෙනි, භවත් ශොතමයෝ : ‘සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු (උපදනෝ) වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යයන්ගේ වචන තුව්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම්පන භො ගොතම 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'න භොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම, 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිම්පන භො ගොතම, 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම, 'සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති! ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන භො ගොතම 'අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො, න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම, 'අනත්ථා ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, අනත්ථා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන භො ගොතම 'අනත්ථා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, අනත්ථා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම, 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන භො ගොතම 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

-
1. සමණො ගොතමො PTS.
  2. මොඝමඤ්ඤානති වදෙයි - මජ්ඣ. සා.

කිනඤ්ඤා ඛො භො ගොතම 'භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ඵලංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අභං වච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'භොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති ඵලංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අභං වච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිනඤ්ඤා ඛො භො ගොතම 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අභං වච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අභං වච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භවං ගොතමො ආදිනචං සමපසාමානො ඵලං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

සසානො ලොකොති ඛො වච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිසුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්පනං, සදුක්ඛං සවිභාතං සඋපායාසං සපරිලාභං. න නිබ්බිදග්ග න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවතනති. අසසානො ලොකොති ඛො වච්ඡ-පෙ-අනන්තවා ලොකොති ඛො වච්ඡ-පෙ-අනන්තවා ලොකොති ඛො වච්ඡ-පෙ-තං ජීවං තං සරීරනති ඛො වච්ඡ-පෙ-අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති ඛො වච්ඡ-පෙ-භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො වච්ඡ-පෙ-න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො වච්ඡ-පෙ-භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො වච්ඡ-පෙ-නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො වච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිසුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්පනං, සදුක්ඛං සවිභාතං සඋපායාසං සපරිලාභං. න නිබ්බිදග්ග න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවතනති. ඉමං ඛො අභං වච්ඡ ආදිනචං සමපසාමානො ඵලං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

'අභි පන භොතො ගොතමස්ස කිඤ්ඤි දිට්ඨිගත'නති. දිට්ඨිගතනති ඛො වච්ඡ අපනිතමෙතං තථාගතස්ස. දිට්ඨං හෙතං වච්ඡ තථාගතෙන: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථඛගමො, ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථඛගමො, ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථඛගමො, ඉති සඛ්ඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සඛ්ඛාරානං අත්ථංගමො, ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථඛගමොති. තස්මා තථාගතො සබ්බමඤ්ඤාදිතානං සබ්බමට්ඨිතානං සබ්බඅභිඤ්ඤා-මමභිකාරමානානුසයානං¹ ඛයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුපාදා විමුඤ්ඤාති වදාමිති.

1. {සබ්බඅභංකාරමමංකාරමානානුසයානං - මජ්ඣං.
 {සබ්බාභංකාර . . . ස්ථා:

'කිම, භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ඤ්ච මරණින් මතු (උපදනෝ) වෙයි, මේ මැ සැබැව අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවුස්නාලදහු 'වච්ඡය, මම : සත්ඤ්ච මරණින් මතු වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවුස්නාලදහු : 'වච්ඡය, මම සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව.

කිම, භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවුස්නාලදහු 'වච්ඡය, මම : 'සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ, යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ, යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවුස්නාලදහු වච්ඡය, මම : සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුව්ච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර ආදිනවයක් දක්මින් මෙසේ සච්ඡකාරයෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියාහු ද'යි.

වච්ඡය, 'ලෝකය ශාශ්වත යැ යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙකි, දෘෂ්ටිගතනායෙකි, දෘෂ්ටි කාන්තාරයෙකි, දෘෂ්ටිවිසුකයෙකි, දෘෂ්ටිවිෂ්පජ්ඣයෙකි, දෘෂ්ටිසංයෝජනායෙකි, (කෙලශ දුෂ්ටයෙන් හා විපාකදුෂ්ටයෙන්) දුක් සහිත යැ, (එයින් ම) පිඩා සහිත යැ, දුඛි ආයාස සහිත යැ, පරිදහ සහිත යැ (වච්චයෙහි) නිවේදය පිණිස නො වෙයි, විරාගය පිණිස නො වෙයි, (රාගාදීන්ගේ) නිරෝධය පිණිස නො වෙයි, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස නො වෙයි, (අනිත්‍යාදී වශයෙන්) අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නො වෙයි, නිවන් පසක් කිරීම පිණිස නො පවති. වත්සය, 'ලෝකය අශාශ්වත යැ යන . . . ලෝකය අත්තවත් යැ යන . . . ලෝකය අනත්තවත් යැ යන . . . එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරි ර යැ යන . . . ජීවය අනෙකෙකැ ඔරි රය අනෙකෙකැ යන . . . සත්ඤ්ච මරණින් මතු වෙයි යන . . . සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො වෙයි යන . . සත්ඤ්ච මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි යන . . . වත්සය, සත්ඤ්ච මරණින් මතු නො මැ වෙයි, නො ද නො වෙයි යන තෙල දිවයිගතයෙකැ දෘෂ්ටිගතනායෙකැ දෘෂ්ටිකාන්තාරයෙකැ දෘෂ්ටිවිසුකයෙකැ දෘෂ්ටිවිෂ්පජ්ඣයෙකැ දෘෂ්ටිසංයෝජනායෙකැ (කෙලෙස් විවා දුකින්) දුක් සහිත යැ විසාස සහිත යැ උපායාස සහිත යැ පරිදහ සහිත යැ (වච්චයෙහි) නිවේදයට නො වැටෙයි, විරාගයට නො වැටෙයි, නිරෝධයට නො වැටෙයි, කෙලෙස් සන්තිදීමට නො වැටෙයි, සත්‍යාවබෝධයට නො වැටෙයි, නිව්‍යාසය පිණිස නොවැටෙයි; වත්සය, මම මේ ආදිනව දක්නෙමි මෙසේ සච්ඡකාර යෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියෙමි වෙමි'යි.

වැළිත් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට කිසි දෘෂ්ටිගතයෙක් ඇද්ද'යි. වත්සය, 'දෘෂ්ටිගත' යැ යන තෙල කරුණ තරාගතයන් විසින් බැහැර කරන ලද යැ. වත්සය, තරාගතයන් විසින් තෙල දක්නාලද මැ යැ. මෙතෙක් රූප යැ, මෙසේ රූපසමුදය වෙයි, මෙසේ රූපයාගේ අස්තඩගමය වෙයි. මෙතෙක් වේදනාව වෙයි, මෙසේ වේදනාසමුදය වෙයි, මෙසේ වේදනානිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංඤ්ච යැ, මෙසේ සංඤ්චසමුදය වෙයි, මෙසේ සංඤ්චගේ නිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංස්කාරයෝ යැ, මෙසේ සංස්කාරසමුදය වෙයි, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් විඤ්ඤා යැ, මෙසේ විඤ්ඤාසමුදය වෙයි, මෙසේ විඤ්ඤානිරෝධය වෙ යැ යි. එතෙයින් තරාගතයෝ සියලු දෘෂ්ටි-තෘෂ්ණා-මාන වඤ්ඤිතයන්ගේ සියලු මචිතයන්ගේ සියලු දෘෂ්ටිතෘෂ්ණාමානානුසයන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් ත්‍යාගයෙන් දුරැලීමෙන් උපාදාන රහිත වැ විමුක්ත වූහ'යි කියමි.

එවං විමුක්තවිතොතා පන භො ගොතම භික්ඛු කුභිං උපපජ්ජති? උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ජති? න උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ජති ච න ච උපපජ්ජති? උපපජ්ජති ච න ච උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජති? නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති.

එවං විමුක්තවිතොතා පන භො ගොතම භික්ඛු කුභිං උපපජ්ජති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ජති’ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ජති ච න ච උපපජ්ජති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘උපපජ්ජති ච න ච උපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නෙව උපපජ්ජති, න නුපපජ්ජති ඛො වච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. එතාං භො ගොතම අඤ්ඤාණමාපාදිං, එතං සමමොහමාපාදිං. යාපි මෙ එසා භොතො ගොතමස්ස පුරිමේන කථාසලාපෙන අනු පසාදමතො, සාපි මෙ එතරගි අත්තරගිතාති.

අලං හි තෙ වච්ඡ අඤ්ඤාණං, අලං සමමොහං. ගම්භිරොහං¹ වච්ඡ ධම්මො දුද්දසො දුරනුඛොධො සනොතො පඤ්ඤො අතකකාවචරො තිපුණො පණ්ඩිතවේදනියො. සො තයා දුජ්ජානො අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤබන්ධකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රයොගෙන අඤ්ඤත්ථාවරියකෙන.² තෙන හි වච්ඡ තඤ්ඤාචේතං පටිපුච්ඡසාමි. යථා තෙ බමෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිං මඤ්ඤයි වච්ඡ, සචෙ තෙ පුරතො අග්ගි ජලෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාසි තුං අයං මෙ පුරතො අග්ගි ජලති? සචෙ මෙ භො ගොතම පුරතො අග්ගි ජලෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාහං ‘අයං මෙ පුරතො අග්ගි ජලති’ති. සචෙ පන තං වච්ඡ එවං පුච්ඡෙය්‍ය, ‘යො තෙ අයං පුරතො අග්ගි ජලති, අයං අග්ගි කිං පටිච්ච ජලති’ති. එවං පුට්ඨො තුං වච්ඡ කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? සචෙ මං භො ගොතම එවං පුච්ඡෙය්‍ය ‘යො තෙ අයං පුරතො අග්ගි ජලති, අයං අග්ගි කිං පටිච්ච ජලති’ති. එවං පුට්ඨො අහං භො ගොතම එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං. ‘යො මෙ අයං පුරතො අග්ගි ජලති, අයං අග්ගි තිණකට්ඨුපාදුනං පටිච්ච ජලති. සචෙ තෙ වච්ඡ පුරතො යො අග්ගි තිඛබ්බාසෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාසි තුං අයං මෙ පුරතො අග්ගි තිඛබ්බාසෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාහං අයං මෙ පුරතො අග්ගි තිඛබ්බාසෙය්‍ය. සචෙ පන තං වච්ඡ එවං පුච්ඡෙය්‍ය ‘යො තෙ අයං පුරතො අග්ගි තිඛබ්බාසෙය්‍ය යො අග්ගි ඉතො කතමං දිසං ගතො, පුරත්ථිමං වා පච්ඡිමං වා උත්තරං වා දක්ඛිණං වාති. එවං පුට්ඨො තුං වච්ඡ කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? න උපෙති භො ගොතම. යං හි සො ගොතම අග්ගි තිණකට්ඨුපාදුනං පටිච්ච අජලි 3 තස්ස ච පරියාදුනා අඤ්ඤස්ස ච අනුපහාරා අනාභාරො තිඛබ්බාසො’නෙව සඛබ්බං ගච්ඡති’ති.

1. ගම්භිරො හයං - ස්‍යා.
 2. අඤ්ඤත්‍රාවරියකෙන - මජ්ඣං.
 3. ජලති - ස්‍යා.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නුපදී, යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, උපදනේ නො ද උපදනේත් වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදනේත් නුපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වෙයි' යනු නො යෙදේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ ද? යි. මෙසේ පුළුවුස්නා ලදහු 'වත්සය, උපදී යනු නො යෙදේ' යැයි කියව. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නුපදනේ ද? යි මෙසේ පුළුවුස්නා ලදහු 'වත්සය, නුපදී යනු නො යෙදේ' යැයි කියව. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, 'උපදනේත් නො උපදනේත් වේ ද? යි මෙසේ පුළුවුස්නා ලදහු 'වත්සය, උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදේ' යැයි කියව, එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි මෙසේ පුළුවුස්නා ලදහු 'වත්සය, නො මැ උපදනේ වෙයි නො ද නුපදනේ වෙයි' යනු නො යෙදේ' යැයි කියව. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි ලා මම් නො දැනීමට පැමිණියෙමි, මෙහි ලා සම්මොහයට පැමිණියෙමි . . . භවත් ගෞතමයන්ගේ පූර්වකරා සංලාපයෙන් මා ගේ යම් ප්‍රසාදමාත්‍රයක් වී නම් දැන් එ ද අතුරුදහන් වී යැ'යි.

වත්සය, තොපගේ නො දැනීමට පමණ මැ යි. මූලාවට පමණි. වත්සය, යම් හෙයකින් මේ ප්‍රත්‍යයාකාරධර්මය ගම්භීර යැ එහෙයින් මැ දුදීඹි යැ අවබෝධ නොකළ හැක්ක. ආන්ත යැ ප්‍රණිත යැ තක්කියෙන් නො පැමිණිය හැකි යැ සිලිටි යැ (සමාක්ප්‍රතිපත්ත) පණ්ඩිතයන් විසින් දක්ක යුතු යැ. ඒ දහම අත්‍යදෘෂ්ටික වූ අත්‍යමතික වූ අත්‍යරූපික වූ අත් දහමෙකැ යෙදීම ඇති අත්‍ය ආවායඹියන් කෙරෙහි වසන තොප විසින් නො දතහැක්ක, එහෙයින් වත්සය මෙහි ලා තොප මැ පුළුවුස්මි. යම්සේ තොපට වැටුණේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව.

වත්සය, ඒ කීමැයි සිතව, ඉදින් තොප ඉදිරියෙහි ගින්නක් දිලියේ - නම් 'මා හමුයෙහි මේ ගින්න දිලේ' යැයි තෙපි දන්නහු දැයි ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, ගිනි දිලියේ නම් 'මේ ගින්න මා හමුයෙහි දිලියේ' යයි මම් දත හෙමි, ඉදින් වච්ඡය, තොප මෙසේ පුළුවුස්නේ නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ දැයි වච්ඡය, මෙසේ පුළුවුස්නාලද තෙපි කුමකැ'යි, ප්‍රකාශ කරන්නහු ද? ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, මා මෙසේ විචාරා නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, ඒ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ දැයි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම් මෙසේ විචාරන ලද්දේම මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙමි : 'මා හමුයෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න තෘෂ්ණකාෂ්ටොපාදනය නිසා දිලේ' යයි. මෙසේ ප්‍රකාශ කරමි. ඉදින් වත්සය, ඒ ගින්න තොප හමුයෙහි නිවේ නම් මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැ'යි දන්නහු ද? ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, ඒ ගින්න මා හමුවෙහි නිවියේ නම්, මම මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැයි දනගනමි. යළි වත්සය, ඉදින් තොප පුළුවුස්නේ නම්; 'තොප හමුයෙහි යම් ගින්නක් නිවියේ නම් ඒ ගින්න මෙයින් කවර දිගකට ගියේ ද පෙරදිගට හෝ අවරදිගට හෝ උතුරුදිගට හෝ දකුණු දිගට හෝ යැ'යි. වච්ඡය, මෙසේ පුළුවුස්නාලද තෙපි කීමැ යි ප්‍රකාශ කරහු දැයි. භවත් ගෞතමයෙනි නො යෙදෙයි. යම් හෙයකින් භවත් ගෞතමයෙනි, ඒ ගින්න යම් තෘෂ්ණකාෂ්ටොපාදනයක් නිසා දිලිණි ද ඒ උපාදනයාගේ ක්ෂය වීමෙන් ද අත්‍ය උපාදනයක්හුගේ නො ඵලාවීමෙන් ද, අප්‍රත්‍යය වැ නිවිණැ යි කියා මැ ගහනට යේ යැ' යි.

එවමෙව ඛො වච්ඡ යෙන රූපෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තං රූපං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමමිමං. රූපසංඛ්‍යාවිමුක්කො¹ ඛො වච්ඡ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො² සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය වේදනාය තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, සා වේදනා තථාගතස්ස පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්‍රාදාමමිමා. වේදනා සංඛ්‍යාවිමුක්කො³ ඛො වච්ඡ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය සඤ්ඤාය තථාගතං පඤ්ඤාපයමනො පඤ්ඤපෙය්‍ය, සා සඤ්ඤා තථාගතස්ස පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්‍රාදාමමිමා. සඤ්ඤාසංඛ්‍යාවිමුක්කො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො, සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙහි සංඛ්‍යාරෙහි තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තෙ සංඛාරා තථාගතස්ස පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්‍රාදාමමිමා. සංඛාරසංඛ්‍යාවිමුක්කො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙන විඤ්ඤණෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තං විඤ්ඤණං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමමිමං. විඤ්ඤණසංඛ්‍යාවිමුක්කො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති.

එවං චූතො වච්ඡගොතො පට්ඨකාපකො භගවතනං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හො ගොතම ගාමස්ස වා තිගමස්ස වා අභිදුරෙ මහාසාල-රුකෙඛා, තස්ස අතිච්චතා සාඛාපලාසං⁴ පලුජ්ජෙය්‍ය තචපපට්ඨකං⁵ පලුජ්ජෙය්‍ය⁵ ථේඤ්ඤ පලුජ්ජෙය්‍ය. සො අපරෙන සමයෙන අපගතසාඛා පලාසො අපගතතචපපට්ඨකො අපගතථේඤ්ඤකො සුඤ්ඤො අස්ස සාරෙ පතිට්ඨිතො, එවමෙවිදං හොතො ගොතමස්ස පාවච්චනං අපගතසාඛා පලාසං අපගත තචපපට්ඨකං අපගතථේඤ්ඤකං සුඤ්ඤං සාරෙ පතිට්ඨිතං. අභිකකතනං හො ගොතම. අභිකකතනං හො ගොතම -පෙ- උපාසිකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණඛගතන්ති.

අග්ගිවච්ඡගොතන සුතනං දුතියං.

---

1. රූපසංඛ්‍යාවිමුක්කො - මජ්ඣං.   2. දුප්පරියොගාලො - මජ්ඣං.
 3. වේදනාසංඛ්‍යාවිමුක්කො - මජ්ඣං.   4. සාඛාපලාසං - සීමු, මජ්ඣං.
 5. තචපපට්ඨකං - සීමු, මජ්ඣං.   6. පලුජ්ජෙය්‍යං - සීමු, මජ්ඣං.

එසේම මෑ වත්සය, යම් රූපයකින් සත්ත්ව සඛ්‍යාත තරාගත පනවනුයෙක් රූපී යැයි පනවා නම් තරාගතයන්හට ඒ රූපය ප්‍රභේණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්තෙ යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, රූපය නුවණින් දැන විමුක්ත වූ තරාගත ගුණ හෙයින් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දත හැක්ක, මහසමුද්‍රය මෙනි, 'උපදනේ යැයි නො යෙදෙයි, 'නූපදනේ යැයි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් වෙයි නූපදනේත් වෙ යැයි නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී පනවානූපදනේ නො වෙ යැයි නොයෙදෙයි. යම් වේදනායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයෙක් පනවා නම් ඒ වේදනාව තරාගතයන්හට ප්‍රභේණ යැ උසුන්වුල් ඇත්තී යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද මත්තෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තී යැ. වත්සය, වේදනාව නුවණින් දැන විමුක්ත වූ තරාගත ගුණයෙන් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දත හැක්ක, මහසමුද්‍ර වැන්න, 'උපදී යැයි නො යෙදේ, 'නූපදී යැයි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙ යැයි නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නූපදනේ නො වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි. යම් සංඥවකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවා නම් ඒ සංඥව තරාගතයන්ට ප්‍රභේණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්තී යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තී යැ. වත්සය, සංඥව නුවණින් දැන විමුක්ත වූ තරාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර මෙනි 'උපදී යැ' යනු නොයෙදෙයි, 'නූපදී යැ' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ. යම් සංස්කාර කෙනකුත් කරණ කොට සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවා නම් ඒ සංස්කාරයේ තරාගතයන්ට ප්‍රභේණයහ, උසුන්වුල් ඇතියහ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලදහ, අනභාවය කරනලදහ. මත්තෙහි නූපදනා ස්වභාව ඇතියහ. වත්සය, සංස්කාරයන් නුවණින් දැන විමුක්ත වූ තරාගත ගම්භීර යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර වැන්න, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ. යම් විඤ්ඤායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවා නම් ඒ විඤ්ඤාය තරාගතයන්ට ප්‍රභේණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්තේ යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද ,අනභාවය කරන ලද, මත්තෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, විඤ්ඤාය නුවණින් දැන විමුක්ත වූ තරාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර මෙනි, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි වත්සගොත්‍ර පරිපූරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ යැ යම්සේ හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගමකට හෝ නියමගමකට හෝ නුදුරෙහි මහසල්-රූකෙක් වෙ ද, අනිත්‍ය බැවින් එහි අතුකොළ නස්නේ යැ සිව්පතුරු නස්නේ යැ බොරුදු නස්නේ යැ එරුක මෑතභාගයෙහි පහ වූ අතුකොළ ඇත්තේ පහවූ සිව්පොතු ඇත්තේ පහවූ බොරුදු ඇත්තේ ශුද්ධ වූයේ හර මතුයෙහි සිව්සේ වෙයි. එහෙයින් මෑ හවත් ගොතමයන් වහන්සේගේ ප්‍රවචනය අපගත වූ කොළ අතු ඇතියේ අපගත වූ තිත්පපටිකා ඇතියේ අපගත වූ එල්ලු ඇතියේ ශුද්ධ වූයේ ලෝකොත්තර ධම් සාරයෙහි පිහිටියේ වෙ. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර යැ, හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර යැ . . . හවත් ගොතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිම වූ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධරනසේක්ව'යි.

දෙවැනි අග්ගිවෘද්ධියේ සහ සුභස යි.

2. 3. 3

මහාවච්ඡගොතන සූතනං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙඵවනෙ කලඤ්ඤකනිවාපෙ. අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනිා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙණා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතොනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

දීඝරත්තාහං හොතා ගොතමෙන සහකපී, සාධු මෙ භවං ගොතමො සඛිතිතොතන කුසලාකුසලං දෙසෙතු'ති.

සඛිතිතොතනපි ඛො තෙ අහං වච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙය්‍යං, වින්දාරෙනපි ඛො තෙ අහං වච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙය්‍යං. අපි ච තෙ අහං වච්ඡ සඛිතිතොතන කුසලා-කුසලං දෙසිස්සාමි. නං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි භාසිස්සාමිති.

එවං හොති ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො භගවතො පච්චසෙසාසී. භගවා එතදවොච:

ලොභො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අලොභො කුසලං. දොසො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අදොසො කුසලං. මොහො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අමොහො කුසලං. ඉති ඛො වච්ඡ ඉමෙ තයො ධම්මා අකුසලා, තයො ධම්මා කුසලා. පාණාතිපානො ඛො වච්ඡ අකුසලං, පාණාතිපානා වෙරමණී කුසලං. අදින්නාදනං ඛො වච්ඡ අකුසලං, අදින්නාදනා වෙරමණී කුසලං. කාමෙසුච්ච්චාරො ඛො වච්ඡ අකුසලං, කාමෙසුච්චාරා වෙරමණී කුසලං. මුසාවාදො ඛො වච්ඡ අකුසලං, මුසාවාදා වෙරමණී කුසලං. පිසුනා වාචා ඛො වච්ඡ අකුසලං, පිසුනා වාචා වෙරමණී කුසලං. ඵරුසා වාචා ඛො වච්ඡ අකුසලං, ඵරුසා වාචා වෙරමණී කුසලං. සමඵප්පලාපා ඛො වච්ඡ අකුසලං, සමඵප්පලාපා වෙරමණී කුසලං. අභිජ්ඣා ඛො වච්ඡ අකුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං. බ්‍යාපාදො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අබ්‍යාපාදො කුසලං. මිච්චාදිට්ඨි ඛො වච්ඡ අකුසලං, සමමොදිට්ඨි කුසලං. ඉති ඛො වච්ඡ ඉමෙ දස ධම්මා අකුසලා, දස ධම්මා කුසලා.

යතො ඛො වච්ඡ භික්ඛුතො තණ්හා පහිනා හොති උච්ඡන්තමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා. සො හොති භික්ඛු අරහං ඛිණ්හසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔතිතහාරො අනුප්ප-තනසද්දෙථො පරිකතීණභවසඤ්ඤාජනො සමමදඤ්ඤවිමුතොතාති.

1. පිසුණාය වාචාය - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. ඵරුසාය වාචාය - මජ්ඣං ස්‍යා, PTS.
3. {අනභාවං කතා - මජ්ඣං.
  {අනභාවංගතා - ස්‍යා.

2. 3. 3

මහාවච්ඡගොතා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළැකනිවාප නම් වූ වේච්චනවිහාරයෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ යැ.

මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සමග කරා කෙළෙමි බොහෝ කල් වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දේශනා කරන සේක්ව'යි අයදිමි.

වත්සය, මම තොපට සැකෙවිනුදු කුසල් අකුසල් දෙයිය හෙමි, වත්සය මම තොපට විතරිනුදු කුසල් අකුසල් දෙයිය හෙමි. එතෙකුදු වුවත් වත්සය, මම තොපට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දෙසන්නෙමි, ඒ අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි'යි.

'එසේ යැ භවත්'යි වත්සගොත්‍රපරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දිනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල දේශනාව වදළුසේක :

"වත්සය, ලෝභය අකුශලයෙක, අලෝභය කුශලයෙක. වත්සය, දේව්භය අකුශලයෙක, අදේව්භය කුශලයෙක. වත්සය, මෝහය අකුශලයෙක, අමෝහය කුශලයෙකි. මෙසෙයිත් වත්සය, මේ තුන් ධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, තුන් ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. වත්සය, ප්‍රාණසාතය අකුශලයෙක, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙක. වත්සය, අදත්තාදනය අකුශලයෙක, අදත්තාදනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, කාමයෙහි මිසභසර අකුශලයෙක, කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, මාෂාවාදය අකුශලයෙක, මාෂාවාදයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පිඤ්චවචනය අකුශලයෙක, පිඤ්චවචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පරුෂවචනය අකුශලයෙක, පරුෂ වචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, සම්ඵප්පලාපය අකුශලයෙක, සම්ඵප්පලාපයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, අභිධ්‍යාව අකුශලයෙක, අනභිධ්‍යාව කුශලයෙක. වත්සය, ව්‍යාපාදය අකුශලයෙක, අව්‍යාපාදය කුශලයෙක. වත්සය, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අකුශලයෙක, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය කුශලයෙකි. මෙසෙයිත් වත්සය, මේ දශධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, දශධර්මයෝ කුශලයෝ යි."

වත්සය, යම් තැනෙක පටන් මහණහට තෘෂ්ණා ප්‍රභිණ වී ද උසුන්වුල් ඇත්ති කාලවස්තුවක් මෙන් කරනලද්දී අනභාවය කරනලද්දී මත්තෙහි නුපදනා ස්වභාව ඇත්ති ද ඒ මහණ අර්හත් වූයේ ක්ෂය වූ ආසුව ඇත්තේ වැස නිම වූ බඹසරවස් ඇත්තේ කළ සිවුමහකිසඇතියේ බහා තැබූ ස්කන්ධාදී බර ඇතියේ පැමිණි අර්හත්ත්වය ඇතියේ ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇත්තේ මොනොවට දන අර්හත්ඵල විමුක්තියෙන් විමුක්ත වූයේ යයි.

තිට්ඨතු භවං ගොතමො, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුපී සාවකො¹ ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරතීති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ඤී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති, අඵ ඛො භියොසාච යෙ භික්ඛු මම සාවකා ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති.

තිට්ඨතු භවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුතීපී සාවකා ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරතීති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ඤී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති, අඵ ඛො භියොසාච යා භික්ඛුතියො මම සාවකා ආසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති.

තිට්ඨතු භවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුතියො, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපී සාවකො ගිහී ඔද්ධව-සනො බ්‍රහ්මචාරී පඤ්චන්තං² ඔරමහාගීතානං සඤ්ඤාඡන්තානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකාති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ඤී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති, අඵ ඛො භියොසාච යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහී ඔද්ධවසනා බ්‍රහ්මචාරීනො පඤ්චන්තං ඔරමහාගීතානං සඤ්ඤාඡන්තානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසීනො අනාවතති ධම්මො තස්මා ලොකාති.

තිට්ඨතු භවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුතියො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහී ඔද්ධවසනා බ්‍රහ්මචාරීනො, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපී ගිහී ඔද්ධවසනො කාමභොගී සාසනකරො ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිචිකිච්ජො³ විගතකථඛකථො වෙසාරඡ්ජපතො අපරපච්චයො සන්ත්‍රසාසනෙ විහරතීති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ඤී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති, අඵ ඛො භියොසාච යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහී ඔද්ධවසනා කාමභොගීනො සසනකරො ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිචිකිච්ජො විගතකථඛකථො වෙසාරඡ්ජපතො අපරපච්චයො සන්ත්‍ර-සාසනෙ විහරන්තී'ති.

1. සාවකො යො - මජ්ඣං.
2. යො පඤ්චන්තං - මජ්ඣං.
3. යො තිණ්ණවිචිකිච්ජො - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ එක් මහණෙකුදු ආසුවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමා විසින් මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු මහණෙක් ඇද්ද ?යි.

චන්සය, එක් සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි. තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ යම් මහණ කෙනෙක් ආසුවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමන් විසින් මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙත් ද එබඳු මහණහු බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිත්වා, මහණහු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවිකා වූ එක් මෙහෙණකුදු ආසුවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු එක් මෙහෙණකුදු ඇද්ද ?යි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සැවි වූ යම් මෙහෙණ කෙනෙක් ආසුවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසෙත් ද, එබඳු මෙහෙණහු බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා, මහණහු සිටිත්වා, මෙහෙණහු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හදනා බබ්බර ඇති එක් උච්චුයෙක් පවා පස් ඔරම්භාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූයේ ඒ ශුද්ධාවාසයෙහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරලා නො එනුයේ ඇද්ද ?යි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හදනා බබ්බර ඇති යම් උච්චු කෙනෙක් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූවාහු එහි පිරිනිවේනසුලු වූවාහු එලොවින් පෙරලා නො එන සැහැවි ඇත්තාහු ද එබඳු උච්චුවෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටින සේක්වා, මහණහු සිටිත්වා, මෙහෙණහු සිටිත්වා, ගිහි වූ හෙළපිළි හදනා බබ්බර ඇති උච්චුවෝ සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී වූ සසුන් කරන අවවාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇති පහ වූ සැක ඇති, විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උපාසකයෙක් නමුදු වෙසේ ද ?යි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී වූ ශාසනකර වූ අවවාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති පහ වූ සැක ඇති විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ යම් උපාසක කෙනෙක් වෙසෙත් ද, එබඳු උපාසකයෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

තිට්ඨතු හමං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහී ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහී ඔද්දනවසනා කාමභොගිණො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස ඵකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිනී ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණී පඤ්චන්තං¹ ඔර්භාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාගිනී අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකාති.

න ඛො චච්ඡ ඵකංගෙව සතං න ද්දෙ සතානි න තීණී සතානි න චත්තාරි සතානි න පඤ්ච සතානි. අථ ඛො භියොතො ව යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිනියො ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණීයො පඤ්චන්තං ඔර්භාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාගිනියො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකාති.

තිට්ඨතු හමං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහී ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහී ඔද්දනවසනා කාමභොගිණො, තිට්ඨනතු උපාසිකා ගිහිනියො ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණීයො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස ඵකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිනී ඔද්දනවසනා කාමභොගිනී² සාසනකරු ඔවාදපතිකරු තිණ්ණවිච්චිච්ඡ, විගතකථබ්බථා වෙසාරජ්ජප්පනා අපරප්පච්චයා සඤ්ඤාසාසනෙ විහරතිති.

න ඛො චච්ඡ ඵකංගෙව සතං න ද්දෙ සතානි න තීණී සතානි න චත්තාරි සතානි න පඤ්චසතානි. අථ ඛො භියොතො ව යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිනියො³ ඔද්දනවසනා කාමභොගිනියො සාසනකරු ඔවාදපතිකරු තිණ්ණවිච්චිච්ඡ, විගතකථබ්බථා වෙසාරජ්ජප්පනා අපරප්පච්චයා සඤ්ඤාසාසනෙ විහරතිති.

සචෙ හි භො ගොතමි ඉමං ධම්මං හචඤ්ඤෙව ගොතමො ආරුධකො අභවිස්ස. නො ච ඛො භික්ඛු ආරුධකා අභවිංසු. ඵච්ඡිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපුරං අභවිස්ස තෙනධෙහන. යස්මා ච ඛො භො ගොතම ඉමං ධම්මං හචඤ්ඤෙව ගොතමො ආරුධකො භික්ඛු ච ආරුධකා. ඵච්ඡිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපුරං තෙනධෙහන.

සචෙ හි භො ගොතමි ඉමං ධම්මං හචඤ්ඤෙව ගොතමො ආරුධකො අභවිස්ස, භික්ඛු ච ආරුධකා අභවිංසු, නො ච ඛො භික්ඛුනියො ආරුධිකා අභවිංසු, ඵච්ඡිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපුරං අභවිස්ස තෙනධෙහන. යස්මා ච ඛො භො ගොතම ඉමං ධම්මං හචඤ්ඤෙව ගොතමො ආරුධකො භික්ඛු ච ආරුධකා, භික්ඛුනියො ච ආරුධිකා, ඵච්ඡිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපුරං තෙනධෙහන.

1. යා පඤ්චන්තං - මජ්ඣ. 2. කාමභොගිනියො - සිඉ. 3. ගිහී - සිඉ.

සෙය්‍යථාපි භො ගොතමි ගඛිතානදී සමුද්දන්තනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඛාරා සමුද්දං ආභව්ව තිට්ඨති. එවමෙවං භොනො ගොතමස්ස පරිසා සගභට්ඨපඛච්ඡිතා නිබ්බානන්තනා නිබ්බානපොණා නිබ්බාන-පඛාරා නිබ්බානං ආභව්ව තිට්ඨති. අභිකක්කන්තං—පෙ—එසාභං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤච ලභෙය්‍යාභං භොනො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පඛච්ඡං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

ඥො ඛො චච්ඡ අඤ්ඤතිත්ඨිපුඤ්ඤො ඉමස්මිං ධම්මවිනසෙ ආකඛිති පඛච්ඡං, ආකඛිති උපසම්පදං. සො චන්තාරො මාසෙ පරිවසති. චතුක්කං මාසානං අච්චසෙන ආරභවිත්තා භික්ඛු පඛච්චාජෙත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මෙත්ථ පුඤ්ඤලවෙමන්තතා විදිත්තාති.

සවෙ භන්තො අඤ්ඤතිත්ඨිපුඤ්ඤො ඉමස්මිං ධම්මවිනසෙ ආකඛිත්තා පඛච්ඡං ආකඛිත්තා උපසම්පදං චන්තාරො මාසෙ පරිවසන්ති. චතුක්කං මාසානං අච්චසෙන ආරභවිත්තා භික්ඛු පඛච්චාජෙත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය. අභං චන්තාරි වස්සාති පරිවසිස්සාමි. චතුක්කං මං වස්සානං අච්චසෙන ආරභවිත්තා භික්ඛු පඛච්චාජෙත්තු, උපසම්පාදෙත්තු භික්ඛුභාවායාති. අලුත් ඛො චච්ඡගොතො පට්ඨකා-ජකො භගවතො සන්තිකෙ පඛච්ඡං, අලුත් උපසම්පදං.

අවිරුපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා චච්ඡගොතො අභිමාසුප-සම්පන්නො සෙන භගවා තෙත්ථපසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො ඛො ආයස්මා චච්ඡගොතො භගවන්තං එතදවොච: ‘යාවතකං භන්තො සෙඛෙන ඤ්ඤණෙන සෙඛාය විජ්ජාය පත්තඛඛං, අනුප්පත්තං තං මයා උත්තරිං¹ මේ භගවා ධම්මං දෙසෙත්තු’ති. තෙන හි ත්ඛං චච්ඡ, දො ධම්මෙ උත්තරිං¹ භාවෙහි, සම්ඵඤ්ච විපස්සන්ඤ්ච. ඉමෙ ඛො තෙ චච්ඡ දො ධම්මා උත්තරිං¹ භාවිතා, සම්ඵො ච විපස්සනා ච. අනෙකධාතුපට්ඨෙධාය සංචන්තිස්සන්ති. සො ත්ඛං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිතිස්සයි, අනෙකවිහිතං ඉභ්බිවිධං පච්චත්ථභවෙය්‍යං, එකොපි හුත්වා ඛත්ථා අස්සං, ඛත්ථාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරො-පඛච්චං අසර්ජමානො ගචෙජ්ජයං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ පථවිසාපි උමච්චුජ්ජතිච්චුජ්ජං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙජ්ජමානෙ² ගචෙජ්ජයං සෙය්‍යථාපි පථවිසං, ආකාසෙපි පලලඛෙකන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහාත්ථභාවෙ පාණීනා පරිමසෙය්‍යං, පරිමජෙජ්ජයං, යාව බුභමිලොකාපි කාසෙන වසං වන්තෙය්‍ය’න්ති. තත්ථ තත්ථෙව සත්ඛිගඛඛතං පාපුණීස්සයි සති සති ආයත්තෙන.

සො ත්ඛං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිතිස්සයි: දිඛාය සොතධාතුයා විසුභාය අභිකක්කන්තමාත්ථසිකාය උභො සද්දෙ සුණෙය්‍යං, දිඛෙව මාත්ථසෙ ව, සෙ දුරෙ සන්තිකෙ වාති තත්ථ තත්ථෙව සත්ඛිගඛඛතං පාපුණීස්සයි සති සති ආයත්තෙන.

1. උත්තරි - මිජ්ජං.
2. අභෙජ්ජමානො - සිච්චු.

යම්සේ හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගඬගානදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා මුහුද පැහැර සිටී ද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මේ පිරිස ගිහිපැවිද්දක් සහිත වූවා නිවනට නම්න වැ නිවනට නැඹුරු වැ නිවනට බර වැ නිවන පැහැර සිටී. ඉතා කාන්ත යෑ . . . . ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධම්ම ද භික්ෂුසඬසයා ද සරණ කොට යෙමි. මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමි මැනවැ, උපසපුව ලබන්නෙමි මැනවැ'යි.

වත්සය, අන්තොටුවරු යමෙක් මෙසේනෙහි පැවිද්ද කැමැති වේ ද මහලුපැවිද්ද කැමැති වේ ද, හෙ සාර මසක් පිරිවෙස් වසයි. සාරමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔහු පැවිදි කෙරෙහි, භික්ෂුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙහි. එතෙකුදු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගල නානාත්වය දන්නාලදැ'යි.

ඉදින් වහන්ස, පෙර අන්‍යතීර්ත වූවාහු මෙ සේනෙහි පැවිදි කැමැත්තාහු මහලුපැවිදි කැමැත්තාහු සාරමසක් පිරිවෙස් වසත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔවුන් පැවිදි කෙරෙත් ද, භික්ෂුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් වසමි, සතර හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කෙරෙත්වා, භික්ෂුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත්ව'යි.

වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, මහලුපැවිදි ලත්. යළි උපසපත් නො බෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර උපසපත් අඩමස් ඇතිසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ කී : "වහන්ස, ජෛත්‍යඤ්ඤායෙන් ජෛත්‍යවිද්‍යා යෙන් යම් පමණ ලදයුතු නම් මා විසින් එය ලබන ලද. මත්තෙහි (එලප්‍රාප්තිය පිණිස) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසනසේක්ව"යි. එසේ වී නම් වත්සය, තෙපි මත්තෙහි ශමථය ද විදුහිනාව ද යන දෙ දහම වඩව. වත්සය, තොප විසින් ශමථය ද, විදුහිනාව ද යන මේ දෙදහමහු වධනාලද්දහු අනේකධාතු ප්‍රතිවේධය පිණිස පවතිත්. වත්සය, තෙපි යම්කාක් කැමැත්තහු නම් : "නන්වැදුරුම් සෘද්ධිවිධ අනුභව කරන්නෙමි, එකක් වැ ද බහුප්‍රකාර වන්නෙමි, බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වන්නෙමි. ආචර්භාවයට කිරොභාවයට යන්නෙමි, බිත්සරස පවුරුසරස පරිත සරස අභස්හි මෙන් නො ගැටෙමින් යන්නෙමි, පොළොවහිදි දියෙහි මෙන් ගැලීම් නැඟීම් කරන්නෙමි, නො බිඳෙන දියෙහිදි පොළොවහි මෙන් යන්නෙමි, අභස්හිදි පක්ෂිත් සෙයින් පලගින් යන්නෙමි, මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභව ඇති මෙ සඳහිරු දෙදෙන ද අතින් පිරිමසන්නෙමි, පිරිමදින්නෙමි, බඹලොව හිමි කොට කයින් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි"යි. කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තත්හි මැ කරුණ ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යෑ.

වත්සය, තෙපි කැමැත්තහු නම්; 'මිනිස්බව ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවාශ්‍රාත්‍රධාතුයෙන් දුර වූ හෝ ළහ වූ හෝ දිවා වූත් මානුෂික වූත් උභය ශබ්දයන් ශ්‍රවණය කරන්නෙමි'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තත්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යෑ.

සො තං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සසි: පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං
වේතසා වෙනො පරිච්ච පජානෙය්‍යං. සරාගං වා විතතං සරාගං
විතතන්ති පජානෙය්‍යං, විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතන්ති
පජානෙය්‍යං, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතන්ති පජානෙය්‍යං,
විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සමොහං වා
විතතං සමොහං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, විතමොහං වා විතතං විතමොහං
විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සඛ්ඛිතතං වා විතතං සඛ්ඛිතතං විතතන්ති
පජානෙය්‍යං, විකඛ්ඛිතතං වා විතතං විකඛ්ඛිතතං විතතන්ති පජානෙය්‍යං,
මහඤ්ඤං වා විතතං මහඤ්ඤං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, අමහඤ්ඤං වා
විතතං අමහඤ්ඤං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, ස උත්තරං වා විතතං
සඋත්තරං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, අනුත්තරං වා විතතං අනුත්තරං
විතතන්ති පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතන්ති
පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතන්ති පජානෙය්‍යං,
විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතන්ති පජානෙය්‍යං, අවිමුත්තං වා විතතං
අවිමුත්තං විතතන්ති පජානෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං
පාපුණ්ණිස්සසි සති සති ආයතනෙන.

සො තං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සසි: අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං ද්වෙපි ජාතීයො තිස්සොපි
ජාතීයො චතස්සොපි ජාතීයො පඤ්චපි ජාතීයො දසපි ජාතීයො විසතිමපි
ජාතීයො තිංසමපි ජාතීයො චත්තාරිංසමපි ජාතීයො පඤ්ඤසමපි ජාතීයො
ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පෙ
අනෙකෙපි විවට්ඨකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකප්පෙ, අමුත්‍රාසිං
එවන්තාමො: එවඛොතො: එවංචණණං එවමාහාරො: එවංසුඛ-
දුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.
තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො: එවඛොතො: එවංචණණං එවමාහාරො:
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො
ඉට්ඨපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණ්ණිස්සසි සති සති
ආයතනෙන.

සො තං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සසි: දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන
අතික්කන්තමානුසකෙන සතො පසෙය්‍යං වච්චොනෙ උපපජ්ජමානෙ
හිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්චපගෙ
සතො පජානෙය්‍යං, ඉමෙ චත භොතො: සත්තා කායදුච්චරිතෙන
සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තා-
ගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ
කායස භෙද පරමමරණං අපායං දුගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා.
ඉමෙ වා පන¹ භොතො: සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්ච
සුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං
අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස භෙද
පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ට්‍රොකං උපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුඤ්ඤෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතො පසෙය්‍යං වච්චොනෙ
උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණ්ණිනෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ
යථාකමුච්චපගෙ සතො පජානෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං
පාපුණ්ණිස්සසි සති සති ආයතනෙන.

1. ඉමෙ චත - සිමු.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්තහු නම්: "පරසත්ථියන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ සිත තමාගේ සිතින් පිරිසිදු දනගන්නොම්, සරාග(රාග සහිත) සිත ද 'සරාග සිතැ'යි දනගන්නොම්, චිතරාග (පහ වූ රාග ඇති) සිත ද 'චිතරාග සිතැ'යි දනගන්නොම්, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතැ'යි දනගන්නොම්, චිතදෙස සිත ද 'චිතදෙස සිතැ'යි දනගන්නොම්, සමෝභ සිත ද 'සමෝභ සිතැ'යි දනගන්නොම්, චිතමෝභ සිත ද 'චිතමෝභ සිතැ'යි දනගන්නොම්, සංක්ඛිජ්ජ සිත ද 'සංක්ඛිජ්ජ සිතැ'යි දනගන්නොම්, වික්ඛිජ්ජ සිත ද 'වික්ඛිජ්ජ සිතැ'යි දනගන්නොම්, මහද්දග සිත ද 'මහද්දග සිතැ'යි දනගන්නොම්, මහද්දග නො වූ සිත ද 'මහද්දග නො වූ සිතැ'යි දනගන්නොම්, සඋත්තර සිත ද 'සඋත්තර සිතැ'යි දනගන්නොම්, අනුත්තර සිත ද 'අනුත්තර සිතැ'යි දනගන්නොම්, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතැ'යි දනගන්නොම්, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතැ'යි දනගන්නොම්, විමුක්ඛ සිත ද 'විමුක්ඛ සිතැ'යි දනගන්නොම්, විමුක්ඛ නො වූ සිත ද 'විමුක්ඛ නො වූ සිතැ'යි දනගන්නොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්තහු නම්: 'නන්වැදුරුම් වූ පෙරවිසු කදපිළිවෙළ සිහි කරන්නොම්, හෙමෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු ජාති තුනකු ජාති සතරකු ජාති පසකු ජාති දසකු ජාති විස්සකු ජාති තිසකු ජාති සතලිසකු ජාති පනසකු ජාති සියයකු ජාති දහසකු ජාති සුවහසකු නොයෙක් සංවතීකල්පයකු නොයෙක් විවතීකල්පයකු නොයෙක් සංවතීවිවතීකල්පයකු අසුවල් තැන මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ථවිදුනාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයානිත්ත ඇති වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසුවල් තන්හි උපන්ම්, එහිදු මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගෝත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ථවිදුනාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයානිත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්ම්'යි. මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන්වැදුරුම් පුච්චිවාසය සිහි කරන්නොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් මැ කැමැත්තහු නම් : "මිනිසැස ඉක්ම සිටි විඤ්ඤ වූ දිවැසින් සත්ථියන් : ව්‍යුත වනුවන් උපදනුවන් භීතයන් ප්‍රණීතයන් සුවණියන් දුර්වණියන් සුඤ්ජරගති ඇතියන් දුගීති ඇතියන් දක්නොම්, කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ථියන් : 'මේ භවත් සත්ථියෝ එකත්තෙන් කායදුග්ගවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, වාග්දුග්ගවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, මනෝදුග්ගවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයානිතට උපවාද කරනුවහ, මිථ්‍යාදෂ්ටි ඇතියහ, මිථ්‍යාදෂ්ටිකම්මසමාදන ඇතියහ, ඔහු කාඤ්ඤ මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවභ වැ පතිත වන නිරයෙහි උපන්හ. මේ භවත් සත්ථියෝ එකත්තෙන් කායසුවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක්සුවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, මනස්සුවර්තයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයානිතට උපවාද නො කරනුවහ. සමාග්දෂ්ටි ඇතියහ, සමාග්දෂ්ටි කම්මසමාදන ඇතියහ, ඔහු කාඤ්ඤ මරණින් මතු සුගති සඨිට්ඨාන සචරිලොකයට පැමිණියහ'යි දනගන්නොම්, මෙසේ මිනිසැස ඉක්ම සිටි විඤ්ඤ වූ දිවැසින් සත්ථියන් : ව්‍යුත වනුවන් උපදනුවන් භීතයන් ප්‍රණීතයන් සුවණියන් දුර්වණියන් සුඤ්ජර ගති ඇතියන් දුගීති ඇතියන් දක්නොම්, කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ථියන් දනගන්නොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

සො ත්වං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිඛිස්සයි ආසවානං බයා අනාසවං
වෙතොවිඤ්ඤතං පඤ්ඤවිඤ්ඤතං දිට්ඨවධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණ්ණියයි
සති සති ආයතනෙනි.

අථ බො ආයසමා චච්ඡගොතොතා භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා
අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතා පදකඛිණං කතා
පකකාමී. අථ බො ආයසමා චච්ඡගොතොතා එකො වූපකට්ඨා අප්ප-
මතොතා ආනාපි පභිතතොතා මිහරතොතා න විරසෙසව යස්සන්ථාය
කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහාසී. ඛිණා ජාති, වූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං,
නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති අබ්භඤ්ඤායි. අඤ්ඤාතරෙ ච බො පනායසමා
චච්ඡගොතොතා අරහතං අහොසී.

තෙන බො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු භගවන්තං දස්සනාය
ගච්ඡන්ති අද්දසා බො ආයසමා චච්ඡගොතොතො තෙ භික්ඛු දුරතොව
ගච්ඡන්තො. දිස්වාන යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීතා
තෙ භික්ඛු එතදවොච: හන්ද කහං පන තුලෙහ ආයසමතොතො ගච්ඡ්ථා'ති
භගවන්තං බො මගං ආවුසො දස්සනාය ගච්ඡාමාති. තෙන'හායසමතොතො
මම චචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා චන්දථ, එවං ච චදෙථ.
'චච්ඡගොතොතො භතොත භික්ඛු භගවතො පාදෙ සිරසා චන්දති,
එවඤ්ච චදෙති, පරිච්ඡේණො මෙ භගවා, පරිච්ඡේණො මෙ සුගතො'ති.
එවමාවුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමතො චච්ඡගොත්තස්ස පච්චස්සොසුං.
අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමීසු, උපසඛකමීතා
භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා බො
තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: ආයසමා භතොත චච්ඡගොතොතො
භගවතො පාදෙ සිරසා චන්දති, එවඤ්ච චදෙති: පරිච්ඡේණො මෙ
භගවා, පරිච්ඡේණො මෙ සුගතො'ති.

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ චච්ඡගොතොතො භික්ඛු චෙතසා වෙතො
පරිච්ච විදිතො. තෙවිජේජා චච්ඡගොතොතො භික්ඛු මහිද්ධිකො මහානු-
භාවො'ති. දෙවතාපි මෙ එතමන්ථං ආරෙච්චෙසු: තෙවිජේජා භතොත
චච්ඡගොතොතො භික්ඛු මහිද්ධිකො මහානුභාවො'ති.

ඉදමචොච භගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං
අභිනන්දන්ති.

වත්සය, තෙපි යමිතාක් මැ කැමැත්තහු නම් : 'ආසුචයන් ක්ෂය වීමෙන් ආනාසුච වූ වික්කච්චුක්කියක් ප්‍රඤ්ච්චුක්කියක් ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දැන පසක් කොට උපදවා වාසය කරන්නෙමි'යි, ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇතිවත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු වැ අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැඟී බුදුන් වැද පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර එකලා වූයේ (වස්තුකාම කෙලශකාමයෙන්) වෙන් වූයේ අසුමත්ත (කමටහන්හි සිහි එළවූයේ) වූයේ කෙලෙසුන් තවන වැර ඇතියේ (කායච්චිත නිරපෙක්ෂ-කායෙන්) හළ අත්බැව් ඇති වැ වෙසෙමින් යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මනාකොට මැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බබ්බරවස් කෙළවර වූ අර්හත්ඵලය නො බෝකලකින් මැ ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපදවා විසී. ජාතිය ක්ෂය විය, බබ්බර වැස නිමවන ලද, (සිවුමහ) කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අනෙක් මාඛභාවනා කිසෙක් නැතැ'යි දනගනී. තවද ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර රහතුන් අතුරෙහි අත්‍යතරයෙක් වී.

එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට යෙහි. ආයුෂ්මත් වත්ස-ගොත්‍ර ඒ භික්ෂුන් යනුවන් දුරින් මැ දක එ භික්ෂුන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹී ඒ භික්ෂුන්ට තෙල කරුණ කී : "ආයුෂ්මත්ති, දන් තෙපි කොහි යවු ද"යි. ආයුෂ්මත්ති ඇපි භාග්‍යවතුන් දක්නට යමිහ'යි. එසේ වී නම් ආයුෂ්මත්ති, මාගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදිවු : "වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී, මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් බුදුහු (පරිවයභී විසින්) සෙවුනා ලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ"'යි වදිවු. 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍රයනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති ඒ මහණහු බුදුන් කරා එළැඹී වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන්ට තෙල කරුණ සැලකළහ : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී. මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ"'යි.

මහණෙනි, මා විසින් පළමු මැ වත්සගොත්‍ර මහණ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නාලද යැ : "වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ, මහත් සෘද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ"යි. දෙවියෝ ද මට තෙල කරුණ දන්වූහ : "වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ මහත් සෘද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාදන කළහ'යි.

තුන් වැනි මහාවච්ඡගොත්ත සූත්‍ර යි.

2. 3. 4.

දීඝනබ සුභතං

එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්බතායං.¹ අඵ බො දීඝනබො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිත්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සලෙමාදි, සලෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙත්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො දීඝනබො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි හො ගොතම එවං වාදී එවංදුට්ඨි, සබ්බං මෙ න බමතීති. යාපි බො තෙ එසා අග්ගිවෙසසන දුට්ඨි සබ්බං මෙ න බමතීති, එසාපි තෙ දුට්ඨි න බමතීති. එසා චෙ මෙ හො ගොතම දුට්ඨි බමෙය්‍ය තමපසා තාදිසමෙව, තමපසා තාදිසමෙවාවි. අනො බො තෙ අග්ගිවෙසසන බහුති බහුතර ලොකසමිං යෙ එවමාහංසු: තමපසා තාදිසමෙව, තමපසා තාදිසමෙවාවි. තෙ තඤ්ඤෙව දුට්ඨිං නපජභන්ති, අඤ්ඤාදුට්ඨිං උපාදියන්ති. අනො බො තෙ අග්ගිවෙසසන තනුති තනුතර ලොකසමිං යෙ එවමාහංසු: තමපසා තාදිසමෙව, තමපසා තාදිසමෙවාවි. තෙ තඤ්ඤෙව දුට්ඨිං පජභන්ති, අඤ්ඤාදුට්ඨිං න උපාදියන්ති.

සන්තග්ගිවෙසසන එකෙ සමණවුභමණා එවං වාදීනො එවංදුට්ඨිනො සබ්බං මෙ බමතී'ති. සන්තග්ගිවෙසසන එකෙ සමණවුභමණා එවං වාදීනො එවංදුට්ඨිනො සබ්බං මෙ න බමතී'ති. සන්තග්ගිවෙසසන එකෙ සමණවුභමණා එවංවාදීනො එවංදුට්ඨිනො එකච්චං මෙ බමති, එකච්චං මෙ න බමතීති.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුභමණා එවං වාදීනො එවංදුට්ඨිනො සබ්බං මෙ බමතී'ති. තෙසමයං දුට්ඨි සාරගාය සන්තිකෙ සංයොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අජේඛාසානාය සන්තිකෙ උපාදනාය සන්තිකෙ.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුභමණා එවංවාදීනො එවංදුට්ඨිනො සබ්බං මෙ න බමතී'ති. තෙසමයං දුට්ඨි අසාරගාය සන්තිකෙ අසං-යොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අනජේඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදනාය සන්තිකෙති.

එවං වුතෙන දීඝනබො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: උකකංසති මෙ භවං ගොතමො දුට්ඨිගතං සමුක්කංසති මෙ භවං ගොතමො දුට්ඨිගත'න්ති.

1. ගීජ්ඣකුටෙ සුකරබ්බතායං - PTS

2. 3. 4

දීඝනබ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිසා ගිඤ්ඤුළුපව්වෙහි සුකරබක ලෙන්හි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි දීඝනබ නම් පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ යැ. එකත්පස් වැ සිටි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී :

භවත් ගෞතමයෙනි, මම වූ කලි 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තෙමි, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි'යි. ගිනිවෙස්න, තෙල 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන තොපගේ යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, තෙල දෘෂ්ටියක් තොපට නො රුස්නේ ද? යි. ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල දෘෂ්ටිය මට රුස්නේ වී නම් එ (දෘෂ්ට්‍යථිය)ද එසේ මැ වන්නේ යැ, එ ද එසේ මැ වන්නේ යැ. (සඵග්‍රහණයෙන් හන්නා ලද නමුදු දෘෂ්ටිය රුචි වෙයි, එසෙයින් මැ දෘෂ්ට්‍යථියක් රුචි වේ යන අච්චි යි.) ගිනිවෙස්න, ලොවැ (දෘෂ්ටි හැර පියන) යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔවුනට වඩා (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔහු මැ බොහෝභ, බහුතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද නො හරිති, අන්‍යදෘෂ්ටියකුදු දකී වැ ගනිත්. ගිනිවෙස්න, ලොවැ දෘෂ්ටි නො හරනා යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔවුනට වඩා (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔහු මැ අල්පයහ, අල්පතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද හැරපියති, අන්‍යදෘෂ්ටියකුදු උපාදන නො කෙරෙති.

ගිනිවෙස්න, 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත, ගිනිවෙස්න, 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත. ගිනිවෙස්න, 'ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇති.

ගිනිවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් : 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සංරාගයට ආසන්න යැ, සංයෝජනයට ආසන්න යැ, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි) අභිනන්දනයට ආසන්න යැ, අධ්‍යවසානය (ගිලගැනීම)ට ආසන්න යැ. උපාදනය(දැඩුග්‍රහණ)යට ආසන්න යැ. එහි ලා ගිනිවෙස්න, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් "සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ" යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය අසංරාගයට ආසන්න යැ, අසංයෝජනයට ආසන්න යැ (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින්) අනභිනන්දනයට ආසන්න යැ, අනධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදනයට ආසන්න යැ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී : "භවත් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය උත්කම් කෙරෙති භවත් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය මැනවින් උත්කම් කෙරෙති"යි.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුගමණො ඵලංචාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. යා භි බො තෙසං ඛමති සායං දිට්ඨි සාරුභාය සනතිකෙ සංයොගාය සනතිකෙ අභිනන්දනාය සනතිකෙ අරේඛාසානාය සනතිකෙ උපාදනාය සනතිකෙ. යාභි බො තෙසං න ඛමති සායං දිට්ඨි අසාරුභාය සනතිකෙ අසංයොගාය සනතිකෙ අභිනන්දනාය සනතිකෙ අනරේඛාසානාය සනතිකෙ අනුපාදනාය සනතිකෙ.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුගමණො ඵලංචාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: සබ්බං මෙ ඛමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි සබ්බං මෙ ඛමති'ති. ඉමඤ්ඤ අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිනිවිසා වොගරෙය්‍යං: ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤ'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. ඉමෙති මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විඝාතො, විඝාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ඤ විවාදඤ්ඤ විඝාතඤ්ඤ විගෙසඤ්ඤ අතතති සමපසාමානො තඤ්ඤව ධිට්ඨිං පඡහති. අඤ්ඤඤ ධිට්ඨිං න උපාදියති. ඵලමේතාසං දිට්ඨිනං පභානං භොති. ඵලමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිසාග්ගො භොති.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුගමණො ඵලංචාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: 'සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි 'සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. ඉමඤ්ඤ අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිනිවිසා වොගරෙය්‍යං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤ'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ ඛමති'ති. යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: 'ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. ඉමෙති මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විඝාතො, විඝාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ඤ විවාදඤ්ඤ විඝාතඤ්ඤ විගෙසඤ්ඤ අතතති සමපසාමානො තඤ්ඤව ධිට්ඨිං පඡහති. අඤ්ඤඤ ධිට්ඨිං න උපාදියති. ඵලමේතාසං දිට්ඨිනං පභානං භොති. ඵලමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිසාග්ගො භොති.

තනුග්ගිවෙසසන යෙ තෙ සමණවුගමණො ඵලංචාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: 'ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකඛති. යා බො මෙ අයං දිට්ඨි: ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. ඉමඤ්ඤ අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිනිවිසා වොගරෙය්‍යං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤ'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො, යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ ඛමති'ති. යො වායං සමණො වා බුගමණො වා ඵලංචාදි ඵලංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. ඉමෙති මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විඝාතො, විඝාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ඤ විවාදඤ්ඤ විඝාතඤ්ඤ විගෙසඤ්ඤ අතතති සමපසාමානො තඤ්ඤව ධිට්ඨිං පඡහති, අඤ්ඤඤ ධිට්ඨිං න උපාදියති. ඵල මේතාසං දිට්ඨිනං පභානං භොති, ඵලමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිසාග්ගො භොති.

ගිතීවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබවුණු කෙනෙක් : “ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ” යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට රුස්නේ ද, ඒ මේ දෘෂ්ටිය සංරාගයට ආසන්න යැ, සංයෝජනයට ආසන්න යැ, අභිතැද්දාවට ආසන්න යැ, අධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, උපාදානයට ආසන්න යි. යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට නො රුස්නේ නම් ඒ මේ දෘෂ්ටිය අසංරාගයට ආසන්න යැ, අසංයෝජනයට ආසන්න යැ, අභිතැද්දාවට ආසන්න යැ, අනාධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදානයට ආසන්න යි.

ගිතීවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබවුණු කෙනෙක් ‘සියල්ල (හැම ප්‍රතිසන්ධිය) මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මාගේ මේ ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍ය යැ අත්‍යය තුවිෂ යැ’යි කියන්නෙමි නම් මට දෙදෙනාකුන්ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් එ මැ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ්‍ය වේ.

ගිතීවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබවුණු කෙනෙක් : ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මාගේ මේ ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යය තුවිෂ යැ’යි කියන්නෙමි නම් මට දෙදෙනාකුන් ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ; සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ, මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් එ මැ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුත් නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ්‍ය වේ.

ගිතීවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබවුණු කෙනෙක්; ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මාගේ යම් දෘෂ්ටියක් වේ ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍යයැ, අත්‍යය තුවිෂ යැ’යි කියන්නෙමි නම්, දෙදෙනාකුන්ගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, මෙදෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසෙයින් කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් ඒ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ්‍ය වේ.

අයං බො පනග්ගිවේසසන කායො රූපි වානුමමභාගුතිකො මානා-
 පෙතතිකසමාචාරො ඕදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනගෙදන
 විභංසනධමෙමො අතිච්චනො දුක්ඛනො රොගනො ගණ්ඨනො සලලනො
 අඝනො ආබාධනො පරනො පලොකනො සුඤ්ඤනො අනත්තනො
 සමනුපසයිතබ්බො. තස්සිමිං කායං අතිච්චනො දුක්ඛනො රොගනො
 ගණ්ඨනො සලලනො අඝනො ආබාධනො පරනො පලොකනො සුඤ්ඤනො
 අනත්තනො සමනුපසානො යො කායස්මිං කායච්ඡන්දො කායසෙසගො
 කායභිග්ගො සා පභිග්ගති.

තිස්සො බො ඉමා අග්ගිවේසසන වේදනා: සුඛා වේදනා දුක්ඛා
 වේදනා අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. යස්මිං අග්ගිවේසසන සමයෙ සුඛං වේදනං
 වෙදෙති. නෙව තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං වේදනං වෙදෙති. න අදුක්ඛමසුඛං
 වේදනං වෙදෙති, සුඛංයෙව තස්මිං සමයෙ වේදනං වෙදෙති. යස්මිං
 අග්ගිවේසසන සමයෙ දුක්ඛං වේදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ
 සුඛං වේදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වෙදෙති, දුක්ඛංයෙව
 තස්මිං සමයෙ වේදනං වෙදෙති. යස්මිං අග්ගිවේසසන සමයෙ අදුක්ඛ-
 මසුඛං වේදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වේදනං වෙදෙති,
 න දුක්ඛං වේදනං වෙදෙති. අදුක්ඛමසුඛංයෙව තස්මිං සමයෙ වේදනං
 වෙදෙති.

සුඛාපි බො අග්ගිවේසසන වේදනා අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසමුප්පන්නා
 බ්බංගමමා වයධමමා විරාගධමමා නිරෝධධමමා, දුක්ඛාපි බො අග්ගිවේසසන
 වේදනා අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසමුප්පන්නා බ්බංගමමා වයධමමා විරාග-
 ධමමා නිරෝධධමමා, අදුක්ඛමසුඛාපි බො අග්ගිවේසසන වේදනා
 අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසමුප්පන්නා බ්බංගමමා වයධමමා විරාගධමමා
 නිරෝධධමමා.

ඵවං පසසං අග්ගිවේසසන සුත්තවා අරිය සාවකො සුඛායපි වේදනාය
 නිබ්බිඤ්ඤති, දුක්ඛායපි වේදනාය නිබ්බිඤ්ඤති, අදුක්ඛමසුඛායපි වේදනාය
 නිබ්බිඤ්ඤති. නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමීති
 ඤ්ඤාණං භොති, ඛේණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං
 නාපරං ඉඤ්ඤානායාති පජානාති. ඵවං විමුත්තවිත්තො බො අග්ගි-
 වේසසන භික්ඛු න කෙනවි සංවදෙති. න කෙනවි විවදෙති. යඤ්ච ට්‍රොකෙ
 චුත්තං තෙනෙව වොභරති අපරාමසනති.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවතො පිට්ඨිතො
 ඩිතො භොති භගවත්තං විජයමානො.¹ අථ බො ආයස්වතො සාරි-
 පුත්තස්ස ඵතදභොසි: තෙසං තෙසං කිරි නො භගවා ධම්මානං
 අභිඤ්ඤා පභාණමාභ. තෙසං තෙසං කිරි නො සුගතො ධම්මානං
 අභිඤ්ඤා පටිතිස්සග්ගමාභාති. ඉති'භිදං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස
 පටිසඤ්චිකවතො අනුපාදය ආසවෙහි විත්තං විමුච්චි. දීඝනඛස්ස පන
 පටිබ්බාජකස්ස විරජං විතමුලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදය
 ධමමං, සබ්බත්තං නිරෝධධමමනති.

---

1. විජමානො - PTS.

තවද ගිනිවෙස්න, මෙ කය රූපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපන්නේ මාපියන්ගේ ඉක්මනින් සමභව වූයේ බිත්තේ කොමුයෙන් වැඩුණේ අතිත්‍යාසිභාව ඇතිවේ ඉළිම පිරිමැදීම බිඳීම විසිරීම පියවි කොට ඇතිවේ අතිත්‍යාසි විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ (ගඩු) විසින් ඉලා විසින් අස(දුඃඛභාව) විසින් ආබාධ විසින් පර (තමා අයත් නැති) විසින් නැසෙන විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්කයුත්තේ යැ, ඔහු මෙ කය අතිත්‍යාසි විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ විසින් ඉලා විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පර විසින් නැසෙන විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්කාහට කයෙහි යම් කාය තෘෂ්ණාවක් කායස්තෙහයෙක් කායන්වය (කයඅනුචයන) බවෙක් වෙ ද, ඒ ප්‍රභීණ වෙයි.

ගිනිවෙස්න, මෙ තුන් වේදනායෙක් ඇත : සුඛවේදනා යැ දුඃඛවේදනා යැ උපෙක්ෂා වේදනා යි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ සුඛවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි දුඃඛවේදනාව නො මැ විඳි, උපෙක්ෂාවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි සුඛවේදනාව මැ විඳි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ දුඃඛවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විඳි, උපෙක්ෂාවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි දුඃඛවේදනාව මැ විඳි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ උපෙක්ෂාවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විඳි, දුඃඛවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි උපෙක්ෂාවේදනාව මැ විඳි.

ගිනිවෙස්න, සුඛවේදනා ද අතිත්‍යාසි යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසිභාව ඇත ව්‍යයසිභාව ඇත විරාගසිභාව ඇත, නිරෝධසිභාව ඇත. ගිනිවෙස්න, දුඃඛවේදනා ද අතිත්‍යාසි යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසිභාව ඇත, ව්‍යයසිභාව ඇත, විරාගසිභාව ඇත, නිරෝධසිභාව ඇත. උපෙක්ෂාවේදනා ද ගිනිවෙස්න, අතිත්‍යාසි යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරන ලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසිභාව ඇත. ව්‍යයසිභාව ඇත. විරාගසිභාව ඇත. නිරෝධ සිභාව ඇත.

ගිනිවෙස්න, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීශ්‍රාවක සුඛවේදනායෙහි දු කලකිරයි, දුඃඛ වේදනායෙහි දු කලකිරෙයි, උපෙක්ෂාවේදනායෙහි දු කලකිරෙයි. කලකිරුණේ විරක්ත (නො ඇලුණේ) වෙයි, විරාගයෙන් විමුක්ත වෙයි, විමුක්ත කල්හි 'විමුක්තයෙමි' යන ඥානය වෙයි, ජාතිය ගෙවිණ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, (සිවුමඟ) කර්ම කරනලද, මෙබව පිණිස අත් කියෙක් නැතැ'යි දනගනී. මෙසෙයින් ගිනිවෙස්න, විමුක්තසිත් ඇති මහණ කිසිවකු සමග සංවාද නො කෙරෙයි, කිසිවකු සමග විවාද නො කෙරෙයි, ලොවැ යමක් කියන ලද නම් පරාමයි නැති වැ එයින් මැ ව්‍යවහාර කෙරෙයි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් පිටිපසැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලච්ඡන් සිටියාහු වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට මෙයිත විය : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රභාණය වදළහ, සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් ත්‍රුවණින් දන දුරුලීම වදළහ"යි. මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නා වූ ආයුෂ්මත්ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගේ සිත උපාදන රහිත කොට ආශ්‍රවයන් කෙරෙත් මිදිණ. දීඝනබපටිච්චාජකයන්ට කෙලෙස් රජස් රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති දහම් ඇස උපන : "යම් කිසි ප්‍රත්‍යයෙක්පන්නධර්මයෙක් ඇද්ද, එහැම නිරුද්ධ වන පියවි ඇතැ"යි.

අඵ බො දිඝනඛො පටිබ්බාජකො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලහධම්මො තිණ්ණවිවිකිවේජා විගතකථාඛිකප්ඵො වෙසාරජ්ජපපතො අපරපඵවයො සද්ද්ධිසාසනෙ භගවන්තං එතදවොච:

අභික්කන්තං භො ගොතම්, අභික්කන්තං භො ගොතම්. සෙය්ඵාපි භො ගොතම් නික්කජ්ජිතං වා උක්කජ්ජෙය්, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්, මූලහස්ස වා මඟ්ඨං ආචිකෙඛය්, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්, චක්ඛුමන්තො රූපානී දක්ඛිනහීති. එවමෙවං භොතා ගොතමේන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාභං භගවන්තං ගොතම් සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිසඤ්ච. උපාසකං මිං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතඟ්ග පාණ්ණපෙතං සරණං ගතහී.

දිඝනඛසුත්තං වගුණ්ඨං.

ඉක්බිති දීඝනව පරිවෘත්ත දුටු දහම ඇතියේ පත් දහම ඇතියේ පිළිවිදි දහම ඇතියේ බැසගත් දහම ඇතියේ තරණය කළ විවිකිත්සා ඇතියේ පහ වූ සැක ඇතියේ විශාරද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරපුතෘය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය :

“ඉතා මැනැව් හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැව් හවත් ගෞතමයෙනි, යම්කෙසේ හවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් වූවක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මුළු වූවක්හට මහ පවසන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෘහු රූප දකිත්ව’යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දල්වන්නේ ද, එසෙයින් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම පවසනලද. තෙල මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සභිසයා ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වෑ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්තයේක්ව’යි.

සිව වෑනි දීඝනව සූත්‍ර යි.

2. 3. 5

මාගැනදිය සුභතං

එවිං මේ සුභතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසාදමමං¹ නාම කුරුනං තිගමො: භාරථාප්ගොත්තසා ඩ්‍රාහමණසා අග්‍යාගාරෙ තිණසජ්ජරකෙ². අථ ඛො භගවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙකා: පත්තවිවරං ආදාය කම්මාසාදමමං¹ පිණ්ඩාය පාවිසි. කම්මාසාදමමං¹ පිණ්ඩාය චිරිකා: පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙත්තා: යෙනඤ්ඤාදරො වනසණ්ඛා: තෙත්‍රපසඛකම් දිවා විහාරාය. නං වනසණ්ඛං අජේකාගභෙකා: අඤ්ඤාදරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසිදි.

අථ ඛො මාගැනදියො³ පරිබ්බාප්කො ජබ්බා විහාරං අනුවඛකම්මානො අනුවචරමානො යෙන භාරථාප්ගොත්තසා ඩ්‍රාහමණසා අග්‍යාගාරං තෙත්‍රපසඛකම්. අද්දසා ඛො මාගැනදියො පරිබ්බාප්කො භාරථාප්ගොත්තසා ඩ්‍රාහමණසා අග්‍යාගාරෙ තිණසජ්ජරකං⁴ පඤ්ඤාත්තං, දිස්වාන භාරථාප්ගොත්තං ඩ්‍රාහමණං එතදවොච: ‘කසා භියං භොතො භාරථාප්සා අග්‍යාගාරෙ තිණසජ්ජරකො පඤ්ඤාත්තො. සමණසෙය්‍යා-රූපං මඤ්ඤාදි.

අත්ථ භො මාගැනදිය සමණො ගොතමො: සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජ්ජො. නං ඛො පන භවත්තං ගොතමං එවිං කලාසාණො කිත්ති සද්දො අබ්භුග්ගනො: ‘ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තස්සෙසා භොතො ගොතමසා සෙය්‍යා පඤ්ඤාත්තාති. දුද්දිට්ඨං වන භො භාරථාප් අද්දසාමි⁵ යෙ මයං තස්ස භොතො ගොතමසා භුනහුනො⁶ සෙය්‍යං අද්දසාමාති. ‘රක්ඛස්සෙතං මාගැනදිය වාචං, රක්ඛස්සෙතං මාගැනදිය වාචං, බහුති තස්ස භොතො ගොතමසා බතතිපණ්ණිතාපි ඩ්‍රාහමණපණ්ණිතාපි ගහපතිපණ්ණිතාපි සමණපණ්ණිතාපි අභිප්පසත්තා විනිතා අරියෙ ඤ්ඤෙ ධම්මෙ කුසලො’ති. සම්මුඛා චෙපි මයං භො භාරථාප් නං භවත්තං ගොතමං පස්සෙය්‍යාම, සම්මුඛාපි නං චදෙය්‍යාම: ‘භුනහු සමණො ගොතමො’ති. නං කිසා හෙතු: එවිං හි නො සුත්තෙ ඔචරතිති. සචෙ නං භොතො මාගැනදියා අගරා ආරොචෙය්‍යමෙතං⁶ සමණසා ගොතමසාති. අප්පොසුත්තො භවං භාරථාප්ථා වුත්තොච නං චදෙය්‍යාති.

-
- 1. කම්මාසාදමමං - මජ්ඣ. සා.
  - 2. තිණසජ්ජරකෙ - මජ්ඣ.
  - 3. මාගැනදියො - සා. මජ්ඣ.
  - 4. ද්විකඛනකුමුදිරණං - මජ්ඣ.
  - 5. භුනහුනසා - සා.
  - 6. {ආරොචෙය්‍යාමිතං - මජ්ඣ.
{ආරොචෙය්‍යාමි තසං - සා.

2. 3. 5

මාගැනීම සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාඡදමා නම් වූ කුරුරටවැසියන්ගේ නියමගමිහි භාරද්වාපගේත්‍ර බමුණුගේ අග්නි හේත්‍රශාලායෙහි තණඇතිරියෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබත් වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන කල්මාඡදමානිගමයට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. කල්මාඡදමායෙහි පිඬුසිභා පසුබත් වෙලෙහි පිඬුවායෙන් නැවැතිසේක් එක්තරා වනළැහැබක් කුරා දිවාවිභාර පිණිස එළැඹියහ. එ වනළැහැබට වැද එක්තරා රුක්මුලෙකැ දිවාවිභාරයෙන් වැඩහුන් සේක.

එකල්හි මාගැනීම පරිව්‍රාජක ජඩ්ඝාවිභරණයෙහිලා සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාපගේත්‍රයෙහි වූ බමුණුගේ ගිනිදෙවොල කරා එළැඹියේ යැ. මාගැනීම පරිව්‍රාජක භාරද්වාපගොත්‍ර බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිනිදෙවොලෙහි පනවනලද තණඇතිරියක් දුටුයේ යැ. දැක භාරද්වාපගොත්‍ර බමුණුහට තෙල කී යැ : හවත් භාරද්වාපයන්ගේ ගිනිදෙවොලෙහි මේ තණඇතිරිය කවරක්හට පනවනලද ද? 'ශ්‍රමණයක්හට අනුරූප වූ ශ්‍යන්‍යයෙකැ'යි සිතමි.

හවත් මාගැනීම, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ගෞතම නම් ශ්‍රමණ කෙනෙක් ඇත. ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන්ගේ මෙබඳු කල්‍යාණ වූ කීර්තිශබ්දය උස් වැ පැනනැගේ යැ : "ඒ භාග්‍යවත්හු මෙකරුණෙන් අභිත් වූහ, සමාසක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්‍යහ, අනුත්තර වූ පුරුෂදමාසාරථිහ, දෙවමිනිසුනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධයහ, හගවත් වූහ"යි ඒ හවත් ගෞතමයන්ට තෙල යහන පනවනලදැයි. හවත් භාරද්වාපය, ඇපි හතවාද්ධි ඇති ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ යහන දුටුවමෝ ද, එකාන්තයෙන් නො නිසි දක්මක් දුටුවමි'යි. මාගැනීම, තෙල වචනය රකුට, මාගැනීම තෙල වචනය රකුට. ඒ හවත් ගෞතමයන්හට බොහෝ වූ මැ ක්ෂත්‍රියපණ්ඩිතයෝ ද බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතයෝ ද ගෘහපතිපණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණපණ්ඩිතයෝ ද අතිශයින් ප්‍රසන්න වූහ. පරිශුද්ධ වූ අනාවද්‍ය වූ හේතුධම්මයෙහි විනිතයහ'යි. හවත් භාරද්වාපය, ඇපි ඒ හවත් ගෞතමයන් හමුයෙහි නමුදු දක්නමෝ නම් හමුයෙහි දු ඔවුන්ට (මෙසේ) කියමිහ : 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හතවාද්ධි ඇත්තාහ'යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එන්නෝ ද එහෙයින්. ඉදින් හවත් මාගැනීමහට එය බරෙක් නො වේ නම් ශ්‍රමණගෞතමයන්හට තෙල සැල කරන්නෙමි'යි. (මා රක්තට) අනුත්සුක වැ හවත් භාරද්වාප මා විසින් කියනලද්දේ මැ කියාව'යි.

අස්සොසි ඛො භගවා දිඛ්ඛාය සොනධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්ත-
 මානුසකාය¹ භාරදාප්භොත්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මාගන්දියෙන පට්ඨකාපකෙන
 සද්ධිං ඉමං කථාසලලාපං. අථ ඛො භගවා සායන්හසමයං පතිසලලානා
 වුට්ඨිතො යෙන භාරදාප්භොත්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්ගාගාරං තෙනුප-
 සඛකම්. උපසඛකම්ඤා නිසීද්දි² පඤ්ඤාතෙතා³ තිණසඤ්චකෙ. අථ ඛො
 භාරදාප්භොතො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
 උපසඛකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං
 විතිසාරෙතා ඵකමන්තං නිසීද්දි. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො භාරදාප්-
 භොත්තං බ්‍රාහ්මණං භගවා ඵතදවොච : ‘අහු පන තෙ භාරදාප්
 මාගන්දියෙන පට්ඨකාපකෙන සද්ධිං ඉමංයෙව තිණසඤ්චකං ආරඛ්ඤ
 කොවිදෙව කථාසලලාපො’ති. ඵචං වුත්තෙ භාරදාප්භොතො⁴
 බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො භගවන්තං ඵතදවොච : ‘ඵතදෙව
 ඛො පන මයං භොතො ගොතමස්ස ආරොචෙතුකාමා, අථ ච පන භවං
 ගොතමො අනක්ඛාතංයෙව අක්ඛාසීති. අයඤ්ච හිදං⁵ භගවතො භාරදාප්-
 භොත්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං අන්තරා කථා විසකතා හොති. අථ
 මාගන්දියො පට්ඨකාපකො ජඛ්ඤාවිහාරං අනුච්ඛකම්මානො අනුච්චරම්මානො
 යෙන භාරදාප්භොත්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්ගාගාරං, යෙන භගවා
 තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොදනීයං
 කථං සාරාණීයං විතිසාරෙතා ඵකමන්තං නිසීද්දි. ඵකමන්තං නිසීන්තං
 ඛො මාගන්දියං පට්ඨකාපකං භගවා ඵතදවොච.

වකඤ්ඤං ඛො මාගන්දිය රූපාරාමං රූපරතං රූපසමමුද්දිතං. තං
 තථාගතස්ස දන්තං ගුත්තං රක්ඛිතං සංවුත්තං. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං
 දෙසෙති. ඉදං ඤු තෙ ඵතං මාගන්දිය සන්ධාය භාසිතං : ‘භුනහු සමණො
 ගොතමො’ති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ භො ගොතම සන්ධාය භාසිතං :
 ‘භුනහු සමණො ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හි නො සුත්තෙ
 ඔචරතීති.

සොධං ඛො මාගන්දිය සඤ්ජාරාමං-පෙ-ඝානං ඛො මාගන්දිය
 ගකාරාමං-පෙ-ජ්චගා ඛො මාගන්දිය රසාරාමා රසරතා රසසමමුද්දිතා. සා
 තථාගතස්ස දන්තා ගුත්තා රක්ඛිතා සංවුත්තා. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං
 දෙසෙති. ඉදං ඤු තෙ ඵතං මාගන්දිය සන්ධාය භාසිතං : ‘භුනහු සමණො
 ගොතමො’ති. ඵතදෙව ඛො මෙ භො ගොතම සන්ධාය භාසිතං : ‘භුනහු
 සමණො ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : ‘ඵචං හි නො සුත්තෙ ඔචරතී’ති.

කාමො ඛො මාගන්දිය ථොට්ඨකාරාමො-පෙ- මනො ඛො මාගන්දිය
 ධම්මාරාමො ධම්මරතො ධම්මසමමුද්දිතො. සො තථාගතස්ස දන්තො
 ගුත්තො රක්ඛිතො සංවුත්තො. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං දෙසෙති. ඉදං ඤු
 තෙ ඵතං මාගන්දිය සන්ධාය භාසිතං : ‘භුනහු සමණො ගොතමො’ති.
 ඵතදෙව ඛො පන මෙ භො ගොතම සන්ධාය භාසිතං. භුනහු සමණො
 ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හි නො සුත්තෙ ඔචරතී’ති.

---

1. අතික්කන්තමානුසිකාය - සිඞ්ඞු. මජ්ඣං.
 2. නිසීද්දිභගවා - මජ්ඣං.
 3. පඤ්ඤාතෙතව - සිඞ්ඞු.
 4. භාරදාපො - සිඞ්ඞු.
 5. අයඤ්ච හි - මජ්ඣං

බුදුහු විගුද්ධ වූ ඉක්මගිය මිනිස්බව ඇති දිවසෝධයින් මාගන්දිය පරිව්‍රාජක සමග (කරනලද) භාරද්වාපගෝත්‍ර බ්‍රාහ්මණයාගේ මේ කරාසල්ලාපය ඇසුරේක. ඉක්බිති බුදුහු සවස්කාලයෙහි එලසමවතින් නැගී සිටි සේක් භාරද්වාපගෝත්‍ර බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිනිදෙවොල කරා එළැඹී සේක. එළැඹ පනවනලද්දු මෑ තණඇතිරියෙහි වැඩ හුන් සේක. ඉක්බිති භාරද්වාපගෝත්‍ර බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පසෙකැ හින. බුදුහු එකත්පස් වැ හුන් භාරද්වාපගෝත්‍ර බ්‍රාහ්මණයාට මේ වදළහ. භාරද්වාපය, මාගන්දිය පරිව්‍රාජක සමග මේ තණඇතිරිය මෑ අරභයා තොපගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් වී දෑ?යි වදළහ. මෙසේ වදළ කල්හි භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ (ප්‍රීතිසංවේගයෙන්) කම්පිත වූයේ හටගත් ලොමුදහ ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් කී යැ : “ඇපි මෙය මෑ හටත් ගෞතමයන් වහන්සේට සැලකරන රිසියම්හ. එතෙකුදු වත් ගෞතමයන් වහන්සේ නො කියන ලද්ද මෑ කීහ’යි. භාරද්වාපගෝත්‍ර බ්‍රාහ්මණයා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ අතුරු කරාව කොට අඩාළ විය. එකල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක ජඛ්ඝාවිහරණයෙහි සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිනිදෙවොලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් මාගන්දිය පරිව්‍රාජකයන්හට බුදුහු තෙල වදළ සේක.

“මාගන්දිය, ඇස වැළිත් රූපය ආරාම කොට ඇත. රූපයෙහි ඇලුණේ යැ. රූපයෙන් පිනවනලද. ඒ වක්ඝුස තරාගතයන් විසින් දමනය කරන ලද, ගෝපනය කරන ලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද වෙයි. ඒ වක්ඝුස සංවරය පිණිස දහම් දෙසන සේක. මාගන්දිය තොප විසින් මේ සඳහා තෙල ‘ශ්‍රමණ ගෞතම වෘද්ධිනාඝකයෙකැ’යි කියන ලදද?යි. හටත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මෑ ‘ශ්‍රමණ ගෞතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඊට හේතු කවරැ යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනැ’යි.

මාගන්දිය, ශ්‍රෝත්‍රය වැළිත් ඝබ්දය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, ස්‍රාණය වූකලී ගන්ධය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, ජීවිභාව වූකලී රසය ආරාම කොට ඇත. රසයෙහි ඇලුණි යැ, රසයෙන් පිනවනලද, ඒ ජීවිභාව තරාගතයන් විසින් දාන්ත යැ ගුප්ත යැ සංවෘත යැ. ඒ ජීවිභා සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල “ශ්‍රමණ ගෞතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හටත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මෑ “ශ්‍රමණ ගෞතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනැ’යි.

මාගන්දිය, කය වැළිත් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය ආරාම කොට ඇත....මාගන්දිය, මනස වැළිත් ධර්මය ආරාම කොට ඇත, ධර්මයෙහි ඇලුණේ යැ, ධර්මයෙන් පිනවනලද, ඒ මනස තරාගතයන් විසින් දමනය කරනලද, ගෝපනය කරනලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද. එ මනස සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල “ශ්‍රමණ ගෞතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හටත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා විසින් මේ සඳහා මෑ “ශ්‍රමණ ගෞතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින යත් : අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එන හෙයිනැ’යි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය ඉධෙකච්චො චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤයොති රූපෙහි පරිචාරිතපුබ්බො අසු, ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සො අපරෙන සමයෙන රූපානංයෙච සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිතො රූපතණං පහාය රූපපරිලාභං පටිච්චොදෙතො විගතපිපාසො අජ්ඣතනං චූපසන්තවිතො විහරෙය්. ඉමස්ස පන තෙ මාගන්දිය කිමස්ස වචනීයන්ති: න කිඤ්චි භො ගොතමි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය: ඉධෙකච්චො සොනච්ඤෙඤ්ඤයොති සද්දෙහි -පෙ- ඝානච්ඤෙඤ්ඤයොති ගකෙහි -පෙ- ජ්වහාච්ඤෙඤ්ඤයොති රසෙහි -පෙ- කායච්ඤෙඤ්ඤයොති ථොට්ඨබ්බෙහි පරිචාරිතපුබ්බො අසු, ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සො අපරෙන සමයෙන පොට්ඨබ්බානංයෙච සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිතො ථොට්ඨබ්බතණං පහාය ථොට්ඨබ්බපරිලාභං පටිච්චොදෙතො විගතපිපාසො අජ්ඣතනං චූපසන්තවිතො විහරෙය් ඉමස්ස පන තෙ මාගන්දිය කිමස්ස වචනීයන්ති: න කිඤ්චි භො ගොතමි.

අහං ඛො පන මාගන්දිය පුබ්බො අගාරියභුතො සමානො පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමපටිතො සමඛිතිභුතො පරිචාරෙසිං. චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤයොති රූපෙහි ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සොනච්ඤෙඤ්ඤයොති සද්දෙහි -පෙ- ඝානච්ඤෙඤ්ඤයොති ගකෙහි-ජ්වහාච්ඤෙඤ්ඤයොති රසෙහි-කායච්ඤෙඤ්ඤයොති ථොට්ඨබ්බෙහි ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. තස්ස මස්සං මාගන්දිය තයො පාසාද අහෙසුං: එකො වසිකො එකො හෙමන්තිකො එකො ගිමිතිකො. සො ඛො අහං මාගන්දිය වසිකෙ පාසාදෙ වසිකෙ චන්තාරෙ මාසෙ නිපපුරිසෙහි තුරියෙහි පරිචාරයමානො න හෙට්ඨාපාසාදං ඕරොහාමි. සො අපරෙන සමයෙන කාමානංයෙච සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිතො කාමතණං පහාය කාමපරිලාභං පටිච්චොදෙතො විගතපිපාසො අජ්ඣතනං චූපසන්තවිතො විහරමි. සො අඤ්ඤාසනෙ පස්සාමි කාමෙසු අවිතරුගෙ කාමතණහාහි ඛජ්ජමානෙ කාමපරිලාභෙන පරිබ්බාසමානෙ කාමෙ පටිසෙචන්තො. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත්ථ අහිරමාමි. තං කිස්ස හෙතු: යා හයං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤාත්‍රෙච කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධමමෙහි අපි දිබ්බං සුඛං සමධිගස්ස තිට්ඨති, තාය රතියා රමමානො හීනස්ස න පිහෙමි. න තත්ථ අහිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඨා මහඤ්ඤො මහාභොගො පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමපටිතො සමඛිතිභුතො පරිචාරෙය්. චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤයොති රූපෙහි ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සොනච්ඤෙඤ්ඤයොති සද්දෙහි -පෙ- ඝානච්ඤෙඤ්ඤයොති ගකෙහි-පෙ-ජ්වහාච්ඤෙඤ්ඤයොති රසෙහි-පෙ-කායච්ඤෙඤ්ඤයොති ථොට්ඨබ්බෙහි ඉධෙඨිති කතොති මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සො කායෙන සුචරිතං චරිතො වාචාය සුචරිතං චරිතො මනසා සුචරිතං චරිතො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුභතං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය් දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යං.

මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ වක්ඝුරුවිඤ්ඤා-යෙන් දහසූත්‍ර රූපයන්ගෙන් සිත් අලවා විසුචිරු වෙයි. හේ මෑතකාලයෙහි රූපයන්ගේ මෑ සමුදය ද අත්ථභිගමය ද ආඝාතය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිද්දෙන් දැන රූපතෘෂ්ණාව හැරපියා රූපය අරහයා උපන් පරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වැ වාසය කරන්නේ නම්, මාගන්ධිය තොප විසින් මොහුට කුමක් කියයුතු වන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, කිසි කියයුත්තක් නැත.

මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . . ස්‍රාණුවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජිභ්වාච්ඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති, කාමයන් අරමුණු කොට ඇති, රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ කාය-විඤ්ඤය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් අභිරමණය කළ චිරු විය. හේ මෑතභාගයෙහි ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගේ මෑ සමුදය ද විනාශය ද ආඝාතය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිදි දැන ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය තෘෂ්ණාව හැරපියා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන් නිසා උපද්‍රව්‍ය පරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වැ වාසය කෙරේ නම්, මාගන්ධිය තොප විසින් මේ ක්ෂිණාසුච්චයන්හට කුමක් කියයුතු වන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, කිසිකුමක් කිසිවක් නැත.

මාගන්ධිය, මම වූකලී පෙර ගිහිගේවැසි වූයෙමි පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්විත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි. වක්ඝුරුවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමුච්චසංහිත වූ රජනීය වූ රූපයෙන් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණුවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජිභ්වාච්ඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව වූ කාමුච්චසංහිත වූ රජනීය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් සිත් අලවා විසිමි. මාගන්ධිය, ඒ මම තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් වැසිකලට නිසි වෙයි. එකෙක් හිමක්කලට නිසි වෙයි. එකෙක් ගිමන්කලට නිසි වේ. මාගන්ධිය, ඒ මම වැසිකලට නිසි වූ පහයෙහි වැසි සාරමස පුරුෂයන් රහිත වූ තුය්‍යයෙන් සතුටු වෙමින් යට පහයට නො බස්මි. ඒ මම මෑතභාගයෙහි කාමයන්ගේ මෑ සමුදය ද නැසීම ද ආඝාතය ද ආදීනවය ද තත් වූ පරිදි දැන කාමතෘෂ්ණාව හැරපියා පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇතියෙමි වාසය කෙරෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අචිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කරනුලබන කාමපරිදහයෙන් දචනුලබන කාමයන් ජේවනාය කරන අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඔවුනට නො රිසියෙමි, එහි නො ඇලෙමි, ඒ කවර හෙයින් යත් : මාගන්ධිය, යම් භෙයෙකින් යම් මේ සමාපත්ති රතියක් වේ ද, එය කාමයන්ගෙන් වෙන් වූයේ මෑ යැ, අකුලලධම් යන්ගෙන් වෙන් වූයේ මෑ යැ, දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී, ඒ චතුර්ථධ්‍යානික ඵලසමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි හීන වූ පඤ්චකාමසුච්චයට නො සතුටු වෙමි, එහි සිත් අලවා නො වෙසෙමි.

යම්යේ මාගන්ධිය, ආඨ්‍ය වූ මහත් ධන ඇති මහාගෝග ඇති ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති සුත්‍රයෙක් හෝ පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ, වක්ඝුරුවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමුච්චසංහිත වූ රජනීය වූ රූපයෙන්, ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණුවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජිභ්වාච්ඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් (සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ) හේ කසින් සුවරිතය කොට වචනයෙන් සුවරිතය කොට මනසින් සුවරිතය කොට කාලින් මරණින් මතු සුඤ්ජරාගි ඇති සඨලෝකයට, තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙන්නේ යැ. හේ ඒ නන්දනවනයෙහි දෙවසරන් සමුභයා විසින්

සො තත් නන්දනෙ වනෙ අවුත්ථසඛසපරිවුතො දිබ්බෙහි පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිහිභුතො පරිචාරෙය්‍ය. සො පසෙසය්‍ය ගහපතිං වා ගහපතිපුත්තං වා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිතං සමඛිහිභුතං පරිචාරයමානං. තං කිං මඤ්ඤසි මාගන්දිය, අපි නු සො දෙවපුත්තො නන්දනෙ වනෙ අවුත්ථසඛසපරිවුතො දිබ්බෙහි පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිහිභුතො පරිචාරයමානො අමුසා ගහපතිසා වා ගහපතිපුත්තසා වා පීභෙය්‍ය මානුසකානං වා පඤ්චන්තං කාම- ගුණානං, මානුසකෙහි වා කාමෙහි ආවට්ඨෙය්‍යාති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිසා භෙතු: මානුසකෙහි භො ගොතම කාමෙහි දිබ්බා කාමා අභිකක්ඛන්තවරු පඤ්චන්තවරු වාති.

ඵවමෙව ඛො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභුතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිහිභුතො පරිචාරෙසිං: වකඤ්චිඤ්ඤායෙහි රූපෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සොනවිඤ්ඤායෙහි සද්දෙහි -පෙ- ඝානවිඤ්ඤායෙහි ගන්ධෙහි-පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤායෙහි රසෙහි-පෙ- කායවිඤ්ඤායෙහි ථොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පිය- රූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සො අපරෙන සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසා- රණඤ්ච යථාභුතං විදිත්වා කාමධණං පභාය කාමපරිලාහං පටිවිනො- දෙත්වා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං වුපසන්තවිත්තො විහරුමි. සො අඤ්ඤා සත්තෙ පසාමි කාමෙසු අවිතරුගෙ කාමධණාහි ඛජ්ජමානෙ කාම- පරිලාභෙන පරිඛය්‍යමානෙ කාමෙ පටිසෙවන්තෙ. සො තෙසං න පීභෙමි, න තත් අභිරමාමි, තං කිසා භෙතු: යා හ'යං මාගන්දිය රති අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ඛලෙමහි අපි දිබ්බං සුඛං සමඛිගය්‍යා තිට්ඨති, තාය රතියා රමමානො ගීනසා න පීභෙමි. න තත් අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්ඛගතො කිමිහි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පනවුත්මානො අඛාරකාසුයා කායං පරිනාපෙය්‍ය, තසා මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොතිතා හිසක්ඛං සලලක්ඛනං උපට්ඨාපෙය්‍යං, තසා සො හිසක්ඛො සලලක්ඛනො භෙසජ්ජං කරෙය්‍ය, සො තං භෙසජ්ජං ආගමම කුට්ඨෙහි පරිමුච්චෙය්‍ය අරෙගො අසා සුඛී සෙරී සයංවසී යෙන කාමඛගමො. සො අඤ්ඤං කුට්ඨිං පුරිසං පසෙසය්‍ය අරුගතං පක්ඛගතං කිමිහි ඛජ්ජමානං නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පනවුත්මානං අඛාරකාසුයා කායං පරිනාපෙන්නං. තං කිං මඤ්ඤසි මාගන්දිය, 'අපි නු සො පුරිසො අමුසා කුට්ඨිසා පුරිසසා පීභෙය්‍ය, අඛාරකාසුයා වා භෙසජ්ජපටිසෙවනාය වා'ති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිසා භෙතු: රෙගෙ හි භො ගොතම සති භෙසජ්ජෙන කරුණීයං භොති, රෙගෙ අසති භෙසජ්ජෙන කරුණීයං න භොති'ති. ඵවමෙව ඛො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභුතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිහිභුතො පරිචාරෙසිං. වකඤ්ච- විඤ්ඤායෙහි රූපෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමු- පසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සොනවිඤ්ඤායෙහි සද්දෙහි -පෙ- ඝාන- විඤ්ඤායෙහි ගන්ධෙහි -පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤායෙහි රසෙහි -පෙ- කායවිඤ්ඤායෙහි ථොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනීයෙහි. සො අපරෙන සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසා රණඤ්ච යථාභුතං

පිරිවරනලද වෑ දිව්‍යමය පස්කම්භයෙන් යුක්ත වෑ සමන්විත වෑ සිත් අලවන්තේ යෑ. පස්කම්භයෙන් යුක්ත වෑ සමන්විත වෑ සිත් අලවන ගෘහපතියකු හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයකු හෝ දක්නේ යෑ. මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතති ? කිම ඒ දිව්‍යපුත්‍ර නාදනවනයෙහි දෙවසරන් සමූහයා විසින් පිරිවරන ලද වෑ දිව්‍යපඤ්චකාමභූතයෙන් යුක්ත වෑ සමන්විත වෑ සිත් අලවනුයේ තෙල ගෘහපතියුගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ මානුෂපඤ්චකාමභූතයට රුස්තේ ද? මානුෂකාමයන් හේතු කොටගෙන පෙරළා එන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙය නො වේ මෑය. ඒ කුමක් හෙයින් යත් : භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඕනිසුන් පිළිබඳ කාමයනට වඩා දිව්‍යකාමයෝ අතිශයින් සුදුර වූවාහු ද අතිශයින් ප්‍රණීත වූවාහු ද එහෙයින්.

මාගන්දිය, එසෙයින් ම මම පෙර ගිහි වූයෙමි පස්කම්භයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්විත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි : ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසච්චාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ චක්ෂුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු රූපයන් ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ශබ්දයන්ගෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජීව්‍යවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු රසයන්ගෙන් . . . ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසච්චාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කායවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගෙන් (සිත් අලවා විසිමි.) එ මම පසු කාලයෙහි කාමයන්ගේ මෑ සමුදය ද විනාශය ද ආඤ්චාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තතුපරිදි දන කාමතෘෂ්ණාව හැරපියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇත්තෙමි වෙසෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණායෙන් පෙළනු ලබන කාමපරිදහයෙන් දවනු ලබන කාමයන් සෙවුනා අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඒ කාමයන් නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි. එ කවර හෙයින් යත් : මාගන්දිය, යම්හෙයෙකින් කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ මේ (චතුර්ධර්මානිකඵලසමාපත්ති) රතිය දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී ද එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි හීන වූ කාමය නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි.

යම්සේ මාගන්දිය, කුෂ්ඨ ඇති වණසිරුරු ඇති පැසුණු සිරුරු ඇති පුරුෂයෙක් කෘමීන් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණමුව කසමින් අභුරුකබලෙකින් කය තවන්නේ ද, ඔහුගේ සගයභවවෝ නැසභලේනැයෝ ශල්‍ය වෛද්‍යයකු එළවන්නාහ, ඔහුට ඒ ශල්‍ය වෛද්‍ය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යෑ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිඤ්ඤන්තේ යෑ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ ජෙඤ්චි වූයේ තමහට වසභ වූයේ කැමැති තැනෙක යනසුලු වන්නේ යෑ. හේ වණසිරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කෘමීන් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණමුව කසන, අභුරුකබලින් කය තවන අනෙක් කුෂ්ඨී පුරුෂයකු දක්නේ යෑ. මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි ද? ඒ පුරුෂ තෙම තෙල කුෂ්ඨීපුරුෂහට රුස්තේ ද? අභුරුකබලට හෝ බෙහෙත් සෙවුමට හෝ රුස්තේ ද?යි. මේ නො වේ මෑ යෑ භවත් ගෞතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : 'භවත් ගෞතමයෙනි, රොගය ඇති කල්හි මෑ බෙහෙදින් කටයුතු වෙයි. රොගය නැති කල්හි බෙහෙදින් කටයුතු නො වේ යයි. එසෙයින් මෑ මාගන්දිය, මම පෙර ගිහිගෙවැසි වූයෙමි පස්කම්භයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්විත වූයෙමි සිත් ඇලවිමි. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසච්චාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ චක්ෂුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු රූපයන්ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ශබ්දයන්ගෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජීව්‍යවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු රසයන්ගෙන්, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසච්චාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ කායවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගෙන් (සිත් ඇලවිමි.) ඒ මම මෑතභාගයෙහි කාමයන්ගේ මෑ සමුදය ද විනාශය ද ආඤ්චාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තතු සේ දන කාමතෘෂ්ණාව

විදික කාමනණං පහාය කාමපරිලාහං පටිවිනොදොකා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං චූපසන්තවිනොතා විහරාමි. සො අඤ්ඤා සන්තො පසාමි කාමෙසු අවිතරාගෙ කාමනණාහි ඛජ්ජමානො කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානො කාමෙ පටිසෙවනො. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත් අහිරමාමි. තං කිසස හෙතු: යාභ්ඵං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි අපි දිබ්බං සුඛං සමඛිග්ගො තිට්ඨතී, තාය රතියා රමමානො හිනස්ස න පිහෙමි. න තත් අහිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පකකගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ඞුබානි විප්පනවජ්ජමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොතිතා හිසකකං සලලකතනං උපඨිපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකකො සලලකතො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය. සො තං හෙසජ්ජං අගමම කුචෙට්ඨති පරිඞ්චෙවෙය්‍ය. අරොගො අස්ස සුඛි සෙරී සයංවසී යෙන කාමබ්බමො. තමෙනං දො ඛලවනො පුරිසා නානාබාහාසු ගහෙතා අබ්භාරකාසු උපකබ්බෙය්‍යං. තං කිං මඤ්ඤාසී මාගන්දිය, අපි හු සො පුරිසො ඉති විතී වෙච කායං සන්තාමෙය්‍යා'ති. එචං හො ගොතම. තං කිසස හෙතු: 'අසු හි හො ගොතම අග්ගි දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහොචා'ති. තං කිං මඤ්ඤාසී මාගන්දිය, ඉදුනෙච හු බො සො අග්ගි දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ච, උදුහු පුබ්බෙපි සො අග්ගි දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො චාති. ඉදුති වෙච හො ගොතම සො අග්ගි දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ච. පුබ්බෙපි සො අග්ගි දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ච, අසුති ච හො ගොතම කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පකකගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ඞුබානි විප්පනවජ්ජමානො උපහතින්ද්‍රියො දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යෙව අග්ගිසමීං සුඛමිති විපරීතසඤ්ඤං පච්චලන්තී. එවමෙච බො මාගන්දිය අතීතමපි අඛානං කාමා දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ච. අනාගතමපි අඛානං කාමා දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යාවෙච මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ච, එතරහිපි පච්චුප්පන්තං අඛානං කාමා දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යා වෙච මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ච. ඉමෙ ච මාගන්දිය සන්තා කාමෙසු අවිතරුගා කාමනණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා උපහතින්ද්‍රියො දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍යෙව කාමෙසු සුඛමිති විපරීතසඤ්ඤං පච්චලන්තී.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පකකගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ඞුබානි විප්පනවජ්ජමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙති. යථා යථා බො මාගන්දිය අසු කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පකකගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ඞුබානි විප්පනවජ්ජමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙති, තථා තථාස්ස තානි වණ්ඞුබානි අසුචිතරානි වෙච හොනති දුග්ගකිතරානි ච පුතිකතරානි ච. හොති වෙච කාචී සාතමන්තා අසාදමන්තා යදිදං වණ්ඞුබානං කණ්ඞුවනහෙතු. එවමෙච බො මාගන්දිය සන්තා කාමෙසු අවිතරුගා කාමනණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා කාමෙ පටිසෙවනති. යථා යථා බො මාගන්දිය සන්තා කාමෙසු අවිතරුගා කාමනණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා කාමෙ පටිසෙවනති, තථා තථා තෙසං සන්තානං කාමනණා වෙච පච්ඣිති, කාමපරිලාහෙන ච පරිබ්ඣන්ති. හොති වෙච කාචී සාතමන්තා අසාදමන්තා යදිදං පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච.

1. දුක්ඛසම්ප්පෙය්‍ය සෙව - මජ්ඣ. සා. .

භැරපියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්සුන්සිත් ඇති වූ වෙසෙමි. එ මම කාමයෙහි අවිතරාග වූ, කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන, කාමපරිදහයෙන් දූවෙන කාමයන් සෙවුනා අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඔවුන් නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මාගන්ධිය, යම් හෙයෙකින් කාමයෙන් වෙන් වූ අකුඹලධර්මයෙන් වෙන් වූ මම (වතුක්පරිකාන්තික ඵලසමාපත්ති) රතිය දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී ද, එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරතියෙහි සිත් අලවා වසනු-යෙමි හිත වූ කාමය නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි.

යමසේ මාගන්ධිය වණසිරුරු ඇති පැසුණුසිරුරු ඇති කුෂ්ඨිපුරුෂයෙක් කෘමීන් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණවුච්ච කසමීන් අභුරුකබලින් කය තවන්තේ ද, ඔහට සග යහඵවේ නැසහලේනැයෝ ශල්‍යවෙද්‍යයකු ඵලවන්තාහ, ඔහට ඒ ශල්‍යවෙද්‍ය කෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ එ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිදෙන්නේ යැ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ සෛවරී වූ තමහට වසහ වූ කැමැති තැනකැ යනසුලු වන්නේ යැ. ඒ මොහු බලැති පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙන වෙන අත්හි ගෙන අභුරු කබලක් වෙත අදනාහ. මාගන්ධිය, එය කිමැ 'යි හඟිහි ද? ඒ පුරුෂ ඔබට මොබට කය නමා ද?යි. එසේ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගෞතමයෙනි, තෙල ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේ ද මහ තැවුලි ඇත්තේ ද මහත් පරිදහ ඇත්තේ ද වෙයි. එහෙයින් නැ'යි. මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි ද? දුන් පමණක් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහතැවුලි ඇත්තේත් මහත් පරිදහ ඇත්තේත් වෙ ද, නොහොත් පෙරත් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහතැවුලි ඇත්තේත් මහත්පරිදහ ඇත්තේත් වී ද?යි. දැනුණු හවත් ගෞතම-යෙනි ඒ ගින්න දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වෙයි. පෙරදු එ ගිනි දුක් පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වී. එතෙකුදුවත් හවත් ගෞතමයෙනි, තෙල කුෂ්ඨි පුරුෂ වණසිරුරු ඇත්තේ පැසුණුසිරුරු ඇත්තේ කෘමීන්විසින් කනුලබනුයේ නියෙන් වණවුච්ච කසනුයේ නට කායප්‍රසාද ඇතියේ දුක්පහස් මැ ඇති ගින්නෙහි 'සුව'යයි විපරිතසංඥ ලැබී'යයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, අතිතකාලයෙහිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වූහ. අනාගතකාලයෙහිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වන්නාහ. මෙ වත්මන්කල්හිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇත්තාහ. මාගන්ධිය මෙසක්භූ වැළිත් කාමයෙහි අවිතරාග වූවාහු කාම තෘෂ්ණා විසින් කනු ලබන්නාහු කාමපරිදහයෙන් දූවෙන්නාහු නට ඉදුරන් ඇත්තාහු දුක්පහස් මැ ඇති කාමයෙහි 'සුඛ'යන විපරිතසංඥ ලදහ.

යමසේ මාගන්ධිය, වණසිරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කෘමීන් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණවුච්ච කසන කුෂ්ඨි පුරුෂ අභුරු කබලින් කය තවා ද, යම් යම් සෙයෙකින් තෙල කුෂ්ඨි පුරුෂ වණසිරුරු ඇත්තේ පැසුණු සිරුරු ඇත්තේ කෘමීන් විසින් කනු ලබන්නේ නියෙන් වණවුච්ච කසනුයේ අභුරුකබලින් කය තවා ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඔහුගේ ඒ වණවුච්ච ඉතා අපිරිසුදු ද දුගීන්ධතර ද සුඛි(කුණු) තර ද වෙයි. වණවුච්ච කැසීම හෙයින් කිසි මිහිරිමතුයෙකුත් ආස්වාදමාත්‍රයෙකුත් වෙයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, කාමයෙහි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාමපරිදහයෙන් දූවෙන සත්ත්වයෝ කාම සේවන කෙරෙති. මාගන්ධිය, කාමයෙහි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාම පරිදහයෙන් දූවෙන සත්ත්වයෝ යම් යම් සෙයෙකින් කාම සේවන කෙරෙත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ කාමතෘෂ්ණාවත් වැඩෙයි. (ඔහු) කාමපරිදහයෙන් දූවෙනු ද වෙති. පස්කම්මගුණ නියා කිසි යම්තම් මිහිරෙකුත් ආස්වාද මාත්‍රයෙකුත් වෙයි.

තං කීං මඤ්ඤසි මාගන්දිය : අපි නු තෙ දිවෙඨී වා සුතො වා රාජා වා රාජමහාමතො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතො සමඛිඨිගුතො පරිවාරයමානො කාමතණහං අප්පහාය කාමපරිලාහං අප්පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසො අජ්ඣතනං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වාති. නො හිදං හො ගොතමි. සාධු මාගන්දිය, මයාපි බො එතං මාගන්දිය නෙව දිවස්සං න සුතං රාජා වා රාජමහාමතො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතො සමඛිඨිගුතො පරිවාරයමානො කාමතණහං අප්පහාය කාමපරිලාහං අප්පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසො අජ්ඣතනං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වා. අථ බො මාගන්දිය යෙ හි කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා විගතපිපාසා අජ්ඣතනං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වා. සබ්බෙ තෙ කාමානංගෙව සමුදයඤ්ච අත්ථඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිකා කාමතණහං පහාය කාමපරිලාහං පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසා අජ්ඣතනං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වාති.

අථ බො භගවා තායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි :

ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං,
අට්ඨඛිතිකො ච මග්ගානං බෙමං අමතගාමිනන්ති.

එවං වූතො මාගන්දියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච :
'අච්ඡරියං හො ගොතමි, අබ්භුතං හො ගොතමි, යාව සුභාසිනඤ්චිදං හොතා ගොතමෙන :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති.

මයාපි බො එතං හො ගොතමි සුතං පුබ්බකානං පරිබ්බාජකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,
තසිදං හො ගොතමි සමෙතීති.

යමපන තෙ එතං මාගන්දිය සුතං පුබ්බකානං පරිබ්බාජකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,

'කතමන්තං ආරොග්‍යං, කතමන්තං නිබ්බාන'න්ති. එවං වූතො මාගන්දියො පරිබ්බාජකො සකානෙව සුදං ගතතානි පාණීනා අනො-මජ්ජති. ඉදන්තං හො ගොතමි ආරොග්‍යං, ඉදන්තං නිබ්බානං. අහං හි හො ගොතමි එතරති අරොගො සුඛී, න මං කිඤ්චි ආබාධයතී'ති.

1. { විහරිංසු - සිඹු.
{ විහාසුං - මජ්ඣං.

ඒ කිමැයි හභිති ද මාගන්දිය, පස්කම්භණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ සිත් අලවා වෙසෙන රජෙක් හෝ රජමහ ඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘෂ්ණාව නො හැරපියා කාමපරි-
දහය දුරු නො කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ වාසය කෙළේ යැ හෝ වාසය කෙරෙයි හෝ වාසය කරන්නේ යැ හෝ'යි තොප විසින් දුටුයේ හෝ ඇසුයේ ඇද්දැ?යි. මේ නො වේ මැ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, මැනැව් මාගන්දිය, මා විසිනුදු මාගන්දිය, පස්කම්භණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ සිත් අලවා වෙසෙන රජෙක් හෝ රජමහඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘෂ්ණාව නො හැරපියා කාමපරිදහය දුරු නො කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ විසි යැ හෝ වෙසෙයි හෝ වසන්නේ යැ හෝ'යි. එ තෙල කරුණ නො මැ දක්නා ලද යැ, නො අසනලදී. මාගන්දිය, වැළිත් යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙවයි බවුණු කෙනෙක් වෙවයි පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ වුසුනු නම් හෝ වෙසෙත් නම් හෝ වසන්නාහු නම් හෝ එ හැම දෙන කාමයන්ගේ මැ සමුදයත් විනාශයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිස්සරණයත් තතු සේ දැන කාමතෘෂ්ණාව හැරපියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන්සිත් ඇති වූ වාසය කළාහු හෝ වාසය කරන්නාහු හෝ මත්තෙහි වාසය කරන්නාහු හෝ වෙති'යි.

ඉක්බිති බුදුහු එ වෙලෙහි මේ ප්‍රිතිවාක්‍යය ප්‍රකාශ කළහ :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ, නිවනට යන මාරියන් අතුරෙනුදු අෂ්ටාධිගිකමාරිය ක්ෂෙම වේ" යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැල කෙළේ යැ : "ආශ්වයාඨී යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයන් විසින් :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇතැ"යි.

මේ වදළතාක් සුභාෂිත වෙයි.

මා විසිනුදු හවත් ගෞතමයෙනි, ආවායාඨීප්‍රාවායාඨී වූ' සුඵපරිව්‍රාජකයන් කියනුවන් ගේ තෙල :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ' යන-බස් අසන ලද.

හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ මේ වචනය සම වේ' යයි.

මාගන්දිය, තා විසින් ආවායාඨීප්‍රාවායාඨී වූ සුඵපරිව්‍රාජකයන් කියනුවන්ගේ තෙල:

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේයැ" යන-යම් වචනයක් අසනලද ද,

ඒ ආරෝග්‍යය කවරෙ යැ? එ නිවන් කවරෙ යැ?යි. මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක තමාගේ මැ සිරුරු අවයවයන් අත්ලෙන් පිරිමදී : "හවත් ගෞතමයෙනි, මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිවන යි. හවත් ගෞතමයෙනි, මම වූ කලී දැන් අරෝගයෙමි, සුවපත්මි. කිසිවක් (රොවෙක්) මා නොපෙළා" යයි.

සෙය්‍යථාපි මාගච්ඡය ජච්චකො පුරිසො, සො න පසෙසය්‍ය කණ්ණසුක්කානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය නීලකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය පිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය ලොහිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය මඤ්ජට්ඨකානි¹ රූපානි, න පසෙසය්‍ය සම්චිසමං, න පසෙසය්‍ය තාරක-රූපානි, න පසෙසය්‍ය වඤ්ඤිමසුරියෙ. සො සුඤ්ඤය්‍ය වකඛුමතො භාසමානස්ස : ‘ජේකං වත භො ඔදුතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිනති². සො ඔදුතපරියෙසනං වරෙය්‍ය. තමෙනං අඤ්ඤතරො³ පුරිසො තෙලමයිකතෙන⁴ සාහුලුවීචරෙන⁵ වඤ්ඤෙය්‍ය : ඉදනෙත අමොහා පුරිස ඔදුතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිනති.² සො තං පටිගණෙහය්‍ය, පටිගහෙකො පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිකො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ජාරෙය්‍ය : ‘ජේකං වත භො ඔදුතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචි’නති. තං කිං මඤ්ඤයි මාගච්ඡය, අපි නු සො ජච්චකො පුරිසො ජානනො පස්සනො අශ්‍රීං තෙලමයිකතං සාහුලුවීචරං පටිගණෙහය්‍ය, පටිගහෙකො පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිකො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ජාරෙය්‍ය : ‘ජේකං වත භො ඔදුතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචි’නති, උදුහු වකඛුමතො සඤ්ඤායාති. අජානනො හි භො ගොතම අපස්සනො සො ජච්චකො පුරිසො අශ්‍රීං තෙලමයිකතං සාහුලුවීචරං පටිගණෙහය්‍ය, පටිගහෙකො පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිකො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ජාරෙය්‍ය : ජේකං වත භො ඔදුතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිනති, වකඛුමතො සඤ්ඤායාති. එවමෙව ඛො මාගච්ඡය අඤ්ඤතිත්ථියා පට්ඨකාපකා අකාං අවකඛුකා, අජානනො ආරොග්ගං, අපස්සනො නිඛානං. අථ ච පති’මං ගාථං භාසනති.

‘ආරොග්ගපරමා ලාභා නිඛානං පරමං සුඛ’නති.

පුඛ්ඛකෙහෙසා මාගච්ඡය අරහනෙහි සමමාසමුද්ධෙහි ගාථා භාසිතා.

‘ආරොග්ගපරමා ලාභා නිඛානං පරමං සුඛං,
අට්ඨඞ්ඤිකො ච මහ්නානං ඛෙමං අමතගාමීන’නති.

සා එතරහි අනුපුබ්බෙන පුථුජ්ජනගතා. අයං ඛො පන මාගච්ඡය කායො රොගභුතො ගණ්ඤිභුතො සලලභුතො අඝභුතො ආබාධභුතො. සො ඤං ඉමං කායං රොගභුතං ගණ්ඤිභුතං සලලභුතං අඝභුතං ආබාධභුතං ‘ඉදං තං භො ගොතම ආරොග්ගං ඉදං තං නිඛාන’නති වදෙයි. තං හි තෙ මාගච්ඡය අරියං වකඛුං නඤ්ඤි යෙන ඤං අරියෙන වකඛුතා ආරොග්ගං ජානෙය්‍යාසි, නිඛානං පසෙසය්‍යාසිති.

එවං පසනො අහං භොතො ගොතමස්ස, පභොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාහං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යං, නිඛානං පසෙසය්‍ය’නති.

---

1. මඤ්ජට්ඨකානි - මජ්ඣං.
 2. සුචිති - මජ්ඣං.
 3. තමෙනඤ්ඤතරො - සීඝ්‍ර.
 4. තෙලමලිකතෙන - මජ්ඣං.
 5. සාහුලුවීචරෙන - මජ්ඣං.

යම්සේ මාගන්දිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කෘෂ්ණඤ්ඤ රූපයන් නො දක්නේ යැ : නිල්වන් රූ නො දක්නේ යැ, කසාවන් රූ නො දක්නේ යැ, ලේවන් රූ නො දක්නේ යැ, මදටවන් රූ නො දක්නේ යැ, සමවිෂමය නො දක්නේ යැ, තාරකරූපයන් නො දක්නේ යැ, සදහිරු නො දක්නේ යි. හේ "සුද්‍රවත ප්‍රසන්න යැ අහිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි ඇස් ඇති පුරුෂයකු කියනුවා අසන්නේ යැ, හේ ශ්වේත වස්ත්‍ර පයෝභණය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්තරා පුරුෂයෙක් තෙල්දැලි වැටුණු දළ කළු එළලොම් සිවුරින් නුළු කරන්නේ යැ (රව්වයි.) : "එම්බා පුරුෂය, තොප ගේ මේ ශ්වේතවස්ත්‍රය අහිරූප යැ, නිම්ල යැ, පිරිසුදු යැ"යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පොරෝනේ යැ, පෙරෙවැ තුටුසිත් ඇත්තේ සතුටුවදන් පවසන්නේ යැ : "භවත්ති, ශ්වේතවස්ත්‍රය ඒකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අහිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි. මාගන්දිය, ඒ කිමැයි හඬ ද, ඒ දැඳ පුරිස් දැනිමින් දක්මින් තෙල තෙල්දැලි වැටුණු දළ කළු එළලොම් සිවුර පිළිගන්නේ ද, පිළිගෙන පොරෝනේ ද, පෙරෙවැ සතුටුසිත් ඇත්තේ "භවත්ති ශ්වේත වස්ත්‍රය එකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අහිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි සතුටුවදන් පවසන්නේ ද, නොහොත් ඇස් ඇතියාගේ බස්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල දැඳ පුරිස් නො දන්නේ මැ නො දක්නේ මැ තෙල තෙල්දැලි වැටුණු දළ කළු එළලොම් සිවුර පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පෙරෝනේ යැ පෙරෙව සතුටුසිත් ඇති වැ "භවත්ති සුද්‍රවත එකත්තෙන් ප්‍රසන්න යැ, අහිරූප යැ, නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි තුටුවදන් පවසන්නේ යැ, ඇස් ඇතියාගේ වදන්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ යැයි. එසෙයින් මැ මාගන්දිය අන්‍යතීර්ථක පරිපාලකයෝ අද වූවාහු ඇස් නැතියාහු ආරෝග්‍යය නො දන්නාහු නිවිණය නො දක්නාහු එතෙකු වත්-

"ආරෝග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං"යි

මේ ගාථාව කියති. මාගන්දිය; පෙර විසූ අභිත් සමාක් සම්බුද්ධන් විසින් තෙල :

"ආරෝග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං
අට්ඨභිග්ගො ව මග්ගානං ඛෙමං අමතගාමිනං"

යන ගාථාව භාෂිත යැ.

ඒ දන් අනුක්‍රමයෙන් පෘථග්ජනගත වී. මාගන්දිය මෙ කය වූකලී රෝගයක් වැනි වූයේ ගණ්ඩයක් වැනි වූයේ ගලායක් වැනි වූයේ අස(දු:ඛ)යක් වැනි වූයේ ආබාධයක් වැනි වූයේ වෙයි. තෙපි රොවක් වැනි වූ ගඩක් වැනි වූ හුලක් වැනි වූ දුකක් වැනි වූ ආබාධයක් වැනි වූ මෙ කය (ගෙන) : "භවත් ගෞතමයෙනි, මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිවිණ යැ"යි කියෙති. මාගන්දිය, තෙපි යම් ආයඹී වූ ඇසෙකින් ආරෝග්‍යය දන්නෙහි නම් නිවිණය දක්නෙහි නම් තොපට ඒ ආයඹීවක්සුස නැතැ"යි වදළහ.

මෙසෙයින් මම් භවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි. යම්සේ මම් ආරෝග්‍යය දන්නෙමි නම් නිවිණය දන්නෙමි නම් මට එසේ දහම් දෙසන්නට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පොහොතාසේකැ'යි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජච්චනේං පුරිසො, සො න පසෙසය්‍ය කණ්හසුකකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය නීලකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය පිඤ්ඤානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය ලොහිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය මඤ්ඤව්ඨකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය සම්මිසමං, න පසෙසය්‍ය තාරකරූපානි, න පසෙසය්‍ය චන්ද්‍රිමසුරියො. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා හිසකකං සලලකත්තං උපට්ඨාපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකෙකා සලලකත්තො හෙසජ්ජං කරොය්‍ය. සො තං හෙසජ්ජං ආගම්ම න චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, න චක්ඛුති විසොධෙය්‍ය. තං කීං මඤ්ඤසි මාගන්දිය, නනු සො වේජජ්ජා යාවදෙව කීලමඨස්ස විභාතස්ස භාගී අස්සා'ති. ඵලං හො ගොතම. 'ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභඤ්ඤව්ච' තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානන්ති. සො නිං ආරොග්ගං න ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං න පසෙසය්‍යාසි. සො මම්ඤ කීලමථො, සා මම්ඤ විහෙසා'ති.

ඵලං පසන්තො අභං හොතො ගොතමස්ස, පහොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාභං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යං තිබ්බානං පසෙසය්‍යන්ති.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජච්චනේං පුරිසො, සො න පසෙසය්‍ය කණ්හසුකකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය නීලකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය පිඤ්ඤානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය ලොහිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය මඤ්ඤව්ඨකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය සම්මිසමං, න පසෙසය්‍ය තාරකරූපානි, න පසෙසය්‍ය චන්ද්‍රිමසුරියො. සො සුඤ්ඤය්‍ය චක්ඛුම්භො භාසමානස්ස 'ජේකං චත හො ඔදුතං චන්දං අභිරූපං තිම්මලං සුචි'න්ති. සො ඔදුතපරියෙසනං චරෙය්‍ය. තමෙනඤ්ඤතරො පුරිසො තෙලමසිකතෙන සාහුලච්චරෙන* වඤ්ඤව්චය්‍ය, ඉදන්තෙ අලොභා පුරිස ඔදුතං චන්දං අභිරූපං තිම්මලං සුචින්ති. සො තං පටිගණෙහය්‍ය, පටිගහෙච්චා පාරාපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා හිසකකං සලලකත්තං උපට්ඨාපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකෙකා සලලකත්තො හෙසජ්ජං කරොය්‍ය: උඤ්චිචරෙචනං* අධොචරෙචනං අඤ්ඤනං පච්චඤ්ඤනං නඤ්ඤම්මං. සො තං හෙසජ්ජං ආගම්ම චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, චක්ඛුති විසොධෙය්‍ය. තස්ස සභ චක්ඛුප්පාදු යො අමුසම්මි තෙලමසිකතෙ සාහුලච්චරෙ ජන්දරාගො, සො පභිගෙථ. තඤ්ඤ නං පුරිසං අමිත්තතොපි දහෙය්‍ය. පච්චන්තිකතොපි දහෙය්‍ය. අපි ච ජ්චිතා වොරොපෙතඛිං මඤ්ඤාය්‍ය, 'දීඝරත්තං චත හො අභං ඉමිනා පුරිසෙන තෙලමසිකතෙන සාහුලච්චරෙන තිකතො වඤ්ඤව්චො පලුඤ්ඤො. 'ඉදන්තෙ අලොභා පුරිස ඔදුතං චන්දං ජේකං අභිරූපං' තිම්මලං සුචින්ති. ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභඤ්ඤව්ච තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං: 'ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානං'න්ති. සො නිං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං පසෙසය්‍යාසි. තස්ස තෙ සභ චක්ඛුප්පාදු යො පඤ්ඤපුපාදුනක්ඛිකෙසු ජන්දරාගො, සො පභිගෙථ, අපි ච තෙ ඵලමස්ස දීඝරත්තං චත හො අභං ඉමිනා විත්තෙන තිකතො වඤ්ඤව්චො පලුඤ්ඤො, අභං හි රූපංගෙච උපාදියමානො

1. අභඤ්ඤව්ච - මජ්ඣම.
2. සාහුලච්චරෙන - මජ්ඣම.
3. උඤ්චිචරෙචනං - මජ්ඣම.
4. චන්දං අභිරූපං - මජ්ඣම. PTS.

යම්සේ මාගන්දිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කඵසුදු රු නො දක්නේ යැ, නිල්වන් රු නො දක්නේ යැ, කසාවන් රු නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රු නො දක්නේ යැ, මදටවන් රු නො දක්නේ යැ, සමච්ඡමය නො දක්නේ යැ, තාරකරුපයන් නො දක්නේ යැ, සදහිරු නො දක්නේ යි. ඔහට සගයහඵචෝ නෑසහලේනෑයෝ ශල්‍යවෙද්දයකු ඵළවන්තාහ. ඔහුට ඒ ශල්‍යවෙද්ද තෙමෙ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් නුපදවා නම් ඇස් විභුද්ධ නො කෙරේ නම්, මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි හභි ද, ඒ වෙද තෙම ඒතාක් පිඩාවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ නො වේ ද?යි. එසේ යැ හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසෙයින් මැ මාගන්දිය, මමත් තොපට : "මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්භූ යැ"යි දහම දෙසන්නෙමි. තෙපි ආරෝග්‍යය නො දන්නහු නිර්භූය නො දක්නහු නම්, ඒ මට පිඩා වන්නේ යැ, ඒ මට වෙහෙස වන්නේ යැ'යි.

මෙසෙයින් මම හවත් ගෞතමයනට පහන්මි : 'යම්සේ මම ආරෝග්‍යය දන්නෙමි නම් නිර්භූය දක්නෙමි නම් එසේ මට දහම දෙසන්නට හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පොහොනා සේකැ'යි.

යම්සේ මාගන්දිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කෘෂ්ණභුක්ඛ රුපයන් නො දක්නේ යැ, නිල්වන් රු නො දක්නේ යැ, කසාවන් රු නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රු නො දක්නේ යැ, මදටවන් රු නො දක්නේ යැ, සමච්ඡමය නො දක්නේ යැ තාරකරුපයන් නො දක්නේ යැ, සදහිරු නො දක්නේ යි. හේ "හවත්නි, අවදතචස්ත්‍රය පහන් යැ අභිරුප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ"යි ඇස් ඇතියකු කියනුවා අසන්නේ යැ. හේ අවදතචස්ත්‍ර පයෙභ්භණය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්තරා පුරුෂයෙක් තෙල්දලි වැකි දළ කඵ ඵඵලොම සිවුරෙකින් නළවන්නේ යැ : "එම්බා පුරුෂය, මේ තොපගේ අවදතචස්ත්‍රය අභිරුප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ"යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ. පිළිගෙන පොරෝනේ යැ. ඔහට සගයහඵචෝ නෑසහලේනෑයෝ ශල්‍යවෙද්දයකු ඵළවන්තාහ. ඔහට ඒ ශල්‍යවෙද්ද තෙම බෙහෙත් කරන්නේ යැ : ඌර්ධවචිරෙචන අධොචිරෙචන අඤ්ජන ප්‍රත්‍යඤ්ජන නග්‍යකම් කරන්නේ යැ. හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් උපදවන්නේ යැ විභුද්ධ කරන්නේ යැ ඔහට වක්ඝුරුත්පාදය හා සමග තෙල තෙල්දලි වැකි දළ කඵ ඵඵලොම සිවුරෙහි යම් ජඤුරාගයෙක් වේ ද, ඒ පහ වන්නේ යැ. ඒ ජඤුරාගයක් ඒපුරුෂයාත් අචිත්‍ර වශයෙනුදු තබන්නේ යැ. ඔහු වශයෙනුදු තබන්නේ යැ, තවද (ඔහු) දිවි ගැළවිය යුතු කොට හභනේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම් බොහෝ කලක් මෙ පුරිස් විසින් "එම්බා පුරුෂය, මේ තොපගේ හෙළපිළිය ප්‍රසන්න යැ අභිරුප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ"යි තෙල්දලි වැකි දළ කඵ ඵඵලොම සිවුරින් රවටනලද්දයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹන ලද්දයෙමි'යි. එසෙයින් මැ මාගන්දිය, මමත් තොපට 'මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්භූ යැ'යි දහම දෙසන්නෙමි, තෙපි ආරෝග්‍යය දනගන්නවු යැ නිර්භූය දක්නවු යැ. ඒ තොපට ඇස් පහළවීම හා සමග පඤ්චෝපාදනස්කන්ධයෙහි යම් ජඤුරාගයෙක් වේ නම් ඒ පහවන්නේ යැ. තවද තොපට මෙබදු සිතෙක් වන්නේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම් දිගුකලක් මෙ සිත විසින් රවටනලද්දයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹනලද්දයෙමි. මම් වූකලි දුඨි කොට ගනුයෙමි රුපය මැ දුඨි කොට ගනිමි. දුඨි කොට ගනුයෙමි වේදනාව

උපාදිසිං, වෙදනංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, සඤ්ඤංගෙව උපාදිය-
මානො උපාදිසිං, සඤ්ඤාඤ්ඤංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, විඤ්ඤාණංගෙව
උපාදියමානො උපාදිසිං. නස්ස මෙ උපාදනපච්චයා භවො, භව
පච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-
පායාසා සම්භවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්දියස්ස සමුදයො
භොති'ති.

එවං පසන්නො අහං භොතො ගොතමස්ස : පභොති මෙ භවං
ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාහං ඉම්මහා ආසනා අනඤ්ඤා
ට්ඨිඨ්ඨෙය්‍ය'න්ති.

තෙන හි තිං මාගන්දිය සප්පරිසෙ භජේය්‍යාසි, යතො ඛො තිං
මාගන්දිය සප්පරිසෙ භජේය්‍යාසි, තතො තිං මාගන්දිය සඤ්ඤං සොස්සාසි.
යතො ඛො තිං මාගන්දිය සඤ්ඤං සොස්සාසි, තතො තිං මාගන්දිය
ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජේය්‍යාසි. යතො ඛො තිං මාගන්දිය ධම්මානුධම්මං
පටිපජ්ජේය්‍යාසි, තතො තිං මාගන්දිය සාමංගෙව ඤේය්‍යාසි, සාමං දක්ඛිසි.¹
ඉමෙ රෙහා ගණ්ඨා සලලා, ඉධ රෙහා ගණ්ඨා සලලා අපරිසෙසා
තිරාජ්ඣන්ති, නස්ස මෙ උපාදනතිරෙධා භවතිරෙධො, භවතිරෙධා
ජාතිතිරෙධො, ජාතිතිරෙධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-
පායාසා තිරාජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්දියස්ස තිරෙධො
භොති'ති.

එවං චූත්තෙ මාගන්දියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං භො ගොතම, අභික්ඛන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි
භො ගොතම තික්ඛජ්ජේතං වා උක්ඛජ්ජේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය,
මුලභස්ස වා මිඟං ආවිකෙඛෙය්‍ය, අකිකාරෙ වා නෙලපජේය්‍යානං ධාරෙය්‍ය,
චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛීන්ති. එවමෙවං භොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියාගෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං
සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භොතො
ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පද'න්ති.

ගො ඛො මාගන්දිය අඤ්ඤාතිභියපුබ්බො ඉම්සම්. ධම්මවිනයෙ
ආකඛිති පබ්බජ්ජං, ආකඛිති උපසම්පදං, සො චත්තාරෙ මාසෙ පරිච්ඡන්ති,
චතුත්තං මාසානං අච්චගෙන ආරභීතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති,
උපසම්පාදෙන භික්ඛුභාවාය. අපි ච මේඤ්ච පුග්ගලවෙමන්තතා විදිනාති.

සචෙ භන්තෙ අඤ්ඤාතිභියපුබ්බො ඉම්සම්. ධම්මවිනයෙ ආකඛින්තා
පබ්බජ්ජං ආකඛින්තා උපසම්පදං, චත්තාරෙ මාසෙ පරිච්ඡන්ති, චතුත්තං
මාසානං අච්චගෙන ආරභීතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති. උපසම්පාදෙන
භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සාති පරිච්ඡිස්සාමි. චතුත්තං මං
වස්සානං අච්චගෙන ආරභීතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්තු, උපසම්පාදෙනතු
භික්ඛුභාවායාති.

1. දක්ඛිස්සාසි - මජ්ඣං, පිඤ්ඤා.

මෑ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංඥව මෑ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංස්කාරයන් මෑ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි විඤනය මෑ දඩි කොට ගනිමි. ඒ මට උපාදන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවිදුඃඛදොඵීනසා උපායාසයෝ වෙති. මෙසෙයින් තෙල සකල දුඃඛස්කන්ධයාගේ සමුදය වේ''යි.

මෙසෙයින් මම භවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි : ''යමිසේ මම මෙ අස්නෙන් නො අද වැ නැහෙන්නෙමි නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එසේ දඟම දෙසන්නට පොහොනා සේකැ''යි.

එසේ වී නම් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් භජනය කරව. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් භජනය කරන්නහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය, තෙපි සදඟම අසන්නහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි සදඟම අසන්නහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට (නිසි පිළිවෙතට) බස්නහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට බස්නහු ද, එ දවස පටන් මාගන්දිය තෙපි ''මොහු රොගයෝ යැ ගණ්ඩයෝ යැ ශල්‍යයෝ යැ, මෙහි (නිවනෙහි) රොගයෝ ගණ්ඩයෝ ශල්‍යයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති, ඒ මට උපාදන නිරොධයෙන් භවනිරොධය වෙයි, භවනිරොධයෙන් ජාතිනිරොධය වෙයි, ජාතිනිරොධයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවිදුඃඛදොඵීනසා උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙති, මෙසෙයින් මේ සියලු දුඃඛරාශිහුගේ නිරෝධය වේ''යි තුමු ම ආන්නහු යැ තුමු මෑ දක්නහු යැ.

මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැල කෙළේ යැ : ''ඉතා මැනැව් භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැව් භවත් ගෞතමයෙනි. යමිසේ භවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, ප්‍රතිච්ඡන්ත වුවක් හෝ විචර කරන්නේ ද, මුළා වුවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව'යි අදුරෙහි හෝ තෙල්පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මෑ භවත් ගෞතමයන් විසින් නන් අයුරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරනලද. තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි. ධර්මයත් භික්ෂුභාසයාත් සරණ කොට යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලබන්නෙමි මහලුපැවිදි ලබන්නෙමි මැනැවැ''යි.

'මාගන්දිය, ආත්තොටුවිරු යමෙක් මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැති වේ ද, උපසම්පත් කැමැති වේ ද, හේ සාරමසක් පිරිවසයි, සාරමසෙකැ ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (ඔහු) පැවිදි කරවති, භික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්, එතෙකුදුවත් මෙහිලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය ආත්තාලද්''යි.

'ඉදින් වහන්ස, ආත්තොටුවිරුහු මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැත්තාහු උපසම්පත් කැමැත්තාහු සාරමසක් පරිවාස කෙරෙත් ද, සාරමසෙකැ ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු භික්ෂුභාවයට පැවිදි කරවත් ද, උපසපත් කරවත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවසන්නෙමි, සතර හවුරුද්දෙකැ ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කරවත්වා, භික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්ව''යි.

අලස්ථ ඛො මාගන්දියො පටිඛබ්බාජකො හගචනො සන්තිකෙ පඛබ්ඡජං,
 අලස්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පනො ඛො පනායසමා මාගන්දියො
 ඵකො වූපකචෙඨා අපමනො ආනාපි පභිතනො විහරනො න
 විරසෙඤ්ච යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙච අභාරසමා අනගාරියං
 පඛබ්ඡන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිචෙඨච ධම්මෙ සයං
 අභිඤ්ඤා සචරිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහාසි. තිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
 කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති අඛහඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාහරෙ ච
 ඛො පනායසමා මාගන්දියො අරහතං අහොසිති.

මාගන්දියසුත්තං පඤ්චමං.¹

---

1. මාගන්දිය සුත්තං නිට්ඨිතං - මජ්ඣං,

මාගන්දිය පරිවෘත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ප්‍රවුජ්‍යා ලද, උපසම්පත් ලද, උපසපත් නොබෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් මාගන්දිය එකලා වූයේ ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූ නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට අළු සිත් ඇති වූ වසනුයේ : කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මවයභාවසාන සධ්ධ්‍යාත අභිත්චය නොබෝ කලෙකින් මැ ඉභාත්මයෙහි මැ තෙමේ වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙළේ යැ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ මහබඹසර වූස නිමවන ලදී, සතරමඟ කිස කරන ලද, මෙ බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ'යි දැනගත්තේ යැ. ආයුෂ්මත් මාගන්දිය තෙරණුවෝ වැළිත් රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ'යි.

පස් වැනි වූ මාගන්දිය සූත්‍ර යි.

2. 3. 6

සර්වක සුභාවං

එවං මෙ සුභං: එකං සමයං භගවා කොසම්බියං විහරති භොසි-
 තාරුමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සන්දකො පරිබ්බාජකො පිලකඛ
 ගුභායං පටිච්ඡන්ති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං පඤ්චමනෙන්ති පරි-
 බ්බාජකසතෙහි. අඵ ඛො ආයස්මා ආනන්දො සායන්හසමයං පතිසලලානා
 වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙන්ති 'ආයාමාච්චිසො යෙන දෙවකට්ඨොඛො' 1
 තෙනුපසඛකමිස්සාම ගුභාදස්සනායා'ති. එවිමාච්චිසොති ඛො තෙ භික්ඛු
 ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොස්සං, අඵ ඛො ආයස්මා ආනන්දො
 සම්බහුලෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං යෙන දෙවකට්ඨොඛො තෙනුපසඛකමි.
 තෙන ඛො පන සමයෙන සන්දකො පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බා-
 ජකපරිසාය සද්ධිං නිසිනෙන්තා හොති උනනාදිතියා උච්චාසද්දමභාසද්දය 2
 අනෙකවිතිතං තිරච්ඡානකථං කථේනතියා. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං
 චොරකථං මහාමතකථං සෙනාකථං භයකථං සුඛකථං අන්තකථං
 පානකථං ව්‍යාජකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාති-
 කථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉඡ්චිකථං පුරිස-
 කථං 3 සුරකථං විසිඛාකථං කුමභට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්ත-
 කථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො සන්දකො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච
 ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි 4 අප්පසද්දා ගොනො
 ගොනතු, මා ගොනො සද්දමකත්ථ, අයං සමණස්ස ගොතමස්ස
 සාවකො ආගච්ඡති සමණො ආනන්දො. යාවතා ඛො පන සමණස්ස
 ගොතමස්ස සාවකා කොම්බියං පටිච්ඡන්ති අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො
 සමණො ආනන්දො. අප්පසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයස්මනො
 අප්පසද්දවිතීතා අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අප්පෙචනාම අප්පසද්දං
 පරිසං විදිත්වා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤාදයා'ති. අඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා
 තුණ්හි අගෙස්සං.

අඵ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන සන්දකො පරිබ්බාජකො තෙනු-
 පසඛකමි. අඵ ඛො සන්දකො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං
 එතදචොච: එතු ඛො භවං ආනන්දො, ස්වාගතං 5 ගොතො ආනන්දස්ස
 විරස්සං ඛො භවං ආනන්දො ඉමං පරියායමකාසි යදීදං ඉධාගමනාය,

---

1. දෙවකතඨොඛො - සිඹු, මජ්ඣිම, ස්‍යා
2. උච්චාසද්දය මහාසද්දය - PTS.
3. පුරිසකථං - මජ්ඣිම, ස්‍යා, PTS, උභයං
4. සණ්ඨපෙසි - මජ්ඣිම
5. සාගතං සිඹු.

2. 3. 6

සඤ්ඤක සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාගාවතූන් වහන්සේ කොසඹැනුවර නිසා සෝමිතාරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤක පරිව්‍රාජක පන්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැජි පිරිස් හා සමග පුලිල ගුණයෙහි වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ සවස්වෙලෙහි පිළිසලනින් නැගී සිටියේක් 'ඇවැත්ති දෙවකටසොඛ්භ (වැසිදියෙන් වළඟුන් හෙබ) යම් තැනෙක්හි ද එහි ගුණාදර්ශනයට යම්හ'යි හික්ෂුන් ඇමැතුසේක. 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ බොහෝ හික්ෂුන් සමග දෙවකටසොඛ්භය කරා එළඹිසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤක පිරිවැජි තෙම උද්ගතනාද ඇති උස්භධ මහභධ නහන අනෙකප්‍රකාර තිරස්චිත කරා කරන මහත් පිරිවැජිපිරිස් හා සමග හුන්තේ වෙයි. ඒ කෙබඳු කරා යැ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යැ සේනා පිළිබඳ කරා යැ භයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාරකරා යැ පානකරා යැ වස්ත්‍රකරා යැ ඔයනකරා යැ මාලාකරා යැ ගන්ධකරා යැ ඤජිත් පිළිබඳ කරා යැ යානකරා යැ ශ්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ කරා යැ ගුරුයන් පිළිබඳ කරා යැ වීරීකරා යැ කුම්භසාන (පැන්තොට) කරා යැ (කුම්භදූපිත් පිළිබඳ හෝ කරා යැ) දුර්වේදකරා යැ නන්වැදැරුම් නිරටිකකරා යැ ලෝකායතකරා යැ සමුද්‍රාධ්‍යානකරා යැ (ශාශ්වත උච්ඡද්දි සවැදැරුම්) භවාභවකරා යැ යන මේ යි.

සඤ්ඤක පිරිවැජි තෙමේ දුරින් මැ වඩනා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස සන්හුන් කරවී ය, 'භවත්ති, නිශ්ඛබ්ද වෙන්වා, භවත්හු නහමක් ඛබ්ද කරවු, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ පැමිණෙති, කොසඹැනුවර ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වෙසෙත් ද, මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ ඔවුනතර එක්තරා කෙනෙක, ඒ ආයුෂ්මත්හු වැළිත් නිභඩ බව කැමැත්තාහ, නිභඩ වූ බුදුරජුන් විසින් විනිතයහ, නිභඩ තැන්හි ගුණ කියන්නාහ, නිභඩපිරිස දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ'යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිභඩ වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ සඤ්ඤක පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සඤ්ඤක පරිව්‍රාජක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කී : 'භවත් ආනන්දයෝ පැමිණෙන සේක්වා, භවත් ආනන්දයනට ස්වාගත යැ, භවත් ආනන්දයෝ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය (කරුණ) කළහ, භවත් ආනන්දයෝ වැඩහිඳුනා සේක්වා,

නිසීදනු හමං ආනන්දෙ, ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තනනි. නිසීදී ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පඤ්ඤාත්තෙ ආසනෙ. සන්දකොපි ඛො පට්ඨාපකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතී: එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො සන්දකං පට්ඨාපකං ආයස්මා ආනන්දෙ එතදවොච: 'කායනුඤ්ඤා සන්දක එතරභි කථාය සන්තිසිත්තා, කා ච පන වො අන්තරා කථා විපසකතා'ති. තිට්ඨතෙසා හො ආනන්ද කථා, යාය මයං එතරභි කථාය සන්තිසිත්තා. තෙසා හොතො ආනන්දස්ස කථා දුලලහා හවිස්සති පච්ඡාපි සචණාය. සාධු වන හවන්තංගෙව ආනන්දං පටිභානු සකෙ ආචරියකෙ ධම්මි කථා'ති. තෙන භි සන්දක සුභාති, සාධුකං මනසි කරොති, භාසිස්සාමි'ති. එවං හොති ඛො සන්දකො පට්ඨාපකො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසි. ආයස්මා ආනන්දෙ එතදවොච:

'චන්තාරොමෙ සන්දක තෙන හභවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන අබ්‍රහමචරියවාසා අක්ඛාතා, චන්තාරි ව අනස්සාසිකාති බ්‍රහමචරියාති අක්ඛාතාති, යඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බ්‍රහමචරියං න වසෙය්‍ය වසන්තො වා¹ න ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසල'නති.

කතමෙ පන තෙ හො ආනන්ද තෙන හභවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන චන්තාරො අබ්‍රහමචරියවාසා අක්ඛාතා, යඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බ්‍රහමචරියං න වසෙය්‍ය වසන්තො වා² න ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසල'නති:

ඉධ සන්දක එකවෙචා සඤ්ඤා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: 'නඤ්ඤා දිත්තං නඤ්ඤා සිට්ඨං නඤ්ඤා හුතං නඤ්ඤා සුකච්ඡකකචානං කමමානං එලං විපාකො නඤ්ඤා අයං ලොකො නඤ්ඤා පරො ලොකො නඤ්ඤා මාතා නඤ්ඤා පිතා නඤ්ඤා සත්තා ඔපපතිකා නඤ්ඤා ලොකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨිපත්තා යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි කඤ්ඤා පචෙදෙතති, වානුමමභාගුතිකො³ අයං පුරිසො යද කාලං කරොති පඨවි පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, තෙජෝ තෙජෝකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියාති සඛකමන්ති, ආසන්දිපඤ්ඤාමා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡති, යාව ආලාභනා පදනි පඤ්ඤායනති, කාපොතකාති අට්ඨති හවන්ති, හස්සන්තාහුතියො දතනුපඤ්ඤාත්තං යදිදං දනං තෙසං තුවච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අඤ්ඤාචාදං වදන්ති, ඛාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස හෙද උච්ඡ්ඡන්ති විනස්සන්ති න භොන්ති පරමමරණා'ති. නත්‍ර සන්දක විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකඛති: 'අයං ඛො හමං සඤ්ඤා එවංවාදී එවංදිට්ඨි. 'නඤ්ඤා දිත්තං නඤ්ඤා සිට්ඨං නඤ්ඤා හුතං නඤ්ඤා සුකච්ඡකකචානං කමමානං එලං විපාකො නඤ්ඤා අයං ලොකො නඤ්ඤා පරො ලොකො නඤ්ඤා මාතා නඤ්ඤා පිතා නඤ්ඤා සත්තා ඔපපතිකා නඤ්ඤා ලොකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨිපත්තා, යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි කඤ්ඤා පචෙදෙතති, වානුමමභාගුතිකො අයං පුරිසො, යද කාලං කරොති පඨවි පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, තෙජෝ තෙජෝකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති,

1. වසන්තො ව - මජ්ඣ. සා.
2. වානුමමභාගුතිකො - මජ්ඣ. සා.

මේ අස්ත පනවනලද්දී. ආයුෂ්මත් ආනන්දසථවිරයන් වහන්සේ පනවනලද අස්තෙහි වැඩිහුන්හ. සඤ්ඤා පරිපාලක ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සඤ්ඤා පරිපාලකහට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙලවදන් කීහ : “සඤ්ඤායෙනි, දන් කවර නම් කථාවෙකින් යුක්ත වැ උන්හු ද, තොප විසින් කවර නම් කථාවක් අධ්‍යාය කරනලද ද?”යි. හවත් ආනන්දයෙනි, තෙල කථාව කීබව, ඇපි දන් යම් කථාවෙකින් යුක්ත වැ හුන්නමෝ නම් තෙල කථාව හවත් ආනන්දයනට පසු වත් ඇසීමට දුලබ තො වෙයි. හවත් ආනන්දයනට මැ සවිකිය ආචාර්යවංශයෙහි දහමේ කථා වැට්ඹේව’යි ආරාධනා කරමි. “එසේ වී නම් සඤ්ඤායෙනි, අසව, මොනොවට මෙතෙහි කරව, කියමි”යි. “එසේ යැ හවත්නි’යි සඤ්ඤා පරිපාලක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වි. ආයුෂ්මත් ආනන්දසථවිරයන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදාළහ :

“සඤ්ඤායෙනි, සත්ත්වයන්ගේ ආශ්‍යානුශ්‍ය දන්තා වූ භෙදයධර්මයන් දක්තා වූ ප්‍රත්‍යයාදීන්ට නිසි භෙදයින් අර්භත් වූ සත්‍යාවබෝධය කළ භෙදයින් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්හු විසින් සතර අබ්‍රමිසරවස් කෙනෙක් වදරනලද්දහ, අස්වැසිලි රහිත වූ සතර අබ්‍රමිසරවස් කෙනෙක් ද වදරනලද්දහ : “යම් බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙකැ තුවණ්ඤි පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්‍රමිසරවස් නො වසන්නේ ය, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනාවද්‍යාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යැ”යි.

හවත් ආනන්දයෙනි, තුවණ්ඤි දන්තා වූ ඇසින් දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්හු විසින් කවර සතර අබ්‍රමිසරවස් වාස කෙනෙක් වදරනලද්දහ ද, “යම් තැනෙකැ තුවණ්ඤි පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්‍රමිසරවස් නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනාවද්‍යාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ ද”යි:

සඤ්ඤාය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි: “දුන් දෙය එල නැත, පුජායෙහි එල නැත, පඬුරු කොට අළ දෙයෙහි එල නැත, සුක්කාන දුෂ්කාන කම්මයන් ගේ එලයෙක් විපාකයෙක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත, සමාග්ගහ වූ සමාක් ප්‍රතිපත්ත වූ මහණබවුණු කෙනෙක් නැත, ලොවැ යම් කෙනෙක් මොලොවත් පරලොවත් තුමු මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් නම් ඔහු යි. මේ පුරුෂ සතර මහාභුතයෙන් උපත. යම් කලෙක කල්පරිය කෙරේ ද එකල පෘථිවිධාතුව බාහිර පෘථිවිධාතුවට එක් වෙයි අනුව යෙයි, ආධ්‍යාත්මික අබ්‍රධාතුව බාහිර අබ්‍රධාතුවට එක් වෙයි, ආධ්‍යාත්මික තෙජොධාතුව බාහිර තෙජොධාතුවට එක්වෙයි, ආධ්‍යාත්මික වායොධාතුව බාහිර වායොධාතුවට එක්වෙයි, ඉන්ද්‍රියයෝ ආකාශධාතුවට දිවෙති, හොත් ඇද පස්වතු කොට ඇති පුරුෂයෝ සිව් දෙනෙක් මළහු ගෙන යෙති, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙති, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට ශේෂ වෙයි, දුනාදි සත්කාරයෝ හස්මය අන්ත කොට ඇත්තාහ, යම් දීමෙක් වෙ ද එය බාලයන් විසින් පනවනලද්දෙක, යම් කෙනෙක් ආස්තිකවාද පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මාෂායෙක විලාපයෙක, බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට විනාශයට පැමිණෙති, මරණින් මතු නො වෙත්”යි. සඤ්ඤාය, විඤ්ඤා වූ පුරුෂ එහිලා මෙසේ තුවණ්ඤි සලකයි : “මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : දෙතලද්දෙහි එල නැත, පුද්ගල ද්දෙහි එල නැත, පඬුරු කොට අළ දෙයෙහි එල නැත, සුක්කානදුෂ්කානකම්මයන්ගේ එලවිපාකයෙක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත, යම් කෙනෙක් මෙලොවත් පරලොවත් තුමු මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් ද එබඳු වූ සමාග්ගහ සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණබවුණු කෙනෙක් නැත, මේ පුරුෂ සතර මහාභුතයෙන් උපත, යම් කලෙකැ කල්පරිය කෙරේ ද, එකල පෘථිවිධාතුව පෘතුවිධාතුවට පැමිණෙයි, අබ්‍රධාතුව

වාසො වාසොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමනානි, ආසන්දි පඤ්චමා පුරිසා මතං ආදය ගච්ඡන්ති, යාව ආලාභනා පදනි පඤ්ඤායනති, කාපොතකානි අට්ඨිති භවන්ති, භස්සන්තාහුතියො, දතතුපඤ්ඤානතං යදිදං දනං, තෙසං තුච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙච්චි අභිකවාදං වදන්ති, බාලෙ ව පණ්ණිතෙ ව කායස්ස හෙද උච්ඡ්ඡන්ති, විනස්සන්ති, න භොනති පරමමරණාති. සචෙ ඉමස්ස භොතො සන්ත්තො සචචං වචනං, අකතෙන මෙ එත්තං, අබ්බුසිතෙන¹ මෙ එත්තං වුසිතං, උභොපි මයං එත්තං සමසමා සාමඤ්ඤං පතතා, යො වාහං න වදාමි: ‘උභො කායස්ස හෙද උච්ඡ්ඡස්සාම විනස්සිස්සාම, න භවිස්සාම පරමමරණා’ති. අතිරෙකං බො පනිමස්ස භොතො සන්ත්තො නග්ගිං මුණ්ඩියං උකකුචිකප්පධානං කෙසමස්සලොචනං, යොහං පුත්තසමොධසයනං අඤ්ඤාවසනො කාසිකචන්දනං පච්චන්තොතො මාලාගකිවිලෙපනං ධාරෙතො ජාතරූපරජතං ආදියතො ඉමිනා භොතා සත්ථාරු සමසමගතිකො භවිස්සාමි අභිසම්පරායං, සොහං කිංජානතො කිංපස්සතො ඉමසම් සත්ථි බුහමචරියං චරිස්සාමි, සො අබුහමචරිය-වාසො අය’න්ති ඉති විදිතා තස්මා බුහමචරියා තිබ්බිඡ්ඡ පක්කමති. අයං බො සන්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමොසමබුඤ්ඤොන පඨමො අබුහමචරියවාසො අකබාතො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහමචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුතචපරං සන්දක ඉධෙකචෙචා සත්ථා එවංවාදී භොති එවංදච්චි: ‘කරතො² කාරයතො ඡිඤ්ඤො ඡෙදපයතො පචතො පාවයතො³ සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එන්දතො එන්දපයතො පාණමතිපාතයතො අදීනනං ආදියතො සකිං ඡිඤ්ඤො නිලොපං හරතො එකාභාරිකං කඤ්ඤො පරිපඤ්ච නිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාභණ්ණො, කරතො⁴ න කරියති පාපං බුරපරියතෙනන චෙපි වකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසබ්ලං⁵ එකමංසපුඤ්ඤං⁶ කරෙය්‍ය, නචී තතො නිදුනං පාපං, නචී පාපස්ස ආගමො දකඛිණඤ්ඤෙචි ගභිතාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනතො ඝාවෙනො ඡිඤ්ඤො ඡෙදපෙතො පචතො පාවෙතො⁷ නචී තතො නිදුනං පාපං, නචී පාපස්ස ආගමො, උත්තරඤ්ඤෙචි ගභිතාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදතො දුපෙතො යඡතො යාඡෙතො⁷ නචී තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නචී පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දනෙන දමෙන සංයමෙන සච්චචඡෙඡන නචී පුඤ්ඤං, නචී පුඤ්ඤස්ස ආගමො’ති.

---

1. අබ්බුසිතෙන - මජ්ඣ. PTS.
 2. කරොතො - මජ්ඣ.
 3. පචාපයතො - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 4. එකං මංසබ්ලං - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 5. එකං පුඤ්ඤං - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 6. පාවාපෙතො - මජ්ඣ.
 7. සඡාපෙතො - මජ්ඣ. ස්‍යා.

අබ්බාතුවට පැමිණෙයි, වායෝධාතුව වායෝධාතුවට පැමිණෙයි, ඉන්ද්‍රියයෝ ආකාශ ධාතුවට දිවෙති, හොත් ඇද පස්වතු කොට ඇති පුරුෂයෝ මළහු ගෙන යෙති, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙති, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට ශේෂ වෙයි, දුනාදි සත්කාරයෝ හස්මය අන්ත කොට ඇත්තාහ, දනය බාලයන් විසින් පනවන ලද, යම් කෙනෙක් ආස්තික වාදය පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මාෂායෙක, විලාපයෙක, බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද කය බිඳීමෙන් උච්චේදයට විනාශයට පැමිණෙති, මරණින් මතු නො වෙත්'' යයි. ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබෑවෙක් නම් මොහු ගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මොහු ගේ ශාසනයෙහි බබ්බරවස් නො වීසු මා විසින් බබ්බරවස් වසන ලද, මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙන මැ සමසම වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ, මම වූකලී ඇපි දෙදෙන මැ කය බිඳීමෙන් උච්චේදයට පැමිණෙමහ, වැනැසෙමහ, මරණින් මතු නො වමහ'' යි නො කියමි. යළි මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ නග්න බව මුඛු බව උච්චුපදහන, කෙස්වච්ච සිදීම අතිරේකයෙකි, මම පුත්‍රසම්බාධශයනයෙහි වසන්නෙමි කසිසදුන් වළදනුයෙමි මල්ගඳ විලෙචුන් දරනුයෙමි රන්රිදී ඉවසනුයෙමි පරලොව දී මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමානගති ඇති වන්නෙමි, ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දන්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි ද? යි. හේ 'මේ අමුච්චයාබ්බාසයෙකැ'' යි මෙසේ දන ඒ මුච්චයාබ්බාසයන් කලකිරී තික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ පළමු වන අමුච්චයාබ්බාසය වදරන ලද්දේ යැ, යම් බබ්බරෙකැ වීඤ්චු පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ නායාය වූ අනවදාධර්මය ආරාධනය නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤායෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙවන් වාද ඇත්තෘහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෘහු වෙති : ''(සියතින්) කරන්නාහට (අණින්) කරවන්නාහට සිදින්නාට සිදුවන්නාට (දඩින්) පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට කරවන්නාට එතුනය කරන්නාහට කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට නුදුන්දය ගන්නාහට ගෘහසන්ධි සිදින්නාහට ගම් පහරනුවහට එක්ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මංපහරනුවහට පරලුචන් කරා යන්නහුට මුසවා කියනුවහට (පව් කෙරෙමි හැඟ) කරන්නාහට ද පව් නැති. යමෙක් ක්‍ෂුරධාරා නිමවලලු කොට ඇති වක්‍රයෙන් මෙ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථසක් එක් මාංශපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ හේතුවෙන් පව් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, නසමින් නස්වමින් සිදමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ඉදින් ගඩගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් කරවමින් ඉදින් ගඩගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, දනයෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් කායවාක් සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැතැ'' යි.

තනු සඤ්ඤ විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: අයං බො භවං සභා ඵවංවාදී ඵවංදිට්ඨි: ‘කරතො කාරයතො ජිඤ්ඤතො ඡේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො කිලමයතො ඵඤ්ඤතො ඵඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධි ජිඤ්ඤතො නිලොපං හරතො ඵකාගාරිකං කරොතො පටිපඤ්චෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාභණ්ණතො කරතො න කරියති පාපං. බුරුපටියනෙතන වෙපි චකෙකන යො ඉමිසසා පඨවියා පාණෙ ඵකමංසබ්බං ඵකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නඤ්ච තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ච පාපස්ස ආගමො. දකඛිණ්ණඤ්චෙපි ගබ්භාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනනො සානෙනො ජිඤ්ඤතො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො නඤ්ච තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ච පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්චෙපි ගබ්භාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදනො දපෙනො යජනො යාජෙනො නඤ්ච තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නඤ්ච පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දුතෙන දමෙන සංයමෙන සච්ච-චජේඡන නඤ්ච පුඤ්ඤං, නඤ්ච පුඤ්ඤස්ස ආගමොති.

සචෙ ඉමස්ස භොතො සඤ්චනො සච්චං චචනං, අකතෙන මෙ ඵඤ්ච කතං, අබ්බුසිතෙන මෙ ඵඤ්ච වුසිතං. උභොපි මයං ඵඤ්ච සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා යො චාභං න වදුමි, ‘උභින්නං කුරුතං න කරියති පාප’නති. අතිරෙකං බො පනිමස්ස භොතො සඤ්චනො නග්ගියං මුණ්ඩියං උකකුටිකපට්ඨානං කෙසමසුලොචනං, යොභං පුත්තසම්බාධසයනං අඤ්ඤාචයනො කාසිකචඤ්ඤං පච්චනුභොතො මාලාගකිවිලෙපනං ධාරෙතො ජාතරූපරජනං සාදියතො ඉමිනා භොතා සභාරා සමසමගතිකො භවිස්සාමි අභිසම්පරායං. සොභං කිංජානනො කිංපස්සනො ඉමස්මිං සඤ්චරි බුභමචරියං චරිස්සාමි, සො ‘අබ්බුච්චරියවාසො අයනති’ ඉති විදිකා තසමා බුභමචරියා නිබ්බිජ්ජ පකකමති.¹ අයං බො සඤ්ඤ තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන දුතියො අබ්බුච්චරියවාසො අකඛාතො, යඤ්ච විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං න චසෙය්‍ය, වසනො වා න ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

පුනචපරං සඤ්ඤ ඉධෙකචෙචො සභා ඵවංවාදී භොති ඵවංදිට්ඨි: ‘නඤ්ච භෙතු නඤ්ච පච්චයො සත්තානං සබ්බිලෙසාය, අභෙතු අපච්චයා සත්තා සබ්බිලියනති. නඤ්ච භෙතු නඤ්ච පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා, අභෙතු අපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣතති. නඤ්ච බ්බං නඤ්ච විරියං නඤ්ච පුරිසඤ්චො නඤ්ච පුරිසපරකකමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භුතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබ්බො අවරියා නියතිසබ්බතිහාවපටිණ්ණා ඡස්සෙවාභිජාතිසු සුබ්බුකඛං පටිසංචෙදෙනති’ති.

1. නිබ්බිජ්ජාපකකමති - සිඉ.

සඤකය, එහිලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මේ භවත් ශාස්තෘ තෙම මෙවන් වාද ඇත්තෙක, මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : "කරන්තාහට කරවන්තාහට සිදින්නාහට සිදුවන්නාහට වෙහෙසන්නාහට වෙහෙසවන්නාහට ශොක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට සලන්නාහට සලවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට නුදුන් ද භත්තාහට ගෘහසන්ධි සිදින්නාහට ගම් පහරන්නාහට එක් ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මං පහරන්නාහට පරඹුන් කරා යන්නාහට මුසවා බණන්තහුට දන දන පව කරන්නාහට පාපයෙක් නැති. ඉදින් යමෙක් ක්ෂුරපයාභිත වක්‍රයෙන් ථේ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ඊසක් එක් මාංශසුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමක් නැත, ඉදින් නසමින් නස්වමින් සිදිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඟගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමක් නැත, ඉදින් දෙමින් දෙවමින් යාග කෙරෙමින් කරවමින් ගඟගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යේ නමුදු එ හේතුවෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමක් නැත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනායෙන් සංයමයෙන් සත්‍යවචනායෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමක් නැතැ"යි.

ඉදින් මේ භවත් ශාස්තෘහුගේ වචනය සැබෑවෙක් වේ නම් මෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මෙහි බබ්බරවස් නො විසූ මා විසින් වසනලද, තෙල මහණදහමහි ඇපි දෙදෙන මැ භුණයෙන් සමසම වම්භ, සමබවට පැමිණියම්භ, මම වූකලි 'පව කරන දෙදෙනාහට පාපය නො කැරේ' යයි නො කියමි. මේ භවත් ශාස්තෘහු ගේ වැළිත් නග්න බව මුටු බව උඵලපදහන කෙහෙරවුළු සිදිම අතිරේකයෙකි. මම පුත්‍රසම්බාධයෙනගෙහි වාසය කරන්නෙමි කසිසදුන් වළදනෙමි මල්ගදවිලෙවුන් දරන්නෙමි රන්රිදි ඉවසන්-නෙමි මේ භවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොව දී සමානගති ඇත්තෙකිමි වෙමි. ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දන්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි ද? හෙ තෙම මේ අබ්‍රහ්මචරියවාසයෙකැ'යි මෙසේ දන ඒ බ්‍රහ්මචරියයෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤකය, ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ දෙ වැනි අබ්‍රහ්මචරියවාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් තැනෙකැ විඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නායය වූ අනාවදාධම්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යැ.

තවද සඤකය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙති : "සත්ත්වයන් ගේ කෙලෙසීමට හෙතෙසෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන් ගේ විභුද්ධියට හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියාභියෙක් නැත, පුරුෂකත්තියෙක් නැත, පුරුෂපරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්ත්‍ව හැම ප්‍රාණිහු හැම භුතයෝ හැම ජීවයෝ වසභ නො වූවාහු බල රහිත වූවාහු වියාභි රහිත වූවාහු නියතිසභිගති සභාවයෙන් පරිණත වූවාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සිට සුවදුක් විදිත්" යයි.

තත්‍ර සන්දක විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පට්ඨසඤ්චිකඛති : ‘අයං ඛො භවං සත්ථා ඵලංවාදී ඵලංදිට්ඨි : නත්ථි හෙතු නත්ථි ජච්චයො සත්තානං සමිකිලෙසාය. අහෙතු අපච්චයා සත්තා සමිකිලිය්සන්ති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා. අහෙතු අපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. නත්ථි ඛලං නත්ථි විරියං නත්ථි පුරිසත්ථාමො නත්ථි පුරිසපරකකමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා තියතිසමගතිභාවපරිණතා ජසෙසවාහිජාතිසු සුඛදුකඛං පට්ඨංවෙදෙනති’ති. සචෙ ඉමස්ස භොතො සන්දුනො සච්චං වචනං, අකතෙන මෙ ඵත්ථ කතං, අබ්බුසිතෙන මෙ ඵත්ථ වුසිතං. උභොපි මයං ඵත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා, යොවාහං න වදාමි, උභො අහෙතු අපච්චයා විසුජ්ඣියාමා’ති. අතිරෙකං ඛො පනිමස්ස භොතො සන්දුනො නග්ගියං මුණ්ඩියං උකකුට්ඨකපට්ඨානං කෙසමස්ස ලොචනං. යොහං පුත්තසම්බාධිසයනං අජ්ඣාචසනො කාසිකච්ඡන්තං පච්චන්තොතො මාලාගකිවිලෙපනං ධාරෙනොතො ජාතරූපරජතං සාදියනොතො ඉමිනා භොතා සත්ථාරා සමසමගතිකො භවිසාමි අභිසම්පරායං. සොහං කිංජානනොතො කිංපස්සනොතො ඉමස්මි සත්ථරි බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි. සො අබ්‍රහ්මචරියවාසො අය’න්ති ඉති විදිති; තස්මා බ්‍රහ්මචරියා තිබ්බිජ්ජ පකකමති. අයං ඛො සන්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන තතියො අබ්‍රහ්මචරියවාසො අකඛාතො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනොතා වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනච්චපරං සන්දක ඉධෙකච්චො සත්ථා ඵලංවාදී භොති ඵලංදිට්ඨි : ‘සත්ථිමෙ කායා අකචා අකචච්චා අතිමමිතා අතිමමාතා වඤ්ඤා කුට්ඨා ඵසිකච්චාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ඤන්ති න විපරිනමන්ති.¹ නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙන්ති. නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුකඛාය වා සුඛදුකඛාය වා. කතමෙ සත්තා : පථවිකායො ආපොකායො තෙජෝකායො වායො-කායො සුඛෙ දුකෙඛ ජීවෙ සන්තීමෙ. ඉමෙ සත්තා කායා අකචා අකචච්චා අතිමමිතා අතිමමාතා වඤ්ඤා කුට්ඨා ඵසිකච්චාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ඤන්ති, න විපරිනමන්ති,¹ නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙන්ති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුකඛාය වා සුඛදුකඛාය වා. තත්ථ නත්ථි භන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවෙතා වා විඤ්ඤාතා වා විඤ්ඤාපෙතා වා. යෙපි තිණේගන සත්ථො සීසං ජීන්දති. න කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තන්තං තෙච්ච කායානමන්තරෙන සත්ථං විචරමනුපවති.

1. විපරිනාමෙන්ති - මජ්ඣං. ස්‍යා

සඤ්ඤා, එහි ලා විඤ්ඤා වූ පුරුෂ මෙසේ නුවණින් සලකයි : මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි : “සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙන්නා, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතූ අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතුවෙන්නා, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතූ අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වීර්යයෙක් නැත, පුරුෂ ශක්තියෙක් නැත, පුරුෂ පරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්ත්‍ව හැම ප්‍රාණිත්‍ර හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවශ්‍යහ, අබලයහ, අවීර්යහ. නියතියධිගතිසවිභාවයෙන් පරිණත වූවාහු අභිජාති සයෙක්හි මැ සුවදුක් විදුති. ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබෑවෙක් වී නම්, මොහුගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, බලිසරවස් නො විසූ මා විසින් වසන ලද. මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙන මැ සමසම වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ. මම වූකලී ඇපි දෙදෙන මැ අහේතූ අප්‍රත්‍යයෙන් විභුද්ධ වමහ’යි නො කියමි. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වැළිත් නග්න බව මුඩු බව උච්චුපදහන කෙස්වච්ඡ ඩිදිම අතිරේකයෙකි. ඒ මම පුත්‍රසම්බාධ ශයනයෙහි වසනෙමි කසිසදුන් වළදනෙමි මල්ගඳවිලෙවුන් ධරතූයෙමි රන්රිදී ඉවසනුයෙමි මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොච්චි සමසම ගති ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ මම කවර ගුණයක් දන්නෙමි දක්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බලිසරවස් වසනෙමි ද? හෙතෙම මේ ‘අබ්‍රහ්මචරියවාසයෙකැ’යි දන ඒ බ්‍රහ්මචරියයෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැනි අබ්‍රහ්මචරිය වාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් තැනෙකැ නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලිසරවස් නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නාසය වූ අනාවද්‍ය ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි,

තවද සඤ්ඤා, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තෘහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෘහු වෙති : (කිසිවකු විසින්) නො කරන ලද නො කළ විධාන ඇති (සාද්ධියෙනුදු) නො මචන ලද නො මචචන ලද වද වූ ගිරිකුළු මෙන් සිටියා වූ එමිකාසාමිහ-යක් මෙන් සිටි මේ සත් කාය කෙනෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙති, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති. කවර සත් දෙනෙක යත් : පට්ඨකාය යැ ආපේකාය යැ තේජෝ කාය යැ වායෝකාය යැ සුඛ යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සප්තකායයෝ ආකාසයහ, අකාසවිධානයහ, අතිර්මිතයහ, අතිර්මාතෘයහ, අවන්ධායහ, කුටසරයහ, එමිකාසාරාධිසරීතයහ. ඔහු නො සැලෙති, නො පෙරැළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙත්. ඒ සප්තකායයන් අතුරෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස් වන්නෙක් හෝ දන්නෙක්හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැති යමෙක් තියුණු සැතින් හිස සිදි නමුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දිවියෙන් තොර නො කෙරෙයි. වැළි සත් වැදෑරුම් කායයන් අතුරෙන් මැ ශස්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

තවද මේ උත්තමයෝනිහු තුදස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියයක් ද වෙති. කම් පන්සියයක් ද, කම් පසක් ද, කම් තුනක් ද කම්යක් ද අධිකම්යක් ද වෙයි. දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක. දෙසැට අන්තරකල්පයෙක. ඔව් අභිජාතියෙක. අජට පුරුෂභූමියෙක. එකුත් පනස් ආජීවවෘත්තියෙයෝ යැ, එකුත් පනස් පිරිවැපිපැවිදිසියයෝ යැ, එකුත් පනස් නාමචූලුසියයෙක, විසි ඉදුරන්සියයෙක, තිස් නිර්යියයෙක, සතිස් රජස්ධාතුහු ය, (ඔටු ආදි සත් වැදෑරුම්) සංඤ්ඤාගතියෝ ය, (හැල් ආදි) සත් අසංඤ්ඤා ගතියෝ ය, උග ආදි සත් නිගණ්ඨ ගතියෝ යැ, සත් දෙවියෝ ය, සත් මිනිස්සු ය, සත් පිඤ්චයෝ ය, සත් මහවිල්ලු ය, සත් ගණ්ඨකයෝ ය, මහාප්‍රපාත සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්සියෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා සිහින සත්සියයෙක, යම් කල්ප කෙනෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවනාය කොට සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද ඒ මහාකල්පයෝ සුවසාවසාවසෙකි. එහි මම් මේ ශීලයෙන් වෙවයි චුතයෙන් වෙවයි තපසින් වෙවයි බ්‍රහ්මචර්යාවෙන් වෙවයි නො චුහු කළ කම්ය හෝ චුහුකුරු වන්නෙමිනි නැත. චුහුකළ කම්ය හෝ පැහැස පැහැස කෙළවර කරන්නෙමි'යි මෙසේ නැත් මැ යි. සුවදුක් දෝණයෙන් මනනලද වැන්න, (කි පමණ කලෙකින්) සසර පිරියත් කරනලද යැ, වෘද්ධිහානි නැති, (බාලපණ්ඨිතයනට සසර අඩුවැඩි නො වෙයි සේයි) උත්තමාවකම්යෙක් නැති, යම්සේ හුවට (ගලක් හෝ ගසක් උඩ සිට) දමනලදයේ (හු පමණින්) වෙළුම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවන සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ'යි.

සඳකය, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබදු වෘද ඇත්තෙක, මෙබදු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : නො කළ, නො කළ විධාන ඇති, නො මැවූ, නො මව්වනලද, වද වූ, ගිරිකුළු මෙන් සිටියා වූ, එමිකාසාමභයක් මෙන් සිටි, මේ සත් කාය කෙනෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙති, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උතුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති. කවර සත් දෙනෙක යත් : පයවිකාය යැ ආපෝකාය යැ තේජෝකාය යැ වායෝකාය යැ සුව යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සජ්තකායයෝ අකෘතයහ, අකෘත විධානායහ, අනිර්මිතයහ අනිර්මානායහ, වන්ධායහ, කුටසංයහ, එමිකාසාමභයවිතයහ. ඔහු නො සැලෙති නො පෙරළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උතුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති, ඒ සජ්තකායයන් අකුරෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ දන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැති. යමෙක් තිහිණි සැතින් භිස සිද්ධි නමුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දිවියෙන් තොර නො කෙරෙයි, වැළි සත්වැදෑරුම් කායයන් අකුරෙන් මැ ශස්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

තවද මේ උත්තමයෝනිහු තුදස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියයක් ද වෙති. කම් පන්සියයක් ද කම්පසක් ද කම් තුනක් ද කම්යක් ද අධිකම්යක් ද වෙයි, දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක දෙසැට අන්තරකල්පයෙක ඔව් අභිජාතියෙක අජට පුරුෂභූමියෙක, එකුත් පනස් ආජීව වෘත්තියෙයෝ යැ එකුත් පනස් පරිවෘත්තියෙයෝ යැ එකුත් පනස් නාමචූලුසියයෝ යැ විංශත් ඉන්ද්‍රියගතියෝ යැ ත්‍රිංශත් නිරයගතියෝ යැ ඔටුත් රජස්ධාතුහු යැ සත් වැදෑරුම් සංඤ්ඤාගතියෝ යැ සත් අසංඤ්ඤා ගතියෝ යැ සත් නිර්ග්‍රන්ථිගතියෝ යැ සත් දෙවියෝ යැ සත් මිනිස්සු යැ සත් පිඤ්චයෝ යැ සත් මහවිල්ලු යැ සත් ගණ්ඨකයෝ යැ මහාප්‍රපාත සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්සියයෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා සිහින සත්සියයෙක, යම් කල්ප කෙනෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවන සංසරණ කොට දුක් කෙළවර

පණ්ණාසකො ව සංඝාචාරී, සංඝරාජ, දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති. තඤ්ඤා ඉමිනාහං සිලෙන වා වනෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්ඛං වා කමමං පරිපාවෙස්සාමි, පරිපක්ඛං වා පුස්ස පුස්ස ව්‍යන්තීකරිස්සාමිති හෙවං තඤ්ඤා දෙණ්ණිකො සුඛදුක්ඛො, පරිපක්ඛකො සංඝාරො, තඤ්ඤා භාගනවසිසනො තඤ්ඤා උක්ඛංඝාවක්ඛංසො. සෙය්‍යථාපි නාම පුත්තභුක්ඛො ඛින්නො නිබ්බේදිතමානමෙව පලෙහි. එවමෙවං බාලො ව පණ්ණාසකො ව සංඝාචාරී, සංඝරාජ, දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති'ති.

සචෙ ඉමස්ස භොගො සඤ්ඤා සචෙවං වචනං, අකතෙන මෙ එඤ්ඤා කතං අබ්බුසිතෙන මෙ එඤ්ඤා වුසිතං. උභොපි මයං එඤ්ඤා සමඝමා සාමඤ්ඤා පත්තා, යො වාහං න වදාමි: උභො සංඝාචාරී, සංඝරාජ, දුක්ඛස්සන්තං කරස්සාමා'ති. අතිරෙකං ඛො පනිමස්ස භොගො සඤ්ඤා නග්ගිතං මුණ්ණියං උක්ඛුචිකප්පධානං කෙසමස්සුලොචනං, යොහං පුත්තඝමොධි-සයනං¹ අජ්ඣාචසනො කාසිකචඤ්ඤං පච්චනුභොගො මාලාගඤ්ඤා-විලෙපනං ධාරෙතො: ජාතිරුපරජනං ඝාදියනො ඉමිනා භොගා සඤ්ඤා සමඝමග්ගිකො හවිස්සාමි අභිසම්පර්දං. සොහං කිංජානනො කිංජානනො ඉමිසමිං සඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි. සො අබ්බුහ-චරියවාසො අයනති ඉති විදිතො තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්ඛමති අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමා-සම්බුද්ධො චතුස්සො අබ්බුහචරියවාසො අක්ඛාතො යඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො: වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං. ඉමෙ ඛො තෙ සඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සො අබ්බුහචරියවාසො අක්ඛාතා යඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො: වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

අච්ඡරියං භො ආනඤ්ඤා අබ්බුහං භො ආනඤ්ඤා යාවඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සො අබ්බුහ-චරියවාසො වසමානා අබ්බුහචරියවාසාති අක්ඛාතා යඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො: වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

කතමාති පන තාති භො ආනඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සො අනස්සාසිකාති බ්‍රහ්මචරියාති අක්ඛාතාති යඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො: වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං :

1. වසනං - සිමු, මජ්ඣං

කෙරෙත් ද ඒ මහා කල්පයේ සුවාසුසියදහසෙක, එහි මම මේ ශීලයෙන් වේවයි වුතයෙන් වේවයි තපසින් වේවයි බ්‍රහ්මචර්යාවෙන් වේවයි නො මුහුකළ කමීය හෝ මුහුකුරු වන්නෙමි'යි නැත, මුහුකළ කමීය හෝ පැහැස පැහැස කෙළවර කරන්නෙමි'යි මෙසේ නැති. සුවිදුක් ප්‍රොණයෙන් මනනලද වැන්න, (කි පමණ කලෙකින්) සසර පිරිසත් කරනලද යැ අභිවැඩි නැත, උත්කමාවකම් නැති. යමසේ හුවටෙක් (ගලක් හෝ ගසක් මතුයෙහි සිට) දමන ලද්දේ වෙළුම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද සංඛාවන සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ''යි.

ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබෑවෙක් වී නම්, "ඇපි දෙදෙන සංඛාවන කොට සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරමහ''යි මම නො කියමි, නමුදු තෙල සස්තෙහි මහණුවම් නො කළ මා විසින් මහණුවම් කරන ලද, තුලුන්ගේ සස්තෙහි බබ්බරවස් නො විසූ මා විසින් බබ්බර වසන ලද, මෙහි ලා ඇපි දෙදෙන මැ සමසමයම්හ, සම බවට පැමිණියම්හ. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ අතිරේකය වැළිත් නග්න බව මුටු බව උච්චුපදහන කෙසරවුළු සිද්ධි යි. මම අභිදරුවන් විසින් සම්බාධ වූ ශයනයෙහි වසනුයෙමි කසිසදුන් වළදනුයෙමි මල්ගඳවිලෙවුන් ධරතූයෙමි රන්රිදී ඉවසනුයෙමි පරලොව දී මේ හවත් ශාස්තෘහු සමග සමසමගති ඇති වන්නෙමි ද ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දක්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි ද? හෙතෙම මේ 'අබ්‍රහ්මචරියවාසයෙකැ'යි මෙසේ දන එ සස්තෙන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ සතර වැනි අබ්‍රහ්මචරියවාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් අබ්‍රහ්මචරියයෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වෙසේ ද වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය නො සපයන්නේ ද එය යි. සඤ්ඤා, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ සතර අබ්‍රහ්මචරියවාසයෝ වදරනලද්දහු යැ, මේ සස්තෙහි විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

හවත් ආනාදයෙනි, ආශ්වර්යාව යැ, හවත් ආනාදයෙනි, අද්දුත යැ, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් යම් තැනෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ ද, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය ආරාධනය නො කරන්නේ ද (එබඳු වූ) අස්වැසිලි රහිත වූ මැ සිව් වැදෑරුම් අබ්‍රහ්මචරිය වාසයෝ වදරනලද්දහු යැ.

හවත් ආනාදයෙනි, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් යම් තැනෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ බ්‍රහ්මචරවස් නො වසන්නේ ද වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ ද එබඳු අස්වැසිලි රහිත වූ කවර සතර බබ්බරවස් කෙතෙක් වදරනලද්දහු ද?යි.

ඉධ සදක එකවේවා සථා සබ්බඤ්ඤ සබ්බදසාථි අපරිසෙසං ඤාණදසානං පටිජානාති: චරතො ච මේ තිට්ඨතො ච සුභතස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඤාණදසානං පච්චුපට්ඨිතනති. සො සුඤ්ඤවපි අගාරං පටිසති, පිණ්ඩවපි න ලභති, කුකකුරේපි ඛසති,¹ චණ්ඩනපි හඤ්ඤා සමාගච්ඡති, චණ්ඩනපි අසෙසන සමාගච්ඡති, චණ්ඩනපි ගොණෙන සමාගච්ඡති, ඉඤ්ඤාපි පුරිසස්සපි නාමවපි ගොතතවපි පුච්ඡති, ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමවපි මඤ්ඤවපි පුච්ඡති. සො කිමිදනති පුට්ඨො සමානො සුඤ්ඤං මෙ අගාරං පටිසිතබ්බං අභොසි, තෙන පාට්ඨිං. පිණ්ඩං මෙ අලභිබ්බං අභොසි, තෙන නාලථං. කුකකුරෙන ඛසිතබ්බං අභොසි, තෙනවති දට්ඨො. චණ්ඩන හඤ්ඤා සමාගතතබ්බං අභොසි, තෙන සමාගමං.² චණ්ඩන අසෙසන සමාගතතබ්බං අභොසි, තෙන සමාගමං. චණ්ඩන ගොණෙන සමාගතතබ්බං අභොසි, තෙන සමාගමං. ඉඤ්ඤාපි පුරිසස්සපි නාමවපි ගොතතවපි පුච්ඡතබ්බං අභොසි, තෙන පුච්ඡං. ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමවපි මඤ්ඤවපි පුච්ඡතබ්බං අභොසි, තෙනාපුච්ඡනති. තත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති: ‘අයං ඛො හවං සථා සබ්බඤ්ඤ සබ්බදසාථි—පෙ—අභොසි. තෙනා—පුච්ඡනති. සො අනුස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියනති, ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුඤ්ඤෙන පඨමං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකබ්බාතං, යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.’

පුන ච පරං සදක ඉධෙකවේවා සථා අනුස්සවිකො භොති අනුස්සව සවේවා. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතිහ පරමපරුග පිටකසම්පදය ධම්මං දෙසෙති. අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සදක සඤ්ඤානො අනුස්සවසච්චස්ස සුස්සුතවපි භොති, දුස්සුතවපි භොති. තථාපි භොති. අඤ්ඤථාපි භොති. යත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති: ‘අයං ඛො හවං සථා අනුස්සවිකො අනුස්සවසවේවා. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතිහ පරමපරුග පිටකසම්පදය ධම්මං දෙසෙති, අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො අනුස්සවසච්චස්ස සුස්සුතවපි භොති, දුස්සුතවපි භොති, තථාපි භොති, අඤ්ඤථාපි භොති. සො අනුස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියනති ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුඤ්ඤෙන දුතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකබ්බාතං, යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.’

පුන ච පරං සදක ඉධෙකවේවා සථා තකකි භොති විමංසි. සො තකකපරියාහතං විමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං ධම්මං දෙසෙති. තකකිස්ස ඛො පන සදක සඤ්ඤානො විමංසිස්ස සුතකකිතවපි භොති, දුතකකකිතවපි භොති, තථාපි භොති, අඤ්ඤථාපි භොති. තත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති: අයං ඛො හවං සථා තකකි විමංසි. සො තකකපරියාහතං විමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං ධම්මං දෙසෙති. තකකිස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො විමංසිස්ස සුතකකිතවපි භොති, දුතකකකි තවපි භොති, තථාපි භොති, අඤ්ඤථාපි භොති. සො අනුස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියනති ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුඤ්ඤෙන තතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකබ්බාතං යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය. වසනො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

1. ඛංසති - මජ්ඣම. 2. සමාගමං - මජ්ඣම.

සදකය, මෙලොවැ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් “ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්නා වූ ද නිදි වරන්නා වූ ද මට නිරතුරු දෙනදගිනාය එළැඹ සිටියේ යැ”යි නිරවශේෂ දෙනදගිනාය පිළින කෙරෙයි. භේ ශුන්‍යාගාරයට ද පිවිසෙයි, පිඬුවා ද නො ලබයි, ශුන්‍ය ද ඔහු ධහයි, සැඛ ඇතකු හා ද එක්වෙයි, සැඛ අසකු හා ද එක් වෙයි, සැඛ ගොනකු හා ද එක් වෙයි, ස්ත්‍රියක හේත් පුරුෂයකුගේත් නමුදු ගොකුදු විවාරයි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විවාරයි, භේ ‘මේ කීමෙකැ’යි විවාරන ලද්දේ මැ: “මා විසින් ශුන්‍යාගාරයට පිවිසියයුතු විය, එයින් පිවිසියෙමි; මා විසින් පිඬුවා නො ලදයුතු විය, එයින් නො ලත්මි; ශුන්‍යයා විසින් ධූර්ණියුතු විය, එයින් ධහගනලදුයෙමි; සැඛ ඇතකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්වීමි; සැඛ අසකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්වීමි; සැඛ ගොනකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක් වීමි; ස්ත්‍රියගේ ද පුරුෂයාගේ ද නමුදු ගොකුදු විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි”යි. එහි ලා සදකය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි: “මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම සවිඥ යැ සවිදර්ශී යැ නිරවශේෂ දෙනදගිනාය පිළින කෙරෙයි . . . ගම්හි දු නියමගම්හි දු නමුදු මග ද විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි”යි යෙයි. භේ “මෙ බබ්සර අස්වැසිලි නැතැ”යි මෙසේ දන ඒ බබ්සරන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සදකය, මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්නා වූ දන්නා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද පළමු වැනි අනාස්සාසික බ්‍රහ්මචරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ නමුදු න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

තවද සදකය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් ශ්‍රැතය ඇසිරි කෙළේ වෙයි, ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට ඇත්තේ වෙයි. භේ අනුශ්‍රවයෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරායෙන් පිටකසම්පත්තීන් දහම් දෙසයි. සදකය, අනුශ්‍රවය ඇසිරි කළ ඇසු දය සත්‍යය කොට ගත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, එසෙයිනුදු වෙයි, අන් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සදකය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේෂා කෙරෙයි : “මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම අනුශ්‍රවික ය, අනුශ්‍රවය සත්‍ය කොට ගත්තේ ය, භේ ශ්‍රැතියෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරායෙන් පිටකසම්පදයෙන් දහම් දෙසයි, ශ්‍රැතිය ඇසිරි කළ ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට ගත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසන ලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, එසෙයිනුදු වෙයි, අන් සෙයිනුදු වෙයි. භේ “මෙ බබ්සර අස්වැසිලි නැතැ”යි මෙසේ දන එ බබ්සරින් කලකිරී නික්ම යෙයි. සදකය, මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්නා වූ දන්නා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද දේ වැනි වූ අනාස්සාසිකබ්‍රහ්මචරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසන්නේ යැ වසන්නේ භෝ න්‍යාය වූ අනාවදාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

තවද සදකය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් තකියෙන් ගන්නේ වීමංසායෙන් ගන්නේ වෙයි. භේ තකියෙන් ගන්නාලද වීමංසාව අනුවගිය සිය වැටහීම වූ දහම් දෙසයි. සදකය, තකියෙන් ගන්නා වීමංසායෙන් ගන්නා ශාස්තෘහට වැළිත් මොනොවට තකී කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තකී කරන ලද්ද ද වෙයි, එසෙයිනුදු වෙයි, අන් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සදකය, විඥ වූ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : “මේ හවත් ශාස්තෘ වූකලී තකියෙන් ගන්නේ වෙයි, වීමංසායෙන් ගන්නේ වෙයි, භේ තකියෙන් ගන්නා ලද වීමංසාව අනුව ගිය ස්වයම් ප්‍රතිභානය වූ දහම් දෙසයි. තකියෙන් ගන්නා වීමංසායෙන් ගන්නා ශාස්තෘහට මොනොවට තකී කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තර්ක කරන ලද්ද ද වෙයි, එසෙයිනුදු වෙයි, අන් සෙයිනුදු වෙයි. භේ ‘මෙ බබ්සර අස්වැසිලි නැතැ’යි මෙසේ දන එ බබ්සරින් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සදකය, යම් සස්තෙකැ නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසා නම් වසනුයේ භෝ න්‍යාය වූ අනාවදා ධර්මය සම්පාදනය නො කෙරේ නම් මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්නා වූ දන්නා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද තුන් වැනි වූ අනාස්සාසික බ්‍රහ්මචරිය යි.

පුන ව පරං සන්දක ඉධෙකවෙවා සත්ථා මජ්ඣෙ හොති මොච්ඡිහො. සො මන්දතතා මොච්ඡිහතතා තථා තථා¹ පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො වාචා විකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං, ඵවමපි² මෙ නො, තථාපි³ මෙ නො, අඤ්ඤථාපි⁴ මෙ නො, නොතිපි මෙ නො, නො නොතිපි මෙ නොති. තනු සන්දක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති. අයං ඛො භවං සත්ථා මජ්ඣෙ මොච්ඡිහො, සො මන්දතතා මොච්ඡිහතතා තථා තථා පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං. ඵවමපි² මෙ නො, තථාපි³ මෙ නො, අඤ්ඤථාපි⁴ මෙ නො, නොතිපි මෙ නො, නො නොතිපි මෙ නොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බුභමචරියනති ඉති විදිති; තස්මා බුභමචරියා නිබ්බිජ්ජ පකකමති. ඉදං ඛො සන්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුඤ්ඤොන චතුස්ථං අනස්සාසිකං බුභමචරියං අකතානං, යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං න වසෙය්‍ය, වසනොතා වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

ඉමාති ඛො සන්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුඤ්ඤොන චතුස්ථං අනස්සාසිකාති බුභමචරියාති අකතානාති, යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං න වසෙය්‍ය වසනොතා වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලනති.

අච්ඡරියං හො ආනන්ද අබ්භුතං හො ආනන්ද, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුඤ්ඤොන චතුස්ථං අනස්සාසිකානෙව බුභමචරියාති අනස්සාසිකාති බුභමචරියාතීති අකතානාති. යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං න වසෙය්‍ය, වසනොතා වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං. යො පන සො හො ආනන්ද සත්ථා කිංවාදී කිම්කතාසි යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං වසෙය්‍ය, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලනති.

ඉධ සන්දක තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති 'අරහං සමමාසමබ්බුඤ්ඤො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුඤ්ඤො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං -පෙ- සං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පචෙදෙති -පෙ- මජ්ඣිකලාණං -පෙ- බුභමචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤතරංචි වා කුලෙ පචවාජාතො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුසං උපසමපජ්ජ විහරති. යස්මිං ඛො⁵ සන්දක සත්ථරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං⁶ අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුභමචරියං වසෙය්‍ය, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

1. තත්ථ තත්ථ - මජ්ඣං.
2. ඵවනතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. තථාතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. අඤ්ඤථාතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
5. ඛො පන - ස්‍යා.
6. උලාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

තවද සඤකය, මෙලොවු ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් මද නුවණැත්තේ වෙයි, අතිමුළු වෙයි. හේ මදනුවණැති බැවින් අතිමුළු බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුවස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මට (ලබ්ධි) නැති, එසේත් මට නැති, අන්සේත් මට නැති, 'නැතැ'යි දු මට නැති, 'නොනැතැ'යි දු මට (ලබ්ධි)නැතැ"යි වචනයෙන් වික්ෂේපයට අපයානිත්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙයි. එහි ලා සඤකය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ වූකලී මද නුවණැත්තේ යැ ඉතා මුළු යැ. හේ මද නුවණැති බැවින් ඉතා මුළු බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුවස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මට (ලබ්ධි)නැති, එසේත් මට නැති, අන්සෙයිනුත් මට නැති, 'නැතැ'යි දු මට නැති, 'නො නැතැ'යි දු මට නැතැ"යි වාචාවික්ෂෙපයට අමරාවික්ෂෙපයට පැමිණෙයි. හේ 'මෙ බබ්සර අස්වැසිලි නැතැ'යි මෙසේ දන එ බබ්සරින් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤකය, යම් සස්තෙකු නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසා නම් වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍ය ධර්මය සම්පාදනය නො කෙරේ නම් මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුන් විසින් වදරනලද සතර වැනි වූ අනාස්සාසික බ්‍රහ්මචරිය යි.

සඤකය, මොහු වූකලී ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද සතර අනාස්සාසික බ්‍රහ්මචරියයෝ යි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යයි.

ආශ්වයායෑ හවත් ආනාදයෙනි, ආශ්වයා යෑ හවත් ආනාදයෙනි, යම් පමණ ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් අනාස්සාසික වූ මෑ සතර බ්‍රහ්මචරිය කෙතෙක් 'අනාස්සාසික බ්‍රහ්මචරියයෝ' යයි වදරන ලද්දහු ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍ය ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි. හවත් ආනාදයෙනි, යම් සසුතෙකු නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර වසා නම්, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යධර්මය සම්පාදනය කෙරේ නම් ඒ ශාස්තෘ කිබඳු වාද ඇත්තේ ද, කුමක් කියන්නේ ද ? යි.

සඤකය, තරාගත වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණ ධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුඤ්ඤමත් ඇති ලෝක දන්නා වූ අනුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී වූ දෙවිච්චිසුතට ශාස්තෘ වූ භාග්‍යවත් බුදුහු මෙලොවු උපදිති. උන් වහන්සේ මේ සදේවක ලෝකය. . . . තුමු අභිඤයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. . . . මධ්‍යකලාණ වූ . . . බ්‍රහ්මචරියා පවසති. එ දහම ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති පුත්‍රයෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ අසයි, ... හෙතෙම විත්තයට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුච්ච කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වූ මෑ විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සඤකය, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර විශෙෂයක් ලබා නම් එ සස්තෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්සර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍ය ධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

පුන ච පරං සදක භික්ඛු විතකකවිචාරනං චූපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං උපසමපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සදක සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං¹ අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුගමචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සදක භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙකකතො ච විහරති -පෙ- තතියං ක්කානං උපසමපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සදක සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුගමචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සදක භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුකඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසමපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සදක සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං¹ අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුගමචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙ නිවාසානුස්සනිඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුස්සරති යස්මිං බො සදක සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුගමචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චූතූපපානඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති සො දිබ්බෙන චකුච්චා විසුඤ්ඤන අතිකකත්තමානුසිකෙන සතො පස්සති චචමානෙ උපපජ්ඣානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මිපගෙ සතො පජානාති. යස්මිං බො සදක සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසකකං බුගමචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

1. උලාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

තවද සංදකය, මහණ තෙම විතක්ඛිවාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සංදකය, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම්, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනාවදාධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

තවද සංදකය, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂක වැ ද වෙසෙයි, ... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සංදකය, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය ආරාධනය කරන්නේ යි.

තවද සංදකය, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . . . චතුර්ධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සංදකය, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

හෙතෙම මෙසෙයින් (විදර්ශනාපාදක චතුර්ධ්‍යාන) සිත පිරිසු වූ කල්හි පයඛාවදන කල්හි අභිගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සුචිතිවාසානුස්මාතිඤ්ඤායට සිත එළවයි. හෙතෙම අන්තකවිධ සුචිතිවාස සිහි කෙරෙයි, හෙමෙසේ යි : එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු . . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ සුචිතිවාස සිහි කෙරෙයි. සංදකය, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ ශාසනයෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

හෙ මෙසේ සිත පිරිසු වූ කල්හි පයඛාවදන කල්හි අනභිගණ කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුතිඋපපත්ති දන්තෘ පිණිස සිත එළවයි. හෙ මිනිසැස ඉක්මැසිටි විඤ්ඤධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදනා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නො මනා පැහැසටහන් ඇති මනා ගති ඇති නො මනා ගති ඇති සත්ත්වයන් දකියි. කම්භානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් දනගනියි. සංදකය, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශල ධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුතෙ කම්මනිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤායං විතතං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති අයං ආසව සමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පසස්ස කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණා ජාති, වුසිතං බුග්ගචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. යසම්මං බො සඤ්ඤ සත්ථි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනො වා ආරාධෙයා ඤ්ඤායං ධම්මං කුසලනාති.

යො පන සො භො ආනඤ්ඤ භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භභවසඤ්ඤාප්ඤා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. පරිභුඤ්ඤායා සො කාමෙති.

යො සො සඤ්ඤ භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භභවසඤ්ඤාප්ඤා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. අභබ්බො සො පඤ්චරානාති අජ්ඣාචරිතූං අභබ්බො ඛිණාසවො භික්ඛු සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙතූං, අභබ්බො ඛිණාසවො භික්ඛු අදින්නං ථෙයාසඛ්ඛාතං ආදුතූං, අභබ්බො ඛිණාසවො භික්ඛු මෙථුනං ධම්මං පතිසෙවෙතූං, අභබ්බො ඛිණාසවො භික්ඛු සම්පජානමුසා භාසිතූං, අභබ්බො ඛිණාසවො භික්ඛු සනතිධිකාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ඤාතූං සෙයාපාපි පුබ්බෙ අභාරියභූතො. යො සො සඤ්ඤ භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භභවසඤ්ඤාප්ඤා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. අභබ්බො සො ඉමානි පඤ්චරානාති අජ්ඣාචරිතූ'නති.

යො පන සො භො ආනඤ්ඤ භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භභවසඤ්ඤාප්ඤා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. තස්ස චරතො වෙච නිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඤ්ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතං: 'ඛිණා මෙ ආසවා'ති.

තෙන හි සඤ්ඤ උපමනො කරිස්සාමි, උපමායපිධෙකවෙච විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානනති. සෙයාපාපි සඤ්ඤ පුරිසස්ස හත්ථපාදු ඡින්නා, තස්ස චරතො වෙච නිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඡින්නා ච හත්ථපාදු. අපි ච බො පන තං පච්චවෙකම්මානො ජානාති: ඡින්නා මෙ හත්ථපාදුති. ඵලමෙච බො සඤ්ඤ යො සො භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භභවසඤ්ඤාප්ඤා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. තස්ස චරතො වෙච නිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඛිණාච ආසවා. අපි ච බො නං පච්චවෙකම්මානො ජානාති: ඛිණා මෙ ආසවාති.

හේ මෙසේ සිත පිරිසුදු කල්හි පයඛිච්ඡන කල්හි ක්ලෙශාචගණ රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්මණා වැ සිටි කල්හි නො සැලෙනබවට පැමිණි කල්හි ආසුච්ඡයඤ්ඤායට (විදුශිතා)සිත ඵලවයි. හෙ 'මෙ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්ඛසමුදය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්ඛනිරෝධ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මොහු ආසුච්ඡ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්ඡයමුදය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්චනිරෝධ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්චනිරෝධ ගාමිනීප්‍රතිපදා යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුච්ඡයෙනුදු විමුක්ත වෙයි, භවාසුච්ඡයෙනුදු සිත විමුක්ත වෙයි, අවිද්‍යාසුච්ඡයෙනුදු සිත විමුක්ත වෙයි. විමුක්ත කල්හි (ඵලක්ෂණයෙහි) 'විමුක්ත යැ' යන (ප්‍රත්‍යවේක්ෂා) ඤ්ඤා වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, සිවුමහින් කටයුතු කරනලද. මෙ බව පිණිස අනෙක් මාභිභාවනායෙක් නැතැ'යි දනගනී. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙවන් උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ සස්තෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බ්බසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ නායා වූ අනවදාධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

භවත් ආනාදයෙනි, ක්ෂය වූ ආසුච්ඡ ඇති වැස නිමවූ බ්බසර ඇති සියුමහින් කළ කරණි ඇති බහාතැලූ(ස්කන්ධ ක්ලේශ අභිසංස්කාර) බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන (කෙලෙසුන්ගෙන්) විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කාමයන් වළද ද?යි.

සඤ්ඤා, ක්ෂය වූ ආසුච්ඡ ඇති වැස නිමවූ බ්බසර ඇති සියුමහින් කළ කරණි ඇති බහා තැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කරුණු පසක් කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දන දන ප්‍රාණියකු දිවියෙන් ගලවන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ ස්තෙය සබ්බාත වූ නුදුන්දය ගන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ මෙමුද්‍රනධම්ම සේවන කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දන දන මුසවා කියන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ පෙර ගිහි වූ සෙයින් වස්තුකාමයන් සන්තිධිකොට වළදන්නට නො නිස්ස. සඤ්ඤා, ක්ෂියාසුච්ඡ වූ වැස නිම වූ බ්බසර ඇති සියුමහින් කළ ක්ෂ ඇති බහා තැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද, හේ මෙ පස් කරුණු කරන්නට නො නිසි වේ.

භවත් ආනාදයෙනි, ක්ෂියාසුච්ඡ වූ වැස නිම වූ බ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහා තැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්තා වූ ද නිදිවරන්තා වූ ද ඔහුගේ 'මාගේ ආසුච්ඡයෝ ක්ෂය වූහ'යි හැමද හැම කල්හි ඤ්ඤාභිත ඵලැඹිසිටියේ ද?යි.

එසේ වී නම් සඤ්ඤා, තොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙලොවැ ඇතැම් විඤ්ඤාසුච්ඡයෝ උපමායෙනුදු කියනලද්දෙහි අර්ථ දනගනිනි. යම්සේ සඤ්ඤා, පුරුෂයකු ගේ අත්පා සිදිනලද ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්තා වූ ද නිදිවරන්තා වූ ද ඔහුගේ හස්ත-පාදයෝ හැම කල්හි හැම විට සිදුනාලද්දහු මැ වෙති. එතෙකුදුවත් එය ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ 'මාගේ හස්තපාදයෝ සුන්හ'යි දනගනී. එසෙයින් මැ සඤ්ඤා, ක්ෂියාසුච්ඡ වූ වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහා තැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්තා වූ ද නිදිවරන්තා වූ ද ඔහුගේ හැම කල්හි ආසුච්ඡයෝ ක්ෂය වූහ මැ යි. එතෙකුදුවත් එය ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ 'මාගේ ආසුච්ඡයෝ ක්ෂය වූහ'යි දනගනී.

කීච ඛහුකා පන භො ආනන්ද ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ නිය්‍යාතාරොති. 'න ඛො සද්දක එකං යෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති. අඵ ඛො භියෙඤ්ච යෙ ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ නිය්‍යාතාරො'ති. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අඛහුතං භො ආනන්ද, න ච නාම සධම්මොක්කංසනා භවිස්සති න පරධම්මාවසාදනා² ආයතනෙ ච ධම්මදෙසනා. තාව ඛහුකා ච නිය්‍යාතාරො පඤ්ඤාසිස්සන්ති. ඉමෙ පනා'ඤ්චකා - පුඤ්ඤාමයාස පුඤ්ඤා. අනතානඤ්චො උක්කංසෙත්ති, පරෙ ච චම්භන්ති. තයො චෙව නිය්‍යාතාරො පඤ්ඤාපෙත්ති. සෙය්‍යපීදං: 'නන්දං චච්ඡං, කීසං සඛකිච්චං, මකඛලීගොසාල'න්ති.

අඵ ඛො සද්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං ආමනොසී : 'චරන්තු භොනොතා සමණේ ගොතමෙ බුහව්වරියවාසො, නදුති සුකරං අමෙහති ලාභසක්කාරසීලොකෙ පරිච්චජ්ඣ'න්ති. ඉතිහිදං සද්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං උදෙඤ්ඤාපෙසී භගවති බුහව්වරියෙති.

සද්දකසුඤ්ඤා ජට්ඨං.

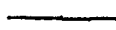

1. නපරධම්මචග්ගනා - මජ්ඣම, PTS

භවත් ආනන්දයෙනි, මෙසස්තෙනි නියතියානු (සසරින් නික්මගියානු) කීපමණ බොහෝ වෙන් ද?යි. සඳකය, එක් මැ සියක් නො වෙයි, දෙසියක් නො වෙයි, තුන්සියක් නො වෙයි, සාරසියක් නො වෙයි, පන්සියක් නො වෙයි, වැළිත් මෙ සස්තෙනි නියතියානු බොහෝ මැ යි. ආශ්වයානී යැ භවත් ආනන්දයෙනි, අද්ගුත යැ භවත් ආනන්දයෙනි, තමාගේ ලබ්ධිය නභා තැබීමෙන් නම් නො ද වන්නේ යැ මෙරමා ලබ්ධි හෙළා තැබීමෙන් නො වන්නේ යැ, කාරණයෙහි මැ ධර්මදේශනා වෙයි, එපමණ බොහෝ නියතියානු ද පැනෙති. මේ ආජීවකයෝ වැළිත් පුකුන් මළ මවගේ පුත්‍රයෝ යි. (ඔහු) තමා මැ උත්කම් කෙරෙති, මෙරමා ද ගරහති, නියතියානුන් කිදෙනකුන් මැ පනවති. ණේ මෙසේ යැ: 'නන්දවච්ඡ යැ කිසසධිකිච්ච යැ මක්ඛලිභොසාල යැ'යි.

එකල්හි සඳක පරිව්‍රාජක සියපිරිස් ඇමැකී යැ : "භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි බහිරවස් වසව, දන් අප විසින් ලාභසත්කාරශ්ලෝක හැරපියන්නට පහසු නො වේ." යයි. මෙසේ සඳකපරිව්‍රාජක සිය පිරිස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙහි උද්‍යෝග කරවී යයි.

සවැනි සඳක සූත්‍ර යි.

2. 3. 7

මහාසකුලදාසී සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා රාජගඟෙ විහරති වෙළචනෙ කලාදකනිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා මොරනිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසනති. සෙය්‍යපීදං: අන්තභාරො¹ චරවරො² සකුලදාසී ච පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරං ආදාය රාජගඟං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො භගවතො එතදභොසී: ‘අතිපඟො ඛො නාව රාජගඟෙ පිණ්ඩාය චරිතුං. යනුනාභං යෙන මොරනිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙනුපසඛකමෙය්‍යනති. අථ ඛො භගවා යෙන මොරනිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සඬ්ඨි නිසින්නො භොති උන්තාදිනියා උච්චාසඤ්ඤාසඤ්ඤා³ අනෙකවිතිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නියා. සෙය්‍යපීදං: ‘රාජකථං චොරකථං මහා මත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඬකථං අන්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉඤ්ඤකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවත්තකථං පුබ්බපෙනකථං නානන්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුදාකඛාසිකං ඉති භවාභවකථං’ ඉති වා.

අදාසා ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිඤ්ඤාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසී: ‘අපසඤ්ඤා භොනෙතා භොනතු මා භොනෙතා සඤ්ඤාකථං. අයං සමණො ගොතමො ආගච්ඡති. අපසඤ්ඤාකාමො ඛො පන සො ආයසමා අපසඤ්ඤා චණ්ණවාදී, අපෙචනාම අපසඤ්ඤා පරිසං විදිත්වා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤාදායා’ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අභෙසුං. අථ ඛො භගවා යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙනුපසඛකමි. අථ ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච: එතු ඛො භනෙත භගවා, ඤාගතං භනෙත භගවතො, චිරසං ඛො භනෙත භගවා ඉමං පරියායමකාසී යද්දං ඉධාගමනාය. නිසීදතු භනෙත භගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤානන්ති. නිසීදී භගවා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ. සකුලදාසී ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නීචං ආසනං ගඟෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකං භගවා එතදචොච:

---

1. {අන්තභාරා - මජ්ඣං.
 {අනුභාරො - සීඝ්‍ර, PTS.
 2. චරවරො - සීඝ්‍ර, චරතරො - ස්‍යා.
 3. {උච්චාසඤ්ඤාසඤ්ඤා - සීඝ්‍ර, මජ්ඣං.
 {උච්චාසඤ්ඤා, මහාසඤ්ඤා - PTS.

2. 3. 7

මහා සකුලුදායී සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤනිවාස නම් වූ වේඵලනගරයෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි බොහෝ වූ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ මොරනිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වෙසෙති, භෝමෙසේ යැ : “අන්තභාර ද වරධර ද සකුලුදායී පරිව්‍රාජක ද අනාච්ඡ ද ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ ද”යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය : “රජගහනුවර පිටු පිණිස සරනට තව ඉතා අලුයම. මම මොරනිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සකුලුදායී පරිව්‍රාජක කරා එළැඹෙන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමය වෙත එළැඹියහ. එසමයෙහි සකුලුදායී පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උස්හඬ මහඟඬ නඟන අනේකප්‍රකාර තීරස්ථිතකරා කරන මහපිරිවැජිපිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. ඒ කෙබඳු කලා යැ යත් : රජුන් පිළිබඳ කලා යැ සොරුන් පිළිබඳ කලා යැ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කලා යැ සේනා පිළිබඳ කලා යැ හසකලා යැ යුද්ධකලා යැ ආභාරකලා යැ පානකලා යැ වස්ත්‍රකලා යැ ගයනකලා යැ මාලාකලා යැ ගන්ධකලා යැ දෙතින් පිළිබඳ කලා යැ යානකලා යැ ග්‍රාමකලා යැ නිගමකලා යැ නගරකලා යැ ජනපදකලා යැ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳකලා යැ ගුරුන් පිළිබඳ කලා යැ වීරී පිළිබඳකලා යැ කුමඟසාන(පැන්තොට) කලා යැ පූර්වප්‍රේත(අතීතදෙති) කලා යැ නන් වැදෑරුම් නිර්ථක කලා යැ ලෝකායතකලා යැ සමුද්‍රාබ්‍යානකලා යැ (ශාශ්වත උච්චෙදදි) භවාභවකලා යැ යන මේ කලා යි.

සකුලුදායී පිරිවැජි දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් දුටුසේ යැ. දක සියපිරිස සන්හුන් කරවී : “භවත්ති, නිහඬ වෙත්වා, භවත්තු නහමක් හඬනගවු, මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ එකී, ඒ ආයුෂමත්තු වූකලී නිහඬ බව කැමැතියහ, නිහඬබැවි ගුණකියනුවහ. නිහඬ පිරිස දන එළැඹියැයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ”යි. එකල්හි ඒ පිරිවැජියෝ නිහඬ වූහ. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකුලුදායී පිරිවැජි කරා එළැඹියහ. එකල්හි සකුලුදායී පිරිවැජි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක්වා, සොමීනි, භාග්‍යවතුන්ට සොගත යැ, සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාස කළහ, සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඳුනාසේක්වා මේ අස්න පනවනලද”යි. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. සකුලුදායී පිරිවැජි එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සකුලුදායී පිරිවැජිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ :

කායනුඤ්ඤා උදයී එතරභි කථාය සන්තිසිත්තා? කා ච පන වො අනතරා කථා විසසකතාති? තිට්ඨතෙසා භනෙත කථා යාය මයං එතරභි කථාය සන්තිසිත්තා, නෙසා භනෙත කථා භගවතො දුලලභා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණ්ඤාය. පුරිමාති භනෙත දිවසාති පුරිමතරාති නානාතිත්ථියානං සමණ්ට්ඨාගමණානං කුතුහලසාලායං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං. අයමනතරා කථා උදපාදි: ලාභා වත භො අධ්‍යාමගමානං, සුලඤ්ඤා² වත භො අධ්‍යාමගමානං, යත්ථිමෙ සමණ්ට්ඨාගමණා සමිධිනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, රාජගහං වස්සාවාසං ඔසට්ඨා,³ අයමපි ඛො පුරණො කස්සපො සමිධි වෙච්ච ගණි ච ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වස්සාවාසං ඔසට්ඨො. අයමපි මකඛලිගොසාලො -පෙ- අජිතො කෙසකමඤ්ඤි -පෙ- පකුඛො කච්චායනො -පෙ- සඤ්ඤායො ඛෙලලට්ඨිපුත්තො⁴ -පෙ- නිගණේඨා නාතපුත්තො⁵ සමිධි වෙච්ච ගණි ච ගණාවරියො ච, ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වස්සාවාසං ඔසට්ඨො. අයමපි ඛො සමණො ගොතමො සමිධි වෙච්ච ගණි ච ගණාවරියො ච, ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වස්සාවාසං ඔසට්ඨො. කොනු ඛො ඉමෙස භවතං සමණ්ට්ඨාගමණානං සමිධිනං ගණිනං ගණාවරියානං ඤාතානං යසස්සිනං තිත්ථකරානං සාධුසම්මතානං ඛහුජනස්ස. සාවකානං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො. කථඤ්ඤා පන සාවකා සකකතා ගරුකතා⁶ උපනිස්සාය විහරන්ති?'

තත්‍රෙකච්ච එවමාහංසු: 'අයං ඛො පුරණො කස්සපො සමිධි වෙච්ච ගණි ච ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස. සො ච ඛො සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන පුරණං කස්සපං සාවකා සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො අනෙකසතාය පටිසාය ධම්මං දෙසෙති. තත්‍රඤ්ඤාතරො පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකො සඤ්ඤාකාසි: මා භොනෙතා පුරණං කස්සපං එතමත්ථං පුච්ඡන්ත්ථ. නෙසො එතං ජානාති, මයමෙතං ජානාම, අමෙහ එතමත්ථං පුච්ඡන්ත්ථ. මයමෙතං භවන්තානං' ඛ්‍යාකරිස්සාමාති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො ඛාභා පග්ගස්ස කන්දනෙතා න ලභති: අප්පසඤ්ඤා භොනෙතා භොනතු මා භොනෙතා සඤ්ඤාකත්ථ. නෙතෙ භවන්තෙ පුච්ඡන්ති. අමෙහ එතෙ පුච්ඡන්ති. මයමෙතෙසං ඛ්‍යාකරිස්සාමාති. ඛහු ඛො පන පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකා වාදං අරොපෙඤ්ඤා අපකකන්තා: 'න නං ඉමං ධම්මවිනයං අජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං අජානාමි, කිං නං ඉමං ධම්මවිනයං අජානිස්සසි? මිච්ඡාපට්ඨපනො තුමසි,

1. කායනුඤ්ඤා - සා.
 2. සුලඤ්ඤා ලාභා - සිඞ්ඞි, මජ්ඣ.
 3. උපගතො - සා.
 4. ඛෙලලට්ඨිපුත්තො - මජ්ඣ.
 5. { නාථපුත්තො - සිඞ්ඞි.
   { නාට්ඨපුත්තො - මජ්ඣ.
 6. ගරුකතා - මජ්ඣ.
 7. භවතං - PTS.

උදයි, දන් තෙපි කවර නම් කරුවෙකින් යුක්ත වැ උන්තු ද? කොප විසින් කවර නම් කරුවක් අධ්‍යාප්ත කරනලද ද?යි. වහන්ස, තෙල කරුවා තිබියේවා, ඇපි දන් යම් කරුවා යෙකින් යුක්ත වැ උන්තමෝ නම් වහන්ස, තෙල කරුවා පසුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඇසීමට දුලබ නො වෙයි. වහන්ස, ඊයේ පෙරෙයිද දිනයන්හි කුතුහලශාලායෙහි රැස්වැ හුන් නානාතීර්ථක ශ්‍රමණශ්‍රාවණයන් අතුරෙහි මේ අතුරු කරුවා උපත : “භවත්ති, අභුමගද දෙරටවැසියනට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක. භවත්ති, අභුමගද දෙරටවැසියනට ඒකාන්තයෙන් මනා ලාභයෙක. යම් තැනෙක ප්‍රවුච්ඡ සමුභ සධ්‍ධාගත සධ්‍ධසයා ඇති ආචාරගණ ඇති ගණ්‍යුරු වූ ප්‍රසිද්ධ වූ නැගීසිටි යශස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූ මේ ශ්‍රමණශ්‍රාවණයෝ රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ (රැස්වූහ) ද ඒ අභුමගද දෙරට යි. මේ පුරණකාශ්‍යප ද සධ්‍ධසයා ඇත්තේත් ගණ ඇත්තේත් ගණාවායභි වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති තීර්ථකර වූයේත් බොහෝදෙනාට මැනැවැ යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හෙ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යැ. මේ මක්ඛලි-ගෝසාලද . . . . අභිත කේසකම්බලී ද. . . පකුධ කව්වායන ද . . . සඤ්ජය බෙල්ලවිඨි-පුත්ත ද . . . නිගණ්ඨ නාතපුත්ත ද සධ්‍ධසයා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණ්‍යුරු වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති තීර්ථකර වූයේත් බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යැ. මේ ශ්‍රමණගෞතම ද සධ්‍ධසයා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණාවායභි වූයේත් ප්‍රකට වූ යශස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යි. මේ සධ්‍ධසයා ඇති ගණයා ඇති ගණ්‍යුරු වූ ප්‍රකට වූ යශස් ඇති වූ ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූ භවත් මහණබමුණන් අතුරෙහි කවරෙක් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත ගුරුකෘත මානිත පුච්ඡන වෙ ද? කෙසේ නම් ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කොට ගරුකාර කොට ඇසිරි කොට වෙසෙත් ද?යි.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ පුරණකාශ්‍යප සධ්‍ධසයා ඇත්තේ ද ගණ ඇත්තේ ද ගණාවායභි ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශස් ඇත්තේ යැ ලබ්ධිකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. එතෙකුදු වත් හේ ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පුච්ඡන නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ, පුරණකාශ්‍යප සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නො ද ඇසිරි කොට වෙසෙත්. පෙර පුරණකාශ්‍යප නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි පුරණකාශ්‍යපගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් “භවත්ති තෙල කරුණ නහමක් පුරණකාශ්‍යප විචාරව, තෙලෙ එය නො දනි, ඇපි එය දක්‍රමිභ, තෙල කරුණ අප විචාරව, ඇපි තෙල කරුණ භවත්තට ප්‍රකාශ කරමිභ”යි. හඬ නැගී යැ. පෙර පුරණකාශ්‍යප දෙඅත් බැඳ හඬ නඟනුයේ “භවත්ත නිභඬ වෙන්ව භවත්ත නහමක් හඬ නඟවු, කුලුහු භවතුන් නො පුච්චස්ති, කුලුහු අප පුච්චසින්, ඇපි කුලුනට ප්‍රකාශ කරමිභ”යි හඬ නඟනුයේ අවකාශ නො ලැබෙයි. පුරණකාශ්‍යපගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නඟා නික්ම ගියහ : “තෙපි මෙ සස්ත නො දන්නහු යැ, මම මෙ සස්ත දනිමි, කිම තෙපි මෙ සස්ත දන්නහු ද? තෙපි මිථ්‍යාප්‍රතිපත්තවවු, මම සමාස් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අභිසංහිත යැ, කොපගේ වචනය අභිසංහිත නො වෙයි,

අහමස්මි සමමාපට්ඨපනො. සහිතං මේ, අසහිතං තෙ. පුරෙවච්චතීයං පච්ඡා අචච, පච්ඡාවච්චතීයං පුරෙ අචච, ආචිණ්ණං¹ තෙ විපරාචතතං. ආරොපිතො තෙ වාදො, නිඤ්ඤිතොසි, චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිඤ්ඤධෙහි² වා සචෙ පභොසි³ති. ඉති පුරණො කස්සපො සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන පුරණං කස්සපං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. අකකුචෙඨා⁴ ච පන පුරණො කස්සපො ධම්මකොකාසෙනාති.

එකච්ච එවමාහංසු : අයමපි ඛො මකඤ්චි ගොසාලො -පෙ- අජිතො කෙසකම්බලී⁵ -පෙ- පකුඛො කච්චායනො-පෙ- සඤ්ජයො ඛෙලලට්ඨි පුනො-පෙ-නිගණේඨා නානපුනො සඛසි චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤානො යසසසි තිත්තරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස. සොච සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන නිගණේඨා නානපුනං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං නිගණේඨා නානපුනො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තනුඤ්ඤතරො නිගණේඨා නානපුනස්ස සාවකො සද්දමකාසි : ‘මා භොනො නිගණේඨං නානපුනං එතමත්ථං පුච්ඡත්ථ, තෙසො එතං ජානාති, මයමේතං ජානාමි, අමේභ එතමත්ථං පුච්ඡත්ථ, මයමේතං භවන්තානං ඛාකරිස්සාමා’ති. භුතපුබ්බං නිගණේඨා නානපුනො ඛාහා පග්ගස්ස කඤ්ඤො න ලභති. අප්පසද්ද භොනො ගොනකු, මා භොනො සද්දමකත්ථ, තෙතෙ භවන්තෙ පුච්ඡන්ති, අමේභ එතෙ පුච්ඡන්ති, මයමේතං ඛාකරිස්සාමා’ති. ඛහු ඛො පන නිගණේඨා නානපුනස්ස සාවකා වාදො ආරොපෙතො අපකකන්තා : ‘න තිං ඉමං ධම්මවිනං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනං ආජානාමි, තිං තිං ඉමං ධම්මවිනං ආජානිස්සසි? මච්ඡාපට්ඨපනො තම්බසි, අහමස්මි සමමාපට්ඨ-පනො, සහිතං මේ, අසහිතං තෙ, පුරෙවච්චතීයං පච්ඡා අචච, පච්ඡා වච්චතීයං පුරෙ අචච, ආචිණ්ණෙන විපරාචතතං, ආරොපිතො තෙ වාදො නිඤ්ඤිතොසි, චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිඤ්ඤධෙහි වා සචෙ පභොසිති. ඉති නිගණේඨා නානපුනො සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො න ච පන නිගණේඨං නානපුනං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. අකකුචෙඨා ච පන නිගණේඨා නානපුනො ධම්මකොකාසෙනා’ති.

එකච්ච එවමාහංසු : ‘අයං ඛො සමිණො ගොතමො සඛසි චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤානො යසසසි තිත්තරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස. සොච ඛො සාවකානං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො. සමිණඤ්ච පන ගොතමං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං සමිණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තනුඤ්ඤතරො සමිණස්ස ගොතමස්ස සාවකො උකකාසි. තමේනඤ්ඤතරො සමුගච්චාචී ජණ්ණකෙ⁶ ඡට්ටසි⁶ අප්පසද්ද ආයසො භොතු, මායසමා සද්දමකාසි, සත්ථා නො භගවා ධම්මං දෙසෙති’ති. යස්මිං සමිණෙ සමිණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති.

1. අභිචිණ්ණං - සිඹු, මජ්ඣං. 2. නිඤ්ඤධෙහි - සා. 3. අකකුචො. 4. කෙසකම්බලො - මජ්ඣං. 5. ජනනුකෙන - සිඹු. 6. ඡට්ටසි - සා.

පළමු කියයුක්ත පසු වැ කීවහ යැ, පසු වැ කියයුක්ත පළමු කීවහ යැ, තොපගේ ආච්ඡය (දිගුකලක් ප්‍රභූත කළ දය) පෙරැලිණ. තොපට වාද නඟන ලද, නිග්‍රහ කරන ලද වඩු, වාදයෙන් මිදෙනුවට ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වවුනම් නිවේෂ්ටන කරව"යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් පුරණකාශාප ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූජිත නො වෙ. ශ්‍රාවකයෝ පුරණකාශාප සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නො ඇසිරි කෙරෙත්. පුරණකාශාප ස්වභාවාත්‍රෝශයෙන් ආත්‍රෝශ කරනලද්දේ ද වෙ" යයි.

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ මක්බලි ගෝසාල ද . . . . අර්ඪ කේසකම්බලි ද . . . පකුධකම්බාන ද . . . සඤ්ජය බෙල්ලවිධිපුත්ත ද . . . නිගණ්ඨනාතපුත්ත ද සධසයා ඇත්තේ ද වෙයි, ගණ ඇත්තේ ද වෙයි, ගණාවායාඪී ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශස් ඇත්තේ යැ කීර්ඪකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් මැනැවැ යි සම්මත යි. භේ ද ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූජිත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට නො ද වෙසෙත්. පෙර නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍ර නොයෙක් සිය ගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍රගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් : "භවත්සු තෙල කරුණ නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍ර නො විචාරවු, තෙල එය නො දනී, ඇපි තෙල කරුණ දනුම්භ, තෙල කරුණ අප විචාරව, ඇපි තෙල කරුණ භවත්තට පවසම්භ"යි හඬ නැඟී යැ. පෙර නිගණ්ඨනාතපුත්ත දෙඅත් බැඳ හඬ නඟනුයේ : "භවත්සු නිහඬ වෙත්වා, භවත්සු නඟමක් හඬ නඟවු, තුලුහු භවතුන් නො විචාරති, තුලුහු අප විචාරති, ඇපි තෙල කරුණ පවසම්භ"යි කියාත් අවකාශ නො ලැබෙයි. වැළිත් නිගණ්ඨනාතපුත්තගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නඟා නික්ම ගියහ : "තෙපි මේ සස්න නො දන්නහු යැ. මම මේ සස්න දනිමි, කිම තෙපි මේ සස්න දන්නහු ද? තෙපි මිථ්‍යාප්‍රතිපත්ත වඩු යැ, මම සමාක් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අරීසංහිත යැ තොපගේ වචනය අරීසංහිත නො වෙයි, පළමු කියයුක්ත පසු වැ කීවහ යැ, පසු වැ කියයුතු පළමු කීවහ යැ, තොපගේ ආච්ඡය පෙරැලිණ, තොපට වාදරොපිත යැ, නිග්‍රහ කරන ලදුවහු යැ, වාදමොක්ෂ පිණිස ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වවු නම් නිවේෂ්ටන කරව"යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් නිගණ්ඨනාතපුත්ත ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූජිත නො වෙයි, ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නොද ඇසුරු කෙරෙති, නිගණ්ඨනාතපුත්ත ධර්මාත්‍රෝශයෙන් ආත්‍රෝශ කරනලද්දේ ද වෙ" යයි .

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : "මේ ශ්‍රමණ ගෞතම සඟුන් ඇත්තේ වෙයි, ගණ ඇත්තේ වෙයි, ගණාවායාඪී වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශස් ඇත්තේ යැ ලබ්ධිකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. භේ වැළිත් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ පූජිත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතම සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්. පෙර ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් කැසි හඬ නැඟී. එක්තරා සමුම්භර මහණෙක් "ආයුෂ්මත් නිහඬ වෙවා, ආයුෂ්මත් නඟමක් හඬ නඟව, අපට ශාස්තෘ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසති" ඔහු දණමඬලෙහි ගැටී. යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ

නෙව නසමිං සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකානං ඩිපිතසඤ්ඤා වා හොති උක්කාසිතසඤ්ඤා වා. තමෙන ජනකායො පච්චාසිංසමානරූපො පච්චුපට්ඨිනො හොති: 'යං නො භගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං නො සොස්සාමා'ති. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසො චාතුමමභාපථෙ බුද්ධං මධුං¹ අනෙඝකං පපිලෙය්‍ය² තමෙන මහාජනකායො පච්චාසිංසමානරූපො පච්චුපට්ඨිනො අස්ස. එවමෙවං යසමිං සමයෙ සමණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. නෙව නසමිං සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකානං ඩිපිතසඤ්ඤා වා හොති උක්කාසිතසඤ්ඤා වා, තමෙන මහාජනකායො පච්චාසිංසමානරූපො පච්චුපට්ඨිනො හොති: යං නො භගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං නො සොස්සාමාති. යෙපි සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා සමුගමවාරිති සමපයොජේතා සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවතතනති, තෙපි සජ්ඣ වණණවාදිනො හොතති, ධම්මස්ස වණණවාදිනො හොතති, සබ්බස්ස වණණවාදිනො හොතති. අත්තගර්භිනො යෙව හොතති අනඤ්ඤගර්භිනො: මයමෙවෙත්ථ³ අලකඛිකා, මයං අපපුඤ්ඤා යෙ මයං එවං සාවකානෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා නාසක්ඛිමභ යාවජ්චං පරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බුගමචරිතං චරිතුනති. තෙ ආරාමිකභුතා වා උපාසකභුතා වා පඤ්චුසු සික්ඛාපදෙසු සමාදාය වතතනති. ඉති සමණො ගොතමො සාවකානං සක්කතො ගරුකතො මාතිතො පුජිතො, සමණඤ්ච පන ගොතමිං සාවකා සක්කතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති.

කති පන නං උදුසි, ධම්මෙ සමනුපස්සාසි යෙහි මම සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජේන්ති, සක්කතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති?

පඤ්ච ඛො අහං හනෙත භගවති ධම්මෙ සමනුපස්සාමි යෙහි භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජේන්ති, සක්කතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච:

භගවා හි හනෙත, අප්පාභාරො අප්පාභාරතාය ච වණණවාදි යමපි හනෙත භගවා අප්පාභාරො අප්පාභාරතාය ච වණණවාදි⁴ ඉමං ඛො අහං හනෙත. භගවති පඨමං ධම්මං සමනුපස්සාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජේන්ති, සක්කතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං හනෙත භගවා සනතුචේඨා ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසනතුචේඨා ච වණණවාදි. යමපි හනෙත, භගවා සනතුචේඨා ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසනතුචේඨා ච වණණවාදි. ඉමං ඛො අහං හනෙත භගවති දුතියං ධම්මං සමනුපස්සාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජේන්ති, සක්කතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති.

---

1. බුද්ධමධුං - මජ්ඣං.
 2. {උපිලෙය්‍ය - සිඹු.
 {පිලෙය්‍ය - මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS.
 3. මයමෙවමහා - ඉ. මජ්ඣං. ස්‍යා.
 4. යමපි හනෙත භගවා අප්පාභාරෙ අප්පාභාරතාය වණණවාදි-PTS. (උභං)

ශ්‍රාවකයන්ගේ කිවිසි හඬක් වෙවයි උකැයි හඬක් වෙවයි නො මැ වෙයි. ජනකාය පතාගෙන මෙන් ඔහු වෙත එළැඹිසිටියේ වෙයි : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් දහමක් අපට දේශනා කරනසේක් ද, එය අසමහ"යි. යමගේ නම් පුරුෂයෙක් සතර මං සන්ධි-යෙක්හි නිමැයි දඹුවැල්බෑ මියක් මිරිකා දෝනෝ ද, මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් තුලුහු වෙත එළැඹිසිටියේ වෙ ද, එසෙයින් මැ යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියණන් ඇති පිරිස්හි දහම දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ගේ කිවිසි හඬක් හෝ උකැයි හඬක් නො මැ වෙයි. මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් දහමක් දේශනා කරන සේක් ද, එය අසමහ"යි තුලුහු වෙත එළැඹිසිටියේ වෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙකුත් සමුම්සරුන් හා සමග අල්පමාත්‍ර විවාද කොට ගෙන ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට ගිහි වෙත් ද, ඔහු දු ශාස්තෘන් වහන්සේ ගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති, ධම්මයෙහි ගුණ කියන්නාහු වෙති, සධ්‍යයාගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති. 'ඇපි මැ මෙහි නිශ්ශ්‍රීකයමහ, ඇපි අල්පපුණ්‍ය ඇතියමහ, ඇපි මෙවන් සොධ්‍යාත ධම්මිතයෙහි පැවිදි වැ දිවිහිම කොට පිරිපුන් පිරිසුදු බඹසර රක්තට නො හැකි වූමහ"යි අනෙකකු නො ගරහන්නාහු තමා මැ ගරහන්නාහු වෙති. ඔහු ආරාමික වූවාහු හෝ උපාසක වූවාහු හෝ පඤ්චශික්ෂාපදයන් සමාදන් වැ ගෙන දිවි රකිති. මෙසෙයින් ශ්‍රමණ ගෞතම ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ පුජිත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සත්කාර ගරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්" යයි.

උදයි, තෙපි 'යම් ධම් කෙනකුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට මා නිසා වෙසෙත් ද එබඳු වූ කෙනෙක් දහම දක්නහු ද? යි.

වහන්ස, යම් ධම් කෙනකුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මම භාග්‍ය-වතුන් කෙරෙහි එබඳු දහම පසක් දක්මි. කවර පසෙක යත් :

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, 'භාග්‍යවත්හු අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ' යන යම් කරුණෙක් ඇද්ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පළමු වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිතරවීවර ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතිරිතර වීවරසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිතරවීවරප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතිරිතරවීවරසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි මේ දෙ වන දහම දක්මි.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති තතියං ධම්මං සම්නුපස්සාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙත්ති පුජෙත්ති, සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත. භගවති චතුත්ථං ධම්මං සම්නුපස්සාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙත්ති පුජෙත්ති, සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා පවිච්ඡේතො පවිච්චෙකස්ස ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා පවිච්ඡේතො පවිච්චෙකස්ස ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්චම් ධම්මං සම්නුපස්සාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙත්ති පුජෙත්ති සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරන්ති. ඉමෙ ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්චධම්මෙ සම්නුපස්සාමි යෙති භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙත්ති පුජෙත්ති සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරන්ති.

අප්පාභාඤේ සමඤ්ඤො ගොතමො අප්පාභාරතාය ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං¹ මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසි, සාවකා කොසකාභාරාපි අඛිඤ්කොසකාභාරාපි ඛෙලු-වාභාරාපි අඛිඤ්ඛෙලුවාභාරාපි අහං ඛො පනුදාසි, අප්පෙකද ඉමිනා පනෙතන සමතිතතිකමපි භුඤ්ජාමි, හිග්ගොපි භුඤ්ජාමි. අප්පාභාඤේ සමඤ්ඤො ගොතමො අප්පාභාරතාය ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදාසි, මම සාවකා කොසකාභාරාපි අඛිඤ්කොසකාභාරාපි ඛෙලුවාභාරාපි අඛිඤ්ඛෙලුවාභාරාපි, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සන්තුට්ඨො සමඤ්ඤො ගොතමො ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර-විචරසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සක්කන්තො ගරුකන්තො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසි, සාවකා පංසුකුලිකා ලුඛවිචරධර තෙ සුසානා වා සඛිකාරකුට්ඨා වා පාපඤ්ඤා² වා නන්තකාති උච්චිතිකා³ සඛිකාපිං කරිකා ධාරෙත්ති. අහං ඛො පනුදාසි, අප්පෙකද ගහපති-විචරති⁴ ධාරෙමි දලහාති යත්ථ ලුඛාති අලාපුලොමසාති⁵. සන්තුට්ඨො සමඤ්ඤො ගොතමො ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර විචර සන්තුට්ඨියා

1. ගරුං කරෙය්‍යං - මජ්ඣං. 2. පාපඤ්ඤාති - සිඹු.
3. උච්චිතිකා - සිඹු. 4. ගහපතාති විචරති - ස්‍යා, PTS
5. { සත්ථලුඛාති අලාපුලොමසාති - මජ්ඣං.
සුත්තලුඛාති අලාපුලොමසාති - ස්‍යා.

තවද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරපිණ්ඩපාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතරිතරපිණ්ඩපාතසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියවනුවහ. වහන්ස, යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරපිණ්ඩපාතප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතරිතරපිණ්ඩපාත සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ තුන් වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතරිතරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියනුවහ. යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරසේනාසනප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතරිතර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම්, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ සතර වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විවේක ඇතියහ, උපධිවිවේකයෙ(නිවනෙ) හි ද ගුණකියනුවහ. යම් භෙයකින් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විවේක ඇති සේක් ද උපධිවිවේකයෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පස් වන දහම දක්මි. වහන්ස, මම 'යම් ධම් කෙනතුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද' ඒ මේ දහම්පස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි දක්මි'යි.

ඉදින් උදයී, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාර බැවිනි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජන කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයී, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සරළවක් පමණ අහර වළදන්නාහු ද අඩ සරළවක් පමණ අහර වළදන්නාහු ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළදන්නාහු ද අඩබෙලි ගෙඩියක් පමණ අහර වළදන්නාහු ද ඇත. උදයී, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ මේ පාත්‍රයෙන් මුඛවිට යටහිර දක්වා වූ අහර ද වළදමි, අධික ව ද වළදමි. ඉදින් උදයී, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයී, සරළවක් පමණ අහර වළදන්නා වූ ද අඩ සරළවක් පමණ අහර වළදන්නා වූ ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළදන්නා වූ ද අඩ බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළදන්නා වූ ද යම් මාගේ ශ්‍රාවක කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ. සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයී, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරවීචර ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරවීචර-සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාරකරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයී, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පසුල් දරන්නාහු රළසිවුරු දරන්නාහු ඇත. ඔහු සොහොනින් වෙවයි කසළගොඩින් වෙවයි අවුණුදෙරින් වෙවයි මහලුපිළි අවුලාගෙන සහළසිවුරු කොට ධරති. උදයී, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ යම් සිවුරෙකැ රළුහු ලඹුලොම් බඳු වේ ද එබඳු වූ, දළ ගැහැවිසිවුරු ධරමි. ඉදින් උදයී, ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරවීචරප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරවීචරසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ

ච වණ්ණවාදිති. ඉති චෙ මං උද්ධමි සාවකා සකකරෙය්‍යං. ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උද්ධමි, මම සාවකා පංසුකුලිකා ලුබ්ච්චරධරු තෙ සුසානා වා සඛකාරකුචා වා පාපණීකා වා නන්තකාති උච්චන්තා සඛසාපිං කරිතා ධාරෙන්නි, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සනතුට්ඨා: සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨියා ච වණ්ණවාදිති ඉති චෙ මං උද්ධමි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උද්ධමි සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදනචාරිනො උඤ්ඤපකෝ වතෙ රතා, තෙ අන්තර්ගරං පවිට්ඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියන්ති. අහං ඛො පනුද්ධමි, අපෙපකද නිමන්තනෙපි භුඤ්ජාමි සාලිනං ඔදනං විචිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකඛ්‍යඤ්ජනං. සනතුට්ඨා: සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨියා ච වණ්ණවාදිති ඉති චෙ මං උද්ධමි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උද්ධමි මම සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදනචාරිනො උඤ්ඤපකෝ වතෙ රතා, අන්තර්ගරං පවිට්ඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියන්ති, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සනතුට්ඨා: සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන, ඉතරීතරසෙනාසනසනතුට්ඨියා ච වණ්ණවාදිති ඉති චෙ මං උද්ධමි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උද්ධමි, සාවකා රුකඛච්චුලිකා අබ්බොකාසිකා, තෙ අට්ඨමාසෙ ඡන්තං න උපෙන්නි. අහං ඛො පනුද්ධමි, අපෙපකද කුචාගාරෙසුපි විහරමි උලලින්නාවලිතෙතසු නිවාතෙසු චුසිතභග්ගලෙසු¹ පිහිතවාතපාතෙසු. සනතුට්ඨා: සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසනතුට්ඨියා ච වණ්ණවාදිති ඉති චෙ මං උද්ධමි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උද්ධමි මම සාවකා රුකඛච්චුලිකා අබ්බොකාසිකා තෙ අට්ඨමාසෙ ඡන්තං න උපෙන්නි. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

1. උච්චපකෙ - PTS. උඤ්ජාසකෙ - මජ්ඣ. උච්චාපකෙ වතෙත - සා.
2. චුසිතභග්ගලෙසු - මජ්ඣ.

කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පසුල් දරන්නාහු ද රථසිටුරු දරන්නාහු ද, ඔහු සොහොනින් වෙවයි කසළ ගොඩින් වෙවයි අවුණුදෙරින් වෙවයි මහලුපිළි (හිරා) අවුලා ගෙන සහලසිටුරු කොට දරත් ද ඔහු මට මෙ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරපිණ්ඩපාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර පිණ්ඩපාතසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පිණ්ඩපාති-කඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඩුසිභා යන්නාහු ඇවිලිලි අඟරෙහි ඇලුණාහු ඇත, ඔහු ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනොනුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසති. උදයි, මම් වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ නිමන්ත්‍රණයෙහි දු නොයෙක් සුප ඇති නොයෙක් ව්‍යාඤ්ජන ඇති නිවුඩු හළ හැල් බත් වළදම්. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර පිණ්ඩපාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරපිණ්ඩපාතසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පිණ්ඩපාතිකඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඩු සිභා යන්නාහු ඇවිලිලි අඟරෙහි ඇලුණාහු වෙත් ද ,ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනොනුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසත් ද, ඔහු මට මෙ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරසේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් රුක්ඛ මූලිකඩග ඇත්තාහු අඛණ්ඩාසිකඩග ඇත්තාහු ඇත. ඔහු අට මසක් කල් සියන් යටට නො එළැඹෙත්. උදයි, මම් වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ ඇතුළත පිටත පිරියම් කළ වළහන ලද වාතප්‍රවේශ ඇති මොනොවට පැහැසු අඟුළු ඇති පියන ලද වාකවුළු ඇති කුළුගෙහි දු වෙසෙමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් රුක්ඛමූලිකඩග ඇත්තාහු අඛණ්ඩාසිකඩග ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු අටමසක් කල් සියන් යටට නො එළැඹෙත් ද, ඔහු මට මෙකරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

පවිච්ඡේදනා සමණෝ ගොතමෝ පවිච්චෙකස්ස ච වණණවාදීති ඉති වෙ මං උද්ධි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උද්ධි සාවකා ආරඤ්ඤකා පනතසෙනාසනා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති අජේඛාගහෙනා විහරන්ති. තෙ අනුඤ්ඤාසං² සබ්බමජේඛ මභරන්ති පාඨමොක්ඛද්දෙසාය. අහං ඛො පනුද්ධි අපොකද ආකිණේණා විහරමි භික්ඛුභි භික්ඛුභීභි උපාසකෙහි උපාසිකාහි රඤ්ඤා³ රුජමහා- මනෙහෙති නිජ්ඣගෙහි නිජ්ඣගසාවකෙහි. පවිච්ඡේදනා සමණෝ ගොතමෝ පවිච්චෙකස්ස ච වණණවාදීති ඉති වෙ මං උද්ධි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. තෙ තෙ උද්ධි මම සාවකා ආරඤ්ඤකා පනතසෙනාසනා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති අජේඛාගහෙනා⁴ විහරන්ති අනුඤ්ඤාසං සබ්බමජේඛ මභරන්ති පාඨමොක්ඛද්දෙසාය. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.

ඉති ඛො උද්ධි, න මම සාවකා ඉමෙහි පඤ්ච ධම්මෙහි සකකරෙන්නති. ගරුකරෙන්නති මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරන්ති.

අජී ඛො උද්ධි, අඤ්ඤා ච පඤ්ච ධම්මා ගෙහි⁵ මම සාවකා⁶ සකකරෙන්නති ගරුකරෙන්නති මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච:

ඉච්චුද්ධි, මම සාවකා අභිසිලො සමාචාරෙහි: සීලවා සමණෝ ගොතමෝ පරමෙන සීලකඛනෙන සමන්තාගතොති යමජුද්ධි⁷ මම සාවකා⁸ අභිසිලො සමාචාරෙහි: සීලවා සමණෝ ගොතමෝ පරමෙන සීලකඛනෙන සමන්තාගතොති. අයං ඛො උද්ධි, පඨමො ධම්මො ගෙන මම සාවකා⁹ සකකරෙන්නති ගරුකරෙන්නති. මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකතා ගරුකතා උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උද්ධි, මම සාවකා අභිකකනෙන ඤ්ඤාදස්සනෙ සමාචාරෙහි. ජානංගෙවාහ සමණෝ ගොතමෝ ජානාමීති, පස්සංගෙවාහ සමණෝ ගොතමෝ පස්සාමීති, අභිඤ්ඤා සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අනභිඤ්ඤාය, සනිද්දනං සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අනිද්දනං, සප්පාටිහාරියං සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අප්පාටිහාරියන්ති. යමජුද්ධි මම සාවකා අභිකකනෙන ඤ්ඤාදස්සනෙ සමාචාරෙහි. ජානංගෙවාහ සමණෝ ගොතමෝ

---

1. {ආරඤ්ඤාවනපඤ්ඤා - PTS.
 {අරඤ්ඤාවනපඤ්ඤා - මජ්ඣං.
 2. අනුඤ්ඤාසං - ස්‍යා.
 3. රඤ්ඤා - PTS
 4. අජේඛාගහෙනා - මජ්ඣං.
 5. ගෙහි පඤ්ච ධම්මෙහි - මජ්ඣං ස්‍යා.
 6. මම සාවකා - PTS ස්‍යා.
 7. යමජුද්ධි - ස්‍යා, යමපනුද්ධි - PTS.
 8. මම සාවකා - සීලී, ස්‍යා, PTS

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ආරණ්‍යකාඩග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු ඇත. ඔහු වනසෙනසුනට වනසෙහි දුරසෙනසුනට වනසෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙති. ඔහු අඩමසක් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙති. උදයි, මම වූකලී ඇතැම් දවසෙකැ මහණුන් විසින් මෙහෙණන් විසින් උවසුවන් විසින් උවැසියන් විසින් රජු විසින් රජමහඇමැතියන් විසින් කීර්තියන් විසින් කීර්තශ්‍රාවකයන් විසින් ආකුල වැ වෙසෙමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් ආරණ්‍යකාඩග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු වෙත් ද, වනසෙනසුනට වනසෙහි දුර සෙනසුනට වනසෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙත් ද, අඩමසක් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙත් ද, ඔහු මෙකරුණින් මට සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වන්නාහ'යි.

මෙසෙයින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මට මෙ පස් කරුණින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා නො කෙරෙති, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා නො වෙසෙත්.

උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද එබඳු වූ අනෙකුදු කරුණු පසෙක් ඇති, කවර පසෙක යත් :

උදයි, මෙසස්තෙහි ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙති. උදයි, යම්භෙයකින් ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද, උදයි, 'යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ පළමු වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, ශ්‍රාවකයෝ සඵඤ්ඤාදර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙති : 'ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දනිමි කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දක්තේ මැ දක්මි කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නොවැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අහෙතුක වැ නො වැ සහෙතුක වැ දහම් දෙසා'යි. යම් භෙයකින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ : 'ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දනිමි කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දක්තේ මැ දක්මි කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නො වැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අහේතුක වැ නො වැ සහේතුක වැ දහම් දෙසා'යි සඵඤ්ඤා දර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙත් ද, උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ ම සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ දෙවන කරුණ වෙයි.

ජානාමිති. පසංගෙවාහ සමණො ගොතමො පසසාමිති. අභිඤ්ඤාය සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනභිඤ්ඤාය, සනිදුනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනිදුනං, සප්පාටිභාරියං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අප්පාටිභාරියනති. අයං ඛො උදයි, දුතියො ධම්මො, යෙන මම සාවකා සකකරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙන්නති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, මම සාවකා¹ අධිපඤ්ඤාය සමහාවෙනති: පඤ්ඤාචා සමණො ගොතමො පරමෙන පඤ්ඤාකඛිකෙන සමන්තා-ගතො. තං වත අනාගතං වා වාදපථං න දකඛති උප්පන්නං වා පරප්පවාදං න සහධම්මෙන සුතිශක්ඛිතං නිශ්ශණ්ඨිස්සතීති² නෙතං ධානං විජ්ජති. තං කිං මඤ්ඤාසී උදයි? අපි නු මෙ සාවකා ඵලං ජානන්තා, ඵලං පසන්තා අන්තරන්තර් කථං ඕපාතෙග්ගන්ති? නො ගෙනං හතෙත. න ඛො පනාහං උදයි සාවකෙසු අනුසාසනිං පච්චාසිංසාමි අඤ්ඤාදඤ්චි මමංගෙව සාවකා අනුසාසනිං පච්චාසිංසන්ති. යමපුදයි³ මම සාවකා අධිපඤ්ඤාය සමහාවෙනති පඤ්ඤාචා සමණො ගොතමො පරමෙන පඤ්ඤාකඛිකෙන සමන්තාගතො. තං වත අනාගතං වා වාදපථං න දකඛති උප්පන්නං වා පරප්පවාදං න සහධම්මෙන සුතිශක්ඛිතං නිශ්ශණ්ඨිස්සතීති² නෙතං ධානං විජ්ජති. අයං ඛො උදයි, තුතියො ධම්මො, යෙන මම සාවකා¹ සකකරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙන්නති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, මම සාවකා යෙන දුකෙඛන දුකෙඛාතිණ්ණො දුකඛපරෙතා තෙ මං උපසඛකමිතො දුකඛං අරියසච්චං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුකඛං අරියසච්චං පුච්චො ව්‍යාකරෙමි, තෙසාහං විතතං ආරුධෙමි පඤ්ඤාසී වෙය්‍යාකරණෙන. තෙ මං දුකඛසමුදයං -පෙ- දුකඛ-නිරෝධං -පෙ- දුකඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුකඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං පුච්චො ව්‍යාකරෙමි, තෙසාහං විතතං ආරුධෙමි පඤ්ඤාසී වෙය්‍යාකරණෙන. යමපුදයි³, මම සාවකා යෙන දුකෙඛන දුකෙඛාතිණ්ණො දුකඛපරෙතා තෙ මං උපසඛකමිතො දුකඛං අරියසච්චං පුච්ඡන්ති, තෙසාහං දුකඛං අරියසච්චං පුච්චො ව්‍යාකරෙමි. තෙසාහං විතතං ආරුධෙමි පඤ්ඤාසී වෙය්‍යාකරණෙන. තෙ මං දුකඛසමුදයං -පෙ- දුකඛනිරෝධං -පෙ- දුකඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුකඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං පුච්චො ව්‍යාකරෙමි. තෙසාහං විතතං ආරුධෙමි පඤ්ඤාසී වෙය්‍යා-කරණෙන. අයං ඛො උදයි, චතුතො ධම්මො, යෙන මම සාවකා සකකරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙන්නති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පට්ඨපදා යථාපට්ඨපන්නා මෙ සාවකා චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙන්ති. ඉච්චදයි භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තනු ච පන මෙ සාවකා ඔහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපාතනා විහරන්ති.

1. මම සාවකා - ස්‍යා, PTS. 2. නිශ්ශණ්ඨිස්සති - ස්‍යා, PTS.
3. යමපුදයි - ස්‍යා. යමපනුදයි - PTS.

තවද උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි (තත්වැසිනුවණෙහි) සම්භාවන කෙරෙහි "ඉමණ ඥාතම ප්‍රඥ ඇත්තේ යැ, උත්තම ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත යැ, 'ඒ අනාගත වාදපථය හෝ නො දක්නේ යැ උපන්නා වූ හෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිග්‍රහ කරන ලද කොට නො නිගන්නේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනෙයි." උදයි, එය කීමැ'යි හඟී ද? මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දක්නාහු අතුරුකරෙහි කපා ඔවත් ද?යි. තෙල කරුණ නො වේ මැ යි වහන්ස, උදයි, මම වැළිත් ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි අනුශාසනාව නො පතමි. ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රාවකයෝ මාගෙන් මැ අනුශාසනාව පතති. යම් භෙයකින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද : "ඉමණ ඥාතම ප්‍රඥවත් යැ, උත්තම වූ ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත යැ, ඒ' අනාගත වාදපථය හෝ නො දක්නේ යැ උපන්නා වූ හෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිග්‍රහ කරන ලද කොට නො නිගන්නේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනේ" යයි. උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ තුන්වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවාහු දුකින් මැඩුණාහු ද, ඔහු මා කරා එළැඹ දුඃඛායාසිසතාය පුළුවක්ති, මම ඔවුන් විසින් දුඃඛායාසිසතාය පුළුවක්තාලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. ඔහු මා දුඃඛසමුදය . . . දුඃඛනිරෝධය . . . දුඃඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදයාසිසතාය පුළුවක්ති, මම ඔවුන් විසින් දුඃඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදයාසිසතාය පුළුවක්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. යම් භෙයකින් උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවාහු දුකින් මැඩුණාහු ද ඔහු මා කරා එළැඹ දුඃඛායාසිසතාය පුළුවයිත් ද, මම ඔවුන් විසින් දුඃඛායාසිසතාය පුළුවක්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, මම ප්‍රශ්න ව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන් ගේ සිත් ගනිමි ද ඔහු මා දුඃඛසමුදය . . . දුඃඛනිරෝධය . . . දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදයාසිසතාය පුළුවයිත් ද, මම ඔවුන් විසින් දුඃඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදයාසිසතාය පුළුවක්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද , මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි ද, උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් මේ වූ කලී ඒ සතර වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද යැ; යථාප්‍රතිපන්න වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සිව්වන් වඩති : උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඤ්‍ය ඇති වැ සිහි ඇති වැ කාය සධ්ව්‍යාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසායන් දුරු කොට කයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. චේද්‍යාවන්හි . . . චිත්තයෙහි . . . ධර්මයන්හි කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඤ්‍ය ඇති වැ සිහි ඇති වැ ධර්ම සධ්ව්‍යාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසායන් දුරු කොට ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී වැ වෙසෙයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චපාරමී සධ්ව්‍යාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා චන්තාරො සමමප්පධානෙ භාවෙනති ඉඩුදුසි, භික්ඛු අනුප්පත්තානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පත්තානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පගානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති. පදහති. අනුප්පත්තානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පත්තානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා චන්තාරො ඉද්ධිපාදෙ භාවෙනති. ඉඩුදුසි භික්ඛු ඡන්දසමාධි-පධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි —පෙ— චිත්තසමාධි —පෙ— විමංසාසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පඤ්චන්ද්‍රියාති භාවෙනති. ඉඩුදුසි භික්ඛු සද්ධිඤ්ඤා භාවෙති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. විරියඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— සතිඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— සමාධිඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවෙති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසාන පාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පඤ්චබලාති භාවෙනති. ඉඩුදුසි, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. විරියබලං භාවෙති—පෙ—සතිබලං භාවෙති —පෙ— සමාධිබලං භාවෙති —පෙ— පඤ්ඤාබලං භාවෙති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසාන පාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා සත්තබොජ්ඣකිභෙග භාවෙනති. ඉඩුදුසි, භික්ඛු සති-සමොජ්ඣකිභං භාවෙති විවෙකනිසයිතං විරාගනිසයිතං නිරෝධනිසයිතං වොසග්ගපරිණාමිං ධම්මවිචයසමොජ්ඣකිභං භාවෙති —පෙ— විරිය-සමොජ්ඣකිභං භාවෙති —පෙ— පිතිසමොජ්ඣකිභං භාවෙති —පෙ— පසඤ්ඤා සමොජ්ඣකිභං භාවෙති —පෙ— සමාධිසමොජ්ඣකිභං භාවෙති —පෙ— උපෙකාසමොජ්ඣකිභං භාවෙති විවෙකනිසයිතං විරාගනිසයිතං නිරෝධනිසයිතං වොසග්ගපරිණාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අරියං අවසිඛිකං මග්ගං භාවෙනති. ඉඩුදුසි, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති, සමමාසධකප්පං භාවෙති, සමමාවාචං භාවෙති, සමමාකම්මන්තං භාවෙති, සමමාආජීවං භාවෙති, සමමාවායාමිං භාවෙති, සමමාසතිං භාවෙති, සමමාසමාධිං භාවෙති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සමාසක් ප්‍රධානයන් වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ නූපත් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස කත්තුකමාසනා කුසලවිජ්ජය උපදවයි, ප්‍රයෝග කෙරෙයි, වියභිය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියභිය කෙරේ. උපන් ලමු අකුසල්දහම් දුරු කරන පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියභිය කෙරේ. නූපත් කුසල්දහම් උපදනා පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියභිය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. උපන් කුසල් දහම් සිටුනා පිණිස නො නස්නා පිණිස බහුල බව පිණිස විසුලබව පිණිස වඩනා පිණිස පිරිසුන් බව පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියභිය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාසන රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සාද්ධිපාදයන් වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ ජ්ජාධිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධානසංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වඩයි. වියභිධිපතිසමාධියෙන්. . . . විත්තාධිපති සමාධියෙන් . . . විමංසාධිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වඩයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාසන රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද, යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චෙත්දියයන් වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුචන-සුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධෙත්දිය වඩයි, . . . විශෙඤ්චිය වඩයි . . . සමාකීන්දිය වඩයි . . . සමාධිත්දිය වඩයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඤ්ඤාත්දිය වඩයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාසන අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චබලයන් වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධාබලය වඩයි . . . විශබලය වඩයි . . . සමාකිබලය වඩයි . . . සමාධිබලය වඩයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඤ්ඤාබලය වඩයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාසන අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සජත බෝධාසනියන් වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ කල්ලේඔපරිත්‍යාග හා නිච්ඡාලමිඛන සධ්ධාසන වොස්සත්භයට පිරිනැමෙනසුලු සමාතිසම්බෝධාසනිය වඩයි. . . . ධම්මිචය සම්බෝධාසනිය වඩයි . . . වියභිය සම්බෝධාසනිය වඩයි . . . ප්‍රීතිසම්බෝධාසනිය වඩයි . . . ප්‍රමුඛධිසම්බෝධාසනිය වඩයි . . . සමාධිසම්බෝධාසනිය වඩයි. විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ වොස්සත්භයට පිරිනැමෙනසුලු උපේක්ෂාසම්බෝධාසනිය වඩයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානාය ද අභිඤ්චාරම් ද වූ අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ ආයභිඅභ්චාධික මාර්ගය වඩති. උදයී, මෙ සස්තෙනහි මහණ සමාග්දාසිචිය වඩයි, සමාසක් සංකල්පය වඩයි, සමාග්චවනාය වඩයි, සමාසක්කමාන්තය වඩයි, සමාගාචීවය වඩයි, සමාග්ච්චායාමය වඩයි, සමාසක්සමාතිය වඩයි, සමාසක්සමාධිය වඩයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානාය සහ අභිඤ්චාරම් සධ්ධාසන රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

සුභ ව පරං උද්ග්ගි, අක්ඛන්ධා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා අවධි විමොක්ඛෙ භාවෙනති. රූපි රූපානි පසස්ති. අයං පඨමො විමොක්ඛො. අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤි ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති. අයං දුතියො විමොක්ඛො. සුභනෙච්ච අභිමුත්තො භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො. සබ්බසො රූපසඤ්ඤනං සමතිකකමම පටිඝසඤ්ඤනං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤනං අමනසිකාරා ‘අනනො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චතුස්ථො විමොක්ඛො. සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායත්තං සමතිකකමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං පඤ්චමො විමොක්ඛො. සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායත්තං සමතිකකමම ‘නච්චි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චිඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං ඡට්ඨො විමොක්ඛො. සබ්බසො ආකිඤ්චිඤ්ඤායත්තං සමතිකකමම නෙච්චසඤ්ඤානාසඤ්ඤායත්තං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං සත්තමො විමොක්ඛො. සබ්බසො නෙච්චසඤ්ඤානාසඤ්ඤායත්තං සමතිකකමම සඤ්ඤාචේදසිත්තරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං අවධිමො විමොක්ඛො. තත්ථ ව පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපත්තා විහරන්ති.

සුභ ව පරං උද්ග්ගි, අක්ඛන්ධා මයා සාවකානං පටිපදා යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා අවධි අභිභායත්තනාති භාවෙනති. අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති පටිත්තානි සුචණ්ණදුඛඛණණාති. තාති අභිභුය්ස ජානාමි පසාමිති ඵලංසඤ්ඤි භොති. ඉදං පඨමං අභිභායත්තං.

අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති අපමාණානි සුචණ්ණදුඛඛණණාති. තාති අභිභුය්ස ජානාමි පසාමිති ඵලංසඤ්ඤි භොති. ඉදං දුතියං අභිභායත්තං.

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති පටිත්තානි සුචණ්ණදුඛඛණණාති. තාති අභිභුය්ස ජානාමි පසාමිති. ඵලංසඤ්ඤි භොති. ඉදං තතියං අභිභායත්තං.

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති අපමාණානි සුචණ්ණදුඛඛණණාති. තාති අභිභුය්ස ජානාමි පසාමිති ඵලංසඤ්ඤි භොති. ඉදං චතුස්ථං අභිභායත්තං.

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති නීලානි නීලවණණාති නීලනිදසස්සනාති නීලනිභාසාති. සෙය්සථාපි නාම උමාපුප්ඨං නීලං නීලවණණං නීලනිදසස්සනං නීලනිභාසං සෙය්සථාපි වා පන තං වජ්ඣං ඛාරණසෙය්සකං උභතොභාගවිමච්චං¹ නීලං නීලවණණං නීලනිදසස්සනං නීලනිභාසං² ඵචමෙචං. අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤි ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤා රූපානි පසස්ති නීලානි නීලවණණාති නීලනිදසස්සනාති නීලනිභාසාති. තාති අභිභුය්ස ‘ජානාමි පසාමි’ති ඵලංසඤ්ඤි භොති. ඉදං පඤ්චමං අභිභායත්තං.

1. අත්ථගමා - සිමු.
2. උභතොභාගවිමච්චං - PTS.
3. නීලදසස්සනං නීලභාසං - PTS.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට විමෝක්ෂයන් වඩති : රූපධ්‍යාන ඇත්තේ (බාහිර) රූපයන් (ධ්‍යාන ඇසින්) දකී. මේ පළමු වන විමෝක්ෂය වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ (තමාගේ කේශාදියෙහි නො ඉපැදවූ රූපධ්‍යාන ඇත්තේ) බාහිර රූපයන් දකී. මේ දෙවන විමෝක්ෂය වෙයි. (වණ් කසියෙහි) ශුභ යයි අධිචුක්ත වූයේ වෙයි, මේ තුන් වන විමෝක්ෂය වෙයි. සඵලකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්ම ප්‍රතිසංඥවත් ගේ අස්තඛගමයෙන් (නැසීමෙන්) නානාත්වසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ'යි ආකාශනාඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සතර වන විමෝක්ෂය වෙයි. සඵලකාරයෙන් ආකාශනාඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාන අනන්ත යැ'යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ පස් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සඵලකාරයෙන් විඤ්ඤාණ ඤ්චායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ ස වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සඵලකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්ම නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සත් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සඵලකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඥවේදයිතනිරෝධය උපදවා වෙසෙයි. මේ අට වැනි විමෝක්ෂය වේ. එහි දු මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානය හා අභිඤ්චාරම් සධ්ධ්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට අභිභායතනයන් වඩති : අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර (නො වැඩු) වූ සුවණ්(පරිභුද්ධ) දුච්ඤ් (අපරිභුද්ධ) වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පළමු වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ (වැඩුණු) වූ සුවණ් දුච්ඤ් වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ දෙ වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර වූ සුවණ් දුච්ඤ් වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ තුන් වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුච්ඤ් වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ සතර වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නීලනිදඹන (නො මුසු නිල්වත්) වූ නීලප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්සේ නම් උමා (දියමෙරලිය) කුසුම නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නීලනිදඹන වූයේ නීලප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්සේ හෝ කසිරට උපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නීලනිදඹන වූයේ නීලප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නීලනිදඹන වූ නීලප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පස් වැනි අභිභායතන යැ.

අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම කණ්ණිකාරපුප්ඵං පිතං පිතවණ්ණං පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං. සෙය්‍යථාපි වා පන නං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං පිතං පිතවණ්ණං පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසස්සාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං ඡට්ඨං අභිභාගතනං.

අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස ලොභිතකානි ලොභිතකවණ්ණානි ලොභිතකනිදස්සනානි ලොභිතකනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම බණ්ඩුජ්වකපුප්ඵං ලොභිතකං ලොභිතකවණ්ණං ලොභිතකනිදස්සනං ලොභිතකනිභාසං. සෙය්‍යථාපි වා පන නං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං ලොභිතකං ලොභිතකවණ්ණං ලොභිතකනිදස්සනං ලොභිතකනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස ලොභිතකානි ලොභිතකවණ්ණානි ලොභිතකනිදස්සනානි ලොභිතකනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය 'ජානාමි පසස්සාමි'ති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං සත්තමං අභිභාගතනං.

අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස ඔදුතානි ඔදුතවණ්ණානි ඔදුතනිදස්සනානි ඔදුතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම ඔසසිතාරකා ඔදුතා ඔදුතවණ්ණා ඔදුතනිදස්සනා ඔදුතනිභාසා. සෙය්‍යථාපි වා පන නං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං ඔදුතං ඔදුතවණ්ණං ඔදුතනිදස්සනං ඔදුතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතනං අරූපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසස්ස ඔදුතානි ඔදුතවණ්ණානි ඔදුතනිදස්සනානි ඔදුතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසස්සාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං අට්ඨමං අභිභාගතනං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා දසකසිණාසතතානි භාවෙත්ති. පඨවිකසිණ-මෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤං අධො තිරිසං අදායං අප්පමාණං. ආපො කසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-තෙජෝකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-වාගොකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-නීලකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-පිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ලොභිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ඔදුතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ආකාසකසිණ-මෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤං අධො තිරිසං අදායං අප්පමාණං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤා-චෝසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් කභපැහැති කසාවන් වූ නුමුසු කභපැහැති කභකැලුම් ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. යම්සේ නම් කිණිහිරි කුසුම කසාවැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුමුසු කභපැහැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ ද, තවද යම්සේ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය කසාවැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුමුසු කසාවැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ වෙ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් කසාවැ ඇති කසාවන් වූ නුමුසු කසාවැ ඇති කසා කැලුම් ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන සංඥ ඇති වෙයි. මේ ස වැනි අභිභායකත යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් ලෙහෙපැහැ වූ ලේවන් වූ ලෝභිතනිද්ධන වූ ලෝභිතප්‍රභා ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. යම්සේ නම් බදුවද කුසුම ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිතනිද්ධන වූයේ ලෝභිතප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්සේ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිතනිද්ධන වූයේ ලෝභිතප්‍රභා ඇත්තේ වෙ ද එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් ලෙහෙපැහැති ලේවන් වූ ලෝභිතනිද්ධන වූ ලෝභිතප්‍රභා ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ සත් වැනි අභිභායකත යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අවදන(සුදු) වූ අවදනවන් වූ අවදනනිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. යම්සේ නම් දවහත් තරුව අවදන වූයේ අවදනවන් වූයේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්සේ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය අවදන වූයේ අවදනවණ් ඇත්තේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අවදන වූ අවදනවණ් ඇති අවදන නිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන මෙබදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ අට වැනි අභිභායකතය යි. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍ධාන විණ්ණවසි බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද, යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ දස කසිණයකතයන් වඩති. ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ පඨවිකසිණය දනගනී. ඇතැමෙක් ආපොකසිණය දනගනී . . . . ඇතැමෙක් තේජෝ කසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් වායෝකසිණය දනගනී . . . . ඇතැමෙක් නිලකසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් පිතකසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් ලෝභිතකසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් ඔදනකසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් ආකාසකසිණය දනගනී . . . ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ විඤ්ඤාණකසිණය දනගනී. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් වූ විණ්ණවර්ගවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද, ඒ වූ පරිදි පිළිපත් මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර ධ්‍යානයන් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුසල්දහමින් වෙන් මෑ වෑ විතකිසහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, හේ මෙ මෑ කරජකය විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. මෙ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නො පහස්නාලද කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්සේ උදයි, දක්ෂ වූ නැහැවියෙක් හෝ නැහැවි අතැවැයියෙක් හෝ කස්ලොහොතලියෙකැ නහනුසුනු එව දියෙන් ඉස ඉස තෙමා ද, ඒ නහනුපිඩ ස්නෙහය අනුවගියේ ස්නෙහයෙන් මෑඬුණේ ඇතුළත පිටත ස්නෙහයෙන් පහසනලද්දේ නො වැගිරෙනසුලු වන්නේ ද, එසෙයින් මෑ උදයි, මහණ තෙම මෙ මෑ කය විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි විචේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස්නාලද කිසි තෑනක් නො වන්නේ යෑ.

තවද උදයි, මහණ තෙම විතකිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මෑ කය සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහළ කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්සේ උදයි, නැගි උල්පත් ඇති දියවිලෙක් වෙ ද, එ විල්හි පෙරදිග දිය එන මහෙක් නො මෑ වෙයි. පැළ දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, උතුරුදිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, දකුණු දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, මේසය ද කලින් කල මැනැවින් වැසිදහර නො වස්නේ යෑ. එතෙකුදු වත් එ මෑ දියවිලින් සිහිල් දියදහර නැඟි එ මෑ දියවිල සිහිල්දියෙන් තෙමා ද භාත්පසින් තෙමා ද පුරවා ද භාත්පසින් පහසා ද එ හැම කොටසින් යුතු දියවිල්හි සිහිල්දියෙන් නො පහළ කිසි තෑනක් නො වන්නේ ද, එසෙයින් මෑ උදයි, මහණ තෙම මෙ මෑ කය සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහළ තෑනක් නො වන්නේ යෑ.

තවද උදයි, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මෑ කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි, එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහළ කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්සේ උදයි, උදුල්විලෙකැ වෙවයි පියුම් විලෙකැ වෙවයි පඬෙරවිලෙකැ වෙවයි ඇතැම් උදුල් හෝ පියුම් හෝ පඬෙර හෝ දියෙහි උපන්නාහු දියෙහි වැඩුණාහු දියෙන් නො නැහැණාහු ඇතුළත ගැලී වැඩුණාහු ද, ඕහු අග සිට මුල තෙක්

මූලා සිතෙන මාරිතා, අභිසත්තානි පරිසත්තානි¹ පරිපුරානි පරිපුටානි.² න නෙසං³ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපපලානං වා, පදුමානං වා, පුඤ්ඤිකානං වා සිතෙන මාරිතා අපුට්ඨං අස්ස. එවමෙව ඛො උද්ධි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතිකෙන සුඛෙන අභිසඤ්ඤති පරිසඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපුට්ඨති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතිකෙන සුඛෙන අපුට්ඨං ගොති.

පුන ච පරං උද්ධි, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ඛගමා⁴ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසිනෙතා ගොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපුට්ඨං ගොති. සෙය්‍යථාපි උද්ධි, පුරිසො ඕදනෙන චජේන සසීතං පාරුපිත්ථා නිසිනෙතා අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඕදනෙන චජේන අපුට්ඨං අස්ස. එවමෙව ඛො උද්ධි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසිනෙතා ගොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපුට්ඨං ගොති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිපත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උද්ධි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා ඵලං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතුමමහා-භුතිකො⁵ මාතාපෙත්තිකසමභාවො ඕදනකුමමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදන-පරිමද්දනභෙදනවිද්ධිංසනධම්මො, ඉදඤ්ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සීතං ඵත්ථ පටිබ්බං⁶ සෙය්‍යථාපි උද්ධි මණ්ඨි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසසනෙතා සබ්බාකාරසම්පනෙතා, තත්‍රස්ස සුත්තං ආච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදනං වා පඤ්ඤුසුත්තං වා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හජේ කරිත්ථා පච්චවේකෙඛය්‍යා: අයං ඛො මණ්ඨි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසසනෙතා සබ්බාකාරසම්පනෙතා, තද්දං සුත්තං ආච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදනං වා පඤ්ඤුසුත්තං වාති. එවමෙව ඛො උද්ධි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ඵලං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතුමමහාභුතිකො මාතාපෙත්තික-සමභාවො ඕදනකුමමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධිංසන-ධම්මො. ඉදඤ්ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සීතං ඵත්ථ පටිබ්බන්ති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිපත්තා විහරන්ති.

1. අභිසත්තානි - පරිසත්තානි - සිමු, මජ්ඣ.
2. පරිපුට්ඨානි - සිමු.
3. නාස්ස - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.
4. අත්ඛගමා - සිමු.
5. වාතුමමහාභුතිකො - මජ්ඣ, ස්‍යා.
6. පටිබ්බං - ස්‍යා.

සිහිල් දියෙන් තෙමුණාහු භාත්පයින් තෙමුණාහු පිරුණාහු භාත්පයින් පැහැසුණාහු වෙන් ද, ඒ සියලු අවයව ඇති උත්පලයන්ගේ හෝ පදමයන්ගේ හෝ පුණ්ඩරිකයන්ගේ හෝ සිහිල් දියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. එ සෙයින් මැ උදයි, මහණ තෙම මෙ මැ කය නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලෑ මැ සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ නැසීමෙන් උපේක්ෂායෙන් උපන් ස්මාති පාරිශුද්ධිය ඇති වතුරිධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයඝ්වදක වූ සිතින් ස්පඨ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සකල ඔරියෙහි පරිශුද්ධ වූ පයඝ්වදක වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් හෙළපිළියෙන් හිස සහිත වැ පෙරෙවැ හුන්නේ වෙ ද ඔහුගේ සකල ඔරියෙහි හෙළපිළියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ ද එ සෙයින් මැ උදයි මහණ තෙම මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයඝ්වදක වූ සිතින් ස්පඨ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි පරිශුද්ධ වූ පයඝ්වදක වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වෙ. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධායත විණ්ඩගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දනගනිති : මාගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහා භූතයෙන් නිපන්නේ මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් හටගත්තේ බතින් කොමුයෙන් වැඩුණේ අනිත්‍යස්වභාව ඇත්තේ ඉලීම් පිරිමැදීම් බිදීම් විසිරීම් පියවී කොට ඇත්තේ යැ. මා ගේ මෙ විඤ්ජාය වැළිත් මෙ වාතුමහාභූතික කයෙහි නිශ්ශ්‍රිත වූයේ යැ මෙහි ප්‍රතිබද්ධ වූයේ යැ. යම්සේ උදයි වෙරළමිණ සුඤ්ඤ වූයේ ජාතිමත් වූයේ අභ්ජාසු වූයේ මැනැවින් පිරියම් කෙළේ පැහැපත් වූයේ ප්‍රසන්න වූයේ සථාකාරසම්පන්න වූයේ වෙ ද එහි නිල් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලෙහෙවත් වෙවයි සුදු වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි හුයක් අවුණන ලද වන්නේ යැ. එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අත්හි ලා විමසන්නේ යැ : "මෙ වෙරළමිණ වූකලී සුඤ්ඤ යැ ජාතිමත් යැ අවැස් ඇත්තේ යැ මොනොවට පිරියම් කෙළේ යැ පැහැපත ප්‍රසන්න යැ සථාකාර සම්පන්න යි. නිල්වත් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලේවත් වෙවයි සුදුපැහැ වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි මෙ හුය අවුණන ලද"යි. එ සෙයින් මැ උදයි මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දනිති : "මා ගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපත, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් හටගත්තේ යැ බත් කොමුයෙන් වැඩුණේ යැ අනිත්‍යස්වභාව ඇත්තේ ඉලීම් පිරිමැදීම් බිදීම් විසිරීම් සැහැවී ඇත්තේ යැ. යළි මාගේ මෙ විඤ්ජාය මෙ සිරුරෙහි නිශ්ශ්‍රිත යැ. මෙහි බැඳුණේ යැ"යි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධායත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථපටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමහා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනනති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛහපච්චබ්බිං අභිනිඤ්ඤිං¹ සෙය්‍යථාපි උදුසි, පුරිසො මුඤ්ඤා මහා ඊසිකං² පට්ඨාගෙය්‍ය. තස්ස ඵචමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඊසිකා³, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඊසිකා³ මුඤ්ඤා කෙච්ච ඊසිකා පට්ඨාලහාති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි පුරිසො අසිං කොසියා පට්ඨාගෙය්‍ය⁴. තස්ස ඵචමස්ස: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියා කෙච්ච අසි පට්ඨාලෙහාති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි, පුරිසො අභිං කරණඛා උඤ්ඤාය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං අභි, අයං කරණඛා, අඤ්ඤා අභි, අඤ්ඤා කරණඛා, කරණඛා කෙච්ච අභි උඤ්ඤායෙති. ඵචමෙච ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමහා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනනති. රූපිං මනෝමයං සබ්බඛහපච්චබ්බිං අභිනිඤ්ඤිං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිපපත්තා විහරන්ති.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකවිහිතං ඉඤ්ඤිං පච්චනුභොනති: ඵකොපි හුඤ්ඤා ඛහුධා භොනති, ඛහුධාපි හුඤ්ඤා ඵකො භොනති⁵. ආවිභාවං⁶ තිරොභාවං තිරොකුඛං⁷ තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ඤානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමමුඤ්ඤානිමුඤ්ඤා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පඤ්ඤානෙ කමන්ති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි චඤ්ඤාසුරියෙ ඵචං මහිඤ්ඤා ඵචං මහානුභාවෙ පානිනා පරිමසන්ති පරිමඤ්ඤාති, යාව චුභමඤ්ඤාකාපි කායෙන වසං වතෙතන්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි දකෙඛා කුච්ඤාකාරො වා කුච්ඤාකාරනොචාසි වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යඤ්ඤාදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තනනදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා දනනකාරෙ වා දනනකාරනොචාසි වා සුපරිකම්මකතායම් දනනායම් යඤ්ඤාදෙව දනනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තනනදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා සුචණ්ණකාරෙ වා සුචණ්ණකාරනොචාසි වා සුපරිකම්මකතායම් සුචණ්ණායම් යඤ්ඤාදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඤාය තනනදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, ඵචමෙච ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකවිහිතං ඉඤ්ඤිං පච්චනුභොනති: ඵකොපි හුඤ්ඤා ඛහුධා භොනති, ඛහුධාපි හුඤ්ඤා ඵකො භොනති⁵ ආවිභාවං⁶ තිරොභාවං තිරොකුඛං⁷ තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ඤානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමමුඤ්ඤානිමුඤ්ඤා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පඤ්ඤානෙ කමන්ති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි චඤ්ඤාසුරියෙ ඵචං මහිඤ්ඤා ඵචං මහානුභාවෙ පානිනා පරිමසන්ති පරිමඤ්ඤාති, යාව චුභමඤ්ඤාකාපි කායෙන වසං වතෙතන්ති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤා චෝසානපාරමිපපත්තා විහරන්ති.

1. අභිනිඤ්ඤිං - PTS.
 2. ඉසිකං - සීඉ. PTS.
 3. ඉසිකා - සීඉ. PTS.
 4. උඤ්ඤාගෙය්‍ය - ස්‍යා.
 5. භොති - මජ්ඣ.
 6. ආවිභාවං - සීඉ, මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS
 7. තිරොකුච්චං - මජ්ඣ.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසභ ඇති නො හුන් ඉඳුරන් ඇති අන් කයක් මවති. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් මුද්‍රිතණයෙන් ඊසිකාවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ මුද්‍රිතණ යැ මෝ ඊසිකා යැ මුද්‍රිතණය අනෙකක ඊසිකාව අනෙකක මුද්‍රිතණයෙන් මැ ඊසිකාව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්සේ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කොපුයෙන් කඩුවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ කඩුව යැ මෙ කොපුව යැ කඩුව අනෙකක කොපුව අනෙකක කොපුයෙන් මැ කඩුව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්සේ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කරඬුයෙකින් සඵයකු නභන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : "මෙ සඵ යැ මෙ කරඬුව යැ සඵයා අනෙකක කරඬුව අනෙකක කරඬුයෙන් මැ සඵයා නභනලද"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ හැම අභපසභ ඇති නො හුන් ඉඳුරන් ඇති අන් කයක් මවති. එහිදු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානා හා අභිඤ්ජාරම් සඵඛ්‍යාත වීණි වර්ගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නන් වැදූරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති. බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති, ආවිභාවයට තිරොභාවයට යෙති, බිතු සරස පවුරු සරස ගල් සරස අභස්ති සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවහි දු දියෙහි සෙයින් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති, අභිදාමාන උදකයෙහි දු පොළොවහි සෙයින් යෙති අභස්ති දු ලිහිණියන් සෙයින් පලගින් යෙති මෙවන් මභ ඉදුභ ඇති මෙවන් මභත් අනුභාව ඇති මෙ සදහිර දෙදෙන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති, බඹලොව පවා කයින් වඹයට වැටෙති. යම්සේ උදයි සමත් කුඹල්කරුවෙක් වෙවයි කුඹල්කරුඅතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ මැටියෙන් යම් මැ බඳුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ බඳුන් මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්සේ උදයි, සමත් දළකඩකරුවෙක් වෙවයි දළකඩකරු අතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ දළකඩෙහි යම් යම් මැ දළකඩකම් වෙසෙසක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්සේ හෝ උදයි, සමත් රන්කරුවෙක් වෙවයි රන්කරුඅතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ රන්හි යම් යම් මැ සවණි විකෘතියක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නන් වැදූරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති. ආවිභාවයට තිරොභාවයට යෙති බිතු සරස පවුරු සරස පවු සරස අභස්ති සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවහි දු දියෙහි මෙන් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති අභිදාමාන උදකයෙහි දු පොළොවහි සෙයින් යෙති අභස්ති දු පක්ෂීන් සෙයින් පලගින් යෙති මෙවන් මභඉදුභ ඇති මෙවන් මභත් අනුභාව ඇති මෙ සදහිර දෙදෙන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති බඹලොව පවා කයින් වඹයට පවුණුවත්. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානා හා අභිඤ්ජාරම් සඵඛ්‍යාත වීණිවර්ගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්තමානුසිකාය¹ උභො සද්දෙ සුණ්ණති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි උදුසි, බ්‍රව්‍යා සබ්බධමකෝ². අප්පකසිරෙනෙව චතුර්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. එවමෙව බො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ණති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පන්නා විහරන්ති.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා පරසන්නානං පරපුඤ්ජානං චේතසා චේතො පරිච්චි පජානන්ති සරුභං වා විතනං සරුභං විතනන්ති පජානන්ති, විතරුභං වා විතනං විතරුභං විතනන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විතනන්ති පජානන්ති, විතද්දෙසං වා විතනං විතද්දෙසං විතනන්ති පජානන්ති, සමොභං වා විතනං සමොභං විතනන්ති පජානන්ති, විතමොභං වා විතනං විතමොභං විතනන්ති පජානන්ති, සඛිබ්බතං වා විතනං සඛිබ්බතං විතනන්ති පජානන්ති, වික්ඛිතං වා විතනං වික්ඛිතං විතනන්ති පජානන්ති. මහග්ගතං වා විතනං මහග්ගතං විතනන්ති පජානන්ති, අමහග්ගතං වා විතනං අමහග්ගතං විතනන්ති පජානන්ති, සඋතතරං වා විතනං සඋතතරං විතනන්ති පජානන්ති, අනුතතරං වා විතනං අනුතතරං විතනන්ති පජානන්ති, සමාභිතං වා විතනං සමාභිතං විතනන්ති පජානන්ති, අසමාභිතං වා විතනං අසමාභිතං විතනන්ති පජානන්ති, විමුක්තං වා විතනං විමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති, අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි, ඉඤ්ච වා පුරිසොචා දහරේ යුවා මණ්ඩනච්ඡාදිකෝ³ ආදසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරිසොදනෙ අචේච්ච උදපනෙන්⁴ සකං මුඛනිමිතං පච්චචේතකමානො සකණීකං වා සකණීකන්ති⁵ ජානෙය්‍ය. අකණීකං වා අකණීකන්ති⁶ ජානෙය්‍ය එවමෙව බො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා පරසන්නානං පරපුඤ්ජානං චේතසා චේතො පරිච්චි පජානන්ති, සරුභං වා විතනං සරුභං විතනන්ති පජානන්ති, විතරුභං වා විතනං විතරුභං විතනන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතනං-පෙ-විතද්දෙසං වා විතනං-පෙ-සමොභං වා විතනං-පෙ-විතමොභං වා විතනං-පෙ-සඛිබ්බතං වා විතනං-පෙ-වික්ඛිතං වා විතනං-පෙ-මහග්ගතං වා විතනං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතනං-පෙ-සඋතතරං වා විතනං-පෙ-අනුතතරං වා විතනං-පෙ-සමාභිතං වා විතනං-පෙ-අසමාභිතං වා විතනං-පෙ-විමුක්තං වා විතනං-පෙ-අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පන්නා විහරන්ති.

1. අතික්කන්තමානුසිකාය - ස්‍යා.
2. සබ්බධමො - PTS.
3. මණ්ඩනච්ඡාදිකෝ - PTS.
4. උදකපනෙන් - සිමු, මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.
5. සකණීකධං - සිමු.
6. අකණීකධං - සිමු.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කතා ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුයෙන් දුර වූ ද ළඟ වූ ද දිව්‍ය හා මානුෂ හා දෙවැදූරුම් ශබ්දයන් අසති. යමයේ උදයී බලඟුති සක්පිඹින්නාක් නිදුකින් මැ සතර දිග හඟවන්නේ ද එසෙයින් මැ උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කතා ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍ර ධාතුයෙන් දුර වූ ද ළඟ වූ ද දෙවියන් පිළිබඳ වූ ත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ ත් දෙ තඬ අසත්. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍ධායාන විංශවග්ගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසත්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන්ගේ සිතින් පිරිසිඳ දැති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතූ'යි දනගනිති, චීතරාග සිත ද 'චීතරාග සිතූ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතූ'යි දනගනිති, චීතදෙස සිත ද 'චීතදෙස සිතූ'යි දනගනිති, සමොහ සිත ද 'සමොහ සිතූ'යි දනගනිති, චීතමෝහ සිත ද 'චීතමෝහ සිතූ'යි දනගනිති, සංක්ෂිප්ත සිත ද 'සංක්ෂිප්ත සිතූ'යි දනගනිති, චික්ෂිප්ත සිත ද 'චික්ෂිප්ත සිතූ'යි දනගනිති, මහද්ගත සිත ද 'මහද්ගත සිතූ'යි දනගනිති, මහද්ගත නො වූ සිත ද 'මහද්ගත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති, සඋක්තර සිත ද 'සඋක්තර සිතූ'යි දනගනිති, අනුක්තර සිත ද 'අනුක්තර සිතූ'යි දනගනිති, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතූ'යි දනගනිති, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති, විචුක්ත සිත ද 'විචුක්ත සිතූ'යි දනගනිති, විචුක්ත නො වූ සිත ද 'විචුක්ත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති. යමයේ උදයී, තරුණ වූ යොවුන් වූ මණ්ඩනශීල වූ ස්ත්‍රියක් වෙචයි පුරුෂයෙක් වෙචයි නො කිලිටි වූ පැහැපත් වූ කැටපතෙකැ හෝ පහන් දියබඳුනෙකැ හෝ තමා ගේ මුඛනිමිති පිරික්සනුයේ කැලැල් සහිත මුඛාවයව ද 'කැලැල් සහිත මුඛාවයවූ'යි දනගන්නේ ද, කැලැල් රහිත මුඛාවයව ද කැලැල් රහිත මුඛාවයවූ'යි දනගන්නේ ද, එසේ මැ උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසත්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන් ගේ සිතින් පිරිසිඳ දැති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතූ'යි දනගනිති, චීතරාග සිත ද 'චීතරාග සිතූ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද . . . . චීතදෙස සිත ද . . . . සමොහ සිත ද . . . . චීත මොහ සිත ද . . . සංක්ෂිප්ත සිත ද . . . චික්ෂිප්ත සිත ද . . . . මහද්ගත සිත ද . . . . අමහද්ගත සිත ද . . . සඋක්තර සිත ද . . . . අනුක්තර සිත ද . . . සමාහිත සිත ද . . . . අසමාහිත සිත ද . . . . විචුක්ත සිත ද . . . . අවිචුක්ත සිත ද 'අවිචුක්ත සිතූ'යි දනගනිති. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍ධායාන විංශවග්ගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මේ සාවකා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරනති, සෙය්‍යථිදං ඵකමපි ජාතිං ද්‍රෝපි ජාතියො තියෙසොපි ජාතියො චතසෙසොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චන්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසත්තමපි ජාතිසහසමපි ජාතිසත්තසහසමපි අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකපි සංචට්ටවිචට්ටකපො අමුත්‍රාසිං ඵලිංනාමො, ඵලිංගොතෙතා ඵලිංචණේණ, ඵලිමාභාරො, ඵලිං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙද්දි ඵලිමාසුපරිසතෙතා. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උදපාදිං තත්‍රපාසිං ඵලිංනාමො ඵලිං ගොතෙතා ඵලිංචණේණ, ඵලිමාභාරො, ඵලිංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙද්දි ඵලිමාසුපරිසතෙතා සො තතො වුතො ඉඛුපපතෙතාති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරනති. සෙය්‍යථාපි උදුසි, පුරිසො සකමභා ගාමා අඤ්ඤං ගාමිං ගවේජය්‍ය, නමභාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමිං ගවේජය්‍ය. සො නමභා ගාමා සකඤ්ඤාව ගාමිං පච්චාගවේජය්‍ය. තස්ස ඵලිමස්ස අභං ඛො සකමභා ගාමා අමුං ගාමිං අගඤ්ඤං¹ තත්‍ර ඵලිං අට්ඨාසිං ඵලිං නිසීදිං. ඵලිං අභාසිං. ඵලිං තුණ්හි අගොසිං නමභාපි ගාමා අමුං ගාමිං අගඤ්ඤං. තත්‍රාපි ඵලිං අට්ඨාසිං ඵලිං නිසීදිං ඵලිං අභාසිං ඵලිං තුණ්හි අගොසිං. සොමහි තමභා ගාමා සකඤ්ඤාව ගාමිං පච්චාගතොති. ඵලිමෙව ඛො උදුසි, අකඛතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මේ සාවකා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ තිවාසං අනුසාරනති. සෙය්‍යථිදං ඵකමපි ජාතිං. ද්‍රෝපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරනති. තත්‍ර ව පන මේ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිසතතා විහරනති.

සුභ ව පරං උදුසි, අකඛතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මේ සාවකා දිබ්බෙන චක්ඛනා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සනති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානනති. ඉමෙ චත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස ගෙදා පරමමරණා අපායං දුගතතිං විනිපාතං නිරයං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස ගෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපත්තාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛනා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සනති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානනති. සෙය්‍යථාපසුදුසි² ද්‍රෝ අගාරා සඤ්ඤා. තත් චක්ඛමා පුරිසො මජ්ඣෙ ධීතො පසෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං³ පවිසනොපි නිකම්මතොපි අනුසඤ්චරතොපි⁴ අනුච්චරතොපි. ඵලි මෙව ඛො උදුසි, අකඛතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මේ සාවකා දිබ්බෙන චක්ඛනා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සනති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානනති. තත්‍ර ව පන මේ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිසතතා විහරනති.

1. අගච්චිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.   2. සෙය්‍යථාපි උදුසි - මජ්ඣං.
 3. මනුස්සෙ ගෙහෙ ස්‍යා, PTS.
 4. අනුච්චකමතොපි - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුච්චාස සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : "එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසයකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති කිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සූවහසක් ද නොයෙක් සංවර්ත කල්පයනුදු නොයෙක් විවර්තකල්පයනුදු නොයෙක් සංවර්තවිවර්ත කල්පයනුදු අසෝ තැන්හි මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැසටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවස්ක් විදුනාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුපයානිත්ත ඇති වීම්. එ මම එයින් ව්‍යුත වැ අසෝ තැන උපන්නම්. එහිදු මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැසටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවස්ක් විදුනාසුලු වීම්. මෙබඳු ආයුපයානිත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්නම්"යි. මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනේකවිධ වූ පුළුච්චාස සිහි කෙරෙහි. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමිනුදු අත් ගමකට යන්නේ ද, හේ ඒ ගමින් සිය ගමට මැ පෙරළා එන්නේ ද, ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : මම වූකලි සියගමින් අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි. මෙසේ කියෙමි. මෙසේ නිහඩ වීම්, එ ගමිනුදු අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කියෙමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. එ මම එ ගමින් සිය ගමට මැ පෙරළා ආයෙමි"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුච්චාස සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු . . . . මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනේකවිධ වූ පුළුච්චාස සිහි කෙරෙහි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිධ්‍යාන විණ්වගීභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැස ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදනා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නො මනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. කමානුරූප වැ යන සත්ත්වයන් දනගනිති : "මේ හවක් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ වාක් . . . . මනොදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. ආයානිතනට උපවාද කරනුවහ, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇතියහ. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කම්මමාදන ඇතියහ. ඔහු කාඤ්ඤත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. තවද මේ හවක් සත්ත්වයෝ හෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක් . . . . මනොසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයානිතනට උපවාද නො කරනුවහ, සමාක්දෘෂ්ටි ඇතියහ, සමාශ්දෘෂ්ටිකම්මමාදන ඇතියහ, ඔහු කාඤ්ඤත් මරණින් මතු සුඤ්ජර ගති ඇති සච්චලෝකයට පැමිණියහ"යි. මෙසෙයින් මිනිසැස ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදනා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා වණ ඇති නො මනා වණ ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමොපග සත්ත්වයන් දනගනිති. යම්සේ උදයි, දෙර සහිත ගෘහ දෙකක් ඇද්ද එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් මධ්‍යයෙහි සිටියේ ගෙට පිවිසෙන්නා වූ ද ගෙන් නික්මෙන්නා වූ ද හැසිරෙන්නා වූ ද ඇවිදිනා වූ ද මිනිසුන් දක්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැස ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදනා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුවණ් සුගත දුගිත සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමොපග සත්ත්වයන් දනගනිති. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිධ්‍යාන විණ්වගී බවට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිඤ්ඤාතිං පඤ්ඤාවිඤ්ඤාතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි, පබ්බතසංඛෙපෙ උදකරහදො අවේජ්‍ය විප්පසනො අනාවේලො, තත්ච චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ සිනො පසෙසයා සිප්පිසම්බුකම්පි සකකරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස ඵචම්සා: අයං ඛො උදකරහදො අවේජ්‍ය විප්පසනො අනාවේලො. තත්ථිමෙ සිප්පිසම්බුකාපි සකකරකථලාපි මච්ඡගුම්බාපි චරන්තිපි තිට්ඨන්ති-පිති. ඵචමෙව ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනො විඤ්ඤාතිං පඤ්ඤාවිඤ්ඤාතිං දිට්ඨිච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛත්ථ අභිඤ්ඤාවොසානපාරම්ප්පත්තා විහරන්ති. අයං ඛො උදුසි, පඤ්චමො ධම්මො යෙන මමං සාවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති. සකකතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්ති.

ඉමෙ ඛො උදුසි, පඤ්ච ධම්මා යෙහි මමං¹ සාවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති. සකකතා ගරුකතා උපතිස්සාය විහරන්තිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො සකුලුදුසි පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාසකුලුදුසි සුත්තං සන්තමං.

1. මම - ස්‍යා, PTS

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිහි මැ තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙත්. යම්සේ උදයී, ගල්මුදුනෙකැ පහන් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ නො කැළඹුණු දියවිලක් ඇද්ද, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඉවුරෙහි සිටියේ සරතා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් ද සක්බෙල්ලන් ද කැටකැබිලිති ද මත්ස්‍යසමූහයා ද දක්නේ යැ. ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : “මෙ දියවිල වූකලී ප්‍රසන්න යැ, ඉතා ප්‍රසන්න යැ, නො කැළඹුණේ යැ, එහි මේ සිප්පි බෙල්ලෝ ද සක් බෙල්ලෝ ද කැට කැබිලිති ද මත්ස්‍ය සමූහයා ද සරතාහු ද සිටුනාහු ද වෙත්” යයි. එසෙයින් මැ උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිහි මැ තුමු වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙත්. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අර්හත්ඵල සභිඛ්‍යාත අභිඤ්චසානයට හා අභිඤ්චාරම්යට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. උදයී, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙද්ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙද්ද, මේ වූකලී ඒ පස් වැනි දහම වේ.

උදයී, යම් භෙයෙකින් මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මොහු වූ කලී එ පඤ්චධර්මයෝ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති සකුලදාසී පරිපූරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට තුටු වූයේ යි.

සත් වැනි මහා සකුලදාසී සූත්‍ර යි.

2. 3. 8

සමණමණිකා සුඛං

එවිං මේ සුඛං : එකං සමයං භගවා, භාවනීයං විහරති ජේතවනේ අනාථවිණිකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතො; සමයපච්චාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාරුකො මල්ලිකාය ආරාමේ පටිවසති මහතියා; පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං සත්තමනෙතග්ඤ්ඤි පරිබ්බාජකසගෙහි.

අථ ඛො පඤ්චකඛේතො ඵපති භාවනීයා තිකඛමි දුවා දුවස්ස භගවන්තං දස්සනාය. අථ ඛො පඤ්චකඛගස්ස ඵපතියස්ස එතදභොසි: අකාලො ඛො නාව භගවන්තං දස්සනාය, පටිසල්ලීනො භගවා, මනොභාවතීයානමපි හිකඬුනං අසමයො දස්සනාය, පටිසල්ලීනො මනොභාවතීයා¹ හිකඬු, යනුනුනාභං යෙන සමයපච්චාදකො තිඤ්ඤාචරො² එකසාරුකො මල්ලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතො; තෙනුපසඛකමෙයානති. අථ ඛො පඤ්චකඛේතො ඵපති යෙන සමයපච්චාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාරුකො මල්ලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතො; තෙනුපසඛකමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතො; මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං තිසිනො; ගොති උතනාදිතියා උච්චාසද්දමහාසද්දය අනෙකවිහිතං තිරව්ජානකථං කථෙන්නතියා. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමන්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුච්චවිහිනකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා.

අද්දතො ඛො උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතො; පඤ්චකඛගං ඵපතිං දුරතොච ආගච්ජන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: “අපසද්ද භොනො; භොනතු, මා භොනො; සද්දමකත්ථ. අයං සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො ආගච්ජති පඤ්චකඛේතො ඵපති. යාවනා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා හිහි ඕදුතවසනා; සාවනීයං පටිවසන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤාචරො පඤ්චකඛේතො ඵපති. අපසද්ද ඛො පන තෙ ආයස්මනො; අපසද්දවිතීනා අපසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අපොච නාම අපසද්දං පරිසං විදිතා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා”ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්ඤි අගෙසුං.

1. තිමනෙතග්ඤ්ඤි - PTS. පඤ්චමනෙතග්ඤ්ඤි - සා, මජ්ඣ.
2. { . . . භාවතීයා - සිමු.
{ . . . භාවතීයා - මජ්ඣ, PTS.
3. තිඤ්ඤාචරං - සිමු.

2. 3. 8

සමෂමෂධිකා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන නම් පරිව්‍රාජක (විවිධ දෘෂ්ටිවාදීන් එක් වූ සමය පවසන හෙයින්) සමයජපවාදක නම් වූ (තිඹිරිඳුකින් පිරිකෙව කරනලද බැවින්) තිත්‍රුකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි පරිව්‍රාජකයන් සත්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැජි පිරිස් හා සමග වෙසෙයි.

එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දෙවෙන්දවහල්හි සැවැත්තුවරින් නික්මණ. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු හට මෙ සිත් විය : “තව බුදුන් දක්නට නො කලී, බුදුහු විවික්තයහ. මනවධිතා භික්ෂුන් ද දක්නට නො කලී, මනවධිතා භික්ෂුහු විවික්තයහ. මම සමයජපවාදක වූ තිත්‍රුකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමයජපවාදක වූ තිත්‍රුකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකාදේවිය ගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියේ යැ.

එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උස්හඬින් මහහඬින් නන්වැදූරුම් තිරිසන්කරා කියන මහත් වූ පිරිවැජි පිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. කවර තිරිසන් කරා ද යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යැ සේනාකරා යැ භයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාර පිළිබඳ කරා යැ පාන පිළිබඳ කරා යැ වස්ත්‍ර පිළිබඳ කරා යැ ගයනකරා යැ මාලාකරා යැ ගන්ධ කරා යැ දෙතිකරා යැ යානකරා යැ ශ්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීකරා යැ ශූරකරා යැ වීථි පිළිබඳ කරා යැ කුම්භසාරාකරා යැ පූර්ව්‍යකරා යැ සෙසු නන්වැදූරුම් කරා යැ ලෝකායතකරා යැ සමුද්‍රාබ්‍යානකරා යැ භවාභවය මෙසේ යැ යන කරා යැ’යි හෝ යි.

සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක පඤ්චකඩග වඩුදෙටු දුරින් මැ එන්නා දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස් සන්හුන් කරවී : “භවත්හු නිහඬ වෙත්වා, භවත්නි තෙපි නහමක් හඬ නහවු. මේ ශ්‍රමණගෞතමයන් ගේ ශ්‍රාවක පඤ්චකඩගසථපති එයි. යම් පමණ ශ්‍රමණගෞතමයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ හෙළපිළි හඳුනා ගැහැවියෝ සැවැත්තුවර වෙසෙත් ද මේ පඤ්චකඩගසථපති ඔවුනතුරෙහි එක්තරයෙක. තවද ඒ ආයුෂ්මත්හු නිහඬයහ, නිහඬ වූ බුදුරජුන් විසින් විනිතයහ, නිහඬ බැවිහි ගුණකියනුවහ. නිහඬ පිරිස් දක එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් ඉතා මැනැවැ”යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිහඬ වූහ.

අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති යෙන උග්ගාභමානො පට්ඨාපකො සමණමණ්ඩිකාපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා උග්ගාභමානෙන පට්ඨාපකෙන සමණමණ්ඩිකාපුත්තෙන සද්ධිං සමේවාදි. සමේවාදතීයං කථං සාරණීයං¹ විතීසාරෙච්චා ඵකමන්තං තිසිදි. ඵකමන්තං තිසිත්තං ඛො පඤ්චකඛිතං ඵපතිං උග්ගාභමානො පට්ඨාපකො සමණමණ්ඩිකා පුත්තො ඵතදවොච :

“චතුභි ඛො අභං ඵපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. කතමෙහි චතුභි: ඉධ ඵපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරොති, න පාපිකං වාවං භාසති, න පාපකං සඛකපං සඛකපෙපති, න පාපකං ආජ්චං ආජ්චති. ඉමෙහි ඛො අභං ඵපති, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමණං අයොජ්ඣ”න්ති.

අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති උග්ගාභමානස්ස පට්ඨාපකස්ස සමණ- මණ්ඩිකාපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දි, නපට්ඨකොසි. අනභිනන්දිච්චා අපට්ඨකොසිච්චා උට්ඨායාසනා පකකාමි. භගවතො සන්තිකෙ ඵතස්ස භාසිතස්ස අන්ථං ආජාතියාමිති. අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙච්චා ඵකමන්තං තිසිදි. ඵකමන්තං තිසිත්තො ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති යාවතකො අභොසි උග්ගාභමානෙන පට්ඨාපකෙන සමණමණ්ඩිකාපුත්තෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි. ඵචං පුත්තෙ භගවා පඤ්චකඛිතං ඵපතිං ඵතදවොච: ඵචං සන්තො ඛො ඵපති, දහරො කුමාරො මන්දෙ උත්තානසෙය්‍යකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපතතිපත්තො සමණො අයොජ්ඣං, යථා උග්ගාභමානස්ස පට්ඨාපකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං. දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස කායොතිපි න භොති, කුතො පන කායෙන පාපකං කම්මං කරිස්සති අඤ්ඤත්‍ර ඵන්දිතමන්තා. දහරස්ස හි ඵපති කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස වාවාතිපි න භොති. කුතො පන පාපිකං වාවං භාසිස්සති අඤ්ඤත්‍ර රොදිතමන්තා. දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සඛකපෙපාති පි න භොති, කුතො පන පාපිකං සඛකපං සඛකපට්ඨස්සති අඤ්ඤත්‍ර විකුජ්ඣමන්තා². දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස ආජ්චො තිපි න භොති, කුතො පන පාපකං ආජ්චං ආජ්චිස්සති අඤ්ඤත්‍ර මාතුථඤ්ඤා. ඵචං සන්තො ඛො ඵපති, දහරො කුමාරො මන්දෙ උත්තානසෙය්‍යකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපතතිපත්තො සමණො අයොජ්ඣං, යථා උග්ගාභමානස්ස පට්ඨාපකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං.

චතුභි ඛො අභං ඵපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් න වෙච්ච සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපතති- පත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මන්දං උත්තානසෙය්‍යකං සමඛිගස්ස තිට්ඨති. කතමෙහි චතුභි: ඉධ ඵපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරොති, න පාපිකං වාවං භාසති, න පාපකං සඛකපං සඛකපෙපති. න පාපකං ආජ්චං ආජ්චති. ඉමෙහි ඛො අභං ඵපති, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් න වෙච්ච සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපතතිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මන්දං උත්තානසෙය්‍යකං සමඛිගස්ස තිට්ඨති.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං.
 2. { විකුජ්ඣතමන්තා - සිඞ්ඞි.
 { විකුජ්ඣතමන්තා - සා, PTS.

ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක තෙල කරුණ කී යැ ;

“සථතිය, මම සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් වාදයුදට නො නිසි (වාදයෙන් නො සැලිය හෙන) ශ්‍රමණ යයි දක්වමි (පනවමි). කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සථතිය, මෙලොවැ කිසිවෙක් කයින් පවකම් නො කෙරේ ද, ලාමක වචන නො කියා ද, ලාමක සංකල්ප නොකෙරේ ද, ලාමක ආච්ච නො කෙරේ ද, සථතිය, මම මෙසතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් වාදයුදට නො නිසි ශ්‍රමණ යැ යි පනවමි.

එකල්හි පඤ්චකඩගසථතිය ශ්‍රමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ භාෂිතයට නො මැ සතුටු විය, නො ද ප්‍රතික්ෂෙප කෙළේ යැ. අභිනන්දන නො කොට ප්‍රතික්ෂෙප නො කොට හුනස්නෙන් නැඟී ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත තෙල භාෂිතයා ගේ අර්ථය දැනීමි නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති පඤ්චකඩගසථතිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹි භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩගසථතිය සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක හා සමග යම් පමණ කරා සල්ලාපයක් වී ද, එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දන්වී. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඤ්චකඩග සථතියට තෙල කරුණ වදළහ : යම්සේ සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ වචනය වේ ද, එසේ ඇති කල්හි සථතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් අයෝධ්‍යශ්‍රමණ වන්නේ යැ. සථතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරුහට (සත්කාය පරකාය විසින්) කායවිඤ්ඤායෙකුද නො වෙයි, වැළි ස්පන්දනමාත්‍රය හැර කොයින් කයින් පවකම් කරන්නේ ද? සථතිය, බාල වූ උත්තානසෙයාක වූ ළදරු කුමරුහට (මිථ්‍යා සමාක් හෙද) වචන දු නො වෙයි. යළි හැඩිම් පමණ මිස කොයින් ලාමක වචන කියන්නේ ද? සථතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරුහට (මිථ්‍යා සමාක් හෙද) සංකල්ප දු නො වෙයි. වැළි විකුරන (හැඩිම් සිනාසිම්) මාත්‍රයක් මිස කොයින් ලාමක සංකල්ප කරන්නේ ද? සථතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරුහට (මිථ්‍යා සමාක් හෙද ඇති) ආච්ච ද නො වෙයි. වැළිදු මව ගේ තනකිරි මිස කොයින් ලාමක ආච්ච කරන්නේ ද? සථතිය, සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ වචනය යම්සේද එසේ ඇති කල්හි බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තම ප්‍රාජ්නියට පැමිණි අයෝධ්‍යශ්‍රමණ වන්නේ යි.

සථතිය, මම වූකලී සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තමප්‍රාජ්නියට නො පත් අයෝධ්‍ය (වාද යුදයෙන් නො සැලිය හෙන) ශ්‍රමණ යැ'යි පනවමි. එතෙකුදු වත් (හේ මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා (යට කොට) සිටී. කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සථතිය, මෙලොව (කිසිවෙක්) කයින් පවකම් නො කෙරෙයි, ලඞු බස් නො බෙණෙයි, ලාමක සංකල්ප නො කෙරෙයි, ලාමක ආච්ච නො කෙරෙයි. සථතිය, මම මෙ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තම ප්‍රාජ්නියට නො පත් අයෝධ්‍යශ්‍රමණ යැ'යි දක්වමි. එතෙකුදු වත් (හෙ තෙම) මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා සිටී.

දසග්ගි ඛො අහං ඵපතී, ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි සම්පන්නකුසලං පරමිකුසලං උත්තම්පතනීපතනං සමිණං අගොඤ්ඤං.

ඉමෙ අකුසලසීලා¹. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසීලා². තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ අකුසලසංඛකප්පා³. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංඛකප්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසංඛකප්පා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සංඛකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසංඛකප්පා⁴. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසංඛකප්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසංඛකප්පා අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සංඛකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

කතමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා: අකුසලං කායකම්මං, අකුසලං චචිකම්මං, පාපකො ආච්චො. ඉමෙ චූළවන්ති ඵපතී, අකුසලසීලා. ඉමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානම්පි නෙසං චූළනං චිත්තසමුට්ඨානාතිස්ස වචනීයා⁵. කතම් චිත්තං: චිත්තම්පි හි බහු⁷ අනෙකම්චං නානප්පකාරකං. තං චිත්තං සරුභං සද්දෙසං සමොභං. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. ඉමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා කුභිං අපරිසෙසා නිරුඤ්ඤන්ති. නිරෝධොපි නෙසං චූළනො. ඉධ ඵපතී, හිකුඤ්ඤා කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, චච්චුච්චරිතං පහාය චච්චුච්චරිතං භාවෙති, මනෝදුච්චරිතං පහාය මනෝ සුචරිතං භාවෙති. මිච්ඡාආච්චං පහාය

---

1. අකුසලා සීලා - මජ්ඣං, සෘ.	6. වචනීයා - සිමු.
2. {කහං - සිමු. නහං - PTS. නමහං - මජ්ඣං, සෘ.	7. බහු - සෘ. PTS.
3. කුසලා සීලා - මජ්ඣං, සෘ.	
4. අකුසලා සංඛකප්පා - මජ්ඣං සෘ.	
5. කුසලා සංඛකප්පා - මජ්ඣං, සෘ.	

සථපතිය, මම චූකලි දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල පිරිපුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාප්තියට පත් අශෝකාශ්‍රමණ යැ'යි පතවමි.

මොහු අකුසලසීලයෝ (දුශ්ශීලසට්ඨාවයෝ) යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුසලසීලයෝ මෙයින් (සරාගාදිසිතින්) උපදනාහු යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ අකුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුසලසීලයෝ යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුසලසීලයෝ මෙයින් උපදනාහු යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ කුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු අකුශලසංකල්පයෝ යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුශල සංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුශලසංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ අකුශලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුශලසංකල්පයෝ යැ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුශලසංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුශල සංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ කුශලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සථපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

සථපතිය, අකුශලසීලයෝ කවරහ යත් : අකුශල වූ කායකම් යැ, අකුශල වූ වාක්කම් යැ ලාමක වූ ආච්චි යි. සථපතිය, මොහු 'අකුශලසීලහ'යි කියනු ලැබෙත්. සථපතිය, වැළිත් මේ අකුශලසීලයෝ කුමක් සමුත්පාන කොට ඇත්තාහු යත් : උන්ගේ සමුත්පාන ද කියන ලද. විත්තසමුත්පානයෝ යයි කියයුතු වන්නාහ. 'විත්තය' කවරෙ යත් : විත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. එයිත රාග සහිත වූයේ යැ ද්වේෂ සහිත වූයේ යැ මෝහ සහිත වූයේ යැ, අකුශලසීලයෝ මෙයින් උපත් ඇතියහ. තවද සථපතිය, මේ අකුශලසීලයෝ කොහි නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් ද? උන්ගේ නිරෝධය ද කියන ලද. සථපතිය, මෙසස්තෙහි මහණ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. මීර්‍යා ආච්චිය හැරපියා සමාග් ආච්චියෙන් ජීවිකාව කෙරෙයි,

සමමාදාජ්චෙන ජ්විකං කප්පෙති, එතේතෙ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති කථං පටිපන්නො ච එපති අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ එපති භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති. පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති. පදහති, උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො එපති අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

කතමෙ ව එපති කුසලසීලා : කුසලං කායකමමං, කුසලං චචිකමමං. ආජ්වපාරිපුරියා ඛො අහං එපති, සීලකමං වදමි. ඉමෙ චූච්චන්ති එපති කුසලසීලා. ඉමෙ ව එපති, කුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා, සමුට්ඨානමපි නෙසං චූතතං. විතතසමුට්ඨානාතිස්ස වචනීයා. කතමං විතතං : විතතමපි භි ඛහු අනෙකවිධං භානප්පකාරකං. තුං විතතං විතරුහං විතදෙසං විතමොහං, ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. ඉමෙ ව එපති, කුසලසීලා කුභිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති : නිරෝධොපි නෙසං චූතතො, ඉධ එපති, භික්ඛු සීලවා භොති නො ච සීලමියො, තඤ්ච වෙනොවිමුතතිං පඤ්ඤා විමුතතිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤා තෙ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ච එපති කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ එපති භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො එපති, කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

කතමෙ ව එපති, අකුසලසංඛකප්පා : කාමසංඛකප්පො ඛ්‍යාපාද-සංඛකප්පො විහිංසාසංඛකප්පො, ඉමෙ චූච්චන්ති එපති අකුසලසංඛකප්පා ඉමෙ ව එපති. අකුසලසංඛකප්පා කිංසමුට්ඨානා : සමුට්ඨානමපි නෙසං චූතතං. සඤ්ඤාසමුට්ඨානාතිස්ස වචනීයා. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි භි ඛහු අනෙකවිධා භානප්පකාරකා: කාමසඤ්ඤා ඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා විහිංසා සඤ්ඤා, ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංඛකප්පා. ඉමෙ ව එපති, අකුසලසංඛකප්පා කුභිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති: නිරෝධොපි නෙසං චූතතො. ඉධ එපති භික්ඛු විච්චේවච කාමේභි-පෙ-පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විගරති, එතේතෙ අකුසලසංඛකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පටිපන්නො ච එපති, අකුසලානං සංඛකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ එපති, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය-පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය-පෙ-උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතතං පඤ්ඤාතාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො එපති, අකුසලානං සංඛකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

මෙහි තෙල අකුලෙඹ්‍රයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. තවද සථනිය, කෙසේ පිළිපත්තේ අකුලෙඹ්‍රයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද? සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන් තුපදානා පිණිස කර්තූකමානාකුලෙච්ඡද්‍ය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන් දුරු කරන පිණිස ඡද්‍ය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. තුපත් කුලෙඹ්‍රයන් උපදානා පිණිස කුලෙච්ඡද්‍ය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපත් කුලෙඹ්‍රයන්ගේ සිව්මට නො නැස්මට බහුල බවට විපුල බවට වැඩිමට පරිපූර්ණාවයට කුලෙච්ඡද්‍ය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍ය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසේ පිළිපත්තේ අකුලෙඹ්‍රයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සථනිය, කුලෙඹ්‍රයෝ කවරහ යත් : කුලෙ චූ කායකම්භූ කුලෙ චූ වාක්කම්භූ යැ. සථනිය, මම චූකලී ආච්චපාරිශුද්ධි දු ඹ්‍රයෙහි ලා කියමි. සථනිය, මොහු 'කුලෙයෝ'යි කියනු ලැබෙති. තවද සථනිය, මේ කුලෙඹ්‍රයෝ කුමක් සමුත්තාන කොට ඇත්තාහු ද? ඔවුනට සමුත්තාන දු කියනලද, 'චිත්තසමුත්තාන'යි කියයුතු වන්නාහ. 'චිත්ත' කවරෙ යත් : චිත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යැ. එ සිත චිතරාග යැ චිතදෙස යැ චිතමොහ යි. අකුලෙයෝ මෙ සිත සමුත්තාන කොට ඇතිහ. සථනිය, වැළිත් මේ කුලෙඹ්‍රයෝ කොහි නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුනට නිරෝධ දු කියනලද. සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. එතෙකුදු වත් (මේ මෙ පමණ, මෙයින් මතු කරණි නැතැ'යි) ඹ්‍රමය නො වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කුලෙයෝ නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් නම් ඒ එලසමාධියත් එලප්‍රඥවත් ඇති සැටියෙන් දනගනී. සථනිය, වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ කුලෙඹ්‍රයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන් තුපදානා පිණිස කුලෙච්ඡද්‍ය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන්ගේ ප්‍රභාණයට . . . තුපත් කුලෙඹ්‍රයන් උපදානා පිණිස . . . උපත් කුලෙඹ්‍රයන් සිව්මට නො නැස්මට බහුල බවට විපුල බවට භාවනාවට පරිපුත් බවට ඡද්‍ය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසේ පිළිපත්තේ කුලෙඹ්‍රයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සථනිය, වැළිත් අකුලෙසංකල්පයෝ කවරහ යත් : කාමසංකල්ප යැ ව්‍යාපාදසංකල්ප යැ විභිංසාසංකල්ප යි. සථනිය, මොහු 'අකුලෙසංකල්පයෝ'යි කියනු ලැබෙත්. සථනිය වැළිත් කුමක් සමුත්තාන කොට ඇත්තාහු ද? උන්ගේ සමුත්තාන දු කියන ලද, සංඥව සමුත්තාන කොට ඇතැයි කියයුතු වන්නාහ. සංඥ කවර යත් : සංඥ ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. කාමසංඥ යැ ව්‍යාපාදසංඥ යැ විභිංසාසංඥ යි. අකුලෙ සංකල්පයෝ මේ සංඥව සමුත්තාන කොට ඇතිහ. සථනිය, වැළිත් මේ අකුලෙසංකල්පයෝ කොහි නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුන්ගේ නිරෝධය ද කියනලද. සථනිය මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. මෙ (අනගැම්ඵලයෙ)හි තෙල අකුලෙසංකල්පයෝ නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙති. සථනිය වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලෙසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන් තුපදානා පිණිස ඡද්‍ය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලෙඹ්‍රයන් ගේ ප්‍රභාණයට . . . . තුපත් කුලෙඹ්‍රයන් උපදානා පිණිස . . . . උපත් කුලෙඹ්‍රයන්ගේ සිව්මට නො නැස්මට බහුලභාවයට විපුල භාවයට පරිපුර්ණ බවට කුලෙච්ඡද්‍ය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලෙසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

කතමෙ ව ඵපතී, කුසලසංවිකප්පා: නෙකඛමමසංවිකප්පො අඛ්‍යාපාද-සංවිකප්පො අවිහිංසාසංවිකප්පො. ඉමෙ වුච්චන්ති ඵපතී, කුසලසංවිකප්පා. ඉමෙ ව ඵපතී, කුසලසංවිකප්පා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානවට්ඨි නෙසං වුත්තං සඤ්ඤාසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි ඛහු අනෙකවිධා නානප්පකාරකා¹ නෙකඛමමසඤ්ඤා අඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා අවිහිංසාසඤ්ඤා, ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසංවිකප්පා. ඉමෙ ව ඵපතී කුසලසංවිකප්පා කුහිං අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති: නිරොධොපි නෙසං වුත්තො. ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච විතකකවිචාරානං වුපසමා-පෙ-දුතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති ඵඤේතෙ කුසලසංවිකප්පා අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කථං පට්ඨපන්නො ව ඵපතී කුසලානං සංවිකප්පානං නිරොධාය පට්ඨපන්නො හොති: ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විත්තං පඤ්ඤානාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පඤ්ඤානං -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමමාසාය හියොසාභාවාය වේදුල්ලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විත්තං පඤ්ඤානාති පදහති. ඵචං පට්ඨපන්නො ඛො ඵපතී, කුසලානං සංවිකප්පානං නිරොධාය පට්ඨපන්නො හොති.

කතමෙහි වාභං² ඵපතී, දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං: ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච අසෙඛාය³ සමමාදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාසංවිකප්පෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙඛාය සමමාචාරාය සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාකමමනෙතන සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාආච්චෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාචාරායමෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙඛාය සමමාසනියා සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාසමාධිනා සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන සමමාඤ්ඤණෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙඛාය සමමාවිච්ඡිතතියා සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි ඛො අභං ඵපතී, දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣන්ති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො පඤ්චකඛො ඵපතී භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

සමණමණ්ඩකා සුත්තං⁴ අට්ඨමං.

---

1. නානප්පකාරිකා - PTS.
 2. 'වාභං' - ස්‍යාමපොඤ්චකෙන නන්දී.
 3. අසෙඛාය - සිඤ්ඤා:
 4. සමණමණ්ඩකසුත්තං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

සථපතිය, වැළිත් කුශලසංකල්පයෝ කවරහ යත් : නෛශ්ක්‍රමාසංකල්ප යැ අව්‍යාපාද සංකල්ප යැ අවිභිංසා සංකල්ප යි. සථපතිය, මොහු කුශලසංකල්ප යයි කියනු ලැබෙත්. සථපතිය, වැළිත් මේ කුශලසංකල්පයෝ කුමක් සමුත්ථාන කොට ඇත්තාහු ද? උන්ගේ සමුත්ථාන දු කියන ලද, සංඥව සමුත්ථාන කොට ඇතැයි කියයුතු වන්නාහ. සංඥ කවර යත් : සංඥ ද බොහෝ යැ, අනේකවිධ යැ නානාප්‍රකාර යැ : නෛශ්ක්‍රමාසංඥ යැ අව්‍යාපාද සංඥ යැ අවිභිංසාසංඥ යි. කුශලසංකල්පයෝ මේ සංඥව සමුත්ථාන කොට ඇතියහ. සථපතිය, මේ කුශලසංකල්පයෝ වැළිත් කොති නිරවශෙෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? උන්ගේ නිරෝධය දු කියන ලද. සථපතිය, මේ සස්තොති මහණ විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි (අර්හත්ඵලයෙහි) තෙල කුශලසංකල්පයෝ නිරවශෙෂ වැ නිරුද්ධ වෙති. සථපතිය, කෙසේ පිළිපත්තේ වැළිත් කුශල සංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සථපතිය, මේ සස්තොති මහණ නුපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් නුපදානා පිණිස කුශලච්ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍ය්‍ය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍ය්‍ය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රහාණයට . . . නුපත් කුශලධර්මයන් උපදානා පිණිස . . . උපත් කුශලධර්මයන්ගේ සිටීමට නො නැස්මට ඔහුලභාවයට විපුලභාවයට භාවනාවට පරිපූර්ණ බවට කුශලච්ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍ය්‍ය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍ය්‍ය කෙරේ. සථපතිය, මෙසේ පිළිපත්තේ කුශලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ.

තවද සථපතිය, මම කවර දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්ණියට පත් අශෝධාශ්‍රමණ යයි පනවමි ද යත් : සථපතිය, මේ සස්තොති මහණ අශෙක්ෂ වූ සමාග්දෘෂ්ටියෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාක්සංකල්පයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාග්වචනයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාක්කමාන්තයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාගාථීවයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාක්ස්මානියෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාක්සමාධියෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාග්ඥනයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අශෙක්ෂ වූ සමාග්විචුක්තියෙන් සමන්වාගත වූයේ වේ. සථපතිය, මම වූකලි මේ දස කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්ණියට පත් අශෝධාශ්‍රමණ යයි පනවමි" යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති පඤ්චකඨග වඩුදෙටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයෙහි තුටු වූයේ යි.

අට වැනි සමනමණ්ඩකා සූත්‍ර යි.

2. 3. 9

චූලසකුලදාසී සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං : එකං සමයං භගව්‍ය රාජගහෙ විහරති වෙඵචනෙ කලාඤ්ඤකත්ථිවෘපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො මොරතිවෘපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ පච්චිසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං. අඵ ඛො භගව්‍ය පුබ්බන්තසමයං නිවෘසෙනු, පත්තච්චිරමාදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාච්චිසි. අඵ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිපාගො ඛො තාච්ච රාජගහං පිණ්ඩාය චරිතුං. යන්ත්‍රුතාහං යෙන මොරතිවෘපො පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙනුපසඛකමෙයානති. අඵ ඛො භගව්‍ය යෙන මොරතිවෘපො පරිබ්බාජකාරාමො තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජක පරිසාය සද්ධිං නිසිනොතො හොති උත්තාදිතියා උච්චාසද්දමහාසද්දා¹ අනෙකච්චිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නියා, සෙයාපදං: 'රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුද්ධිකථං අත්තකථං පානකථං චන්දකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉතීකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකායිකං සමුද්දකායිකං ඉති භවාභවකථං ඉති වා. අද්දසා ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච්චි අගච්ඡන්තං. දිසාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: 'අපාසද්දා හොනොතො ගොනතු මා හොනොතො සද්දමකන්ථ අයං සමණො ගොතමො අගච්ඡති, අපාසද්දකාමො ඛො පන සො අයසමා අපාසද්දසා වණ්ණවාදී, අපොචනාම අපාසද්දං පරිසං විදිනු උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤායාසා'ති. අඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං.

අඵ ඛො භගව්‍ය යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙනුපසඛකමි. අඵ ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච: එතු ඛො භනොත භගව්‍ය: 'සවාගතං භනොත භගවතො. චිරසං ඛො භනොත භගව්‍ය ඉමං පරිසායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසිදතු භනොත භගව්‍ය ඉදමාසතං පඤ්ඤත්ත'නති. නිසිදි භගව්‍ය පඤ්ඤත්තෙ අසනෙ. සකුලදාසී ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤත්තරං නිචං අසනං ගහෙතී: එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකං භගව්‍ය එතදචොච:

කායන්තථ උදසි, එතරහි කථාය සන්තිසින්නා? කා ච පන චො අත්තරා කථා විපාකතාති? තිට්ඨතෙසා භනොත කථා යාය මයං එතරහි කථාය සන්තිසින්නා. තෙසා භනොත කථා භගවතො දුලලහා භවිසාති පච්ඡාපි සචණ්ඨාය. යදහං භනොත ඉමං පරිසං අනුපසඛකනොතො හොමි. අථායං පරිසං අනෙකච්චිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නී නිසින්නා

1. උච්චාසද්දා මහාසද්දා - සිඹු. PTS.

2. 3. 9

මූලසකුලදායී සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිසා කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවන විහාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සකුලදායී පරිව්‍රාජක මහත් වූ පිරිවැජ්චිපිරිස් හා සමග මාරුතිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වෙසෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබස් වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පායිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත විය : “රජගහ නුවර පිටුපිහා යන්නට තව ඉතා උදෑසන. මම මාරුතිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සකුලදායී පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාරුතිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමය කරා එළැඹියහ. එසමයෙහි සකුලදායී පරිව්‍රාජක උද්ගත නාද ඇති උස්හඩින් මහහඩින් අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියන මහත් වූ පරිව්‍රාජක පිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. ඒ කවර තිරිසන් කරා යෑ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යෑ සොරුන් පිළිබඳ කරා යෑ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යෑ සේනාකරා යෑ භයකරා යෑ යුද්ධකරා යෑ අත්තකරා යෑ පානකරා යෑ වස්ත්‍රකරා යෑ ගයනකරා යෑ මාලාකරා යෑ ගන්ධකරා යෑ දැනිකරා යෑ යානකරා යෑ ග්‍රාමකරා යෑ නිගමකරා යෑ නගරකරා යෑ ජනපදකරා යෑ සක්‍රීකරා යෑ ගුරුකරා යෑ වීථි පිළිබඳ කරා යෑ කුමභසාරානකරා යෑ පූර්වේක කරා යෑ නානාත්ව කරා යෑ ලෝකාධ්‍යානකරා යෑ සමුද්‍රාධ්‍යානකරා යෑ මෙසේ වෘද්ධිහානි වෙයි යන කරා යි. සකුලදායී පරිව්‍රාජක දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ යැ. දක සිය පිරිස් සන්හුන් කරවී : “භවත්හු නිහඬ වෙත්වා, භවත්නි, තෙපි නහමක් හඬ නහවු, මේ ශ්‍රමණ ගෞතම එයි, එ ආයුෂමත් වූකලී නිහඬ බැව් කැමැත්තේ යැ. නිහඬ බැව්හි ගුණ කියන්නේ යැ. නිහඬ පිරිස් දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්චයෝ නිහඬ වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකුලදායී පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සකුලදායී පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී : “වහන්ස, භාග්‍යවත්හු වඩනා සේක්වා, වහන්ස, භාග්‍යවත්නට සවාගත යැ. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මෙකරුණ කළසේක. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳුනා සේක්වා, මේ අස්න පනවන ලද”යි. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. සකුලදායී පරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සකුලදායී පරිව්‍රාජකහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ :

“උදයී, තෙපි දන් කවර නම් කරායෙකින් යුක්ත වැ උන්නු ද? කොප විසින් කවර නම් අතුරු කරාවක් අධාළ කරන ලද ද?”යි. වහන්ස, ඇපි දන් යම කරායෙකින් යුක්ත වැ උනුමෝ නම් තෙල කරාව තිබියේවා. වහන්ස, තෙල කරා භාග්‍යවතුන්ට පසු වැ ද අසන්නට දුර්ලභ නො වන්නේ යැ. වහන්ස, යම කලෙකැ මම මෙපිරිසට නො එළැඹෙන්නෙමි වෙම ද එකල්හි මෙ පිරිස අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියමින්

හොති. යද ව ඛො අහං හනෙත, ඉමං පරිසං උපසඛකනෙතා හොමි. අථාං පරිසා මමංගෙව ඉඛං උලොකෙතනි¹ තිසිත්තා හොති: යං නො සමණො උදුසි ධම්මං භාසිස්සති. තං නො සොස්සාමාති. යද පන හනෙත හගවා ඉමං පරිසං උපසඛකනෙතා හොති, අථ අහඤ්ඤව අසඤ්ඤව පරිසා හගවනොව² ඉඛං උලොකෙතනො³ තිසිත්තා හොමි⁴: යං නො හගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං සොස්සාමා⁵ති.

තෙනහුදුසි, තඤ්ඤවෙත්ථ පරිභාතූ, යථා මං පටිභාසෙය්‍යාති. පුරිමාති හනෙත දිවසාති පුරිමනරාති සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානමානො: ‘චරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපච්චිත’නති, සො මයා පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙධා සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරි. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙසි. කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චිතඤ්ඤා පානාකාසි. තස්ස මස්සං හනෙත, හගවන්තංගෙව ආරබ්භ පිති උදපාදි: ‘අහො නුත හගවා, අහො නුත සුගතො, සො ඉමෙසං ධම්මානං කුසලො’ති.

කො පනෙසො උදුසි, සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානමානො: ‘චරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපච්චිත’නති, සො තයා⁴ පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙධා සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරි, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙසි. කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චිතඤ්ඤා පානාකාසි⁵ති? තිගණේඤ්ඤා හනෙත නාතපුතෙතො⁶ති.

යො ඛො උදුසි, අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය. සො වා මං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙත්ථය්‍ය තං වාහං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙත්ථය්‍යං. සො වා මෙ පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය, තස්ස වාහං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍යං.

යො ඛො¹ උදුසි, දිබ්බෙන චකුන්තා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසංකෙන සනෙත පස්සෙය්‍ය: චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ-. යථාකම්මුපගෙ සනෙත පජානෙය්‍ය. සො වා මං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙත්ථය්‍ය. තං වාහං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤං පුචෙත්ථය්‍යං. සො වා මෙ අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය. තස්ස වාහං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍යං. අපිච්චුදුසි, තිට්ඨතු පුබ්බනෙතා තිට්ඨතු අපරනෙතා, ධම්මං තෙ දෙසෙස්සාමි: ‘ඉමසමිං සති ඉදං හොති, ඉමසුපපාද ඉදං උපපජ්ජති, ඉමසමිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස තිරොධා ඉමං තිරාජ්ඣති’ති. අහං හි

---

1. ඔලොකෙතනි - ස්‍යා.
2. හගවනො - මජ්ඣම.
3. හොති - ස්‍යා.
4. සො තයා - ස්‍යා.
5. සො ඛො - සිච්චි, PTS.

සුන්නි වෙයි. වහන්ස, මම යම් කලෙකු මෙ පිරිසට එළැඹෙන්නෙමි වෙමි ද එකල්හි මෙ පිරිස 'භ්‍රමණ උදයි අපට යම් දහමක් දෙසන්නේ ද එ දහම ඇපි අසමහ'යි මාගේ මැ වුහුණ බලමින් සුන්නි වෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කලෙක මෙ පිරිසට පැමිණිසේක් ද, එතැන් පටන් මමත් මෙ පිරිසත් 'බුහු අපට යම් දහමක් දෙසනසේක් ද, අපි ඒ දහම අසමහ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මැ වුහුණ බලමින් සුන්නිවෙමි වමහ.

එසේ වී නම් උදයි, යම් කරුණෙකින් මට ධර්මදේශනාව වටහා නම් එ කරුණෙහි ලා නොපට මැ වැටගේව'යි. වහන්ස, තියේ පෙරෙයිද දිනයන්හි සඵදර්ශී වූ සඵඤ 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්නා වූ ද නිදි වරන්නා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි දෙනදගිනාය එළැඹ සිටියේ යැ'යි නිරවශේෂ දෙනදගිනාය පිළින කරනුයේ, ගේ මා විසින් පුරිත්තය ඇඳැ පැන පුළුවස්නා ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලී යැ, කරාව බැහැරට නැමී යැ, කෝපයත් ද්වේෂයත් නො සතුවත් පහළ කෙළේ යි. වහන්ස, ඒ මට යමෙක් මෙ දහමහි සමත් වී නම් 'අහො යහහ එ බුහු, අහො යහහ එසුගත්ත'යි භාග්‍යවතුන් මැ ඇඳැ ප්‍රීති උපනැ'යි.

උදයි, යමෙක් තොප විසින් පුරිත්තය ඇඳැ පැන පුළුවස්නා ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් වැසී ද කරාව බැහැරට නැමී ද, කෝපයත් ද්වේෂයත් නො සතුවත් පහළ කෙළේ ද, 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්නා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි දෙනදගිනාය එළැඹසිටියේ යැ'යි නිරවශේෂ දෙනදගිනාය පිළින කෙරෙන තෙල සඵදර්ශී සඵඤ කවරෙක් ද?යි. වහන්ස, 'නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර යැ'යි.

උදයි, යමෙක් අන්තේකවිධ වූ පුළුච්චාසය සිහි කෙරේ ද, ගේ කෙසේ ද යත් : එක් ජාතියකු ජාතී දෙකකු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අන්තේකවිධ පුළුච්චාස සිහි කරන්නේ ද, හෙ තෙම හෝ පුරිත්තය ඇඳැ මා පැන පුළුවස්නේ යැ මම හෝ පුරිත්තය ඇඳැ ඔහු පැන පුළුවස්නෙමි. ගේ හෝ පුරිත්තය ඇඳැ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නේ යැ මම හෝ පුරිත්තය ඇඳැ ඔහු ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි.

උදයි, යමෙක් වනාහි මිනිසැස ඉක්ම සිටී විශුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුහ වන උපදානා හිත වූ ප්‍රණිත වූ මනා පැහැසටගන් ඇති නො මනා පැහැසටගන් ඇති සුඤ්ජ ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දක්නේ ද . . . කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් දනගන්නේ ද, හෙතෙම හෝ අපරාත්තය ඇඳැ මා පැන පුළුවස්නේ යැ, මම හෝ අපරාත්තය ඇඳැ ඔහු පැන පුළුවස්නෙමි. ගේ හෝ අපරාත්තය ඇඳැ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙයැ, මම හෝ අපරාත්තය ඇඳැ ඔහුගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි. (පහදනෙමි.) එතෙකු වත් උදයි, පුරිත්තය සිටීවා, අපරාත්තය සිටීවා. තොපට දහම දෙසනෙමි. "මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය) ඇති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි එල) වෙයි, මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයාගේ) උපැත්මෙන් මෙ (සංස්කාරාදි එලය) උපදී. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය) නැති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි එල) නො වෙයි. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයාගේ) නිරෝධයෙන් මෙ (සංස්කාරාදි එල) නිරුද්ධ වෙ"යි. වහන්ස, මම මාගේ මෙ අත්බැවින් යම් පමණ (අරවුණු)

විද්‍යාලය ද, එ ද මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේස සහිත කොට සමරන්නට නො පොහොනෙමි. වැළිත් කොයිත් මම අනේකවිධ පුළුන්විචාරයන් සමරන්නෙමි ද? හේ කෙසේ යැ යත් : එක් දසකුණ දෙදසකුණ . . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පුළුන්විචාරය භාග්‍යවතුන් සෙයින් සිහි කරන්නෙමි ද? වහන්ස, මම මේ කල්හි පාංශුපිඤ්ඤාවයකුණ නො දක්මි. වැළිත් කොයිත් මම මිනිසැස ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපදාන භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණ් වූ දුච්ඤ් වූ සුඤ්ජර ගති ඇති දුගති ඇති සත්තියන් දක්නෙමි ද, යථාකමෝපග සත්තියන් භාග්‍යවතුන් සෙයින් දන්තෙමි ද වහන්ස, වැළිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ : "එතෙකුණ වත් උදයි, පුච්ඡාන්තය සිටිවා, අපරාන්තය සිටිවා, තොපට දහමක් දෙසමි : "මේ (ප්‍රත්‍යය) ඇති කල්හි මේ (ඵලය) වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යය) උපැත්තෙන් මේ (ඵලය) උපදි, මේ (ප්‍රත්‍යය) නැති කල්හි මේ (ඵලය) නො වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යයාගේ) නිරෝධයෙන් මේ (ඵලය) නිරුද්ධ වේ" යයි යමක් කියා ද, එ ද මට බෙහෙවින් නො වැටහෙයි. වහන්ස මම සිය ඇදුරොල්ලි ප්‍රශ්න-ව්‍යාකරණයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පහදනෙමි නම් මැනැවැ"යි.

උදයි, වැළිත් තොපට සිය ඇදුරොල්ලි කෙ සේ වේ ද?යි.

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "මේ පරමවණ් යැ මේ පරමවණ් යැ"යි.

උදයි, වැළිත් තොපට තෙල සිය ඇදුරොල්ලි "මේ පරමවණ් යැ මේ පරමවණ් යැ"යි මෙසේ යමක් වේ ද, ඒ පරමවණ් කවරේ ද?

වහන්ස, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණීතතර අනෙක් වණ්‍යයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ් නම් වේ"යි.

උදයි, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍යවණ්‍යයක් නැද්ද, ඒ වණ්‍ය කවරේ ද?

වහන්ස, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්‍යයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ් වේ"යි.

උදයි (තෙපි) "වහන්ස, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්‍යයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ් යැ"යි කියව, ඒ වණ්‍ය ද නො පනවව, තොපගේ තෙල කථාව දික්වන්නේ යැ. යම්සේ උදයි. පුරුෂයෙක් මෙසේ කියයි : "මම මෙ දනව්‍යෙහි යම් දනවුකලණක් ඇත් නම් ඇය රුක්නෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි"යි. ඒ මොහුට කිසි කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවුකලණක රුක්නහු ද කැමැත්තහු ද තෙපි දනවුකලණ ක්ෂත්‍රියාවක හෝ බ්‍රාහ්මණියක හෝ වෛශ්‍යාවක හෝ ශුද්‍රියක හෝ යි දනවු ද?යි. මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ නො දනිමි" කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවුකලණක රුක්නහු ද කැමැත්තහු ද, තෙපි දනවුකලණ මෙ නම් ඇත මෙවන් ගෝත්‍ර ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මිටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ"යි . . . කැළි යැ හෝ සම්වනැ හෝ මඟුරුසිවි ඇත්තී යැ හෝ"යි, අසුවල් ගම්හි යැ හෝ නියම්ගම්හි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හෝ"යි දනවු ද?"යි. මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ 'නො දනිමි' කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් තැනැත්තියක නො දන්නහු ද නො දක්නහු ද, තෙපි ඇය රුක්නහු ද කැමැත්තහු ද?"යි. මෙසේ පුළුස්සනාලද්දේ 'එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. උදයි, එය කුමකැයි හභි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ නො වේ ද?යි.

අභි: ඛො භනෙත, එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිහිරකං භංගිතං සම්පජ්ජති.

එවමෙව ඛො උදුසි, යස්මා භනෙත, වණණං අකුසලං වණණං උත්තරිතරෙ වා පණීතතරෙ වා නජී, යො පරමො වණණංති වදෙසි, තඤ්ච වණණං න පකුසුපෙසිති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත, මණී වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධංසො සුපරිකම්මකතො පණ්ඩුකම්මලො නික්ඛිතො භංගති ච තපති ච විරෙචති ව¹. එවං වණණං අත්තා භොති අරෙභො පරමමරණංති.

තං කිං මඤ්ඤුසි උදුසි, මණී වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධංසො සුපරිකම්මකතො පණ්ඩුකම්මලො නික්ඛිතො භංගති ච තපති ච විරෙචති ව¹ යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජාපණකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්කන්තතරෙ ච පණීතතරෙ වාති?

ඥායමානෙත, රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජාපණකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤුසි උදුසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං² කිම් ඛජ්ජාපණකො. යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලුප්පදීපො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං භනෙත, රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලුප්පදීපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤුසි උදුසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලුප්පදීපො යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකකිකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරෙ වාති?

ඥායං භනෙත, රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකකිකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤුසි උදුසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහා-අග්ගිකකිකො, යා වා රත්තියා පච්චුසසමයං විද්ධො විගතචලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

යායං භනෙත, රත්තියා පච්චුසසමයං විද්ධො විගතචලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤුසි උදුසි, යා වා රත්තියා පච්චුසසමයං විද්ධො විගත චලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, යො වා තදුප්පොසථෙ පණණරසෙ විද්ධො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො³ අධිකරත්තසමයං චන්දො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

1. { භංගතෙ ච තපතෙ ච - සිමු, මජ්ඣං. 3. අභිදෙ - සිමු.
විරොචතෙ ච සිමු
භංගතෙව තපතෙව විරොචතෙව - ස්‍යා.
2. රත්තකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, PTS, ස්‍යා.

වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් මැ ලෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයා හේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ මැ යි.

ඵසෙය්න් මැ උද්ධි, තෙපි : “වහන්ස, යම් වර්ණකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණිතතර හෝ අන්‍යවර්ණයෙක් නැද්ද, ඒ පරමවර්ණ යැ යි කියව, ඒ වර්ණය ද නො පනව”යි.

වහන්ස, යම්සේ සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අවුස් ඇති වෙරළමණක් මැනවින් පිරිසම් කරන ලද්දේ පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙය්න් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, මෙබඳු වර්ණ ඇති ආත්මය මරණින් මතු ආරොග වෙ යයි.

උද්ධි, ඒ කිමැයි හභිවු ද? සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අවුස් ඇති මොනොවට පිරිසම් කළ වෙරළමණක් පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙය්න් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, රාත්‍රි බහලාත්ධකාරයෙහි යම් කදෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වර්ණ දෙක අතුරින් කවර වර්ණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කෘමියෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වර්ණ දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උද්ධි, ඒ කිමැයි හභිවු ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වෙ ද, මේ වර්ණ දෙක අතුරින් කවර වර්ණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල් පහනෙක් වෙ ද, මේ මේ වර්ණ දෙක අතුරින් අතිසුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උද්ධි, ඒ කිමැ යි හභිවු ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වෙ ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වෙ ද, මේ වර්ණ දෙක අතුරින් කවර වර්ණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් වෙ ද, මේ මේ වර්ණ දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උද්ධි, ඒ කිමැ යි හභිවු ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වෙ ද, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්හි යම් ඕසධිතාරකාවක් හෝ වෙ ද, මේ වර්ණ දෙක අතුරින් කවර වර්ණයෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ දැ?යි.

වහන්ස, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්හි යම් ඕසධිතාරකාවක් වෙ ද මේ මේ වර්ණ දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උද්ධි, ඒ කිමැ යි හභිවු ද? රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්හි යම් ඕසධිතාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පඤ්ඤධිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්හි නුඤ්ඤත් අධිරාත්‍රිසමයෙහි යම් වන්දුයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වර්ණ දෙක අතුරින් කවර වර්ණයෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි

ඥාතං භනෙන, නදනුපොසථෙ පණණරසෙ විඥො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ¹ අභිසිරතතසමයං චන්දෙ, අයං ඉමෙසං උභිතතං චණණානං අභිකකන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදුසි, යො වා නදනුපොසථෙ පණණරසෙ විඥො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ අභිසිරතතසමයං චන්දෙ, යො වා වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඥො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, ඉමෙසං උභිතතං චණණානං කතමො ච චණණා අභිකකන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

ඥාතං භනෙන, වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඥො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභිතතං චණණානං අභිකකන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

අතො² ඛො තෙ උදුසි, ඛහු හි ඛහුතරා දෙවා යෙ ඉමෙසං චන්දිමසුරියානං ආභා³ නානුභොනති, ත්‍යාභං පජානාමි. අථ ච පනාභං න චදුමි: යසමා චණණා අඤ්ඤා චණණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ති⁴. අථ ච පන තිං උදුසි: ඥාතං චණණා කිඤ්ඤා ඛජ්ජොපණකෙන හිතතරො⁴ ච පතිකිට්ඨතරො ච, යො පරමො චණණාති චදෙසි, තඤ්ච චණණං න පඤ්ඤාපෙසිති.

අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති.

කිං පන තිං උදුසි, එවං චදෙසි : අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති?

අමහාකං භනෙන, සකෙ ආචරියකෙ එවං භොති: ‘අයං පරමො චණණා අයං පරමො චණණා’ති. තෙ මයං භනෙන, භගවතා සකෙ ආචරියකෙ සම්නුසුඤ්ඤාසමානා සම්නුගාභියමානා සම්නුභාසියමානා රිතතා තුව්ඡා අපරඤ්ඤා’ති.

කිං පනුදුසි, අඤ්චි එකන්තසුඛො ලොකො, අඤ්චි ආකාරච්ඡි පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

අමහාකං භනෙන, සකෙ ආචරියකෙ එවං භොති: අඤ්චි එකන්තසුඛො ලොකො, අඤ්චි ආකාරච්ඡි පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ති.

කතමා පන සා උදුසි, ආකාරච්ඡි පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

ඉධ භනෙන, එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති, අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චරතො භොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො භොති, මුසාචාදං පහාය මුසාචාදා පටිච්චරතො භොති, අඤ්ඤතරං වා පන තපොගුණං සමාදාය චත්තති, අයං ඛො සා භනෙන, ආකාරච්ඡි පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

1. අභිද්දෙ - සිමු.
2. තතො - ස්‍යා.
3. ආභා තෙ - සිමු.
4. නිහිතතරො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

වහන්ස, ඒ පණ්ඩසිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුඹුන් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම් වන්දයෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ් දෙක අකුරින් ඉතා සුඤ්ජරතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? ඒ පණ්ඩසිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුඹුන් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම් වන්දයෙක් හෝ වෙ ද, වච්ඡාසාකුච පිළිබඳ පශ්චිමමාසයෙහි සරාකල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුඹුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයනියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අකුරින් කචර වණ්සෙක් අතිසුඤ්ජරතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, වච්ඡාසාකුච පිළිබඳ පශ්චිමමාසයෙහි සරත්කාලයෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුඹුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයනියෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ් දෙක අකුරින් අතිකාන්තතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයි, යම් කෙනෙක් මේ සඳහිරු දෙදෙනා ගේ අවහාසය නො විඳිත් ද ඒ දෙවියෝ සඳහිරු දෙදෙනාගේ අවහාසය විඳිනවුනට වඩා බොහෝ යැ, බහුතරයහ. මම ඔවුන් දනිමි. එතෙකු වත් මම "යම් වණ්සකට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අන්‍යා වණ්සෙක් නැතැ"යි නො කියමි. එතෙකු වත් උදයි, තෙපි කචෝපැණි කිම්සකුචක් වඩා හීනතර වූ ලාමකතර වූ යම් වණ්සෙක් වෙ ද ඒ පරම වණ් යයි කියව, එ වණ්ස ද නො පනව'යි.

"බුදුහු කචාව සිදලුහ, සුගත්හු කචාව සිදලුහ"යි.

උදයි, තෙපි "බුදුහු කචාව සිදලුහ. සුගත්හු කචාව සිදලුහ"යි මෙසේ කුමට කියව?

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්හි මේ පරමවණ් යැ, මේ පරමවණ් යැ'යි මෙසේ වෙයි. වහන්ස, ඒ ඇපි භාග්‍යවතුන් වීසින් ස්වකීය ආවායනීසමයෙහි අනුයෝග වතට නගනු ලබන්නමෝ කරුණු හත්වනු ලබන්නමෝ කරුණු විචාරනු ලබන්නමෝ සිස් වූමහ, තුච්ඡ වූමහ, වැරදුණමහ'යි.

කිමෙක් ද උදයි, ඒකාන්තසුච ඇති ලෝකයෙක් ඇද්ද?යි. ඒකාන්තසුච ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇද්ද?යි.

වහන්ස, සිය ඇදුරොල්හි මෙසේ වෙයි : "ඒකාන්තසුච ඇති ලොවෙක් ඇත, ඒකාන්තසුච ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇතැ"යි.

උදයි, ඒකාන්තසුච ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද කවරද?යි

වහන්ස, මෙලොව කිසිවෙක් පණ්ඩා හැරපියා පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසර හැරපියා කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, එක්තරා තපෝගුණයක් හෝ සමාදන් වැ වැටෙයි. වහන්ස, මේ වූකලි ඒකාන්තසුච ඇති ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද වෙ යයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යසම්භිං සමයෙ පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, එකන්තසුඛි වා තසම්භිං සමයෙ අත්තා හොති සුඛදාසකි වාති?

සුඛදාසකි භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යසම්භිං සමයෙ අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, එකන්තසුඛි වා තසම්භිං සමයෙ අත්තා හොති සුඛදාසකි වාති?

සුඛදාසකි භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යසම්භිං සමයෙ කාමේසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමේසු මිච්ඡාචාරං පටිවිරතො හොති, එකන්තසුඛි වා තසම්භිං සමයෙ අත්තා හොති සුඛදාසකි වාති?

සුඛදාසකි භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යසම්භිං සමයෙ මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, එකන්තසුඛි වා තසම්භිං සමයෙ අත්තා හොති සුඛදාසකි වාති?

සුඛදාසකි භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යසම්භිං සමයෙ අඤ්ඤානරං තපොගුණං සමාදාය වතනති, එකන්තසුඛි වා තසම්භිං සමයෙ අත්තා හොති සුඛදාසකි වාති?

සුඛදාසකි භනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, අපි නු ඛො වොකිණ්ණසුඛදාසකං පටිපදං අගමම එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියා හොතිති?

අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති.

කිං පන නං උදාසී, එවං වදෙසි: 'අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථ'න්ති.

අමහාකං භනෙත, සකෙ අචරියකෙ එවං හොති: 'අච්ඡි එකන්තසුඛො ලොකො, අච්ඡි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා'ති. තෙ මයං භනෙත, භගවතා සකෙ අචරියකෙ සමනුසුඤ්ජයමානා සමනුභාගියමානා සමනුභාගියමානා රිත්තා තුච්ඡා අපරඤාති.

කිං පන භනෙත, අච්ඡි එකන්තසුඛො ලොකො අච්ඡි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

අච්ඡි ඛො උදාසී, එකන්තසුඛො ලොකො, අච්ඡි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

කතමා පන සා භනෙත, අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

1. අපරඤාපි - ස්‍යා, PTS.

ඉච්ඡාදාසි භික්ඛු විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කිං උපසම්පජ්ඣ විහරති, විතකකවිචාරනං චූළසමා -පෙ- දුතියං ක්කිං -පෙ- තතියං ක්කිං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං ඛො සා උද්ධි, ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

න ඛො¹ සා භන්තෙ, ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. සච්ඡිකතො භික්ඛ භන්තෙ, එතතාවතා එකන්තසුඛො ලොකො හොතිති.

නඛවාස්ස උද්ධි, එතතාවතා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති, ආකාරවතීතීව සා පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

එවං චූළන්තෙ සකුලුද්ධස්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා උත්තාදීති උච්චාසද්ද මහාසද්ද² අහොසි: එත් මයං අනස්සාම සාවරියකා, එත් මයං පනස්සාම³ සාවරියකා, න මයං ඉතො භියොසා උත්තරිත්තරං පජානාමාති.

අඑ ඛො සකුලුද්ධි පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ අප්පසද්දෙ කකා භගවන්තං එතදචොච: 'කිත්තාවතා පනස්ස භන්තෙ, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති'ති.

ඉච්ඡාදාසි, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං ක්කිං උපසම්පජ්ඣ විහරති. යාවතා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා තාහි දෙවතාහි සද්ධිං සන්ධිවිසිති සලලපති සාකච්ඡං සමාපජ්ඣති, එතතාවතා ඛවාස්ස උද්ධි, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති'ති.

එතස්ස නුත භන්තෙ, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාගෙතු භික්ඛු භගවති බුභමචරියං චරන්තිති?

න ඛො උද්ධි, එතස්ස⁴ එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාගෙතු භික්ඛු මහි බුභමචරියං චරන්ති. අඤ්චි ඛො උද්ධි, අඤ්ඤාච⁵ ධම්මො උත්තරිත්තරො ච පඤ්ඤිත්තරො ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාගෙතු භික්ඛු මහි බුභමචරියං චරන්තිති.

කතමෙ පන තෙ භන්තෙ, ධම්මො උත්තරිත්තරො ච පඤ්ඤිත්තරො ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාගෙතු භික්ඛු භගවති බුභමචරියං චරන්තිති?

ඉච්ඡාදාසි, තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමාසච්චුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමිත්තස්සානං බුඤ්ඤො භගවා -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහාය චෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කිං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයමපි ඛො උද්ධි, ධම්මො උත්තරිත්තරො ච පඤ්ඤිත්තරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාගෙතු භික්ඛු මහි බුභමචරියං චරන්ති.

-
1. කිං නු ඛො - සා.
  2. උච්චාසද්ද මහාසද්ද - සා, මජ්ඣ.
  3. අනස්සාම - මජ්ඣ, PTS.
  4. එතස්ස - මජ්ඣ (නඤ්චි)
  5. අඤ්ඤාච - මජ්ඣ, PTS.

උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ . . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . . . ද්විතීයධ්‍යානයට . . . . . තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උදයි, මේ මූකලී ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට ඒ කාරණවත් ප්‍රතිපදයි.

“වහන්ස, ඒ ඒකාන්තසුඛලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණාවත් ප්‍රතිපද මතු නො වෙයි, ඔහු විසින් මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද මෑ වෙ” යයි.

උදයි, මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද නො වෙයි. ඒ ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීමට කාරණාවත් ප්‍රතිපද මෑ වෙ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි සකුලුදයි පරිව්‍රාජකගේ පිරිස උදගතනාද ඇති උස්භඩ මහභඩ ඇති විය : “මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇදුරන් සහිත වූ නැපෙමිහ. මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇදුරන් සහිත වූ වැනැපෙමිහ. අපි මෙයින් වැඩියක් නො දනුමිහ”යි.

ඉක්බිති සකුලුදයි පරිව්‍රාජක ඒ පරිව්‍රාජකයන් නිහඩ කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත් කී : “වහන්ස, වැළිත් කිපමණෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනලද වෙ ද ?යි.

උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්. . . . වතුච්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, යම් පමණ දෙවියෝ ඒකාන්තසුඛ ලෝකයට පැමිණියාහු නම්, ඒ දෙවියන් හා සමග එක් වූ සිටී ද, සල්ලාප කෙරේ ද, සාකච්ඡාවට පැමිණේ ද, මෙපමණෙකින් උදයි, ඔහු විසින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද වෙ” යයි.

‘වහන්ස, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හික්කුහු භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බඹසර වසන්තාහු වනැ’යි.

‘උදයි, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හික්කුහු මා කෙරෙහි බඹසර නො වෙසෙති. උදයි, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හික්කුහු මා කෙරෙහි බඹසර වෙසෙත් නම්, එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් අත්‍යධම්මයෝ ඇතැ’යි.

වහන්ස, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හික්කුහු භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බඹසර වෙසෙත් නම්, උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ඒ ධම්මයෝ කවරහ ?යි.

උදයි, මෙලොවැ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ (අෂ්ට) විද්‍යා (පසළොස්) වරණ ධම්මයෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ ලෝකය දන්තා වූ අනුත්තර සුරුභදමාසාරථී වූ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ වූ (වතුස්සත්‍යාවබොධයෙන්) බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගත උපදී. . . . හෙ විත්තයට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුච්ච කරන මේ පඤ්චනීවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උදයි, යම් ධම්මයක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට හික්කුහු මා කෙරෙහි බඹසර සරත් නම් මෙ ද උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධම්මයෙකි.

පුන ච පරං උද්ධි, භික්ඛු විතකකවිචාරානං වුපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුසං ක්කානං උපසමපජ් විහරති, අයමපි ඛො උද්ධි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං චරන්ති.

සො එවං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛ්‍යණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුනෙ කම්මතියෙ සීනෙ ආනෙඤ්ජපපතෙන පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදො: එකමපි ජාතියං ඤෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙද්දසං අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, අයමපි ඛො උද්ධි ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං චරන්ති.

සො එවං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛ්‍යණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුනෙ කම්මතියෙ සීනෙ ආනෙඤ්ජපපතෙන සත්තානං වුතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති, සො දිබ්බෙත චකුචනා විසුඤ්ඤන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙන පසස්සති: චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති. අයමපි ඛො උද්ධි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං චරන්ති.

සො එවං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛ්‍යණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුනෙ කම්මතියෙ සීනෙ ආනෙඤ්ජපපතෙන ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධොති පෙ-අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදුති යථාභූතං පජානාති, ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති අයං ආසවසමුදයොති -පෙ- අයං ආසවනිරොධොති -පෙ- අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදුති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවඤ්ජානතො එවම්පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණා ජාති වුසිතං බුභමචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාති. අයං ඛො උද්ධි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං චරන්ති. ඉමෙ ඛො උද්ධි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යෙසං සච්ඡිකිරියා භෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං චරන්ති.

එවං වුනෙත සකුලුද්දසි පටිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං භනෙත, අභිකකන්තං භනෙත. සෙය්‍යථාපි භනෙත, තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විමරෙය්‍ය, මුලුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වකුචුමනෙතා රූපාති දකඛීන්තීති. එවමෙවං භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාභං භනෙත, භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ච. ලභෙය්‍යාභං භනෙත, භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසමපදන්ති.

තවද උදයි, මහණ විතකිවිචාරයන් හේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානයට . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උදයි, යම් ධර්මයක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙද්ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධර්මයෙකි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත (එකඟ) කල්හි පිරිසුදු කල්හි භාත්පයින් පිරිසුදු කල්හි ක්ලේශාභිගණ රහිත කල්හි පහ වැ ගිය උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණා වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි පුළුන්විවාසානුස්මැතිඥනයට සිත නමයි. හේ අන්තකවිධ පුළුන්විවාස සිහි කෙරෙයි, හෙ මෙසේ යැ : එක් දයකුදු දෙ දයකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදදේස සහිත වූ අන්තකවිධ පුළුන්විවාස සිහි කෙරෙයි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර සෙරෙත් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිවදන අනභිගණ විගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණා වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි සත්තයන් හේ ව්‍යුති උපප්‍රාප්ති ඥනයට සිත නමයි. හේ මිනිසැස ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදනා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නොමනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති දුගති ඇති සත්තයන් දකි. . . . කම්භානුකුල වැ ගිය සත්තයන් දකි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිවදන අනභිගණ විගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණා වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි ආසුවයන් හේ ක්ෂයඥනයට සිත නමයි. හෙ මේ (පස්කඳ) දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපදනා හේතුව යයි ඇති සැටියෙන් දනගනි, . . . මෙ දුක්ඛනිරෝධ යයි . . . මෙ දුක් නැති කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මොහු ආසුවහ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මේ' ආසුවසමුදය'යි . . . 'මේ ආසුව නිරෝධය'යි . . . 'මේ ආසුවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු හේ සිත කාමාසුවයෙහුද විමුක්ත වෙයි, භවාසුවයෙහුද සිත විමුක්ත වෙයි, අවිද්‍යාසුව යෙහුද සිත විමුක්ත වෙයි. විමුක්ත කල්හි විමුක්ත ය යන ඥනය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබලසර වැස නිමවන ලදී, කරණි කරනලද, මෙ බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ'යි දනගනි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් ද, මෙ වූකලී එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි. උදයි, යම් ධර්ම කෙනකුත් හේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් නම් මොහු එ උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධර්මයෝ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි සකුලුදයි පරිවෘත්ත භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී : ඉතා මැනැව වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස. වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු කරන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළු වූවකට හෝ මහ කියන්නේ ද, අඳුරෙහි හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි තෙල්පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භාග්‍යාවතුන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. වහන්ස, තෙල මම් බුදුහුදු දහමුදු සඟහුදු සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, මම් භාග්‍යාවතුන් වෙත පැවිදි ලබන්නෙමි මැනැව, උපසඤ්ච ලබන්නෙමි මැනැවැ'යි.

892 මජ්ඣම ප. - පරිබ්බාජක වග්ගො [2.8.9 චූළසකුලුද්දසි සුත්තං]

එවං වුතෙන සකුලුද්දසිය්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා සකුලුද්දසිං පරිබ්බාජකං එතදච්චොච: මා භවං උද්දසි, සමණේ ගොතමේ බුහමචරියං චරි, මා භවං උද්දසි, ආචරියො හුණා අනෙතවාසිවාසං වසි. සෙය්ථාපි නාම උදකමණීකො¹ හුණා උදඤ්චනීකො² අස්ස. එවං සමපදමිදං³ භොතො උද්දසිය්ස භවිස්සති. මා භවං උද්දසි සමණේ ගොතමේ බුහමචරියං චරි. මා භවං උද්දසි ආචරියො හුණා අනෙතවාසිවාසං වසිති. ඉති භිදං සකුලුද්දසිය්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා සකුලුද්දසිං පරිබ්බාජකං අනන්තරායමකාසි ගඟච්චි බුහමචරියෙති.

චූළසකුලුද්දසිසුත්තං නවමං.

-
1. මණීකො - PTS.
  2. උද්දෙකනීකො - ස්ථා, PTS
  3. සමපදමෙකං - PTS.

මෙසේ කී කල්හි සකුලය පරිවෘත්තයේ පිරිස සකුලය පරිවෘත්තයට තෙල වදන් කී :
භවත් උදයී, ශ්‍රමණ භෞතම කෙරෙහි නහමක් බලසර වසව, භවත් උදයී ආවායඝී වෑ (සිට)
අතැවැසිවස් නො වසව, යමසේ නම දියසැළක් වෑ සිට එවක් වන්නේ ද තෙල භවත්
උදයීහට මෙබඳු උපමා සම්පත් වන්නේ යෑ. භවත් උදයී, ශ්‍රමණ භෞතම කෙරෙහි
නහමක් බලසර වසව, භවත් උදයී, ආවායඝී වෑ සිට අතැවැසි වාස නො කරව'යි. මෙසේ
සකුලය පරිවෘත්තයේ පිරිස සකුලය පරිවෘත්ත හට භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසරවස්හි
අන්තරාය කළා.

නව වැනි චූළසකුලය සූත්‍ර යි.

2. 3. 10

වෙබනසස සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං : එකං සමයං භගවා; සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ. අථ ඛො වෙබනසෙසො¹ පරිබ්බාජකො යෙන භගවා; නෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්තො භගවතා; සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්තො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං භිතො ඛො වෙබනසෙසො¹ පරිබ්බාජකො භගවතො සන්තිකෙ උදනං උදනෙසි : ‘අයං පරමො වණේණා, අයං පරමො වණේණා’ති.

කිං පන තිං කච්චාන, එවං වදෙසි: ‘අයං පරමො වණේණා අයං පරමො වණේණා’ති. කතමො කච්චාන, සො පරමො වණේණා’ති?

යසමා හො ගොතම වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිත්තරො වා පණීත්තරො වා නත්ති, සො පරමො වණේණාති.

කතමො පන සො කච්චාන, වණේණා යසමා වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිත්තරො වා පණීත්තරො වා නත්ති?

යසමා හො ගොතම, වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිත්තරො වා පණීත්තරො වා නත්ති, සො පරමො වණේණාති.

දීඝාපි ඛො තෙ එසා කච්චාන, එරෙය්‍ය. යසමා හො ගොතම, වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිත්තරො වා පණීත්තරො වා නත්ති. සො පරමො වණේණාති වදෙසි. තඤ්ඤා වණේණං න පඤ්ඤාපෙසි. සෙය්‍යථාපි කච්චාන, පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: අහං යා ඉමසමිං ජනපදෙ ජනපද-කල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමි’ති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං තිං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡාසි කාමෙසි, ජානාසි තිං ජනපද-කල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙසසි වා සුද්දී වා’ති? ඉති පුට්ඨො නොති වදෙය්‍ය. තමෙනං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං තිං ජනපද-කල්‍යාණීං ඉච්ඡාසි කාමෙසි, ජානාසි තිං ජනපදකල්‍යාණීං එවන්තාමා එවංගොතතා ඉති වා’ති. -පෙ- දීඝා වා රසා වා මජ්ඣමා වා කාලී වා සාමා වා මඛගුරච්ඡි වා’ති? අමුකසමිං ගාමෙ වා තිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨො නොති වදෙය්‍ය. තමෙනං එවං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං තිං න ජානාසි න පසසි, තං තිං ඉච්ඡාසි කාමෙසිති? ඉති පුට්ඨො ආමාති වදෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤාසි කච්චාන, නත්ත එවං සනෙත තසස පුරිසසස අප්පාටිගීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති’ති?

අදා: ඛො හො ගොතම, එවං සනෙත තසස පුරිසසස අප්පාටි-ගීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති.

1. වෙබනසො - මජ්ඣං, වෙබණසො - ස්‍යා.

2. 3. 10

වෙබ්නායක සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අන්තර්විච්චුසුග්‍රහේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි වෙබ්නායක පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් හා සමඟ සතුටු විය. සතුටුවියයුතු කාලාන්තරයෙහි සිහිකටයුතු කලා කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ යැ. එකත්පස් වැ සිටි වෙබ්නායක පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි 'මේ පරම (උත්තම) වණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ'යි උද්‍යායක් කෙළේ යැ.

කාන්‍යායනායෙනී, තෙපි 'මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ'යි මෙසේ කුමට කියව කාන්‍යායනායෙනී, ඒ පරමවණ්ණ කවරේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනී, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, හේ පරමවණ්ණ යැ'යි.

කච්චානායෙනී, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැත් නම් ඒ වණ්ණ කවරේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනී, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ යැ'යි.

භවත් කාන්‍යායනායෙනී, (තෙපි) "භවත් ගෞතමයෙනී යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ 'පරමවණ්ණ යැ'යි කියව, ඒ වණ්ණ ද නො පනවව, තොප ගේ තෙල කලාව දික් වැ යන්නේ යැ. යම්සේ කාන්‍යායනායෙනී, පුරුෂයෙක් මෙසේ කියන්නේ යැ : "මට මෙ දනවියෙහි යම් දනවකලණක් ඇත් නම් ඇය රුස්නෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි"යි. ඒ මොහුට කිසි කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහ : "එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ ක්ෂත්‍රියාවක හෝ බ්‍රාහ්මණියක හෝ වෛශ්‍යාවක හෝ ශුද්‍රියක හෝ'යි දනිවු ද?යි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමි කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : "එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ මෙ නම් ඇත, මෙවන් ගෝත්‍ර ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මීටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ කැළි යැ හෝ සම්චනැ හෝ මභුරුසිවි ඇත්තියැ හො'යි, අසුවල් ගමිහි යැ හෝ නියම්ගමිහි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හො'යි දනිවු ද?යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමි කියන්නේ යැ. මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් තැනැත්තියක නො දන්නවු නම් නො දක්නවු නම් ඇය තෙපි රුස්නවු ද, කැමැත්තවු ද?යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. කාන්‍යායනායෙනී ඒ කිමැ'යි හඬිවු ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයා ගේ භාෂිතය නිරට්ඨක වන්නේ නො වේ ද?යි,

භවත් ගෞතමයෙනී, මෙසේ ඇති කල්හි ඒකාන්තයෙන් මැ ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරට්ඨක වන්නේ මැ යි.

එවමෙව ඛො තං කච්චාන, යසමා හො ගොතම චණණං අඤ්ඤා චණණං උත්තරිතරො චා පණීතතරො චා නචී, සො පරමො චණණො'ති වදෙසී, තඤ්ච චණණං න පඤ්ඤාපෙසීති.

සෙය්‍යථාපී හො ගොතම, මණී වෙච්චරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබලො නික්ඛිතො භාසති ච තපති ච විරො-චති ච¹ එවංචණණො අත්තා හොති අරොගො පරමමරණාති.

තං කිං මඤ්ඤාසී කච්චාන, යො චා මණී වෙච්චරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබලො නික්ඛිතො භාසති ච තපති ච විරොචති ච¹, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං² කිමි ඛජ්ජො-පණකො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං කතමො චණණො අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති?

යොයං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං² කිමි ඛජ්ජොපණකො අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

තං කිං මඤ්ඤාසී කච්චාන, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං කිමි ඛජ්ජොපණකො, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලප්පදීපො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං කතමො චණණො අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති?

යොයං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලප්පදීපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

තං කිං මඤ්ඤාසී කච්චාන, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලප්පදීපො, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකඛකො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං කතමො චණණො අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති?

යොයං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං මහා අග්ගිකඛකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

තං කිං මඤ්ඤාසී කච්චාන, යො චා රත්තකිකාරතිමිසායං මහා-අග්ගිකඛකො, යා චා රත්තියා පච්චුසසමයං විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං කතමො චණණො අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

යොයං හො ගොතම, රත්තියා පච්චුසසමයං විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණොනං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

---

1. භාසතෙ ච තපතෙ ච - සීඝ්‍රී, මජ්ඣං.
තපතෙ ච - සීඝ්‍රී.
භාසතෙව තපතෙව විරොචතෙව - ස්‍යා.
2. රත්තකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

එසෙයින් මෑ කාන්‍යානායෙනි, තෙපි "භවත් ගෞතමයෙනි, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරී-තර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍යවණ්‍යයෙක් නැත් ද ඒ 'පරමවණ්‍ය යැ'යි කියව, ඒ වණ්‍ය ද නො පනවව'යි.

යම්සේ භවත් ගෞතමයෙනි, සුඤ්ඤ වූ ජාතීමත් වූ අටුළු ඇති වෙරළමණ්‍යක් මැනැවින් පිරියම් කරන ලද්දේ පඩුඇඹුලෙකැ (රත් පලයෙකැ) බහාලන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වේ ද, මෙබඳු වණ්‍ය ඇති ආත්මය මරණින් මතු ආරෝග වේ යයි.

කාන්‍යානායෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬිවූ ද? සුඤ්ඤ වූ ජාතීමත් වූ අටුළු ඇති මොනොවට පිරියම් කළ යම් වෙරළමණ්‍යක් පඩුඇඹුලෙකැ බහන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් හෝ වේ ද, රාත්‍රී බහලාන්ධකාරයෙහි යම් කදෝපැණි කාමීයෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කාමීයෙක් වේ ද, මේ තෙමේ මෙ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානායෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬිවූ ද? රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කාමීයෙක් හෝ වේ ද, රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් වේ ද, මේ මෙ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානායෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬිවූ ද? රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වේ ද, රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් වේ ද, මේ මෙ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානායෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬිවූ ද? රෑ බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වේ ද, රෑ අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසයි (පහන්) තාරකාවක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රෑ අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසයිතාරකාවක් වේ ද, මේ මෙ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි කච්චාන, යා වා රතතියා පච්චුසසමයං විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, යො වා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතිසමයං චන්දො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං හො ගොතමො, තදහුපොසථෙ පණණරසෙ විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතිසමයං චන්දො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි කච්චාන, යො වා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතිසමයං චන්දො, යො වා වසානං පච්චිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං හො ගොතම, වසානං පච්චිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්දො විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති.

අනො ඛො? තෙ කච්චාන, ඛහු හි ඛහුතරා දෙවා, යෙ ඉමෙසං චන්දිමසුරියානං ආභා නානුභොනති, ත්‍යාහං පජානාමි. අථ ච පනාහං න චදුමි : යසො වණණා අඤ්ඤා වණණා උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච නජීති. අථ ච පන කං කච්චාන, ඥායං වණණා කිමිනා ඛජෙජාපණකෙන භිනතරො? ච පතිකිට්ඨතරො ච සො පරමො වණණාති චදෙසි, තඤ්ච වණණං න පඤ්ඤපෙසි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ කච්චාන, කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච : චකචු-විඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජතියා. සොතචිඤ්ඤායා සිද්ධ-පෙ-භානචිඤ්ඤායා ගකා-පෙ-ජීවහා විඤ්ඤායා රහා-පෙ-කායචිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජතියා. ඉමෙ ඛො කච්චාන, පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො කච්චාන, ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං චුච්චති කාමසුඛං. ඉති කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤාසුඛං තත් අඤ්ඤාසුඛායතීති.

ඵචං චුතෙන වෙබ්බනසො? පරිබ්බාජකො භගවන්තං ඵතදවොච : අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතම, යාවුසාසිතඤ්චිදං හොතා ගොතමෙන : කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤාසුඛං තත් අඤ්ඤාසුඛායතීති.

-
1. අභිද්ද - සිමු.
  2. අථ ඛො - සිමු. තනො ඛො - ස්‍යා.
  3. නිහිනතරො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
  4. { වෙබ්බනසො - මජ්ඣං.
{ වෙබ්බණසො - ස්‍යා.
  5. යාවුසාසිතමිදං - සිමු.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කිමැ යි හභිවු ද? රය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අභස්ති යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පණුරැසිපොහෝ දවස්හි පහවැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අභස්ති නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්ද්‍රයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යෙක් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

හවත් ගොතමයෙනි, ඒ පණුරැසිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්ද්‍රයෙක් වෙ ද, මේ මෙ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කිමැ යි හභිවු ද? ඒ පණුරැසි පොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්ද්‍රයෙක් හෝ වෙ ද, වෂාසාකුව පිළිබද පශ්චිමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති නුබුන් මධ්‍යාහ්නසමයෙහි යම් සුයඹියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යෙක් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

හවත් ගොතමයෙනි, වෂා සාකුව පිළිබද පශ්චිමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අභස්ති නුබුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයඹියෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, යම් කෙනෙක් මේ සදහිරු දෙදෙනාගේ අවභාසය නො විදිත් ද ඒ දෙවියෝ සදහිරු දෙදෙනාගේ අවභාසය විදිනවුනට වඩා බොහෝ යැ බහුතරයහ. මම් ඔවුන් දනිමි. එතෙකුදු වත් මම 'යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණිතතර වූ අන්‍ය වණ්‍යෙක් නැතැ'යි නො කියමි. එතෙකුදු වත් කාත්‍යානායෙනි, තෙපි කදෝපැණි කාමියකුටත් වඩා භීතතර වූ ලාමකතර වූ යම් වණ්‍යෙක් වෙ ද, ඒ 'පරමවණ්‍ය යැ'යි කියව, ඒ වණ්‍ය ද නො පනව'යි.

කාත්‍යානායෙනි, මේ කාමඉණ පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවධන්තා වූ ප්‍රියසභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ඇසින් දකුණු රූපයෝ යැ . . . . කනින් දකුණු ශබ්දයෝ යැ, ... නැහැයෙන් දකුණු ගන්ධයෝ යැ . . . . දිවින් දකුණු රසයෝ යැ . . . කයින් දකුණු ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවධන්තා වූ ප්‍රියසභාවය ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ සප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ යි. කාත්‍යානායෙනි, මොහු පස්කම්ඉණයෝ යි. මේ පස්කම්ඉණ නිසා සුව සොම්නස් උපදී, මේ කාමසුඛ යැ යි කියනු ලැබේ. මෙසේ කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි. එහි කාමසුඛයට වඩා කාමග්ගසුඛය(නිවන) අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබනස්ස පරිවෘත්ත භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී: අශ්වයඹ යැ හවත් ගොතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත්, ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයන් විසින් 'කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි, එහි කාමසුඛයට වඩා කාමග්ග සුඛය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යන මේ සුභාෂිත මැ වෙ යි.

උජ්ජානං ඛො ඵතං කච්චාන, තයා අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤඛනති - කෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රයොගෙන¹ අඤ්ඤථාචරියකෙන කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤසුඛං වා. යෙ ඛො තෙ කච්චාන, භික්ඛු අරහනො: ඛිණ්ණසච්චා, වුට්ඨිතචනො: කතකරණීයා: ඕභිතභාරා අනුප්පත්තසද්දා: පට්ඨංගභවසංයොජනා: සමමදඤ්ඤා: විමුත්තා, තෙ ඛො ඵතං ජානෙය්‍යං කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤසුඛං වාති.

ඵචං වුත්තෙ වේධනස්සො: පට්ඨංගජකො: කුපිතො: අනත්තමනො: භගවන්තංයෙච වුංසෙතො: භගවන්තංයෙච වලොභනො: භගවන්තංයෙච වදමානො: සමණො: ච ගොතමො: පාපිතො,² භවිස්සති³ භගවන්තං ඵතදවොච: ඵචමෙච පනීඛෙකෙ⁴ සමණවුභමණා: අජානන්තා: පුබ්බන්තං, අපස්සන්තා: අපරන්තං, අථ ච පනා: ඛිණ්ණා ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තතායා⁵ති පජානාමා⁶ති පට්ඨංගන්ති⁷ තෙසමිදං භාසිතං භස්සකංයෙච සමපජ්ජති, ලාමකංයෙච සමපජ්ජති, රිත්තකංයෙච සමපජ්ජති, තුච්ජකංයෙච සමපජ්ජති⁸.

යෙ ඛො තෙ කච්චාන, සමණවුභමණා: අජානන්තා: පුබ්බන්තං අපස්සන්තා: අපරන්තං ඛිණ්ණා ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තතායාති පජානාමා⁶ති පට්ඨංගන්ති⁷, තෙසං සොයෙච සහධම්මකො: නිඤ්ඤාහො: හොති. අපි ච කච්චාන, තිට්ඨතු පුබ්බනො:, තිට්ඨතු අපරනො: . ඵතු විඤ්ඤ පුරිසො: අසථො අමායාචි උජ්ජාතිකො අභමනුසාසාමි, අභං ධම්මං දෙසෙමි, සථානුසිට්ඨං තථා පට්ඨංගමානො න චිරස්සෙච සාමඤ්ඤෙච ඤාස්සති, සාමං දකඛිති. ඵචං කිර සමමා⁸ ඛකිනා: විප්පමොකෙඛා: හොති යදිදං අවිජ්ජාඛකිනා⁹. සෙය්‍යථාපි කච්චාන, දහරො: කුමාරො: මජ්ඣෙ උත්තානසෙය්‍යකො: කණ්ඨපඤ්චමෙහි ඛකිනෙහි ඛඤ්ඤො: අස්ස සුත්තඛකිනෙහි, තස්ස වුද්ධිමනාය ඉත්තියානං පට්ඨංගමනාය නාති ඛකිනාති මුලෙචය්‍යං⁷ සො මොකෙඛාමහිති ඛො ජානෙය්‍ය නො ච ඛකිනං. ඵචමෙච ඛො කච්චාන, ඵතු විඤ්ඤ පුරිසො: අසථො අමායාචි උජ්ජාතිකො. අභමනුසාසාමි, අභං ධම්මං දෙසෙමි. සථානුසිට්ඨං තථා පට්ඨංගමානො න චිරස්සෙච සාමඤ්ඤෙච ඤාස්සති. සාමං දකඛිති. ඵචං කිර සමමා: ඛකිනා: විප්පමොකෙඛා: හොති යදිදං අවිජ්ජාඛකිනාති.

1. අඤ්ඤත්‍රයොගෙන සා. 6. අවිජ්ජාඛකිනංති - සිමු.
2. පාපිකො - සිමු. 7. මුඤ්ඤෙචය්‍යං - සා.
3. පනීඛෙකමෙච - මජ්ඣං, සා.
4. ඉත්තතායාති පට්ඨංගන්ති - PTS
5. ඵචං කිරායමා: - සා.

කාත්‍යායනායෙනි, අත්‍යදායක වූ අත්‍යලබ්ධික වූ අත්‍යරූචික වූ අත්‍යප්‍රතිපත් ඇති අත්‍යතිත්ථායතනායෙකු ආවායති වූ තොප විසින් 'කාමයෝ වෙත්වයි කාමසුඛය වෙවයි කාමාග්‍රසුඛය වෙවයි' තෙල කරුණු නො දන හැක්ක කාත්‍යායනායෙනි, අර්හත් වූ ක්ෂිණාසුඛ වූ වැස නිමවූ බලසරවස් ඇති කළ කරුණි ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි සථාර්ථ ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මැ කාමයෝ හෝ කාමසුඛය හෝ කාමාග්‍රසුඛය හෝ තෙල කරුණු දන්නාහ'යි.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබ්නාසය පරිව්‍රාජක කිපියේ නො සතුටුයිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් මැ ගටමින් භාග්‍යවතුන්ට මැ පරිභව බෙණෙමින් භාග්‍යවතුන්ට මැ කියනුයේ : ශ්‍රමණ ගෞතම ද නො දන්නාබවට පමුණුවනලද වනැ'යි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : මෙසේ යින් මැ මෙලොවැ ඇතැම් මහණබවුණු කෙනෙක් පුථාන්තය නො දන්නාහු අපරාන්තය නො දක්නාහු, එතෙකු වත් ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, බලසර වැස නිමවනලද, කරුණි කරනලද, මෙබවට කළයුතු අත් කියෙක් නැතැ'යි දනුම්හ'යි පිළින කෙරෙන්. ඔවුන් ගේ මේ භාෂිතය භාසායක් මැ උපදවයි, ලාමකබවක් මැ උපදවයි, අභිශුන්‍ය බවක් මැ උපදවයි, සිස් බවක් මැ උපදවා යයි.

කාත්‍යායනායෙනි, යම් මහණබවුණු කෙනෙක් පුථාන්තය නො දන්නාහු අපරාන්තය නො දක්නාහු 'ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, බලසර වැස නිමවන ලද, කරුණි කරන ලද, මෙබවට අත් කියෙක් නැතැ'යි දනුම්හ'යි පිළින කෙරෙන් ද, ඔවුන්ට එ මැ සකාරණ නිග්‍රහ වෙයි. එතෙකු වත් කාත්‍යායනායෙනි, පුථාන්තය සිටිවා, අපරාන්තය සිටිවා, ගය නො වූ මායා නැති සාස්සච්චාව ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම් අනුශාසනා කෙරෙමි, මම් දහම් දෙසමි, අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනේ නොබෝ කලෙකින් මැ 'මේ අවිද්‍යාබන්ධනයෙන් මෙසේ මොනොවට මිදෙන්නේ වෙ ල'යි තෙමේ මැ දන්නේ යැ තෙමේ දක්නේ යැ. යම්සේ කාත්‍යායනායෙනි, බොළඳ වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළඳරු කුමරෙක් හුබදනෙන් කණ්ඨය පස්වනු කොට ඇති බැඳුමින් බඳනා ලද වෙ ද, වෘද්ධියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකයට පැමිණ ඔහුගේ ඒ බන්ධනයෝ මිදෙන්නාහු ද, හෝ මිදුණෙමි'යි දන්නේ ද, බන්ධනය නො දන්නේ ද, එසෙයින් මැ කාත්‍යායනායෙහි, සළ නො වූ මායා නැති ඉදු සැහැවී ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම් අනුසස්මි, මම් දහම් දෙසමි, අනුශාසිත සේ පිළිපදනේ නොබෝ කලෙකින් මැ 'මෙසේ මේ අවිද්‍යාබන්ධන සධ්ව්‍යාත බන්ධනයෙන් මොනොවට මිදෙන්නේ වෙ ල'යි තෙමේ මැ දන්නේ යැ තෙමේ දක්නේ යැ'යි.

එවං චූතෙන චේඛනසසො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච :
අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම, -පෙ-උපාසකං
මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතඤ්ඤ පාණ්ණපෙනං සරණධගතන්ති.

චෙඛනසසසුත්තං දසමං.

පරිබ්බාජකවග්ගො තතියො

තසා වග්ගසා උද්දනං.

පුණ්ඩරී අඤ්ඤි සභා කපිනාමො, දීඝනඛො පුන භාරඤ්ඤාජගොතොතො,
සන්දක උද්දමි මුණ්ඤිකපුතොතො, මණ්ඤිකො තථා කච්චානො වරචඤ්ඤො.

*පුණ්ඩරී අඤ්ඤි සමාකපිනාමො දීඝනඛො පුන භාරඤ්ඤාජ ගොතොතො.
සන්දක උද්දමි මුණ්ඤිකපුතොතො, මණ්ඤිකො තථා කච්චානො වරචඤ්ඤො-
මජ්ඣං.

මෙසේ වදල කල්හි වෙනමයේ පරිවෘත්ත භාගාවකුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී :
'හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, ...
හවත් ගෞතමයේ මා අද පවත් දිවිහිම කොට සරණගිය උවසුවකු කොට ධරත්ව'යි.

දස වැනි වෙනමයේ සූත්‍ර යි.

තුන් වැනි පරිවෘත්ත වර්ගය යි.

එහි උඤ්ඤාය :

පුණ්ඩරික (තෙව්ච්චවච්චගොත්ත) සූත්‍ර යැ අග්ගිවච්චගොත්ත සූත්‍ර යැ සහකරී (මහා වච්චගොත්ත) සූත්‍ර යැ දීඝනට්ඨ සූත්‍ර යැ භාරද්වාච්චගොත්ත (මාගඤ්ඤ) සූත්‍ර යැ සඤ්ඤ සූත්‍ර යැ උද්ධි (මහාසකුලුද්ධි) සූත්‍ර යැ මණ්ඩිකාපුත්ත (සමණමණ්ඩිකා) සූත්‍ර යැ මණික (ධුල සකුලුද්ධි) සූත්‍ර යැ කච්චාන (වෙනමයේ) සූත්‍ර යි.

4. රාජවග්ගො

2. 4. 1

සර්වකාරසුත්තං

එවං මේ සුත්තං : එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරති මහනා, භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධිං. අඵ ඛො භගවා මග්ගා ඕකකමම අඤ්ඤාචරණම් පදෙසෙ සිතං පාඨාකාසි. අඵ ඛො අයඤ්ඤානො අනන්දස්ස එතදභොසි: 'කො භු ඛො හෙතු, කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාතුකමමාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා සිතං පාතුකරොනතී'ති. අඵ ඛො අයඤ්ඤා අනන්දෙ එකංසං වීචරං² කතා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාලිමපණ්ණමේනා භගවන්තං එතදවොච: 'කො භු ඛො භනෙත හෙතු, කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාතුකමමාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා සිතං පාතුකරොනතී'ති.

භූතපුබ්බං අනන්ද, ඉමස්මිං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං³ නාම ගාමනිගමො අභොසි ඉඤ්ඤො වෙච ජිනොච ඛුජ්ඤො අකිණ්ණමිනුස්සො. වෙහලිඛිතං³ ඛො අනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො භගවා අරහං සමමාසච්චුඤ්ඤො උපනිස්සාය වීහාසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤො අරාමො අභොසි, ඉධ සුදං අනන්ද කස්සපො භගවා අරහං සමමාසච්චුඤ්ඤො නිසින්නකො භික්ඛුසංඝං ඔවදතී.

අඵ ඛො අයඤ්ඤා අනන්දෙ වතුගුණං සඛ්ඤාපිං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච: තෙන හි භනෙත, භගවා නිසිදතු, එවා'යං භූමිපදෙසො ද්විති අරහතෙහි සමමාසච්චුඤ්ඤො පරිභූතො භවිස්සතී'ති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාතෙත අසනෙ. නිසර්ඡ ඛො භගවා අයඤ්ඤානං අනන්දං අමනෙතසි:

'භූතපුබ්බං අනන්ද, ඉමස්මිං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං නාම ගාමනිගමො අභොසි ඉඤ්ඤො වෙච ජිනොච ඛුජ්ඤො අකිණ්ණමිනුස්සො. වෙහලිඛිතං ඛො අනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො භගවා අරහං සමමාසච්චුඤ්ඤො උපනිස්සාය වීහාසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤො අරාමො අභොසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සමමාසච්චුඤ්ඤො නිසින්නකො භික්ඛුසංඝං ඔවදතී.

වෙහලිඛිතං ඛො අනන්ද ගාමනිගමෙ සර්වකාරො නාම කුඞ්ඞකාරො කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤො උපට්ඨාකො අභොසි අගුපට්ඨාකො. සර්වකාරස්ස ඛො අනන්ද, කුඞ්ඞකාරස්ස ජොතිපාලො නාම මාණවො සහායො අභොසි පියසහායො. අඵ ඛො අනන්ද, සර්වකාරො කුඞ්ඞකාරො ජොතිපාලො මාණවො අමනෙතසි: 'අයාම සමම

1. න අකාරණෙන - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.   2. උත්තරාසංඝං - ස්‍යා.
 3. { වෙහලිඛිතං - මජ්ඣං.
       { වෙහලිඛිතං - ස්‍යා, PTS.

4. රාජවර්ගය

2. 4. 1

සට්කාර සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහජීරිස් හා සමග කොසොල් දනවුයෙහි සැරි සරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහින් බැහැර ව එක්තරා පියෙසෙක්හි දී සිනා පහළ කළ සේක. එකල්හි ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන්ට මෙවන් සිතෙක් විය : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළ කිරීමට හේතු කවරේ යැ? ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පාළ නො කෙරෙති"යි. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ උතුරුසහ එකස් කොට බුදුන් දසට ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළ කිරීමට හේතු කවරේ යැ? ප්‍රත්‍යය කවරේයැ ? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පහළ නො කෙරෙත් කු?"යි.

ආනන්දය, යටගිය දවස මෙ පෙදෙස්හි 'වෙහලිඳිග' නම් වූ සමාද්ධි වූ සැපත් පිරුණු බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිඳිග නිගමය නිසා වැඩවිසුහ. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙතැන්හි වැඩහිඳ බික්සහනට ඔවා දෙන සේකැ'යි.

එකල්හි ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ සහළ සිවුර සියුගුණ කොට පනවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ : "වහන්ස, එසේ වී නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳුනා සේක්වා, මෙසෙසින් මෙ බිම්පෙදෙස අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දෙදෙනකුන් වීසින් පරිභෝග කරනලද වන්නේ යැ"යි. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ බුදුහු ආයුෂමත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතුසේක :

"ආනන්දය, යටගිය දවස මෙ පෙදෙස්හි 'වෙහලිඳිග' නම් වූ සමාද්ධි වූ ඉතා සමාද්ධි වූ බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන්ගෙන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිඳිග නිගමය නිසා වීසුසේක. ආනන්දය, මෙතැන්හි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුන්ට ආරාමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙහි වැඩහිඳ බික්සහනට ඔවා දෙති.

ආනන්දය, වෙහලිඳිග නම් නිගම ග්‍රාමයෙහි සට්කාර නම් කුම්භකාර අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්තට උපසාරායක වී, එ ද අග්‍රොපසාරායක යි. ආනන්දය, සට්කාර කුම්භකාරයාහට ජෝතිපාල නම් මණෙවු යහළු වී, එ ද ප්‍රියසහාය යි. ඉක්බිති ආනන්දය, සට්කාර කුම්භකාර තෙමේ ජෝතිපාල මණෙවු ඇමැති : "යම්භ යහළු ජෝතිපාලයෙහි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැබෙමිභ.

ජෝතිපාල, කසුපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දසුන්තාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දසුන්තං අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා'ති. එවං වුත්තෙත ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්බකාරං එතදවොච: 'අලං සමම හට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමපි ඛො ආනන්ද -පෙ- තතියමපි ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්බකාරො ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච: 'ආයාම සමම ජෝතිපාල, කසුපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දසුන්තාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දසුන්තං අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා'ති. තතියමපි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්බකාරං එතදවොච: 'අලං සමම හට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති. තෙන හි සමම ජෝතිපාල, සොතතිං සිනාතිං¹ ආදාය නදිං ගමිසාම සිනාසිතුනති. එවං සමමා'ති ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරස්ස කුම්බකාරස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුම්බකාරෙ ජෝතිපාලො ච මාණවො සොතතිං සිනාතිං¹ ආදාය නදිං අගමංසු සිනාසිතුං.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ කුම්බකාරො ජෝතිපාලං මාණවං ආමනෙතසි: අයං සමම ජෝතිපාල, කසුපස්ස භගවතො අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා අවිදුරෙ ආරාමො, ආයාම සමම ජෝතිපාල, කසුපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දසුන්තාය උපසඤ්ඤාමි. සාධු සමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දසුන්තං අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා'ති.

එවං වුත්තෙත ආනන්ද ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්බකාරං එතදවොච: අලං සමම හට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමපි ඛො ආනන්ද -පෙ-තතියමපි ඛො ආනන්ද හට්ඨකාරො කුම්බකාරෙ ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච: අයං සමම ජෝතිපාල, කසුපස්ස භගවතො අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා අවිදුරෙ ආරාමො. ආයාම සමම ජෝතිපාල, කසුපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දසුන්තාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දසුන්තං අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා'ති. තතියමපි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්බකාරං එතදවොච: අලං සමම හට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ කුම්බකාරෙ ජෝතිපාලං මාණවං ඔච්චිකායං² පරමසිනා එතදවොච: අයං සමම ජෝතිපාල, කසුපස්ස භගවතො අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා අවිදුරෙ ආරාමො, ආයාම සමම ජෝතිපාල, කසුපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දසුන්තාය උපසඤ්ඤාමි සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දසුන්තං අරහන්තො සමමාසමුද්ධාසා'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඔච්චිකායං විනිවෙඨොති³ හට්ඨකාරං කුම්බකාරං එතදවොච: අලං සමම හට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

1. {සොතතිසිනාතිං - මජ්ඣං. 2. ඔච්චිකායං - මජ්ඣං.
 {සොතතිසිනාතං - ස්‍යා.
 3. විනිවෙඨොති - මජ්ඣං.

අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භගවත්තුගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ''යි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල ජෝතිපාල මාණවක සටහන කුම්භකාරභට තෙල බස් කී : ''යහළු සටහනරය, කම් නැත, දුටු ඒ මුඩුමහණු විසින් කිනම් වැඩෙක් වේ ද?''යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද . . . ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහන කුම්භකාර ජෝතිපාල මාණවකභට තෙල බස් කී : ''යම්භ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත වේ''යි. ආනන්දය, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මණෙටු සටහන කුම්භකාරයාභට තෙල බස් කී : ''යහළු සටහනරය, කම් නැත, දුටු ඒ මුඩුමහණු විසින් කිනම් වැඩෙක් වේ ද?''යි. යහළු ජෝතිපාලයෙනි, ඉදින් එසේ වී නම් නහනුවස් කළ කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොයට යමිහ. ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක 'යහළුව, එසේ මැනැවැ'යි සටහන කුම්භකාරභට පිළිවදන් ඇස්වී. ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහන කුම්භකාර ද ජෝතිපාල මාණවක ද නහන කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොයට ගියෝ.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහන කුම්භකාර තෙමේ දෝපල් මණෙටු ඇමැකී : ''යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භගවත්තුගේ මේ අරම නුදුරෙහි ඇත. යම්භ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙමිහ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ'' යයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල්හි ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහන කුම්භකාරභට තෙලබස් කී : ''යහළු සටහනරය, පිළිකෙටි කරමි. දක්නා ලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කිනම් වැඩ වේ ද?''යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද . . . ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහන කුම්භකාර තෙමේ දෝපල් මණෙටු භට තෙල බස් කී : ''යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන්ගේ මේ අරම අසල ඇත. යම්භ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භගවත්තුගේ දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත යැ''යි. ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහන කුම්භකාරභට තෙල බස් කී : ''යහළු සටහනරය, කම් නැත, දක්නා ලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කවර වැඩ වේ ද?''යි.

එ සඳ ආනන්දය, සටහන කුම්භකාර තෙමේ හිඟ ඉණකඩ අත්ලා ගෙන තෙල බස් කී : ''යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ අරම අසලෙහි ඇත, යම්භ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් දක්නට එළැඹෙමිහ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය''යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ හිඟ ඉණකඩ මුදුගෙන සටහන කුම්භකාරයාභට තෙල බස් කී : ''යහළු සටහනරය, පිළිකෙටි කරමි. දක්නාලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කිමැ''යි.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ කුමහකාරෙ ජොතිපාලො මාණවං සසිසං නභාතාං¹ කෙසෙසු පරමසිත්තා ඵතදවොච : අයං සමම ජොතිපාල, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස අවිදුරෙ ආරාමො. ආයාම සමම ජොතිපාල, කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දස්සනාය උපසඤ්ඤාම. සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලස්ස මාණවස්ස ඵතදභොසි: අච්ඡරියං වත භො, අබ්බුතං වත භො, යනු හි නාමායං හට්ඨකාරෙ කුමහකාරො ඉත්තරජ්චො: සමානො අමහාකං සසිසං නභාතානං² කෙසෙසු පරමසිත්තබ්බං මඤ්ඤස්සාති. න චතීදං³ ඔරකං මඤ්ඤා භවිස්සාතීති. හට්ඨකාරං කුමහකාරං ඵතදවොච: යාවෙනදෙහිපි⁴ සමම හට්ඨකාර'ති. යාවෙනදෙහිපි සමම ජොතිපාල, තථා හි පන මෙ සාධුසමමතං තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති. තෙන හි සමම හට්ඨකාර, මුඤ්ඤා ගමිස්සාමාති.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ ච කුමහකාරෙ ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කස්සපො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො, තෙනුපසඤ්ඤාමසු. උපසඤ්ඤාමසු: හට්ඨකාරො කුමහකාරො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ජොතිපාලො පන මාණවො කස්සපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන සද්ධිං සමොදදි, සමොදදතීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීනො: ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුමහකාරො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං ඵතදවොච: අයං මෙ භනො, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පිටසභායො, ඉමස්ස භගවා ධම්මං දෙසෙත්තු'ති. අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො හට්ඨකාරඤ්ච කුමහකාරං ජොතිපාලඤ්ච මාණවං ධම්මයා කථාය සන්දස්සෙසි, සමාද පෙසි, සමුත්තෙතජෙසි, සමපහංසෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුමහකාරො ජොතිපාලො ච මාණවො කස්සපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන ධම්මයා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතජිතා සමපහංසිතා කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උච්චායාසනා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පකකමිංසු.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුමහකාරං ඵතදවොච: ඉඛ්ඤ නු ත්වං⁵ සමම හට්ඨකාර, ධම්මං සුණ්හොතා, අථ ච පන අභාරස්මා න අනගාරියං⁶ පබ්බජ්ඣති⁷

නනු මං සමම ජොතිපාල, ජානාසි : අකො ජණේණ මාතාපිතරෙ පොසෙමී'ති?

තෙන හි සමම හට්ඨකාර, අහං අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣස්මාමිති.

1. { සිසං නභාතං - මජ්ඣං.
සිසනභාතං - PTS
සිසනභාතං - ස්‍යා.
2. { සිසං නභාතානං - මජ්ඣං.
සිසනභාතානං - PTS.
සිසනභාතානං - ස්‍යා.
3. න චතීදං කීර - මජ්ඣං.
4. යාවතාදෙහිපි - මජ්ඣං.
5. ඉමං නු ත්වං - ස්‍යා, PTS, මජ්ඣං.
6. අභාරස්මා අනගාරියං - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං.
7. පබ්බජ්ඣසීති - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං. පබ්බජ්ඣසීති - ස්‍යා.

ඉක්බිත්තෙන් ආනන්දයෙනි, සටහනේ කුමනකාර තෙමේ ඉස් සෝද නහා සිටි ජෝතිපාල මාණවක කෙහෙයෙහි ගෙන තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අරම තුදුරෙහි ඇත, යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් දක්නට එළැඹෙමහ, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය"යි.

එකල්හි ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවකහට තෙල සිත් වී : "හවත්නි, ආශ්වයාහි මැ යැ, හවත්නි, අද්දහ මැ යි. යම් හෙයෙකින් මේ සටහනේ කුමනකාර ලාමකජාති ඇත්තේ මැ ඉස් සෝද නහා සිටි අපගේ කෙස්වැටිය ගතයුතු කොට සිතා ද, ඒකාන්තයෙන් මේ අපගේ ගමන ලාමක නො වනසේ"යි සටහනේ කුමනකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, (මෙතෙක් දැ කෙළේ) තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙ ද"යි. "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙයි. එසේ මැ යැ ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත යැ"යි කී. යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් කෙහෙ ගැනුම් පියව, යම්හ"යි.

එසඳ ආනන්දයෙනි, සටහනේකුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙන අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි සටහනේ කුමනකාර තෙමේ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුපු බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හිත. ජෝතිපාල මාණවක වනාහි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුපු බුදුන් හා සමග සතුටු වී. සම්මොදනයට නිසි සිහි කරනට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් සටහනේ කුමනකාර තෙමේ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හට තෙල සැල කෙළේ: වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ මාගේ යහළු යැ, ප්‍රිය යහළු යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චූහුට දහම් දෙසන සේක්වා'යි. එසඳ ආනන්දයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු සටහනේ කුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවකහට දහම් කථායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, පහවූ කරවූහ. ඉක්බිති ආනන්දය, සටහනේ කුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙන අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු විසින් දහම් කථායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු පහවූ කරවන ලද්දහු අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු ගේ භාෂිතය සතුවන් පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ හුනස්නෙන් නැඟී අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේය.

එසඳ ආනන්දය, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහනේ කුමනකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, තෙපි මෙ දහම් අසන්නහු නො ද? එතෙකුදු වත් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි නො වව"යි.

යහළු ජෝතිපාලයෙනි, තෙපි මා "අද වූ මහලු මාපියන් පුස්තෙමි"යි දන්නහු නො ද?

"යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නෙමි"යි.

අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො ච කුම්භකාරො ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නෙත්‍රපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො කුම්භකාරො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොච: අයං මෙ භනෙත, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පියසභායො, ඉමං භගවා පඛොජෙතු'ති. අලුත් ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස සන්තිකො පඛොජ්ජං අලුත් උපසම්පදං.

අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවෙ අභිමාසුපසම්පන්නො¹ වෙභලිඛෙඤ්ඤා යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන බාරාණසී තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරණසී තදවහරි.

තනු සුදං ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො බාරණසීයං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ. අස්සොසි ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා: කස්සපො කිර භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො බාරණසීයං අනුපුබ්බෙන, බාරණසීයං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙති. අථ ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙත්වා හද්දා යානං අභිරුහිත්වා හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි බාරණසීයා නියාසාමි මහතා රාජානුභාවෙන කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං දස්සනාය. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පවෙවායොතිත්වා පත්තිකොච යෙන කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නෙත්‍රපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනං ඛො ආනන්ද කිඤ්ඤා කාසිරාජානං කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මයා කථාය සන්දෙස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙතජෙසි, සම්පහංසෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා කස්සපෙන භගවතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන ධම්මයා කථාය සන්දෙසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙතජ්ජෙන සම්පහංසිතො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොච: 'අභිවාසෙතු මෙ භනෙත, භගවා ඤානනාය භතං සද්ධං භික්ඛුසඛෙසනා'ති. අභිවාසෙසි ඛො ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අභිවාසනං විදිත්වා උච්ඡායාසනා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා පදකභීණං කත්වා පක්කාමි. අථ ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා තස්සා රත්තීයා අච්චයෙන සකෙ තිවෙතනෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං පච්චාදපෙත්වා පණ්ඩුමුට්ඨකස්ස² සාලිනො විචිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකබ්බසුජනං, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස කාලො ආරොවාපෙසි: 'කාලො භනෙත, තිට්ඨිතං භතත'න්ති.

අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය යෙන කිඤ්ඤා කාසිරඤ්ඤා තිවෙසනං නෙත්‍රපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි සද්ධං භික්ඛුසඛෙසන. අථ ඛො ආනන්ද, කිඤ්ඤා කාසිරාජා බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසඛිකං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සගන්ථා සන්තපෙපසි, සම්පවාසෙසි.

1. අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවො අභිමාසුපසම්පන්නො-සිඞ්ඤ. 2. පණ්ඩුමුට්ඨකස්ස - ස්‍යා.

එසඳ ආනන්දය, සථිකාර කුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙන අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් සථිකාර කුමහකාර අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක මා ගේ යහළු යැ ප්‍රිය යහළු යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුහු පැවිදි කෙරෙත්ව'යි. ආනන්දය, ජෝතිපාල මාණවක අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලද.

ඉක්බිති ආනන්දය, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජෝතිපාල මාණවක උපසපත් නොබෝ කල් වූ උපසපත් අධිමසක් ඇති කල්හි වෙහලිඨගයෙහි කැමැති තාක් වාසය කොට බරණැස් නුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියෝ, අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් බරණැස්නුවරට බටහ.

ආනන්දය, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු එ බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් වූ මුට්ඨලාවිච්චි වැඩ වෙසෙති. ආනන්දය, කිසි නම් කසිරප "අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුප් බුද්ධු බරණැස් නුවරට වැඩියාහු බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් මුට්ඨලාවිච්චි වැඩ වෙසෙත් ල" යි ඇයි. එසඳ ආනන්දය, කිසි කසිරප සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යානායන් යොදවා ගෙන සුඤ්ඤ යානායෙකැ නැති අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු දක්නට සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යානායෙන් යුතු වැ මහත් වූ රාජානුභාවයෙන් නික්ම ගියේ යැ. යානාගුම් තාක් යානායෙන් ගොස් යානායෙන් බැස පාගමනින් මැ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු කරා එළැඹි අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු වැඳ එකත්පස් වැ හිත. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් කිසි කසිරපහට අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු දැහැම් කථායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, පහවූ කරවූහ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කසිරප අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු විසින් දැහැම් කථායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදාන් කරවන ලද්දේ තෙද ගන්වන ලද්දේ පහවූ කරවන ලද්දේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධුට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට දවසට හික්ෂුසඨසයා හා සමග මා ගේ බත ඉවසන සේක්ව'යි. ආනන්දය, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු කුෂ්ඨමභාවයෙන් ඉවසූහ. එසඳ ආනන්දය, කිසි කසිරප අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුප් බුද්ධුගේ අධිවාසනය දන හුනස්නෙන් නැති අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කසිරප එ රැස පහත් වූ කල්හි සිය නිවෙස්නෙහි තෙවැසි සුවඳ රත්හැල්ලි කුඩු නැති සහල් ගෙන නොයෙක් සුප වාඤ්චනා ඇති ප්‍රණීත බාදාභෝජනයන් පිළියෙල කරවා අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධුට "වහන්ස, වඩනට කලී, බත්කිස නිම වන ලද" යි කල් දන්වී.

එකල්හි ආනන්දය, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුද්ධු පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන කිසි කසිරපහු ගේ නිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනවූ අස්නෙහි හික්ෂුසඨසයා හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කසිරප බුද්ධුපාමොක් මහසහන ප්‍රණීත බාදාභෝජනයන් සියතින් සතැපවී, පැවැරී.

අඵ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං භුත්තාපිං ඕණ්ණිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගභෙනා එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනො ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොච: ‘අඛිවාසෙත්තු මෙ භනෙත, භගවා බාරාණසියං වස්සාවාසං, එවරුපං සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සති’ති. ‘අලං මහාරාජ, අඛිට්ඨන්තො¹ මෙ වස්සාවාසො’ති. දුතියමපි ඛො ආනන්ද —පෙ— තතියමපි ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොච: ‘අඛිවාසෙත්තු මෙ භනෙත, භගවා බාරාණසියං වස්සාවාසං, එවරුපං සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සති’ති. ‘අලං මහාරාජ, අඛිට්ඨන්තො මෙ වස්සාවාසො’ති. අඵ ඛො ආනන්ද, කිකිස්ස කාසිරඤ්ඤා: ‘න මෙ කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අඛිවාසෙති බාරාණසියං වස්සාවාස’න්ති අහුදෙව අඤ්ඤාඵන්තං, අහු දොමනස්සං. අඵ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොච: ‘අපි භු තෙ භනෙත, අඤ්ඤා කොචී මයා උපට්ඨාක- තරො’ති.

අපි මහාරාජ, වෙහලිඛං නාම ගාමනිගමො. තත්ථ හට්ඨකාරො නාම කුම්භකාරො. සො මෙ උපට්ඨාකො අහුපට්ඨාකො. තුස්සං ඛො පන මහාරාජ: ‘න මෙ කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අඛිවාසෙති බාරාණසියං වස්සාවාස’න්ති, අපි අඤ්ඤාඵන්තං අපි දොමනස්සං. තසිදං හට්ඨකාරෙ කුම්භකාරෙ තත්ථ ච න ච භවිස්සති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛ්ඤං සරණං ගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො පාණාතිපාතා පටිච්චිතො, අදින්නාදානා පටිච්චිතො, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො, මුසාවාදා පටිච්චිතො, සුරාමේරගමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චිතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සම්න්තාගතො, ධම්මෙ -පෙ- සඛ්ඤ අවේච්චපසාදෙන සම්න්තාගතො, අරියකන්තෙහි සිලෙහි සම්න්තාගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො දුක්ඛ නික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛසමුදයෙ නික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරොධෙ නික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරොධි- ගාමිනියා පටිපදාය නික්ඛඤ්ඤා.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො එකභත්තිකො බුගම්චාරී සිලවා කල්‍යාණධම්මො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො තික්ඛිතමණ්ණිසුචණ්ණා, අපෙතජාතරුපරජනො.

1. අඛිට්ඨන්තො - සා:

ඉක්බිති ආනන්දය, කිකි කසිරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් වැළඳුවන් පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇතියන් දැන එක්කරා මීට අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. ආනන්දයෙනි, එකත්පස් වැ හුන් කිකි කසිරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්විසිම ඉවසන සේක්වා, මහසභනට මෙවන් උවචුන් වන්නේ යැ”යි. “කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්විසිම ඉවසන ලද”යි. දෙවනවට ද ආනන්දය, . . . තුන්වනවට ද ආනන්දය, කිකි කසිරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්විසිම ඉවසන සේක්වා, මහසභනට මෙවන් උවචුන් වන්නේ යැ”යි. “කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්සාවාස ඉවසන ලද”යි. එසඳ ආනන්දය, කිකි කසිරපහට : “අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගචන්හු මා ගේ බරණැස් නුවර වස්විසිම නො ඉවසති” විපරිතයින් වී, දෙමනස් වී. ඉක්බිති ආනන්දය, කිකි කසිරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට : “වහන්ස, මට වඩා උපසායකතර වූ අන් කිසිවෙක් මුඛ වහන්සේට ඇද්ද?යි මෙවදන් කී.

මහරජ, වෙහලිඳිග නම් නියමගමෙක් ඇත. එහි සට්කාර නම් කුම්භකාරයෙක් ඇති. හෙ තෙම මා ගේ උපසායක යැ අග්‍රොපසායක යි. මහරජ, කොපට වැළිත් “අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු මා ගේ බරණැස් නුවර වස්සාවාස නො ඉවසති” විපරිත සිතෙක් ඇත, දෙමනසෙක් ඇති. ඒ මෙ දෙමනස සට්කාර කුම්භකාර කෙරෙහි නැත, නො ද වන්නේ යි.

මහරජ, සට්කාර කුම්භකාර වූකලී බුදුන් සරණ කොට ගියේ යැ, දහම් සරණ කොට ගියේ යැ, සභුන් සරණ කොට ගියේ යි.

මහරජ, සට්කාර කුම්භකාර පණිව්‍යයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මීසහසරින් වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, මදපවා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වෙන් වූයේ වෙයි.

මහරජ, සට්කාර කුම්භකාර බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ධම්ම කෙරෙහි . . . සඬ්ඝයා කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ආයාධිකාරීන් ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

මහරජ සට්කාර කුම්භකාර දුඃඛසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඃඛමුද්දයසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඃඛනිරෝධසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඃඛනිරෝධ භාමීනීප්‍රතිපදසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ වෙයි.

මහරජ, සට්කාර කුම්භකාර එකභත්තික වැ බ්‍රමිසර ඇති වැ සිල්වත් වැ කලණදහම් ඇති වැ සිටින සුලු වෙයි.

මහරජ, සට්කාර කුම්භකාර හැරවී මණි සචණි ඇතියේ හැරවී රන්රිදී ඇතියේ වෙ.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො පත්තමුසලො¹. න සභන්දා පඨවිං² බණ්ඨි. යං හොති කුලපටුඤ්ඤං වා යො හොති මුහුසුකකාරො වා³ නං කාජේන⁴ ආහරිතී; භාජනං කරිතී; එවමාභ: 'එත්ථ යො ඉච්ඡති තණ්හෙලපච්ඡිඤ්ඤානි⁵ වා මුහුසුපච්ඡිඤ්ඤානි⁶ වා කලාය⁷ පච්ඡිඤ්ඤානි⁸ වා නික්ඛිපිතී; යං ඉච්ඡති නං භරතුති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො අකෙඤ්ඤො මාතාපිතරො පොසෙති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො පඤ්චන්තං ඕරමාගිඤ්ඤං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයං ඕපපාඨිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසි අනාවතති-ධම්මො තුසමා ලොකා.

එකමි'දහං මහාරාජ, සමයං වෙහලිඛෙහ භාමනිගමෙ විහරාමි. අථ බ්වාහං මහාරාජ, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතී; පත්තවීවරං ආදය යෙන හට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිතී; හට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස මාතාපිතරො එතදවොචං: හන්ද කො නු ඛො අයං භග්ගවො⁹ භනොති. නික්ඛන්තො ඛො තෙ භනෙත උපධාංකො, අනො කුමහියා ඕදනං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාති. අථ බ්වාහං මහාරාජ, කුමහියා ඕදනං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාතී; උධායාසනා පක්කමිං¹⁰ අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරො කුමාකාරො යෙන මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතී; මාතාපිතරො එතදවොච: කො කුමහියා ඕදනං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාතී; උධායාසනා පක්කන්තො'ති. කස්සපො තාත, භගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො කුමහියා ඕදනං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාතී; උධායාසනා පක්කන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස එතදහොසි: ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ යස්ස මෙ කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො එවං අභිවිස්සන්තො'ති¹¹. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරං කුමාකාරං අභිමාසං¹² පිතිසුඛං න විජ්ඣි¹³ සත්තාහං මාතාපිතුන්තං.

එකමි'දහං මහාරාජ, සමයං තත්ථෙව වෙහලිඛෙහ භාමනිගමෙ විහරාමි. අථ බ්වාහං මහාරාජ, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතී; පත්තවීවරං ආදය යෙන හට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමිං, උපසඛකමිතී; හට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස මාතාපිතරො එතදවොචං: හන්ද කො නු ඛො අයං භග්ගවො⁹ භනොති. නික්ඛන්තො ඛො තෙ භනෙත, උපධාංකො, අනො බලොපියා කුමාසං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාතී. අථ බ්වාහං මහාරාජ, බලොපියා කුමාසං ගහෙතී; පරියොගා සුපං ගහෙතී; පරිභුඤ්ජාතී; උධායාසනා පක්කමිං.

---

1. න මුසලෙන - ස්‍යා, PTS.	2. පඨවිඤ්ඤා - ස්‍යා.
3. { මුහුසුකකාරො - මජ්ඣං. { මුහුසුකකාරො - සිමු, ස්‍යා, PTS.	4. කාමේන සිමු, - PTS.
5. { තණ්හෙලපච්ඡිඤ්ඤානි - ස්‍යා. { තණ්හෙපච්ඡිඤ්ඤානි - PTS.	6. මුහුසුපච්ඡිඤ්ඤානි - PTS.
7. කාලාය - සිමු.	8. { කාලායපච්ඡිඤ්ඤානි - ස්‍යා. { කාලායපච්ඡිඤ්ඤානි - PTS.
10. පක්කමිං - ස්‍යා, PTS.	9. භගවො - ස්‍යා.
12. අභිමාසං - ස්‍යා.	11. අභිවිස්සන්තො - ස්‍යා.
	13. න විජ්ඣති - මජ්ඣං.

මහරජ, සටහන කුමහකාර බහාතැබූ මොහොල් ඇතියේ සියතීන් පොළොන්නො කණිසා. ඉටුරෙන් ගිලිහුණු යම් මෑ මෑටියක් වෙවයි මියන් නැහැ යම් මෑ මෑටියක් වෙවයි ඇද්ද, එය කදින් ගෙනවුත් බඳුන් තනා මෙසේ කියයි : “යමෙක් කෑමැති වේ නම් සහල්පිහිවා වෙවයි, මුංපිහිවා වෙවයි කඩලපිහිවා වෙවයි මෙහි බහා යම් බඳුනක් කෑමැති වේ නම් එය ගෙන යේව”යි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර අදමහලු මවුපියන් පුස්තෝ යැ.

මහරජ, සටහන කුමහකාර පඤ්චමරමහාභීය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූ එ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැවී ඇති වූ එහි මෑ පිරිහිවත් පානාසුලු වෙයි.

මහරජ, මම එක් කලෙක වෙහලිඳිග නියමගමිහි වාස කරමි. ඉක්බිති මහරජ මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවූ පාසිටුරු ගෙන සටහන කුමහකාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹූ සටහන කුමහකාරයාගේ මාපියනට තෙල බස් කීමි : “දැන් මේ භාර්ගව කොහි ගියේ වේ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. තෙල සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නේ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියෙමි. ඉක්බිති මහරජ, සටහන කුමහකාර මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹූ මවුපියනට තෙලබස් කී : “සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකු”යි. දරුව, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ”යි. එසඳ මහරජ, සටහන කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : “මට ලාභයක් මෑ යැ, මට මනා ලැබීමක් මෑ යැ, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු මට මෙසේ ඉතා විස්වාසී වූහ”යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුබය අඩමසක් සටහන කුමහකාරයා නො හළේ යැ. මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුබය සත්දිනක් නො හළේ යැ.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහලිඳිග නියමගමිහි මෑ වාස කරමි. එක්බිති මහරජ, මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳපෙරෙවූ පාසිටුරු ගෙන සටහන කුමහකාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹූ සටහන කුමහකාරයාගේ මාපියනට තෙල බස් කීමි : “දැන් මේ භාර්ගව කොහි ගියේ වේ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. තෙල සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නේ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනාස්නෙන් නැඟී

අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමහකාරො යෙන මාතාපිතරෙ තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතො මාතාපිතරෙ එතදවොච: කො ඛලොපියා කුමාසං ගහෙනො පරියොගා සුපං ගහෙනො පරිභුඤ්ජිතො උට්ඨායාසනා පකකනෙතා'ති. කස්සපො තාත, හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො ඛලොපියා කුමාසං ගහෙනො පරියොගා සුපං ගහෙනො පරිභුඤ්ජිතො උට්ඨායාසනා පකකනෙතා'ති. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස එතද- හොසි: ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො එවං අභිවිස්සන්තො'ති. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං අඤ්චමාසං පිතිසුඛං න විජ්ඣති,¹ සත්තාහං මාතා- පිතුත්තං.

එකමි'දහං මහාරාජ, සමයං තජෙච්ච වෙහලිඛෙහ ගාමනිගමෙ විහරමි. තෙන ඛො පන සමයෙන ගකිකුට්ඨි ඔවස්සති. අඵ ඛවාහං මහාරාජ, භික්ඛු ආමනෙතසිං: ගච්ඡ්ඵ භික්ඛවෙ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං ජානාථා'ති.² එවං චුත්තෙ මහාරාජ, භික්ඛු මං එතද- වොචුං: නජ්ඣ ඛො හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං, අජ්ඣ ච ඛවාස්ස ආවෙසනං තිණච්ඡදන'න්ති. ගච්ඡ්ඵ භික්ඛවෙ ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස ආවෙසනං³ උතතිණං කරෙථා'ති. අඵ ඛො තෙ මහාරාජ භික්ඛු ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස ආවෙසනං උතතිණමකංසු. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස මාතාපිතරෙ භික්ඛු එතදවොචුං: කෙ ආවෙසනං උතතිණං කරෙන්නි'ති, භික්ඛු හගිති, කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සමමාසලුඤ්ඤාස්ස ගකිකුට්ඨි ඔවස්සති'ති හරථ හනෙත, හදුමුඛාති. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමහකාරො යෙන මාතාපිතරෙ තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතො මාතාපිතරො එතදවොච: කෙ ආවෙසනං උතතිණමකංසු'ති. භික්ඛු තාත, කස්සපස්ස කිර⁴ හගවතො අරහතො සමමාසලුඤ්ඤාස්ස ගකිකුට්ඨි ඔවස්සති'ති. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස එතදහොසි: ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො එවං අභිවිස්සන්තො'ති. අඵ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං අඤ්චමාසං පිතිසුඛං න විජ්ඣති, සත්තාහං මාතාපිතුත්තං. අඵ ඛො තං මහාරාජ ආවෙසනං සබ්බං තෙමාසං ආකාසච්ඡදනං අට්ඨාසි, න වාතිවස්සි⁵ එවරුපො ච මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමහකාරොති.

ලාභා හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස, සුලඤ්ඤං⁶. හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස යස්ස හගවා එවං අභිවිස්සන්තොති.

අඵ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජ: ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස පඤ්චමත්තාති තණ්ඤුලවාහසතාති පාහෙසි පණ්ඤුමුට්ඨිකස්ස සාලිනො තදුපියඤ්ඤෙච්ච සුපෙය්‍යං. අඵ ඛො තෙ ආනන්ද, රාජපුරිසා ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං උපසඛකමිතො එතදවොචුං: ඉමානි තෙ හනෙත, පඤ්චමත්තාති තණ්ඤුලවාහසතාති කිකිනා කාසිරාජෙන පභිතාති පණ්ඤුමුට්ඨිකස්ස සාලිනො තදුපියඤ්ඤෙ ච සුපෙය්‍යං. තාති හනෙත, පතිගණ්ඨාතු'ති,⁷ රාජා ඛො ඛහුකිච්චො ඛහුකරණියො, අලං මෙ රඤ්ඤෙඤ්ච හොතුති.

1. න විජ්ඣති - මජ්ඣං.
 2. කුට්ඨි - මජ්ඣං, ස්‍යා, කුට්ඨි - PTS.
 3. ජානාථාති - ස්‍යා, PTS.
 4. ආවෙසනෙ - මජ්ඣං.
 5. කිර - PTS (නජ්ඣ).
 6. {න දෙවො වාතිවස්සි - සිමු
 {න දෙවොතිවස්සි - මජ්ඣං.
 7. {සුලඤ්ඤාලාභා - සිමු.
 {සුලඤ්ඤං - මජ්ඣං.
 8. පටිගණ්ඨාතාථාති - මජ්ඣං.

නික්ම ගියෙහි. ඉක්බිති මහරජ සට්ඨකාර කුමහකාර මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට තෙල බස් කී : “සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපභාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකැ”යි. දරුව, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපභාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ”යි. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : “මට ලාභයෙක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමෙක් මැ යැ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා විස්වස් ඇතියහ”යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුඛය අධිමසක් සට්ඨකාර කුමහකාරයා නො හළේ යැ, මා පියන් ගේ ප්‍රීතිසුඛය සත් දිනක් නො හළේ යි.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහලිඳිග නියමගමිහි මැ වාස කෙරෙමි. එසමයෙහි ගඳකිළිය තෙමෙයි. ඉක්බිති මහරජ, මම භික්ෂුන් ඇමැතීමි: “මහණෙනි, යව, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ නිවෙස්නෙහි තණ ගෙනෙව”යි. මහරජ, මෙසේ වදළ කළ මහණහු මට තෙල සැල කොළෝ, “වහන්ස, සට්ඨකාර කුමහකාරයා ගේ නිවෙස්නෙහි තණ නැත, ඔහු ගේ නවසියන් ඇති ශිල්පශාලායෙක් ඇත”යි. “මහණෙනි යව, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ ශිල්පශාලාව නිස්තණ කරව”යි. මහරජ, එසඳ මහණහු සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ සිප්හල නිස්තණ කළහ. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ මාපියෝ මහණනුට තෙල කීහු : “කවරහු සිප්හල නිස්තණ කෙරෙද්දැ”යි. මහණහු “බුහුනැණියෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ හඟවත්හු ගේ ගන්ධකුටිය තෙමෙයි”. වහන්ස, ගෙන යව, හඳුමුඛයෙනි, ගෙන යව”යි. ඉක්බිති මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාර මවුපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට තෙල කී : “කවරහු සිප්හල නිස්තණ කොළෝ දැ”යි. දරුව, මහණහු යැ, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු ගේ ගඳකිළිය තෙමේ ලැ”යි. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : “මට ලාභයෙක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමෙක් මැ යැ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා විස්වස් ඇතියහ”යි. ඉක්බිති මහරජ, ප්‍රීතිසුඛය සට්ඨකාර කුමහකාරයා අධිමසක් නො හළේ යැ, මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුඛය සත් දිනක් නො හළේ යැ. ඉක්බිති මහරජ, ඒ සිප්හල මුළු තෙමස අභස්සෙවෙනි ඇති වැ සිටගත, නො තෙමිණ. මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාර තෙමේ මෙබන්දෙකැ”යි.

වහන්ස, යමක්හට හඟවත්හු මෙසේ ඉතා විස්වස් ඇති වූහු ද, ඒ සට්ඨකාර කුමහකාරයාහට ලාභයෙක, ඒ සට්ඨකාර කුමහකාරයාහට සුලබ්ධ ලාභයෙකැ”යි.

ඉක්බිති ආනන්දය, කිකි කසිරජ කලජ කොට වියඵ රත්හැල් පිළිබඳ සහල්ගැල් පන්සියක් පමණ යැවී, එයට නිසි සුපාර්භ දය ද යැවී. ඉක්බිති ආනන්දය, ඒ රාජපුරුෂයෝ සට්ඨකාර කුමහකාරයා කරා එළැඹි තෙල කීහු : “වහන්ස, කිකි කසිරජු විසින් කලජ කොට වියඵ රත්හැල් පිළිබඳ මේ පන්සියක් පමණ සහල්ගැල් එවනලද, එයට නිසි සුපාර්භ දය ද එවන ලදැ”යි. වහන්ස, ඒ දය පිළිගන්නෝ යැ”යි. රජ වනාහි බොහෝ කීස ඇත්තෙක, බොහෝ කරණි ඇත්තෙක, මට කම් නැත, රජුට මැ වෙව’යි.

418 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - රාජවග්ගො [2.4.1 ඝට්ඨකාර සුභතං]

සීයා ඛො පන තෙ ආනන්ද, එවමස්ස: අඤ්ඤා භුන තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසීති. න ඛො පනෙතං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං, අහං තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසීති.

ඉදමචොච භගව: අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

ඝට්ඨකාර සුභතං පඨමං.

ආනන්දය, තට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි: "එසමයෙහි ජොතිපාල මාණවක නම් අනෙකෙක් වී යැ" කියා යි. ආනන්දය, තෙල මෙසේ නො දැක්කයුතු යැ, මම එසමයෙහි ජොතිපාල මාණවක වීමි"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුවිත් පිළිගත්හ.

පළමු වැනි සටහන සුත්‍ර යි.

2. 4. 2

රට්ඨපාලසුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා: කුරුසු වාරිකං වරමානො: මහතා: භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං යෙන ථුලලකොට්ඨිතකා: නාම කුරුනං නිගමො: තදවසරි. අසොසාසුං ඛො ථුලලකොට්ඨිතකා: බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො: ඛලු හො ගොතමො: සකාසුතො: සකාසුලා පඛඛජ්ඤො: කුරුසු වාරිකං වරමානො: මහතා: භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං ථුලලකොට්ඨිතං අනුප්පතො: තං ඛො පන භගවනතං ගොතමං එවං කලාසාණො: කිත්තිසද්දො අඛඛුඤ්ඤො: ඉතිපි සො භගවා: අරහං සමමාසමුද්ධො: විජ්ජාචරණසමපනො: සුගතො ලොකවිදු අනුතතරො: පුරිසදමමසාරථි සත්ථා දෙවමනුසාසනං බුද්ධො භගවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤා සවජිකතා: පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකලාසාණං මජ්ඣිමනිකායං පරියොසානකලාසාණං සාත්ථං සබ්බසුඤ්ඤං, කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දසසනං ගොතී''ති.

අථ ඛො ථුලලකොට්ඨිතකා: බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා: තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිනා: අප්පෙකච්චෙ භගවනතං අභිවාදෙතා: එකමනතං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ භගවතා: සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනියං කථං සාරාණීයං: විතිසාරෙතා: එකමනතං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා: තෙනසුඤ්ඤං පණාමෙතා: එකමනතං නිසීදිංසු අප්පෙකච්චෙ භගවතො: සනතිකෙ නාමගොතනං සාවෙතා: එකමනතං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ තුණ්හිභුතා: එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසීනො ඛො ථුලලකොට්ඨිතකො' බ්‍රාහ්මණගහපතිකො භගවා: ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙසි සමාදපෙසි සමුතෙතජෙසි සමපහංසෙසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන රට්ඨපාලො: නාම කුලපුතො: තසමිංසෙව ථුලලකොට්ඨිතො' අඤ්ඤාලිකසා' පුතො: තසං පරිසායං නිසීනො: ගොතී. අථ ඛො රට්ඨපාලසා කුලපුතසා එතදගොසි: යථා යථා ඛො භගවා: ධම්මං දෙසෙති' නිසීදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචයතා: එකනතපරි-පුණ්ණං එකනතපරිසුද්ධං සඛිලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිතං, යනුනාහං කෙසමසුං ඕහාරෙතා: කාසායාති වජාති අච්චාදෙතා: අගාරමා අනගාරියං පඛඛජ්ඤො'නති. අථ ඛො ථුලලකොට්ඨිතකා: බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා භගවතා: ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙසිතා: සමාදපිතා: සමුතෙතජ්ඤා: සමපහංසිතා: භගවතො: භාසිතං අභිනඤ්ඤො: අනුමොදිතා: උට්ඨායාසතා: භගවනතං අභිවාදෙතා: පදකඛිණං කතා: පකකමිංසු. අථ ඛො රට්ඨපාලො:

---

1. ථුලලකොට්ඨිකං - මජ්ඣ.   2. ථුලලකොට්ඨිකා - මජ්ඣ.
 3. සාරාණීයං - සිමු, මජ්ඣ.   4. ථුලලකොට්ඨිතකො - සිමු
 5. අඤ්ඤාලිකා - මජ්ඣ.   ථුලලකොට්ඨිකො - මජ්ඣ.
 6. බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - මජ්ඣ, සා, PTS.

2. 4. 2

රට්ඨසාල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුපනපදයෙහි සැරි සරන සේක් මහත් වූ භික්ෂුසඨසයා හා සමග යම් තැනෙක්හි ධුල්ලකොට්ඨිත නම් කුරුපනපද වැසියන් ගේ නියමගමෙක් වී ද, එයට වැඩියහ. ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියෝ මෙ බස් ඇසූහ : “භවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ශාක්‍යපුත්‍ර වූ සේක් ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ කුරුපනපදයෙහි සැරිසරන සේක් මහත් වූ භික්ෂු සඨසයා හා සමග ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගමට පැමිණියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් ගේ මෙවන් කල්‍යාණ කීර්තියෝෂයෙක් උස් වූ නැඟිණ: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණිකුදු අර්භත් වන සේක. සමාක් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිදුහ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවිච්ඡිසුත්ත ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ” යි. උන් වහන්සේ මේ මරුන් සහිත බඹුන් සහිත සදේවක ලෝකය මහණබමුණන් සහිත දෙවිච්ඡිසුත්ත සහිත ප්‍රජාව තෙමේ වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයඛිට්ඨයාන කල්‍යාණ වූ අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වූ දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බබ්සර ප්‍රකාශ කෙරෙති. එබඳු රහතුන් ගේ දශිනාය මනා වේ” යයි ඇසූහ.

ඉක්බිති ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක්හි ද එතැන්හි එළැඹියහ. එළැඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් දසට ඇදීලී බැඳ එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි (තමන් ගේ) නම් ගොස් අස්වා එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂ්ණිමඟුත වූ එකත්පස් වූ හුන්හ. බුදුහු එකත්පස් වූ හුන් ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියන් දහැම් කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, සම්ප්‍රහර්ෂ කළහ.

එසමයෙහි එ මැ ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගමිහි කුලදෙවුසුත් වූ රට්ඨසාල නම් කුලපුත්‍රයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. එකල්හි රට්ඨසාල කුලපුත්‍රහට මෙවන් සිතෙක් වී : “බුදුහු යම් යම් සෙයෙකින් දහම් දෙසත් ද, ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තපරිපූණි වූ එකාන්ත පරිඤ්ඤා වූ මේ සධ්වලිඛිත (ලියු සකස් වූනි නොහොත් ගඩබ ලිඛිත දෙදෙනා පිළිබඳ වූ) ඉන්මවයඛිය කරන්නට සුකර නො වෙයි. මම කෙස් රවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නෙමි නම් මැනැවැ” යි. ඉක්බිති ධුල්ල කොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් විසින් දහැම් කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු කරුණු ගන්වන ලද්දහු තියුණු කරන ලද්දහු සම්ප්‍රහර්ෂවත් කරන ලද්දහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට සතුටු වූ අනුමෝදාන් වූ හුනස්තෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැඳ පැදකුණු කොට පිටත් වූ ගියහ. ඉක්බිති රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර ධුල්ලකොට්ඨිතක

කුලපුතො අභිරපක්කනොසු ඵුලලකොට්ඨිතකෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු යෙන හගචා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා හගචන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිනො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො හගචන්තං එතදවොච: ‘යථා යථාහං හනො, හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, නසීදං සුකරං අභාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤං සඛ්ඛලීඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං,¹ ලභෙය්‍යාහං හනො හගචතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං, ලභෙය්‍යං උපසම්පද’න්ති.

අනුඤ්ඤානොසි පන ත්වං රට්ඨපාල, මාතාපිතුහි අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති?

න ඛො අහං හනො, අනුඤ්ඤානො මාතාපිතුහි අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති.

න ඛො රට්ඨපාල, තථාගතා අනනුඤ්ඤතං මාතාපිතුහි පබ්බාජෙන්නති.

සවාහං හනො තථා කරිසාමි යථා මං මාතාපිතරො අනුජාතිසානති අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො උට්ඨායාසනා හගචන්තං අභිවාදෙචා පදකම්භං කචා යෙන මාතාපිතරො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා මාතාපිතරො එතදවොච: ‘අම්ම තාත,² යථා යථාහං හගචතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, නසීදං සුකරං අභාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤං සඛ්ඛලීඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, ඉච්ඡාමහං කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙචා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙචා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යං, අනුජානාථ මං අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායා’ති.

එවං චුතො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එතදවොචුං: ‘ත්වං ඛොසි³ තාත රට්ඨපාල, අම්හාකං එකපුත්තකො ජියො මනාපො සුඛෙසිතො⁴ සුඛපරිභතො⁵ න ත්වං තාත රට්ඨපාල, කසාචි⁶ දුක්ඛස්ස ජානාසි එහි ත්වං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ව පරිවාරෙහි ව, භුඤ්ඤනො පිචනො පරිවාරෙනො කාමාති⁷ පරිභුඤ්ඤනො පුඤ්ඤති කරොනො අභිරම්ඤ්ඤ. න තං මයං අනුජානාම අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යං, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා හවිසාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජාතිසාම අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති?

-
1. ඉච්ඡාමහං හනො, කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙචා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙචා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යං (අභිකං.) මජ්ඣං, PTS. ස්‍යා, පොඤ්ඤකෙසු
  2. අම්මතාතා - මජ්ඣං, PTS
  3. ත්වං ඛො - PTS.
  4. සුඛෙ සිතො - PTS.
  5. සුඛපරිභතො - ස්‍යා.
  6. කිඤ්ඤි - ස්‍යා
  7. කාමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS

බමුණුගැහැවියන් නික්ම ගිය නොබෝ කල්හි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් රටවසාල කුලපුත්‍ර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් කී : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වීසින් යම් යම් සෙයෙකින් දෙසු දහම් දැනීම ද, ගිහිගෙයි වසන්තහු වීසින් ඒකාන්ත පරිපූර්ණ වූ ඒකාන්ත පරිශුද්ධ වූ මේ සධ්වලිඛිත බ්‍රහ්මචර්යාය කරන්නට සුකර නො වෙයි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පැවිද්ද ලැබෙමිවා, උපසපුව ලැබෙමිව"යි.

'රටවසාලයෙනි, තෙපි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට මාපියන් වීසින් අනුදක්නහු ද? යි.

'වහන්ස, මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට මාපියන් වීසින් නො අනුදක්මි'යි.

'රටවසාලයෙනි, තරාගතයෝ මාපියන් වීසින් නො අනුදක්නහු පැවිදි නො කෙරෙති'යි.

වහන්ස, යම්සේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට මාපියෝ මා අනුදැනිත් නම් ඒ මම එසේ කරමි'යි.

ඉක්බිති රටවසාල කුලපුත්‍ර හුනස්නෙන් නැඟී බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ මාපියනට තෙල බස් කී : "මැණියෙනි, පියාණෙනි, යම් යම් සෙයෙකින් මම භාග්‍යවතුන් වීසින් දෙසු දහම් දැන්නම් ද, ගිහිගෙයි වසන්තහු වීසින් එකාන්ත පරිපූර්ණ වූ ඒකාන්ත පරිශුද්ධ වූ මේ සධ්වලිඛිත බ්‍රහ්මචර්යාය කරන්නට සුකර නො වෙයි, මම කෙස්සරවුළු බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නට කැමැත්තෙමි. මා ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වනු පිණිස අනුදාන මැනැවැ"යි.

මෙසේ කී කල්හි රටවසාල කුලපුත්‍රයන් ගේ මාපියෝ රටවසාලකුලපුත්‍රහට තෙල බස් කීහු : "දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි අපහට ප්‍රිය වූ මනවධිත සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දන්නහු යැ. එව දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි කව බොව සිත් අලව. කමීන් බොමීන් සිත් අලවමීන් කාමපරිභෝග කෙරෙමීන් පින් කෙරෙමීන් රමණය කරව (සිත් අලව). ඇපි තොපට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට නො අනුදානුමහ. තොප ගේ මරණයෙහුදු ඇපි නො කැමැත්තමෝ වෙන් වමහ. කිම ඇපි තොප ජීවත් වන්නවුන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පිරිසෙහු පිණිස අනුදානුමෝ ද? යි.

දුතියමපි බො-පෙ-තතියමපි බො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිත්තරො එතදවොච : ‘අම්ම තාත, යථා යථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤං සඤ්ඤිතං බුහුමච්චිතං චරිතුං. ඉච්ඡාමහං කෙසමස්සං ඕහාරෙතීා කාසායානි චන්ථානි අච්ඡාදෙතීා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජීතුං, අනුජානාථ මං අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාමී. තතියමපි බො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිත්තරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කුං බොසි තාත රට්ඨපාල, අම්හාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුබ්බෙධිතො සුබ්බපරිභතො න කුං තාත රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි. එහි කුං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්තො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්තො අභිරමස්සු න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය. මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාමී?’ති?

අථ බො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතුඤ්ඤ පබ්බජ්ජං අලභමානො¹ තතෙච අනන්තරහිතාය භුමියා නිපජ්ජී, ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වාතී².

අථ බො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිත්තරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කුං බොසි තාත රට්ඨපාල, අම්හාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුබ්බෙධිතො සුබ්බපරිභතො, න කුං තාත රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි, උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්තො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්තො අභිරමස්සු, න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාමී?’

එවං චුත්තෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි. දුතියමපි බො -පෙ- තතියමපි බො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිත්තරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කුං බොසි තාත රට්ඨපාල, අම්හාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුබ්බෙධිතො සුබ්බපරිභතො. න කුං තාත රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්තො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්තො අභිරමස්සු. න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාමී? තතියමපි බො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි.

1. න මං මානාපිත්තරො අනුජානනති අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාමී - මජ්ඣම, සූ. 1.
2. ‘අථ බො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එකමපි භතතං න භුඤ්ඤී -පෙ- සත්තපි භතතානි න භුඤ්ඤී. ඉති සුද්දින්නභාණ්ඩාරෙ වීස - මජ්ඣම, සූ. 1 පොඤ්ඤකෙසු දීස්සති.

දෙවනවට ද . . . . තුන්වනවට ද රටවපාල කුලපුත් මවුපියනට තෙල බස් කී :
 "මැණියෙනි, පියාණෙනි, මම යම් මෑ සැටියෙකින් භගවත්හු විසින් දෙසූ දහම් දැන
 සිටින්නෙමි වෙ ද, ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් එකාන්ත පරිපූණ වූ එකාන්ත පරිඥද්ධ වූ
 ලිඛිත සඬ්ඛයක් වැනි වූ මේ බ්‍රහ්මවයඛිය පුරන්තට නො හැක්ක. මම කෙහෙමස් බහා
 කසාවත් හැදපෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදන පිණිස කැමැතියෙමි. ගිහිගෙන් නික්ම
 සස්නට වදිනු සඳහා මා අනුදන්තේ මැනැවැ"යි. තුන්වනවට ද රටවපාල කුලපුත්හු ගේ
 මවුපියෝ රටවපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු : "දරුව රටවපාලයෙනි, තෝ වනාහි
 සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ, අපගේ ප්‍රිය මනාප එක මෑ පුත් වෙහි, දරුව
 රටවපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නෙහි, දරුව රටවපාලයෙනි, තෝ එව,
 වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම්
 විදුමින් පින් කරමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස තා
 නො අනුදනුමහ, අපි තාගේ මරණයෙනුදු නො කැමැත්තමෝ වියොගයට පැමිණෙමහ.
 කිම, අපි ජීවත්වන තා ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස අනුදනුමෝද?"යි.

ඉක්බිති රටවපාල කුලපුත් මවුපියන් කෙරෙහි සසුන් වදනු නො ලබනුයේ එහි මෑ
 ඇතිරි නො අතුළ බිමෙහි වැදහෙත්තේ යැ. "මෙහි මෑ මා ගේ මරණ වන්නේ හෝ
 පැවිද්ද වන්නේ හෝ"යි.

එසඳ රටවපාල කුලපුත්හු ගේ මවුපියෝ රටවපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු :
 "පුතෑ රටවපාලයෙනි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ, අප ගේ ප්‍රිය
 මනාප එක් මෑ පුත් ව. පුතෑ රටවපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නාව. පුතෑ රටව-
 පාලයෙනි, නැහි සිටුව, වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින්
 ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් විදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන්
 නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස තා නො අනුදනුමහ, තා ගේ මරණයෙනුදු අපි නො කැමැත්-
 තමෝ වියෝ වමහ. කිම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස
 අනුදනුමෝ ද?"යි.

මෙසේ කී කල්හි රටවපාල කුලපුත් නිහඬ වී. දෙවනවට ද . . . . තුන්වනවට ද
 රටවපාල කුලපුත්හු ගේ මවුපියෝ රටවපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු :
 "පුතෑ රටපලු සිරෙහි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂිත වූ අපගේ ප්‍රිය මනාප
 එක් මෑ පුත් වෙහි. පුතෑ රටපලු සිරෙහි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දනිහි. පුතෑ රටපලු
 සිරෙහි, නැහි සිටුව, වළඳ කර, බෝ, ඉඳුරන් පිනවව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන්
 පිනවමින් පස්කම්සුව විදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර, අපි ගෙන් නික්ම
 සස්නට වදිනු පිණිස තා නො අනුදනුමහ, තාගේ මරණයෙනුදු අපි නො කැමැතියමෝ
 වියෝග වමහ. කිම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස අනුදනු-
 මෝද"යි. තුන් වන වට ද රටවපාල කුලපුත් නිහඬ වී.

අඵ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො යෙන රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකා තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිත්වා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකෙ එතදවොචුං : ‘එසො තාතා, රට්ඨපාලො කුලපුත්තො අනන්තරභිතාය භූමියා නිපන්නො : ‘ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා’ති. එථා¹ තාතා, යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමථ, උපසඛකමිත්වා රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එවං වදෙථ : ‘කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුන්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසී. උට්ඨෙහි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ජ ව පිච ව පරිචාරෙහි ව, භුඤ්ජනො පිචනො පරිචාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ජනො පුඤ්ඤති කරොනො අභිරමස්සු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සනති, කිං පන තෙ තං ජීවන්තං අනුජානිස්සනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායා’ති?’

අඵ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතුන්තං පටිස්සුත්වා² යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිත්වා රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුන්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසී. උට්ඨෙහි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ජ ව පිච ව පරිචාරෙහි ව, භුඤ්ජනො පිචනො පරිචාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ජනො පුඤ්ඤති කරොනො අභිරමස්සු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සනති, කිං පන තෙ ජීවන්තං අනුජානිස්සනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායා’ති?’

එවං වුත්තෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අභොසී. දුතියමපි ඛො -පෙ- තතියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකා රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එතදවොචුං : කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුන්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසී. උට්ඨෙහි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ජ ව පිච ව පරිචාරෙහි ව, භුඤ්ජනො පිචනො පරිචාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ජනො පුඤ්ඤති කරොනො අභිරමස්සු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සනති, කිං පන තෙ තං ජීවන්තං අනුජානිස්සනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායා’ති. තතියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අභොසී.

අඵ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකා යෙන රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිත්වා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො එතදවොචුං : ‘අමම තාත, එසො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තතෙච අනන්තරභිතාය භූමියා නිපන්නො ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා’ති. සචෙ තුමෙහ රට්ඨපාලො කුලපුත්තං

---

1. එහි - PTS.
 2. අඵ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස -පෙ- පබ්බජ්ජායාති. අයං පාඨො මජ්ඣං, ස්‍යාමපොත්ථකෙසු න දිස්සති.
 3. ‘රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතුන්තං පටිස්සුත්වා’ ඉති මජ්ඣං, ස්‍යාම පොත්ථකෙසු නති.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ යහළුවන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ යහළුවනට තෙල බස් කීහු : “දරුවෙනි, තෙල රට්ඨපාල කුලපුත් ඇතිරි නො අතුළ බිම්හි වැදහොත්තේ යැ : “මෙහි මැ මා ගේ මරණය වන්නේ හෝ පැවිද්ද වන්නේ හෝ”යි. එව දරුවෙනි, රට්ඨපාල කුලපුත් කරා එළැඹෙව, එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්හට මෙසේ කියව : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දන්නාහු යැ’ යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව, වළඳ කරව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව වළඳ කෙරෙමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව, ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස මාපියෝ තා නො අනුදනිති’යි. තොපගේ මරණයෙහුද මාපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නවුන් ගෙන් නික්ම සස්නට වදනා පිණිස අනුදනිත් ද”යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ යහළුවෝ රට්ඨපාලකුලපුත්‍රයේ මාපියනට පිළින දී රට්ඨපාල කුලපුත් කරා එළැඹියහ. එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව. කව බොව ඉඳුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා පිණිස මවුපියෝ තා නො අනුදනිති, තොප ගේ මරණයෙහුද මවුපියෝ නො කැමැති වැ වෙන් වන්නාහ. කිම තොප ජීවත්වන්නවුන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර නිහඬ වී. දෙවනවට ද... තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මවුපියනට ප්‍රිය මනාප වූ, සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව. කව බොව ඉඳුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් කම් සුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මවුපියෝ තා නො අනුදනිති. තොප ගේ මරණයෙහුද මවුපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නවුන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි. තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ මවුපියන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්‍රයේ මවුපියනට තෙල බස් කීහු : දෙමාපියෙනි. “තෙල රට්ඨපාල කුලපුත් එහි මැ ඇතිරි නො අතුළ බිමැ ‘මෙහි මැ මාගේ මරණය හෝ පැවිද්ද හෝ වන්නේ යැ’යි වැදහොත්තේ යැ. ඉදින් තෙපි ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා

නානුජාතිස්සථ අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, තජ්ජෙවස්ස¹ මරණං ආගමිස්සති. සචේ පන තුළභ රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අනුජාතිස්සථ අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බජ්ඣවපි නං දක්ඛිස්සථ. සචේ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො නාගීරමිස්සති අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, කා චස්ස අඤ්ඤා ගති හවිස්සති, ඉධෙව පච්චාගමිස්සති. අනුජානාථ රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජායා'ති.

අනුජානාමි තාතා, රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බජ්ඣෙන ච පන මාතාපිතරො උද්දසෙසනබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකා යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤා රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදචෝච්චිං : ඤාං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතාපිතුත්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිහතො, න ඤාං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි, උදෙඤ්ඤි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤා ච පිච ච පරිචාරෙති ච. භුඤ්ඤානො පිචිනො පරිචාරෙනො කාමාති පරි-භුඤ්ඤානො පුඤ්ඤාති කරොනො අභිරමස්ස, අනුඤ්ඤාතොසි මාතාපිතුති අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය. පබ්බජ්ඣෙන ච තෙ මාතාපිතරො උද්දසෙසනබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො උද්ඤ්ඤිඤා ඛලං ගාහෙඤ්ඤා යෙන හගචා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා හගචන්තං අභිචාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො හගචන්තං එතදචෝච්චි : 'අනුඤ්ඤාතො අහං හනො, මාතාපිතුති අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බජ්ඣෙ තු මං හගචා'ති. අලඤ්ඤා ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො හගචතො සන්තිකො පබ්බජ්ජං, අලඤ්ඤා උපසමපදං.

අථ ඛො හගචා අචිරුපසමපනො ආයස්මනො රට්ඨපාලො අභිමාසුපසමපනො, ථුලලකොට්ඨිතො යථාභිරන්තං විහරිඤ්ඤා යෙන සාචන්ති තෙන චාරිකං පකකාමි, අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන සාචන්ති තදචසරි. තත්ථ සුදං හගචා සාචන්තියං විහරති ජේතචනො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමො. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො එකො චූපකඤ්ඤා අපමනො ආතාපි පභිතනො විහරනො න චිරසෙසච යස්සන්තාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විහාසි. ඛිණ්ණා ජාති, චූඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉඤ්ඤාතොයා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ඛො පනායස්මා රට්ඨපාලො අරහතං අගොසි.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො යෙන හගචා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා හගචන්තං අභිචාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො හගචන්තං එතදචෝච්චි : 'ඉච්චාමහං හනො, මාතාපිතරො උද්දසෙසනං, සචේ මං හගචා අනුජානාති'ති.

1. තජ්ජෙව මරණං - මජ්ඣ, සඤා, PTS.

පිණිස රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර නො අනුදනිවු නම් පැවිදි වුවහු ද නො දක්නහු යැ. ඉදින් රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ගෙන් නික්ම සසුන් පැවිද්දට සිත් නො අලවා නම් ඔහට අත් කවර ගතියක් වේ ද, මෙහි මැ වටාලා එන්නේ යැ. රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදත මැනැවැ"යි.

'දරුවෙනි, රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනුමහ. වැළිත්, පැවිදි වුවහු විසිනුදු මව්පියෝ මතු මක්තෙහි දක්වියයුත්තාහ'යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ගේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර යම් තැනෙක්හි ද එතැන්හි එළැඹියහ. එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්‍රට තෙල බස් කීහු : "යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පුස්තාලද, එක් මැ පුත් වව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දනුව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඹි සිටුව, වළඳ කරව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් කම්සුව විදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර. මාපියන් විසින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදන්තාලද්දෙනු යැ. වැළි එකෙක් ඇත, තොප පැවිදි වුවහු විසින් තොපගේ මව්පියෝ මතු මක්තෙහි දක්වියයුත්තාහ"යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර නැඹිසිට කායබල ගන්වා ගෙන භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිනා. එකත්පස් වැ හුන් රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ යැ : "වහන්ස, මම ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මව්පියන් විසින් අනුදන්තාලද්දෙමි. භාග්‍යවත්තු මා පැවිදි කෙරෙත්ව"යි. රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර බුදුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදි.

ඉක්බිති බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල උපසපන් නොබෝ කල් ඇති කල්හි, උපසපන් අඩමස් ඇති කල්හි, උල්ලකොව්ඨික නියමගමි අභිරතී සේ වැස සැවැත්නුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියහ. අනුත්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් සැවැත්නුවරට පිවිසියහ. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ එකලා වැ කාය චිත්ත විවෙක ඇති වැ (කමටහන්හි නො හළ) සිහි ඇති වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාසය කරන සේක් යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යායා ගේ කෙළවර වූ රහත් ඵලය නොබෝ කලෙකින් මැ මෙ අත්බැවිහි මැ තමන් විසින් වෙසෙසින් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කළහ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ'යි වෙසෙසා දත්හ. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් කීහු : "වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම මවුපියන් දක්නට කැමැත්තෙමි"යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් සිතින් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ වික්ෂ-පරිචිතකීය මෙනෙහි කළ සේක. යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දූතගත්සේක් නම් "රට්ඨපාල කුලපුත් ඡික්ෂාප්‍රත්‍යාබ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙන්නට අභව්‍ය යැ"යි එකල්හි බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : "රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි එයට කල් දනුව"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී බුදුන් වැද පැදකුණු කොට සෙනස්න සභවා තබා පාසිවුරු ගෙන ධුල්ලකොට්ඨික නියමගම කරා වාරිකායෙහි පිටත් ව ගියහ. අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන්නාහු ධුල්ලකොට්ඨික නියමගම යම් තැනෙක්හි ද එයට වත්හ. එහි දී ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ධුල්ලකොට්ඨිකයෙහි කොරව්‍ය රජු ගේ 'මිඟාවීර' නම් උයන්හි වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ධුල්ලකොට්ඨික නියමගමට පිවු පිණිය පිරිසියහ. ධුල්ලකොට්ඨිකයෙහි ගෙපිළිවෙළින් පිවු සිභා වඩනාහු සිය පියාගේ නිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ මධ්‍යම ද්වාරශාලායෙහි (කපුටා ලවා) කෙහෙ පණාගස්වයි. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් දුරින් මැ එනුවන් දිට, දක තෙල බස් කී : "මේ මුඩු මහණුන් විසින් අප ගේ ප්‍රිය මනාප එක් මැ පුත් පැවිදි කරවන ලද"යි. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිය පියනිවෙස්නෙහි දන් නො මැ ලද, ප්‍රත්‍යාබ්‍යාන නො ලද, ඒකාන්තයෙන් අක්‍රොශ මැ ලත්.

එසමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ ඥතිදසියක් රැසක් ගෙයි ලැගී යව කොමු බැහැර ලනු කැමැති වෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ ඥති දසියට තෙල බස් කීහු : "ඉදින් නැඟැණියෙනි, ඒ බැහැර ලන දය මෙහි මාගේ පාත්‍රයෙහි ඔව"යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ ඥතිදසී ඒ අභිදෙසික කුමමාසය ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පාත්‍රයෙහි ඔවන්නී හස්තපාදයන් ගේ ද සචරයා ගේ ද නිමිති ගතූ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ ඥතිදසී ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මව කරා එළැඹියා යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මවට තෙල බස් කීහු. "ආයුඛාවෙනි, දන්නාව ද? ආයුඛපුත්‍ර රට්ඨපාල පැමිණේ යැ"යි.

"ඉදින් කොල සැබැවක් කියෙහි නම් නොදසී වෙහි" යයි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මව කොමෝ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියා වෙත එළැඹියා. එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියහට තෙල බස් කීහු : "ඟැහැවියෙනි, දනිවු ද? රට්ඨපාල කුලපුත් පැමිණියේ ල"යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ රැසක් ලැගී යව කොමු (අසනශාලා-යෙකු) එක්තරා බිත්ත නිසා වළද කෙරෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ට තෙල බස් කී : "පුත්‍ර රට්ඨපාලයෙනි, රැලැගී යව කොමු වළදවු ද? (තොප සත්තහි සස්න නිසා ලත් ගුණවෙසෙසක්) ඇද්ද? පුත්‍ර රට්ඨපාලයෙනි, සිය ගෙට යායුතු නො ද?"යි.

කුතො නො ගහපති, අමාකං ගෙහං අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතානං, අනභාරා මයං ගහපති, අගමමා බො තෙ ගහපති ගෙහං, තස්ස නෙව දුනං අලුත්මහ, න පච්චක්ඛානං අඤ්ඤදදුච්ඡා¹ අකෙකාසමෙව අලුත්මා'ති.

'එහි තාත රට්ඨපාල, ඝරං ගමිස්සාමා'ති.

'අලං ගහපති, කතං මෙ අජ්ජ හත්තකිච්ච'නති.

'තෙන හි තාත රට්ඨපාල, අධිවාසෙහි ස්වාත්තාය හත්ත'නති.

අධිවාසෙහි බො ආයස්මා රට්ඨපාලො තුණ්හිභාවෙන. අඵ බො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස අධිවාසනං විදිතො යෙන සකං නිවේසනං තෙත්ථපසඛකමී, උපසඛකමීතො² මහනනං හිරඤ්ඤසුචණ්ණස්ස පුඤ්ජං කාරාපෙනා, කිලඤ්ඤෙහි පටිච්ඡාදපෙනා ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකො³ ආමනෙතයි: එඵ තුමෙහ වට්ඨයො⁴ යෙන අලුත්තාරෙන අලුත්තා පුබ්බෙ රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස පියා හොඵ මනාපා, තෙන අලුත්තාරෙන අලුත්තරොථා'ති.

අඵ බො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තස්සා රතතියා අච්චයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදතියං හොජතියං පටියාදපෙනා, ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස කාලං ආරොවෙයි: 'කාලො තාත රට්ඨපාල, නිට්ඨිතං හත්ත'නති. අඵ බො ආයස්මා රට්ඨපාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය යෙන සකපිතුනිවේසනං තෙත්ථපසඛකමී, උපසඛකමීතො පඤ්ඤතෙත ආසනෙ නිසීදී. අඵ බො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තං හිරඤ්ඤසුචණ්ණස්ස පුඤ්ජං විචරාපෙනා ආයස්මනනං රට්ඨපාලං එතදවොච: 'ඉදං තෙ තාත රට්ඨපාල, මතතිකං ධනං, අඤ්ඤං පෙතතිකං, අඤ්ඤං පිතාමහං. සකකා තාත රට්ඨපාල, හොගෙ ච භුඤ්ඤාතුං, පුඤ්ඤාති ච කාතුං, එහි තං තාත රට්ඨපාල, සිකං පච්චක්ඛාය හිනායාචතතිතො හොගෙ ච භුඤ්ඤාසු, පුඤ්ඤාති ච කරොහිති.

සචෙ බො මෙ තං ගහපති චචනං කරෙය්‍යායි, ඉමං හිරඤ්ඤසුචණ්ණස්ස පුඤ්ජං සකචෙසු ආරොපෙනා නිබ්බාහාපෙනා මජ්ඣෙගගාය නදියා සොතෙ ඔසීදපෙය්‍යායි.⁵ තං කිස්ස හෙතු: 'උප්පජ්ජස්සනති හි තෙ ගහපති, තතො නිදුතං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායායා'ති.

1. අඤ්ඤදදුච්ඡා - ස්‍යා.
2. හරිතෙන ගොමයෙන පඨවියා උපලිමෙපනා මහනනං හිරඤ්ඤසුචණ්ණස්ස පුඤ්ජං කාරාපෙනා, දො පුඤ්ඤ කාරාපෙනා එකං හිරඤ්ඤස්ස එකං සුචණ්ණස්ස, මහනනා පුඤ්ජා අගෙසුං ඕරතො සීතො පුරිසො පාරතො සීතං පුරිසං න පසසති, තථා පාරතො සීතො පුරිසො ඕරතො සීතං. තෙ පුඤ්ඤ කිලඤ්ඤෙහි පටිච්ඡාදපෙනා මජ්ඣෙ ආසනං පඤ්ඤපෙනා තිරොකරණීයං පරික්ඛිපිතො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකෙ ආමනෙතයි - ස්‍යාමපොත්තෙ දියස්සතෙ.
3. පුරාණදුතිසිකෙ - ස්‍යා, PTS.
4. වට්ඨයො - ස්‍යා, PTS.
5. ඔසීදපෙය්‍යායි - සිච්චු.

අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුකිසිකායො පච්චෙකං පාදෙසු¹ ගහෙනා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං එතදවොචුං : ‘ක්ඛිද්ධා නාම තා² අයපුත්තක, අච්ඡරායො, යාසං තිං හෙතු චුභවචරියං චරසී’ති?

‘න ඛො මයං හභිතී, අච්ඡරානං හෙතු චුභවචරියං චරාමා’ති.

හභිතීවාදෙන නො අයපුත්තො රට්ඨපාලො සමුද්චරතී’ති තජ්ච ඉච්ඡතා පපතිංසු.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො පිතරං එතදවොච : සචෙ ගහපති, භොජනං දුතඛං දෙථ, මා නො විහෙයේථා’ති.

භුඤ්ජ තාත රට්ඨපාල, තිට්ඨිතං භත්තනති. අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහජා සන්තපෙසි සමපවාරෙසි. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො භුත්තාචී ඕනීතපත්තපාණී සීතකොච ඉමා ගාථා අභාසි :

“පස්ස චිත්තකතං ඛිඛං අරකායං සමුස්සිතං,
ආතුරං බහුසඛකපං යස්ස නත්ථි ධුවං සීති.

පස්ස චිත්තකතං රූපං මණීනා කුණ්ඩලෙන ච,
අච්චිත්තචෙන³ ඕනඤ්ඤං සග චජෙභි සොහති.

අලත්තකකතා පාද ඉඛං චුණ්ණකමකඛීතං,
අලං බාලස්ස මොභාය නො ච පාරගචෙසිනො.

අච්චපාදකතා කෙසා නෙත්තා අඤ්ජනමකඛීතා,
අලං බාලස්ස මොභාය නො ච පාරගචෙසිනො.

අඤ්ජනීච නවා චිත්තා පුතිකායො අලඛිකතො,
අලං බාලස්ස මොභාය නො ච පාරගචෙසිනො.

ඕදභි මිගචො පාසං නාසද වාකරං මිගො,
භුත්තා තිවාපං ගච්ඡාම⁴ කඤ්ඤො මිගබඤ්ඤො’ති.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො සීතකොච ඉමා ගාථා ගාසිත්තා යෙන රඤ්ඤො කොරබ්‍යස්ස මිගාචීරං තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්තා අඤ්ඤතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිගාරං තිසිදි.

1. පුරාණදුකිසිකා පච්චෙකපාදෙසු - PTS.
2. තාත - භ්‍යා.
3. {අච්චිත්තචෙන - මජ්ඣං, භ්‍යා.
{අච්චිත්තඤ්චෙන - PTS.
4. ගච්ඡාමි - සිමු, මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පුරාණභායාචාරීවෝ වෙන වෙන පා ගෙන ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කීහු : “හිමියා පුතණුවෙනි, තෙපි යම් අප්සරසුන් පිණිස බ්‍රමසරවස් වසවු නම් ඒ අප්සරස්හු කෙබඳු වෙත් ද?”යි.

බ්‍රහ්මනැණියෙනි, අපි අප්සරාවන් හේතු කොට බ්‍රමසර නො පුරමහ.

හිමියාපුත් රට්ඨපාලයෝ බ්‍රහ්මනැණි බසින් අප බෙණෙති”යි එහි මැ මුසපත් වැ හුණුහ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පිය මහසිටාණන්ට තෙල බස් කීහු : “ගැහැව් යෙනි, ඉදින් බොදුන් දියයුතු නම් දෙව, නහමක් අප පෙළව”යි.

පුතෑ රට්ඨපාලයෙනි, වළඳන්තෝ මැනැව්, බත නිමියේ යයි. එසඳ ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පියමහසිටාණෝ ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ප්‍රණිත බාඳායෙන් හෝජායෙන් සියතින් සතපාලුහ, මොනවට පවරා ලුහ. ඉක්බිති වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටිවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කීහ :

“යම් ආත්මභාවයක්හු ගේ නිත්‍යස්ථිතියෙක් නැද්ද, ප්‍රණකාය ඇති ඇට නහර මසින් පුරවාලූ නිත්‍යාතුර වූ (ප්‍රාචීනා සංකල්ප වශයෙන්) බහු සංකල්ප ඇති විසිතුරු කළ මේ ආත්මභාවය බලව.

මිණියෙකුදු කොඩොලිනුදු සැරසූ විසිතුරු කළ මේ රූපය බලව. ඇට නහරින් වළඳනා ලද්දේ වස්ත්‍රයන් සහිත වැ මැ බබළයි.

පාදයෝ ලකුයෙන් රඳනාලදහ. මුහුණ සුණුබඩින් ගල්වන ලදී. බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි. සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

කේශයෝ අෂ්ටපදයෙන් රවනා කරනලදහ. තේත්‍රයෝ අඳුනින් ගල්වන ලදහ, බාලයාගේ මොහොයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

විසිතුරු කළ අභිනව අඳුන්නළ සෙයින් කුණුකය සරසන ලදී, බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

මුඛවැදි වරදල තැබී යැ, මුඛ වරදල නො සැටී යැ, මුඛින් බඳනුවා හඩමින් සිටිය දී ගොදුරු වළඳා යමහ”යි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටිවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කියා කොරවා රජුගේ මිගාවීර උයන් කරා වැඩියෝ. වැඩ එක්තරා රුකක් මුල දිවා විහාර සඳහා හුන්හ.

අථ ඛො රාජා කොරඛොසා මිගචං. ආමනොතසි : සොධෙහි සමම මිගච, මිගාචීරං, උය්‍යානභුමිං ගච්ඡාම සුභුමිං දස්සනායා'ති. එවං දෙව්‍යාති ඛො මිගචො රඤ්ඤො කොරඛ්‍යස්ස පටිස්සුඤ්ඤා මිගාචීරං සොධෙතොතා අද්දස ආයස්මනං රට්ඨපාලං අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලො දිවාචිහාරං නිසින්නං, දිස්වාන යෙන රාජා කොරඛොසා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා රාජානං කොරඛ්‍යං එතදචොච : 'සුඤ්ඤං ඛො දෙව මිගාචීරං, අනච්ච තස්ස රට්ඨපාලො නාම කුලපුතොතා ඉමස්මිංයෙව ඵුලලකොට්ඨිනෙ අග්ගකුලිකස්ස පුතොතා, යස්ස ඤාං අභිණ්ඤා කිත්තයමානො අභොසි, සො අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලො දිවාචිහාරං නිසින්නොති. තෙන හි සමම මිගච, අලං දුනඤ්ඤා උය්‍යානභුමියා, තමෙවදති මයං ගචන්තං රට්ඨපාලං පටිඤ්ඤාපාසිස්සාමා'ති.

අථ ඛො රාජා කොරඛොසා 'යං තස්ස ඛාදනීයං භොජනීයං පටියන්තං තං සබ්බං විස්සජෙජ'ථා'ති වඤ්ඤා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙඤ්ඤා හද්දං යානං අභිරුහිඤ්ඤා හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි ඵුලලකොට්ඨිනමා නිය්‍යාසි මහච්ච රාජානුභාවෙන¹ ආයස්මනං රට්ඨපාලං දස්සනාය. යාවතිකා යානස්ස භුමි යානෙන ගතොතා යානා පචොරොතිඤ්ඤා පතතිකොච උසස්සාය උසස්සාය පටිසාය යෙනායස්මා රට්ඨපාලො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා ආයස්මනා රට්ඨපාලෙන සද්ධිං සමොදදී, සමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමනං අට්ඨාසි, එකමනං ඕතො ඛො රාජා කොරඛොසා ආයස්මනං රට්ඨපාලං එතදචොච :

'ඉධ හචං රට්ඨපාලො හස්සරෙ නිසීදතු'ති.

'අලං මහාරාජ, නිසීද ඤාං, නිසින්නො අහං සකෙ ආසනෙ'ති.

නිසීදී ඛො රාජා කොරඛොසා පඤ්ඤාතො ආසනෙ. නිසජ්ඤා ඛො රාජා කොරඛොසා ආයස්මනං රට්ඨපාලං එතදචොච : 'චත්තාරිමාති භො රට්ඨපාල, පාරිජ්ඤ්ඤාති යෙහි පාරිජ්ඤ්ඤාති සමන්තාගතා ඉධෙකචෙව කෙසමස්සං ඕහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. කතමාති චත්තාරි : ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං ඛ්‍යාතිපාරිජ්ඤ්ඤාං භොගපාරිජ්ඤ්ඤාං ඤාතිපාරිජ්ඤ්ඤාං.

කතමිඤ්ඤා පන භො රට්ඨපාල, ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං : ඉධ භො රට්ඨපාල, එකචො ජණේණා හොති චුඤ්ඤා මහලුකො අභිගතො වයො අනුප්පතොතා. සො ඉති පටිසඤ්ඤාති : 'අහං ඛොමි එතරහි ජණේණා චුඤ්ඤා මහලුකො අභිගතො වයො අනුප්පතොතා, න ඛො පන මයා සුකරං අනභිගතං වා භොගං² අභිගතං, අභිගතං වා භොගං ඵාතිකතං, යනුඤ්ඤාතං කෙසමස්සං ඕහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙජ'න්ති. සො තෙන ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාන සමන්තාගතො කෙසමස්සං ඕහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං චුච්චති භො රට්ඨපාල, ජරා-පාරිජ්ඤ්ඤාං. හචං ඛො පන රට්ඨපාලො එතරහි දහරො සුචා සුසුකාලකෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පථමෙන වයසා, තං භොතො රට්ඨපාලස්ස ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං නඤ්ඤා. කිං හචං රට්ඨපාලො ඤාති වා දිස්වා වා සුඤ්ඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙතො?

1. මහච්චා රාජානුභාවෙන - සිමු, මජ්ඣ.
2. අනභිගතං වා භොගං - සිමු, PTS.

එසඳ කොරවා රජ මගව නම් උයන්පල්ලා ඇමැති යැ : “සගය මගවයෙනි, මගාවීර උයන්බිම ඉද්ධ කරව. එ මනා බිම දක්නට යමහ”යි. මගව උයන්පල ‘දේවයිනි, එසේ යැ”යි කොරවා රජුට පිළිවදන් දී මගාවීර උයන ඉද්ධ කරන්නේ එක්තරා රුකක් වූල දිවාචිභාර පිණිස හුන් රට්‍යපාල තෙරණුවන් දීවි. දක කොරවා රජු කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ කොරවා රජුට තෙල කී : “දේවයිනි, මගාවීර උයන පරිඉද්ධ යැ, කුඹ වහන්සේ යම් කුලපුතක්හු ගේ ගුණ නිතර කීර්තනය කරන්නහු ද, මේ ධුල්ලකොට්ඨිත ගමිහි මැ අග්‍රකුලිකයක්හු ගේ සුත්‍ර වූ රට්‍යපාල නම් කුලපුත්‍රයා එහි ඇත. හේ එක්තරා රුකක් වූල දිවාචිභාර සඳහා හිනැ”යි. සගය මගවයිනි, එසේ වී නම් දන් අද උයන්බිමින් කම් නැත, අපි දන් ඒ හවත් රට්‍යපාලයන් මැ උපාසනා කරමහ”යි.

ඉක්බිති කොරවා රජ එහි යම් බාආභෝජ්‍ය පිළියෙල කරන ලද ද, එහැම තොරවයි කියා හද හද යානයන් යොදවා හදයානයකට නැඟී මහත් රාජානුභාවයෙන් ආයුෂ්මත් රට්‍යපාල තෙරණුවන් දක්නට හද හදයානයෙන් ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගමින් නික්මගියේ. යමකක් සානභූමි වේ ද, එතාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් ඇති වැ මැ පතල පතල පිරිසෙන් ආයුෂ්මත් රට්‍යපාල තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්‍යපාල තෙරණුවන් හා සතුටු වී. සම්මොදනයට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක සිටියේ යැ. එකත්පස් වැ සිටි කොරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්‍යපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කී :

“හවත් රට්‍යපාලයෙනි, මෙහි ඇත් ඇතිරියෙහි හිදිනේ මැනැවැ”යි.

“කම් නැත මහරජ, තෙපි හිදුව, මම් සිය අස්තෙහි හුන්මි”යි.

කොරවා රජ පැනවූ අස්තෙහි හුන්තේ යැ. හිද කොරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්‍යපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කී : “හවත් රට්‍යපාලයෙනි, යම් පිරිහිනෙකින් සමන්වාගත වූ මෙලොව ඇතැම් කෙනෙක් කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදික් ද, එබඳු පිරිහීම් සතරෙක් වෙයි. කවර සතරෙක යත් : ජරායෙන් පිරිහීම යැ ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යැ භෝගයෙන් පිරිහීම යැ ඤතින්ගෙන් පිරිහීම යි.

හවත් රට්‍යපාලයෙනි, ජරායෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : හවත් රට්‍යපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ජරපත් වූයේ වෘද්ධ වූයේ ජාතියෙන් මහලු වූයේ ආයුෂ්කල්පය ඉක්ම ගියේ පස්වීම වයසට පැමිණියේ වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මම දන් දිරාගියෙමි, වෘද්ධයෙමි, මහලුයෙමි, ආයුෂ්කල්පය ඉක්ම සිටියෙමි, පැසුළුවියට පැමිණියෙමි මා විසින් වැළික් නො ලත් භෝග ලබන්නට හෝ ලබන ලද භෝග වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි, මම් කෙස්මස් බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙම් නම් මැනැවැ”යි. හේ ඒ ජරා පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කහවත් හැද-පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදී. හවත් රට්‍යපාලයෙනි, මේ වූකලි ජරායෙන් පිරිහීම යයි කියනු ලැබේ. හවත් රට්‍යපාල වනාහි දන් කරුණ යැ, යෞවනයෙන් සමන්වාගත යැ, මනා කළුකෙහෙ ඇතියේ ය, හදයෞවනයෙන් සමන්වාගත යැ, ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත යැ, හවත් රට්‍යපාලයනට ඒ ජරා පිරිහින නැත. හවත් රට්‍යපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාදාං: ඉධ භො රට්ඨපාල එකච්චො ආබාධිකො භොති දුක්ඛිතො බාලුහභිලානො. සො ඉති පට්ඨකඤ්චිකඛති: අහං බොමඛි එතරභි ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලුහභිලානො න බො පන මයා සුකරං අනභිගතං වා භොගං¹ අධිගනතුං අධිගතං වා භොගං ඵාතිකතතුං. යනුනුනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාදාන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාදාං. භවං බො පන රට්ඨපාලො එතරභි අප්පාබාධො අප්පාතඛෙක්ඛා සමච්චෙපාකිතියා ගහණීයා සමන්තාගතො නාතිසීතාය නාවුඤ්ඤාය. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාදානභි. කිං භවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිස්වා වා සුඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, භොගපාරිජ්ඣ්ඤාදාං: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චො අඤ්ඤා භොති මහඤ්චො මහාභොගො. තස්ස තෙ භොගා අනුපුබ්බෙන පට්ඨකඛයං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පට්ඨකඤ්චිකඛති: අහං බො පුබ්බෙ අඤ්ඤා අභොසිං මහඤ්චො මහාභොගො තස්ස මෙ තෙ භොගා අනුපුබ්බෙන පට්ඨකඛයං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනභිගතං වා භොගං¹ අධිගනතුං අධිගතං වා භොගං ඵාතිකතතුං. යනුනුනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන භොගපාරිජ්ඣ්ඤාදාන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල භොග-පාරිජ්ඣ්ඤාදාං. භවං බො පන රට්ඨපාලො ඉමස්මිංයෙච පුලලකොට්ඨිතෙ අග්ගකුලීකස්ස පුතො. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස භොගපාරිජ්ඣ්ඤාදානභි. කිං භවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිස්වා වා සුඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤාදාං: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චස්ස බහු භොනති මිත්තාමච්චො ඤාතිසාලොභිතා. තස්ස තෙ ඤාතිකා අනුපුබ්බෙන පට්ඨකඛයං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පට්ඨකඤ්චිකඛති: මමං බො පුබ්බෙ බහු අහෙසුං මිත්තාමච්චො ඤාතිසාලොභිතා, තස්ස මෙ තෙ ඤාතිකා අනුපුබ්බෙන පට්ඨකඛයං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනභිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකතතුං. යනුනුනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤාදාන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල, ඤාතිපාරි-ජ්ඣ්ඤාදාං. භොතො බො පන රට්ඨපාලස්ස ඉමස්මිංයෙච පුලලකොට්ඨිතෙ බහු මිත්තාමච්චො ඤාතිසාලොභිතා තං භොතො රට්ඨපාලස්ස ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤාදානභි. කිං භවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිස්වා වා සුඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

1. අනභිගතා වා භොගා - සිමු, PTS.
 2. {අනභිගතා වා භොගා - සිමු, PTS.
 {අනභිගතෙ වා භොගෙ - ස්‍යා.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් භටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වෙයි. භේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මම වූකලී දන් ආබාධ ඇත්තෙමි, දුකට පැමිණියෙමි, දැඩිගිලන්මි. මා විසින් වැළිත් නො ලත් හෝග ලබන්නට හෝ ලත් හෝග තර කරන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙරවුළු බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. භෙ ඒ ව්‍යාධි පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙහෙ රවුළු බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදියි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ වූකලී ‘ව්‍යාධි පිරිහිනැ’යි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ඨපාල වනාහි දන් නිරෝග යැ, නිදුක් යැ, ඉතා උෂ්ණ නො වූ ඉතා ශීත නො වූ සම වැ (අභර) පැසෙනසුලු ග්‍රහණියෙන් සමන්වාගත වූයේ යි. භවත් රට්ඨපාලභට ඒ ව්‍යාධිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, වැළිත් හෝගක්ෂය යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආදාය (ඊශ්වර) වූයේ මහත් ධන ඇතියේ (පස්කම්භුණ විසින් ඵළැඹ සිටි) මහත් හෝග ඇත්තේ වෙයි. ඔහු ගේ ඒ හෝගයෝ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂය බවට යෙති. භේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මම වනාහි පෙර ආදාය වීමි, මහත් ධන ඇති වීමි, මහත් හෝග ඇති වීමි. ඒ මා ගේ ඒ හෝගයෝ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂයභාවයට ගියහ. මා විසින් වැළිත් නො ලත් හෝග ලබන්නට හෝ ලත් හෝග වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් මැනැවැ”යි. භෙ ඒ හෝගපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ ‘හෝගක්ෂය’යයි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ඨපාල වනාහි මෙ මැ චුල්ලකොට්ඨිත නියමිගම්භි අග්‍රකුල ඇතියාගේ සුත්‍ර වෙයි. භවත් රට්ඨපාලභට ඒ භොගපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, දැනිපරිහානි කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැම් කෙනෙකුන්ට මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැ සහලේ නැයෝ ද බොහෝ වෙති. ඔහු ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් පරික්ෂයට යෙත්. භේ මෙසේ සලකයි : “මට වනාහි පෙර සග්‍යහරචෝ ද නැසාලේනැයෝ ද බොහෝ වූහ. මා ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් ක්ෂය වූහ. මා විසින් නො ලත් හෝග ලබන්නට වේවයි ලත් හෝග දියුණු කරන්නට වේවයි සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදනෙමි නම් මැනැවැ”යි. භේ ඒ දැනිපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වැ කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදනේ යැ. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ වනාහි දැනිපරිහාණි නමු. භවත් රට්ඨපාලයන්හට මේ චුල්ලකොට්ඨිත ගම්භි මැ සග්‍යහරචෝත් නැසහලේනැයෝත් බොහෝ ඇත. භවත් රට්ඨපාලයන්හට ඒ දැනිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියාහු ද ?

ඉමානි බො හො රට්ඨපාල, චන්තාරි පාරිජ්ඣ්ඤාදුකි යෙති පාරි-
ජ්ඣ්ඤාදුකි සමන්තාගතා ඉධෙකච්ච කෙසමසසුං ඕහාරෙකා කාසායානි
චන්තානි අච්ඡාදෙකා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තානි හොතො
රට්ඨපාලස්ස නස්සී. කිං හචං රට්ඨපාලො ඤාකා වා දිස්වා වා සුකා වා
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්තොති?

අප්පි බො මහාරුජ, තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසච්ඡුඤ්චෙන චන්තාරො ධම්මුද්දෙසා උද්දිට්ඨා යෙ'හං¹ ඤාකා ච
දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්තො. කතමෙ චන්තාරො:

'උපනීයති ලොකො අඤ්චවො'ති බො මහාරුජ, තෙන හගචතා
ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්ඡුඤ්චෙන පඨමො ධම්මුද්දෙසො
උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤාකා ච දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජන්තො.

'අත්තාණො ලොකො අනභිස්සරෙ'ති බො මහාරුජ, තෙන හගචතා
ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්ඡුඤ්චෙන දුතියො ධම්මුද්දෙසො
උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤාකා ච දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජන්තො.

'අස්සකො ලොකො සබ්බං පහාය ගමනීය'නති බො මහාරුජ, තෙන
හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්ඡුඤ්චෙන තතියො ධම්මුද්දෙ
සො උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤාකා ච දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජන්තො.

'උභනො ලොකො අතීතො තණ්හාදසො'ති බො මහාරුජ, තෙන
හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්ඡුඤ්චෙන චතුතො ධම්මු-
ද්දෙසො උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤාකා ච දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජන්තො.

ඉමෙ බො මහාරුජ, තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසච්ඡුඤ්චෙන චන්තාරෙ ධම්මුද්දෙසා උද්දිට්ඨා යෙ'හං¹ ඤාකා ච
දිස්වා ච සුකා ච අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්තොති.

'උපනීයති ලොකො අඤ්චවො'ති හචං රට්ඨපාලො අහ. ඉධ පන
හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අතො දට්ඨබ්බොති? තං කිමමඤ්ඤසි
මහාරුජ, අහොසි තං චිතති වස්සද්දෙසිකොපි පඤ්චවිසති² වස්සද්දෙසිකොපි
හස්සිසම්මපි කතාචි අස්සසම්මපි කතාචි රථසම්මපි කතාචි ධනුසම්මපි
කතාචි ඵරුසම්මපි කතාචි උරුබ්බලී බාහුබ්බලී අලමතො සඛ්භාමාව-
චරෙති?

අහොසිං අහං හො රට්ඨපාල, චිතතිවස්සද්දෙසිකොපි පඤ්චවිසති-
වස්සද්දෙසිකොපි හස්සිසම්මපි කතාචි අස්සසම්මපි කතාචි රථසම්මපි කතාචි
ධනුසම්මපි කතාචි ඵරුසම්මපි කතාචි උරුබ්බලී බාහුබ්බලී අලමතො
සඛ්භාමාවචරෙ, අප්පෙකදහං හො රට්ඨපාල, ඉද්ධිමා ච මඤ්ඤා³ න
අත්තනො බලෙන සමසමං⁴ සමනුපස්සාමීති.

1. සමහං - ස්වා, යෙ අහං - PTS, මජ්ඣං.
2. { පණ්ණවිසති - මජ්ඣං, ස්වා. 3. { ඉද්ධි මා ච මඤ්ඤා - සිඞ්ඞු.
{ පණ්ණවිසති - PTS. { ඉද්ධිමා මඤ්ඤා - ස්වා.
4. අත්තනො බලෙන සමං - සිඞ්ඞු.

භවත් රචනාමාලයෙනි, මෙලොව යම් පරිභාෂිතයකින් සමන්විතය වූ කිසි කෙනෙක් කෙහෙමක් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද (එයට හේතු වූ) මේ සතර පරිභාෂිත යි. භවත් රචනාමාලයන්හට ඔහු නැත. භවත් රචනාමාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගේ පියා සස්නට පැමිණියාහු ද?

මහරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනෙකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙම වේ ද හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දක්වා වදළ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. කවර සතර දෙනෙක යත් :

මහරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙම වේ ද, "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) අඬුව" යයි. පළමුවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (දෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙම වේ ද, "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ වෙත පැමිණ අස්වස් දෝනට නිසියෙක් නැති" යි, දෙවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (තෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙම ද "ලෝකයා තමා අයත් දය නැත්තේ යැ, හැම හැරපියා යායුතු" යයි. තුන්වන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (සිවුවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙම ද, "ලෝකයා උභත යැ තෘප්ති රහිත යැ තෘෂ්ණාවට දසය" යි සතරවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම (මෙසේ) යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනෙකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙම ද හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනා වදරන ලදහ.

භවත් රචනාමාලයෝ "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) අඬුව" යයි කියත්, භවත් රචනාමාලයෙනි, මෙහි දී තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථ කෙසේ දක්කයුතු ද? මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තෝ විසිවස් ඇතියෙහිත් වීහි ද? පස්විසිවස් ඇතියෙහිත් වීහි ද? හස්තිශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි අශ්වශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි රථශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි ධනුශ්ශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි බඩග ශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි උරුබල ඇතියෙහි බාහුබල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සඬග්‍රාමාවචර වූයෙහි වීහි ද?

භවත් රචනාමාලයෙනි, මම විසිවස් ඇතියෙම ද පස්විසිවස් ඇතියෙම ද වීම්. හස්තිශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙම අශ්වශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙම රථශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙම ධනුශ්ශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙම බඩගශිල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙම උරුබල ඇතියෙම බාහුබල ඇතියෙම සමත් අත්බව ඇතියෙම සඬග්‍රාමාවචර වූයෙම වීම්. භවත් රචනාමාලයෙනි, මම කිසි දිනෙක සෘද්ධි ඇතියෙකිම් සිතම්. සියබලය හා සමසමයකු නො දක්මි.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, එවමෙව තිං එතරහි උභරුමලී බාහු-
බලී අලමතො කඛතාමාවචරෙති?'

නොතිදං හො රට්ඨපාල, එතරහි ජණේණා වුඤ්ඤා මහලලකො
අභිගතො වයො අනුපතො, අසිතිකො මෙ වයො වතතති.
අපොකදහං හො රට්ඨපාල, ඉධ පාදං කරිසාමිති අඤ්ඤනෙව පාදං
කාරෙමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා
සමමාසමුඤ්ඤෙන සකාය භාසිතං 'උපතීයති ලොකො අඤ්ඤවො'ති.
යමහං ඤාතා ව දිසා ව සුතා ව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතොති.

අච්ඡරියං හො රට්ඨපාල, අබ්භුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සමමාසමුඤ්ඤෙන උපතීයති
ලොකො අඤ්ඤවොති. උපතීයති හි හො රට්ඨපාල, ලොකො අඤ්ඤවො.

සංවිජ්ජනෙ ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමසමිං රජකුලෙ හජීකායාපි
අසාකායාපි රථකායාපි පතතිකායාපි, යෙ අමතාකං අපදසු පරියොධාය
වතතිසාතති. 'අතතාණො' ලොකො අනභිසාදෙ'ති භවං රට්ඨපාලො
අහ. ඉමස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතසා කථං අපො දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, අජී තෙ කොචී අනුසාසිකො
අබ්බොධොති?

අජී මෙ හො රට්ඨපාල, අනුසාසිකො අබ්බොධො. අපොකද මං
හො රට්ඨපාල, මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා පරිවාරොතා භීතා හොනති
ඉදති රජා කොරබොසා කාලං කරිසාමිති, ඉදති රජා කොරබොසා
කාලං කරිසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, ලහසි තිං තෙ මිත්තාමච්චා ඤාති-
සාලොභිතෙ 'අයනතු මෙ හොනො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා,
සබ්බව සත්තා ඉමං වෙදනං සංවිහජ්ථ, යථාහං ලහකතරිකං වෙදනං
වෙදිසෙය්‍ය'නති, උදහු තිංසෙව තං වෙදනං වෙදිසසිති?

නාහං හො රට්ඨපාල, ලහාමි තෙ මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතෙ
අයනතු මෙ හොනො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා, සබ්බව සත්තා
ඉමං වෙදනං සංවිහජ්ථ, යථාහං ලහකතරිකං වෙදනං වෙදිසෙය්‍යනති.
අථ ඛො අහමෙව තං වෙදනං වෙදිසාමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා
සමමාසමුඤ්ඤෙන සකාය භාසිතං 'අතතාණො' ලොකො අනභිසාදෙ'ති
යමහං ඤාතා ව දිසා ව සුතා ව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතොති.

අච්ඡරියං හො රට්ඨපාල, අබ්භුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සමමාසමුඤ්ඤෙන 'අතතාණො
ලොකො අනභිසාදෙ'ති. අතතාණො හි හො රට්ඨපාල, ලොකො
අනභිසාදො.

1. අතාණෙ - සිඤ්ඤ, මජ්ඣ, සහ .

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? එපරිදි මැණක් දන් උරුමල ඇතියෙහි බාහුමල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සඳිග්‍රාමාවචරයෙහි ද?

භවත් රටවපාලයෙනි, එසේ නො වෙමි. දන් දිරාගියෙමි වෘද්ධ වූයෙමි මහලු වූයෙමි කල් ගැලවූයෙමි පස්වීම වයසට පැමිණියෙමි වෙමි. මාගේ අසුවන විය වෙයි. භවත් රටවපාලයෙනි, මම කිසි දිනෙක මෙහි පා තබමිනි අන් තැනෙකැ පා තබමි' කී යැ.

මහරජ, භවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කරුණ සදහා "ලෝකයා ජරාමරණය කරා යෙයි, අධ්‍රැව යැ'යි වදරන ලදි. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියෙමි ද මේ එයට හේතු යි.

ආශ්වයානී යැ භවත් රටවපාලයෙනි, අද්භූත යැ භවත් රටවපාලයෙනි, ඒ භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලෝකයා ජරාමරණ කරා යෙයි, අධ්‍රැව යැ'යි වදළ මෙය සුභාෂිතයෙක් මැ යැ, භවත් රටවපාලයෙනි, ලෝකයා ජරාමරණය කරා යේ මැ යැ අධ්‍රැව යි.

භවත් රටවපාලයෙනි, යම් සියුරහ සෙන්හු අප ගේ චිත්තේ දී උවදුරු මැඩගෙන වැටෙත් ද, එ බඳු වූ හස්තිසමූහයෝ ද අස්වසමූහයෝ ද රජසමූහයෝ ද පදනි සමූහයෝ ද මේ රජකුලයෙහි ඇත් මැ යැ. භවත් රටවපාලයෝ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, වෙත පැමිණ අස්වසන්නට නිසියෙක් නැත්තේ යැ'යි කියති. භවත් රටවපාලයෙනි, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථ කෙසේ දක්වනු වේ ද?

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තම කිසියම් සිරුරෙහි නිධානගත වැ වැටෙන ආබාධයෙක් ඇද්ද?

භවත් රටවපාලයෙනි, මට අනුසයිත වාතාබාධයෙක් ඇත. භවත් රටවපාලයෙනි කිසි දිනෙකැ සගයහච්චෝ ද නෑසහලේනෑයෝ ද මා වට කොට ගෙන සිටියාහු වෙති, 'දන් කෝරවා රජ කල්පරිය කෙරෙයි, දන් කෝරවා රජ කල්පරිය කෙරෙයි' කියා යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? "භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නෑසහලේනෑයෝ ද එක්වා, මම යම් පරිදි ලසුතර වේදනාවක් විදින්නෙමි නම් එපරිද්දෙන් හැමදෙන මේ වේදනාව බෙදගනුව'යි. ඒ සගයහච්චන් හා නෑසාලේනෑයන් ලබාගන්නෙහි ද? නොහොත් තෙපි මැ ඒ වේදනාව විදුනාහු ද?යි.

භවත් රටවපාලයෙනි, මා ගේ භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නෑසාලේනෑයෝ ද එක්වා, "යම් පරිදි මම ලසුතර වේදනාවක් විදුනෙමි නම් එපරිදි හැම දෙන මේ වේදනා බෙදගනුව'යි ඒ සගයහච්චන් හා නෑසාලේනෑයන් ලබා නො ගන්නෙමි, වැළිත් මම මැ ඒ වේදනාව විදගනිමි'යි. කී.

මහරජ, "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ'යි භවත් වූ වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කරුණ සදහා වදරන ලදි. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියෙමි ද මේ එයට හේතු යි.

භවත් රටවපාලයෙනි, ආශ්වයානී යැ භවත් රටවපාලයෙනි, අද්භූත යැ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ'යි භවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙය මොනොවට වදරන ලද්දේ මැ යැ.

සංවිජ්ජති ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමස්මිං රජකුලෙ පහුතං හිරිඤ්ඤ-
සුවණ්ණං භුමිගතඤ්ඤෙව වෙහාසගතඤ්ඤ, 'අස්සකො ලොකො සබ්බං
පහාය ගමනීය'නති, භවං රට්ඨපාලො ආහ. ඉමස්ස පන හො රට්ඨපාල,
භාසිතස්ස කථං අනේඛ දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, යථා තිං එතරහි පඤ්ඤති කාමගුණෙහි
සමපටිනො සමඛගිභුතො පරිවාරෙසි. ලුච්ඡසි තිං පරජාපි, එවමෙවාහං
ඉමෙහෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිනො සමඛගිභුතො පරිවාරෙහීති.
උදුහු අඤ්ඤෙ ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති, තිං පන යථාකමමං
ගමිස්සසීති?'

යථාහං හො රට්ඨපාල, එතරහි පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිනො
සමඛගිභුතො පරිවාරෙහී. නාහං ලුච්ඡාමි පරජාපි එවමෙවාහං ඉමෙ-
හෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිනො සමඛගිභුතො පරිවාරෙහීති.
අථ ඛො අඤ්ඤෙ ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති. අහං පන යථාකමමං
ගමිස්සාමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසමුද්ධොන සක්ඛාය භාසිතං: 'අස්සකො ලොකො සබ්බං පහාය
ගමනීය'නති. යමහං ඤ්ඤාච දිස්වා ච සුඤ්ඤා ච අභාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජ්ඣොති.

අවජරියං හො රට්ඨපාල, අබ්භුතං හො රට්ඨපාල, යාව සුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධොන 'අස්සකො
ලොකො, සබ්බං පහාය ගමනීය'නති, අස්සකො හි හො රට්ඨපාල,
ලොකො සබ්බං පහාය ගමනීයං.

'උභො ලොකො අතීනොතා තණ්හා දුසො'ති භවං රට්ඨපාලො
ආහ. ඉමස්ස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අනේඛ දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, ජීතං කුරුං අජ්ඣාවසාසීති?

එවං හො රට්ඨපාල, ජීතං කුරුං අජ්ඣාවසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරජ්ඣමාය
දිසාය සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඛකමිත්තා එවං වදෙය්‍ය:
යග්ගෙ මහාරජ, ජානෙය්‍යාසි, අහං ආගච්ඡාමි පුරජ්ඣමාය දිසාය,
තජ්ඣද්දසං මහනතං ජනපදං ඉඤ්ඤෙව ජීතඤ්ඤ ඛුජ්ජනං ආකිණ්ණ-
මනුස්සං, ඛුජ්ජ තජ්ඣ භජ්ඣිකායා අස්සකායා රථකායා පඤ්ඤිකායා, ඛුජ්ජ
තජ්ඣ ධනධඤ්ඤං¹, ඛුජ්ජ තජ්ඣ හිරිඤ්ඤ සුවණ්ණං අකතඤ්ඤෙව කතඤ්ඤ,
ඛුජ්ජ තජ්ඣ ඉච්චපරිග්ගහො. සක්ඛා ච තාවතකෙන බලමනෙතන²
අභිච්ඡිකිකුං, අභිච්ඡිත මහාරජා'ති. කිතති තං කරෙය්‍යාසීති?

තමපි මයං හො රට්ඨපාල, අභිච්ඡිත³ අජ්ඣාවසෙය්‍යාමාති.

---

1. ඛුජ්ජ තජ්ඣ දන්තාජ්ජනං - ස්‍යා, PTS.
2. බලජෙන්න - PTS.
තාවතකකෙන බලජෙන්න ස්‍යා.
3. අභිච්ඡිත - ස්‍යා.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ රාජකුලයෙහි භූමිගත වූ ත් ආකාශගත වූත් ප්‍රභූත තීරණාසාරිණ ඇත. “ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ” හැම හැරපියා යායුතු යැ”යි. භවත් රට්ඨපාලයෝ කියති. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, වැළිත් මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථය කෙසේ දතයුතු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැ යි භහනෙහි ද? යම්සේ තෙපි දන් පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉඳුරන් පිනවවු ද, තෙපි පරලෙවිහිදු “මෙසෙයින් මැ මම මෙ මැ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉඳුරන් පිනවමි” ලබවු ද? නොහොත් අන්‍යයෝ මෙ භෝගය පිළිපදනාහු ද, තෙපි වැළිත් කර්මානුරූප වැ යන්තහු ද? යි.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, යම්සේ මම දන් පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉඳුරන් පිනවමි ද, මම පරලෙවිහිදු “මෙසෙයින් මැ මම මැ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉඳුරන් පිනවමි” නො ලැබෙමි, වැළිත් අන්ත මෙ භොග ලබන්තාහ. මම වැළිත් කම්සේ යන්තෙමි”යි.

මහරජ, ඒ භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ සදහා “ලෝකයා තමා අයත්කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ”යි වදරන ලද. මම යම් දහමක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නෙමි නම් මේ එය යි.

ආශ්වයා යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අද්භූත යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ඒ භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් “ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ”යි වදළ මෙ සුභාෂිත මැ යි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ‘ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ මැ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු මැ වන්නේ යි.

“ලෝකයා ළන යැ, අතෘප්ත යැ, තෘෂ්ණාවට දස යැ”යි භවත් රට්ඨපාලයෝ කියති. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථ කෙසේ දතයුතු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැ යි භහිහි ද? සමාද්ධ වූ කුරු ජනපදයෙහි ඉසුරු වැ වෙසේ ද? යි.

එසේ යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, සමාද්ධ වූ කුරු ජනපදයෙහි වෙසෙමි”යි.

මහරජ, එය කීමැ යි භහනෙහි ද? මෙහි තොප ගේ හැදෑහිය හැකි වචන ඇති උපාදේය-වචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙරදිගින් එන්නේ යැ. හෙ තොප කරා එළැඹ මෙසේ කියන්නේ යැ: මහාරාජයෙනි, දන්තේ මැනැවි. මම පෙරදිගින් එන්නෙමි. එහි සමාද්ධ වූත් ඉතා සමාද්ධ වූ ත් බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි භස්තිකායයෝ බොහෝහ, අශ්වකායයෝ බොහෝහ, රථකායයෝ බොහෝහ, පදනිකායයෝ බොහෝහ, එහි ධනධාන්‍යා බොහෝ යැ, එහි කළ නො කළ තීරණාසාරිණ බොහෝ යැ, එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ යැ, තාවන්මාත්‍රබලයෙකින් දන්තන්තට හැකි යැ, මහරජ දිනාගනුව”යි. කිම ඒ කෙරෙහි ද? යි.

‘භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමිහ’යි.

තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පච්ඡිමාය දිසාය - පෙ - උත්තරාය දිසාය - පෙ - දකුණිණිය දිසාය - පෙ - පරසමුද්දනො සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. හො තං උපසඛකමිත්‍යා ඵලං වදෙය්‍ය: යගෙහ මහාරජ, ජානෙය්‍යාසී, අහං ආගච්ඡාමි පරසමුද්දනො, තත්ඤ්ඤං මහනනං ජනපදං ඉඤ්ඤාච ජීවඤ්ඤාච බහුජනං ආකීණණමනුස්සං, බහු තත්භජී- කායා අස්සකායා රථකායා පතනිකායා, බහුං තත්ඛනධඤ්ඤං, බහුං තත්භීරඤ්ඤාසුචණ්ණං අකතඤ්ඤාච කතඤ්ඤාච, බහු තත්ඉජීපරිඤ්ඤාහො. සකකා ච තාවතකෙන බලමතෙන අභිච්ඡිනිතුං. අභිච්ඡින මහාරජා'නී කීනති නං කරෙය්‍යාසීති.

තච්චි මයං හො රට්ඨපාල, අභිච්ඡිත අජ්ඣාචසෙය්‍යාමාති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දෙන සකියාස භාසිතං: 'උභො ලොකො අතීතො තණ්හා- දුසො'ති. යමිහං ඤාතී ච දිස්වා ච සුත්වා ච අභාරමා අනභාරියං පබ්බජිතොති.

අච්ඡරියං හො රට්ඨපාල, අබ්භුතං හො රට්ඨපාල, යච සුභාසිතමීදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දෙන 'උභො ලොකො අතීතො තණ්හාදුසො'ති. උභො හි හො රට්ඨපාල ලොකො අතීතො තණ්හාදුසොති.

ඉදමචොචායසමා රට්ඨපාලො, ඉදං චත්වා අථාපරං ඵතදචොච:

පස්සාමි ලොකෙ සධනෙ මනුස්සෙ
ලඤ්ඤාන විතනං න දදනති මොහා,
ලුඤ්ඤා ධනං සන්තචයං කරෙතති
භියෙය්‍යාච¹ කාමෙ අභිපත්ඨනති.

රාජා පසංඝා² පඨවිං චිජ්ඤා³
සසාගරන්තං මහිමාවසනො,⁴
ඕරං සමුද්දස්ස අතිත්තරූපො
පාරං සමුද්දස්සපි පත්ඨෙථ.

රාජා ච අඤ්ඤා ච බහු මනුස්සා
අවිතතණ්හා⁵ මරණං උපෙතති,
උභොච හුත්වාන ජහන්ති දෙහං
කාමෙ හි ලොකච්ඡි නභජී තිතති.

---

1. භියෙය්‍යා ච - ස්‍යා.
2. පසංඝා - සිඤ්ඤා, මජ්ඣිම, PTS.
3. චිජ්ඤා - සිඤ්ඤා.
4. {මහිං ආවසනො - PTS.
  {මහියාවසනො - සිඤ්ඤා.
5. අතිත්තතණ්හා - මජ්ඣිම.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිනි? මෙහි ශ්‍රාද්ධය වචන ඇති විශ්වාසභූමි වූ තොප ගේ පුරුෂයෙක් පැළදිගිනුය එයි . . . උතුරුදිගිනුය එයි . . . දකුණුදිගිනුය එයි . . . පරසමුද්‍රයෙකුය එයි. හේ තොප කරා එළැඹ මෙසේ බෙණෙයි : දේවයන් වහන්ස, දන්නාව? මම පරසමුද්‍රයෙන් එමි. එහි සමාද්ධිමත් වූ ද වෘද්ධිමත් වූ ද බොහෝ දෙනා ඇති මනුෂ්‍යගණාකීර්ණ මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි හස්තිසමූහයෝ බොහෝහ. අශ්වසමූහයෝ බොහෝහ. රථසමූහයෝ බොහෝහ. පදනිසමූහයෝ බොහෝහ. ධනධාන්‍ය බොහෝයැ. එහි කළ නො කළ හිරණ්‍යසවණ් බොහෝ යැ. එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ යැ. තාවන්මාත්‍ර-බලයෙකින් දනන්තට හැකි යැ. දෙවයිනි, දිනාගනුව"යි. කිම, එය කරන්නාව?යි.

භවත් රටවසාලයෙනි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමිහ'යි.

මහරජ, භවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උෟත යැ, තෘප්ති රහිත යැ, තෘෂ්ණාදස යැ යන මෙ බස මෙ කරුණ සඳහා වදරන ලද්දේ යැ. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දෑක ද අසා ද ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියෙමි ද මෙ එයට හෙතු යි.

භවත් රටවසාලයෙනි, ආශ්වයා යැ, භවත් රටවසාලයෙනි, අදභුත යැ. භවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උෟත යැ තෘප්ති රහිත යැ තෘෂ්ණාදස යැ යන මෙ බස මොනොවට වදරන ලද්දේ මැ යැ. භවත් රටවසාලයෙනි, ලොකයා උෟත මැ යැ තෘප්ති රහිත මැ යැ තෘෂ්ණාදස මැ යි.

ආයුෂ්මත් රටවසාල තෙරණුවෝ මෙ ධර්මනිර්දේශ කීහ. මෙ කියා නැවැත තදන්‍ය තෙල ගාපෙළ ද කීහු :

"ලෝකයෙහි ධනසම්පන්න මිනිසුන් දකිමි. ධන ලැබ මෝහ හේතුවෙන් නො දෙති. ලෝභාභිභූත වූවාහු ධනය රැස් කෙරෙති, පුනපුනා කාමසම්පත් බෙහෙවින් පතත්.

රජ සතුරුමුඵ මැඩගෙන සාගරාන්ත සහිත පොළෝ දිනා පොළොව පසස්තේ සමුද්‍රයා ගේ මෙතෙර සියරට ඇත ද (එයින්) අතෘප්තරූප වැ සමුද්‍රයා ගේ පරතෙර (ද්විපාන්තරය) ද පතන්නේ යැ.

රජු හා තදන්‍ය බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ ද අවිගතතෘෂ්ණ වැ මරණයට යෙත්. අපරිපුෂ්ණ මනෝරථ ඇති වැ මැ දේහය පියත්. මෙලොවැ වස්තුකාමයෙහි තෘප්තියෙක් නම් නැත.

කඤ්ඤන්ති නං ඤාතී¹ පකිරිය කෙසෙ
අහො වතා නො² අමරාති වාහු,
වජේන නං පාරුතං නීහරිතා
විතං සමාධාය තතො බහන්ති.

සො ඛයාති සුලෙඛි තුජ්ජමානො
එකෙන වජේන පභාය හොගෙ,
න මීයමානස්ස හවන්ති තාණා
ඤාතීධි මිත්තා අඵ වා සභායා.

දායාදකා තස්ස ධනං හරන්ති
සතොතො පන ගච්ඡති යෙන කම්මං,
න මීයමානං ධනමනෙති කිඤ්චී
පුත්තා ඵ දුරා ඵ ධනඤ්ච රට්ඨං.

න දීඝමාසුං ලභතෙ ධනෙන
න වාපි විතොන ජරං විහන්ති,
අපං හිදං³ ජීවිතමාහු ධිරා
අසස්සනං⁴ විපපරිනාමධම්මං.

අඛිතා දළිඤ්ච ච පුසන්ති එස්සං
බාලො ච ධිරො ච තථෙව පුච්චේසා,
බාලො හි බාලාචාචිකොච සෙති
ධිරො ච න වෙධති එස්සපුච්චේසා.

තස්මා හි පඤ්ඤච ධනෙන සෙයො
යාය වොසානං ඉධාධිගච්ඡති,
අබොසාසිතතතා⁵ හි හවාහවෙසු
පාපාති කම්මාති කරොන්ති මොහා.

උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං
සංසාරමාපජ්ජ පරම්පරාය,
තස්සපාපඤ්ඤො අභිසද්දහනො
උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං.

වොරො යථා සන්චිත්ථෙවෙ ගභීතො
සකම්මනා⁶ හඤ්ඤති පාපධම්මො,
එවං පජා පෙච්ච පරං හි ලොකෙ
සකම්මනා හඤ්ඤති පාපධම්මො.⁷

1. තං ඤාතී - සිමු. 2. නෙ - PTS.
3. අපපකඤ්චීදං - ස්‍යා. 4. අස්සස්සනං - ස්‍යා.
5. අසොසිතතතා - සිමු, PTS. 6. සකම්මිනා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
7. පාපධම්මා - ස්‍යා.

ඥාතීහු කෙහෙ විසුරුවාගෙන ඔහු ආභ්වාන කෙරෙති. අභෝ අප ගේ නැයෝ එකාන්ත-
යෙන් නො මැරෙන්නාහු වෙත්ව'යි ද කියති. වස්ත්‍රයෙකින් පොරෝනාලද ඔහු ගෙන්
බැහැර කොට විතකයට නභා ඉක්බිති දවත්.

ගේ භෝගයන් හැරපියා එක් මැ වස්ත්‍රයෙකින් යුතු වැ හුලින් පෙළනුලැබෙමින් දෑවෙයි.
මියනුවහට මෙලොවැ ඥාතීහු මිත්‍රයෝ නොහොත් යහළුවෝ ත්‍රාණ නො වෙත්.

ඔහු ගේ ධනය දයාදයෝ ගෙන යති. සත්ථ වැළික් කර්මානුරූප වැ යෙයි. කිසි
ධනයක් මිය යනුවහු පසුපස නො එයි. පුත්‍රයෝ ද භායාංගවෝ ද ධනය දරට ද නො එත්.

ධන භේතයෙන් යම් දීර්ඝායුෂ ලබා ද ඒ ධනයෙන් ජරාව නො ද නස්තෝ යැ. බුද්ධාදී
ධීරයෝ අල්ප වූ තෙල ජීවිතය පෙරළෙන සැහැවි ඇති (එහෙයින් ම) අශාශ්වකයක්
කොට වදරත්.

ආඨායෝ ද දරිද්‍රයෝ ද අනිෂ්ට මරණස්පඨියට පැමිණෙත්. බාලයා ද ධීරයා ද
එසෙයින් මැ පහළේ වෙයි. (වෙසෙස කීමෙක යත් :) බාලයා වනාහි බාලභාවයෙන්
හිංසිත වැ භෝතෝ යැ. අනිෂ්ටස්පර්ශයෙන් ස්පර්ශ කරනලද ධීරයා වනාහි
නො සැලෙන්නේ යි.

මෙලොව යම් ප්‍රඥයෙකින් ලෝකාන්ත සඬ්ඛ්‍යාත නිර්වාණය ලබා ද එහෙයින් ධනයට
වඩා ප්‍රඥව මැ උතුම් වෙයි. අව්‍යවසිත (අර්හත්ථප්‍රාප්තියෙන් සසර අවසන් නො කළ)
බැවින් මොහ භේතයෙන් කුදුමහත් භවයෙහි පවකම් කෙරෙත්.

ගේ පුතපුතා සසරට පැමිණ මාතෘගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැබෙයි. ඔහු ගේ
ක්‍රියා හදහන මදනුවණැත්තේ මාතෘගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැබෙයි.

(සන්ධිවර්ෂද සඬ්ඛ්‍යාත) පාපධර්ම ඇති සොර තෙම යමසේ සන්ධිමුඛයෙහි දී ගන්නා
ලද්දේ සඬ්ඛිය කර්ම භේතයෙන් පෙළනු ලැබේ ද, එසෙයින් මැ පාපසඬ්ඛාව ඇති ප්‍රජාව
මියැ පරලෙවිති දී සියකම් හෙයින් පෙළනු ලැබෙයි.

කාමා හි චිත්තා මධුරා මනෝරමා
 විරූපරූපෙන මථෙන්නි චිත්තං,
 ආදීනවං කාමගුණේසු දිස්වා
 තස්මා අභං පබ්බජ්ඣොමහි රාජ.

දුමපථලානිව¹ පනනති මානවා
 දභරා ව චුද්ධා ව සරීරහෙද,
 එතම්පි දිස්වා² පබ්බජ්ඣොමහි රාජ
 අපණ්ණකං සාමඤ්ඤමෙව සෙය්‍යො''ති.

රඨසාලසුත්තං දුතියං

—————

-
1. දුමපථලානෙව - සිඹු, මජ්ඣ, ස්‍යා.
  2. { එතං විදික්ඛා - ස්‍යා.
 { එවම්පි දිස්වා - සිඹු.

යම් භෙයකින් වස්තුකාමයෝ විසිතුරු වූවාහු මධුර වූවාහු (සුහුදුනට) මනරම් වූවාහු විවිධඤ්ඤාපයෙන් සිත අලලක් ද, එහෙයින් මහරජ මම් කාමඥයෙහි ආදිනව දක පැවිදි වූයෙම්.

තරුණ වූ ද වෘද්ධ වූ ද සත්තියෝ ශරීරභේදයෙන් වෘක්ෂයන් හේ එල සෙයින් (දිවියෙන්) ගිලිහෙති. මහරජ, මෙසේත් දක පැවිදි වීම්. නොයඤ්ඤාක වූ ශ්‍රමණභාවය මැ උත්තරිතර වේ" යයි.

දෙ වැනි රටවිජයාල සූත්‍ර යි.

2. 4. 3

මබ්බාදෙවසුතනං

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා මිට්ඨිලායං විහරති මබ්බාදෙ-
වමබ්බවනෙ.¹ අථ බො භගවා අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාඤ්ඤාසි.
අථ බො ආයස්මතො ආනන්දස්ස එතද්භොසි : කො ඤු බො හෙතු,
කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාතුකල්මාය, න අකාරණේ තථාගතා
සිතං පාතුකරොන්තී'ති. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො එකංසං චීවරං
කඤ්ඤා සෙත භගවා තෙනඤ්ඤා ලිමපණාමෙඤ්ඤා භගවන්තං එතද්භොව :
කො ඤු බො භනෙත, හෙතු කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාතු-
කල්මාය? න අකාරණේ තථාගතා සිතං පාතුකරොන්තී'ති.

භුතපුබ්බං ආනන්ද, ඉමිස්සායෙව මිට්ඨිලායං රාජා අභොසි මබ්බාදෙවො²
නාම ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සිතො මහාරාජා ධම්මං චරති
ව්‍යාභමණභගපතිකෙසු තෙනමෙසු³ වෙපි ජානපදෙසු ව. උපොසථඤ්ඤා
උපච්චති වාතුද්දසිං පඤ්ඤාදසිං අට්ඨමිඤ්ඤා පකඛස්ස.

අථ බො ආනන්ද, රාජා මබ්බාදෙවො බහුන්තං⁴ වස්සානං බහුන්තං
වස්සසතානං බහුන්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන කප්පකං ආමනෙතසි :
'යද්ද මෙ සමම කප්පක, පසෙසයාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ
මෙ ආරොචෙයාසි'ති. එවං දෙවොති බො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා
මබ්බාදෙවස්ස පච්චයොසි. අද්දසා බො ආනන්ද, කප්පකො බහුන්තං⁵
වස්සානං බහුන්තං වස්සසතානං බහුන්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන
රඤ්ඤා මබ්බාදෙවස්ස සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති. දිස්සන්ති සිරස්මිං
දෙවං එතද්භොව : පාතුභුතා බො දෙවස්ස දෙවද්දතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං
පලිතාති ජාතාති'ති. තෙන හි සමම කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං
සණ්ඨාසෙන උඤ්ඤා මම⁶ අඤ්ඤා ලිමපණිං පතිට්ඨාපෙහිති. එවං දෙවොති
බො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා මබ්බාදෙවස්ස පච්චයො තාති පලිතාති
සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්ඤා රඤ්ඤා මබ්බාදෙවස්ස අඤ්ඤා ලිමපණිං
පතිට්ඨාපෙහි.

අථ බො ආනන්ද, රාජා මබ්බාදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්තා
ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙඤ්ඤා එතද්භොව : පාතුභුතා බො මෙ
තාත කුමර දෙවද්දතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, භුතතා
බො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතුං.
එහි නිං තාත කුමාර, ඉමං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සං
ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්චාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං

1. මහදෙවමබ්බවනෙ - මජ්ඣිම, ස්‍යා.	5. බහුන්තං - මජ්ඣිම, ස්‍යා.
2. න අකාරණෙන - PTS.	6. එලිතාති - PTS.
3. මහදෙවො - මජ්ඣිම, ස්‍යා.	7. මම - PTS.
4. නිගමෙසු - සිඤ්ඤා.	

2. 4 3

මබාදේව සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මියුලුනුවර නිසා මබාදේව නම් අඹුලයන්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා පියෙයෙක්හි සිතා පහළ කළ සේක. එසඳ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සිත් වී : “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිතා පහළ කිරීමට හේතු කවරෙ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරෙ යැ? නො කරුණෙහි තථාගතයෝ සිතා පහළ නො කෙරෙති”යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ සිවුරු එකක් කොට පෙරවැඳුණු දෙසට ඇදීලී බැඳ වැඳ භාග්‍යවත්තට තෙල බස් සැල කොළෝ : “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිතා පහළ කිරීමට හේතු කවරේ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? අකාරණයෙහි තථාගතයෝ සිතා පාළ නො කෙරෙති”යි.

ආනන්දය, පෙර වූ දයක් කියමි : මෙ මැ මිටීලායෙහි ධාර්මික වූ ධම්මරාජන් වූ මබාදේව නම් රජ කෙනෙක් වූහ. (දශකුශල කම්පට) ධම්මයෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම්වැසියන් කෙරෙහි දු ද්‍රාව්‍යවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි. තුද්ධත්ති දු පසළොස්වත්ති දු අටවත්ති දු පෙහෙවස් ද එළැබෙයි.

එකල්හි ආනන්දය, මබාදේව රජ බොහෝ වර්ෂයකසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් කපුටා ඇමැති ය : “සගය කපුට, යම් දිනෙකැ මා හිස නර උපදනේ වෙ ද, එසඳ මට සැල කරව”යි කී. ආනන්දයෙහි, ඒ කපු “දේවයෙනි, එසේ යැ”යි මබාදේව රජුට පිළිවදන් දිනි. ආනන්දයෙහි ඒ කපු වර්ෂයකසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් මබාදේව රජුගේ හිසැ උපන් නර දිටි. දක මබාදේව රජුට තෙල කී : “දේවයන්හට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති” යි. “සගය කපුට, එ කරුණින් ඒ නර මොනොවට හඬුයෙන් උදුරා මා ඇදීලියෙහි තබව”යි. ආනන්දයෙහි, ඒ කපුටා “දේවයෙනි, එසේ යැ”යි. මබාදේව රජුට පිළිවදන් දී ඒ පලිතයන් මොනොවට අඬුයෙන් උදුරා මබාදේව රජු ගේ ඇදීලියෙහි තැබී.

ආනන්දය, ඉක්බිති මබාදේව රජ කපුටාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : “පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් නර පැනෙයි, මා විසින් මානුෂකාමයෝ වළඳනලදහ, දිව්‍යකාම සොයන්නට කල් වෙයි. පුතැ කුමරුවෙනි, තෙපි එව, මේ රජය පිළිපදුව, මම වනාහි කෙහෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි. පුතැ කුමරුවෙනි, ඒ කරුණින් මැ තෙපි දු යම් දිනෙකැ

පබ්බජ්ජාමි. තෙන භි තාඤ්ඤා කුමාර, යද්ද නිමසි පසෙසයාසි සිරසමිං පලිතානි ජාතානි, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිකා කෙසමස්සුං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේයාසි. යෙන මෙ ඉදං කල්යාණං වට්ටං¹ නිභිතං අනුප්පවතොයාසි. මා බො මෙ කිං අනතිමපුරිසො අහොසි. යසමිං බො තාඤ්ඤා කුමාර, පුරිසස්සුගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කාල්යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාභං තාඤ්ඤා කුමාර, එවං වදාමි: 'යෙන මෙ ඉදං කල්යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතොයාසි, මා බො මෙ කිං අනතිමපුරිසො අහොසි'ති.

අථ බො ආනන්ද, රාජා මබ්බදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිකා ඉමස්මිංගෙව මබ්බදෙවඛවනෙ කෙසමස්සුං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජි. සො මේතතාසභගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං², ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මේතතාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිත්වා විභාසි, කරුණාසභගතෙන චේතසා -පෙ-මුද්දිතාසභගතෙන චේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසභගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, යථා තතියං, තථා චතුත්ථිං² ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිත්වා විභාසි.

රාජා බො පනානන්ද, මබ්බදෙවො චතුරසීතිවස්සසභස්සානි කුමාර-කීළිතං කීළි, චතුරසීතිවස්සසභස්සානි ඔපරජ්ජං³ කාරෙසි, චතුරසීති වස්සසභස්සානි රජ්ජං කාරෙසි, චතුරසීතිවස්සසභස්සානි ඉමස්මිං ගෙව මබ්බදෙවඛවනෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො බ්‍රහ්මචරියං වරි. සො වත්තාරො බ්‍රහ්මචරිභාරො භාවෙත්වා කාසස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහොසි.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පච්චස්සොසි. අද්දසා බො ආනන්ද, කප්පකො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසභස්සානං බහුත්තං වස්සසභස්සානං අච්චගෙන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස සිරසමිං පලිතානි ජාතානි, දිස්වාන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තං එතදවොච: 'පානුභුතා බො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරසමිං පලිතානි ජාතානි'ති. තෙන භි සමම කප්පක, තානි පලිතානි සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිත්වා මම අඤ්ජලිස්මිං පතිට්ඨාපෙසි'ති. එවං දෙවොති බො අනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පටිස්සුත්වා තානි පලිතානි සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිත්වා රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස අඤ්ජලිස්මිං පතිට්ඨාපෙසි.

1. වත්තං - මජ්ඣම, සා. 3. උපරජ්ජං - සා. 2. චතුත්ථිං - මජ්ඣම, සා.

භික්ෂු උපන් නර දක්නු ද, එසේ කපුවාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි ලා සමනුසාසනා කොට කෙහෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙව, මා විසින් මේ කලණ වැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව. තෙපි මා ගේ අන්තිම පුරුෂ නො වව. පුතැ කුමරුවෙනි, යම් පුරුෂයෙක් ඇති විට මෙ බඳු කලණ වට සිදී යේ ද, හේ උන් ගේ අන්තිම පුරුෂ වෙයි. පුතැ කුමරුවෙනි, එහෙයින් මම තොපට මෙසේ කියමි : මා විසින් මේ කලණවැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව, තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිම පුරුෂ වව''යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යම රජ කපුවාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු රජයෙහි ලා සමනුසාසනා කොට මේ මුඛදෙව අභිවෙනෙහි මැ කෙහෙමස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන. හෙ මෙත්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා ගෙන විසි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන්වන දිග ද එසේ සතරවන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්මතායෙන් හැම ලොවැ විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙවර අව්‍යාධාධ වූ මෙමත්‍රී සහගත චිත්තයෙන් ස්පඨ කොට විසි. කරුණා සහගත සිතින් . . . . මද්‍යතාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට විසි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන් වන දිග ද එසේ සතර වන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්මතායෙන් හැම ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙවර අව්‍යාධාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් ස්පඨ කොට විසි.

ආනන්දයෙනි, මධ්‍යම රජ සුවාසුද්ධසක් හවුරු කුමර කෙළි කෙළියේ. සුවාසුද්ධසක් හවුරු යුවරජය කෙළේ. සුවාසුද්ධසක් හවුරු රජය කෙළේ. සුවාසුද්ධසක් හවුරු මේ මධ්‍යම අභිවෙනෙහි මැ ගෙන් නික්ම සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවට පැමිණියේ බඹසර පිරි. හෙ සතර බඹවෙහෙර හවා කාඛුන් මරණින් මතුයෙහි බඹලෝ කරා ගියේ වී.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යම රජු පුත් බොහෝ වම්භකසහසුයන් ඇවැමෙන් කපුවා ඇමැති : සගය කපුව, යම් දිනෙක මා ගේ භික්ෂු පලිතයෝ උපදිත් ද, එසේ මට කියව''යි කී. ආනන්දයෙනි, ඒ කපුවා ''දේවයෙනි එසේ යැ ''යි මධ්‍යම මධ්‍යම රජුට පිළිවදන් දිනි. ආනන්දයෙනි, එ කපුවා බොහෝ වම්භකසහසුයන් ඇවැමෙන් මධ්‍යම මධ්‍යම රජුගේ භික්ෂු පහළ වූ නරකෙස් දිවි. දක මධ්‍යම මධ්‍යම රජයාහට තෙල බස් කී : ''දේවයන්හට දෙවද්‍රව්‍යයෝ පහළ වූහ, භික්ෂුහටහත් පලිතයෝ පැනෙති''යි කී. ''සගය කපුව, එහෙයින් ඒ පලිත මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මා ගේ කරපුටයෙහි තබව''යි. ආනන්දයෙනි, 'දේව-යෙනි, එසේ යැ''යි කපුවා මධ්‍යම මධ්‍යම රජයාහට පිළිවදන් දී ඒ නර මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මධ්‍යම මධ්‍යම රජුගේ කරපුටයෙහි තැබී.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤා මධ්‍යදෙවස්ස පුත්තො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙක්ඛා එතදවොච: ‘පාතුභුතා බො මෙ තාත කුමාර, දෙවදුතා දිස්සන්ති, සිරස්මිං පලිතානි ජාතානි, භුත්තා බො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතුං, එහි තුං තාත කුමාර, ඉමිං රජං පටිපජ්, අහං පන කෙසමස්සං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානි වන්හානි අව්ජාදෙක්ඛා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣස්මි. තෙන හි තාත කුමාර, යදා තුච්චි පස්සෙය්‍යසි සිරස්මිං පලිතානි ජාතානි, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා, ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසික්ඛා කෙසමස්සං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානි වන්හානි අව්ජාදෙක්ඛා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යාසි. යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාසි, මා බො මෙ තුං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං බො තාත කුමාර, පුරිසස්ථගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ටස්ස සමුවේජ්ඤෙ හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාත කුමාර, එවං වදුමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාසි, මා බො මෙ තුං අනතිමපුරිසො අහොසි’ති.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤා මධ්‍යදෙවස්ස පුත්තො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසික්ඛා ඉමස්මිං යෙච මධ්‍යදෙවච්චවනෙ කෙසමස්සං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානි වන්හානි අව්ජාදෙක්ඛා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්. සො මෙත්තාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරික්ඛා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේක්ඛන එරික්ඛා විහාසි. කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරික්ඛා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේක්ඛන එරික්ඛා විහාසි. රඤ්ඤා බො පනානන්ද, මධ්‍යදෙවස්ස පුත්තො චතුරුසිතිවස්සසභස්සානි කුමාරක්ඛිත්‍රිතං ක්ඛිත්‍රි, චතුරුසිතිවස්ස-සභස්සානි ඕපරජ්ජං කාරෙසි, චතුරුසිතිවස්සසභස්සානි රජ්ජං කාරෙසි, චතුරුසිතිවස්සසභස්සානි ඉමස්මිං යෙච මධ්‍යදෙවච්චවනෙ අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්තො බුහමචරියං චරි. සො චත්තාරො බුහමවිහාරෙ භාවේක්ඛා කායස්ස හෙදා පරමචරණා බුහමලොකුපගො අහොසි.

රඤ්ඤා බො පනානන්ද, මධ්‍යදෙවස්ස පුත්තප්පුත්තකා². තස්ස පරමපරා චතුරුසිතිවත්තියසභස්සානි³ ඉමස්මිං යෙච මධ්‍යදෙවච්චවනෙ කෙසමස්සං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානි වන්හානි අව්ජාදෙක්ඛා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්. තෙ මෙත්තාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරික්ඛා විහරිංසු. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං⁴. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේක්ඛන එරික්ඛා විහරිංසු. කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරික්ඛා විහරිංසු.

1. සබ්බත්තතාය - සිමු. 3. {චතුරුසිතිරාජසභස්සානි - මජ්ඣං
2. පුත්තප්පුත්තකා - සිමු. {චතුරුසිතිසභස්සානි - ස්‍යා.
4. චතුත්ථිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදේව රජු පුත් කපුටාට ගම්වරයක් දී දෙටුපුත්කුමරු අමතා තෙල බස් කී : "පුතෑ කුමරුවෙනි, මට දේවදූතයෝ පහළ වූහ. භිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති. මා විසින් වනාහි මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දිව්‍යකාම සොයන්නට කළි. එව දරුව කුමාරයෙනි, තෙපි මේ රජය පිළිගනුව. මම වැළිත් කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස් පැවිද්දට වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතෑ කුමරුවෙනි, යම් කලෙකෑ තෙපි දු භිසෙහි පලිතයෝ දක්නවු ද, එකල්හි කපුටාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමතුඝාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිද්දට වදුව. මා විසින් තබන ලද මේ කලණවැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිමපුරුෂ වව. දරුව කුමාරයෙනි, යම් පුරුෂ සුඟයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණවැට සිදේ ද, හෙ ඔවුන් ගේ අන්තිමපුරුෂ වෙයි. එහෙයින් පුතෑ කුමරුවෙනි, තොපට මම මෙසේ කියමි : "මා විසින් තබන ලද මේ කලණ වැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිමපුරුෂ වව"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදේව රජු ගේ පුත්‍ර කපුටාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රාජ්‍යයෙහි සමතුඝාසනා කොට මෙ මැ මුච්චදේව අඹවෙනෙහි කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන. හේ මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ'යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙචර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙත් සහගිය සිතින් ස්පඨි කොට විසි. කරුණාසහගත සිතින් . . මෘදුතාසහගත සිතින් . . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨි කොට විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙචර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් ස්පඨි කොට විසි. ආනන්දයෙනි, වැළිත් මුච්චදේව රජු පුත් සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළියේ යැ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු සුවරජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු රජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු මෙ මැ මුච්චදේව අඹවෙනෙහි ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන්නේ බඹසර සැරි. හෙ සිවුබඹවෙහෙර වඩා කාඤ්ඤන් මරණින් මතු බඹලොව කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, ඒ මධ්‍යදේව රජු ගේ දරුවුනුබුරු පරපුරෙහි සුවාසුදහසක් ක්ෂත්‍රියයෝ මෙ මැ මධ්‍යදේව අඹවනෙහි කෙහෙමස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන්හ. ඔහු මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට විසූහ. එසේ දෙ වන දිග යැ එසේ තුන් වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ'යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙචර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙමත්‍රී සහගත චිත්තයෙන් අරමුණු කොට විසූහ. කරුණාසහගත සිතින් . . . මෘදුතාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨි කොට විසූහ. එසේ

තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකඛාසභගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරිංසු. තෙ චතුරසිතිවස්සසභස්සාති කුමාරකීට්‍රිතං කීට්‍රිංසු, චතුරසිතිවස්ස- සභස්සාති ඔපරජ්ජං¹ කාරෙසුං, චතුරසිතිවස්සසභස්සාති රජ්ජං කාරෙසුං, චතුරසිතිවස්සසභස්සාති ඉමසමිංයෙව මධ්වාදෙවමධ්වනෙ අභාරස්වා අනභාරියං පබ්බජ්තා බුහමචරියං චරිංසු. තෙ චත්තාරො බුහමවිහාරෙ භාවේත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා බුහමලොකුපගා අහෙසුං.

නිමි තෙසං රාජානං² පච්ඡිමකො අභොසි ධම්මිකො ධම්මරාජා, ධම්මෙ සිතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු තෙනමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපවසති චාතුරුසිං පඤ්ඤාදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්සාති.

භුතපුබ්බං ආනන්ද, දෙවානං තාවතීංසානං සුධම්මායං සභායං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතීතානං අයමන්තරා කථා උදපාදී: ‘ලාභා චත භො විදෙහානං, සුලඛං චත³ භො විදෙහානං. යෙසං නිමි රාජා ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සිතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු තෙනමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපවසති චාතුරුසිං පඤ්ඤාදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ දෙවේ තාවතීංසෙ ආමන්තෙසි: ‘ඉච්ඡෙය්‍යාථ නො තුලෙහ මාරිසා, නිමිං රාජානං දට්ඨුන්ති. ඉච්ඡාම මයං මාරිස, නිමිං රාජානං දට්ඨුන්ති. තෙන ඛො පන සමයෙන නිමි රාජා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ සසීසං නිභාතො⁴ උපොසට්ඨිකො උපටි පාසාදවරගතො නිසිත්තො භොති. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ සෙය්‍යාථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිස්සජ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිස්සෙය්‍ය, ඵචමෙචං දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අන්තර්ගිතො නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පමුඛෙ⁵ පාතුරභොසි. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිං රාජානං ඵතදවොච: ‘ලාභා තෙ මහාරාජ, සුලඛං තෙ මහාරාජ, දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා- සුධම්මායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසිත්තා: ‘ලාභා චත භො විදෙහානං, සුලඛං චත භො විදෙහානං යෙසං නිමි රාජා ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සිතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු තෙනමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපවසති චාතුරුසිං පඤ්ඤාදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්සාති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා දස්සනකාමා, තස්ස තෙ අහං මහාරාජ, සභස්සසුත්තං ආජ්ඤාඤරථං පභිණ්ණාමි, අභිරුහෙය්‍යාසි මහාරාජ, දීඛිං යානං අවිකමපමානො’ති

අභිවාසෙසි ඛො ආනන්ද, නිමි රාජා තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු අභිවාසනං විදීත්වා සෙය්‍යාථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිස්සජ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිස්සෙය්‍ය. ඵචමෙචං නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පමුඛෙ අන්තර්ගිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරභොසි.

1. උපරජ්ජං - ස්‍යා, මජ්ඣං.
 2. රාජා - ස්‍යා.
 3. සුලඛලාභාවත - සිමු.
 4. { සිසනභාතො - ස්‍යා.
 { සිසං නිභාතො - PTS
 5. සමුඛෙ - ස්‍යා.

දෙ වන දිග යෑ එසේ තුන් වන දිග යෑ එසේ සතර වන දිග යෑ'යි මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සඵාත්මතායෙන් විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්ෂා සහගත සිකිත් අරමුණු කොට විසුහ. ඔහු සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළියහ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු යුවරජය කළහ. සුවාසුදහසක් හවුරුදු මහරජය කළහ. සුවාසු දහසක් හවුරුදු මෙ මෑ මබාදෙව අභිවෙනෙහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු බබසර සැරූහ. ඔහු සියුබබවෙහෙර වඩා කාබුන් මරණින් මතු බබලොව කරා ගියහ.

ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමි එ රජුන් ගේ පෑයුඵරජ වී. දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණු ගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි, තුදුස්වක්හි දු පසළොස්වක්හි දු අටවක්හි දු පෙහෙවසු දු වෙසෙයි.

ආනාදුයෙනි, භූතසුඵයක් කියමි : සුදුම්සබයෙහි රැස් වූ හුන් තච්චිසාවැසි දෙවියන් කෙරෙහි මේ අතුරු කථාව උපත : "හවත්නි, විදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවත්නි, විදෙහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක. යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමිරජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, තුදුස්වක්හි දු පසළොස්වක්හි දු අටවක්හි දු පෙහෙවසුදු වෙසේ ද, ඒ විදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි.

ඉක්බිති ආනාදුයෙනි, සක්දෙව්දු තච්චිසාවැසි දෙවියන් ඇමැති : "නිදුකාණෙනි තෙපි අප ගේ නිමිරජු දක්නට කැමැතියවු දු"යි. එසමයෙහි වනාහි නිමිරජ එ පණුරැසි පොහෝ දවස්හි හිස් සෝධා තහා පෙහෙවස් සමාදන් වූ මතුමහල්තලයට වැද හුන්නේ වෙයි. එසඳ ආනාදුයෙනි, සක්දෙව්දු යමසේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මෑ තච්චිසාදෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදහන් වූයේ නිමිරජු පෙරට පහළ වී. ඉක්බිති ආනාදුයෙනි, සක්දෙව්දු නිමිරජහට තෙල බස් කී : "මහරජ, තොපට ලාභයෙක, මහරජ, තොපට මනා ලාභයෙකි මහරජ, තච්චිසාවැසි දෙවියෝ සුදුම්සබයෙහි තොප ගේ ගුණකීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ : "හවත්නි, විදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවත්නි, විදෙහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමිරජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, තුදුස්වක්හි දු පසළොස්වක්හි දු අටවක්හි දු පෙහෙවසුදු වෙසේ ද, ඒ වෙදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ. මහරජ, තච්චිසාවැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ, තොපට මම දහසක් අයුන් යෙදු ආරතා රථයක් එවන්නෙමි. මහරජ, නො බා දිව්‍යායානයට නැහෙව"යි කී.

ආනාදුයෙනි, නිමිරජ තුෂ්ඨිමහාවයෙන් ඉවයි. එසඳ ආනාදුයෙනි, සක්දෙව්දු නිමිරජු ගේ අධිවාසනා දූත යමසේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මෑ නිමිරජු හමුයෙහි අතුරුදහන් වූයේ තච්චිසා දෙවියන් කෙරෙහි පහළ වී.

අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මානලීසඛිගාහකං ආමනෙතසි: එහි කුං සමම මානලී, සහස්සගුත්තං ආජ්ඤාඤරථං යොජේතා නිමිං රාජානං උපසඛිකමිතා: එවං වදෙසි: 'අයං තෙ මහාරාජ, සහස්සගුත්තො ආජ්ඤාඤරථො සකෙකන දෙවානමිඤ්ඤෙත පෙසිතො. අභිරුහෙය්‍යාසි මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො'ති. එවං හගුන්තවාති¹ ඛො ආනන්ද, මානලී සඛිගාහකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤස්ස පටිසුත්තා: සහස්සගුත්තං ආජ්ඤාඤරථං යොජේතා නිමිං රාජානං උපසඛිකමිතා: එතදවොච: 'අයං තෙ මහාරාජ සහස්සගුත්තො ආජ්ඤාඤරථො සකෙකන දෙවානමිඤ්ඤෙත පෙසිතො, අභිරුහ මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො. අපි ච මහාරාජ, කතමෙන තං තෙමි, යෙන වා පාපකම්මා පාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙනහි, යෙන වා කල්‍යාණකම්මා කල්‍යාණානං කම්මානං විපාකං පටිසං-වෙදෙනහි'ති? උභයෙනෙව මං මානලී තෙහිති. සම්පාපෙසි² ඛො ආනන්ද, මානලීසඛිගාහකො නිමිං රාජානං සුධම්මං සහං³. අගුසා ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිං රාජානං දුරතොච ආගමජ්ජනං, දිස්වාන නිමිං රාජානං එතදවොච:

එහි ඛො මහාරාජ, සාගතං⁴ මහාරාජ, දෙවා තෙ⁵ මහාරාජ, තාවතිංසා සුධම්මායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසිත්තා, 'ලාභා වත භො ඵ්ඤෙහානං, සුලඛං වත' භො ඵ්ඤෙහානං, යෙසං නිමි රාජා ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සිතො මහාරාජා ධම්මං. චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චෙච ජානපදෙසු ච. උපොසථඤ්ඤ උපවසති වාතුගුසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ ජකඛස්සා'ති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතිංසා දස්සනකාමා, අභිරම මහාරාජ, දෙවෙසු දෙවානුභාවෙනාති. අලං මාරිස, තතෙව මං මිට්ඨං පටිනෙතු. තත්භං ධම්මං චරිස්සාමි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථඤ්ඤ උපවසිස්සාමි වාතුගුසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ ජකඛස්සාති අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මානලී සඛිගාහකං ආමනෙතසි: එහි කුං සමම මානලී, සහස්සගුත්තං ආජ්ඤාඤරථං යොජේතා නිමිං රාජානං තතෙව මිට්ඨං ජටිනෙහිති. එවං හගුන්තවාති ඛො ආනන්ද, මානලීසඛිගාහකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤස්ස පටිසුත්තා: සහස්සගුත්තං ආජ්ඤාඤරථං යොජේතා නිමිං රාජානං තතෙව මිට්ඨං පටිනෙසි.

තත්‍ර සුදං ආනන්ද, නිමිරුජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථඤ්ඤ උපවසති වාතුගුසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ ජකඛස්ස. අථ ඛො ආනන්ද, නිමිරුජා බහුන්තං වස්සසභස්සානං අච්චයෙන කප්පකං ආමනෙතසි, 'යද මෙ සමම කප්පක, පස්සෙය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ මෙ අරෙචෙය්‍යාසි'ති. එවං දෙවාති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පච්චස්සෙසි. අගුසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො බහුන්තං වස්සානං බහුන්තං වස්සසභානං බහුන්තං වස්සසභස්සානං අච්චයෙන නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, දිස්වාන නිමිං රාජානං එතදවොච: පාතුභුතා ඛො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති'ති. තෙන හි සමම

1. මානලීං සඛිගාහකං - මජ්ඣං, ස්‍යා 5. සාගතං - සීඝ්‍ර. PTS.
 2. එවං භොතු හගුන්තවාති - PTS. 6. තෙ දස්සනකාමා - මජ්ඣං.
 3. සම්පාපෙසි - ස්‍යා, මජ්ඣං. 7. සුලඛලාභා වත - සීඝ්‍ර.
 4. සුධම්මායං සභායං - ස්‍යා.

එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැනී : “සගය මතලී, එව තෙපි දහසක් අසුන් යෙදු ආපනාරථයක් සද ගෙන නිමිරජු කරා එළැඹ මෙසේ කියව : “මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආපනාරථය තොපට සක් දෙව්දු විසින් එවන ලද. මහරජ, නො බා දිව්‍යායානයට නැගෙව”යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සඬග්‍රාහක ‘තොපට යහපතෙකි දේවයෙනි’යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා දහසක් අසුන් යෙදු ආපනාරථයක් සදගෙන නිමිරජු කරා එළැඹ තෙල බස් කී : “මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආපනාරථය ගක්‍රදෙවෙන්දු විසින් තොපට එවන ලද, මහරජ, නො බා දිව්‍යායානයට නැගෙව. තවද මහරජ, “යම් මහෙක්හි හෝ පාපකම් ඇත්තාහු පාපකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද. යම් මහෙක්හි හෝ කල්‍යාණකම් ඇත්තාහු කල්‍යාණකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද, ඒ කවර මහෙකින් තොප ගෙන යෙමි ද?”යි ‘මාතලිය, මා දෙමහින් මැ ගෙන යව’යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී රියැදුරු නිමිරජු සුදම්සබයට පැමිණවී. ආනන්දයෙනි, සක් දෙව්දු නිමිරජු දුරින් මැ එන්නා දිවී. දක නිමිරජුට තෙල බස් කී : “

“එන්නේ යැ මහරජ, ස්වාගත යැ මහරජ, මහරජ තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප ගේ ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ : “හවත්ති විදෙහරටවැසියනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවත්ති, විදෙහරටවැසියනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මරාජන් වූ නිමිරජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, කුසුස්වක්හි දු පසළොස්වක්හි දු අටවක්හි දු පෙහෙවසුදු වෙසේ ද, ඒ විදෙහරටවැසියනට ඒකාන්ත ලාභයෙකැ”යි. මහරජ, තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ දෙවියන් කෙරෙහි දේවානුභාවයෙන් සිත් අලව”යි. කම් නැත නිදුකාණෙනි, එහි මියුලුනුවරට මැ මා පෙරළා පමුණුවාවා. එහි මම් බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙන්නෙමි. කුසුස්වක්හි හා පසළොස්වක්හි හා අටවක්හි හා පෙහෙවසුදු වෙසෙමි”යි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැනී : “සගය මාතලී එව. තෙපි අසුන්දහසක් යෙදු ආපනාරථයක් සදගෙන නිමිරජු එ මිනිස්ලොවහි මියුලුනුවරට මැ ඇරලව”යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සඬග්‍රාහක ‘යහපතෙකි තොපට දේවයෙනි’යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා අසුන් දහසක් යෙදු ආපනාරථයක් යොදගෙන නිමිරජු එ මිනිස්ලොව මියුලු නුවරට මැ ඇරලී.

ආනන්දයෙනි, එහි වූකලී නිමිරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම්වැස්සන් කෙරෙහි දු දනවුවැස්සන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි. කුසුස්වක්හි හා පසළොස්වක්හි හා අටවක්හි හා පෙහෙවසුදු වෙසෙයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, නිමිරජ බොහෝ වම්යන් බොහෝ වම්ගතයන් බොහෝ වම්සහසුයන් ඇවැමෙන් කපුවා ඇමැනී : “සගය කපුව, යම් කලෙකැ මා ගේ හිසෙහි උපන් පලිතයෝ දක්නෙහි ද, එකල්හි මට සැල කරව”යි, ආනන්දයෙනි, කපු ‘එසේ යැ දෙවයෙනි’යි නිමිරජහට පිළිවදන් ඇස්වී. ආනන්දයෙනි, කපුවා බොහෝ වම්යන් බොහෝ වම්ගතයන් බොහෝ වම්සහසුයන් ඇවැමෙන් නිමිරජු ගේ සිරසෙහි උපන් පලිතයන් දිවී, දක නිමිරජහට තෙල බස් කී : “දේවයන්ට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, සිරසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති”යි, ‘එසේ වී නම් සගය කපුව, ඒ පලිතයන්

කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතො මම අඤ්ජලීසම් පතිට්ඨාපෙභී'ති. එවං දෙවාති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිසස රඤ්ඤාදු පටිසුඤ්ඤා තාති පලිතාති සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතො නිමිසස රඤ්ඤාදු අඤ්ජලීසම් පතිට්ඨාපෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, නිමි රුජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්තා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙනා එතදවොච: 'පාතුභුතා ඛො මෙ තාත කුමාර, දෙවදුතා, දිස්සනති සිරසම් පලිතාති ජාතාති, භුත්තා ඛො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතුං. එහි නං තාත කුමාර, ඉම් රජ්ජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජ්ඣස්මි. තෙන හි තාත කුමාර, යද, නවපි පසෙසයාසි සිරසම් පලිතාති ජාතාති, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්තා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජේයාසි, යෙන මෙ ඉදං කල්යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතයාසි, මා ඛො මෙ නං අනතිමපුරිසො අහොසි. යසම් ඛො තාත කුමාර, පුරිසග්ගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාත කුමාර, එවං වදුමි: 'යෙන මෙ ඉදං කල්යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතයාසි, මා ඛො මෙ නං අනතිමපුරිසො අහොසි'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, නිමිරුජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්තා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා ඉමසම්යෙව මබ්බදෙවඔවචනෙ කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජ්. සො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං ඉති උඤ්චිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තා-සහගතතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිත්වා විහාසි. කරුණාසහගතෙන චේතසා -පෙ-මුදිතාසහගතෙන චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සහගතතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිත්වා විහාසි.

නිමි ඛො පනානන්ද, රුජා චතුරුසිතිවස්සසහස්සාති කුමාරකීලිහං කීලි, චතුරුසිතිවස්සසහස්සාති ඔපරජ්ජං කාරෙසි, චතුරුසිතිවස්ස-සහස්සාති රජ්ජං කාරෙසි, චතුරුසිති වස්සසහස්සාති ඉමසම්යෙව මබ්බදෙවඔවචනෙ අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජ්තො බුහමචරියං චරි. සො වත්තාරො බුහමච්චාරෙ භාවෙත්වා කායස්ස හෙදු පරමමරුණං බුහමිලොකුපගො අහොසි.

නිමිසස ඛො පනානන්ද, රඤ්ඤාදු කල්යාණෙන නාම පුත්තො අහොසි. සො න අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජ්. සො තං කල්යාණං වට්ටං සමුච්ඡේදි. සො තෙසං අනතිමපුරිසො අහොසි. සියා ඛො පන තෙ ආනන්ද, එවමස්ස: අඤ්ඤාදු නුත තෙන සමයෙන රුජා මබ්බදෙවො

මොනොවට හඬියෙන් උදුරා මා ගේ ඇදිලියෙහි තබව'යි. ආනන්දයෙනි, කපු 'එසේ යැ දෙවයෙනි'යි නිමිරපුට පිළිවදන් අස්වා ඒ පලිතයන් මනාකොට හඬියෙන් උදුරාගෙන නිමිරපු ගේ කරපුටයෙහි තැබී. එසඳ ආනන්දයෙනි, නිමිරප කපුවාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : "පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙනි, මා විසින් මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දන් දිවාකාම පිරියෙස්නට කලී. දරුව කුමාරයෙනි, එව තෙපි මේ රජය පිළිගනුව, මම වැළික් කෙහෙ. මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම ආනාගර තවුස්පැවිදි වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතැ කුමරුවෙනි, යම් දවසෙකැ තෙපි දු සිරසෙහි උපන් පලිතයන් දක්නවු නම් එසඳ කපුහට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වදුව. මා විසින් තබනලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂ වව. පුතැ කුමරුවෙනි, යම් පුරුෂයෙකක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවට සිදේ ද, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි, එහෙයින් පුතැ කුමරුවෙනි, මම තොපට මෙසේ කියමි : "මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂ වව"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, නිමිරප කපුහට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට මෙ මැ මුඛදේව අඹවෙනෙහි කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳපෙරෙව ගෙන් නික්ම තවුස් පැවිදි වී. හෙ මෙන් සහගිය සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට වීයි. එසේ දෙවන දස යැ, එසේ තුන් වන දස යැ, එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මතායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට වීයි. කරුණා සහගත සිතින් . . . මෘදුකා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට වීයි. එසේ දෙ වන දස යැ එසේ තුන් වන දස යැ එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මතායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙළේ යි.

ආනන්දයෙනි, නිමිරප වූකලී සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමර කෙළී කෙළියේ යැ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු යුවරජය කෙළේය. සුවාසුදහසක් හවුරුදු මහරජය කෙළේය. සුවාසුදහසක් හවුරුදු මෙ මැ මබ්‍රදේව අඹවෙනෙහි ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වැ බබ්‍රසර සැරී. හෙ සියුබබ්‍රවෙහෙර වඩා කාචුන් මරණින් මතු බබ්‍රලෝ කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, නිමිරපහට කලාරජනක නම් පුතෙක් වී. හේ ගිහිගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි නො වී, හෙ එ කලණුවට සින්දේ යැ, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වී. ආනන්දයෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි : "එසමයෙහි යමෙක් එ කලණුවට තැබී ද, එ මබ්‍රදේව රජ අනෙකෙක් වී යැ"යි. ආනන්දයෙනි, තෙල මෙසේ නො දක්කැ යුතු යැ.

අහොසි යෙන¹ තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතනති². න ඛො පනෙතං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං. අහං තෙන සමයෙන රුජා මධ්‍යදෙවො අහොසිං, අහං තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං³ මයා තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං පච්ඡිමා ජනතා අනුප්පවතෙතසි. තං ඛො පනානන්ද, කල්‍යාණං වට්ටං න නිබ්බදය න විරුහය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව බ්‍රහ්මලොකුපපතතියා.

ඉදං ඛො පනානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බදය විරුහය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා වානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බදය විරුහය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඞ්ගප්පො සමමාවාචා සමමා-කම්මනෙතා සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. ඉදං ඛො ආනන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකක්කන්ත නිබ්බදය විරුහය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තං ඛො අහං ආනන්ද, එවං වදුමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාථ. මා ඛො මෙ තුමෙහ අනතිමපුරිසා අනුච්ඡා. යසමිං ඛො ආනන්ද, පුරිසයුගෙ චත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං චො අහං ආනන්ද, එවං වදුමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාථ. මා ඛො මෙ තුමෙහ අනතිමපුරිසා අනුච්ඡා'ති.

ඉදමචොච භගවා අත්තමනො ආයසමා ආනන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මධ්‍යදෙව⁴ සුත්තං තතීයං.

1. යො - සිඹු.
2. නිභිතීති - සිඹු.
3. නිභතීං - PTS.
4 මහදෙව - මජ්ඣ, ස්‍යා.

මම එසමයෙහි මබාදේව රජ වීම්. මම එ කලණවුට කැබිම්. මා විසින් තබන ලද එ කලණවුට පඤ්චම ජනතාව පැවැත්වී. ආනන්දයෙනි, එ කලණවුට වනාහි නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස නො පවති, බබ්ලොව උපත පිණිස පමණක් මැ පවති.

ආනන්දයෙනි, මෙ කල මා විසින් තබන ලද මේ කලණවුට එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. ආනන්දයෙනි, මෙකල මා විසින් තබන ලද කවර නම් කලණවුටෙක් එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති ද යත් : මෙ මැ ආයඛ්ඤ්චාභිගික-මාගීය යි. එ කියේ යැ යත් : සමාග්දාෂ්ටි යැ සමාක්සංකල්ප යැ සමාග්චචන යැ සමාක්කමාන්ත යැ සමාගාථීව යැ සමාග් ව්‍යායාම යැ සමාක්ස්මානී යැ සමාක්සමාධි යි. ආනන්දයෙනි, මෙකල්හි මා විසින් තබන ලද මෙ කලණවුට එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. එහෙයින් මැ ආනන්දයෙනි, මම මෙසේ කියමි : “මා විසින් කැබු මේ කලණ වුට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව. ආනන්දයෙනි, යම් පුරුෂ යුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණවුට සිදේ ද, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි. එහෙයින් ආනන්දයෙනි, මම නොපට මෙසේ කියමි : “මා විසින් තබන ලද මෙ කලණවුට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව” යි.

බුද්ධු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කළහ’යි.

තුන් වැනි මබාදේව සුත්‍ර යි.

ඛන්ධියං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං -පෙ- වෙඤ්ඤාංසි -පෙ- සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, බ්‍රාහ්මණං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, වෙඤ්ඤාංසි -පෙ- සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං -පෙ- ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති?

බ්‍රාහ්මණං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, වෙඤ්ඤාංසි -පෙ- සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං -පෙ- ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, වෙඤ්ඤාං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, වෙඤ්ඤාංසි පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං -පෙ- ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති?

වෙඤ්ඤාං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා. වෙඤ්ඤාංසි පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං -පෙ- ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං -පෙ- බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, සුඤ්ඤාං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, සුඤ්ඤාපිඤ්ඤාං පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදී, ඛන්ධියොපිඤ්ඤාං -පෙ- බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාං -පෙ- වෙඤ්ඤාංසි පුබ්බධාංසි පච්ඡානිපාති කිංකාරපට්ඨාංසි මනාපචාරී පියවාදීති?

සුද්දාස වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධිඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, සුද්දෙපිඤ්ඤාසං සුඛබ්බංඝි පච්ඡානිපාති කිංකාරපටිඤ්ඤාචි මනාපචාරි පියවාදී, ඛනතිඤ්ඤාපිඤ්ඤාසං -පෙ- බ්‍රාහ්මණොපිඤ්ඤාසං -පෙ- වෙඤ්ඤාපිඤ්ඤාසං සුඛබ්බංඝි පච්ඡානිපාති කිංකාරපටිඤ්ඤාචි මනාපචාරි පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චතතාරො වණණං සමසමා¹ හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

අඤා ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චතතාරො වණණං සමසමා¹ හොනති. නෙසං² එත්ථ කිඤ්ඤි නානාකරණං සමනුපසසාමිති.

ඉමිනාපි ඛො එතං මහාරාජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං: ‘යථා ඤායොයෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා: වණණො, භිනො අඤ්ඤා වණණො -පෙ- බ්‍රහ්මදායාද’ති.

නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධාසං ඛනතිඤ්ඤා පාණාතිපාති අදිනනාදාසි කාමෙසු මිච්ඡාචාරි මුසාචාදී පිසුනාචාවො එරුසාචාවො සමථපපලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොති’ති?

ඛනතිඤ්ඤාපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාති අදිනනාදාසි කාමෙසු- මිච්ඡාචාරි මුසාචාදී පිසුනාචාවො එරුසාචාවො සමථපපලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය³. එවං මෙ එත්ථ හොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුත්තති.

සාධු සාධු මහාරාජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරාජ, එවං හොති: සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුතං, නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධාසං බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධාසං වෙඤ්ඤා -පෙ- ඉධාසං සුද්දෙ පාණාතිපාති අදිනනාදාසි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

සුද්දෙපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාති අදිනනාදාසි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය³. එවං මෙ එත්ථ හොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුත්තති.

සාධු සාධු මහාරාජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරාජ, එවං හොති, සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුතං. නං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චතතාරො වණණං සමසමා හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

අඤා ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චතතාරො වණණං සමසමා හොනති, නෙසං එත්ථ කිඤ්ඤි නානාකරණං සමනුපසසාමිති.

1. සමා හොනති - ස්‍යා. 2. නාහං - ස්‍යා.
3. උපපජ්ජෙය්‍ය - PTS.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, ඉදින් ඉදහටත් ධනායෙන් වේවයි ධානායෙන් වේවයි රජක-
යෙන් වේවයි ජාතරූපයෙන් වේවයි සමාද්ධ වේ නම්, එ ඉසුරුමත්භට ඉද්‍යාත් පළමු
නැඟී සිටිනුයේ පැසුළු හෝනේ කුම් කෙරෙමි දැ යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන
වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය තෙපුල් බණනුයේ වෙයි, එ ඉසුරුමත් භට කෘත්‍රියයාත් . . .
එ ඉසුරුමත්භට බ්‍රාහ්මණයාත් . . . ඒ ඉසුරුමත්භට වෛශ්‍යයාත් පළමු නැඟී සිටිනුයේ
පැසුළු හෝනේ 'කුම් කෙරෙමි දැ'යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ යි.

මහරජ, ඒ කිමැ'යි හඟිති ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම
වෙති, හෝ නො වෙති හෝ යැ? තොපට මෙහි කෙසේ හෝ වේ ද? යි.

'භවත් කාත්‍යායනායෙනි එකත්තෙන් මැ මෙසේ වත් මෙ සතර වණයෝ සමසම
වෙති. මෙහි ලා මොවුන්ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්‍ය යැ තදනා වූයේ භීතවණ්‍ය යැ . . . බ්‍රාහ්මද්‍යාද්‍යහ"
යන තෙල බස් ලොකයෙහි යම් පරිදි ව්‍යවහාරමාත්‍රයක් මැ වේ ද, තෙල කරුණ මේ
කරුණිකුදු දකසුතු.

මහරජ, ඒ කිමැ'යි හඟී ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසවා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ හිස්බස් තෙපලනුයේ අභිධායා බහුල වූයේ මෙරමා නසන සිත් ඇතියේ මිසදිටු
ඇතියේ වේ ද, හෙ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතීත වන
නිරයට උපදනේ හෝ නූපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනු
වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය තෙමේත් පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසවා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ සිස්බස් ඇතියේ අභිධායා බහුල වූයේ ව්‍යාපාදසිත් ඇතියේ මිසදිටු ඇතියේ වේ ද,
හේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතීත වන නිරයට
වදනේ යැ මට මෙහි ලා මෙසේ හැඟෙනුයේ වෙයි. තවද තෙල කරුණ මා විසින් මෙසේ
රහතුන් වෙත ද අසන ලදැ'යි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජාණෙනි, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනවැ.
තෙල කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේ ද මැනවැ. මහරජ, එය කිමැ'යි
හඟනෙහි ද? මෙලොවැ බමුණෙක් . . . මෙලොවැ වෛශ්‍යයෙක් මෙලොවැ ඉද්‍යෙක්
පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන් කරනුයේ . . . මිසදිටු ඇතියේ වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින්
මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතීත වන නිරයෙහි උපදනේ හෝ වේ ද?
නූපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනුයේ වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ඉදු තෙමේ ත් පණ්ඩා කරනුයේ පරද්‍රව්‍ය
ගන්නේ . . . මිථ්‍යාදාෂ්ටි ඇතියේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ
විවස වැ පතීත වන නිරයට වදනේ යැ. මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, තවද මා විසින්
මෙසේ තෙල කරුණ රහතුන් හමුයෙහි ද අසනලදැ'යි.

සාධු සාධු ! මහරජ, මහරජ, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනවැ. තෙල
කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේ ත් මනා මැ යැ. මහරජ, එය කිමැ'යි
හඟනෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම වෙත් ද? නො වෙති
හෝ'යි? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, එකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ
සමසම වෙති. මෙහි මොවුන් ගේ කිසි නානාකරණයක් (වෙනසක්) නො දක්මි'යි.

ඉතිහාසි ඛො එතං මහාරජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං : යථා භොසො යෙවෙසො ලොකස්මිං 'බ්‍රාහ්මණොව සෙට්ඨො වණ්ණො, භීතො අඤ්ඤො වණ්ණො -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදුති.

තං කීං මඤ්ඤසි මහාරජ, ඉධාස්ස බ්‍රහ්මභිකො පාණාතිපාතා පටිච්චතො අදින්නාදුනා පටිච්චතො කාමෙසු ඡිච්චාචාරා පටිච්චතො මුසාවාද පටිච්චතො පිසුනාවාවා¹ පටිච්චතො ඵරුසාවාවා² පටිච්චතො සමඵපලාපා පටිච්චතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපන්නචිත්තො සමමාදිට්ඨි කායස්ස හෙද පරමමරණං සුභතීං සඤ්ඤං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එතං භොතිති?

බ්‍රහ්මභිකොපි භි භො කච්චාන, පාණාතිපාතා පටිච්චතො අදින්නාදුනා පටිච්චතො කාමෙසු ඡිච්චාචාරා පටිච්චතො මුසාවාද පටිච්චතො පිසුනාවාවා¹ පටිච්චතො ඵරුසාවාවා² පටිච්චතො සමඵපලාපා පටිච්චතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපන්නචිත්තො සමමාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුභතීං සඤ්ඤං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, එවං මෙ එතං භොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුඤ්ඤති.

සාධු සාධු මහාරජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරජ, එවං භොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුඤ්ඤං. තං කීං මඤ්ඤසි මහාරජ, ඉධාස්ස බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධාස්ස වෙසො -පෙ- ඉධාස්ස සුද්දො පාණාතිපාතා පටිච්චතො අදින්නාදුනා පටිච්චතො -පෙ- සමමාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුභතීං සඤ්ඤං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එතං භොතිති?

සුද්දොපි භි භො කච්චාන, පාණාතිපාතා පටිච්චතො අදින්නාදුනා පටිච්චතො -පෙ- සමමාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුභතීං සඤ්ඤං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, එවං මෙ එතං භොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුඤ්ඤති.

සාධු සාධු මහාරජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරජ, එවං භොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුඤ්ඤං. තං කීං මඤ්ඤසි මහාරජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණ්ණො සමසමා භොනති, නො වා, කථං වා තෙ එතං භොතිති?

අඬා බ්‍රො භො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණ්ණො සමසමා භොනති. නෙසං³ එතං කිඤ්ඤි නානාකරණං සමනුපසාමීති.

ඉතිහාසි ඛො එතං මහාරජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං : යථා භොසො යෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණොව සෙට්ඨො වණ්ණො, භීතො අඤ්ඤො වණ්ණො -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදුති.

1. {පිසුණාය වාවාය - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. නාසං - සීඝ්‍රි. නාහං - ස්‍යා.
{පිසුණාවාවාය - PTS.
2. {ඵරුසාය වාවාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.
{ඵරුසාවාවාය - PTS.

මහරජ, 'බ්‍රාහ්මණ මැ ඉන්ද්‍රිය වණ්ණ යැ, තදන්‍ය වූයේ භීතවණ්ණ යැ . . . බ්‍රහ්මද්‍රව්‍යය යැ' යනු ලෝකයෙහි සොමොත්‍රයෙක් මැ යැ යන මේ කරුණ මේ පයඛායෙහි දැක්වේ.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ කාමයෙහි මිඝභසරින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ පිසුණුබසින් වෙන් වූයේ පරොස්බසින් වෙන් වූයේ සිස්බසින් වෙන් වූයේ අභිධ්‍යා බහුල නො වූයේ අව්‍යාපාද සිත් ඇතියේ සමාග්දාමි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන ඇති සම්මලෝකයෙහි උපදනේ ද? නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

භවත් කාතන්‍යයනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය තෙමේ ක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ පරද්‍රව්‍ය ගැන්මෙන් වෙන් වූයේ කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වෙන් වූයේ මාෂාවාදයෙන් වෙන් වූයේ පිඤ්ඤාවචනයෙන් වෙන් වූයේ පරුෂවචනයෙන් වෙන් වූයේ සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වෙන් වූයේ අභිධ්‍යාබහුල නො වූයේ ව්‍යාපාද සිත් නැත්තේ සමාග්දාමි ඇත්තේ වේ ද, හේ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන ඇති සම්මලෝකයට පැමිණෙන්නේ යැ. මට මෙහි මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි දු මෙසේ අසන ලද්දි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ, තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙලොවැ වෛශ්‍යයෙක් . . . මෙලොවැ ඉන්ද්‍රියයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අදක්තාදනයෙන් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාමි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන සම්මලෝකයට වදනේ ද? නො වදනේ හෝ වේ ද? තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

භවත් කාතන්‍යයනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ඉන්ද්‍රිය තෙමේ ක් පණ්ඩාවයෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාමි ඇති වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන සම්මලෝකයෙහි උපදනේ යැ, මෙහි මට මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි දු තෙල කරුණ මෙසේ අසන ලද්දි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ. තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හෝ යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

භවත් කාතන්‍යයනායෙනි, ඒකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති, මෙහි මේ සතර වණ්ණයන් හේ කිසි වෙනසක් නො දක්වී යි.

මහරජ බ්‍රාහ්මණ මැ ඉන්ද්‍රිය වණ්ණ යැ, තදන්‍ය වූයේ භීතවණ්ණ යැ . . . බ්‍රහ්මද්‍රව්‍යය යැ යනු ලෝකයෙහි සොමොත්‍රයෙක් මැ යැ යන තෙල කරුණ මේ කරුණෙහි දැක්වේ.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ ඛතතියො සකිං වා ජිඤ්ඤො, නිලොපං වා හරෙය්‍ය, එකාගාරිකං වා කරෙය්‍ය, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙය්‍ය, පරදුරං වා ගච්ඡෙය්‍ය. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙතො දසෙසය්‍යං, ‘අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී¹, ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි, තං දණ්ඩං පණෙහි’ති කිනති නං කරෙය්‍යාසීති?

භාතෙය්‍යාම වා, හො කච්චාන, ජාපෙය්‍යාම² වා, පබ්බාජෙය්‍යාම වා, යථාපච්චයං වා කරෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භිස්ස හො කච්චාන, පුබ්බෙ ඛතතියොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොඤ්චෙව සඛිං³ ගච්ඡති’ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධ චෙසෙසා -පෙ- ඉධ සුඤ්ඤ සකිං වා ජිඤ්ඤො, නිලොපං වා හරෙය්‍ය, එකාගාරිකං වා කරෙය්‍ය, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙය්‍ය, පරදුරං වා ගච්ඡෙය්‍ය. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙතො දසෙසය්‍යං: ‘අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී¹, ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි තං දණ්ඩං පණෙහි’ති. කිනති නං කරෙය්‍යාසීති ?

භාතෙය්‍යාම වා හො කච්චාන, ජාපෙය්‍යාම වා පබ්බාජෙය්‍යාම වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භිස්ස හො කච්චාන, පුබ්බෙ සුඤ්ඤති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොඤ්චෙව සඛිං³ ගච්ඡති’ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, යදි එවං සනෙත, ඉමෙ චතතාරෙඤ චණ්ණො සමසමා හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා හොතිති?

අභා ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චතතාරෙඤ චණ්ණො සමසමා හොනති නෙසං එඤ්ඤා නානාකරණං සමනුපස්සාමීති.

ඉමිනාපි ඛො එතං මහාරුජ, පරියායෙන චෙදිතබ්බං: යථා භොසොයෙචෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණෙණා, හිනො අඤ්ඤා වණෙණා -පෙ- බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ ඛතතියො කෙසමස්සං ඔහාරෙතො කාසායාති වතාති අච්ඡාදෙතො අහාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො අස්ස, විරතො පාණාතිපාතා විරතො අදිනනාදනා විරතො මුසාවාදා එකභතතිකො බ්‍රහ්මචාරී සීලවා කල්‍යාණධම්මො, කිනති නං කරෙය්‍යාසීති?

අභිවාදෙය්‍යාම වා හො කච්චාන, පච්චුට්ඨෙය්‍යාම වා ආසනෙන වා නිමනෙතය්‍යාම අභිතිමනෙතය්‍යාම වා නං විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන- භීලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි, ධම්මිකං වා අස්ස රකඛාවරණගුත්තිං සංවිද්ධෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භිස්ස හො කච්චාන, පුබ්බෙ ඛතතියොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, සමණොඤ්චෙව සඛිං³ ගච්ඡති’ති.

1. ආගුං චාරී - ස්‍යා.
2. ජාපෙය්‍යාම - ස්‍යා.
3. සඛිං - මජ්ඣං.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙනුවැද කෘත්‍රියයෙක් ගාභසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගම් හෝ පහරනේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, මං හෝ පහරනේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ, උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දෙවයිනි, මෙ සොර තොපට අපරාධකාරී යැ. මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩුවම කරව”යි දක්වන්නාහු නම්, උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

භවත් කාත්‍රායනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්භ, ධනභානි හෝ කරවම්භ, රටින් හෝ තෙරවම්භ, ප්‍රත්‍රාය වූ සේ හෝ කරම්භ. ඒ කවර හෙයින යත් : භවත් කාත්‍රායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘කෘත්‍රිය’ යි නමෙක් වී නම් උහු ගේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සභිධ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනි.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙනුවැද බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙනුවැද වෛශ්‍රායෙක් . . . මෙනුවැද ඉදුයෙක් ගාභසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගමක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, කඩපළාසොරකම් හෝ කරන්නේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ. උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දෙවයෙනි, මෙ සොර තොප වහන්සේට අපරාධකාරී යැ මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩ පණව”යි දක්වන්නාහු නම් උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

භවත් කාත්‍රායනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්භ, ධනභානි හෝ කරවම්භ, දෙගත්‍රාග හෝ කරවම්භ. ප්‍රත්‍රාය වූ සේ හෝ කරම්භ. ඒ කවර හෙයින යත් : භවත් කාත්‍රායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘ඉදු’යි යම් නමෙක් වී නම් උහු ගේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සභිධ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනැයි.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හො’යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වෙ ද?යි.

භවත් කාත්‍රායනායෙනි, ඒකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වණයෝ සමසම වෙති, මෙහි මෙ සතර වණයන් ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි’යි.

මහරජ, මෙකරුණිනුදු “බමුණු මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ තදත්‍රා වූයේ භීතවණ්ණ යැ . . . බ්‍රහ්මදයාද යැ යන තෙල කරුණ ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙකැ’යි දතයුතු.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙ නුවැද කෘත්‍රියයෙක් කෙහෙඳවුළු බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වන්නේ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ එක් වෙලේ වළඳනුයේ බබසර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණදහම් ඇති වන්නේ යැ. උහුට කුමක් කරනෙහි ද?යි.

භවත් කාත්‍රායනායෙනි, අභිවාදන හෝ කරම්භ, දක හුන්දනෙන් හෝ නැභෙම්භ, අසුනින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරම්භ, උහු සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරම්භ, ඔහට ධාර්මික රක්ෂාවරණගොපන සංවිධාන හෝ කරවම්භ, ඒ කවර හෙයින යත් : භවත් කාත්‍රායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘කෘත්‍රිය’ යන නමෙක් වී නම් එ නම ඔහට අතුරුදහන් වී ද, ‘ග්‍රමණ’ යන සභිධ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනැයි.

තං කීං මඤ්ඤසී මහාරුජ, ඉධ චුභමිණො-පෙ-ඉධ වෙසො-පෙ-ඉධ සුදෙදු කෙසමිඤ්ඤං ඕහාරොනා කාසායානී වන්ථානී අවජ්ජදෙකා අභාරගමා අනභාරියං පඤ්ඤජනො අසා, විරතො පාණාතිපාතා විරතො අදික්කාදුනා විරතො ඉසාවාදු එකභතතීකො චුභමවාදී සීලවා කලායාණ-ධම්මො, කීනතී තං කරොය්‍යාසීති?

අභිවාදෙය්‍යාම වා හො කච්චාන, පච්චුට්ඨෙය්‍යාම වා අයතෙන වා තීමනෙතය්‍යාම අභිනීමනෙතය්‍යාම වා තං විවරපිණිපානසෙනාසන-භිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකායරෙහි, ධම්මිකං වා අසා රකඛාවරණගුතතීං සංවිදහෙය්‍යාම. තං කීසා හෙතු? යා භිසා හො කච්චාන, පුඤ්ඤ සුදෙදුති සමඤ්ඤා, සාසා අනතරහිතා, සමිණොනෙව සඛං ගච්ඡතී.

තං කීං මඤ්ඤසී මහාරුජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ වතතාරෙ වණණා සමසමා හොනතී, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා හොතීති?

අභි: ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ වතතාරෙ වණණා සමසමා හොනතී, තෙසං එඤ්ඤා කීඤ්ඤා නානාකරණං සමනුපසායමීති.

ඉමීනාපි ඛො එතං මහාරුජ, පරියායෙන වෙදිතඤ්ඤා: යථා හොසොයෙවෙසො ලොකගමීං චුභමිණාව සෙට්ඨා වණණා, භිනො අඤ්ඤා වණණා. චුභමිණාව සුකෙකා වණණා, කණො අඤ්ඤා වණණා. චුභමිණාව සුජ්ඣනතී, නො අචුභමිණා. චුභමිණාව චුභමුනො පුතතා ඕරසා ඉඬනො ජාතා චුභමජා චුභමනීමිතා චුභමදයාදුතී.

එවං චුතෙත රුජා මාධුරෙ අවනතිපුතො අයසමනං මහාකච්චානං එතදවොච: අභිකකනං හො කච්චාන, අභිකකනං හො කච්චාන, සෙය්‍යථාපි හො කච්චාන, නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පච්චජ්ජනං වා විවරෙය්‍ය, ඉලුහසා වා මහං අචිකෙකිය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වකචුමනො රුජානී දකඛිනතීති. එවමෙවං හොනා කච්චානෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං භවිතං කච්චානං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ භිකචුසඛ්ඤාදු, උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනතී.

මා ඛො මං නිං මහාරුජ, සරණං අගමාසී, තමෙව නිං භගවනං සරණං ගච්ඡ සමහං සරණං ගතොති.

කහං පන හො කච්චාන, එතරහි සො භගවා විහරතී අරහං සමමාසමුදොධාති?

පරිනිබ්බනො ඛො මහාරුජ, එතරහි සො භගවා අරහං සමමා-සමුදොධාති.

මහරජ, එය කීමැයි හභී ද? මෙ නුවර්‍ය ඉක්මණයෙක් . . . මෙතුවර්‍ය වෛශ්‍යයෙක් . . . මෙතුවර්‍ය ඉද්‍රයෙක් කෙස්මස් බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙත් නික්ම සස්නට වත්තෝ පණ්ඩායෝ වෙන් වූයේ අධිනාදනිත් වෙන් වූයේ මුසවායෝ වෙන් වූයේ එක් වෙලේ වළඳනුයේ බඹසර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණ දහම ඇතියේ වත්තෝ යැ, ඔහට කුමක් කෙරෙහි ද?යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනී, අභිවාදන හෝ කරමහ, දක හුනස්නෙන් හෝ නැගෙමහ, අසුනින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහු වීචරපිණ්ඩපාත ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෙසප්‍ය පරික්කාරයෙන් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහුට ධාර්මික රක්ෂාවරණ-ගොපන සංවිධාන හෝ කරවමහ. ඒ කවර හෙයින් යත් : භවත් කාත්‍යායනායෙනී, යම් හෙයකින් පෙර ඔහට 'ඉද්‍රය' යන යම් සංඥවක් වූ ද, ඔහුට ඒ සංඥව අතුරු-දහන් වූ ද, 'ශ්‍රමණ' යන සභිධ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයින් නැ යි.'

මහරජ, එය කීමැයි හභීති ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හො?යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වෙ ද?යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනී, මෙසේ ඇති කල්හි එකාන්තයෙන් මේ සතර වණයෝ සමසම වෙති. මෙහි ලා මොවුන් ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, මෙ කරුණුන්‍යු "ඉක්මණ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ, තදත්‍ය වූයේ භීතවණ් යි, ඉක්මණ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තදත්‍ය වූයේ කෘෂ්ණවණ් යි, ඉක්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති. අඉක්මණයෝ නො වෙත්. ඉක්මණයෝ මැ බඹහු ගේ ඕරසපුත්‍ර යැ, මුචින් උපනුවහ, ඉක්මපහ, බඹහු විසින් මවනලදහ, ඉක්මදයාදහ" යන මෙ කරුණ ලොකයෙහි 'සොමමාත්‍රයෙකැ'යි දකසුතු.

මෙසේ කී කල්හි අවන්තිපුත්‍ර වූ මධුර පුරාධීග රජ තෙමේ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී : "භවත් කාත්‍යායනායෙනී, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් කාත්‍යායනායෙනී, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් කාත්‍යායනායෙනී, යම්සේ යටිහුරු වූවක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ වීචර කරන්නේ ද, මංමුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව'යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භවත් කාත්‍යායනායන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම පවසන ලද, තෙල මම් භවත් කාත්‍යායනායන් ද, දහම ද භික්ෂුසභිසයා ද සරණ කොට යෙමි, භවත් කාත්‍යායනායෝ මා අද පටන් දිවිහිම කොට සරණගීය උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

මහරජ, 'තෙපි මා නහමක් සරණ යව, මම් යමක්හු සරණ කොට ගියෙමි නම තෙපි එ මැ භාග්‍යවතුන් සරණ යව'යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනී, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්හු දැන කොහි වෙසෙත් ද?යි.

මහරජ, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්හු මෙකලැ පිරිනිවියහ'යි.

සචෙ ති මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං භගවනනං දසසු
 යොජනෙසු, දසපි මයං යොජනානි ගච්චෙය්‍යාම නං භගවනනං දසසනාය
 අරහනනං සම්මාසම්බුද්ධිං. සචෙ ති මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං
 භගවනනං විසතියා යොජනෙසු, තිංසතියා යොජනෙසු, චත්තාප්‍රීතියා
 යොජනෙසු, පඤ්ඤාසාය යොජනෙසු, පඤ්ඤාසම්ප්පි මයං යොජනානි
 ගච්චෙය්‍යාම නං භගවනනං දසසනාය අරහනනං සම්මාසම්බුද්ධිං
 යොජනසතෙ චෙපි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං භගවනනං,
 යොජනසතම්පි මයං ගච්චෙය්‍යාම නං භගවනනං දසසනාය අරහනනං
 සම්මාසම්බුද්ධිං. යතො ච ඛො භො කච්චාන, පරිනිබ්බුතො සො භගවා,
 පරිනිබ්බුතම්පි මයං නං භගවනනං සරණං ගච්චාම ධම්මඤ්ඤා භික්ඛු-
 සඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
 පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

මධුර සුඤ්ඤා. චතුස්ථං.

භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඉදින් ඇපි දස යොදනෙක්භි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා දස යොදන මැ යමිභ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඇපි විසි යොදනෙක්භි, තිස්සොදනෙක්භි, සතලිස්සොදනෙක්භි, පනස්-යොදනෙක්භි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා පනස් යොදන මැ යමිභ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඇපි යොදන් සියයෙකු ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා යොදන් සියය මැ යමිභ. භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඒ බුදුහු යම් දවසෙක පිරිනිවිසේක් ද, ඇපි පිරිනිවියා වූ ද ඒ බුදුන් දභම් හා සභුන් හා සරණ කොට යෙමි. භවත් කාන්‍යායනායෝ මා අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණගත උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

සතර වැනි මධුරසුත්‍ර යි.

2. 4. 5

බොධිරාජකුමාරසුභතං

එවං මෙ සුභතං : එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරභිරෙ භෙසකලාවනෙ මීගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස කොකනදෙ¹ නාම පාසාදෙ අචීරකාරිතො භොති අනජ්ඣාචුච්ඤො² සමිණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා කෙනචි වා මනුස්සභුතෙන. අඨ බො බොධි රාජකුමාරෙ සඤ්ජිකාපුභතං මාණවං අමනෙතභි: එහි තං සමම සඤ්ජිකාපුභතං, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම, උපසඛකමිනි: මම චචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වජ්ඣ³, අප්පාබාධං අප්පානඛකං ලහුට්ඨානං බලං එසුචිභාරං පුච්ඡති, බොධි භනෙත, රාජකුමාරෙ භගවතො පාදෙ සිරසා වජ්ඣති, අප්පාබාධං අප්පානඛකං ලහුට්ඨානං බලං එසුචිභාරං පුච්ඡති⁴ති. එවඤ්ච වදෙහි: ‘අභිවාසෙතු කීර භනෙත, භගවා බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාභනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසනා’ති එවං භොති බො සඤ්ජිකාපුභතො මාණවො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස පටිසසුනා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිනි: භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතො එකමනතං තිසිදි, එකමනතං තිසිනෙතො බො සඤ්ජිකාපුභතො මාණවො භගවතං එතදවොච: බොධි භො ගොතම, රාජකුමාරෙ⁴ භොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වජ්ඣති, අප්පාබාධං අප්පානඛකං ලහුට්ඨානං බලං එසුචිභාරං පුච්ඡති එවඤ්ච වදෙහි: අභිවාසෙතු කීර භවං ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාභනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසනාති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අඨ බො සඤ්ජිකාපුභතො මාණවො භගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා යෙන බොධි රාජකුමාරෙ තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිනි: බොධි රාජකුමාරං එතදවොච: ‘අවොචුමහා බො මයං භොතො චචනෙන තං භවතං ගොතමං: බොධි භො ගොතම, රාජකුමාරො භොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වජ්ඣති, අප්පාබාධං අප්පානඛකං ලහුට්ඨානං බලං එසුචිභාරං පුච්ඡති. එවඤ්ච වදෙහි: ‘අභිවාසෙතු කීර භවං ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාභනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසනා’ති. අභිචුච්ඤො පන සමිණෙන ගොතමෙනාති.

---

1. කොකනදෙ - ස්‍යා. 2. අනජ්ඣාචුට්ඨො - මජ්ඣිම, ස්‍යා.
3. වජ්ඣති - සීඝ්‍ර. 4. බොධි බො රාජකුමාරො - සීඝ්‍ර, මජ්ඣිම.

2. 4. 5.

බෝධිරාජකුමාර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඟු රට සුංඝුමාර-
 ගීර නුවර නිසා භේසකලාවන නම් මුට්ඨෙව්හි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි වනාහි
 බෝධිරාජකුමාරයාගේ 'කොකනද' නම් පහය අළුතැ කරවනලද්දේ මහණක්හු විසින්
 වේවයි බමුණක්හු විසින් වේවයි මිනිස් වූ කිසිවක්හු විසින් වේවයි නො වසන ලද වෙයි.
 එකල්හි බෝධිරාජ කුමාර තෙම සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවයා ඇමැතී : "එව යහළු
 සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි බුදුන් කරා එළැඹෙව. එළැඹ මාගේ බසින් භාග්‍යවතුන්
 ගේ පාසහළ සිරසින් වදුව, අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය
 පහසුවිහරණ පුළුවසිව. 'වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර බුදුන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි,
 අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවසි'" යයි.
 මෙසේත් කියව : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ බත
 භික්ෂුසඨසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව
 බෝධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පස් වැ
 හින. එකත්පස් වැ හුන් සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ :
 "හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර හවත් ගෞතමයන් ගේ පාසභුළුවන්
 මුදුනින් වදිසි. ආරෝග්‍යය නිදුක්බව කයෙහි සැහැල්ලුබව කායබල එසුවිහරණ
 පුළුවසිසි. මෙසේත් කියයි : "හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ
 බත භික්ෂුසඨසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. බුදුහු තුෂ්ඨිමභාවයෙන් ඉවසුහ.

එසද සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දැන හුනස්නෙන් නැඟී
 බෝධිරාජකුමරු වෙත එළැඹියේ යැ. එළැඹ බෝධිරාජ කුමරුට තෙල බස් කී : "ඇපි
 හවතුන් ගේ වචනයෙන් ඒ හවත් ගෞතමයන්ට සැලකළමිහ : "හවත් ගෞතමයන්
 වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර හවත් ගෞතමයන් ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි, ආරෝග්‍යය
 නිදුක්බව කායබලය පහසුවිහරණ විවාරයි, මෙසේත් කියයි : "හවත්
 ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජකුමරු ගේ බත බික්සහන හා සමග ඉවසන-
 සේක්ව"යි. වැළිත් යුමණ ගෞතමයන් විසින් ඉවසන ලද ද වේ යයි.

අඵ බො බොධි රජකුමාරො තස්සා රතතියා අව්වයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදනීයං භෝජනීයං පටියාදපෙත්වා කොකනදඤ්ච පාසාදං ඕද්ධෙහි දුස්සෙහි සන්ඵරාපෙත්වා යාව පච්ඡිමා සොපාණකලෙපරු¹ සඤ්ජකාපුත්තං මාණවං ආමනෙහසි : ‘එහි තුං සම්ම සඤ්ජකාපුත්තං, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිත්වා භගවතො කාලං ආරොවෙහි : ‘කාලො භනෙත, නිවසීතං භත්ත’න්ති. එවං භොති බො සඤ්ජකාපුත්තො මාණවො බොධිස්ස රජකුමාරස්ස පටියසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිත්වා භගවතො කාලං ආරොවෙහි : ‘කාලො භො ගොතමි², නිවසීතං භත්තන්ති.

අඵ බො භගවා පුබ්බනභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චිරං ආදය යෙන බොධිස්ස රජකුමාරස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛකම්, තෙන බො පන සමයෙන බොධි රජකුමාරො බහිඤ්චාරකොට්ඨකෙ සීතො භොති භගවන්තං ආගමයමානො. අද්දසා බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන පච්චුග්ගන්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පුරකඛත්වා³ යෙන කොකනදෙ පාසාදෙ තෙනුපසඛකම්.

අඵ බො භගවා පච්ඡිමං සොපාණකලෙපරං නිස්සාය අට්ඨාසි. අඵ බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මමං අස්ස දීඝරන්තං හිතාය සුඛායා’ති. එවං චුතො භගවා තුණ්හි අභොසි. දුතීයමපි බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මමං අස්ස දීඝරන්තං හිතාය සුඛායා’ති. දුතීයමපි බො භගවා තුණ්හි අභොසි. තතීයමපි බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මමං අස්ස දීඝරන්තං හිතාය සුඛායා’ති.

අඵ බො භගවා ආයසමන්තං ආනන්දං අපලොකෙසි. අඵ බො ආයසමා ආනන්දො බොධිං රජකුමාරං එතදවොච : ‘සංභරතු⁴ රජකුමාර, දුස්සානි. න බො භගවා වෙලපතතීකං⁵ අකකමිස්සති. පච්ඡිමං ජනනං තථාගතො අපලොකෙතී’ති⁶. අඵ බො බොධි රජකුමාරො දුස්සානි සංභරාපෙත්වා උපරි කොකනදෙ පාසාදෙ⁷ ආසනානි පඤ්ඤපෙසී. අඵ බො භගවා කොකනදං පාසාදං අභිරුහිත්වා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදි සද්ධිං හිකඤ්චසඛෙසන. අඵ බො බොධි රජකුමාරො බුද්ධිපඤ්චං හිකඤ්චසඛං පණීතෙන බාදනීයෙන භෝජනීයෙන සහන්ථා සන්තපෙපසි, සම්පචාරෙසී. අඵ බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං භුත්තාවිං මණීතපත්තපාණීං අඤ්ඤතරං තීවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො බොධි රජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච : ‘මස්සං බො භනෙත, එවං භොති, ‘න බො සුබෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුකෙඛන බො සුඛං අධිගන්තබ්බ’න්ති.

---

1. සොපාණකලෙවරා - මජ්ඣං, සා, PTS.
 2. කාලො භනෙත - සීඉ. 5. තෙලපටිකං - සීඉ, මජ්ඣං, සා.
 3. පුරකඛත්වා - PTS. 6. අනුකම්පනීති - මජ්ඣං.
 4. සංභරන්තො - PTS. 7. කොකනදපාසාදෙ - මජ්ඣං.

එසඳ බෝධිරාජකුමාර එරය ඇවෑමෙන් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත බාදාභොජ්‍යයන් පිළියෙළ කරවා කොකනද පහයක් හිණග (හිණිපාමුල) දක්වා හෙළ පිළි අතුරුවා සඤ්චිකාපුත්‍ර මාණවයා ඇමැකී : “එව යහළු සඤ්චිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළඹෙව, එළඹ ‘වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ’යි භාග්‍යවත්තට කල් දන්ව”යි. ‘එසේ යැ හවත්නි’යි සඤ්චිකාපුත්‍ර මාණව බොධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළඹියේ යැ. එළඹ ‘වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ’යි භාග්‍යවත්තට කල් දන්වී.

එසඳ බුදුහු පෙරවරු වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන බොධිරාජකුමාරා ගේ නිවෙස්න කරා එළඹීයහ. එ වෙලෙහි බොධිරාජකුමාර බිහිදෙරකොටුවෙහි භාග්‍යවතුන් එතු බලමින් සිටියේ වෙයි. බොධිරාජකුමාර වඩනා භාග්‍යවතුන් දුරදී මැ දිට. දක පෙරහමන් කොට භාග්‍යවතුන් වැද පෙරවු කොට කොකනද පහය කරා එළඹියේ යැ.

එසඳ බුදුහු හිණිපාමුල නිසා වැඩසිටියහ. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර භාග්‍යවත්තට තෙල බස් සැලකෙළේ : “වහන්ස, බුදුහු පියවිල්ලට නැඟෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිල්ලට නැඟෙනසේක්වා, යම් හෙයකින් එය මට දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වෙ ද, එහෙයිනැ”යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නිහඬ වූහ. දෙවනවට ද බොධිරාජකුමාර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : “වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැඟෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිලියට නැඟෙනසේක්වා, එය මට දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වෙ” යයි. දෙවනවට ද බුදුහු නිහඬ වූහ. තුන් වනවට ද බොධිරාජකුමාර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : “වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැඟෙත්වා, සුගත්හු පියවිලියට නැඟෙත්වා, එය මට දිගුකලක් හිත සුව පිණිස වෙ”යයි.

එසඳ බුදුහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් බැලූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ බෝධිරාජකුමාරහට තෙල බස් සැලකළහ : “රජකුමරුවෙනි, පියවිලි හකුළාලව බුදුහු පියවිලි නො ඇක්මෙකි, තරාගතයෝ පස්විම ජනතාව බලකි”යි. එසඳ බෝධිරාජකුමාර පියවිලි හකුළුවා කොකනද පහාහි මතුමහල්හි අසුන් පැනවී. ඉක්බිති බුදුහු කොකනද පහයට නැඟී පැනවූ අස්නෙහි හික්ෂුසඨසයා හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර බුදුපාමොක් මහස්භන ප්‍රණීත බාදාභොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී, මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් දන එක්කරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් බෝරජකුමාර භාග්‍යවත්තට තෙලබස් සැලකෙළේ : “වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි, ‘සුවයෙන් සුවය නො ලද හැක්ක. දුකින් මැ සුවය ලද හැක්කැ’යි,

මඤ්චපි ඛො රාජකුමාර, පුබ්බෙව සමොධා අනභිසම්බුද්ධාසා බොධිසත්තඤ්ඤෙව සන්තො ඵතදභොසි : “න ඛො සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුකෙඤ ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, අපරෙන සම්මෙඤ දහරො’ව සමානො සුසු කාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බනෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, අකාමකානං මානාපිතුන්තං¹ අසුඤ්චානං රුදන්තානං කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජං. සො ඵචං පබ්බජ්තො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුන්තරං සන්තිවරපදං පරිඤ්ඤෙසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං, උපසංකමිත්වා ආලාරං කාලාමං ඵතදවොචං : ‘ඉච්ඡාමහං ආච්චිසො කාලාම, ඉමස්මිං ධම්මවිනෙයෙ බ්‍රහ්මචරිතං චරිතු’න්ති. ඵචං චුත්තෙත රාජකුමාර, ආලාරො කාලාමො මං ඵතදවොච : ‘විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න වීරඤ්ඤෙ’ව සකං ආචරිතකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, න වීරඤ්ඤෙ’ව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං රාජකුමාර, තාවන-කෙනෙව ඕඨ්ඨප්පභතමත්තෙන ලපිතලාපනමත්තෙන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදුමි. ථෙරවාදඤ්ච, ‘ජානාමි, පස්සාමි’ති ච පටිජානාමි, අභඤ්ඤො ච අඤ්ඤො ච, තස්ස මඤ්චං රාජකුමාර ඵතදභොසි : “න ඛො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්චාමන්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙති. අඤ්චා ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහරති”ති.

අථ බ්‍රාහ්මණ රාජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං. උපසංකමිත්වා ආලාරං කාලාමං ඵතදවොචං : “කිත්තාවතා නො ආච්චිසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසී”ති. ඵචං චුත්තෙත රාජකුමාර, ආලාරො කාලාමො ආකිඤ්චඤ්ඤා-යතනං පච්චෙදෙසී. තස්ස මඤ්චං රාජකුමාර, ඵතදභොසි : “න ඛො ආලාරඤ්ඤෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්චා, මඤ්චපත්ථි සඤ්චා. න ඛො ආලාරඤ්ඤෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි විරිතං, මඤ්චපත්ථි විරිතං, න ඛො ආලාරඤ්ඤෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මඤ්චපත්ථි සති. න ඛො ආලා-රඤ්ඤෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මඤ්චපත්ථි සමාධි. න ඛො ආලා-රඤ්ඤෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මඤ්චපත්ථි පඤ්ඤා, යන්තූන්තාහං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙති, තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරිතාය පදභෙය්‍යා”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, න වීරඤ්ඤෙ’ව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

අථ බ්‍රාහ්මණ රාජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං. උපසංකමිත්වා ආලාරං කාලාමං ඵතදවොචං : “ඵත්තාවතා, නො ආච්චිසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසී”ති. ඵත්තාවතා ඛො අහං ආච්චිසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි’ති. අභ්වපි ඛො ආච්චිසො ඵත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති.

1. මානාපිතුන්තං - මජ්ඣිම.

රජකුමර, සම්බොධියෙන් පෙර මැ ප්‍රතිවේධ නො කළ සිවසස් ඇති බෝසත් වූ මැ මට ද තෙල සිත් වී : “සුඛයෙන් සුඛය නො ලද හැක්ක, දුඃඛයෙන් මැ සුඛය ලද හැක්කැ”යි. රජකුමර, ඒ මම් මෑතභාගයෙහි තරුණ මැ වූයෙම් මනා කථකෙහෙ ඇතියෙම් හදුයොවන-යෙන් සමන්වාගත වූයෙම් පුරම වයසින් සමන්වාගතයෙම් නො කැමැති මාපියන් කඳුළු වූසු වුහුණු ඇති වැ හඬනුවනට අනදර කොට කෙහෙඳවුළු බහාලා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්මි. ඒ මම් මෙසේ පැවිදි වූයෙම් කිංකුශලගවෙඹි වැ උත්තම ඥාන්ති සඬබ්‍යාත වරපදය(නිවන) සොයනුයෙම් ආළාරකාලාම (තවුස්) කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : “ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මම් මෙ සස්තෙහි බඹසර සරනට කැමැත්තෙමි”යි. රජකුමරුවෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම මට තෙල බස් කී : “ඇවැත්නි, වසව, යම් දහමෙකැ නුවණැති පුරිස් නොබෝකලකින් මැ සිය ඇදුරුසමය තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වසන්තේ නම් මෙ දහම එබඳු යැ”යි. රජකුමර, එ මම් නොබෝකලකින් මැ වහා මැ එ දහම අසා උගත්මි. රජකුමර, එ මම් එතෙක් මැ තොල් පහළ පමණින් වදන් පිළිවදන් පමණින් දෙනවාදයත් සථවිරවාදයත් කියමි. ‘දනිමි දක්මි’යි ද මමත් පිළින කෙරෙමි. සෙස්සෝත් (කියති.) රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : “ආළාර කාලාම මෙ දහම හුදෙක් සැදහැ මතුයෙන් තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි’ නො මැ පවසයි. ඒකාන්තයෙන් ආළාර කාලාම මෙ දහම දනිමින් දක්මින් වාස කෙරේ”යි.

රජකුමරුවෙනි, එසඳ මම් ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : “ඇවැත්නි කාලාමයෙනි, කීපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි’ ප්‍රකාශ කරවූ ද”යි. රජකුමාරය, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය පැවැසි. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : “ආළාරකාලාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද ඇති, මාහට ද ශ්‍රද්ධා ඇති. ආළාරකාලාම හට මැ වීයඹි නො ද ඇති, මාහට ද වීයඹි ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ නො ද සිහි ඇති, මාහට ද සිහි ඇති, ආළාරකාලාමහට මැ සමාධි නො ද ඇති, මාහට ද සමාධි ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ ප්‍රඥ නො ද ඇති, මාහට ද ප්‍රඥ ඇති. ආළාරකාලාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන සාක්ෂාත් කොට ඊට පැමිණ වාස කෙරෙමි’ පවසා ද මම් එ දහම පසක් කරනුවට වීයඹි කෙරෙමි නම් මැනැවැ”යි. රජකුමර, ඒ මම් නොබෝ කලකින් මැ වෙලෙවි වැ මැ එ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙළෙමි.

රජකුමර, ඉක්බිති මම් ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි, එළැඹි ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : “ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි’ පවසවූ ද?”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම් මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි’ පවසමි”යි. ‘ඇවැත්නි, මමත් මෙතෙකින් මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි’යි, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දක්මහ, මෙසෙසින් මම්

ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමන්තං නාදිසං සමුභව්වාරිං පසසාමි. ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙඤ්ඤි, තං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරස්සි. යං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරස්සි. තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙඤ්ඤි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි. තං නිමං ධම්මං ජානාමි. යං නිමං ධම්මං ජානාමි. තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, නාදිසො නිමං. යාදිසො නිමං, නාදිසො අහං. එහිදුනි ආවුසො උගො'ව සන්තා ඉම්මං ගණං පරිහරාමා'ති. ඉති ඛො රාජකුමාර ආලාභො කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අනෙතවාසිං මං සමානං අත්තනො.¹ සමසම්මං රුපෙසි, උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මග්ගො රාජකුමාර, එතදභොසි : “හායං ධම්මො නිබ්බදග න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංචිතන්ති. යාවදෙව ආකිඤ්චඤ්ඤායනනුපපත්තියා” ති. භො ඛො අහං රාජකුමාර, තං ධම්මං අනුලං කරිත්වා තස්මා ධම්මං නිබ්බජ්ජ අපකක්මිං.

භො ඛො අහං රාජකුමාර, කිංකුසලගචෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො² රුමපුත්තො තෙනුපසංකමිං. උපසංකමිත්වා උද්දකං රුමපුත්තං එතදචොචං : “ඉච්ඡාමහං ආවුසො රාම³ ඉම්මස්මිං ධම්මවිනයෙ මුභව්වරියං චරිතු”න්ති. එවං වුත්තො රාජකුමාර, උද්දකො රාමපුත්තො මං එතදචොච : “විහරතායසමා, නාදිසො අයං ධම්මො, යථ විඤ්ඤා පුරිසො න විරසෙස්ව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරෙයා”ති සො ඛො අහං රාජකුමාර. න විරසෙස්ව හිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණ්ඨිං. සො ඛො අහං රාජකුමාර, නාචතකෙතෙව ඕධංචපහතමනෙතන ලචිතලාපන-මනෙතන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදුමි. ථෙරවාදඤ්ච, ‘ජානාමි පසසාමි’ති ව පටිජානාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤා ව. තස්ස මග්ගො රාජකුමාර, එතදභොසි : “න ඛො රුමෙස්මිං ඉම්මං ධම්මං තෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසි. අඤ්ඤා රුමො ඉම්මං ධම්මං ජානං පසසං විහාසි”ති.

අථ බවාහං රාජකුමාර, යෙන උද්දකො රාමපුත්තො තෙනුපසංකමිං, උපසංකමිත්වා උද්දකං රාමපුත්තං එතදචොචං : “කිත්තාවතා නො ආවුසො රාම⁴ ඉම්මං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසි”ති. එවං වුත්තො රාජකුමාර, උද්දකො රාමපුත්තො තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසි. තස්ස මග්ගො රාජකුමාර එතදභොසි : “න ඛො රුමෙස්මිං ව අභොසි සඤ්ඤා, මග්ගමපච්චි සඤ්ඤා. න ඛො රුමෙස්මිං ව අභොසි විරියං, මග්ගමපච්චි විරියං. න ඛො රුමෙස්මිං ව අභොසි සති, මග්ගමපච්චි සති. න ඛො රුමෙස්මිං ව අභොසි සමාධි, මග්ගමපච්චි සමාධි. න ඛො රුමෙස්මිං ව අභොසි පඤ්ඤා, මග්ගමපච්චි පඤ්ඤා. යනනුතාහං යං ධම්මං රුමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසි. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදහෙයා”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, න විරසෙස්මිං හිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා විහාසිං.

---

1. අත්තනා - මජ්ඣිම. 2. උදකො - මජ්ඣිම.
 3. ආවුසො - මජ්ඣිම. 4. රාමො - මජ්ඣිම.

යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා පවසම් ද, තෙපි එ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි. මෙසෙසින් මම යම් දහමක් දනිමි ද, තෙපි එ දහම දනිවු. තෙපි යම් දහමක් දනිවු ද, මම එ දහම දනිමි. මෙසෙසින් මම යම් බද්ධයෙමි ද, තෙපි එ බද්ධ වව. තෙපි යම් බද්ධවු ද, මම එ බද්ධ වෙමි. එව දන් ඇවැත්නි, දෙදෙනාමේ මෙ ගණය පරිහරණ කරමහ"යි. රජකුමර, මෙසෙසින් වනාහි ආළාරකාලාම මා ගේ ආවායානි වූයේ මැ අතැවැසි වූ මා තමා හා සමසම කොට තැබී. උදර සුභායෙහුද මා පිදී යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිර්වේදයට නො වැටෙයි, විරාගයට නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤ්චට සම්බොධයට නිවිණයට නො වැටෙයි. ආකිඤ්චඤ්ඤයතනොත්-පත්තිය පිණිස මැ පවතී" යයි. රජකුමර, එ මම එ දහම පිළිකෙව කොට එ දහමින් කලකිරී බැහැර ගියෙමි.

රජකුමර, එ මම 'කුසල් කීමැ'යි සොයනු යෙමි අනුත්තර සන්තිවරපදය (නිවන) පිරියෙසමින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, මම මෙ සස්තෙහි බබසර සරනු රිසියෙමි"යි. රජකුමර, මෙසේ කී කල්හි රාම පුත් උද තවුස් මට මෙසේ කී : "ඇවැත්නි, වසව. යම් දහමෙක විඤ්ජුරුෂ නොබෝ කලෙකින් මැ සිය අභ්‍යුරුසමය තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මේ එබදු දහමෙකි"යි. රජකුමර, එ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වෙලෙවී වැ මැ එ දහම පිරිවැහීමි. රජකුමර, එ මම එතෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන් පිළිවදන් මතුයෙන් මැ ඤනවාදයත් සචරිවාදයත් කියමි. 'දනිමි දක්මි' ද මමත් පිළින කෙරෙමි. තෙසුවෝත් පිළින කෙරෙති. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාම තවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි' නො ද පැවැසි. ඒකාන්තයෙන් රාම මෙ දහම දනිමින් දක්මින් වීසි"යි.

එසඳ රජකුමාරය, මම රාමපුත් උද තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ රාම පුත් උද තවුස්හට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, කිපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාස කෙරෙමි' පවසවු ද"යි, රජකුමර, මෙසේ කී කල්හි රම්පුත් උද තවුස් නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ. මට ද ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වීයානී නො ද වී, මට ද වීයානී ඇත. රාමහට මැ ස්මානී නො ද වූ, මට ද ස්මානී ඇත. රාමහට මැ සමාධි නො ද වී, මට ද සමාධි ඇත. රාමහට මැ ප්‍රභ්‍ය නො ද වූ, මට ද ප්‍රභ්‍ය ඇති. රම් තවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි ප්‍රකාශ කෙළේ ද, මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වීයානී කරනොමි නම ඉතා මැනැවැ"යි. රජකුමර, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් තෙමේ වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වාස කෙළෙමි.

අඵ බ්වාහං රුජකුමාර, යෙන උද්දකො රුමපුතො; තෙනුපසංකම්, උපසංකම්නා; උද්දකං රුමපුතං එතදවොචං: “එතතාවතා; නො ආචුසො රුම¹ ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා; උපසම්ප පච්චෙදෙසි”ති. එතතාවතා; බො අහං ආචුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි²ති. ‘අහච්චි බො අචුසො; එතතාවතා; ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා; සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ විහරුමි’ති. ලාභා නො ආචුසො, සුලභං නො ආචුසො, යෙ මයං ආයසමනතං නාදිසං සමුභව්වාරිං පසසාම, ඉති යං ධම්මං රුමො; සයං අභිඤ්ඤා; සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා; සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ විහරසි. යං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා; සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ විහරසි, තං ධම්මං රුමො; සයං අභිඤ්ඤා; සච්ඡිකතා; උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි. ඉති යං ධම්මං රුමො; අඤ්ඤාසි, තං නං ධම්මං ජානාසි. යං නං ධම්මං ජානාසි, තං ධම්මං රුමො; අඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රුමො අභොසි, නාදිසො නං, යාදිසො නං නාදිසො රුමො අභොසි. එභිදුනී ආචුසො නං ඉමං ගණං පරිහරු’ති. ඉති බො රුජකුමාර උද්දකො රුමපුතො; සමුභව්වාරී මේ සමානො; ආචරියධර්මානෙ ව³ මං රුපෙසි. උලාරුය ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මස්සං රුජකුමාර, එතදභොසි: “නායං ධම්මො; නිබ්බිදුය න විරුගාය න නිරුධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවතතති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා- යනුපපතතියා’ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තං ධම්මං අනලං කරිනා; තස්මා; ධම්මා; නිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

සො බො අහං රුජකුමාර, කිං කුසලගච්චෙසී අනුතතරං සනතිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො; යෙන උරුවේලා සෙනානිගමො; තදවසරිං. තත්ඤ්ජං රමණීයං භුමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඩං නදිඤ්ච සඤ්ජනනිං, සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමනතා; ච ගොචරගාමිං. තස්ස මස්සං රුජකුමාර, එතදභොසි: “රමණීයො; වත භුමිභාගො, පාසාදිකො; ච වනසණ්ඩො; නදි ච සඤ්ජනි. සෙතකා; සුපතිත්ථා; රමණීයා, සමනතා; ච ගොචරගාමො. අලං චතිදං කුලපුතතස්ස පධානඤ්චිකස්ස පධානායා”ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තත්ථෙ’ ව තිසිදිං අලුමිදං පධානායා’ති.

අපිසු මං රුජකුමාර, තිස්සො උපමායො පටිභංසු. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුතපුබ්බා: “සෙය්‍යථාපි රුජකුමාර, අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ උදකෙ නිකඛිතනං, අඵ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උතතරුණිං ආදාය ‘අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාකුකරිස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤෙසි රුජකුමාර, අපිනු සො පුරිසො අමුං අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ උදකෙ නිකඛිතනං, උතතරුණිං ආදාය අභිමනෙතො⁵ අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජො පාකුකරෙය්‍යා’ති. නො හිදං⁶ භනෙත. තං කිස්ස භෙකු⁷ අදුං භි භනෙත⁷ අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ තඤ්ච පන උදකෙ නිකඛිතනං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලුමථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සා’ති. එවමේව බො රුජකුමාර යෙහි කෙච්චි⁸ සමණා; වා මුාගමණා; වා කායෙන වෙච විතෙතන ච කාමෙහි⁹ අචුපකට්ඨා; විහරන්ති. යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡඤ්ඤා කාමසිනෙහො¹⁰ කාමමුච්ඡා; කාමපිපාසා; කාමපරිලාභො, සො ච අජඛිතනං න සුපපතිනො; භොති. න

1. රුමො - මජ්ඣං. 2. පච්චෙදෙසි’ති - මජ්ඣං.
 3. ආචරියධර්මානෙ - මජ්ඣං. 4. සසෙතහං - සිඤ්ඤා.
 5. අභිමනෙතො - ස්‍යා. 6. නො භෙතං - සිඤ්ඤා.
 7. භො ගොතම - සිඤ්ඤා. 8. යෙ කෙච්චි - සිඤ්ඤා.
 9. කායෙන වෙච කාමෙහි - ස්‍යා. 10. කාමසෙතහො - මජ්ඣං.

එසඳ රජකුමාරයෙහි, මම රම්පුක් උද කවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි රම්පුක් උද කවුස්හට තෙල බස් කීමි : “ඇවැත්නි, රාමයෙහි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එය උපදවා ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද”යි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසා දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි”යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුච්ඡර ආශුෂ්මත් කෙනකුත් දකුම්භ. මෙසෙසින් රාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, එ දහම, රාම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. මෙසෙසින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බඳු වී නම් තෙපි එ බඳුව. තෙපි යම් බඳු වුවු නම් රාම එ බඳු වී. එව දත් ඇවැත්නි, තෙපි මෙ ගණය පරිභරණ කරව”යි. රජකුමාරුවෙහි, මෙසෙසින් රාමපුත්‍ර උද්දක මා ගේ සමුච්ඡාරි වූයේ මැ මා ඇදුරු තන්හි තැබී. උදර පූජායෙකුදු මා පිදී. රජකුමාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : “මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි. නො ද විරාගයට නො ද නිරොධයට නො ද කෙලෙස් සන්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්බොධයට නො ද නිව්ඤ්ජයට වැටෙයි. නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤයතනයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ”යයි. රජකුමර, ඒ මම එ දහම ප්‍රතිකෙසප කොට එ දහමින් කලකිරී ඉවත් ව ගියෙමි.

රජකුමර, ඒ මම ‘කිංකුලගවෙෂි වැ අනුත්තර ශාන්තිවරපදය සොයනුයෙමි මගධ දනවියෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සේනා නම් නියමිගමට (සෙනානී නම් සිටුහුගේ ගමට) බටුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වන ළැහැබ ද සුදු වැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති ගලන රමණී භොය ද භාත්පසැ පිහිටි ගොදුරුගම ද දිවිමි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “භූමිභාගය රමණී මැ යැ වනළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ. සුදුවැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති රමණී භොය ද ගලයි. භාත්පසැ ගොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් වියඛය කරනු කැමැති කුලපුත්තකට ප්‍රධන් පිණිස මෙ තැන සමර්ථ මැ යැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මම “මෙතැන ප්‍රධන් පිණිස සමර්ථ වෙති”යි ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂඨා කෙළෙමි.

තවද රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු උපමාවෝ තුන්දෙනෙක් වැටහුණහ : “රජකුමරුවෙහි, ස්නෙහ සහිත දියෙහි බැහු තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි”යි එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හහිහි? ඒ පුරුෂ සනා සහගිය දියෙහි බැහු තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු රිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි. වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනසුලු මැ යැ, ඒ කවර භෙයින යත් : වහන්ස, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්නෙහ වෙයි. එ ද දියෙහි බැහුණේ වෙයි. ඒ පුරුෂ ක්ලමටුවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ’යි. රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යම් කිසි මහණහු වෙත්වයි බමුණහු වෙත්වයි කසිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් නො වෙන් වූවාහු වෙසෙත් ද ඔවුන් ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමස්නෙහයෙක් කාමච්ඡර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි සුප්‍රභිණ නො වෙ ද, සන්තූන් නො වෙ ද, ඒ හවත් මහණ බමුණහු කීවු කටුක මාපත්‍රමික වූ ද දු:බවෙදනා විදිති. ඔහු

සුප්පට්ඨපසාදො. ඔපකකමිකා වෙපි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති. අභබ්බා ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති. අභබ්බා² ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා.

අපරාපි බො මං රුජකුමාර, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා. සෙය්‍යථා³පි රුජකුමාර, අලලං කට්ඨං සසෙනහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණීං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතොසාමි⁴ නෙපේ පාතුකරියාමි⁵ති. තං කිං මඤ්ඤසි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්චි අලලං කට්ඨං සසෙනහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං උත්තරාරණීං ආදාය අභිමඤ්ඤොතො අග්ගිං අභිනිබ්බතොය්‍ය, නෙපේ පාතුකරෙය්‍යා⁶ති? නො හිදං භනොත, තං කිසං ගෙතු? අදුං හි භනොත අලලං කට්ඨං සසෙනහං කිඤ්චා⁷පි ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලුමථසා විභානසා භාගි අසා⁸ති. එවමෙව බො රුජකුමාර, යෙහි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන බො කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමඤ්චිත්තං කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ව අජ්ඣන්තං න සුප්පට්ඨපසාදො⁹ හොති න සුප්පට්ඨපසාදො¹⁰ ඔපකකමිකා වෙ'පි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා දුක්ඛා තිප්පා¹¹ බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති¹² අභබ්බා¹³ ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය, නො වෙ'පි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති. අභබ්බා¹⁴ ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා.

අපරා පි බො මං රුජකුමාර, තතියා උපමා පටිභාසි. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා. සෙය්‍යථා³පි රුජකුමාර, සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණීං ආදාය “අග්ගිං අභිනිබ්බතොසාමි නෙපේ පාතුකරියාමි”⁵ති. තං කිං මඤ්ඤසි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්චි සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං උත්තරාරණීං ආදාය අභිමඤ්ඤොතො අග්ගිං අභිනිබ්බතොය්‍ය, නෙපේ පාතු කරෙය්‍යා⁶ති. එවමහනො, තං කිසං ගෙතු, අදුං හි භනොත සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතනති. එවමෙව බො රුජකුමාර, යෙ හි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන වෙච්චි ඵ්චෙනෙන ව⁶ කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති. යො ව නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමඤ්චිත්තං කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ව අජ්ඣන්තං සුප්පට්ඨපසාදො හොති සුප්පට්ඨපසාදො ඔපකකමිකා වෙ'පි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති, භබ්බා¹³ ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි නෙ භොනොතා සමණ්‍යාභමණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියනති භබ්බා¹⁴ ව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා. ඉමා බො මං රුජකුමාර, තියෙසා උපමා පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා.

1. තිබ්බා - මජ්ඣං. 2. අග්ගි නිබ්බතොසාමි - මජ්ඣං.
 3. සුප්පට්ඨපසාදො - මජ්ඣං. 4. සුප්පට්ඨපසාදො - මජ්ඣං.
 5. වෙදායනති - මජ්ඣං. 6. කායෙන වෙච්ච - ස්‍යා.

අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය ද වෙති. ඉදින් ඒ භවත් මහණ බමණහු තීව්‍ර කටුක දු:බවේදනා නො වීදුනාහු නම් වූහු ද, වැළිත් ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ පළමු උපමා වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලූ ස්තේහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඪි ගෙන ගිනි නිපදවමි'යි තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ ස්තේහ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටි, ගොඩබිමැ ලූ තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු රිඪි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ දැ'යි. වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනසුලු යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ නමුදු ගොඩබිමෙහි ලූයේ නමුදු සස්තේහ වූ තෙත් කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ ක්ලමඋච්චට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ. රජකුමරුවෙහි, එ පරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි. බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි කාමයෙන් කයින් වෙන් වූවාහු වෙසෙත් ද, ඔවුන් ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමස්තෙහයෙක් කාමච්ඡර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිද්‍රව්‍යයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි සුප්‍රභිණ නො වෙ ද, සන්හුන් නො වෙ ද, ඒ භවත් මහණබවුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපත්‍රමික වූත් දු:බවේදනා-වන් වීදිති. ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය මැ වෙති. ඉදින් ඒ භවත් මහණබවුණහු තීව්‍ර බර කටුක ඖපත්‍රමික දු:බවේදනා නො වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමා ද වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් තුන් වන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි කොලොපු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලූ වියළි කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඪි ගෙන ගිනි උපදවමි' තෙද පහළ කෙරෙමි' එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂයා කොලොපු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලූ තෙල ශුෂ්කකාෂ්ටය උතුරු රිඪි ගෙන මධ්‍යයේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි. වහන්ස, එසේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත්; වහන්ස, තෙල ශුෂ්කකාෂ්ටය කොලොපු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ වෙයි, ගොඩබිමහි ලූයේ වෙයි, රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි' කයින් කිසිකුසු කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන් ගේ යම් කාමයෙහි කාමච්ඡදයෙක් කාමස්තෙහයෙක් කාමච්ඡර්ජායෙක් කාම පිපාසායෙක් කාමපරිද්‍රව්‍යයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි සුප්‍රභිණ වූයේ වෙ ද, සන්හුන් වෙ ද, ඉදින් ඒ භවත් මහණබවුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපත්‍රමික දු:බවේදනා වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය මැ වෙති, ඉදින් ඒ භවත් මහණබවුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපත්‍රමික දු:බවේදනාවන් නො වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සඨබ්‍යාත ඥානදම්‍යයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන්වන උපමා වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයඨ ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන් උපමාවෝ වැටහුණහ'යි.

තස්ස මය්හං රුජකුමාර එතදභොය්සි: “යනුනුනාහං දනෙතභි දනනමාධාය ජ්වහාය තාලුං ආහච්ච වෙනසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤායං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං”න්ති. සො ඛො අහං රුජකුමාර, දනෙතභිදනනමාධාය ජ්වහාය තාලුං ආහච්ච වෙනසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤායං අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මය්හං රුජකුමාර, දනෙතභිදනනමාධාය ජ්වහාය තාලුං ආහච්ච වෙනසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤායං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං කච්චෙති සෙදු ඉච්චන්ති. සෙය්ථා’පි රුජකුමාර, බලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සිසෙ වා ගහෙත්වා ඛිකෙච්චා ගහෙත්වා අභිනිඤ්ඤායං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං, එවමෙව ඛො මෙ රුජකුමාර, දනෙතභිදනනමාධාය ජ්වහාය තාලුං ආහච්ච වෙනසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤායං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං කච්චෙති සෙදු ඉච්චන්ති. ආරඬං ඛො පන මෙ රුජකුමාර, විරියං භොති අසලීනං උපට්ඨිතා සති අපච්චුට්ඨා¹, සාරඥො ච පන මෙ කායො භොති අපච්චපසංඥො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මය්හං රුජකුමාර, එතදභොය්සි: “යනුනුනාහං අප්පාණකං ක්කානං² ක්කායෙයං”න්ති, යො ඛො අහං රුජකුමාර, ඉච්චන්තො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං, තස්ස මය්හං රුජකුමාර, ඉච්චන්තො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති. සෙය්ථා’පි නාමි කම්මාරගග්ගරියා ධම්මානාය අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති එවමෙව ඛො රුජකුමාර, ඉච්චන්තො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා භොති. ආරඬං ඛො පන මෙ රුජකුමාර, විරියං භොති අසලීනං උපට්ඨිතා සති අපච්චුට්ඨා සාරඥො ච පන මෙ කායො භොති අපච්චපසංඥො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මය්හං රුජකුමාර, එතදභොය්සි: “යනුනුනාහං අප්පාණකංයෙව ක්කානං ක්කායෙයං”න්ති. සො ඛො අහං රුජකුමාර, ඉච්චන්තො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මය්හං රුජකුමාර, ඉච්චන්තො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමත්තො වාතා ඉඬානං³ උභයනන්ති⁴ සෙය්ථා’පි රුජකුමාර, බලවා පුරිසො තිණ්හන සිඛරෙන ඉඬානං³ අභිමත්තො, එවමෙව ඛො මෙ රුජකුමාර ඉච්චන්තො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමත්තො වාතා ඉඬානං උභයනන්ති. ආරඬං ඛො පන මෙ රුජකුමාර විරියං භොති අසලීනං උපට්ඨිතා සති අපච්චුට්ඨා සාරඥො ච පන මෙ කායො භොති අපච්චපසංඥො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

1. අපච්චුට්ඨා - මජ්ඣං, අපච්චුට්ඨා - ස්‍යා.
 2. අප්පාණංයෙව ක්කානං - මජ්ඣං.
 3. ඉඬානි - මජ්ඣං.
 4. ඔභයනන්ති - ස්‍යා.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “යච්ඡන්ති උඩුදත තඛා දිවින් තල්ල පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්තෙමි පෙළෙන්තෙමි තවන්තෙමි නමි මැනැවැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මම යච්ඡන්ති උඩුදත තඛා දිවින් තල්ල පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තපොචියා කෙරෙමි. රජකුමරුවෙහි, යච්ඡන්ති උඩුදත තඛා දිවින් තල්ල පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්තා පෙළන තපොචියා කරන මා ගේ කච්ඡයෙන් සෙවදයෝ මිඳෙන්. රජකුමරුවෙහි, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙව්වි ස්කන්ධයෙහි වෙව්වි ගෙන නිගන්තේ වෙ ද, පෙළන්තේ වෙ ද, තාප කරන්තේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යට දන්ති උඩුදත තඛා දිවින් තල්ල පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්තා පෙළන තවන මා ගේ කැසින් සෙවදයෝ මිඳෙන්, රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලීන නො වෙයි, සිහි එළඹියා වෙයි, මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක්සහගිය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන් වැරින් වීන් කැවාඩු මැ මා ගේ කය දරට සහිත වෙයි, නො සන්හුන්තේ වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස) ධ්‍යාන කරනෙමි නමි මැනැවැ”යි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය අසස්පසස් වැළඹු කල්හි මා ගේ කන්සිලින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. යම්සේ නමි කඹුරුසම පුඹුතා කල්හි අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙ ද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි කන්සිලින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි, සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්චියායෙන් වීන් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තේ ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, “මට තෙල සිත් වී : “මම නිරස්සාසක වූ මැ ධ්‍යානය වඩමි නමි මන මැ නු”යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය කනිතුද්‍ය අසස්පසස් වැළකීම් රජකුමරුවෙහි, මට මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය කනිතුද්‍ය අසස්පසස් වැළඹු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළක්. රජකුමරුවෙහි යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු කඩුසිලෙකින් මුද්‍රන පෙළන්තේ ද, එපරිදි මැ රජකුමරුවෙහි, මා ගේ මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙහුද්‍ය කනිතුද්‍ය ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළක්. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ අසංලීන වෙයි. සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් චියායෙන් වීන් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තේ ත් වෙයි.

තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, එතදභොසි: “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව කුංචං කුංගෙග්ග”න්ති. සො බො අහං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතා: සිසෙ සිසවෙදනා හොන්ති. සෙග්ගපා’පි රුජකුමාර, බලුවා පුරිසො දළොහන වරතතකඛකේන¹ සිසෙ සිසවෙඨං දදෙග්ග, එවමෙව බො රුජකුමාර මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතා: සිසෙ සිසවෙදනා හොන්ති. ආරභං බො පන මෙ රුජකුමාර විරියං හොති අසලචීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චුට්ඨා, භාරඤ්ඤා ච පන මෙ කාගෙ හොති අප්පට්ඨසංග්ගො තෙනෙ’ව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, එතදභොසි: යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව කුංචං කුංගෙග්ග”න්ති. සො බො අහං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතා: වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. සෙග්ගපා’පි රුජකුමාර, දකෙඛා ගොභාතකො වා ගොභාතකන්තවාසී වා තිණ්ණන ගොචකන්තනෙන කුච්ඡිං පරිකන්තග්ග, එවමෙව බො රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතා: වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. ආරභං බො පන මෙ රුජකුමාර, විරියං හොති අසලචීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චුට්ඨා, භාරඤ්ඤා ච පන මෙ කාගෙ හොති අප්පට්ඨසංග්ගො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, එතදභොසි: “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව කුංචං කුංගෙග්ග”න්ති. සො බො අහං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතො: කාගසමිං ඛාගො හොති. සෙග්ගපා’පි රුජකුමාර, ඤ්ඤ බලුවනො: පුරිසා දුඛබලවරං පුරිසං නානා ඛාගාසු ගගෙඤ්ඤ අභිකාරකාසුයා සන්තාපෙග්ගං, සමපරිතාපෙග්ගං. එවමෙව බො මෙ රුජකුමාර, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤ අභිමතතො: කාගසමිං ඛාගො හොති. ආරභං බො පන මෙ රුජකුමාර විරියං හොති අසලචීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චුට්ඨා, භාරඤ්ඤා ච පන මෙ කාගෙ හොති අප්පට්ඨසංග්ගො තෙනෙ’ව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

අපිසු මං රුජකුමාර, දෙවතා දිසවා එවමාහංසු: “කාලකතො² සමණො ගොතමො”ති එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො² සමණො ගොතමො අපිච කාලංකරොති”ති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො² සමණො ගොතමො න’පි කාලං කරෙති, අරහං සමණො ගොතමො, විහාරෙ’කෙවෙසො³ අරහතො එවරුපො හොති”ති.

1. වරතතකඛකේන - මජ්ඣං. වරතතකඛකේන - ස්‍යා.
 2. කාලංකතො - මජ්ඣං.
 3. විහාරෙ’කෙවෙසො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වධනෙම නම් මනා මෑ කු”යි. රජකුමරුවෙනි, මම මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළකීම්, රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු අසස්පසස් වැළඹු කල්හි මා ගේ ශීඝ්‍රයෙහි අධිමාත්‍ර ශීඝ්‍රවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙනි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෙක් දැඩි වූ වරබහනින් හිසෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ ද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු අසස්පසස් වැළඹු කල්හි ශීඝ්‍රයෙහි අධිමාත්‍ර ශීඝ්‍රවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙනි, මා විසින් රුකුළු වැර සංලීන නො වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුඛිත නො වෙයි. එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියඛියෙන් විත් කෑයේ දරථ සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තේ ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ දහන වධනෙම නම් මනා මෑ කු”යි. රජකුමරුවෙනි, මම මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළකීම්, රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි මා ගේ කුස අධිමාත්‍ර වාතයෝ සිඳිත්. රජකුමරුවෙනි, යම්ගේ දක්ෂ ගොසාතකයෙක් හෝ ගොසාතක අතුවැසියෙක් හෝ තිහිණි වූ ගෙරිකපන කැත්තෙකින් කුස කපන්නේ ද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළකු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ කුස කපත්, එතෙකුණු වත් රජකුමරුවෙනි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුඛිත නො වෙයි, එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියඛියෙන් විත් කෑයේ දරථ සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වධනෙම නම් මනා මෑ කු”යි. රජකුමරුවෙනි, මම මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු අසස්පසස් වැළකීම්. රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු අසස්පසස් වැළඹු කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. රජකුමරුවෙනි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුඹුල් මිනිසක්හු වෙන් වෙන් අත්හි ගෙන අඟුරු වළෙක තවන්නාහු ද මොනොවට තවන්නාහු ද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙනි, මුච්ඡිකුණු නැහැයෙකුණු කනිකුණු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. එතෙකුණු වත් රජකුමරුවෙනි, මා විසින් ආරභිධවියඛිය සංලීන නො වෙයි. එළැඹ සිටි සිහි මුඛිත නො වෙයි. එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියඛියෙන් විත් කෑයේ දරථ සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තේ ත් වෙයි.

තවද රජකුමරුවෙනි, දේවතාවෝ දක මට මෙසේ කීහ : “ශ්‍රමණ ගොතම කලුරිය කළහ”යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : “ශ්‍රමණ ගොතමයෝ කලුරිය නො කළහ, එතෙකුණු වත් කලුරිය කෙරෙහි”යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : “ශ්‍රමණ ගොතමයෝ කලුරිය නො කළහ, නො ද කලුරිය කෙරෙහි, ශ්‍රමණ ගොතමයෝ රහත්හ, රහතුන්ට තෙල මෙබඳු විහාර ඇත්තේ මෑ වේ”යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සික් වී : “මම සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට පිළිපදනෙමි (බස්නෙමි) නම් මනා මැ නු”යි. එකල්හි රජකුමරුවෙනි, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහ : “නිදුකාණෙනි, තෙපි සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට නහමක් පිළිපදුව, ඉදින් නිදුකාණෙනි, තෙපි සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට බස්නහු නම් ඇපි තොපගේ රෝමකුපයෙන් දිවාඔපස් ඇතුළු කරමහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නහු යැ”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සික් වී : “මම වනාහි සච්ඡකාරයෙන් නො වැළඳීම පිළින කරන්නෙමි, මෙ දෙවියෝ ත් මා ගේ රොමකුපයෙන් දිවා ඔපස් බහාලන්නාහ, එයිනුදු මම යැපෙමි නම් ඒ මා ගේ මාෂා වේ” ය යි. රජකුමරුවෙනි, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතික්ෂේප කෙරෙමි, ‘කම් නැතැ’යි කියමි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සික් වී : “මම මුංයුෂ වෙවයි කොල්ලුයුෂ වෙවයි කඩල යුෂ වෙවයි මැයුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ නු”යි. රජකුමරුවෙනි, ඒ මම මුං යුෂ වෙවයි කොල්ලු යුෂ වෙවයි කඩල යුෂ වෙවයි මැයුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගනිමි. රජකුමරුවෙනි, මුංයුෂ වෙවයි කොල්ලු යුෂ වෙවයි කඩල යුෂ වෙවයි මැ යුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කෘශත්වයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල් පුරුක් හෝ කළු වැල් පුරුක් යමසේ ද එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිග්‍රහණයට ගයෝ එබඳු වෙති. ඔටුපිය යමසේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදනමාසය එබඳු වෙයි. කුරුදුවැළ යමසේ (උස්මිටි) වෙ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකටුව (වංශස්ථිය) එසෙයින් මැ උස්මිටි වෙයි. යමසේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකු ගොනාස්සු එලුණාහු ඇත මැත එලුණාහු වෙත් ද ,එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළඇට එලුණාහු ඇත මැත එලුණාහු වෙත්. යමසේ නම් ගැඹුරු දියවළෙකු දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අක්ෂිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙත්. යමසේ නම් තිත්තලඛුපලයක් තරුණ කල්හි සිඳුනා ලද්දේ වා-අවුයෙන් මලාන වැ හැකුළුණේ වෙ ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ හිසසිව් මලාන වැ හැකුළුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙනි, ඒ මම “කුසැසිව් පරාමභී කෙරෙමි”යි පිටකටුව මැ (උදරසිව් හා සමග) ගනිමි. ‘පිටකටුව පිරිමසමි’යි උදරසිව් මැ (පිටකටුව හා සමග) ගනිමි. රජකුමරුවෙනි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මැ මා ගේ උදරසිව් පිටකටුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙනි, මම එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මල කීස හෝ මු කීස හෝ කෙරෙමි’යි එහි මැ මුහුණින් වැටෙමි. රජකුමරුවෙනි, මම මෙ මැ කය අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි. රජකුමරුවෙනි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදිනා මාගේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහෙති. තවද රජකුමරුවෙනි, මිනිස්සු මා දක මෙසේ කීහ : “ග්‍රමණ ගොතම කළුපැහැ ඇතියහ”යි. ඇතැම් මිනිස්සු මෙසේ කීහ : ‘ග්‍රමණගොතමයෝ කළුපැහැ නො වෙති. ග්‍රමණ ගොතම සම්චන්හ”යි. සමහර මිනිස්සු මෙසේ කීහ : “ග්‍රමණ ගොතමයෝ කළුපැහැ නො වෙති, නො ද සම්චන්හ, ග්‍රමණ ගොතම මහුරුපැහැ ඇතියහ”යි. රජකුමරුවෙනි, මා ගේ පරිභ්‍රද්ධ වූ පයඛිච්චක වූ සිව්පැහැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් එතෙක් නටුයේ වෙයි.

තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර එතදහොසි : “යෙ ඛො කෙච්ඡි අතීන මඤ්ඤානං සමණො වා මුඛමණො වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තීප්පා¹ කට්ඨකා වේදනා වේදිසිංසු, එතාවපරමං නසිනො භියොසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා මුඛමණො වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තීප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදිසිංසනති, එතාවපරමං නසිනො භියොසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි එතරහි සමණො වා මුඛමණො වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තීප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදිසනති, එතාව පරමං නසිනො භියොසා. න ඛො පනා’හං ඉමාං කට්ඨකාං දුක්ඛකාරකාරිකාං අභිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්ස- ධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. සියා නුඛො අඤ්ඤා මග්ගො බොධායා’ති?

තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර, එතදහොසි : “අභිජානාමි, ඛො පනා’හං පිතු සකකස්ස කම්මනෙත සීතාය ජලවුච්ඡායාය නිසිනො: විච්චේචච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිහිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරිතා. සියා නු ඛො එසො මග්ගො බොධායා’ති? තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර, සනානුසාරී විඤ්ඤාණං අහොසි : “එසො’ව මග්ගො බොධායා’ති. තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර, එතදහොසි : “කීනනු ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤත්තෙ’ව කාමෙහි අඤ්ඤත්ත අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති. තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර, එතදහොසි : “න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤත්තෙ’ව කාමෙහි අඤ්ඤත්ත අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති.

තස්ස මග්ගං රුජක්ඛාර, එතදහොසි : “න ඛො තං සුඛරං සුඛං අභිගනතුං එචං අභිමතකකසීමානං පතතකායෙන. යනනුනාහං ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනක්ඛමාසනති. යො ඛො අහං රුජක්ඛාර, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙසිං ඔදනක්ඛමාසං තෙන ඛො පන මං රුජක්ඛාර, සමයෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු පච්චුපච්චිතා හොනති : “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අභිගමිස්සති තං නො ආරො- වේස්සති”ති. යතො ඛො අහං රුජක්ඛාර, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙසිං ඔදනක්ඛමාසං. අඵ මෙ තෙ පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු තිබ්බිජ්ජ පකකමිංසු “බාහුලිකො² සමණො ගොතමො පටිච්චන්තනො ආවතො බාහුලායා”ති.

සො ඛො අහං රුජක්ඛාර, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙත්ථා බලං ගහෙත්ථා විච්චේචච කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. විතකකවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුඛානං -පෙ- තතියං කුඛානං -පෙ- චතුත්ථං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. යො එචං සමාගිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි, සෙය්‍යපීදං³ එකමපි ජාතියං, ඤො’පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ රුජක්ඛාර, රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපතතා, තමො විහතො, ආලොකො උපතතො, යථා තං අපමනස්ස ආනාපිනො පතිතතස්ස විහරතො.

1. තිබ්බා - මජ්ඣං. 2. බාහුලිකො - මජ්ඣං, සා. 3. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූඛවේදනා වින්දනු නම්, (ඒ වේදනාව) මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගත කාලයෙහිද යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූඛවේදනා විදින්නාහු නම්, මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මේ කල්හිද යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූඛවේදනා විදින්නා මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළිත් මේ කටුක වූ දුෂ්කර ක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතීභාවයට සමච්ඡි ඥානදර්ශනවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බෝධයට අනෙක් මාර්ගයක් ඇද්ද’යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම වනාහි පිතෘශාකායන්ගේ කමත්ති සිහිල් දඹසෙවණෙහි හුන්නොම් කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ විතක් සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාස කෙළෙම් දැනිම් මැ යැ, තෙල සම්බෝධයට මාරි වන්නේ ද? යි. රජකුමරුවෙනි, මට සතානුසාරි (සිහිය අනුව යන) විඤ්ඤාන පහළ විය : තෙල මැ සම්බෝධයට මාරි වේ යැ”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “කීමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමිද”යි. රජ කුමරුවෙනි, ඒ මට තෙල සිත් වී : “කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මැ”යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මෙසේ අධිමාත්‍ර කෘශභාවයට ගිය කයින් ඒ සුඛය ලබන්නට සුකර නො වෙයි. මම ඔදනකුල්මාෂ සඛිඛාත ඔළාරික අභර වළඳුන්-නොම් නම් මනා මැ නු”යි. රජකුමරුවෙනි, මම භක්තකුල්මාෂ සඛිඛාත ඔළාරික අභර වැළඳුයෙමි. රජකුමරුවෙනි, එසමයෙහි පස්වග මහණහු ‘මහණ ගොයුම්හු යම් දහමක් අධිගම කෙරෙත් ද එ දහම අපට පවසති’යි මට උවටැත් කළාහු වෙති. රජකුමරු-වෙනි, යම් දිනෙකැ මම භක්තකුල්මාෂ සඛිඛාත ඔළාරික අභර වැළඳුයෙමි ද එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කලකිරි තික්ම ගියහ. “මහණ ගොයුම්හු බාහුලිකයහ; ප්‍රධනින් ගිළිහුණහ, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වැටුණහ”යි කියා යි.

රජකුමරුවෙනි, මම ඔළාරික අභර වළඳා කායබලය ගෙන කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා විසිමි. විතක්චිචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ධ්‍යානය උපයා ගෙන විසිමි. මම මෙසේ සමාහිත විත්තය පරිඥදධ වැ පයථිවදන වැ අනඛගණ වැ විගතෝපක්චේය වැ මාද්දුත වැ කම්ණා වැ ස්ථිත වැ නිශ්චලප්‍රාප්ත වැ සිටි කල්හි ඒ සිත පුච්චිතිවාසානුස්මානිඤ්ඤාන පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතීයකුදු දෙජාතීයකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙය අනෙකප්‍රකාර පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරෙමි. රජකුමරුවෙනි, මා විසින් ධය පළමු යමිහි මේ පළමු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විහත විය විද්‍යා උපන, තමස විහත විය, ආලෝකය උපන, අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ කායච්චිත නිරපෙක්ෂක වැ වසන්නක්භට යමිසේ වේ ද එසෙයිනි,

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පකෙත සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිඛෙඛන චකචුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙත පඤ්ඤාමි, චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පඤ්ඤෙ සුවඤ්ඤෙ දුඛඤ්ඤෙ සුගතෙ දුගතෙ යථා කම්මිපගෙ සතෙත පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මෙ රුජ්ජුමාර, රතනීයා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, නමො විගතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්තස්ස ආනාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පකෙත ආසවානං ඛෙඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං සො ‘ඉදං දුක්ඛ’නති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. -පෙ- ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. ‘ඉමෙ ආසවා’ති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- ‘අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. නස්ස මෙ ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ, භවාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ, අවිජ්ජාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතස්මිං ඤ්ඤාණං අගොසි. ධීණා ජාති චුසිතං බුහමචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තනායා’ති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ රුජ්ජුමාර, රතනීයා පච්ඡිමෙ යාමෙ තනියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, නමො විගතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්තස්ස ආනාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

නස්ස මස්සං රුජ්ජුමාර, ඵනදගොසි : “අධිගතො ඛො මුතායං ඛමෙමා ගමනිරො දුද්දසො දුරභුඛොධො සතොතා පඤ්ඤො අනක්ඛා-චචරො නිපුණො පඤ්ඤිතවෙදනීයො, ආලයරාමා ඛො පනා’යං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුද්දිතා, ආලයරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුද්දිතාය දුද්දසං ඉදං ධානං යදිදං ඉදප්පච්චයනා පටිච්චසමුප්පාදො, ඉදමපි ඛො ධානං දුද්දසං යදිදං සඛඛසංඛාරසමථො සඛ්ඛුපඬිපටීතිස්සගො නණ්ඤකඛයො විරාගො නිරොධො නිඛඛානං. අභඤ්ඤා’ව ඛො පන ඛමිමං දෙසෙය්‍යං පරෙ ව මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කිලමථො, සා මමස්ස විහෙසා”ති. අපිසු මං රුජ්ජුමාර, ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිගාසු පුඛෙඛ අසුත්තපුඛො.

“කිච්ඡන මෙ අධිගතං හලං දති පකාසිතුං
 රාගදොසපරෙතෙහි නා’යං ඛමෙමා සුසම්මුඛො
 පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමනිරං දුද්දසං අණ්ණං
 රාගරතතා න දක්ඛිනති තමොක්ඛකෙන ආචචා” ති

ඉතිහ මෙ රුජ්ජුමාර, පටිසංචිකඛතො අපොපාසුක්ඛතාය විතතං නමති නො ඛමිමදෙසනාය.

---

1. ගාථායො - මජ්ඣං.
 2. දුක්ඛනති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 3. තමොඛකෙන ආචුචා - මජ්ඣං, තමොක්ඛකෙන ආචුතා - ස්‍යා.

මම මෙසේ පරිඥදධ, පයඛ්වදන, අනඛගණ, විගතෝපක්ලේශ, මාදුහත, කම්කම, ස්ථිත නිශ්චලප්‍රාප්ත සමාධිගත චිත්තය ඇති වත් මැ එ සිත සත්ත්වයන් ගේ චුතුපපාත ඤාණය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍යා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුච්ණ් සුගත දුගීත සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි ගිය සතුන් දන්මි . . . රජකුමරුවෙනි, මා විසින් රැය මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත විය, අවිද්‍යා විහත විය, විද්‍යා උපත, තමස විහත විය, ආලෝකය උපත. අප්‍රමන්ත වැ ආකාපන වියඛ් ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්භට යමිසේ වෙ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම සමාධිගත සිත පිරිසුදු වැ ප්‍රභාසවර වැ නිරඛගණ වැ පහ වූ උපක්ලේශ ඇති වැ මොළොක් වැ කම්භි වැ ස්ථිත වැ නිසල බවට පැමිණ සිටි කල්හි ආප්‍රවක්ෂයඤාණය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි. මම 'මෙ දුක යැ'යි යථාභුතය දක්මි . . . 'මේ දුඛනිරෝධ භාමීනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යථාභුතය දක්මි. 'මොහු ආප්‍රවයභ'යි යථාභුතය දක්මි . . . 'මේ ආප්‍රවනිරෝධභාමීනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යථාභුතය දක්මි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා මා ගේ සිත කාමාප්‍රවයෙහුදු මිදිණි. සිත භවාප්‍රවයෙහුදු මිදිණි. සිත අවිද්‍යාප්‍රවයෙහුදු මිදිණි. මිදුත් මැ 'මිදිණැ'යි නුවණ විය. ජාති ක්ෂිණ විය. බබ්බරවස් වැසිණ, කරණි කරන ලදි. මේ රහත් බවට කටයුතු අත් කියෙක් නැතැ'යි දනිමි. රජකුමරුවෙනි, මා විසින් රැය පැසුරු යමැ මේ තෙවන විද්‍යා අධිගත වූ යැ. අවිද්‍යා විහත වූ යැ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය උපත. නො පමා වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්භට යමිසේ වෙ ද එසෙයිනි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මා විසින් ගැඹුරු වූ එයින් මැ දුර්දඹ වූ දුකින් අවබෝධ කළයුතු වූ භාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තක්ඛාවචර නො වූ සියුම් වූ පණ්ඩිතයන් විසින් දතයුතු වූ මේ වතුස්සතා ධර්මය අවබෝධ කරන ලදි. මේ සත්ත්වාබ්‍ය ප්‍රජාව (අණ්ඩගත තෘෂ්ණාවිචරිත සඵබ්‍යාත) ආලයෙන් රමණය කෙරෙති, ආලයෙහි ඇලුණහ, ආලයෙහි ප්‍රමුදිතයහ. ආලයෙන් රමණය කරන ආලයෙහි ඇලුණු ආලයෙහි ප්‍රමුදිත ප්‍රජාව විසින් මෙ කරුණ නො දක්ක හැකි යැ : යම් ඉදම්ප්‍රතායතාප්‍රතිතාසමුපාදයෙක් ඇද්ද එය යි. තෙල කරුණ ද නො දක්ක හැකි යැ : යම් සඵසංස්කාරයන් සංභිදුවන සියලු උපධි තෙරන සියලු තෘෂ්ණා ක්ෂය කරන සියලු ක්ලේශරාගයෙන් මිදි සිටින හැම දුක් නිරුද්ධ කරන සැහැවී ඇති නිවනෙක් ඇද්ද එය යි. මම ද දඹ මි දෙසම් නම් පරහු එ දඹ නො දන භන්තාහු නම් ඒ මට කාය ක්ලමච්චු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙ? යැ කියා යි. තවද රජකුමරුවෙනි, මට පුනපුනා අසිරියට කරුණු වූ පෙර නො ඇසුරු මේ භාටාවෝ වැටහුණහ :

"මා විසින් දුකසේ අධිගත වතුස්සතා ධර්මය දන් පවසනුවට කම් නැත. රාදෙස් දෙකින් පහළවුන් විසින් මේ සිව්සස් දඹ මොනොවට අවබෝධ නො කළ හැක්ක. නිත්‍යාදීන්ට පිළිලොම් මහ යන සියුම් ගැඹුරු නො දක්ක හෙන අණුතර වූ මෙ දඹ මොහදුරුකදින් ආවාත වූ කාමරාගාදීන් රක්ත ජනායෝ නො දක්නාහ"යි.

රජකුමරුවෙනි, මෙසේ සලකන මා ගේ සිත නිරිභ බවට නැමෙයි, දඹ මි දෙසනුවට නො නැමෙයි.

අඵ බො රාජකුමාර, බ්‍රහ්මුනො සහමපතියා මම වේතසා වේතො- පරිචිතකකමඤ්ඤාද එතදභොසි. “නස්සති වත භො ලොකො, විනස්සති වත භො ලොකො, යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුද්ධියා අපොසස්සකකතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනායා”ති. අඵ බො රාජකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති සෙය්‍යථා’පි නාම බලවා, පුරිසො සමම්ඤ්ජනං¹ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය², එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්භිතො මම පුරතො පාතුරභොසි. අඵ බො රාජකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උත්තරුසඛහං කරිත්වා යෙනා’හං තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා මං එතදවොච: දෙසෙතු භනෙන භගවා ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං, සනති සත්තා අපරජ්ජකච්ඡාතිකා අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති. හවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදමවොච රාජකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වත්වා අථාපරං එතදවොච:

“පාතුරභොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙහි විනතිතො අවාපුරෙතං³ අමනස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධිං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිට්ඨිතො
 යථා’පි පසෙස ජනතං සමන්තතො
 තදුපමං ධම්මමයං සුමෙධ
 පාසාදමාරායා සමන්තචකුට්ඨ
 සොකාවතිණණං⁴ ජනතමපෙතසොකො
 අවේකඛස්ස ජාතිජරුභිභුතං

උචෙය්‍යති වීර විජ්ජනසඛහාම
 සත්ථවාහ අනණං විචර ලොකෙ
 දෙසස්සු⁵ භගවා ධම්මං
 අඤ්ඤාතාරො හවිස්සනති”ති.

අඵ බවාහං රාජකුමාර, බ්‍රහ්මුනො ච අජේඛසනං විදිත්වා සතෙතසු ච කාරුඤ්ඤාදං පච්චිව බුද්ධචකුට්ඨනා ලොකං ඕලොකෙසිං. අද්දසං බො අහං රාජකුමාර, බුද්ධචකුට්ඨනා ලොකං වොලොකෙතොතො සතෙත අපරජ්ජකෙඛ මහාරජ්ජකෙඛ තිකඛිඤ්ඤියෙ මුදිඤ්ඤියෙ ස්වාකාරෙ සුච්ඤ්ඤාපයෙ⁷ අපොකවෙච පරලොකචජ්ජහදස්සාවිනො⁸ විහරතෙන. සෙය්‍යථා’පි නාම උපලිනිතං වා පදුමිනිතං වා පුණ්ඨිරිකිනිතං වා අපොකච්චාති උපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඨිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතතාති අනොති නිමුග්ගපොසිනී⁹ අපොකච්චාති උපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඨිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං සීතාති. අපොකච්චාති උපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඨිරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අවුග්ගමම තිට්ඨනති අනුපලිතතාති උදකෙන, එවමෙව බො අහං

---

1. සමම්ඤ්ජනං - මජ්ඣං.	2. සමම්ඤ්ජෙය්‍ය - මජ්ඣං.
3. අවාපුරෙතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.	4. සොකාවතිණණං - ස්‍යා.
5. අණණ - මජ්ඣං.	6. දෙසෙතු - ස්‍යා.
7. ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුච්ඤ්ඤාපයෙ දුච්ඤ්ඤාපයෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.	8. පොසිතාති - ස්‍යා.
8. භගදස්සාවිනො - ස්‍යා.	

එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී මහබමුණට ඔහු සිතින් මා ගේ වික්තපරිච්ඡේදය දැන තෙල සිත් පහළ වී : “හවත්නි, ලෝකය නස්තේ මැ යැ හවත්නි, ලෝකය වෙසෙසින් නස්තේ මැ යැ. යම් ලොවෙකැ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ තරුණයන් වහන්සේ ගේ සිත නිරිභ බවට නැමේ ද, දහම් දෙසනුවට නො නැමේ ද, එහෙයින්”යි. එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බමුණට යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් වක්කළ අත් දිගු කරන්නේ වේ ද, දිගු කළ අත් හෝ වක් කරන්නේ වේ ද, එ පරිදි මැ බමුණෙහි අතුරුදහන් කොට මා හවුයෙහි පහළ වී. එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බමුණට උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත ඇදීලී බැඳ මට තෙල බස් කී : “වහන්ස, හගවත්හු දහම් දෙසත්වා, සුගතයෝ දහම් දෙසත්වා, අල්පරජස්ස සැහැවී ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසන බැවින් පිරිහෙති. දහම් දැන හෙත්තාහු ඇතැ”යි. රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බමුණ මෙ බස් කී. මෙ බස් කියා වැළී තෙල අත් ගසකුදු කී යැ :

“පෙර මගධ දනව්වැසියන් කෙරෙහි සමල භවිශාස්තෘන් සිතු අඟුද්ධ වූ මුඛසාද්ධිමයෙක් පහළ වී. එහෙයින් අමාතද්වාර වූ තෙල ආයුච්චාභිය විවර කළ මැනුව. විමල සමාක් සම්බුද්ධයන් විසින් නුවණින් අවබෝධ කළ වතුස්සතාධම්මය අසත්වා.

ශෛලමය එකසන පච්ඡේදයෙක්හි සිවියෙක් යච්චාස්ථිත වූයේ මැ පව්ව වටා සිටි ජනතාව යම්සේ දක්නේ වේ ද, ප්‍රශස්තබුද්ධි ඇති සමතැස් මුනිඳුනි, ශෛලපච්ඡේදයට වූ ධම්මසම්මාන ප්‍රාසාදයට නැඟී විගතයොක වූ මොබ ගොකාවතීණී වූ ජාතිජරාහිභූත වූත් ජනතාව බලන සේක්වා.

මහාවීරයාණෙනි, දුනු මාරසඬ්ඛාම ඇතියාණෙනි, සාර්වාභකයාණෙනි, කාමච්ඡද්ධි සෘණ රහිතයාණෙනි, නැඟී සිටිනු මැනුව, ලෝකයෙහි සැරිසරනු මැනුව, හගවත් ගොස්මගොකුව, දහම් දෙසන සේක්වා; දහම් දැනගන්නාහු ඇතැ”යි.

ඉක්බිති රජකුමරුවෙහි, මම මහබමුණ ගේ අධ්‍යාපනය පිළිගෙන සතුන් කෙරෙහිදු කරුණාව පිණිස බුදු ඇසින් ලොව බැලූයෙමි. රජකුමරුවෙහි, මම බුදු ඇසින් ලොව බලනුයෙමි අල්ප වූ රාගාදී රජස් ඇති මහත් වූ රාගාදී රජස් ඇති තියුණු වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉඳුරන් ඇති මඤ්ච වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉඳුරන් ඇති සුඤ්ඤ වූ ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇති සුවසේ අවබෝධ කරවාලිය හෙන පරලොව හා වරද හය විසින් දක්නාසුලු වැ වසන කිසි සත්ත්ව කෙනකුත් දිවිමි. යම් පරිදි උපුල් වෙනෙහි වෙවයි පියුම් වෙනෙහි වෙවයි හෙළපියුම් වෙනෙහි වෙවයි ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ දියෙන් නො නැංගාහු දිය තුළ ගැලී පුස්තාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ සමෝදක වැ සිවියාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ දියතෙලෙන් පැන නැඟී දියෙන් අනුපලිඡ්ඡ වැ සිවිතාහු ඇද්ද, එ පරිදි මැ රජකුමරුවෙහි,

රුජ්කුමාර, බුද්ධිවකුචුනා ලොකං වොලොකෙනො අද්දසං සතො අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ තිකඛිඤ්ඤියෙ ඉදිඤ්ඤියෙ ඥානාචො සුචිඤ්ඤපයෙ අයොකචෙච්ච පරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනො විහරන්තො, අථ බවාහං රුජ්කුමාර, බුභමාහං සහමපතිං ගාථාය පච්චහාසිං :

“අපාරාතො තෙසං අමනස්ස ආරු
යෙ සොතචනො පඤ්ඤානඤ්ඤ සඤ්ඤා
විහිංසකඤ්ඤා පඤ්ඤා න හාසිං
ධම්මං පනෙතං මනුජේසු බුභෙම”ති.

අථ බො රුජ්කුමාර, බුභමා සහමපති “කතාවකාසො බොච්චි හභවතා ධම්මදෙසනායා” ති මං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතා තජෙච්චන්තරධාසි.

තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “කස්ස ඤු බො අහං පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉම් ධම්මං ඛිප්පමෙච ආජාතිස්සති”ති. තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “අයං බො ආලාඤෙ කාලාමො පණ්ඨිතො ඛාතො මෙධාවි දීභරතං අපාරජකචජාතිකො, යනුනාහං ආලාරස්ස කාලාමස්ස පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉම් ධම්මං ඛිප්පමෙච ආජාතිස්සති”ති. අථ බො මං රුජ්කුමාර, දෙවතා උපසඛකමිතො එතදවොච : “සත්තාහකාලකතො¹ හතො, ආලාඤෙ කාලාමො”ති ඤ්ඤාඤ්ඤ පන මෙ දස්සනං උදපාදි : “සත්තාහකාලකතො ආලාඤෙ කාලාමො”ති. තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “මහා-ජාතියො බො ආලාචො කාලාමො, සචෙ හි සො ඉම් ධම්මං සුඤ්ඤෙය්‍ය, ඛිප්පමෙච ආජාතෙය්‍යා”ති.

තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “කස්ස ඤු බො අහං පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉම් ධම්මං ඛිප්පමෙච ආජාතිස්සති”ති. තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “අයං බො උද්දකො² රාමපුත්තො පණ්ඨිතො ඛාතො මෙධාවි දීභරතං අපාරජකචජාතිකො යනුනාහං උද්දකස්ස රාමපුත්තස්ස පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉම් ධම්මං ඛිප්පමෙච ආජාතිස්සති”ති. අථ බො මං රුජ්කුමාර දෙවතා උපසඛකමිතො එතදවොච : “අභිදෙසකාලකතො¹ හතො උද්දකො රාමපුත්තො”ති. ඤ්ඤාඤ්ඤ පන මෙ දස්සනං උදපාදි : “අභිදෙසකාලකතො උද්දකො රාමපුත්තො”ති. තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර එතදභොසි : “මහාජාතියො බො උද්දකො රාමපුත්තො, සචෙ හි සො ඉම් ධම්මං සුඤ්ඤෙය්‍ය, ඛිප්පමෙච ආජාතෙය්‍යා”ති.

තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “කස්ස ඤු බො අහං පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉම් ධම්මං ඛිප්පමෙච ආජාතිස්සති”ති තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “බහුකාරො බො මෙ පඤ්චවග්ගියා හිකුඤ්ඤියෙ මං පඛානපභිතතං උපට්ඨිහිංසු යනුනාහං පඤ්චවග්ගියාහං හිකුඤ්ඤිතං පථම් ධම්මං දෙසෙය්‍ය”න්ති. තස්ස මස්සං රුජ්කුමාර, එතදභොසි : “කහනු බො එතරහි පඤ්චවග්ගියා හිකුඤ්ඤි විහරන්ති”ති. අද්දසං බො අහං රුජ්කුමාර, දිබ්බෙන චකුචුනා විසුඤ්ඤෙන අභිකකන්ත මානුසකෙන පඤ්චවග්ගියෙ හිකුඤ්ඤි බාරාණසියං විහරන්තො ඉසිපතනෙ මිභද්දෙ. අථ බවාහං රුජ්කුමාර, උරාවෙලායං යථාභිරන්තං විහරිතො යෙන බාරණසී තෙන වාරිකං පකකාමිං. අද්දසං බො මං රුජ්කුමාර,

1. කාලාකතො - මජ්ඣං. 2. උදකො - මජ්ඣං.

මම බුදුසිත් ලොව බලනුයෙමි අල්පරජස්ස වූත් මහාරජස්ස වූත් ජිකේසන්ද්‍රිය වූත් මෘදුවන්ද්‍රිය වූත් ස්වාකාර වූත් සුවිඤ්චය වූත් පරලොක හා වද්‍රය හය විසින් දක්නාසුලු වැ වසනා වූත් කිසි සත්ත්ව කෙනෙකුත් දිවිමි. ඉක්බිති රජකුමරුවෙනි, මම සහම්පති බබ්භට ගරායෙන් පිළිවදන් විසින් කීම් :

“බ්‍රහ්මයෙනි, ඒ අල්පරජස්සාදි සත්ත්වයනට අමාතද්වාර වූ ආයාච්චාචයෝ විවෘතයහ, යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු සැදහැ වූදත්වා කායවාක් ක්ලමච්ච සංඤ ඇති වැ සියුම් වූත් තෙල උකුම් දහම් මිනිසුන් කෙරෙහි නො කීම්’යි.

ඉක්බිති රජකුමරුවෙනි, සහම්පති මහබ්බ ‘හගවත්සු විසින් ධම්මදෙශනා පිණිස කළ අවකාශ ඇතියෙමි වෙමි’යි මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි මැ අතුරුදහන් කෙළේ’යි.

රජකුමරුවෙනි; මට තෙල සිත් වී : “කවරක්භට මම පළවූ වැ දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම් වෙලෙවි වැ දනගන්තේ ද?”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : මේ ආළාර කාලාම තවුස් පණ්ඩිත යැ, වාක්ත යැ, නුවණැත්තේ යැ, දිගුකලක් අල්පරජස්ස සැහැවී ඇතියේ යි. මම ආළාරකලම්භට පළවූ වැ දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනැව, හෙ දහම් වෙලෙවි වැ දනගන්තේ යැ”යි. එසඳ රජකුමරුවෙනි, දෙවියෙක් මා කරා එළැඹ තෙල බස් කී : “වහන්ස, ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි. මට වැළිත් “ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි ඤානදම්නිය ද උපත. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “ආළාරකාලාම මහත් භානි ඇතියේ යැ, ඉදින් හේ මෙ දහම් අසා නම් වහා මැ දනගන්තේ යැ”යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම පළවූ මැ කවරක්භට දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම් වහා මැ දනගන්තේ වෙ දැ”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “රාමච්චු වූ උද්දක තවුස් පාණ්ඩිතායෙන් සමන්වාගත යැ, වාක්තභාවයෙන් සමන්වාගත යැ, සරානොත්පත්තික ප්‍රඤයෙන් සමන්වාගත යැ, නිෂ්ක්ලේශප්‍රකාර ඇත්තේ යැ, මම රාමච්චු උද්දක තවුස්භට පළවූ කොට දහම් දෙසම් නම් මැනැව. හේ මෙ දහම් වහා මැ දනගන්තේ යැ”යි. රජකුමරුවෙනි, එසඳ මා කරා දෙවියෙක් පැමිණ තෙල කී : වහන්ස, උද්දකරාමච්චු තවුස් අධිරාත්‍රියෙහි කලුරිය කළැ”යි. මට ද සච්ඤාඤානිය පහළ විය : “උද්දකරාමච්චු තවුස් මැද්දිය කලුරිය කළැ”යි කියා යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “උද්දක රාමච්චු තවුස් මහපිරිහිණක් ඇතියෙක, ඉදින් හේ මෙ දහම් අසා නම් වහා මැ දනගන්තේ යැ”යි,

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම කවරක්භට පළවූ කොට දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම් වහා මැ දනගන්තේ ද”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “ප්‍රධන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති මට උවැටන් කළ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇතියහ, මම පස්වග මහණනට පළවූ කොට දහම් දෙසම් නම් මනා මැ නු”යි ,රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “පස්වග මහණහු මෙ සඳ කොහි වෙසෙත් ද කියා යි. රජකුමරුවෙනි, මම පිරිසුදු, මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් පස්වග මහණන් බරණැස ඉසිපතන නම් මුවළැවිහි වසනුවන් දිවිමි. රජකුමරුවෙනි, ඉක්බිති මම උරුවෙල් දනවූයෙහි කැමැතිතාක් වාස කොට බරණැස කරා වාරිකාවට නික්මිණිමි.

උපකො ආජීවකො අනතරං ච ගයං අනතරං ච බොධිං අධ්‍යානමඤ්ඤා-
පටිපන්නං. දිස්වාන මං එතදවොච: “විප්පසන්නාති බො තෙ ආච්ඡිසො
ඉඤ්ඤායාති, පරිසුඤ්ඤා ජච්චණ්ණො පරියොදානො, කංඛි නිං ආච්ඡිසො
උද්දිස්ස පබ්බජිතො, කො වා තෙ සන්ථා, කස්ස වා නිං ධම්මං රෙවෙසි”ති
එවං චුත්තො අහං රුජ්කුමාර, උපකං ආජීවකං ගාථාහි අජ්ඣභාසිං:

“සබ්බාහිභු සබ්බවිදුහමස්මී
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපලිත්තො
සබ්බඤ්ජභො නණ්ණකඛයෙ විමුත්තො
සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දිසෙය්‍යං

න මෙ ආචරියො අපී සදිසො මෙ න විජ්ජති
සදෙවකස්මී ලොකස්මී නපී මෙ පටිපුඤ්ඤො

අහං හි අරහා ලොකෙ අහං සන්ථා අනුත්තරෙ
එකොමහි සම්මාසම්බුඤ්ඤො සීතිභුතොස්මී තිබ්බුතො.

ධම්මචක්කං පවත්තොතං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං
අනිභුතස්මී¹ ලොකස්මී ආහඤ්ජං² අමනද්දුභිං”ති.

ගථා බො නිං ආච්ඡිසො පටිජානාසි අරහසි අනන්තජිනො”ති,

“මාදිසා වෙ ජිනා ගොනති යෙ පත්තා ආසවකඛයං
ජිනා මෙ පාපකා ධම්මා තස්මාහං උපකා ජිනො”ති.

එවං චුත්තො රුජ්කුමාර, උපකො ආජීවකො “සුචෙය්‍ය පාච්ඡිසො”ති
වනි: සිසං ඕකචෙපනි: උම්මඤ්ඤං ගහෙනි: පකකාමි.

අථ බ්බාහං රුජ්කුමාර, අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන
බාරුණසී ඉසිපතනං මිගදායො යෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු තෙහුපසංකමිං.
අඤ්ඤංසු බො මං රුජ්කුමාර, පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු දුරතො’ ව ආගච්ඡන්තං
දිස්වාන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසුං: “අයං බො ආච්ඡිසො සම්ඤ්ඤා
ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලිකො පධානවිබ්භතො ආච්ඡිසො බාහුලොය-
සො නෙව අභිවාදෙතබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො, නාස්ස පත්තචීවරං
පටිඤ්ඤානබ්බො, අපි ච බො ආසනං ධර්මපතබ්බං සචෙ ආකංඛිස්සති
නිසීදිස්සති”ති. ගථා ගථා බො අහං රුජ්කුමාර, උපසංකමාමි, තථා
තථා පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු නාසකම්මෙසු සකාය කතීකාය සණ්ඨාතුං
අපෙකචෙව මං පච්චුඤ්ඤානං පත්තචීවරං පටිඤ්ඤානං. අපෙකචෙව
ආසනං පඤ්ඤාපෙසුං. අපෙකචෙව පාදෙදකං උපට්ඨපෙසුං. අපි ච
බො මං නාමෙන ච ආච්ඡිසොවාදෙන ච සමුද්චරන්ති. එවං චුත්තො අහං
රුජ්කුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ හික්ඛු එතදවොච: ‘මා හික්ඛවෙ තථාගතං
නාමෙන ච ආච්ඡිසොවාදෙන ච සමුද්චරන්ති’ අරහං හික්ඛවෙ තථාගතො
සම්මාසම්බුඤ්ඤො ඕදහථ හික්ඛවෙ සොනං, අමනම්භිගතං, අහම්භුසාසාමි,
අහං ධම්මං දෙසෙමි, ගථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චීරස්සෙව
ගස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති.
තදනුත්තරං මුහම්චරියපරියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සච්ඡිකනි: උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. අනිභුතස්මී - මජ්ඣං 2. ආහඤ්ජං - ස්‍යා.
3. සමුද්චරන්ති - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙහි, උපක නම් ආච්චක ගයාව හා බොධිය හා අතර දී අදන් මහට පිළිපත් මා දිවි. දක මට තෙල කී : "ඇවැත්නි, තොප ගේ ඉඳුරෝ විප්‍රසන්නයහ. ජව්වණිය පරිඤ්ඤා යැ පයඛිච්චක යැ. ඇවැත්නි, තෙපි කවර ඥාණවක්ඛු උදෙසා පැවිදි ව? තොප ගේ ඥාණය හෝ කවර? තෙපි කවරක්ඛුගේ හෝ දහම් රුස්ව? යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කලා උපක ආච්චකහට භාරායෙන් කීම් :

"මම හැම භ්‍රෙහුමක ධර්මය මැඩගෙන සිටියෙමි, හැම වාතුර්හුමක දහම් දන්මි. හැම භ්‍රෙහුමක ධර්මයෙහි ක්ලෙශලෙපනයෙන් උපලිප්ත නො වෙමි, හැම භ්‍රෙහුමක ධර්ම හැරපියා සිටිමි. තෘෂ්ණාකෘය සඛිඛාත නිවනෙහි අරමුණු වීසින් වීච්චිකයෙමි, මෙසේ තමා වීසින් මැ හැම වාතුර්හුමකධර්ම දනගෙන අන් කවරක්ඛු නම් ගෙන ('මේ මා ආවායඛියහ' යි) උදෙසම් ද?"

(ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ලා) මට ඇදුරෙක් නම් නැත, මට සමයෙක් නම් නැත, සදෙවකලොකයෙහි මට සදාග පුද්ගලයෙක් ද නැත,

මම වනාහි ලොකයෙහි අර්භක්මි, මම අනුත්තර ඥාණයෙමි, එකලා වැ සිටි සමාක් සම්බුද්ධයෙමි, (සච්චලෙඥාග්නි නිචාපණ හෙතෙසෙන) ගීතිගුතයෙමි, (එයින් මු) නිර්වානයෙමි.

දම්සක් පවත්වනුවට කසිපුර යෙමි. අත්ඛගුත ලෝකයෙහි අමා බෙර වයන්තෙමි"යි.

ඇවැත්නි, තෙපි යම්සේ පිළින කරවූ ද, එසෙයින් අනන්තර්භවන වන්නට නිස්සෙහි"යි.

"යම් කෙනෙක් ආසුච්චයට පැමිණියාහු ද, මා බදු ඔහු එකාත්තයෙන් 'ඒන' වෙකි, මා වීසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ, එහෙයින් උපකයෙහි, මම 'ඒන' වෙමි"යි.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි උපක ආච්චක 'ඇවැත්නි, එසේත් වියැහෙකි' යි කියා හිස සලා සරස්මහක් ගෙන නික්ම ගියේ යි.

එසඳ රජකුමරුවෙහි, මම අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරා යන්නෙමි බරණැස ඉසිපතන නම් මුවලැව්හි පස්වග මහණුන් කරා එළැඹියෙමි. රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු දුර දී මැ එන මා දුටහ, දක අනොභා'නා කතිකාවක් කළහ : "ඇවැත්නි, මේ ශ්‍රමණ ගොතම ප්‍රත්‍යය බහුලායට පැමිණියේ ප්‍රධනින් පිරිහුණේ ප්‍රත්‍යය බාහුලායට පෙරුපණේ එයි. හේ අභිවාදන නො කටයුත්තේ යැ, දක හුනස්තෙන් නො නැංගයුත්තේ යැ, ඔවුන් ගේ පාසිවුරු නො පිළිගතයුත්තේ යැ, එතෙකුදු වත් අස්නක් තැබියයුත්තේ යි. ඉදින් රුස්තේ නම් හිඳුනේ යැ"යි. රජකුමරුවෙහි, යම් යම් සෙයෙකින් මම එළැඹෙමි ද, ඒ ඒ සෙයින් පස්වග මහණහු සිය කතිකායෙහි තර වැ සිටින්නට නො හැකි වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් මට පෙරගමන් කොට පාසිවුරු පිළිගත්හ. ඇතැම් කෙනෙක් අස්නක් පැනවූහ, ඇතැම් කෙනෙක් පා දෝනා දිය එළවා තැබූහ. එතෙකුදු වත් මා නම්හුදු ආවුසො වාදයෙහුදු අමතත්. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීම් : "මහණෙනි, තථාගතයන් නම්හුදු ආවුසොවාදයෙහුදු තහමක් අමතව. මහණෙනි, තථාගතයෝ රහත්හ, සමාක්සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් නමව, (මා වීසින්) අමාතය ලබන ලද, මම අනුසස්මි, මම දහම් දෙසමි, යම්සේ අනුශාසනා කරනලද නම් එසේ පිළිපදනාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරියකට කුල පුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියඛිච්චක සඛිඛාත රහත් බව මෙ අත්බැව්හි මැ තමා වීසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව"යි.

එවිං වුතෙන රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාය’පි ඛො නිං ආචුසො ගොතමි, ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං, කම්පන නිං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබහනොතා ආවට්ටො බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙස”න්ති. එවිං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පට්ඨානවිබහනොතා න ආවතොතා බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. දුතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාය’පි ඛො නිං ආචුසො ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං. කම්පන නිං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබහනොතා ආවතොතා බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙස”න්ති. දුතියමපි ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පට්ඨානවිබහනොතා න ආවතොතා බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. තතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාය’පි ඛො නිං ආචුසො ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කම්පන නිං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබහනොතා ආවතොතා බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙස”න්ති. එවිං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං : අභිජානාථ මෙ නො තුඛො භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ එචරුපං චිඛාචිතමෙත’න්ති¹ නො හෙතං හනොත න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො, න පට්ඨානවිබහනොතා න ආවතොතා බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො, ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

අසකම්භො ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපෙතුං. ඤෝපි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඔච්ඡමි තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරිතා ආහරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගියා යාපෙම. තයො’පි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඔච්ඡමි, ඤෝ භික්ඛු පිණ්ඩාය චරන්ති. යං ඤෝ භික්ඛු පිණ්ඩාය චරිතා ආහරන්ති. තෙන ඡබ්බග්ගියා යාපෙම අථ ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා එවිං ඔච්ඡියමානා එවිං අනුසාසිතමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. පහාචිතමෙතන්ති - මජ්ඣං, භාසිතමෙතන්ති - සතා.

රජකුමරුවෙනි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ : “ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි එවන් (දුෂ්කර) ඊයබාපටයෙහිදී එවන් ප්‍රතිපදයෙහිදී එවන් දුෂ්කර ක්‍රියාවෙහිදී මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයබාචකරණයට සමච්චි දෙනාදඹන විශේෂයකට නො පැමිණියාව, කිම තෙපි දන් බාහුලික වැ පදහනින් ගිලිහුණහු බාහුලයාවකී වැ මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතු ආයබාචයට සමච්චි දෙනාදඹන විශේෂයක් අධිගම කරනු ද”යි. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙනි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීමි : “මහණෙනි, තරාගතයෝ බාහුලික නො වෙති, නො ද ප්‍රධානවිග්‍රාන්තයහ, නො ද බාහුලයාවකීයහ. මහණෙනි, තරාගතයෝ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් යොමව, අමාතය අධිගත යැ, මම අනුශාසන කෙරෙමි, මම දහම දෙසමි, යටානුශිෂ්ටය එසේ පිළිපදනාහු නො බෝ කලෙකින් මැ යමකට කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ රහත් බව දාෂ්ටධර්මයෙහි මැ තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට, උපයා වාස කරව”යි. දෙවනවට ද රජකුමරුවෙනි, පස්වග මහණහු මට තෙල බස් කීහ : “ඇවැත්නි, තෙපි එවන් ඉරියවුවෙහිදී, එවන් පිළිවෙකීහුදී එවන් දුෂ්කරක්‍රියා යෙහිදී මිනිස්දහමින් මතු අරි බවට සමක් ලොවුතුරුදහමක් අධිගම නො කළහු යැ. කිම තෙපි දන් බාහුලික වැ ප්‍රධානවිග්‍රාන්ත වැ බාහුලයාවකී වැ මිනිස්දහමින් මතු අරි බවට සමක් ලොවුතුරුදහමක් අධිගම කරවු ද”යි. දෙවනවට ද රජකුමරුවෙනි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීමි : “මහණෙනි, තරාගතයෝ බාහුලික නො වෙති, නො ද ප්‍රධාන විග්‍රාන්තයහ, නො ද බාහුලයාවකීයහ. මහණෙනි, තරාගතයෝ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයහ, මහණෙනි, කන් නතු කරව, අමාතය ලබන ලද. මම අනුසස්මි. මම දහම දෙසමි, කුලපුත්‍රයෝ යම් අරහත්වයක් සදහා නොබෝ කලෙකින් මැ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණෙත් ද, මාභිබ්‍රහ්මවයබ්‍රිස කෙළවර කොට ඇති, මාභිබ්‍රහ්මවයබ්‍රිසයාගේ පයබ්‍රිසයානාය වූ ඒ අනුත්තර අරහත් ඵලය අනුශාසනා කළ යැවියෙන් පිළිපදනා තෙපි ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටදෙනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන එයට පැමිණ වාස කරව”යි. රජකුමරුවෙනි, තුන් වන වට ද පස්වග මහණහු මට තෙල කීහු : “ඇවැත්නි, තෙපි ඒ දුෂ්කර ඊයබාපටයෙහිදී ඒ දුෂ්කර ප්‍රතිපදයෙහිදී ඒ දුෂ්කර ක්‍රියාවෙහිදී මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයබාචයට සමච්චි වූ දෙනාදඹන විශේෂයක් නො ලද්දව. කිම තෙපි දන් පරිෂ්කාර බාහුලයට පිළිපත්නාහු ප්‍රධන් වැරෙන් ගිලිහුණාහු ප්‍රත්‍යය බාහුලය සදහා වටාලා වැටුණහු මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයබාචකරණයට සමච්චි දෙනාදඹන විශේෂය ලබන්නාහු ද”යි. රජකුමරුවෙනි, මෙසේ බුණු කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට තෙල කීමි : “මහණෙනි, තෙපි මෙයින් පෙර මෙබදු තෙල වාක්‍යහෙදය දන්නහු ද. (කළ සේ දන්නහු ද) ? මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ බාහුලික නො වෙති, ප්‍රධන් වැරින් ගිලිහුණාහු නො වෙති, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වටාලා වැටුණාහු නො වෙති. මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ අරහත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, මහණෙනි, කන් නතු කරව. නිවන් අවබෝධ කරන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනා තෙපි නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරහත්වයක් සදහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයබ්‍රිස පයබ්‍රිසයානාය වූ ඒ අනුත්තර අහත් ඵලය ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් මැ විශිෂ්ටදෙනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව”යි.

රජකුමරුවෙනි, මම පස්වග මහණුන් හභවන්තට හැකි වීමි, රජකුමරුවෙනි, මහණුන් දෙදෙනාකුට අවවාද කරමි. මහණහු තුන් දෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු තුන් දෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අහරක් ගෙන එක් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමහ. රජ කුමරුවෙනි, මහණුන් තුන් දෙනාකුට අවවාද කරමි. මහණහු දෙදෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු දෙදෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අහරක් ගෙන එක් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමහ. එසේ රජකුමරුවෙනි, පස්වග මහණහු මා විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්නාහු මෙසේ අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරහත්වයක් සදහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයබ්‍රිසපයබ්‍රිසයානාය වූ ඒ අනුත්තර අරහත්ඵලය ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටදෙනායෙන් දන පසක් කොට උපයා වාස කළාහු යැ”යි.

එවං චූභෙන බොධිරුජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච : ‘ක්ඛිච්චරෙන භු ඛො භනෙන, භික්ඛු තථාගතං විනායකං උභමානො යස්සන්දාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචර්කන්තා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

තෙන භි රුජකුමාර, තඤ්ඤාවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි යථා භෙ ඛමේය්‍ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, කුසලො නිං භන්දාරායො¹ අඛිකුසගයො² සිප්පති? එවං භනෙන, කුසලො අහං භන්දාරායො¹ අඛිකුසගයො² සිප්පති. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, ඉධ පුරිසො ආගචෙජ්ජය ‘බොධිරුජකුමාරො භන්දාරායො³ අඛිකුසගයො⁴ සිප්පං ජානාති. තස්සාහං සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛිස්සාමිති. සො චස්ස අස්සඤ්ඤා. යාවතකං සඤ්ඤාන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස බ්වහාබාධො, යාවතකං අප්පාබාධෙන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස සඤ්ඤා මායාචී, යාවතකං අසඤ්ඤාන අමායාචීනා පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස කුසිනො, යාවතකං ආරඤ්චිරියෙන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙය්‍ය, සො චස්ස දුප්පඤ්ඤා, යාවතකං පඤ්ඤාවතා පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපි භු සො පුරිසො තච සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛෙය්‍යාති? එකමෙකෙනපි භනෙන, අඛෙහන සම්න්තාගතො සො පුරිසො න මම් සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛෙය්‍ය. කො පන වාදෙ පඤ්චගඤ්ඤාසීති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, ඉධ පුරිසො ආගචෙජ්ජය ‘බොධිරුජකුමාරො භන්දාරායො³ අඛිකුසගයො⁴ සිප්පං ජානාති. තස්සාහං සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛිස්සාමිති. සො චස්ස සඤ්ඤා යාවතකං සඤ්ඤාන පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස අප්පාබාධො, යාවතකං අප්පාබාධෙන පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස අසඤ්ඤාන අමායාචී, යාවතකං අසඤ්ඤාන අමායාචීනා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස ආරඤ්චිරියො, යාවතකං ආරඤ්චිරියෙන පත්තබ්බං තං සම්පාපුණෙය්‍ය. සො චස්ස පඤ්ඤාවා යාවතකං පඤ්ඤාවතා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපි භු සො පුරිසො තච සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛෙය්‍යාති? එකමෙකෙනපි භනෙන, අඛෙහන සම්න්තාගතො සො පුරිසො මම් සන්තිකෙ භන්දාරායො අඛිකුසගයො සිප්පං සික්ඛෙය්‍ය කො පන වාදෙ පඤ්චගඤ්ඤාසීති.

1. භන්දාරායො - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. භන්දාරායො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. අඛිකුසගයො - ස්‍යා. 4. අඛිකුසගයො - ස්‍යා.

මෙසේ කී කල්හි බෝරජකුමර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : “වහන්ස ව්‍යායක වූ තරාගත කෙනකුන් ලබන මහණ කීපමණ කලෙකින් යම් අර්හත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයේ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද, බ්‍රහ්මචර්‍යයට ව්‍යායකය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටභද්‍රනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කරන්නේ ද?”යි.

රජකුමරුවෙනි, එහෙයින් මෙ කරුණෙහි ලා තා මැ පුළුවස්මි. යම්සේ තට රුස්නේ වෙ ද, එසේ එය පවසව. රජකුමරුවෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? තෝ හස්තයාරොහය නිමිති කොට ඇති අකුසුගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙහි? වහන්ස, එසේ යැ. මම හස්තයාරොහය නිමිති කොට සිටුනා අකුසු ගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙමි. රජකුමරුවෙනි ඒ කෙසේ හඟිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ : “බොධිරාජ කුමර හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගැනුම් ශිල්පය දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තයාරොහ වූ අකුසුගැනුම් සිප්පතර හික්මෙමි.” කියා යි. හෙ ද සැදහැ නැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, ඒ නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද බහ්වාබාධ වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වෙ ද එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද ශබ් මායාවී වෙයි. අශබ් අමායාවීහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද කුසිත වෙයි. රුකුළු වැර ඇතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද ශ්‍රේෂ්ඨාභද්‍ර වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, රජකුමරුවෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තයාරොහ වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර හික්මෙන්නේ ද”යි. වහන්ස, එක එක අභෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර නො හික්මෙන්නේ යැ. පසඳ්වාධිගයෙකින් සමන්වාගත වූයේ නම් කවර කථා යැ?

රජකුමරුවෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ; “බෝධිරාජකුමාර හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් උගන්මි”යි. හෙ ද සැදහැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද අල්පාබාධ වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ, හෙ ද අශබ් අමායාවී වෙයි, අමායාවීහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද ආරබ්ධචර්‍යය වෙයි, ආරබ්ධචර්‍යය විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ හෙ ද පැනැතී වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වෙ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. රජකුමරුවෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්න්නේ වෙ ද?යි. වහන්ස, එක එක අභෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්න්නේ යැ. පසභෙකිති සුක්ත වූයේ නම් කවර වාදයෙක් ද?

එව මෙව බො රාජකුමාර, පඤ්චමානි පට්ඨානිභවන්ති. කතමානි පඤ්ච? ඉධ රුජකුමාර, භික්ඛු සඤ්ඤා භොතී, සඤ්ඤානි නථාගතස්ස බොධිං ‘ඉතීපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පනො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. අප්පාඛාධො හොති අප්පානඛෙකා සම්චේපාකීනියා ගභණීයා සමන්තාගතො නාතිසීනාය නාච්චුණ්හාය මජ්ඣිමාය පට්ඨානකම්මාය. අසඬො හොති අමායාපී යථාභුතං අත්තානං ආවිකත්තා¹ සන්ථරි වා, විඤ්ඤුසු වා සමුගමවාරීසු. ආරභවිට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය² ථාමවා දලහ-පරකකමො අනිකඛිතඤ්ඤරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤවා හොති උදයන්තාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සම්මාදුක්ඛකම්මායමිනියා ඉමානි බො රුජකුමාර, පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති. ඉමෙහි බො රුජකුමාර, පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු නථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චම්මෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරීකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්තචස්සානී.

තිට්ඨන්තු³ රුජකුමාර, සත්තචස්සානී. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ වස්සානී -පෙ- පඤ්ච වස්සානී -පෙ- චත්තාරි වස්සානී -පෙ- තීණී වස්සානී -පෙ- දො වස්සානී -පෙ- එකං වස්සං. තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, එකං වස්සං. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය සත්තමාසානී. තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, සත්ත මාසානී ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ මාසානී -පෙ- පඤ්ච මාසානී -පෙ- චත්තාරි මාසානී -පෙ- තීණී මාසානී -පෙ- දො මාසානී -පෙ- එකං මාසං -පෙ- අභිමාසං.

තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, අභිමාසො. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු නථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චම්මෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරීකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්ත රතතිජ්ඣවානී.

තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, සත්ත රතතිජ්ඣවානී. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානිභවන්ති සමන්තාගතො භික්ඛු නථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චම්මෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරීකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය ඡ රතතිජ්ඣවානී: -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣවානී-පෙ-චත්තාරි රතතිජ්ඣවානී-පෙ-තීණී රතතිජ්ඣවානී-පෙ-දො රතතිජ්ඣවානී-පෙ-එකං රතතිජ්ඣවං.

1. ආවිකතා - සිමු, PTS.
2. උපසම්පදය - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.
3. තිට්ඨන්තු - PTS.

එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර ඇති මහණහට අධග පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : රජකුමරුවෙහි, මෙ සස්තෙහි මහණ සැහැදැති වෙයි. තරාගතයන් වහන්සේගේ මාභිඤ්ඤා හදහයි : “ඒ භාග්‍යවත්තූ මෙ කරුණිකුණු අර්භත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයහ, (අජට) විද්‍යා (පසළොස්)වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයහ, සුඤ්ඤාගති ඇතියහ, ලොක දකුචහ, අනුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථිහ, දෙවිච්චිස්තනට ශාස්තාහ, සිව්සස් අවබොධ කළහ. භාග්‍යවත්ත”යි. නිදුක් අරොග වෙයි, ඉතා සිහිල් නො වූ ඉතා උණු නො වූ මධ්‍යස්ථ වූ ප්‍රධන් වැරට සමථි වූ සම වැ පැසෙන කම්පනෙපො ධාතුයෙන් සමන්වාගත වෙති. යරාභත ආත්මය ඉදුන් කෙරෙහි හෝ විඤ සමුම්සරුන් කෙරෙහි හෝ පහළ කරන අගය අමායාවී වෙයි. අකුලලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලලධර්මයන් ගේ උත්පාදය පිණිස රුකුළු වැර ඇති වෙයි. කුසල් දහමිහි නො හළ ධුර ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ ශක්ති ඇතියේ වෙයි. උදයව්‍යාය පිරිසිදුනට සමත් පිරිසුදු ලොහස්කන්ධාදීන් බිඳුනට සමත් මොනොවට දුබ්බස්ස කරා යන නුවණින් නුවණැති වෙයි. රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර වඩන මහණහු ගේ මේ පඤ්චාධගයෝ වෙති. රජ කුමරුවෙහි, මේ පඤ්චප්‍රකාර පධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනායක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලබමින් යම් අරීයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම බ්‍රහ්මවයාභි පයාභිසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්භත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මෑ තමන් විසින් සත්වසෙකින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරන්නෝ යැ.

රජකුමරුවෙහි, සප්තවෘත්තියෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ . . . සවසෙකින් . . . පස් වසෙකින් . . . සතර වසෙකින් . . . තුන් වසෙකින් . . . . දෙ වසෙකින් . . . . එක් වසෙකින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරන්නෝ යැ.

රජකුමරුවෙහි, එක් වස තිබෙවා, මේ පඤ්ච පධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ සත් මසෙකින් . . . වාස කරන්නෝ යැ. රජකුමරුවෙහි, සප්ත මාසයෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ සමසෙකින් . . . පස් මසෙකින් . . . සාර මසෙකින් . . . තුන් මසෙකින් . . . දෙමසෙකින් . . . . එක් මසෙකින් . . . . අධ මසෙකින් විශිෂ්ට ඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාස කරන්නෝ යැ.

රජකුමරුවෙහි, අධමස තිබෙවා, මේ පඤ්චපධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනායක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් යම් අරීයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්තනට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයාභිපයාභිසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්භත්ඵලය ඉහාත්ම-යෙහි මෑ සත් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යි.

රජකුමරුවෙහි, සත් රැදවහල්හු තිබෙත්වා, මේ පඤ්චපධානියධගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනායක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් යම් අරීයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තනට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයාභිපයාභිසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්භත් ඵලය දවඳ සයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යැ, දවඳ පසෙකින් . . . දවඳ සතරෙකින් . . . දවඳ තුනෙකින් . . . දවඳ දෙකෙකින් . . . එක් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යි.

තිව්ඨතු රජකුමාර, එකං රතතීන්ද්‍රිවං,¹ ඉමේහි පඤ්චහි පටිච්චයධෙහති සම්මතාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලභමානො සායමනුසිට්ඨො පානො විසෙසං අධිගමිස්සති. පානමනුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමිස්සති.

එවං චූතෙන බොධි රජකුමාරෙහ භගවතං එතදවොච: අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මස්ස සාකඛාතතා, යනු හි නාම සායමනුසිට්ඨො පානො විසෙසං අධිගමිස්සති, පානමනුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමිස්සති.

එවං චූතෙන සඤ්ජකාපුත්තො මාණවො බොධිරජකුමාරං එතදවොච: එවමෙව පනායං භවං බොධි අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මස්ස සාකඛාතතාති ච වදෙති². අථ ච පන භවං³ න තං භවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡති⁴ ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤාති.

මා හෙවං සමම සඤ්ජකාපුත්ත අචච, මා හෙවං සමම සඤ්ජකාපුත්ත අචච, සමමුඛාමෙතං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, අය්‍යාය සුතං සමමුඛා පටිග්ගහීතං එකමිදං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, සමයං භගවා කොසල්ඛිතං විහරති භොසිතාරාමෙ. අථ බො මෙ අය්‍යා කුච්ඡමති⁵ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීතී භගවතං අභිවාදෙතී: එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තා බො මෙ අය්‍යා භගවතං එතදවොච: යො මෙ අයං භනෙත, කුච්ඡගතො කුමාරකො වා කුමාරිකා වා, සො භගවතං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා, උපාසකං තං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

එකමිදං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, සමයං භගවා ඉධෙව භග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරභීරෙ හෙසකලාවනෙ මිගදායෙ අථ බො මමං ධාතී අඛෙකන වාහිතා⁶ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමී උපසඛකමීතී: භගවතං අභිවාදෙතී: එකමන්තං අට්ඨාසී එකමන්තං සීතා බො මමං⁷ ධාතී භගවතං එතදවොච: අයං භනෙත, බොධිරජකුමාරෙහ භගවතං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා උපාසකං තං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

එසා'හං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, තතියමපි භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

බොධිරාජකුමාරසුත්තං පඤ්චමං.

1. එකො රතතීන්ද්‍රිවො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. වදෙසි - සිඤ්ඤ, පච්චෙදෙති - ස්‍යා.
3. අථ ච පන - මජ්ඣං, සිඤ්ඤ, PTS. 4. ගච්ඡාමි - PTS.
5. කුච්ඡමති - PTS. 6. පාහිතා - ස්‍යා හරිතා - මජ්ඣං.
7. මං ධාතී - මජ්ඣං. PTS

රජකුමරුවෙනි, එක් දවරය තිබේවා, මේ පඤ්චපධානියකගෙන් සමන්වාගත මහණ විනයක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් සවස අනුශිෂ්ට වූ උදය විශේෂාධිගමය කරන්නේ යැ, උදය අනුසස්තා ලද වූ සවස විශේෂාධිගමය කරන්නේ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි බෝධිරූප කුමර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : "හගවත්තූ ආශ්වයාභ, ධම්ම ආශ්වයාභ යැ, ධම්මා ගේ ස්වාඛ්‍යාත භාවය ආශ්වයාභ යි. විස්මයෙකි. සවස අනුසස්තාලද වූ උදය විශේෂාධිගම කෙරෙයි, උදය අනුසස්තාලද වූ සවස විශේෂාධිගම කෙරේ" යයි.

මෙසේ කී කල්හි සඤ්ජිකාපුත් මාණවක බෝධිරූප කුමරහට තෙල කී : මෙසෙයින් මෑ මේ හවත් බෝධිරූපකුමාර තෙමේ "බුදුහු ආශ්වයාභ, ධම්ම ආශ්වයාභ යැ, ධම්මා ගේ ස්වාඛ්‍යාතභාවය ආශ්වයාභ යැ" යි. කියයි. වැළි ඒ හවත් ගොයුමාණන් හා ධම්ම ද බික්සහන ද සරණ කොට නො යෙති" යි.

සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මෙසේ නහමක් කියව, සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මෙසේ නහමක් කියව. සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මෑණියන් හමුයෙහි දී තෙල අසනලදී. සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, එක් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර සෝමිකාරාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. එසඳ ගැබ්ලි වූ සිටි මා ගේ මව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ හුන. එකත්පස්වූ හුන් මා ගේ මව හගවත්තට තෙල කිවු : "වහන්ස, මා ගේ කුක්ෂිගත යම් කුමරෙක් හෝ කුමරියක් හෝ ඇද්ද, හේ බුදුන් සරණ කොට යෙයි, දහම් සරණ කොට යෙයි, බික්සහන සරණ කොට යෙයි. හගවත්තූ ඔහු අද පටන් කොට ප්‍රාණොපෙන සරණයගිය, උපාසකයකු කොට ධරත්ව" යි.

සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ හග්ගපනපදයෙහි මෑ සුංසුමාරගීර නුවර හෙසකලාවන නම් මුවළැවිහි වාස කෙරෙති. එසඳ කිරිමව මා ඇකයෙන් වඩාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ සිටගතු. එකත්පස් වූ සිටගත් මා ගේ උපමාතාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිවු යැ : වහන්ස, මේ බෝධිරූපකුමාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙයි ධම්ම ද සරණ කොට යෙයි, බික්සහන ද සරණ කොට යෙයි. භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ අද පටන් ගෙන ඔහු ප්‍රාණෝපේතසරණය ගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව" යි.

සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙල මම තුන් වන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, ධම්ම ද සධ්සයා ද සරණ කොට යෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිහිමියෙන් සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව" යි.

පස් වැනි බෝධිරූපකුමාරසුත්‍ර යි.

2. 4. 6

අඩුගුලිමාල සුන්දර

එවිට මේ සුන්දර : එක සමයට හඟවා සාවිච්චිය විහරනි ජේතවනේ අනාඨපිණ්ඩකයා ආරාමේ තෙත බෝ පන සමයෙන් රඤ්ඤ පසෙතදිසා කොසලයා විජිතේ වොරේ අඩුගුලිමාලෝ නාම ගොති ලුද්දෙ ලොහිතපාණී හතපහතෙ නිව්ටේඨා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙත ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසො වධිකා වධිකා අඩුගුලිනං මාලං ධාරෙති. අථ බො හඟවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙකා පනතච්චිරං ආදය සාවිච්චිං¹ පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවිච්චියං පිණ්ඩාය වරිකා පච්ඡා-හතනං පිණ්ඩපාතපටිකකනො සෙනාසනං සංසාමෙකා පනතච්චිරං ආදය යෙන වොරේ අඩුගුලිමාලෝ තෙන'ධානමයං පටිපජ්ජි.

අද්දසාසු² බො ගොපාලකා පසුපාලකා කසසකා පථාවිනෝ³ හඟවනං යෙන වොරේ අඩුගුලිමාලෝ තෙනධානමයං පටිපනනං දිසාන හඟවනං එතදවොචුං මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි, එතසම් සමණ, මයො වොරේ අඩුගුලිමාලෝ නාම ලුද්දෙ ලොහිතපාණී හතපහතෙ නිව්ටේඨා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙත ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසො වධිකා වධිකා අඩුගුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං හි සමණ, මයං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා තිංසමපි පුරිසා චතතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජනති. තෙපි වොරසා අඩුගුලිමාලසා හත්ථඛඛච්ඡනති⁵. එවිට වුතෙන හඟවා තුණ්භිභුතො අගමාසි.

දුතියමපි බො ගොපාලකා පසුපාලකා කසසකා පථාවිනෝ³ හඟවනං එතදවොචුං මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි. එතසම් සමණ, මයො-පෙ-හත්ථඛඛච්ඡනති⁵ දුතියමපි බො හඟවා තුණ්භි-භුතො අගමාසි.

තතියමපි බො ගොපාලකා පසුපාලකා කසසකා පථාවිනෝ³ හඟවනං එතදවොචුං මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි, එතසම් සමණ, මයො වොරේ අඩුගුලිමාලෝ නාම ලුද්දෙ ලොහිතපාණී හත-පහතෙ නිව්ටේඨා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙත ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසො වධිකා වධිකා අඩුගුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං සමණ, මයං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා තිංසමපි පුරිසා චතතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජනති, තෙපි වොරසා අඩුගුලිමාලසා හත්ථඛඛච්ඡනති⁵. තතියමපි බො හඟවා තුණ්භිභුතො අගමාසි.

1. සාවිච්චියං - සිඹු	2. අද්දසාසු - මජ්ඣිම, සිඹු, PTS
3. පථාවිනෝ - PTS, සා.	
4. { සඛකරිකා සඛකරිකා - මජ්ඣිම.	
{ සඛකරිකා සඛකරිකා - සා.	
5. { හත්ථනං ගච්ඡනති - සිඹු.	
{ හත්ථං ගච්ඡනති - මජ්ඣිම, සා, PTS.	

2. 4. 6

අභිගුලිමාල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීප-යෙහි ජෙතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහු ගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පසේනදී කොසොල් රජහුගේ විජිතයෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක් ඇත. (හේ) දරුණු ය. ලෙහෙ වැකුණු අත් ඇතිවේ ය. මෙරමා පැහැරීමිහි හා මැරීමිහි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කරුණා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගමුදු නො ගම් කරන ලද. නියම්ගමුදු නො නියම්ගම් කරන ලද. දනවුදු නො දනවු කරන ලදී. හේ මිනිසුන් මරමරා අභුල්මල් ධරයි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවර පිඬු පිණිස වැඩිසේක. සැවැතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පිණිස පාතයෙන් වැළකිසේක් සෙනසුන් සභවා තබා අභුල්මල් සොරු බලා අදන්මඟට පිළිපත් සේක.

ගවයන් රක්තාහු සියුපාවුන් රක්තාහු සීසහන්තාහු ගමන් යන්තාහු අභුල්මල් සොර සිටුනා අදන්මඟට පිළිපත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ ඒ මඟට නො යා, මහණ එමඟ අභුල්මල් නම් සොරෙක, කැකුළු ය. ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරීම් මැරීම් දෙකිහි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුළුණු නැතිවේ ය. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුහුදු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇහිලි විද මාලා කොට ධරයි. මහණ, තෙල මඟට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-තිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙති. ඔහුදු අභුල්මල් සොරහුගේ අතැ නස්කි"යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නො බැණ නැහී වැඩියෝ.

දෙ වන වට ද ගෙරින් රක්තාහු සියුපාවුන් රක්තාහු සීසහන්තාහු ගමන් යන්තාහු භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ, තෙල මඟට නො යා. මහණ, තෙල මඟ . . . අත්හි නසිකි"යි. දෙ වන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො බැණ නැහී වැඩියෝ.

තුන් වන වට ද ගොන් රක්තාහු සියුපාවුන් රක්තාහු සහන්තාහු ගමන් යන්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ, තෙල මඟට නො යා. මහණ, තෙල මඟෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක. කැකුළු ය, ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය, පැහැරීම් මැරීම් බැස සිටියේ ය, සතුන් කෙරෙහි දයා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හු නො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුහු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇහිලි විදගෙන මාලා කොට ධරයි, මහණ, තෙල මඟට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-තිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙති. ඔහු දු අභුල්මල් සොර අතැ නසිකි"යි.

අඤ්ඤා බො වොරෙ අඛතුලිමාලො භගවන්තං දුරතොව අංගච්ඡන්තං,
 දිස්වානස්ස එතදභොසි: අච්ඡරියං වත භො අඛතුතං වත භො. ඉමං
 හි මඤ්ඤා දසපි පුරිසා, විසතිමපි පුරිසා, තිංසමපි පුරිසා, වන්තාරිකමපි
 පුරිසා, පඤ්ඤාසමපි පුරිසා සංහරිතා, සංහරිතා, පටිපඤ්ඤා, තෙපි
 මම ගජ්ජඤ්ඤාච්ඡන්ති. අඵ ච පනායං සමඤ්ඤා එකො අදුතියො
 පසස්ස මඤ්ඤා අංගච්ඡන්ති. යන්තූනාහං ඉමං සමඤ්ඤා ජීවිතා
 වොරෙපෙය්‍යන්ති.

අඵ බො වොරෙ අඛතුලිමාලො අසිචමමං ගහෙතා ධනුකලාපං
 සන්තාසතිතා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ති. අඵ බො භගවා
 තථාරූපං ඉඤ්ඤාසිඤ්ඤා අභිඤ්ඤාසි. යථා වොරෙ අඛතුලිමාලො
 භගවන්තං පකතියා ගච්ඡන්තං සබ්බජාමේන ගච්ඡන්තො න සකෙකාති
 සමපාපුඤ්ඤා. අඵ බො වොරස්ස අඛතුලිමාලස්ස එතදභොසි: අච්ඡරියං
 වත භො අඛතුතං වත භො, අහං හි පුබ්බෙ ගජ්ජමපි ධාවන්තං අනුපතීතා
 ගණ්ඤාමි, අස්සමපි ධාවන්තං අනුපතීතා ගණ්ඤාමි, රථමපි ධාවන්තං
 අනුපතීතා ගණ්ඤාමි, මගමපි ධාවන්තං අනුපතීතා ගණ්ඤාමි. අඵ ච පනාහං
 ඉමං සමඤ්ඤා පකතියා ගච්ඡන්තං සබ්බජාමේන ගච්ඡන්තො න සකෙකාමි
 සමපාපුඤ්ඤා'න්ති සීතො භගවන්තං එතදවොච: තිට්ඨ සමඤ්ඤා, තිට්ඨ
 සමඤ්ඤාති. සීතො අහං අඛතුලිමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨාති.

අඵ බො වොරස්ස අඛතුලිමාලස්ස එතදභොසි: ඉමෙ බො සමඤ්ඤා
 සන්තපුතියා සච්චවාදිතො සච්චපටිඤ්ඤා, අඵ ච පනායං සමඤ්ඤා
 ගච්ඡංගෙව සමානො එවමාහ: සීතො අහං අඛතුලිමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨා'ති.
 යන්තූනාහං ඉමං සමඤ්ඤා පුච්ඡෙය්‍යන්ති. අඵ බො වොරෙ අඛතුලිමාලො
 භගවන්තං ගාථාය අඤ්ඤාසි:

ගච්ඡං වදෙසි සමඤ්ඤා සීතොගි
 මමඤ්ඤා චූඤ්ඤා සීතං අට්ඨිතොති,
 පුච්ඡාමි තං සමඤ්ඤා එතමජ්ඣං
 කථං සීතො තිං අහමට්ඨිතොමිති'ති?

සීතො අහං අඛතුලිමාල සබ්බද
 සබ්බෙසු භූතෙසු තිට්ඨාය දණ්ඨං,
 තුච්ඤ්ඤා පාණෙසු අඤ්ඤාතොසි
 තසමා සීතොහං තුච්ඤ්ඤාසීති.

විරස්සං වත මෙ මහිතො මහෙසි
 මහාවනං සමඤ්ඤායං පච්චුපාදි,
 සොහං විරස්සාපි පහස්සං⁴ පාපං
 සුඤ්ඤාන ගාථං තච ධම්මසුත්තං.

ඉතෙව වොරෙ අසිඤ්ඤාච්ඤා
 සොබ්බෙ පපාතෙ නරකෙ අනිකාරි,
 අච්ඡදි වොරෙ සුගතස්ස පාදෙ
 තතෙව නං පබ්බඤ්ඤා අයාචි.

---

1. අභිඤ්ඤාසෙසි - ස්‍යා. 2. ගච්ඡංගෙවංග - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 3. { මහාවනං පාපුඤ්ඤා සච්චවාදි - මජ්ඣං.
 මහාවනං සමඤ්ඤා පච්චුපාදි - ස්‍යා.
 මහාවනං සමඤ්ඤායං පච්චවාදි PTS.
 4. { පහාය - මජ්ඣං. පච්ඡිස්ස - ස්‍යා.
 පහස්සං - සිඤ්ඤා, PTS.
 5. අනිච්ච - මජ්ඣං. මනිකාරි - ස්‍යා.

අභුල්මල් සොර වඩනා බුදුන් දුරදී මැ දුටු, දක උහුට තෙල සිත් වී : “භවත්ති, ආශ්වයාභියෙක් මැ ය, භවත්ති, අද්භූතයෙක් මැ ය. මේ මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-කිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ වදිත්. ඔහු දු මා අතැ නස්නාහ. වැළිත් මේ මහණ එකලා වැ අද්විතිය වැ අභිභවමින් මෙන් එයි. මම මේ මහණ දිවියෙන් තොර කෙරෙමි නම් මැනැවැ”යි.

එසඳ අභුල්මල් සොර කඩුපළඟ ගෙන දුනුභියවුරු බැඳ බුදුන් පස් පස් ලුහුබැඳ ගියේ. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්සේ අභුල්මල් සොර පියවී ගමනින් වඩනා බුදුන් බල පමණින් දිවෙනුයේ හඹා නො ගත හේ ද, එබඳු අධිෂ්ඨානායක් කළේ. එසඳ අභුල්මල් සොරහට තෙල සිත් වී : “භවත්ති, ආශ්වයා මැ යැ, භවත්ති, අද්භූත මැ යි. මම පෙර දිවෙන ඇතු දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන අසුදු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන රථ දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන වුව දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. එතෙකුදු වත් මේ මහණහු පියවීගමනින් යන්තහු බල පමණින් දිවෙනුයෙමි හඹා නො ගත හෙමි”යි සිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “සිට මහණ, සිට මහණැ”යි. අභුල්මල, මම සිටියෙමි, තො ද සිට’යි වදළහ.

එසඳ අභුල්මල් සොරහට තෙල සිත් වී : “මේ සැහැසුත් මහණහු සත්‍යාවාදීහ. සත්‍යප්‍රතිඥ ඇතියහ. වැළිත් මේ මහණ යනුයේ මැ ‘අභුල්මල, මම සිටියෙමි, තො ද සිටැ’යි යෙයි, මම මේ මහණ පුරවුස්නෙමි නම් මනා මැ නු යි. එ සඳ අභුල්මල් සොර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරායෙන් කී :

“මහණ, යෙමින් සිටියෙමි’යි කියෙහි, සිටියා වූ මට ද නො සිටියෙහි”යි කියව. මහණ තෙල කරුණ තොප පුරවුස්මි, තෙපි කෙසේ සිටියහු ද? මම නො සිටියෙමි ද?යි.

අභුල්මල, මම හැමද හැම සතුන් කෙරෙහි දඩු බැහැර කබා සිටියෙමි වෙමි. තෝ වනාහි සතුන් කෙරෙහි අසංයතයෙහි, එයින් මම සිටියෙමි වෙමි. තෝ නො සිටියෙහි යි.

දෙවිච්ඡිකාසුන් විසින් පූජිත මෙ මහර්ෂි මහණ බොහෝ කල් ඇවැමෙන් මට වැඩ සඳහා මහවනයට වැඩියේ ය. මම තොප හේ ධර්ම යුක්ත ගාරා අසා කල් ඇවැමෙනුදු පටි හරනෙමි.

මෙසේ කියා මැ අභුල්මල් සොර බඩග හා තද්‍යා ආයුධ අවට බුන් හෙබෙහි එක් පස බුන් ප්‍රපාතයෙහි පැළිගිය බිමෙහි හෙළාපි. (වෙනෙහි බැහී.) සොර සුගතයන් වහන්සේ හේ පා වැන්දේ යැ. එහි දී මැ උන් වහන්සේ අතින් පැවිදි යැදී.

බුද්ධෝ ව ඛො කාරුණීකො මහෙසී
යො සත්ථා ලොකස්ස සදෙවකස්ස,
තමෙහි භික්ඛුති තද අවොච
ඵසොච තස්ස අනු භික්ඛුභාවො'ති.

අඵ ඛො භගවා ආයස්මතා අඛ්ඤාප්පාදෙන පච්ඡාසමණෙන යෙන සාවච්ඡී තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන සාවච්ඡී තදච්ඡරි. තනු සුදං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජෙතවනෙන අනාථ පිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤාදා පසෙනදීස්ස කොසලස්ස අනොපුරුද්ධාරෙ මහාජනකායො සන්තිපතීන්තා උච්චාසද්දො මහාසද්දො භොති. වොරෙ තෙ දෙව, විජ්ඣෙ අඛ්ඤාප්පාදො නාම උද්දො ලොභිතපාණී භතපභතෙ නිව්චෙඨා අදයාපනො පාණ්ඤානෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදාපි අජනපදා කතා, සො මනුස්සෙ වධිත්තා වධිත්තා අඛ්ඤාප්පාදො මාලං ධාරෙති. තං දෙවො පටිසෙධෙත්තු'ති.

අඵ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො පඤ්චමතොති අස්සසතෙහි සාවච්ඡියා නික්ඛමි. දිවාදිවස්ස යෙනාරුමො තෙන පායාසි. යාවතිකා¹ යානස්ස භූමි, යානෙන ගන්ත්වා යානා පච්චොරෙහිත්තා පතතිකොච යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීත්තා භගවන්තං අභිවාදෙත්තා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො රුජානං පසෙනදීං කොසලං භගවා ඵතදවොච: කිනත්තු තෙ මහරුජ, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිච්චිසාරෙ කුපිතො, වෙසාලිකා චා ලිච්ඡි, අඤ්ඤා චා පටිරුජානො'ති. න ඛො මෙ භනො, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිච්චිසාරෙ කුපිතො, නපි වෙසාලිකා ලිච්ඡි, නපි අඤ්ඤා පටිරුජානො. වොරෙ මෙ භනො, විජ්ඣෙ අඛ්ඤාප්පාදො නාම උද්දො ලොභිතපාණී භතපභතෙ නිව්චෙඨා අදයාපනො පාණ්ඤානෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදාපි අජනපදා කතා. සො මනුස්සෙ වධිත්තා වධිත්තා අඛ්ඤාප්පාදො මාලං ධාරෙති. තාභං භනො පටිසෙධිස්සාමිති.

සචෙ පන ත්ඨං මහාරුජ, අඛ්ඤාප්පාදො පසෙසයාසි කෙසමාත්තං ඔහාරෙත්තා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣං, විරතං පාණාතිපාතා විරතං අදින්නාදානා විරතං මුසාවාදා ඵකභතතිකං බුභමචාරිං සීලවන්තං කලාණ්ඤාමමං, කිනති නං කරෙය්‍යාසිති? අභිවාදෙය්‍යාම චා මයං භනො, පච්චුචෙඨය්‍යාම චා ආසනෙන චා නිමනොය්‍යාම අභිනිමනොය්‍යාමපි නං විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-
ඤ්ජානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, ධම්මිකං චා අස්ස රක්ඛාවරණගුත්තීං සංවිද්දහෙය්‍යාම කුතො පනස්ස භනො, දුස්සීලස්ස පාපධම්මස්ස ඵචරුපො සීලසංයමො භවිස්සතිති? තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා අඛ්ඤාප්පාදො භගවතො අවිදුරෙ නිසීන්තො භොති. අඵ ඛො භගවා දකඛිණං බාහුං² පඤ්ඤෙත්තා රුජානං පසෙනදීං කොසලං ඵතදවොච : ඵසො මහරුජ, අඛ්ඤාප්පාදො'ති.

1. යාවතිකො - PTS. 2. දකඛිණබාහං - PTS.

කාරුණික වූ සද්දේවලොකයාගේ ශාස්තෘ වූ මහරජ වූ බුදුහු ද එසඳ 'මහණ එ'යි උහුට වදාළහ. තෙල බස් මැ උහුට හික්කුභාව වී.'

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භණ්ඩගාහක පසුමඟ්‍යකු වූ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් හා සැවැත්නුවර කරා වාරිකා කොට වැඩියෝ. පිළිවෙළින් සැරිසරමින් සැවැත් නුවර වැඩියෝ. එකල්හි වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති, එකල පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ ගෙවත්දෙර මහජනයෝ රැස් වූ "දෙවයන් වහන්ස, කොප ගේ රට අභුල්මල් නම් සොරෙක, කැකුළු ය, ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරීම් මැරීම්හි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුළුණු නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරන ලදහ. දනවුහුදු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇහිලී විද මාලා කොට ධරයි. දෙවයන් වහන්සේ ඒ සොර වළකාලන සේක්ව"යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වූ ඉඟුළෝ.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ පන්සියක් මත් අසුන් සදගෙන සැවැත් නුවරින් නික්මියේ යැ. දෙවෙන්දවාලෙහි දෙවරම කරා ගියේ. යානභූමි කාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ බුදුන් වැඳ එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් වූ හුන් පසේනදි කොසොල් රජහට බුදුහු තෙල කරුණ වදාළහ : "කිමෙක් ද මහරජ, කොපට මගධේශ්වර වූ සේනා බල ඇති බිම්සර මහරජ කිපියේ ද? විසල්පුර ලිව්ව්හු හෝ කිපියාහු ද? තද්‍යා වූ හෝ විරුදු රජ කෙනෙක් හෝ කිපියාහු ද?"යි. වහන්ස, මට මගධේශ්වර වූ සේනිය බිම්බිසාර මහරජ කිපියේ නො වෙයි, විසල්පුර ලිව්ව්හු ද නො ද කිපියාහු යැ. තද්‍යා විරුදු රජ කෙනෙක් නො ද කිපියහ. වහන්ස, මාගේ විජිතයෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක, දරුණු යැ, ලෙහෙමුසු අත් ඇත්තේ යැ, පැහැරීම් මැරීම් දෙකේ බැසගත්තේ යැ, සතුන් කෙරෙහි කුළුණු නැතියේ යි. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලද, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරනලද. දනවුහු නො දනවු කරන ලද. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇහිලී විද මාලා කොට ධරයි. වහන්ස, මම උහු වළකාලම්'යි.

"මහරජ, ඉදින් තෙපි අභුල්මල් සොර කෙහෙරවුළු බහා කසාවත් හැදපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වැඳ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ මුසායෙන් වෙන් වූ එක්වෙලේ වළඳනු වූ බබ්සර ඇති වූ සිල්වත් වූ කලණදහම් ඇති වූ සිටියහු දක්නාහු නම් ඔහට කුමක් කරන්නාහු ද?"යි. "වහන්ස, අපි අභිවාදන හෝ කරමහ, දක හුනාස්-නෙත් හෝ නැහෙමහ, අසුනින් හෝ පවරමහ, ඔහු සිවුරු-පිඬුවා-සෙනසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර්තුදු නිමන්ත්‍රණ කරමහ, ඔහට ධාර්මික රක්ෂාවරණගොපන ද සංවිධාන කරමහ. වහන්ස, මේ දුසිල් පව්වුසැහැවී ඇතියහුට මෙබඳු ශීලසංයමයෙක් කොයින් වන්නේ ද?"යි.

එසමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි හුන්නාහු වෙති. එසඳ බුදුහු දකුණක නභාගෙන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් වදාළහ : "මහරජ තෙලෙ අභිභූතිමාල යැ"යි.

අඵ ඛො රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අනුදෙව භයං අනු ජ්චතිත්තත්තං අනු ලොමහංසො. අඵ ඛො භගවා රුජානං පසෙනදිං කොසලං භීතං සංවිශ්ඤං ලොමහට්ඨජාතං විදිත්වා රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: මා භාගි මහාරුජ, මා භාගි මහාරුජ, නත්ථි තෙ අනො භගනති. අඵ ඛො රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස යං අභොසි භයං වා ජ්චතිත්තත්තං වා ලොමහංසො වා, සො පටිපපස්සමහි. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙනායමමා අඛණ්ඩමාලො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං අඛණ්ඩමාලං එතදවොච: අයෙඤා නො භනෙත, අඛණ්ඩමාලොති? එවං මහාරුජාති. කථංගොතොතා භනෙත, අයස්ස පිත්වා, කථංගොතොතා මාතාති? ගඤ්ඤො ඛො මහාරුජ, පිත්වා, මන්තානි මාතාති. අභිරමනු භනෙත, අයෙඤා ගඤ්ඤො මන්තානිපුත්තො. අභමයස්ස ගඤ්ඤො මන්තානිපුත්තස්ස උසසුක්කං කර්සස්මි විචර- පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරුනන්ති¹.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො අරඤ්ඤකො ගොති පිණ්ඩපාතිකො පංසුකුලිකො තෙවිචරිකො. අඵ ඛො ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච : අලං මහාරුජ, පරිපුණ්ණං මෙ තිච්චරන්ති.

අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා, තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච : අච්ඡරිතං භනෙත, අඛණ්ඩං භනෙත, යාච්ඤාදිදං භනෙත, භගවා අදන්තානං දමෙත්වා අසන්තානං² සමෙත්වා අපරිනිබ්බුතානං³ පරිනිබ්බා- පෙත්වා. යං හි මයං භනෙත, නාසකඛිලා දුණ්ඤෙඛපි සන්තෙඛපි දමෙත්වා. සො භගවතා අදුණ්ඤිත අසන්තෙවෙ⁴ දන්තො. හන්ද ව දුති⁵ මයං භනෙත, ගච්ඡාම බහුකිච්චා; මයං බහුකරණීයාති. යස්සදුති නිං මහාරුජ, කාලං මඤ්ඤාසීති. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො උච්චායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පකකාමි.

අඵ ඛො ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය සාවත්ථිං⁶ පිණ්ඩාය පාවිසි. අදුසා ඛො ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො සාවත්ථියං සපදානං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤාතරං ඉත්ථිං මුලුභගබ්බං විභාතගබ්බං⁷ දිස්වානස්ස එතදගොසි : කිලිය්සන්ති වත භො සත්තා; කිලිය්සන්ති වත භො සත්තා'ති. අඵ ඛො ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපාත- පටිකකනො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා අඛණ්ඩමාලො භගවන්තං එතදවොච : ඉධාහං භනෙත, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය සාවත්ථිං⁶ පිණ්ඩාය පාවිසිං, අදුසං ඛො අහං භනෙත, සාවත්ථියං සපදානං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤාතරං ඉත්ථිං මුලුභගබ්බං විභාතගබ්බං⁷ දිස්වාන මෙ එතදගොසි : කිලිය්සන්ති වත භො සත්තා, කිලිය්සන්ති වත භො සත්තා'ති.

1. පරික්ඛාරෙහිති - සිමු. 2. අසමෙත්තානං - ස්‍යා.
 3. අපපරිනිබ්බුතානං - ස්‍යා. 4. අසන්තෙව - ස්‍යා.
 5. හන්දදුති - ස්‍යා, PTS. 6. සාවත්ථියං - සිමු, මජ්ඣ.
 7. විභාතගබ්බං - PTS, ස්‍යා.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජහට බියෙක් වූයේ මැ යැ තැනිගැන්මෙක් වී. ලොවුදහ වී මැ යි. එසඳ බුදුහු බියපත් තැනිගත් ලොවුදහගත් පසේනදි කොසොල් රජහු දන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල වදළහ : “මහරජ, නහමක් බියව, නොපට උහුගෙන් බියෙක් නැතැ”යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජහට යම් බියෙක් හෝ තැනිගැන්මෙක් හෝ ලොවුදහගැන්මෙක් හෝ වී නම් ඒ සන්භිත. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ අඟුල්මල් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී : “වහන්ස, අපගේ ආයුෂී වූ අඛණ්ඩමාල තෙරණුවෝ ද?”යි. ‘එසේ යැ මහරජැ’යි. වහන්ස, ආයුෂීයන්ගේ පිය තෙම කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තේ ද? මව කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තී ද?”යි. ‘මහරජ, පියා ගර්භ නම, මව මන්තානී නමු’යි. වහන්ස, මන්තානී සුත්‍ර ආයුෂීගර්භයෝ සස්තෙහි අභිරමණ කෙරෙත්වා, මම මන්තානීසුත්‍ර ආයුෂීගර්භයනට සිවුරු-පිඬුවා-සෙනසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් උත්සුක කරන්නෙමි’ යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් අඛණ්ඩමාල තෙරණුවෝ ආරණ්‍යකාඛග ඇත්තාහු පිණ්ඩ-පාතිකාඛග ඇත්තාහු පාංශුකුලිකාඛග ඇත්තාහු තෙව්වරිකඛග ඇත්තාහු වෙති. එසඳ අඟුල්මල් තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් කීහ : “කම්නැත මහරජ, මම තුන්සිවුරු පරිසුණි යැ”යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : “වහන්ස, ආශ්වයෂී යැ, වහන්ස අද්භුත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අදුන්තයන් දමනය කරන සේක් මැ යැ, අශාන්තයන් ශමනය කරන සේක් මැ යැ, නො පිරිනිවියන් පිරිනිවන සේක් මැ යි. වහන්ස, අපි යමක්හු දඩිනුදු සැකිනුදු දමනය කරන්නට නො හැකි වූමෝ ද, හේ භාග්‍යවතුන් විසින් දඩ නැති වැ මැ සැත් නැති වැ මැ දමනය කරනලද. වහන්ස, දන් අපි යම්භ, අපි බහුකෘත්‍ය බහු කරණි ඇතියම්භ’යි. ‘මහරජ, තෙපි එයට කල් දනැ’යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්නෙන් නැඟී බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යි.

එසඳ ආයුෂ්මත් අඛණ්ඩමාල තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් තුවරට පිඬු සිභා වැඩියහ. ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර ගෙපිළිවෙළින් පිඬු සිභා වඩනාහු මුළුගර්භ වැ නො වැදිය හෙන එක්තරා මාගමක දුටහ. දක උත් වහන්සේට තෙල සිත් උපත : “භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙ-සෙකි, භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙකි”යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර පිඬු සිභා වැඩ පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැත්තාහු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ, එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැල කොළෝ : “වහන්ස, මම පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර ගෙපිළිවෙළින් පිඬු සිභා යන්නෙමි මුළුගර්භ වැ නො වැදියහෙන එක්තරා මාගමක දිටිමි. දක මට තෙල සිත් උපත : “භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙකි, භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙකි”යි.

තෙන හි තුං අඛ්ඤාලො, යෙන සා ඉතී¹ තෙනුපසඛකම, උපසඛකමීනා නං ඉතීං එවං වදෙහි: යතොහං හගිනි ජාතො² නාහිජානාමි සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා. තෙන සචේචන සොඤ්චී තෙ හොතු, සොඤ්චී ගබ්භසා³ති. සො හි නුන මෙ හනොන, සමපජාන- මුසාවාදො හවිසානී, මයා හි හනොන, බහු සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරෙපිතාති.

තෙන හි තුං අඛ්ඤාලො, යෙන සා ඉතී¹ තෙනුපසඛකම. උප- සඛකමීනා නං ඉතීං එවං වදෙහි: යතොහං හගිනි, අරියාය ජාතියා ජාතො නාහිජානාමි සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා. තෙන සචේචන සොඤ්චී තෙ හොතු සොඤ්චී ගබ්භසා³ති. එවං හනොනති ඛො ආයසමා අඛ්ඤාලො හගවතො පටිසසුතා යෙන සා ඉතී¹, තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීනා නං ඉතීං එතදවොච: යතොහං හගිනි, ආරියාය ජාතියා ජාතො, නාහිජානාමි සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා, තෙන සචේචන සොඤ්චී තෙ හොතු සොඤ්චී ගබ්භසා³ති. අථ ඛො සොඤ්චී ඉතීයා අභොසි⁴ සොඤ්චී ගබ්භසා.

අථ ඛො ආයසමා අඛ්ඤාලො එකො චූපකච්චො අපමතො: ආතාපි පහිතතො: විහරතො: න විරසොච යසානාය කුලපුතා: සමච්චේච අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජනති. නදනුතතරං බුභමචරියං- පරියොසානං දිවේඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා උපසමපජ්ජ විහාසි. ඕණං ජාතී, චූසිතං බුභමචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරෙ ච ඛො පනායසමා අඛ්ඤාලො අරහතං අභොසී.

අථ ඛො ආයසමා අඛ්ඤාලො පුබ්බනහසමයං නිවාසෙතා: පතනවිචරං ආදාය සාවතීං පිණ්ඩාය පාවිසී, තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤානපි ලොඛ්ඛු ඛිතො: ආයසමතො අඛ්ඤාලොකා කායෙ නිපතතී, අඤ්ඤානපි දණ්ඩො ඛිතො: ආයසමතො අඛ්ඤාලොකා කායෙ නිපතතී, අඤ්ඤානපි සකඛර ඛිතො: ආයසමතො අඛ්ඤාලොකා කායෙ නිපතතී. අථ ඛො ආයසමා අඛ්ඤාලො හිතොන සීසෙන ලොභිතෙන ගලනොන හිතොන පතොන විපජාලීතාය⁴ සඛසාපියා යෙන හගවා: තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො හගවා ආයසමනං අඛ්ඤාලො දුරතොච ආගච්ඡනං, දිසවාන ආයසමනං අඛ්ඤාලො එතදවොච: අඛ්චාසෙහි තුං බ්‍රාහ්මණ, අඛ්චාසෙහි තුං බ්‍රාහ්මණ, යසා ඛො තුං කම්මසා විපාකෙන බහුති වසානි බහුති වසාසතානි බහුති වසාසහසානි තිරසෙ පචේචයාසී. තසා තුං බ්‍රාහ්මණ, කම්මසා විපාකං දිවේඨව ධම්මෙ පටිසංවේදෙසී¹ති. අථ ඛො ආයසමා අඛ්ඤාලො රහොගතො පටිසලචීනො විමුතතිසුචපටිසංවේදී තායං වෙලායං ඉමං උදානං උදානෙසී :

යො ච පුබ්බෙ පමජ්ජකා පච්ඡා සො නපමජ්ජති,
සො ඉමං ලොකං පහාසෙති අබ්භා මුතොතොච චන්දිමා.

1. සාවතී - PTS. 2. ජාතියා ජාතො - සිමු.
3. අථ බ්‍රාහ්මණ ඉතීයා සොඤ්චී අභොසී - සිමු, මජ්ඣ.
4. විපජාලීතාය - සිමු.

අභුල්මල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව, එළැඹ ඒ මාගමට මෙසේ කියව : “නැහැණියෙනි, මම උපන් තැන් පටන් කොට දැනැදනැ සතක්හු දිවියෙන් ගැළවූයෙමි නො දැනිමි, එසසින් කිට සෙත් වෙවා, ගබට සෙත් වෙවා”යි. වහන්ස, හේ මට සම්පජාන වුසවා වෙයි, වහන්ස, මා විසින් බොහෝ සත්හු දැනැදනැ දිවියෙන් ගැළවනලදහ”යි.

අභුල්මල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව, එළැඹ ඒ මාගමට මෙසේ කියව : නැහැණියෙනි, මම යම් දවසෙකැ ආයාර්ජාතියෙහි උපතෙමි ද එතැන් පටන් කොට දැනැදනැ සතක්හු දිවියෙන් ගැළවූයෙමි නො දැනිමි. එ සසින් කිට සෙත් වෙවා ගබට සෙත් වෙව”යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මාගම කරා එළැඹීයහ. එළැඹ ඒ මාගමට තෙල බස් කීහු : “නැහැණියෙනි, යම් දවසෙක මම ආයාර්ජාතියෙහි උපතෙමි ද, එතැන් පටන් කොට දැනැදනැ සතක්හු දිවියෙන් ගැළවූයෙමි නො දැනිමි, එ සසින් කිට සෙත් වෙවා ගබට සෙත් වෙව”යි. එසඳ මාගමට සෙත් විය, ගබට සෙත් වී.

එසඳ ආයුෂ්මත් අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ එකලා වැ (වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් කෙරෙන් කසිනුදු සිකිනුදු) වෙන් වැ (කමටහන්හි) සිහි එළවා කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන්තාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අර්හත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද, එ අනුත්තර වූ බුච්චවයාර්චයාර්චසාන සධ්ව්‍යාත අර්හත්ඵලය ඉහත්මයෙහි මැ තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කළහ, ‘ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද. කරණි කරනලද, මෙ රහත් බවට අත් කිසෙක් නැතැ’යි දකුවහ. ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ ද රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර පිඩු සිභා වැඩියහ තවද එසමයෙහි අත් දෙසෙක්හිදු ලු කැටපහණ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන්ගේ වෙඳ හෙයි. අත් දෙසෙක්හි දු ලු දඩු ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් ගේ සිරුරෙහි හෙයි. අත් දෙසෙක්හි දු ලු හකුරු(ගල්කැට) ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් ගේ කයෙහි හෙයි. එසඳ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ බුන් හිසින්, ගලන ලෙහෙයෙන් , හත්ත පාත්‍රයෙන්, හිරුණු සහළසිවුරින් යුතු වැ බුද්ධන් කරා එළැඹීයහ. බුද්ධ දුරින් මැ එන ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් දුටහ, දක ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : “බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව, (ඉවසව) බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව. තෙපි යම් කම්යක්හුගේ විපාකයෙන් නො එක් වම්යන් නො එක් වම්ගතයන් නො එක් වම්සහසුයන් නිඳිති පැසෙන්තහු ද, බ්‍රාහ්මණය තෙපි ඒ කම්යාගේ විපාක මෙ අත්බැවිති මැ විදුනහු යැ”යි. එසඳ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ රහොගත වැ විවික්ත වැ වැඩිහිදුනාහු එලසමවත් සුව විදුම්න් (එයින් නැඟී) එ වෙලෙහි මේ උදන් හැනු :

“යමෙක් පළවු පමා වැ සිට පසු වැ හේ නො පමා වෙ ද, හෙතෙමේ අඟු හිමාදින් මිදුණු සදමඬල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්ගේ යි.

යස්ස පාපං කතං කම්මං කුසලෙන පිටියතී,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්භා ඉතෙතාච චජ්ඣිමා.

සො හවෙ දහරේ භික්ඛු සුඤ්ඤති බුද්ධිසංසතො,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්භා ඉතෙතාච චජ්ඣිමා.

දිසා හි මෙ ධම්මකථං සුඤ්ඤතු
දිසා හි මෙ සුඤ්ඤතු බුද්ධිසංසතො,
දිසා හි මෙ තෙ මනුජෝ හජන්තු
යෙ ධම්මමේවාදපයන්ති සනෙතා.

දිසා හි මෙ ඛන්තිවාදනං¹ අවිරේඛපපසංසිනං,²
සුඤ්ඤතු ධම්මං කාලෙන තඤ්ච අනුච්චිසියන්තු.

න හි ජාතු සො මමිං හිංසෙ අඤ්ඤං වා පන කඤ්චනං⁴,
පපපුග්ග පරමිං සන්තිං රකෙඛග්ග තසථාවරේ

උදකං හි නගන්ති නෙත්තිකා උසුකාරි නම්ගන්ති තෙජනං
දුරං නම්ගන්ති තච්ඡකා අත්තානං දම්ගන්ති පණ්ණිතා.

දණ්ඩනෙතෙ දම්ගන්ති අඛතුලෙහි කසාහි ව,
අදණ්ඩන අසන්ථන අභං දනෙතාචහි නාදිනා.

අහිංසකොති මෙ නාමං හිංසකස්ස පුරේ සතො,
අජ්ජාභං සච්චනාමොචහි න නං හිංසාමි කඤ්චනං⁵.

වොරේ අභං පුරේ ආසිං අඛතුලිමාලොති විඤ්ඤතො,
චුක්ඛමානො මහොසෙන බුද්ධිං සරණමාගමං.

ලොභිතපාණී පුරේ ආසිං අඛතුලිමාලොති විඤ්ඤතො,
සරණාගමනං පස්ස හවිනෙත්ති සමුහතා.

තාදිසං කම්මං කත්තාන ඛහුං⁶ දුක්ඛතිගාමිනං,
චුට්ඨො කම්මවිපාකෙන අනණො භුඤ්ජාමි හොජනං.

පමාදමනුසුඤ්ඤන්ති බාලා දුලම්ඛිනො ජනා,
අපමාදඤ්ච මේධාවී ධනං සෙට්ඨංච රක්ඛති.

මා පමාදමනුසුඤ්ඤථ මා කාමරතිසක්චං,
අපමනෙතා හි ක්ඛියනො පපොති විපුලං සුඛං.

1. { මනුස්සා - සිඞ්ඞි. මනුජා - මජ්ඣං, ස්ථා.
   { මනුස්සො - PTS.
2. ඛන්තිවාදනං - ස්ථා.
3. අවිරේඛපපසංසිනං - ස්ථා, සංසිනං - මජ්ඣං.
4. කිඤ්චි නං - මජ්ඣං.
5. { කඤ්චි නං - සිඞ්ඞි, PTS, ස්ථා.
   { කිඤ්චි නං - මජ්ඣං.   6. ඛහු - PTS.

යමක්හු විසින් කළ පටිකම් මාරිකුශලයෙන් වසාලනු ලැබේ ද, හේ අහු (වලා) හිමාදීන් චිද්‍රණ සදමධල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

යම් දහර මහණෙක් බුද්ධශාසනයෙහි ඒකාන්තයෙන් තුන්දෙරිත් යුක්තප්‍රයුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ අහු හිමාදියෙන් චිද්‍රණ සදමධල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

මා ගේ සතුරෝ වතුස්සතාධම්කරා අසත්වා, මාගේ සතුරෝ බුද්ධශාසනයෙහි යුක්ත-ප්‍රයුක්ත වෙත්වා ,මාගේ සතුරෝ යම් සත්පුරුෂ කෙනෙක් දහම් මැ සමාදන් කරවත් ද, ඒ මනුෂ්‍යයන් හජනය කෙරෙත්වා.

මා ගේ සතුරෝ ක්ෂාන්තිවාද ඇති මෙත්භූණ පසස්තා බුද්ධගේ ක්ෂාන්තිමෙත්‍රිධම්ය ක්ෂණ ක්ෂණ සධ්මාත කාලයෙහි අසත්වා. ඒ දහම (අනුක්‍රියා විසින්) පුරත්වා.

මා ගේ ඒ සතුරා ඒකාන්තයෙන් මැ මට හිංසා නො කෙරේවා, අන් සතක්හට ද හිංසා නො කෙරේවා, පරමශාන්ති සධ්මාත නිවනට පැමිණ සතෘෂ්ණ නිස්තෘෂ්ණ සත්ත්වයන් රකීවා.

දියාළුවෝ දිය නිසි තැනට ගෙන යත්, ඊවඩුවෝ ඊ කැමැති සේ නමා සෘජු කෙරෙත්, වඩුවෝ දව අභිමත සේ නමත්, පණ්ඩිතයෝ ආත්මය දමනය කෙරෙත්.

සමහර කෙනෙක් දඩිනුදු අකුස්සෙනුදු කසයෙනුදු දමනය කෙරෙති. මම දඩු නැති සැත් නැති තාදී වූ බුද්ධන් විසින් දමනය කරන ලද්දෙමි.

පෙර හිංසක වූ මට 'අභිංසක'යි නම් වී. දන් මම සත්‍ය වූ (අභිංසක) නම් ඇතියෙමි. ඒ කිසිවක්හු නො පෙළුමි.

පෙර මම 'අඛණ්ඩමාල'යි ප්‍රසිද්ධ වූ සොර වීමි. අවිදු මහවතුරින් උසුලාගෙනයනු ලබනුයෙමි බුද්ධන් සරණ කොට පැමිණියෙමි.

පෙර මම 'අභුල්මලා'යි පසිඳු ලෙහෙ වැකි අත් ඇතියෙමි වීමි. සරණාගමනඵල බලව, (මා විසින්) හවරජ්ජුව (සසරඤාන්) නස්තා ලද.

දුගතියට යනසුලු එබඳු බොහෝ පටිකම් කොට (කම් පස්තා හෙයින්) කම්චිපාක සධ්මාත මාරිවේතනා විසින් පහස්තා ලද්දෙමි කෙලෙස් ණය නැති වැ බොදුන් වළඳමි.

තීරණප්‍රභූ නැති බාලජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි අනුයුක්ත වෙති, එතෙකුදු වත් නුවණැති පුරුෂ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨධනයක් සෙයින් රකී.

නහමක් ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙව, නහමක් කාමරතිසන්ථව කරව, යම් හෙයෙකින් අප්‍රමත්ත වැ ධ්‍යාන කරන්නේ විපුල සුව ලබා ද, එහෙයිනි.

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
සංචිගතොසු² ධම්මෙසු යං සෙවිතං තදුපාගමං.

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
තිස්සො චිජ්ජා අනුපපතතා කතං බුද්ධිස්ස සාසනනති.

අඛගුලිමාලසුඤ්ඤා ජට්ඨං.

---

1. සවාගතං - මජ්ඣං, සංඝං
2. { සුචිගතොසු - සංඝං.
පචිගතොසු - PTS.

මා ගේ මේ සස්නට ඊම ස්වාගත (මනා ඊමෙක්) වෙයි. නො මනා ඊමෙක් නො වෙයි. ('පැවිදිවෙමි'යි) නපුරු කොට සිතනලද නො වෙයි. (ලොව උපන්) සංවිහක්ත (විභාග කළ) දහමිහි යම් ශ්‍රේෂ්ඨ නිඛාණයෙක් ඇද්ද, එය ලදිමි.

මා ගේ මේ ඊම ස්වාගත යැ, අපගත නො වෙයි. මා විසින් (පැවිදි වෙමි'යි) නො මනා කොට සිතනලද නො වෙයි. මා විසින් ත්‍රිවිද්‍යා ලබනලද. බුදුසසුන් (සසුන්හි කළයුතු කිස) කරන ලදි.

සවැනි අඛණ්ඩමාල සූත්‍ර යි.

2. 4. 7

පියජාතික සුභාව

එවං මේ සුභාව: එකං සමයං ගඟවා සාවජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤානරස්ස ගඟපතීස්ස එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො¹ හොති. තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිභන්ති, න භත්තං පටිභාති. සො ආලාභනං² ගන්තවා ගන්තවා කන්දුමි කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති. අථ ඛො සො ගඟපතී යෙන ගඟවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීනා ගඟවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො තං ගඟපතීං ගඟවා එතදවොච: න ඛො තෙ ගඟපතී, සකෙ විතෙත සීතස්ස ඉන්ද්‍රියාති, අපී තෙ ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාථත්ත'න්ති.

කීං හි මේ භන්තෙ ඉන්ද්‍රියානං නාඤ්ඤාථත්තං භවිස්සති? මස්සං හි භන්තෙ, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිභන්ති, න භත්තං පටිභාති. සොභං ආලාභනං² ගන්තවා ගන්තවා කන්දුමි කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති.

එවමෙව ගඟපතී, පියජාතිකා හි ගඟපතී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියප්පභවිකා'ති³.

කිස්ස භු ඛො⁴ නාමේතං භන්තෙ, එවං භවිස්සති: පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියප්පභවිකා, පියජාතිකා හි ඛො භන්තෙ, ආනන්දසොමනස්සා පියප්පභවිකාති. අථ ඛො සො ගඟපතී ගඟවන්තො භාසිතං අනභිනන්දීනා පටිකෙකාසිනා⁵ උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මනුලා අක්ඛබ්බන්තා ගඟවන්තො අවිදුරෙ අකෙඛහි දිබ්බන්ති. අථ ඛො සො ගඟපතී යෙන තෙ අක්ඛබ්බන්තා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීනා තෙ අක්ඛබ්බන්තෙ එතදවොච: ඉධාභං ගොන්තො, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීනා සමණං ගොතමං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො මං ගොන්තො, සමණො ගොතමො එතදවොච: න ඛො තෙ ගඟපතී, සකෙ විතෙත සීතස්ස ඉන්ද්‍රියාති අපී තෙ ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාථත්ත'න්ති. එවං චුතෙත අභං ගොන්තො, සමණං ගොතමං එතදවොච: කීං හි මේ භන්තෙ, ඉන්ද්‍රියානං නාඤ්ඤාථත්තං භවිස්සති, මස්සං හි භන්තෙ, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො, තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිභන්ති, න භත්තං පටිභාති. සොභං ආලාභනං ගන්තවා ගන්තවා කන්දුමි: 'කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති. එවමෙතං ගඟපතී, එවමෙතං ගඟපතී, පියජාතිකා හි ගඟපතී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියප්පභවිකාති. කිස්සං භු

1. කාලංකතො - මජ්ඣමං. 2. ආලාභණං - සිඬු.
3. පියප්පභවිකාති - සා.
4. කස්ස ඛො - මජ්ඣමං, PTS. කස්ස ඛො - සා.
5. අප්පටිකෙකාසිනා - සා.

2. 4. 7

පියජාතික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා ගැහැටියක්හුගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ වෙයි. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්මාන්තයෝ නො මැ වටහත්. බත ද නො රුස්නේ යැ. හේ සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඬයි : “භා එක් මැ පුතැ කොහි යැ, භා එක් මැ පුතැ කොහි යැ”යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් ඒ ගැහැටිහට තෙල වදළහ : “ගැහැටිය, සාධකියවිත්තයෙහි සිටුනා තාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති, තාගේ ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙකි”යි.

වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙක් කිම නො වෙද? වහන්ස, මාගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ යැ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්මාන්තයෝ නො මැ වටහත්, බත නුරුස්නේ යැ, මම සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඬමි : “කොහි යැ භා! එක් මැ පුතැ, කොහි යැ භා! එක් මැ පුතැ”යි.

ගැහැටිය, එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ.

වහන්ස, කුමට තෙල මෙසේ වෙ ද? ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇති වෙදද? කුමට ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇති වෙදද? වහන්ස, ආනන්ද-සොමනසායෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ”යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කොට පිළිකෙව කොට බැස ගියේ.

එසමයෙහි බොහෝ දුකෙළින්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි පසැටින් කෙළින්. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි ඒ අක්ඛඤ්චියන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ඒ අක්ඛඤ්චියනට තෙල කී : “හවත්නි, මම මෙහි දී මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ මහණ ගොයුම්හන් සකසා වැද එකත්පසෙකැ හිනිමි. හවත්නි, එකත්පස් ව හුන් මට මහණ ගොයුම් තෙල කී : ‘ගැහැටිය, සාධකිය විත්තයෙහි සිටුනා තාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති. තා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙකැ’යි. හවත්නි, මම මෙසේ කී කල මහණ ගොයුම්හට තෙල කීමි : ‘වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙක් කිම නො වෙ ද? වහන්ස, මා ගේ ප්‍රිය මනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්මාන්තයෝ නො වටහත්, බත නුරුස්නේ යැ. මම සොහොනට පුනපුනා වැද හඬමි : ‘කොහි යැ භා! එක් මැ පුතැ, කොහි යැ භා! එක් මැ පුතැ’යි. ගැහැටිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ’යි. වහන්ස, තෙල

බො භාමෙතං භනෙත, එවං භවිස්සති: පියජාතිකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා, පියජාතිකා හි බො භනෙත,
ආනන්දසොමනස්සා පියපභවිකාති. අථ බ්වාහං¹ භොනෙතා, සමණස්ස
ගොතමස්ස භාසිතං අනභිනන්දිතා පටිකෙකාසිතා උට්ඨායාසනා
පක්කමි'නති.

එවමෙතං ගභපති, එවමෙතං ගභපති, පියජාතිකා හි ගභපති,
ආනන්දසොමනස්සා පියපභවිකා'ති. අථ බො සො ගභපති, සමෙති
මෙ අක්ඛච්ඡන්තෙතිති පක්කමි. අථ බො ඉදං කථාවන්තං අනුපුබ්බෙත
රුජනෙතපුරං පාවිසි.

අථ බො පසෙතදි කොසලො මලලිකං දෙවිං ආමනෙතසි: ඉදනෙත
මලලිකෙ, සමණෙන ගොතමෙන භාසිතං: 'පියජාතිකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති.

සචෙ තං මහාරුජ, භගවතා භාසිතං, එවමෙතනති.

එවමෙවං පනායං මලලිකා යඤ්ඤදෙව සමණො ගොතමො භාසති
තංතදෙවස්ස අබ්භන්තමොදති. සචෙ තං මහාරුජ, භගවතා භාසිතං
එවමෙත'නති. සෙය්‍යථාපි නාම ආචරියො යඤ්ඤදෙව අනෙතවාසිස්ස²
භාසති, තං තදෙවස්ස අනෙතවාසි අබ්භන්තමොදති: එවමෙතං ආචරියං,
එවමෙතං ආචරියාති. එවමෙවං බො තිං මලලිකෙ, යඤ්ඤදෙව
සමණො ගොතමො භාසති. තං තදෙවස්ස අබ්භන්තමොදසි. සචෙ තං
මහාරුජ, භගවතා භාසිතං එවමෙත'නති. චර පරො මලලිකෙ,
විනස්සාති.

අථ බො මලලිකා දෙවී නාමුජ්ඣිකං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතසි: එහි
තිං බ්‍රාහ්මණ, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම, උපසඛකමිතා මම වචනෙන
භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති, අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං
ථාසුච්ඡාරං පුච්ඡ: 'මලලිකා භනෙත, දෙවී භගවතො පාදෙ සිරසා
වන්දති, අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ථාසුච්ඡාරං පුච්ඡති'ති.
එවඤ්ච වදෙහි: "භාසිතා නු බො භනෙත, භගවතා එසා වාචා:
පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති. යථා
ව තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති, තථා තං සාධුකං උග්ගහෙතා: මමං
ආරෙවෙය්‍යාසි. න හි තථාගතා විතථං භණන්ති"ති. එවං ගොතීති බො
නාමුජ්ඣිකා බ්‍රාහ්මණො මලලිකාය දෙවියා පටිස්සන්තා: යෙන භගවා
තෙනුපසඛකම, උපසඛකමිතා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදතියං
කථං සාරුණියං විනිසාරෙතා: එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතා:
බො නාමුජ්ඣිකා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: 'මලලිකා හො
ගොතම, දෙවී ගොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, අප්පාඛාධං
අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ථාසුච්ඡාරං පුච්ඡති. එවඤ්ච වදෙහි:
"භාසිතා නු බො භනෙත, භගවතා එසා වාචා පියජාතිකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති.

1. අථ බොහං - ස්‍යා.
2. අනෙතවාසිං - සිඤ්ඤ.
3. චර පි රෙ - PTS.

මෙසේ කුමට නම් වේ ද? ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති වේදද? කුමට ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වේදද? වහන්ස, ආනන්ද-සොළිතසායෝ නම් ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ'යි. හවත්නි, එසඳ මම මහණ ගොයුම්හු ගේ භාෂිතය අභිනන්දන නො කොට පිළිකෙව කොට හුනස්නෙන් නැගී බැස ගියෙමි.

'ගැහැවිය, තෙල එසේ මැ යැ, ගැහැවිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැවිය, ආනන්ද-සොළි-තසායෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ'යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැවී මා අදහස් අක්ෂේපිතයන් හා එකතු වෙතී'යි නික්ම ගියේ. එසඳ මේ කථාවස්තුව ක්‍රමයෙන් රාජාන්ත:පුරය කරා ගියේ.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලරජ මල්ලිකා දේවිය ඇමැති : "මල්ලිකාවෙනි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මේ බස් පැවැසිණ: ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ"යි

මහරජ, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් එය වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ යි.

මෙසේ මැ මේ මල්ලිකා දේවී මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දැයක් කියත් නම් එය මැ අනු-මෝදන් වෙයි : "ඉදින් මහරජ, ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ"යි. යම්සේ ආවාය්‍ය කෙනෙක් අතැවැසියක්හට යම් මැ දැයක් කියද්ද, අතැවැසි තෙල එසේ මැ යැ ආවාය්‍යයෙනි, තෙල එසේ මැ යැ ආවාය්‍යයෙනි"යි එය මැ අනුමෝදන් වේ ද, එසෙයින් මැ මල්ලිකාවෙනි, තෙපි මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දැයක් කියද්ද, 'ඉදින් මහරජ, භාග්‍යවතුන් විසින් ඒ වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ'යි එය මැ අනුමෝදන් වව. මල්ලිකා, නො පැනී පහව යා"යි.

එසඳ මල්ලිකා දේවී නාළිජඛය නම් බමුණු ඇමැතු : "බමුණ, එව තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මා ගේ බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදුව, ආරෝග්‍යය නිදුක් බව සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවස්ව : "වහන්ස, මල්ලිකා දේවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදියි, අරොගබව නිදුක්බව සිරුරෙහි සැහැල්ලුබව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවයි"යයි. මෙසේත් කියව : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රියදැයින් උපදනාහ, ප්‍රියදැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, යන තෙල බස් වදරනලද ද?'යි. බුදුහු යම්සේ තොපට පවසත් ද, එය එසේ මනාකොට උගෙන මට දන්ව, තථාගතයෝ මුසා නො මැ බෙණෙති"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි නාළිජඛය බමුණු මල්ලිකාදේවියට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය, සතුටු විය යුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. එකත්පස් වැ හුන් නාළිජඛය බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැළ කෙළේ : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මල්ලිකාදේවී හවත් ගෞතමයන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදියි. අරෝග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවයි. මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනාහ, ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ' යන තෙල බස් වදරන ලද ද?"යි.

එවමෙන චුභමණ, එවමෙන චුභමණ, පියජාතිකා හි ඛො චුභමණ, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකාති.

තදුමිනාපෙන චුභමණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: ‘යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා’ති. භුතපුබ්බං චුභමණ, ඉමිසායෙව සාවච්චියා අඤ්ඤතරංගා¹ ඉච්චියා මානා කාලමකාසි. සා තස්සා කාලකිරියාය උම්මතතිකා ඛිත්තචිත්තා රපියාය² රපියං සිඛ්ඛාපකෙන සිඛ්ඛාපකං උපසඛකමිත්වා එවමාහ: ‘අපි මෙ මාතරං අද්දසථ³ අපි මෙ මාතරං අද්දසථා’ති?

ඉමිනාපි ඛො එතං චුභමණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකාති. භුතපුබ්බං චුභමණ, ඉමිසායෙව සාවච්චියා අඤ්ඤතරංගා¹ ඉච්චියා පිතා කාලමකාසි -පෙ-භානා කාලමකාසි, -පෙ- හගිනී කාලමකාසි -පෙ- පුතොනා කාලමකාසි -පෙ- ඩිතා කාලමකාසි -පෙ- සාමිකො කාලමකාසි. සා තස්සා කාල-කිරියාය උම්මතතිකා ඛිත්තචිත්තා රපියාය² රපියං සිඛ්ඛාපකෙන සිඛ්ඛාපකං උපසඛකමිත්වා එවමාහ: ‘අපි මෙ සාමිකං අද්දසථ, අපි මෙ සාමිකං අද්දසථා’ති?

ඉමිනාපි ඛො එතං චුභමණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: ‘යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා’ති. භුතපුබ්බං චුභමණ, ඉමිසායෙව සාවච්චියා අඤ්ඤතරංගා පුරිසස්ස මානා කාලමකාසි. සො තස්සා කාලකිරියාය උම්මතතකො ඛිත්තචිත්තො රපියාය² රපියං සිඛ්ඛාපකෙන සිඛ්ඛාපකං උපසඛකමිත්වා එවමාහ: ‘අපි මෙ මාතරං අද්දසථ, අපි මෙ මාතරං අද්දසථා’ති?

ඉමිනාපි ඛො එතං චුභමණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා’ති. භුතපුබ්බං චුභමණ, ඉමිසායෙව සාවච්චියා අඤ්ඤතරංගා පුරිසස්ස පිතා කාලමකාසි. -පෙ-භානා කාලමකාසි-පෙ-හගිනී කාලමකාසි-පෙ-පුතොනා කාලමකාසි -පෙ-ඩිතා කාලමකාසි-පෙ-පජාපනී කාලමකාසි. සො තස්සා කාල-කිරියාය උම්මතතකො ඛිත්තචිත්තො රපියාය² රපියං සිඛ්ඛාපකෙන සිඛ්ඛාපකං උපසඛකමිත්වා එවමාහ: ‘අපි මෙ පජාපනී අද්දසථ, අපි මෙ පජාපනී අද්දසථා’ති?

ඉමිනාපි ඛො එතං චුභමණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: ‘යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා’ති. භුතපුබ්බං චුභමණ, ඉමිසායෙව සාවච්චියා අඤ්ඤතරං ඉච්චී ඤාතිඤ්ඤං අංගමාසි. තස්සා භෙ ඤාතකා සාමිකා⁴ අච්ච්චිත්වා අඤ්ඤස්ස දභුකාමා, සා ච තං භ ඉච්චති. අථ ඛො සා ඉච්චී⁵ සාමිකං එතදුවොච: ‘ඉමෙ මං⁶ අග්ගපුත්ත, ඤාතකා තයා’ අච්ච්චිත්වා අඤ්ඤස්ස දභුකාමා අභඤ්ඤා

1. අඤ්ඤතරිංගා - මජ්ඣං.
2. {රපියාය රපිකං - මජ්ඣං. 3. {අද්දස්සථ - ස්‍යා.
{රපියා රපියං - සිඤ්ඤ. {අද්දස්සථ - මජ්ඣං.
4. සාමිකං - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
5. සාවච්චී - PTS. 6. මම - ස්‍යා, මමං - PTS.
7. තං - සිඤ්ඤ, ස්‍යා, PTS. නිං - මජ්ඣං.

'ඛවුණ, තෙල එසේ යැ, ඛවුණ, තෙල එසේ යි. ඛවුණ, ශොක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහ, ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහ සැහැවී ඇතියහ'යි.

ඛවුණ, 'ශොක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දුයින් මැ උපද්‍රාහ, ප්‍රිය දුයින් මැ උපද්‍රාහ සැහැවී ඇතියහ, යන තෙල කාරණය මෙ කරුණිකුදු දත යුතු : 'ඛවුණ, පෙර මෙ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිපත සිත් ඇත්තී වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ : "මාගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"යි මෙසේ කියයි.

ඛවුණ, 'ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දුයින් මැ උපද්‍රාහ, ප්‍රිය දුයින් මැ උපද්‍රාහ සැහැවී ඇතියහ' යන තෙල කාරණය මෙ කරුණිකුදු දත යුතු. "ඛවුණ, පෙර මෙ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක ගේ පියා කලුරිය කෙළේ. . . . බෑයා කලුරිය කෙළේ. . . . බුනැණියෝ කලුරිය කළ . . . . පුත් කලුරිය කෙළේ . . . . දු කලුරිය කළා. . . හිමි කලුරිය කෙළේ. හෝ ඔහු කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිපත වූවා වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ 'මා හිමියා දුටුහු ද, මා හිමියා දුටුහු ද?'යි මෙසේ කියයි.

ඛවුණ, ශොක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහේ ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහ සැහැවී ඇති සේ මෙ කරුණිකුදු දත යුතු : ඛවුණ පෙර මෙ මැ සැවැත්තුවර අන්‍යතර පුරුෂයක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූයේ වික්ෂිපත සිත් ඇත්තේ වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ මෙසේ කියයි : "මා ගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"යි.

ඛවුණ, 'ශොක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ යම් පරිදි, ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහ සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දුයින් පහළවන සැහැවී ඇති වෙද්ද' තෙල කරුණ මෙ කරුණිකුදු දත යුතු යැ. ඛවුණ පෙර වූ දයක් කියමි : මෙ සැවැත්හි මැ එක්තරා පුරුෂයක්හු ගේ පියේ කලුරිය කෙළේ යි . . . සෙහොවුරු කලුරිය කෙළේ. . . . බුහුන කලුරිය කළා. . . . පුත් කලුරිය කෙළේ . . . දුව කලුරිය කළා . . . බිරිය කලුරිය කළා. හෝ ඇය කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූ වික්ෂිපතවිත්ත වූ වීරියෙන් වීරියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට එළැඹ මෙසේ කී : 'කිම, මා බිරිය දක්නාව? කිම, මා බිරිය දක්නාව'යි?

ඛවුණ, 'යම් පරිදි ශොක-පරිදේව-ද්‍රූඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දුයින් උපද්‍රාහ සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දුයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වෙද්ද' තෙල මෙ කරුණිකුදු දත යුතු යැ. ඛවුණ, වූ වීරි දයෙකි : මෙ සැවැත්තුවර මැ අන්‍යතර ස්ත්‍රියක් නැකුලත් කරා ගියා. ඇයගේ ඒ නැයෝ හිමියා කෙරෙන් පැහැර ගෙන අනෙකක්හට දෙනු කැමැතී වූහු, ඔ ද එ ය තුරුස්තී වෙයි. ඉක්බිති ඒ ස්ත්‍රී හිමියාට තෙල කිවු: හිමියාපුත, මේ නැයෝ තොප කෙරෙන් මා බැහැර කොට අනෙකක්හට දෙනු කැමැතියහ, මම ද එය තුරුස්තවු.

තං න ඉච්ඡාමී'ති. අථ ඛො සො පුරිසො තං ඉඤ්ච ද්විධා ඡෙතියා අත්තානං මපාදෙසි¹, 'උභො පෙච්ච භවිස්සාමා'ති. ඉමිනාපි ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං: 'ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා, පියප්පභවිකා'ති.

අථ ඛො නාග්‍රිජ්ඣෙතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො භාසිතං අභිනද්දිතො අනුමොද්දිතො උට්ඨායාසනා යෙන මලලිකා දෙවී තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්නි: යාවනකො අහොසි භගවතා සද්ධිං කථාසලලාපො, තං සබ්බං මලලිකාය දෙවීයා ආරොචෙසි. අථ ඛො මලලිකා දෙවී යෙන රජා පසෙහදි කොසලො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්නි: රජානං පසෙහදිං කොසලං එතදවොච:

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, පියා තෙ වජිරි කුමාරිති?

එවං මලලිකෙ, පියා මෙ වජිරි කුමාරිති.

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, වජිරියා තෙ කුමාරියා විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

වජිරියා මෙ මලලිකෙ, කුමාරියා විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජ්චිතස්සපි සියා අඤ්ඤථතතං, කිමපන මෙ න උප්පජ්ජෙය්‍යනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙත සක්ඛාය භාසිතං: 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා පියප්පභවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, පියා තෙ වාසභා බතතියාති?

එවං මලලිකෙ, පියා මෙ වාසභා බතතියාති.²

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, වාසභාය තෙ බතතියාය විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

වාසභාය මෙ මලලිකෙ, බතතියාය විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජ්චිතස්සපි සියා අඤ්ඤථතතං, කිං පන මෙ න උප්පජ්ජෙය්‍යනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙත සක්ඛාය භාසිතං: 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා පියප්පභවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, පියො තෙ විට්ඨබ්බො? සෙනාපතී'ති?

එවං මලලිකෙ, පියො මෙ විට්ඨබ්බො සෙනාපතී'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි මහාරජ, විට්ඨබ්බස්ස තෙ සෙනාපතීස්ස විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

1. {උප්පාලෙසි - මජ්ඣං, සා. 2. වාසභබතතියාති - සා. }
[උප්පාලෙසි - සිඤ්ච, PTS. 3. විට්ඨබ්බො මජ්ඣං.

ඉක්බිති ඒ පුරුෂයා ඒ ස්ත්‍රිය දෙකඩ කොට සිදු කමා (කඩුවෙන් පළා) හෙළි. දෙදෙනාමෝ පරලොව එක්වමහ'යි. බමුණ, යම් පරිදි ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වෙද්ද, තෙල කරුණ මෙ කරුණුද දකයුතු ය.

ඉක්බිති නාළිපඬස බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වූ හුනාස්නෙන් නැගී මල්ලිකාදේවිය කරා එළැඹීයේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග යම් තාක් කථාසල්ලාප වී ද එ හැම මල්ලිකාදේවියට කී : එසඳ මල්ලිකාදේවි පසේනදී කොසොල් රජු කථා එළැඹීයා. එළැඹ පසේනදී කොසොල් රජුට තෙල බස් කිවු :

“මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපට වජිරි කුමරි ප්‍රිය වෙ ද? යි.

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, වජිරි කුමරිය මට ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපගේ වජිරි කුමරියගේ (මරණයෙන්) වන විපරිණාමය හා (පැනැයුම වන) අන්‍යාථාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වජිරිකුමරියගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාථාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාථාත්වයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා ඒ අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරනලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපට වාසභා නම් කැතදු ප්‍රිය වෙ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට වාසභා කැතදුව ප්‍රිය යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපගේ වාසභා කැතදුව පිළිබඳ විපරිණාමය හා අන්‍යාථා භාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද.

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වාසභා කැතදුව පිළිබඳ විපරිණාමය හා අන්‍යාථාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාථාත්වයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදාරන ලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපට විඬුඩහ සෙන්පති ප්‍රිය වෙ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට විඬුඩහ සෙන්පති ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? කොපගේ විඬුඩහ සෙන්පතිහු ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාථාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

විවුඛග්ගං මෙ මුලුකෙ, සෙනාපතීඤ්ඤා විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතඤ්ඤාපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පන මෙ න උපපජ්ඣන්තති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසවුඤ්ඤාන සන්ධාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, පියා තෙ අභවති?

ඵලං මුලුකෙ, පියා මෙසි තිහති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, මඤ්ඤා තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ඣන්තං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති?

තුඤ්ඤා භි මෙ මුලුකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතඤ්ඤාපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පන මෙ න උපපජ්ඣන්තති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසවුඤ්ඤාන සන්ධාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, පියා තෙ කාසිකොසලාති?

ඵලං මුලුකෙ, පියා මෙ කාසිකොසලා. කාසිකොසලානං මුලුකෙ, අනුභාවෙන කාසිකොසලං කාසිකවඤ්ඤං පච්චිත්තභොම, මාලාගනි-විලෙපනං ඛාරෙමා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, කාසිකොසලානං තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ඣන්තං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති?

කාසිකොසලානං භි මෙ මුලුකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතඤ්ඤාපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පන මෙ න උපපජ්ඣන්තති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති.

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසවුඤ්ඤාන සන්ධාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපභවිකා'ති.

අච්ඡරිතං මුලුකෙ, අඛණ්ඩං මුලුකෙ, යාවඤ්ඤා සො භගවා පඤ්ඤාය අභිවජ්ඣා මඤ්ඤා පඤ්ඤා. ඵහි මුලුකෙ, අච්ඡරිතං?

අථ ඛො රාජ, පසෙනදි කොසලො උච්චායාසනා ඵකංසං උච්චාරාසභිතං කරිකා සෙන භගවා තෙනඤ්ඤාපි පනාමෙනා තිකඛිතතුං උදහං උදහෙසි : 'නමො තඤ්ඤා භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤාන, නමො තඤ්ඤා භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤාන, නමො තඤ්ඤා භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤාන'ති.

පියජාතිකසුභතං සභනමං.

1 අභිවජ්ඣා පඤ්ඤාය - PTS.
2. අච්ඡරිතං - මජ්ඣ.

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ විදුධහ සෙන්පතිහු ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාරාත්වයෙක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍යා සැඟැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලද.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට මා ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. තෝ මට ප්‍රියහු යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොප සතු මා ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු තොප ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයා ගේ ත් අන්‍යාරාත්වයෙක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍යා සැඟැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට කසිකොසොල් ද්‍යාවචුස්සෝ ප්‍රිය වෙත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, මට කසිකොසොල් ද්‍යාවචුස්සෝ ප්‍රිය වෙති. මල්ලිකාවෙනි, කසිකොසොල් වැසියන් ගේ අනුභාවයෙන් කසිකොසොල් කාශිකවඤ්ඤා වළඳ කරමිහ, මල්ගඳ වීලෙවුන් ධරමිහ'යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොප සතු කාශිකොසොලයන් ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු කාශිකොසොලයන් ගේ විපරිණාමයෙන් හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයා ගේ ත් අන්‍යාරාත්වයෙක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍යා සැඟැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මල්ලිකාවෙනි, අසිරි යැ, මල්ලිකාවෙනි, අද්භූත යැ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රඥයෙන් වීනිවීදගත් සෙයින් දක්නාසේක් මැ යැ. මල්ලිකාව, එව, (මුව) දෝනා දිය දෙව'යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල්රජ හුනස්නෙන් නැඟී උත්තරාසඨගය එකස් කොට බහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ තෙවිටක් උදන් ඇති : 'ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා!! ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා!!!'යි.

2. 4. 8

බාහිනික සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාපටිඤ්ඤිකස්ස ආරාමෙ. අප ඛො අයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පත්තච්චරං ආදය සාවච්චිං¹ පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවච්චියං පිණ්ඩාය චරිති, පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකනො, යෙන පුබ්බා-රාමො ඕභාරමාතු² පාසාදෙ තෙනුපසඛකම් දිවාච්චාරාය.

තෙන ඛො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො එකපුඤ්ඤිකං නාගං අභිරුහිති, සාවච්චියං නියාසි දිවාදිවස්ස. අද්දසා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සිරිවසිං මහාමන්තං ආමනෙතසි: ‘ආයස්මා නු ඛො එසො සමම් සිරිවසි, ආනන්දෙ’ති? එවං මහාරුජ, ආයස්මා එසො ආනන්දෙ’ති. අප ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අඤ්ඤානරං පුරිසං ආමනෙතසි: ‘එහි නං අමොහා පුරිස, යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකම්. උප-සඛකම්චා මම චචනෙන ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා චන්ද්‍රා: රුජා භනො, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා චන්ද්‍රා’ති.³ එවඤ්ඤ චදෙති⁴: ‘සචෙ කිර භනො, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිර භනො, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉහුත්තං අනුකම්පං උපාදයා’ති. එවං දෙවාති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤෙ පසෙනදියං කොසලස්ස පටියුත්තා යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙති, එකමන්තං අච්චාසි. එකමන්තං සීතො ඛො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදචොච: “රුජා භනො, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා චන්ද්‍රා, එවඤ්ඤ චදෙති: ‘සචෙ කිර භනො, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිර භනො, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉහුත්තං අනුකම්පං උපාදයා’”ති. අභිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අප ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යාවනිකා නාගස්ස භුමි, නාගෙන ගන්තා නාගා පචොරොහිති, පත්තිකොච යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙති, එකමන්තං අච්චාසි. එකමන්තං සීතො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදචොච: ‘සචෙ භනො, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, සාධු භනො, ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන අච්චරච්චියා නදියා තීරං, තෙනුපසඛකම්තු අනුකම්පං උපාදයාති. අභිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

1. සාවච්චියං - සිඹු, මජ්ඣං.

2. ඕභාරමාතුයා - ස්වා.

3. චන්ද්‍රා - සිඹු.

4. චදෙති - සිඹු.

2. 4. 8

බාහිනික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අනේපිඬු මහසිටුහු ගේ ජේතවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එසඳ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවතෙහි පිඬු පිණිස පිරිසියහ. සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකියාහු පුවරම් නම් මුවරමාපහය කරා දිවාවිහාර සඳහා එළැඹියහ.

එසමයෙහි පසේනදි කොසොල් රජ 'එකපුණ්ඩරික' නම් ඇතු නැඟී දෙවෙන් දවලා සැවැතින් නික්මිණ. පසේනදි කොසොල් රජ වඩනා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් දුරදී මැ දිට. දක 'සිරිවඩු' මහමැති ඇමැති: "සගය සිරිවඩුවෙනි, තෙල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙර වෙ ද" යි. "මහරජ, එසේ යැ. තෙල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙර" යයි, එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ එක්කරා පුරුෂයකු ඇමැති: "එම්බා පුරුෂය, තෝ එව. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹව, එළැඹ මා ගේ වචනයෙන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා සිරසින් වඳුව: "වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා හිසින් වදිති කියව." මෙසේත් කියව: "වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ලාභෙළා කළමනා කරණි නැත් නම් වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලන සේක්ව'යි. දේවයන් වහන්ස, එසේ යැ'යි කියා ඒ පුරුෂයා පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි, එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි ඒ පුරුෂ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, පසේනදි කෙසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා හිසින් වදිසි මෙසේත් කියයි: වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ආත්‍යායික කරණි නැත් නම් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලත්ව"යි. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝත් තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසූහ.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ නාගයා (ඇත්ත) යාහෙන භූමිය යම්තාක් ද එතෙක් නාගවාහනයෙන් ගොස් නාගවාහනයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේ මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට කිසි ආත්‍යායික කරණි නැත් නම්, වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අවිරවති නදීතීරය කරා අනුකම්පා පිණිස වඩනා සේක් නම් මැනැවැ"යි. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසූහ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන අචිරවනීයා නදීතා තීරං, නෙත්තපසඛකමී, උපසඛකමීති; අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ පඤ්ඤතෙන ආසනෙන නිසීදී. අථ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො යාවනීකා නාගස්ස භූමි නාගෙන ගන්තියා නාගා පච්චොරෙහිති; පත්තිකොව යෙනායස්මා ආනන්දො නෙත්තපසඛකමී. උපසඛකමීති; ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙති; එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිත්තො ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: ඉධ භනෙත, ආයස්මා ආනන්දො භත්ථථරෙ නිසීදන්තු'ති. අලං මහාරුජ, නිසීද තිං, නිසිත්තො අහං සකෙ ආසනෙ'ති. නිසීදී ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො පඤ්ඤතෙන ආසනෙන, නිසජ්ඣ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

කිනත්ත ඛො භනෙත ආනන්ද, සො භගවා තථාරූපං කායසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යවාස්ස¹ කායසමාවාරෙ ඕපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහිති? න ඛො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං කායසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යවාස්ස කායසමාවාරෙ ඕපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාසී'ති

කිම්පන භනෙත ආනන්ද, සො භගවා තථාරූපං වච්චසමාවාරං-පෙ-මනොසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යවාස්ස¹ මනොසමාවාරෙ ඕපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහිති? න ඛො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං මනොසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යවාස්ස මනොසමාවාරෙ ඕපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාසීති.

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යං හී මයං භනෙත, නාසකඛිලිතා පඤ්ඤාන පරිපුරෙත්තුං, තං භනෙත, ආයස්මතා ආනන්දෙන පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන පරිපුරිතං. යෙ තෙ භනෙත, බාලා අබ්‍යත්තා අනනුච්චව අපරියොගාගෙති; පරෙසං වණණං වා අචණණං වා භාසන්ති, න මයං තං සාරත්තො පච්චාගච්ඡාමි. යෙ ච ඛො තෙ² භනෙත, පණ්ඨිතා බ්‍යත්තා⁴ මේධාවිනො අනුච්චව පරියොගාගෙති; පරෙසං වණණං වා අචණණං වා භාසන්ති, තං මයං සාරත්තො පච්චාගච්ඡාමි.

කතමො පන භනෙත ආනන්ද, කායසමාවාරෙ ඕපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාසීති?.

- යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ අකුසලො.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ අකුසලො?
- යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ සාවජේජා.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ සාවජේජා?
- යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරො සබ්‍යාපජේඛා⁵.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ සබ්‍යාපජේඛා?
- යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ දුක්ඛවිපාකො.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ දුක්ඛවිපාකො?

---

1. යවායං - ස්‍යා.
 2. බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාසීති - සිඝ්‍ර, PTS.
 3. යෙ පන තෙ - මජ්ඣං.
 4. වියත්තා - මජ්ඣං.
 5. සබ්‍යාචජේඛා - මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අවිරවති නදීතිරය කරා එළැඹියහ. එළැඹ එක්තරා රුක්මුලෙක පැන්වූ අස්නෙහි වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හස්තියානය යාහෙන භූමිය යම් තාක් ද එතෙක් හස්තියානයෙන් ගොස් හස්තියානයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේ මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී : “වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මේ ඇත්පලසෙහි හිඳුනා සේක්ව”යි. මහරජ, කම් නැත, තෙපි හිඳුව. මම සිය අස්නෙහි හුන්මි. පසේනදි කොසොල් රජ පැන්වූ අස්නෙහි හිත. හිඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී :

“වහන්ස, ආනාදයෙනි, කීමෙක ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාවාරයෙක් මහණබමුණන් විසින් පරිභාෂණ කළයුතු වේ නම්, එබඳු කායසමාවාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාවාරයෙක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කළ යුතු වේ නම් එබඳු කායසමාවාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, කීමෙක ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් වාක්සමාවාරයෙක් . . . . යම් මනාසමාවාරයෙක් මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාවාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් මනාසමාවාරයෙක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිදා කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාවාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආශ්වයඨී යැ, වහන්ස, අද්භුත යැ, වහන්ස, අපි මූල කී යම් කරුණක් ප්‍රශ්න කිරීමෙන් සපුරාලන්නට නො හැකි වූමෝ ද, වහන්ස, මූල කී එ කරුණ ආයුෂ්මත් ආනාද සඨවිරයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් පුරාලන ලද. වහන්ස, යම් බාල අව්‍යක්ත කෙනෙක් නුවණින් නො විමසා නුවණින් බැස නො ගෙන මෙරමා ගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙත් ද, අපි එය සාර විසින් නො පිළිගනුමහ. වහන්ස, යම් ඒ පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ප්‍රශස්තවූද්ධි ඇති කෙනෙක් නුවණින් දන නුවණින් බැසගෙන පරාගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙත් ද, අපි එය සාර විසින් පිළිගනුමහ.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍ය කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සදුබ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සදුබ කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් නිස්සාද දුබ්ච්චාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, නිස්සාද දුබ්ච්චාක කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

යො මහාරජ, කායසමාවාදෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලො ධම්මො අභිවංසිනනි, කුසලො ධම්මො පරිහායනනි. ඵවරුපො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ ඕපාරඬො සමණෙහි වුභමණෙහි විඤ්ඤාහිති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, වච්ඡිසමාවාදෙ-පෙ-මනොසමාවාදෙ ඕපාරඬො සමණෙහි වුභමණෙහි විඤ්ඤාහිති?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ අකුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ අකුසලො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ සාවජේයො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ සාවජේයො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ සබ්‍යාපජේඛො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ සබ්‍යාපජේඛො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ දුක්ඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ දුක්ඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති -පෙ-උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලො ධම්මො අභිවංසිනනි, කුසලො ධම්මො පරිහායනනි. ඵවරුපො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ ඕපාරඬො සමණෙහි වුභමණෙහි විඤ්ඤාහිති.

කීනඤ්ඤා ඛො භනෙත අනන්ද, සො භගවො සබ්බසංයෙව අකුසලොනං ධම්මානං පභානං වණෙණනිති?

සබ්බො'කුසලධම්මපභිනො¹ ඛො මහාරජ, තථාභනො කුසලධම්මසමන්තොභවොති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, කායසමාවාදෙ අනොපාරඬො සමණෙහි වුභමණෙහි විඤ්ඤාහිති?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ අනවජේයො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ අනවජේයො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ අබ්‍යාපජේඛො²

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ අබ්‍යාපජේඛො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ සුඛවිපාකො?

1. සබ්බො අකුසලො ධම්මො පභිනො - සීඉ.

2. අබ්‍යාපජේඛො - මජ්ඣං.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, උභය ව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, ඔහුට අකුලධර්මයේ වැටෙත් ද, කුලධර්මයේ පිරිහෙත් ද, මහරජ, මේ බඳු කායසමාවාරය නුවණැති මහණබමුණන් වීසින් උපාරම්භ (නිෂ්ඤා) කළයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, නුවණැති මහණබමුණන් වීසින් උපාරම්භ කළයුතු වාක්සමාවාර . . . . මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍යමනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් දුබ්බිපාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, දුබ්බිපාක වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, . . . උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, ඔහුට අකුලධර්මයේ වැටෙති. කුලධර්මයේ පිරිහෙති, මහරජ, මේ බඳු මනාසමාවාර නුවණැති මහණබමුණන් වීසින් උපාරම්භ කළයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, කීම, ඒ භාග්‍යවත්තූ හැම අකුලධර්මයන් ගේ මෑ ප්‍රභාණය වණිනා කෙරෙත් ද?යි.

මහරජ, තථාගතයෝ හැම අකුසල්දහම් ප්‍රභිණ කළ කෙනෙක. කුලධර්ම සමන්වාගත කෙනෙකැ'යි.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, වැළිත් නුවණැති මහණබමුණන් වීසින් උපාරම්භ නො කළයුතු කායසමාවාර කවරේ ද?යි.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද එය යි.

වහන්ස, කුලකායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අනවද්‍ය වේ ද එය යි.

වහන්ස, අනවද්‍යකායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ කායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සුබ්බිපාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුබ්බිපාක ඇති කායසමාවාර කවරේ ද?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. නස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිව්‍යාජන්ති. එවිරුපො ඛො මහාරජ, කායසමාචාරෙ අනොපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤතිති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, වට්ඨිසමාචාරෙ-පෙ-මනොසමාචාරෙ අනොපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤතිති?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අනවජේජා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අනවජේජා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අඛ්‍යාපජේඛා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අඛ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති න පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති න උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. නස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිව්‍යාජන්ති. එවිරුපො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අනොපාරලොහා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤතිති.

කිං පන¹ භනෙත අනන්ද, සො භගවා සබ්බසංයෙව කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං වණෙණන්ති?

සබ්බා'කුසලධම්මපනිනො ඛො මහාරජ, තථාභනො කුසලධම්ම-සමන්තාභනොති.

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යාවසුභාසිතඤ්චිදං² භනෙත, ආයසමනො අනන්දෙන. ඉමිනාච මයං භනෙත, ආයසමනො අනන්දස්ස සුභාසිතෙන අත්තමනාභිරභා, එවං අත්තමනාභිරභාච මයං භනෙත, ආයසමනො අනන්දස්ස සුභාසිතෙන, සචෙ භනෙත, ආයසමනො අනන්දස්ස භජිරතනං කප්පෙය්‍ය, භජිරතනමපි මයං ආයසමනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. සචෙ භනෙත. ආයසමනො අනන්දස්ස අස්ස රතනං කප්පෙය්‍ය, අස්සරතනමපි මයං ආයසමනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. සචෙ භනෙත, ආයසමනො අනන්දස්ස භාමවරං කප්පෙය්‍ය, භාමවරමපි මයං ආයසමනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. අපි ච භනෙත, මයමෙපතං³ ජානාමි: නෙතං ආයසමනො අනන්දස්ස කප්පන්ති. අයං මෙ භනෙත, බාහිනිකා රඤ්ඤා⁴ මාගධෙත අජාතසත්තනා වෙදෙහිපුත්තෙන වත්තනාලියා⁵ පකඨිපිනා පභිතා සොලසසමා ආයාමෙන, අධිසමා විජාරෙන, තං භනෙත, ආයසමා අනන්දෙ පභිගණකාකු අනුකම්පං උපදයාති.

1. කිං නුඛො පන - ස්‍යා. 2. සුභාසිතමිදං - සිඞ්ඞි.
3. මයමෙපතං තං - සිඞ්ඞි. 4. රඤ්ඤා - PTS.
5. ජතනනාලියා - ස්‍යා, PTS.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, ඕනට අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙති, කුශලධර්මයෝ වැටෙති. මහරජ, මෙබඳු වූ කායසමාවාරය නුවණැති මහණ බමුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, වැළිත් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ නො කටයුතු වාක්සමාවාර . . . මනාසමාවාර කවරේ ද? යි.

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, කුශල වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අනවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අනවද්‍ය මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සුඛවිපාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුඛවිපාක ඇති මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද ඕනට අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙති, කුශලධර්මයෝ වැටෙති. මහරජ, මෙවන් මනාසමාවාරය නුවණැති මහණ බමුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

කිම වහන්ස, ආනන්දයෙනි, ඒ බුදුහු හැම කුශලධර්මයන්ගේ මැ රැස් කිරීම පසසත් ද ? යි.

මහරජ, තරාගතයෝ ප්‍රභීණ කළ හැම අකුසල් දහම් ඇතියහ, කුශලධර්මයන්වෘග්‍ගතයහ'යි.

වහන්ස, ආශ්වයාබ්‍ය යැ, වහන්ස, අද්දභුක යි, වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්දයන් විසින් මේ වදළ තාක් සුභාෂිත මැ යි. වහන්ස, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනන්දයන් ගේ මේ සුභාෂිතයෙහුදු සතුටුසිත් ඇතියමෝ ආරාධිතයම්භ. වහන්ස, මෙසෙයින් ආයුෂ්මත් ආනන්දයන් ගේ සුභාෂිතයෙන් සතුටු වැ සිත් ඇල වූ ඇපි ඉදින් වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට හස්ති රත්තය කැප වේ නම් ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට හස්තිරත්තය ද දෙමිභ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට අශ්වරත්තය කැප වේ නම්, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට අශ්ව රත්තය ද දෙමිභ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට ගම්වර කැප වේ නම් ඇපි ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට ගම්වර ද දෙමිභ. එතෙකුදුවත් වහන්ස, තෙලෙ ආයුෂ්මත් ආනන්දයන්ට කැප නො වේ' යන තෙල කරුණ ඇපි දු දනුම්භ. වහන්ස, මා ගේ මේ බාහිනික වස්ත්‍රය මගධෙස්වර වූ වෙදෙහි පුත්‍ර ආජාතසත්තුරජු විසින් වස්ත්‍රනාළියෙහි බහා එවන ලද්දේ අයම්න් සොළොස්හත් විතරින් අටහත් ඇතියේ යැ, වහන්ස, එය ආයුෂ්මත් ආනන්දයෝ අනුකම්පා පිණිස පිළිගන්නා සේක'යි.

අලං මහාරජ, පරිපුණ්ණං මේ තිච්චරන්ති.

අයං භනෙන, අචිරචති නදි දිට්ඨා ආයස්මතා චෙව ආනන්දෙන අචෙහති ව, යද උපරි පබ්බතෙ මහාමෙභො අභිපච්චිට්ඨා ගොති¹ අථායං අචිරචති නදි උභතො කුලාති සංවිසාදනති ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භනෙන, ආයස්මා ආනන්දො ඉමාය බාහිනිකාය අත්තනො තිච්චරං කරිස්සති. යච්චනායස්මතො ආනන්දස්ස පුරුණං තිච්චරං, තං සමුගම්වාරිභි සංවිහරිස්සති. එවායං අච්චාකං දක්ඛිණං සංවිසාදනති මඤ්ඤ ගමිස්සති. පතිගණ්ඨාතු භනෙන, ආයස්මා ආනන්දො බාහිනිකනති.

පටිග්ගභෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දො බාහිනිකං. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදචොච: 'හන්ද චදනි මයං භනෙන ආනන්ද, ගච්ඡාම, බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයා'ති. යස්සදනි නං මහාරජ, කාලං මඤ්ඤසිති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිචාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පකකාමි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො අචිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤපසෙනදිස්ස කොසලස්ස යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතා භගවන්තං අභිචාදෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො යාවතකො අභොසි රඤ්ඤ පසෙනදිනා කොසලෙන සද්ධීං කථාසලොපො. තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි. තඤ්ච බාහිනිකං භගවතො පාදසි.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි: 'ලාභා භික්ඛචෙව, රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සුලඤ්චලාභා භික්ඛචෙව, රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස. යං රුජා² පසෙනදි කොසලො ලභති ආනන්දං දස්සනාය. ලභති පසිරිපාසනායාති.

ඉදමචොච භගවා, අත්තමිතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දනති.

බාහිනිකසුත්තං අට්ඨමං.

1. අභිපච්චාගොති - සිඝ්ඛු.
2. අයං රුජා - සිඝ්ඛු.

මහරජ, කම් නැත. මට තුන්සිවුරු පරිපූණ් යැ යි.

වහන්ස, මේ අවිච්ඡේදි භෝය ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් විසිනුදු අප විසිනුදු දක්නා ලද. යම් කලෙක පඵත මස්තකයෙහි මහාමේසයෙක් මොනොවට වටුයේ වේ ද, එකල මේ අවිච්ඡේදි භෝය දෙපස ඉවුරු ගලමින් යෙයි. වහන්ස, එපරිදි මැ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ මේ බාහිනික වස්ත්‍රයෙන් තමනට තුන් සිවුරු කරන්නාහ. ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් ගේ යම් පැරණි තුන්සිවුරෙක් වී නම් එය සමුමසරුන් හා බෙදා ගන්නාහ. මෙසේ අප ගේ මේ දක්ෂිණාව ඉතිරි යන්නාක් මෙන් යෙයි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ බාහිනික වස්ත්‍ර පිළිගන්නා සේක්වා.

ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ බාහිනික වස්ත්‍ර පිළිගත්හ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවනට තෙල කී : "වහන්ස, ආනාදයෙනි, අපි දන් යම්හ, අපි බොහෝ කීස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණි ඇතියම්හ යි, මහරජ, තෙපි දන් එයට කල් දනුව.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන්ගේ බස අභිනාදනා කොට අනුමෝදනා කොට හුනාස්නෙන් නැගී ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් සකසා වැඳ පැදකුණු කොට බැස ගියේ,

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු බැස ගිය නොබෝ කල් ඇති කල්හි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹී බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත් පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු හා සමග යම් පමණ කථාසල්ලාපයක් වී ද එ හැම භාග්‍යවතුන්හට සැලකළහ. එ බාහිනික වස්ත්‍රය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිගැන්වූහ.

එසඳ බුදුහු භික්ෂූන් ඇමැතුසේක : "මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට ලාභයෙක, මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට මනා ලාභයෙක. යම් හෙයකින් පසේනදි කොසොල් රජ ආනාදයන් දක්නට ලැබේ ද පර්යයුපාසනයට ලැබේ ද එහෙයිනැ"යි.

බුදුහු මෙය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති එ මහණහු භාග්‍යවතුන් ගේ භාෂිතය අනුමෝදන් කළහ'යි.

අට වැනි බාහිනික සූත්‍ර යි.

2. 4. 9

ධම්මවේනිය සුභතං

එවං මේ සුභතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති මේදතඵලපං¹ නාම සක්ඛානං නිගමො. තෙන ඛො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො නගරකං² අනුප්පතො; භොති කෙනච්ඡෙව කරණීයෙන. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමනොසි: 'යොජේති සමම කාරුගන, හද්දාති හද්දාති යානාති, උග්ගානභුමිං ගච්ඡාම සුභුමිං දසසනායා'ති. එවා දෙවාති ඛො දිඝො කාරුගනො රඤ්ඤො පසෙනදිසං කොසලසං පටිසසුභා; හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙනා; රඤ්ඤො පසෙනදිසං කොසලසං පටිවෙදෙසි: 'සුභතාති ඛො දෙව හද්දාති හද්දාති යානාති, යසංදති කාරං මඤ්ඤසි'ති. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හද්දං යානං අභිරුගිඤ්ඤා හද්දෙති හද්දෙති යානෙති නගරමභා නිග්ගාසි මහච්චි³ රුජානුභාවෙන යෙන ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානසං භුමි යානෙන ගන්තා; යානා පච්චොරොගිඤ්ඤා පතතිකොච ආරුමං පාවිසි.

අද්දතා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආරුමෙ ජඛසාවිහාරං අනුචඛකමමානො; අනුවිචරමානො රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදති යාති අප්පසද්දාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුසාරුගසෙග්ගකාති පටිසලානසාරුපාති. දිසාන භගවන්තංයෙව ආරඛහ සති උදපාදි: 'ඉමාති ඛො තාති' රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතියාති අප්පසද්දාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුසාරුගසෙග්ගකාති පටිසලානසාරුපාති, යඪ සුදං මයං තං භගවන්තං පඤ්චපාසාම අරහන්තං සමමාසච්චෙඤ්ඤාති

අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමනොසි: ඉමාති ඛො සමම කාරුගන, තාති රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතියාති අප්පසද්දාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුසාරුගසෙග්ගකාති පටිසලානසාරුපාති. යඪ සුදං මයං තං භගවන්තං පඤ්චපාසාම අරහන්තං සමමාසච්චෙඤ්ඤාති. කහං නු ඛො සමම කාරුගන, එතරගි සො භගවා විහරති අරහං සමමාසච්චෙඤ්ඤාති?

අඪි මහාරුජ, මේදතඵලපං¹ නාම සක්ඛානං නිගමො. තඪ සො භගවා එතරගි අරහං සමමාසච්චෙඤ්ඤා විහරති'ති. කිච දුරො පන සමම කාරුගන, නගරකමභා² මේදතඵලපං¹ නාම සක්ඛානං නිගමො භොතීති? න දුරෙ මහාරුජ, තිණී යොජනාති. සකකා දිවසාවසෙසෙන ගන්තුනති. තෙන ගි සමම කාරුගන, යොජේති හද්දාති හද්දාති යානාති ගමිසාම මයං තං භගවන්තං දසසනාය අරහන්තං සමමාසච්චෙඤ්ඤාති.

---

1. { මේදඵලපං - මජ්ඣිම, සභා.
 මේදඵලපං - PTS.
 මේතලපං - සිඤ්ඤ.
 යඪසුදං - PTS.

2. නගරකං - PTS.
 3. මහච්චා - සිඤ්ඤ, මජ්ඣිම.
 4. ඉමාති ඛොදාති - සිඤ්ඤ.
 6. නගරමභා - PTS.

2. 4. 9.

ධම්මවේනිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි මෙදකළුමුඛ නම් සැහැරුණුන් ගේ නියමගම්හි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි පසේනදි කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් නගරක නම් ශාක්‍යනිගමයට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දීඝකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: “සගය කාරායනයෙනි, හද්‍ර හද්‍ර යානයන් යොදව, මනාබිම් වූ උයන්බිම් දක්නට යමිහ”යි. ‘එසේ යැ දෙවයිනි’යි දීඝකාරායන පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් අස්වා හද්‍රහද්‍ර යානයන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වී: “දේවයිනි, හද්‍රහද්‍ර යානයෝ යොදනලදහ, එයට දන් කල් දන්තෝ යැ”යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ඤ යානයෙක නැඟී සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යානයෙන් යුතු වැ මහත්වූ රාජානුභාවයෙන් නුවරින් නික්මියේ, ආරාමය කරා ගියේ. යානභූමි කාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ අරමට පිවිසියේ යි.

පසේනදි කොසොල් රජ ආරාමයෙහි ජඩ්ඝාච්චාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඬ වූ නිර්ඝෝෂ රහිත වූ ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන් ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන් දිට. දක බුදුන් මැ ඇරඹ සිහි උපත: “යම් බදු සෙනසුනෙක අපි ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඬ වූ අල්පනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුනැ”යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දීඝකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: “සගය කාරායනයෙනි, යම් බදු සෙනසුනෙකැ අපි ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඬ වූ අල්පනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන. සගය කාරායනයෙනි, දන් ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොහි වැඩ වෙසෙත් ද?යි.

මහරජ, මෙදකළුමුඛ නම් ශාක්‍යයන්ගේ නිගමයෙක් ඇත. දන් ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවත්හු එහි වැඩ වෙසෙත්’යි. සගය කාරායනයෙනි, නගරක නියමගම්හි සිට මෙදකළුමුඛ නම් සැහැරුණුන්ගේ නිගමය කොපමණ දුරැති වේ ද? යි. මහරජ, දුරැ නො වෙයි, තුන් යොදුනෙකැ. දිවසාවගේෂයෙන් යන්තට හැක්කැ’යි. එසේ වී නම් සගය කාරායනයෙනි, හද්‍රහද්‍රයානයන් යොදව. ඇපි ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන්

එවං දෙවොති ඛො දිඝො කාරුභනො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිසසුතා; හද්දාති හද්දති යානාති යොජාපෙතා; රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිවෙදෙසි: සුභතාති ඛො තෙ දෙව, හද්දාති හද්දාති යානාති. යස්සදුති කාලං මඤ්ඤාසි'ති. අථ ඛො රජා පසෙනදි කොසලො; හද්දං යානං අභිරුහිතා; හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි නගරකමා; තිකඛිතා; යෙන මේදතඵලපං නාම සක්ඝානං නිගමො; තෙන පායාසි තෙනෙව දිවසාවසෙසෙන මේදතඵලපං නාම සක්ඝානං නිගමං සමපාපුණි යෙන ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතීකා; යානස්ස භූමි යානෙන ගතවා; යානා පච්චොරොගිතා; පතතිකොව ආරුමං පාවිසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු අබොහාකාසෙ වඩකමන්ති. අථ ඛො රජා පසෙනදි කොසලො; යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා; තෙ භික්ඛු එතදවොච: කභං නු ඛො හනෙත, එතරති සො හගවා; විහරති අරභං සමමාසමුද්ධො, දස්සනකාමා; හි මයං තං හගවන්තං අරභන්තං සමමාසමුද්ධා'න්ති. එසො මහාරජ විහාරෙ සංවුත්ථායෙ තෙන අප්පසද්දෙ උපසඛකමිතා; අතරමානො ආලීඤං පටිසිතා; උකකාසිතා; අඤ්ඤා ආකොටෙහි, විචරිස්සන්ති තෙ හගවා ආර'න්ති. අථ ඛො රජා පසෙනදි කොසලො; තතෙව ඛණ්ඤා උණ්ඨිකඤ්ඤා දිඝස්ස කාරුභනස්ස පාදසි, අථ ඛො දිඝස්ස කාරුභනස්ස එතදහොසි: රභායති ඛොදුති මහාරජා තෙනිධෙවදුති¹ මයා ධාතබ්බ'න්ති. අථ ඛො රජා පසෙනදි කොසලො; යෙන සො විහාරෙ සංවුත්ථායෙ තෙන අප්පසද්දෙ උපසඛකමිතා; අතරමානො ආලීඤං පටිසිතා; උකකාසිතා; අඤ්ඤා ආකොටෙසි. විචරි හගවා ආරං. අථ ඛො රජා පසෙනදි කොසලො; විහාරං පටිසිතා; හගවතො; පාදෙ සිරසා; නිපතීතා; හගවතො; පාදති ඉබ්බෙන ව පරිවුච්චති. පාණිහි ව පරිතමාහති, නාමඤ්ඤා සාවෙති: රජාහං හනෙත, පසෙනදි කොසලො, රජාහං හනෙත, පසෙනදි කොසලො'ති.

කීං පන නිං මහාරජ, අත්ථවහං සලපස්සමානො ඉමස්මිං සරිරෙ එවරුපං පරමතිපච්චාකාරං කරොසි විතතුපහාරං² උපදංසෙසිති?

අපී ඛො මෙ හනෙත, හගවති ධම්මනියො, හොති සමමාසමුද්ධො; හගවා, සවාකඛානො; හගවතා; ධම්මො, සුපටිපන්නො³ හගවතො; සාවකසඛෙකා'ති. ඉධාහං හනෙත, පස්සාමි එතො සමණ්ට්ඨාහමණ් පරියන්තකතං බුභමචරියං වරන්ති. දසපි වස්සාති, විසතිමපි වස්සාති, තිංසමපි වස්සාති, චන්තාරීසමපි වස්සාති. තෙ අපරෙත ඤමයෙන සුභහාතා; සුවිලීත්තා; කපපිතකෙසමස්ස පඤ්ඤාති කාමභුණ්ඨි සමපටිතා; සමඛිතිභුතා; පරිවාරෙතති⁴ ඉධ පනාහං හනෙත, භික්ඛු පස්සාමි යාවථවං අපාණකොටිකං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බුභමචරියං වරන්තො, හ ඛො පනාහං හනෙත, ඉතො; ඛිඤ්ඤා අඤ්ඤං එවං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බුභමචරියං සමනුපස්සාමි. අයමපි ඛො මෙ හනෙත, හගවති ධම්මනියො, හොති සමමාසමුද්ධො; හගවා, සවාකඛානො; හගවතා; ධම්මො, සුපටිපන්නො; සඛෙකාති⁵.

1. ඉධෙවදුති - සිඞ්ඞි, මජ්ඣං, ස්ඝා, PTS. 3 සුපටිපන්නො - මජ්ඣං.
 2. විතතුපහාරං - මජ්ඣං, ස්ඝා, PTS. 4. පරිවාරෙතති - PTS
 5. හගවතො; සාවකසඛෙකාති - මජ්ඣං.

දක්නට යම්හ'යි. 'එසේ යැ දේවයිනි'යි දීඝකාරායන සෙනෙවි පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී හදු වූ හදු වූ යානයන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වී : "දේවයිනි, හදු වූ හදු වූ යානයෝ යොදන ලදහ. එයට දන් කල් දනූ"යි. එ සඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ඤර යානයෙකැ නැඟී සුඤ්ඤර සුඤ්ඤර යානයෙන් යුතු වැ නගරක නම් නිගමයෙන් නික්ම මෙදකඵලිප නම් නියමිගම කරා පිටත් වැ ගියේ, එමැ දිවසාවගෙෂ-යෙන් මෙදකඵලිප නම් සැහැරුණුන්ගේ නියමිගමට පැමිණියේ, අරම කරා ගියේ යි. යාන භූමි තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ අරමට පිවිසියේ යි.

එසමයෙහි බොහෝ මහණහු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙති. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ එ මහණුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ එ මහණුනට තෙල බස් කී : "වහන්ස, දන් ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවත්තු කොහි යැ? අපි ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් දක්නා රිසියම්හ"යි. මහරජ, තෙල වෙහෙර පිටු දෙර ඇතිසේ යැ. එහෙයින් නිහඬ වැ එළැඹ වෙලෙවි නො වැ අක්දෙරියට පිවිස උකැසි හඬ කොට කවළියෙහි (කෙසි සිදු වෙත) අකොළව (සෙමින් පහරව). බුදුහු කොපට දෙර විවර කෙරෙති'යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ කඩුවක් නළල්පටත් එහි මැ දීඝකාරා-යනහට දින. ඉක්බිති දීඝකාරායනහට තෙල සිත් වී : "දන් කලි මහරජ රහස් බෙණෙයි, එයින් දන් මා මෙහි මැ සිටියයුතු යැ"යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ පිටු දෙර ඇති එ වෙහෙර කරා නිශ්ශබ්ද වැ එළැඹ නො වෙලෙවි වැ අක්දෙරියට වැද උකැසි හඬ නඟා කඩුව පහළේ යැ. බුදුහු දෙර විවර කොළෝ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ වෙහෙර වැද බුදුන්ගේ පාටුල හිසින් වැටී බුදුන්ගේ පාසහළ මුට්ඨුසි සිඹී, දෙඅතිනුදු සම්බාහනා කෙරෙයි, නමුදු අස්වයි : "වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමී, වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමී"යි.

මහරජ, තෙපි කිනම් කරුණක් දක්මින් මේ සිරුරෙහි ලා මෙ බදු පරම ගෞරවාකාර කරව. ගෞරවොපහාර දක්වව?

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ධර්මාන්වයෙක් ඇත : "හගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ. හගවත්තු විසින් ධර්මය ස්වාභ්‍යාතය. හගවත්තූගේ සවුසහහු සුපිළිපත්හ" යි. වහන්ස, මම මෙලොව දසවසෙක විසිවසෙක තිස්වසෙක සතලිස්වසෙකැ'යි මෙසේ අවධි සහිත කොට බඹසර පුරන ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙකුන් දක්මී. පසු කලෙක ඔහු මොනොවට සනභා සිටියාහු විලෙදුන් ගත්තාහු අන්දම් තැබූ කෙහෙමස් ඇත්තාහු පස්කම් ඉණෙන් සමර්පිත වැ සමඬගීභූත වැ ඉදුරන් පිණවත්, වහන්ස, මම මෙ සස්නෙහි දීවී ඇති තාක් ප්‍රාණපරිත්‍යාගය ඇතුළු කොට ඇති පිරිසුන් පිරිසුදු බඹසර පුරන මහණුන් දක්මී. වහන්ස, මම මෙ සස්නෙන් බැහැර මෙසේ පිරිසුන් පිරිසුදු අත් බඹසරක් නො දක්මී. වහන්ස, හගවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "හගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හගවත්තු විසින් දහම මොනොවට දෙසන ලද, සහහු සුපිළිපත්හ"යි.

තවද වහන්ස, රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විවාද කෙරෙහි, කැන්කුල ඇතියෝ ද කැන්කුලැතියන් හා විවාද කෙරෙහි, බමුණෝ ද බමුණන් හා විවාද කෙරෙහි, ගැහැටියෝ ද ගැහැටියන් හා විවාද කෙරෙහි, මව ද පුතු හා විවාද කෙරෙහි, පුත් ද මව හා විවාද කෙරෙහි, පියා ද පුතු හා විවාද කෙරෙහි, පුත් ද පියා හා විවාද කෙරෙහි, සොහොයුරා ද සොහොයුරු හා විවාද කෙරෙහි, බෑයා ද බුහුන හා විවාද කෙරෙහි, බුහුන ද බෑයා හා විවාද කෙරෙහි, යහළු ද යහළු හා විවාද කෙරේ. වහන්ස, මම මෙ සස්තෙහි සමග වූ සතුටු වන විවාද නො කරන කිරි-දිය සේ එක් වූ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්මින් වෙසෙන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මම මෙ සස්තෙහි බැහැර මෙසේ සමග වූ අන් පිරිසක් නො මැ දක්මි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් සිව්සස් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහසු සුපිළිපත්හ"යි.

තවද වහන්ස, මම අරමින් අරමට උයනින් උයනට සක්මන් කරමි, ඇවිදමි. එ මම එහි කෘශ වූ රළු වූ දුර්වල වූ හටගත් පඩුපැහැ ඇති නහර ඉල්පුණු සිරුරු ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙකුත් පුනපුනා දක්නට ජනයාගේ නෙත් නො බඳනවුන් මෙන් දක්මි. වහන්ස, එ මට මෙසේ සිත් වෙයි : "එකැතින් මේ ආයුෂ්මත්තු අනභිරත වැ හෝ බමසර සෙරෙහි. ඔවුන් වීසින් පිළිසන් වැ කළ පවකමෙක් හෝ ඇත. එසේ මැ යැ මේ ආයුෂ්මත්තු කෘශ වූවාහු රුක්ෂ වූවාහු දුර්වල වූවාහු හටගත් පඩුපැහැ සිරුරු ඇත්තාහු නහර පැතුරුණු සිරුරු ඇත්තාහු වෙති. ජනයාගේ දැහැන සිඤ්ඤා ඇස් නො බඳනවුන් සෙසින් වෙති"යි. මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි : "ආයුෂ්මත්ති, තෙපි කවර භයයකින් කෘශ වව, රුක්ෂ වව, දුර්වල වව. හටගත් පඩුරෝ ඇතියාව. නහර ඉපිළි සිරුරු ඇතියාව, ජනයාගේ දැහැනට ඇස් නො බඳනවුන් සෙසින් වව"යි. ඔහු මෙසේ කීහු : "මහරජ අපට බන්ධු(පරපුරින් ආ) රොගයෙකැ"යි. වහන්ස, මම මෙ සස්තෙහි තුටු පහටු ඔදවැඩි අභිරත රූප ඇති පිණාගිය ඉඳුරන් ඇති අල්පොක්සක වූ (නිර්භය හෙයින්) හුණුලොම් ඇති පරා දුන් දැසින් වැටුම් ඇති නිරාශසිතින් වසන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි : "මේ ආයුෂ්මත්තු එකැතින් ඒ හඟවත්තුවේ ශාසනයෙහි උදර වූ පළවූ ඉපැයූ විශේෂයෙන් වැඩි අපර විශේෂයක් දැනිත් මැ යැ. එසේ මැ යි මේ ආයුෂ්මත්තු තුටු පහටු වැ ඔදවැඩි වැ අභිරතරූප ඇති වැ පිණාගිය ඉඳුරන් ඇති වැ ප්‍රත්‍යයොත්පාදයෙහි අල්පොක්සක වැ (අග්‍රස්ත) හෙයින් පතිතලොම වැ පරා දුන් දැසින් යැපෙන දිවිවැටුම් ඇති වැ නිරාශසිතින් වෙසෙති"යි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද, සහසු සුපිළිපත්හ"යි.

තවද වහන්ස, මම මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ වූයෙමි නස්නට නිසියහු නස්නට වෙවයි. නිර්ධන කරන්තට නිසියහු නිර්ධන කරන්තට වෙවයි රටින් නෙරතට නිසියහු රටින් නෙරන්තට වෙවයි පොහොම්, වහන්ස, අධිකරණවිභවයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කථා බහත්. මම "මේ හවත්තු අධිකරණයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කථා නහමක් බහත්වා; මේ හවත්තු මා ගේ කථා පයඛිවසානය බලා සිටිත්වා" යනු නො ලබමි. වහන්ස, මට අතරතුර කථා බහත්. වහන්ස, යම් දවසෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකගන

කථං ඕපානෙත්ති. ඉධ පනාභං භනෙත, භික්ඛු පස්සාමි යස්මිං සමයෙ භගවා අනෙකස්සන්ධාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ භගවතො සාවකානං ඛිට්ඨසද්දො වා භොති උක්කාසිත්තසද්දො වා. භුත්තච්චං භනෙත, භගවා අනෙකස්සන්ධාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙසි. තත්ථසද්දන්තරෙ භගවතො සාවකො උක්කාසි. තමෙනසද්දන්තරෙ සමුභම්මාරී ජණ්ණකෙන භට්ටෙසි : ‘අපසද්දො ආයස්මා භොතු, මායස්මා සද්දමකාසි. සන්ථා නො භගවා ධම්මං දෙසෙති’ති, තස්ස මස්සං භනෙත, එතද්ධොසි : අච්ඡරිතං වත භො, අබ්භුතං වත භො. අද්දෙඤ්ඤිත්ත වත කිර භො අසන්තෙත්ත එවං සුචිතීතා පරිසා භවිස්සති’ති. න ඛො පනාභං භනෙත, ඉතො ඛිට්ඨො අසද්දො එවං සුචිතීතං පරිසං සමුත්තපස්සාමි. අයමපි ඛො මෙ භනෙත, භගවති ධම්මන්ධියො භොති : ‘සම්මාසම්මුඤ්ඤො භගවා, ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨපනෙතා සඛෙසා’ති.

පුත්ත වපරාභං භනෙත, පස්සාමි ඉධෙකච්ච ඛන්ධිපණ්ණිතෙ නිපුණේ කතපරපවාදෙ වාලවෙධිරුපෙ වොභිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤා වරන්ති පසද්දගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති සමණො ඛලු භො ගොතමො අශ්ලිකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සති. තෙ පසද්දං අභිසංඛරොන්ති. ඉමං මයං පසද්දං සමණං ගොතමං උපසංඛිකමිත්වා පුච්ඡිස්සාම : ‘එවං චෙ නො පුට්ඨො එවං ඛ්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවං චෙපි නො පුට්ඨො එවං ඛ්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො අශ්ලිකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ටො’ති. තෙ යෙන භගවා තෙහුපසංඛිකමන්ති. තෙ භගවා ධම්මියා කථාය සද්දස්සෙති සමාදපෙති සම්මතෙතරෙති සම්පභංගෙති : තෙ භගවතා ධම්මියා කථාය සද්දස්සිතා සමාදපිතා සම්මතෙතරීතා සම්පභංගිතා න චෙව භගවන්තං පසද්දං පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අසද්දදඤ්ඤි³ භගවතො සාවකා සම්පජ්ජන්ති. අයමපි ඛො මෙ භනෙත භගවති ධම්මන්ධියො භොති. ‘සම්මාසම්මුඤ්ඤො භගවා, ස්වාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨපනෙතා සඛෙසා’ති

පුත්ත වපරාභං භනෙත, පස්සාමි ඉධෙකච්ච ඛන්ධිපණ්ණිතෙ -පෙ- ගහපතිපණ්ණිතෙ-පෙ-සමණපණ්ණිතෙ නිපුණේ කතපරපවාදෙ වාලවෙධිරුපෙ වොභිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤා වරන්ති. පසද්දගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො අශ්ලිකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සති’ති. තෙ පසද්දං අභිසංඛරොන්ති : ‘ඉමං මයං පසද්දං සමණං ගොතමං උපසංඛිකමිත්වා පුච්ඡිස්සාම. එවං චෙ නො පුට්ඨො එවං ඛ්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවං චෙපි නො පුට්ඨො එවං ඛ්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො අශ්ලිකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ටො’ති. තෙ යෙන භගවා තෙහුපසංඛිකමන්ති. තෙ භගවා ධම්මියා කථාය සද්දස්සෙති සමාදපෙති සම්මතෙතරෙති සම්පභංගෙති. තෙ භගවතා ධම්මියා කථාය සද්දස්සිතා සමාදපිතා සම්මතෙතරීතා සම්පභංගිතා න චෙව භගවන්තං පසද්දං පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අසද්දදඤ්ඤි³ භගවන්තඤ්ඤාච ඕකාසං යාවන්ති අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය. තෙ භගවා

1. තෙ භිඤ්ඤානා - ස්වා, මජ්ඣං.
 2. කුතස්ස - ස්වා.
 3. අසද්දදඤ්ඤි - ස්වා.

පමිද්භි දහම දෙසන සේක් ද, එදවස්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවිචන් කිවිස්නා ශබ්දයෙක් වෙවයි, උකැයි හඬක් වෙවයි නැත් ද, එ බඳු මහණුන් මෙ සස්තෙහි දක්මි. වහන්ස, චූචීරී දයක් කියමි : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අන්තකමනපමිද්භි දහම දෙසු සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අන්තකර ශ්‍රාවකයෙක් උකැයි කෙළේ. එක්තරා සමුච්චසරෙක් දණින් උහු ගැටී; “ආයුෂ්මත් නිහඬ වෙවා, ආයුෂ්මත් නහමක් ශබ්ද කරන්නේ යැ. අප ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම දෙසන සේකැ”යි. වහන්ස, මට තෙල සිත් වී : “හවත්නි, ආශ්වයාඨ මැ යැ හවත්නි, අදණ්ඩයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් මෙසේ සුවිනීත පමිද් වෙ මැ යයි. වහන්ස, මෙ සස්තෙන් බැහැර මම මෙසේ සුවිනීත අත් පිරිසක් නො දක්මි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු විසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද, සහහු සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොව නිපුණ වූ පරා හා කළ වාදපරිචය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බඳු ඇතැම් ක්ෂේත්‍රීය පණ්ඩිත කෙනෙක් ප්‍රඥයෙන් දාෂ්ටිකයන් බිඳුනවුන් මෙන් හැසිරෙති. ඔහු ශ්‍රමණහවත් ගොතමයෝ අසුවල් නම් ගමට හෝ නියමගමට හෝ පිරිවෙස්ක් ල යි අසති. ඔහු පැන සකස් කෙරෙති : “ඇපි ශ්‍රමණ ගොතමයන් කරා එළැඹ මේ ප්‍රශ්නය පුළුවුස්මහ, අප විසින් මෙසේක් පුළුවුස්නා ලද්දහු මෙසේ විසඳන්නාහ. මෙසෙයින් ඇපි ඔවුනට වාදාරොපණ කරමහ. ඉදින් අප විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දහු මෙසෙයින් විසඳන්නාහු නම් ඇපි මෙසේක් ඔවුනට වාදාරොපණ කරමහ”යි. ඔහු “මහණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වනසේක. සමාදන් කරවන සේක, තෙද ගන්වන සේක, මොනොවට පහදවන සේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වන ලදු වැ සමාදන් කරවන ලදු වැ තෙද ගන්වන ලදු වැ සතුටු කරවන ලදු වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො පුළුවුස්නාහ. කවර හෙයින් නම් වාදාරොපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවු වෙත්. වහන්ස, මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු විසින් ධර්මය සොබාත යැ. සහහු සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොව නිපුණ වූ පරා හා කළ වාදපරිචය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බඳු ප්‍රඥයෙන් දාෂ්ටිකයන් බිඳුනවුන් මෙන් හැසිරෙන මුත්තමණ පණ්ඩිතයනුදු . . . . ගෘහපති පණ්ඩිතයනුදු . . . . ශ්‍රමණපණ්ඩිතයනුදු දක්මි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමගමට හෝ වඩිනාසේකැ”යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අභිසංස්කරණ කෙරෙති : “අපි මෙ පැන මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹ පුළුවුසුමහ. ඉදින් අප විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලදු වැ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් අපි ඔබට මෙසේ වාදාරොපණ කරමහ. අප විසින් මෙසේක් පුළුවුස්නාලදු වැ මෙසේ ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් අපි මෙසේක් ඔබට වාදාරොපණ කරමහ”යි ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්, ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වනසේක, සමාදන් කරවනසේක, තෙද ගන්වනසේක, සතුටු කරවනසේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වනලදු වැ සමාදන් කරවන ලදු වැ තෙද ගන්වන ලදු වැ සතුටු කරවන ලදු වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො ද පුළුවුස්නාහු මැ යැ. කවර හෙයින් වාදාරොපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනු සදහා අවකාශ යදින්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් පැවිදි

පබ්බාජෙති. තෙ තථා පබ්බජිතා සමානා එකා වූපකච්ඡා අපමන්තා ආනාපිනො පභිත්තතා විහරන්තා න චිරංගොච යසසථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බුහම්චරියං පරියොසානං දිවෙඤ්ච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. තෙ එවමාහංසු : 'මනං¹ වත භො අනංගාම, මනං¹ වත භො පනංගාම. මයං හි පුබ්බෙ අසුමණ්ණාව සමානා සමණ්ණානාති පච්ජාතිමහා, අමුභමණ්ණාව සමානා මුභමණ්ණානාති පච්ජාතිමහා, අනරහන්තාව සමානා අරහන්තාමහාති පච්ජාතිමහා. ඉදුනි ඛොමහා සමණා, ඉදුනි ඛොමහා මුභමණා, ඉදුනි ඛොමහා අරහන්තා'ති. අයමපි ඛො මෙ හන්තෙ, හගච්ඡි ධම්මනියො භොති : 'සම්මාසම්බුද්ධො හගචා, ඤාකඛාතො හගචතා ධම්මො, සුපච්චන්තො සඛො'ති.

පුන ච පරං හන්තෙ, ඉමෙ ඉසිදත්තපුරුණා එපතයො මම්භන්තා මම්භන්තා අහං තෙසං ජීවිත්තසු පදුතා² යසස ආහන්තා අථ ච පන නො තථා මසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති යථා හගචති. භුත්පුබ්බාහං හන්තෙ සෙතං අබ්භුත්තානො සමානො ඉමෙච ඉසිදත්තපුරුණා එපතයො විමංසමානො අඤ්ඤන්තරයම් සම්බොධෙ ආචසථෙ වාසං උපගඤ්ජං. අථ ඛො හන්තෙ, ඉමෙ ඉසිදත්තපුරුණා එපතයො බහුදෙව රන්ති ධම්මියා කථාය විතිනාමේනා යනො අභොසි හගචා තතො සිසං කතා මං පාදනො කරිනා නිපජ්ජංසු. තස්ස මයං හන්තෙ, එතදභොසි : 'අච්චරියං වත භො, අබ්භුතං වත භො, ඉමෙ ඉසිදත්තපුරුණා එපතයො මම්භන්තා මම්භන්තා, අහං තෙසං ජීවිත්තසු පදුතා, යසස ආහන්තා. අථ ච පන නො උථා මසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති යථා හගචති. අභි ඉමෙ ආයසම්නො තස්ස හගචනො සාසනෙ උරාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති'ති. අයමපි ඛො මෙ හන්තෙ, හගච්ඡි ධම්මනියො භොති : 'සම්මාසම්බුද්ධො හගචා, ඤාකඛාතො හගචතා ධම්මො, සුපච්චන්තො සඛො'ති.

පුන ච පරං හන්තෙ, හගචාපි බ්භතියො, අහමපි බ්භතියො, හගචාපි කොසලකො, අහමපි කොසලකො, හගචාපි ආසිතීකො, අහමපි ආසිතීකො යමපි හන්තෙ, හගචාපි බ්භතියො, අහමපි බ්භතියො, හගචාපි කොසලකො, අහමපි කොසලකො, හගචාපි ආසිතීකො, අහමපි ආසිතීකො. ඉමීනාවාරහාමේවාහං හන්තෙ, හගච්ඡි පරමනිපච්චාකාරං කන්තුං. විත්තුපහාරං උපදංසෙතුං. හන්ද ච දුනි මයං හන්තෙ, හච්ජාම. බහුක්ච්චා මයං බහුකරණීයා'ති. යසදුනි තිං මහාරජ, කාරං මඤ්ඤසිති: අථ ඛො රජා පසෙතදි කොසලො උච්චායාසනා හගචන්තං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා පක්කාමි.

---

1. මයං - ස්වා.
 2. { ජීවිකාය, දුතා - මජ්ඣං.
 { ජීවිතං දුතා - PTS.

කෙරෙත්. ඔහු එසේ පැවිදි වූවාහු එකලා වූවාහු වෙන් වූවාහු අප්‍රමන්ත වූවාහු කෙලෙස් තවන වැර ඇතියාහු ජීවිත නිරපේක්ෂක වැ වසන්තාහු නොබෝ කලෙකින් මැ කුලපුත්‍රයෝ යම් අරියක් සඳහා මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, බ්‍රහ්මවයඨපයඨවසාන කොට ඇති ඒ අනුත්තරාරිය දුටුදම්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට උපයාගෙන විහරණ කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහු : “භවත්ති, මදෙකින් නාස්නමෝ මැ යැ, භවත්ති, මදෙකින් විතස්නමෝ මැ යැ. අපි පෙර අශ්‍රමණයමෝ ‘ශ්‍රමණයම්භ’යි පිළින කළම්භ, අබ්‍රාහ්මණයමෝ ‘බ්‍රාහ්මණයම්භ’යි පිළින කළම්භ, අර්භත් නොවන්නමෝ මැ ‘අර්භත් වම්භ’යි පිළින කළම්භ. දන් කලි ශ්‍රමණයම්භ, දන් කලි බ්‍රාහ්මණයම්භ, දන් කලි අර්භත් වම්භ”යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, භගවත්තු විසින් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහහු සුපිළිපත්භ”යි.

තවද වහන්ස, ඉසිදත්ත යැ පුරාණ යැ යන මේ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උන් ගේ ජීවිත දෙන්නෙම් යසස් අරනෙම් වෙමි. එසේ වුව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි ගෞරවාකාර නොකෙරෙති. වහන්ස, පෙර වූ දයක් කියමි : “මම සෙන් මෙහෙයන්නෙම් මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩු-වතුදු විමසන්නෙම් එක්තරා සසම්බාධ ආවස්ථයෙක වාසයට එළැඹියෙමි. වහන්ස, එසඳ මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ රැස බොහෝ වෙලාවක් දහැමි කථායෙන් කල් භලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දසට හිස කොට මා පාදසෙහි කොට වැදහොත්භ. වහන්ස, මට තෙල සිත්වි : “භවත්ති, ආශ්වයඨයෙක් මැ යැ, භවැත්ති, අද්භුතයෙක් මැ යැ. මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උනට ජීවිතදයක වෙමි. යසස් අරනෙම් වෙමි. එතෙකුදු වුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි නිපතාකාර නො කෙරෙති. එකාන්තයෙන් මේ ආයුෂ්මත්තු දෙදෙන ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සස්තෙහි උදර වූ කැල මැ ඉපැයූ විශේෂයට වැඩි අපර විශේෂයක් දැනිත් මැ යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, භගවත්තු විසින් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහහු සුපිළිපත්භ”යි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනවචැයියහ, මම ද කොසොල්දනව වැයියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද අසුවයස් ඇතියහ, මම ද අසුවයස් ඇතියෙමි. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනවචැයියහ, මම ද කොසොල්දනවචැයියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද අසුවයස් ඇතියහ, මම ද අසුවයස් ඇතියෙමි” යන යම් කරුණෙක් ඇත් ද වහන්ස, මම මේ කරුණින් මැ පරමගෞරවාකාර කරන්නට ගෞරවොපහාර දක්වන්නට නිසියෙමි මැ යැ. වහන්ස, එයින් දන් අපි යම්භ. අපි බොහෝ කිස ඇතියමෝ බොහෝ කරුණි ඇතියමෝ යයි. මහරජ, තෙපි දන් එයට කල් දැනැයි වදළෝ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්නෙන් නැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ යි.

අඵ ඛො භගවො අවුරපකකන්තස්ස රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස භික්ඛු ආමනෙතසී : 'එසො භික්ඛවෙ, රුජො පසෙනදි කොසලො ධම්මවේනීයොති භාසිනො උට්ඨායාසනො පකකන්තො. උග්ගණ්ඨො¹ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයොති. පටිසාපුණ්ඨො භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයොති. ධාරොඵ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයොති අත්ඨංසිතොති භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයොති ආදිවුභමචරිතකාතී'ති.

ඉදමචොච භගවො අත්තමනො තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

ධම්මවේනීයසුභං නවමං.

1. උග්ගණ්ඨො - මජ්ඣං, සං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජු නික්ම යන්නා හා මෑ මහණුන් ඇමැතුණේක : “මහණෙනි, තෙල පසේනදි කොසොල් රජ ධර්මවේදීයන් කියා හුනස්නෙන් නැඟී නික්ම ගියේ. මහණෙනි, ධර්මවේදීයන් උගනුව, මහණෙනි, ධර්මවේදීයන් පුහුණු කරව, මහණෙනි, ධර්මවේදීයන් ධරව. මහණෙනි, ධර්මවේදීයන් අරිසංඛිතයහ, ආදිබ්‍රහ්මචරියාකයහ”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කළහ”යි.

තව වැනි ධර්මවේදීය සූත්‍ර යි.

2. 4. 10

කණ්ණකප්පල සුභං

එවං මේ සුභං: එකං සමයං භගව: උජ්ජකායං¹ විහරති කණ්ණකප්පලෙ මිගදායෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රුජ: පසෙහදි කොසලො උජ්ජකං අනුපානෙතො හොති කෙනවිදෙව කර්ඤ්ඤෙන. අඵ ඛො රුජ: පසෙහදි කොසලො අඤ්ඤාතරං පුරිසං අමනෙතසි: 'එහි තිං අභො, පුරිසං යෙන භගව: තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිතී: මම් වචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡ, 'රුජ: භනෙත, පසෙහදි කොසලො භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දාමි, අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡති'ති. එවං ඤෙවං වදෙති: 'අජ් ඤි ර භනෙත, රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති. එවං දෙවං වදෙති: 'අජ් ඤි ර භනෙත, රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති. එවං දෙවං වදෙති: 'අජ් ඤි ර භනෙත, රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති. එවං දෙවං වදෙති: 'අජ් ඤි ර භනෙත, රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති. එවං දෙවං වදෙති: 'අජ් ඤි ර භනෙත, රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති.

අස්සොසුං ඛො සොමා ව භහිති සකුලා ව භහිති 'අජ් ඤි රුජ: පසෙහදි. කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො භගවතං දස්සනාය උපසඛකමිසසී'ති. අඵ ඛො සොමා ව භහිති සකුලා ව භහිති රුජ:නං පසෙහදිං කොසලං භතතාභිභාරෙ උපසඛකමිතී: එතදවොචුං: 'තෙන හි මහාරුජ, අමහාකම්පි වචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡ: 'සොමා ව භනෙත, භහිති සකුලා ව භහිති භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දාමි, අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡති'ති.

අඵ ඛො රුජ: පසෙහදි කොසලො පච්ඡාභතතං භුතපාතරුසො යෙන භගව: තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිතී: භගවතං අභිවාදෙතී: එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනෙතො ඛො රුජ: පසෙහදි කොසලො භගවතං එතදවොච: 'සොමා ව භනෙත, භහිති සකුලා ව භහිති භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡති'ති. කම්පන මහාරුජ, සොමා ව භහිති සකුලා ව භහිති අඤ්ඤං දුතං නාලඤ්ඤා'නහි.

1. { උරුඤ්ඤායං - මජ්ඣං.
 උදඤ්ඤායං - සා.
 උදුඤ්ඤායං - PTS.

2. 4. 10

කණ්ණකප්පල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද; එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජුකා රටැ කණ්ණකප්පල නම් මුවලැව්හි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි පසේනදී කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් උජුකාවට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැතී : එම්බල පුරුෂය, තෝ එව. බුදුන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මාගේ වචනයෙන් බුදුන්ගේ පාසහළ හිසින් වදු. “වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි” යයි අල්පාබාධත්වය නිදුක් බව ශරීරයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි. මෙසේත් කියව : “වහන්ස, අද පසේනදී කොසොල් රජ පසුබැඳු. වැළඳු පෙරවරුබත් ඇතියේ බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි” යයි. ‘දේවයිනි, එසේ යැ’යි ඒ පුරුෂයා පසේනදී කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ පුරුෂයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි. මෙසේත් කියයි : “වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි” යයි.

සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද “පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි” ඇසුහු. එසඳ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත් වඩන තන්හි දී පසේනදී කොසොල් රජු කරා එළැඹ තෙල කීහු : “මහරජ එසේ හෙයින් අප ගේ වචනයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදිනු මැනැව, අල්පාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසු විහරණ පිළිවිසිනු මැනැව : “සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළුවත් හිසින් වදිනි, අල්පාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුයිත්” යයි..

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : “වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාදයන් හිසින් වදිනි. නිරාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුයිත්. කීමෙක මහරජ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද අන්‍යාදුකයකු නො ලද්දු ද ? යි.

අසොසාසුං ඛො භනෙත, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනී. ‘අජ්ඣ කීර රුජා පසෙනදි කොසලො පච්ඡාහතතං භුතපානරුසො භගවන්තං දසසනාස උපසඛකමිසානී’ති. අථ ඛො භනෙත, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනී මං හතතාභිභාසෙර උපසඛකමිසානී ඵතදවොචුං: තෙන හි මහාරුජ, අමහාකමපි චචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා චන්ද්‍රසි, අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලුහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡ, සොමා ච භනෙත, භගිනී සකුලා ච භගිනී භගවතො පාදෙ සිරසා චන්ද්‍රනතී, අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලුහුට්ඨානං බලං ඵාසුච්ඡාරං පුච්ඡනතී’ති.

සුඛිනියො භොනතු මහාරුජ, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනීති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං ඵතදවොච: ‘සුතං මේතං භනෙත, සමණො ගොතමො ඵචමාහ: ‘නජී සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො සබ්බසුඤ්ඤා සබ්බදසාථී අපරිසෙසං ඤාණදසසනං පච්ඡානිසානී, නෙතං ධානං විජ්ඣතී’ති. යෙ තෙ භනෙත ඵචමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො ඵචමාහ: නජී සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො සබ්බසුඤ්ඤා සබ්බදසාථී අපරිසෙසං ඤාණදසසනං පච්ඡානිසානී. නෙතං ධානං විජ්ඣතී. කච්චි තෙ භනෙත, භගවතො චූතතවාදිනො, න ච භගවන්තං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකඛනතී. ධම්මසා වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙන්නතී, න ච කොචී සහධම්මකො වාදනුචාදෙ ගාරග්ගං ධානං ආගච්ඡතී’ති.

යෙ තෙ මහාරුජ, ඵචමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො ඵචමාහ: නජී සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො සබ්බසුඤ්ඤා සබ්බදසාථී අපරිසෙසං ඤාණදසසනං පච්ඡානිසානී. නෙතං ධානං විජ්ඣතී. න මේ තෙ චූතත වාදිනො අඛ්‍යාචිකඛනතී ච පන මං තෙ අසනා අභුතෙනා’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො විචුච්ඡාහං¹ සෙනාපතීං ආමනෙතසි: ‘කො හු ඛොජ්ජ² සෙනාපතී, ඉමං කථාචන්ද්‍රං³ රුජනෙතපුරෙ අඛ්‍යාද-භාසිතී? ‘සඤ්ඤො මහාරුජ, බ්‍රාහ්මණො ආකාසගොතො’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙතසි, ‘ඵහි නිං අමෙහා පුරිස, මම චචනෙන සඤ්ඤං බ්‍රාහ්මණං ආකාසගොතං ආමනෙතසි. රුජා තං⁴ භනෙත, පසෙනදි කොසලො ආමනෙතතී’ති. ඵචං දෙවොති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤො පසෙනදිසා කොසලසා පච්ඤානුනා: යෙන සඤ්ඤො: බ්‍රාහ්මණො ආකාසගොතො: තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිනා: සඤ්ඤං බ්‍රාහ්මණං ආකාසගොතං ඵතදවොච: ‘රුජා තං භනෙත, පසෙනදි කොසලො ආමනෙතතී’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං ඵතදවොච: සියා හු ඛො භනෙත, භගවතා: අඤ්ඤදෙව කීඤ්චී සකාය වාචා භාසිතා⁵, තඤ්ච ජනො අඤ්ඤථා: විපච්චාගච්ඡයානී?⁶

අභිජානාමි මහාරුජ වාචං භාසිතානී’

---

1. විචුච්ඡාහං - මජ්ඣ. 3. කථාචන්ද්‍ර - සිඉ.
 2. කො හු ඛො - මජ්ඣ, සා, PTS. 4. රුජා තෙ - PTS.
 5. සකාය භාසිතං - මජ්ඣ, සා, PTS.
 6. පච්චාගච්ඡයා - මජ්ඣ, සා, PTS.
 7. අභිජානාමි මහාරුජ වාචං භාසිතානී. මජ්ඣ, සා, PTS, උඉනං.

වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද “අද පසේනදි කොසොල් රජ වැළැඳු පෙරවරු බත් ඇති වැ පසුබත්ති බුදුන් දක්නට එළැඹෙල”යි ඇසූහ. එසඳ වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත්වඩන තැන්හි මා කරා එළැඹ තෙල කීහු : එසේ වී නම් මහරජ, “වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟුළු හිසින් වදිති, නිරාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවස්ති”යි අපගේ ද බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසඟුළු වදුව, අල්පාබාධ අල්පාතඩක ලසුකපාන කායබල ඵාසුවිහරණ පුළුවස්ව”යි කීහු.

මහරජ, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද සුවපත් වෙන්ව’යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැලකෙළේ : “වහන්ස, මා වීසින් තෙලෙ අසන ලද, ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ කියයි : “යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දන්තේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එ බඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ වීදාමාන නො වේ” යයි. වහන්සේ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : “මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : ‘යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දන්තේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ වීදාමාන නො වේ” යයි කීහු නම්, කීම් වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් වීසින් කියූ දැයක් කියන්නාහු ද, භාග්‍යවත්තට අභ්‍යයෙන් නො ද අභිභවා කියත් ද, වදළ කාරණයට අනුකාරණයක් පවසත් ද, කිසි සකාරණ වාදනු-වාදයෙක් නො ද ගැරහියයුතු තැනට ඒ ද?යි.

මහරජ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : “මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : ‘යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දන්තේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ වීදාමාන නො වේ”යයි කීහු නම් ඔහු මට උක්තවාදී නො වෙති, වැළිත් ඔහු මට අසත්‍යයෙන් අභ්‍යයෙන් අභිභවා කියති”යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ විදුඩිභ සෙන්පතිහු ඇමැතී : “සෙන්පතිය, අද කවරෙක් නම් මේ කරාවස්තුව රාජාත්තපුරයෙහි පහළ කොට බිණි ද? මහරජ, ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජයබ්‍රාහ්මණ යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ අන්‍යතර පුරුෂයකු ඇමැතී : එමබා පුරුෂය, තෝ ඒ, මා බසින් අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණු කැඳව. වහන්ස, “පසේනදි කොසොල් රජ මුඛ කැඳවති”යි. ‘දෙවයෙනි එසේ යැ’යි ඒ පුරුෂයා පසේනදි කොසොල් රජුට පිළිවදන් දී අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණු කරා එළැඹියේ, එළැඹ අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණුට තෙල කී : “වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ මුඛ කැඳවති”යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් අත් කිසි දැයක් මැ සඳහා වදළ බසෙක් ඇද්ද, ජනයා එ බස අත් සැටියෙකින් වරදවා ගන්නේ යැ’යි.

මහරජ, බසක් කියෙමි දැනිමි මැ යැ.

යථා කථම්පන හනො,හගවා අභිජානාති වාචං හාසිතාති?¹.

එවං ඛො අහං මහාරජ, අභිජානාමි වාචං හාසිතා¹ ‘නචී සො සමණො වා ඩ්‍රාහමණො වා, යො සකිදෙව සබ්බං ඤාසාති, සබ්බං දකඛිති, නෙතං ධානං විජ්ජති’ති.

හෙතුරූපං හනො, හගවා අහ සහෙතුරූපං හනො හගවා අහ: ‘නචී සො සමණො වා ඩ්‍රාහමණො වා, යො සකිදෙව සබ්බං ඤාසාති, සබ්බං දකඛිති, නෙතං ධානං විජ්ජති.. චත්තාරො මෙ හනො, වණණා: ඛතතියා ඩ්‍රාහමණා වෙසා: සුද්ද. ඉමෙසං චු ඛො හනො, චතුත්තං වණණානං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණන්ති?

චත්තාරො ‘මෙ මහාරජ, වණණා. ඛතතියා ඩ්‍රාහමණා වෙසා: සුද්ද. ඉමෙසං ඛො මහාරජ, චතුත්තං වණණානං ඥො වණණා අත්තමකඛායන්ති, ඛතතියා ච ඩ්‍රාහමණා ච. යද්දං අභිවාදනපච්චුට්ඨානඅඤ්ජලිකමමසාමිච්චි-කමමානන්ති².

නාහං හනො, හගවන්තං දිට්ඨධම්මිකං පුච්ජාමි, සම්පරාසිකාහං හනො, හගවන්තං පුච්ජාමි. චත්තාරො මෙ හනො, වණණා: ඛතතියා ඩ්‍රාහමණා වෙසා: සුද්ද. ඉමෙසං චු ඛො හනො, චතුත්තං වණණානං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණන්ති?

පඤ්චිමාති මහාරජ, පට්ඨානිඨඛානි. කතමාති පඤ්ච? ඉධ මහාරජ, භික්ඛු සඤ්චො භොති, සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධිං : ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමුඤ්චො විජ්ජාචරණසම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවම්චුසානං බුඤ්චො හගවා’ති. අප්පාඛාධො භොති අප්පාතඛෙකා සමචෙපාකිනියා ගහණීයා සමන්තාගතො නාතිසිතාය නාවුඤ්චාය මජ්ඣිමාය පට්ඨානකම්මාය අසථො භොති අමායාපි සථාභුතං අත්තානං අචිකත්තා සන්ථරි වා විඤ්ඤසු වා සමුග්ගවාරිසු. අරඤ්චිවිට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දලහපරකකමො අතිකඛිතතඬුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤවා භොති උදයන්ඨාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුකඛකඛයගාමිනියා ඉමාති ඛො මහාරජ, පඤ්ච පට්ඨානිඨඛානි. චත්තාරොමෙ මහාරජ, වණණා: ඛතතියා ඩ්‍රාහමණා වෙසා: සුද්ද. තෙ චස්ස ඉමෙහි පඤ්චහි පට්ඨානිඨඛෙහි සමන්තාගතා, තං නෙසං³ වස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

චත්තාරො මෙ හනො වණණා: ඛතතියා ඩ්‍රාහමණා වෙසා: සුද්ද, තෙ චස්ස ඉමෙහි පඤ්චහි පට්ඨානිඨඛෙහි සමන්තාගතා එන්ථ පන නෙසං හනො, සියා විසෙසො සියා නානාකරණන්ති?

1. වචා හාසිතා - සිඞ්ඵ.
2. {සාමිච්චිකමමානිති - මජ්ඣං.
{සාමිච්චිකමමන්ති - සායා, PTS.
3. එන්ථ පන නෙසං - මජ්ඣං.

වහන්ස, බසක් බණන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙබඳු බසක් සිහි කරන සේක් ද?

මහරජ, බසක් බණන මම මෙසේ දැනිමි : "යමෙක් එක් වර මැ හැම දන්තේ නම් හැම දන්තේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ වීදාමාන නො වේ" යයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේතුසවභාවය වදරති, වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකාරණ සවභාවය වදරති. එක් වර මැ හැම දන්තා හැම දන්තා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ වීදාමාන නො වෙති'යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණ කෙනෙක් ඇත : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ ය. වෛශ්‍යයෝ යැ, ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන් ගේ වීශේෂයෙක් ඇත නානාත්වයෙක් ඇත?

මහරජ, මේ වර්ණයේ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. මහරජ, මේ සතර වර්ණයන් අතුරින් වර්ණයේ දෙදෙනෙක් අග්‍රයහ'යි කියනු ලැබෙති. ක්ෂත්‍රියයන් හා බ්‍රාහ්මණයෝ යි. කෙසේ යැ යත් : අභිවාදන උත්ථාන අක්ෂරලිකම් සාම්භිකම්යන්ගේ වශයෙනි.

වහන්ස, මම භාග්‍යවත්තු අතින් ඵෙහලොකික වෙනස නො පුළුවුණිමි. වහන්ස, මම භගවත්තු අතින් පාරලොකිකවෙනස පුළුවුණිමි. වහන්ස, මේ වර්ණයේ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන්ගේ වීශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාකරණයෙක් ඇද්ද?

මහරජ, මේ ප්‍රධන්වීර්ණියට භිත වූ අභිගයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : මහරජ, මේ සස්තෙහි මහණ සැදහැති වෙයි, තථාගතයන් වහන්සේගේ සමාක් සම්බෝධිය හදහයි : "මෙ කරුණුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත්භ, සමාක් සම්බුද්ධියහ, වීදාමාන සම්පත්තයහ, සුගතයහ; ලොකචිත්භ, අනුක්තර පුරුෂදමාසාරචිහ, දෙව්චිත්ස්නට ඥාස්තාහ, සිව්සස් දත්භ, භගවත්භ"යි. අල්පාබාධ වැ අල්පාතභික වැ නාතිශිත, නාතපුෂ්ණ, මධ්‍යම, ප්‍රධන්වීර්ණියට නිසි සම් වැ පස්තා ග්‍රහණයෙන් සමන්වාගත වැ සිටුනේ වෙයි. අභය වෙයි, අමායාවී වෙයි. යථාභූත ආත්මය ඥාස්තාවරයා කෙරෙහිදු වීඤ්ඤ සමුච්චාරිත් කෙරෙහි දු භෙළි කරනු වෙයි. අකුශලධර්මයන් ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් සදහා බලවත් වැ දාඩපරාක්‍රම ඇති වැ කුශල් දහම්භි නො හළ ධුර ඇති වැ රුකුළු වැර ඇති වැ වෙසෙයි. ආයභි වූ කෙලෙසුන් බිඳුනා මොනොවට දුක් කිය කරනුවට යන උද්චය කරා දිවෙන ප්‍රභේදයෙන් සමන්වාගත වැ ප්‍රභේදවත් වෙයි. මහරජ, මේ පස් පධානියභිගයෝ යි. මහරජ, මේ වර්ණයේ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහු මෙ පස් වැදූරුම් ප්‍රධන් වැරට භිත කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, එය ඔවුනට දීඨිරාත්‍රියෙහි භිතයට සුඛයට වැටෙයි.

වහන්ස, මේ වර්ණයේ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහුදු මේ පක්ඛ්‍යකාර ප්‍රධන් වැරට භිත වූ කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, මෙහිදු වහන්ස, උත්ගේ වීශේෂයෙක් ඇද්ද; නානාකරණයෙක් ඇද්දැ ?යි.

එත්ථ ඛො පන නෙසාහං මහාරුජ, පට්ඨානවෙමත්තනං¹ වදුමි. සෙය්‍යථාපසසු² මහාරුජ, ඥො හත්ඨිදමමා වා අස්සදමමා වා ගොදමමා වා සුදන්තා සුච්ඡිතා, ඥො හත්ඨිදමමා වා අස්සදමමා වා ගොදමමා වා අදන්තා අච්ඡිතා. තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, යෙ තෙ ඥො හත්ඨිදමමා වා අස්සදමමා වා ගොදමමා වා සුදන්තා සුච්ඡිතා, අපි නු තෙ දන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡේය්‍යං. දන්තාව දන්තභූමිං සමපාපුණේය්‍යන්ති?

එවං හනෙත.

යෙ පන තෙ ඥො හත්ඨිදමමා වා අස්සදමමා වා ගොදමමා වා අදන්තා අච්ඡිතා, අපි නු තෙ අදන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡේය්‍යං. අදන්තාව දන්තභූමිං සමපාපුණේය්‍යං සෙය්‍යථාපි තෙ ඥො හත්ඨිදමමා වා අස්සදමමා වා ගොදමමා වා සුදන්තා සුච්ඡිතාති?

නොහෙතං හනෙත.

එවමෙව ඛො මහාරුජ, යං තං සඤ්ඤාන පනතබ්බං අප්පාඛාධෙන අසඤ්ඤාන අමායාවිනා අරඤ්චිරියෙන පඤ්ඤාවතා, තං වත අස්සඤ්ඤා බව්භාඛාධො සඤ්ඤා මායාවි කුසිනො දුපපඤ්ඤා පාපුණ්ණිකාති³ තෙතං ථානං විජ්ජතිති.

භෙතුරුපං හනෙත, ගගවා අාහ. සභෙතුරුපං හනෙත ගගවා අාහ. වත්තාරෙ මෙ හනෙත, වණණා: බතතිතා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා සුද්දා, තෙ වස්ස ඉමෙහි පඤ්චගි පට්ඨානියධෙගහි සමන්තාගතා, තෙ වස්ස සමමප්පට්ඨානා. එත්ථ පන නෙසං හනෙත, සියා විසෙසො, සියා නානාකරණන්ති.

එත්ථ ඛො පන නෙසාහං⁴ මහාරුජ, න කිඤ්චි නානාකරණං වදුමි, යදිදං විච්ඡිතතිතා විච්ඡිතතිං. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ, පුරිසො සුක්ඛං සාකකට්ඨං අාදය අහං අහිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජො පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං සාලකට්ඨං අාදය, අහං අහිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජො පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං අමබ්බකට්ඨං අාදය අහං අහිනිබ්බතෙතය්‍ය. තෙජො පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං උදුබ්බකට්ඨං අාදය අහං අහිනිබ්බතෙතය්‍ය තෙජො පාතුකරෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, සියා නු ඛො නෙසං අහිනිනං නානාදුරුතො අහිනිබ්බත්තානං කිඤ්චි නානාකරණං, අවචියා වා අවචිං වණණෙන වා වණණං, අාහාය වා අාහන්ති?

නො හෙතං හනෙත.

එවමෙව ඛො මහාරුජ, යං තං තෙජො විරියං නිප්ථරති, තං⁵ පට්ඨානාහිනිබ්බත්තං⁶ නාහං තත්ථ කිඤ්චි නානාකරණං වදුමි යදිදං විච්ඡිතතිතා විච්ඡිතතින්ති.

-
1. { නානත්ථං - සිඬු.
      { වෙමත්තං - PTS.
  2. සෙය්‍යථාපිසසු - මජ්ඣං, PTS.
  3. එත්ථ ඛො නෙසාහං - මජ්ඣං, PTS.
  4. විරියා නිමමපිතං - මජ්ඣං.
  5. පච්ජාහිනිබ්බත්තං - සිඬු.

මහරජ, මෙහිලා උන්ගේ ප්‍රධන්ති වෙනස් බව කියමි. මහරජ, යම් පරිදි නහඹු හස්තීභූ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුදන්ත වැ සුවිනීත වැ ඇද්ද, නහඹු හස්තීභූ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ අදන්ත වැ අවිනීත වැ ඇද්ද, මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? යම් ඒ නහඹු හස්තීභූ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුදන්ත වැ සුවිනීත වැ වැටෙත් ද, කිම ඔහු දන්ත වූවාහු මැ දන්තකාරණයට යෙත් ද, දන්ත වූවාහු මැ දන්තභූමියට පැමිණෙත් ද? යි.

වහන්ස, එසේ යැ.

යම් ඒ නහඹු හස්තීභූ දෙදෙන හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙන හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙන හෝ අදන්ත වැ මැ යම් පරිදි මූල කී සුදන්ත සුවිනීත ඒ නහඹු ඇතුන් දෙදෙනා සෙයින් නහඹු අසුන් දෙදෙනා සෙයින් නහඹු ගවයන් දෙදෙනා සෙයින් අදන්තවූවාහු මැ දන්තකාරණයට යෙත් ද? අදන්ත වූවාහු මැ දන්තභූමියට යෙත් ද? යි.

වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යි.

මහරජ, එ පරිදි මැ සැදහැනි අල්පාබාධ අශය, මායා බහුල නො වන, ආරම්භවියාබි ඇති, ප්‍රභූසම්පන්න ශ්‍රාවකයා වීසින් යම් ඒ ඵලයක් ලැබියයුතු වෙ නම් සැදහැ නැති ආබාධ බහුල වූ ශය වූ මායා බහුල වූ කුසිත වූ දුෂ්ප්‍රාභූ වූයේ ඒ ඵලය එකාන්තයෙන් ලබන්නේ යැ යන කරුණ සිදු-නො වෙයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේතුසචරුපයක් වදරති, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකාරණසචරුපය වදරති. වහන්ස, මේ වණයෝ සතර දෙනෙකි : කෘත්‍රියයෝ යැ මුත්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහු ද මේ පස් වැදුරුම ප්‍රධන් වැරට හිත කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, ඔහු දු සමාක් ප්‍රධන් වියාබි ඇත්තාහු වෙත් ද, වහන්සෙ, මෙහිලා උන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාත්වයෙක් ඇද්ද? යි.

මහරජ, මම මෙහි ලා උන්ගේ කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් විචුක්තියෙන් විචුක්තිය යි, (එකක්හු ගේ ඵලවිචුක්තියෙන් අනෙකක්හුගේ ඵලවිචුක්තිය ඇරැබූ යැ.) මහරජ, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් වියැළි ශාකකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ශාලකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ආමුකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි උදුම්බරකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම්, මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? නන් දරින් නිපන් ඒ අග්නීන්ගේ කිසියම් වෙනසක් වෙ ද : සිඵවෙන් සිඵවෙහි හෝ යැ, පැහැයෙන් පැහැයෙහි හෝ යැ එළියෙන් එළියෙහි හෝ යැ?

වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යි.

මහරජ, එපරිදි මැ යම් ඒ තෙදක් වැර අරභයා පැතිර සිටුනේ ද, ඒ ප්‍රධනින් නිපණ. එහිලා මම කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් විචුක්තියෙන් විචුක්තිය ඇරැබූ යැ.

හෙතුරූපං හනෙත, හඟවා ආහ, සහෙතුරූපං හනෙත, හඟවා ආහ කීං පන හනෙත, අපී දෙවාති? කීං පන කීං මහාරජ? එවං වදෙයි: කීං පන හනෙත, අපී දෙවාති? යදි ව: තෙ හනෙත, දෙවා ආහන්තාඤ ඉත්තනං, යදි ව: අනාහන්තාඤ ඉත්තනනති. යෙ තෙ මහාරජ? දෙවා සම්ඛාපජ්ඣා: තෙ දෙවා ආහන්තාඤ ඉත්තනං යෙ තෙ දෙවා අම්ඛාපජ්ඣා, තෙ දෙවා අනාහන්තාඤ ඉත්තනනති.

එවං වුතෙත විචුච්චහො:1 සෙනාපතී හඟවන්තං එතදවොච: ‘යෙ තෙ හනෙත දෙවා සම්ඛාපජ්ඣා: ආහන්තාඤ ඉත්තනං, තෙ දෙවා යෙ තෙ දෙවා අම්ඛාපජ්ඣා: අනාහන්තාඤ ඉත්තනං තෙ දෙවෙ තමහා ධානා වාචෙස්සනති ව: පබ්බාජෙස්සනති ව:’ති.

අථ ඛො ආයමමතො ආනන්දස්ස එතදහොසි: ‘අයං ඛො විචුච්චහො: සෙනාපතී රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පුතෙතා. අහං හඟවතො පුතෙතා. අයං ඛො කාලො යං පුතෙතා පුතෙතන මනෙතයා:’ති.

අථ ඛො ආයමම: ආනන්ද විචුච්චහං සෙනාපතීං ආමනෙතසි: ‘තෙනති සෙනාපතී, තං යෙවෙත්ථ පච්චුච්චස්සාමි. යථං තෙ ඛමෙය්‍ය තථං නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කීං මඤ්ඤසි සෙනාපතී, යාවතා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජ්ඣං, යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාඨිපච්චං රජං කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමිණං ව: චුඛමිණං ව: පුඤ්ඤවන්තං ව: අපුඤ්ඤවන්තං ව: චුඛමචරියවන්තං ව: අචුඛමචරියවන්තං ව: තමහා ධානා වාචෙතුං ව: පබ්බාජෙතුං ව:’ති?

යාවතා හො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජ්ඣං යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාඨිපච්චං රජං කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමිණං ව: චුඛමිණං ව: පුඤ්ඤවන්තං ව: අපුඤ්ඤවන්තං ව: චුඛමචරියවන්තං ව: අචුඛමචරියවන්තං ව: තමහා ධානා වාචෙතුං ව: පබ්බාජෙතුං ව:’ති.

තං කීං මඤ්ඤසි සෙනාපතී, යාවතා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අවිජ්ඣං. යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාඨිපච්චං රජං න කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමිණං ව: චුඛමිණං ව: පුඤ්ඤවන්තං ව: අපුඤ්ඤවන්තං ව: චුඛමචරියවන්තං ව: අචුඛමචරියවන්තං ව: තමහා ධානා වාචෙතුං ව: පබ්බාජෙතුං ව:’ති.

යාවතා හො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අවිජ්ඣං, යත්ථ ච රුජ: පසෙනදිස්ස කොසලො ඉස්සරියාඨිපච්චං රජං න කාරෙති. න තත්ථ පහොති රුජ: පසෙනදි කොසලො සමිණං ව: චුඛමිණං ව: පුඤ්ඤවන්තං ව: අපුඤ්ඤවන්තං ව: චුඛමචරියවන්තං ව: අචුඛමචරියවන්තං ව: තමහා ධානා වාචෙතුං ව: පබ්බාජෙතුං ව:’ති.

තං කීං මඤ්ඤසි සෙනාපතී, සුතා තෙ දෙවා තාවතීංසාති?

එවං හො, සුතං මේ දෙවා තාවතීංසා. ඉධාපි හොතා රඤ්ඤා පසෙනදිනා කොසලෙත සුතා දෙවා තාවතීංසා’ති.

1. විචුච්චහො - මජ්ඣං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හේතුසිරුපය වදරනී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහේතුක සිරුපය වදරනී. වහන්ස, කිම දෙවියෝ ඇද්ද, මහරජ, “වහන්ස, කිම දෙවියෝ ඇද්ද”යි කුමට තෝ මෙසේ කියෙහි? වහන්ස, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසත් බවට ඉදින් එනසුලු හෝ වෙත් ද, ඉදින් මිනිසත් බවට නො එනසුලු හෝ වෙත් ද”යි. මහරජ, යම් දෙවි කෙනෙක් තුසුහුන් වෛතසික සුක් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මිනිසත් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) එන සුලු වෙත්. යම් දෙවි කෙනෙක් පුහුන් වෛතසික සුක් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසත් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) නො එන සුලු වෙත්.

මෙසේ වදළ කල විදුඩිග සෙන්පති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “වහන්ස, සුක්සහගිය මිනිසත් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද, නිසුක් වූ මිනිසත් බවට නො එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද”යි ඒ දෙ වැදෑරුම් දෙවියන් ඒ දේවසථානායෙන් ව්‍යුහ කරවන්නාහු වෙත් ද නෙරවන්නාහු හෝ වෙත් ද?යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල සිත් වී : “මේ විදුඩිග සෙන්පති පසේනදි කොසොල් රජුගේ පුත් යැ, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්මි. පුතෙක් පුතකු හා මත්ප්‍රණ කරන්නෝ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ එයට කාලය යනු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ විදුඩිග සෙන්පතිහි ඇමැතුහ : සෙන්පතිය, එකරුණින් මෙහි දී තා මැ පුළුවස්මි. යම් පරිදි තට රුස්තෝ නම් එපරිදි එය පවසව. සෙන්පතිය ඒ කෙසේ හඟිහි? පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ වීරිතය යම් තාක් වේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ යම් වීරිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපතිය ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද ඒ වීරිතයෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ අබ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ව්‍යුහ කරවන්නට නාවන්නට හෝ හැකි වේ ද?

භවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ වීරිතය යම් තාක් වේ ද පසේනදි කොසොල් රජ යම් වීරිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ ඒ වීරිතයෙහි දී පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ අබ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාවන්නට හෝ හැකි වෙයි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිහි? පසේනදි කොසොල් රජහුගේ වීරිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ තමනට අවිෂය වූ යම් රටෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ එහි දී පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ අබ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාවන්නට හෝ හැකි වේ ද? යි.

භවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ වීරිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ විෂය නො වූ යම් රටෙක අසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, එහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ අබ්‍රහ්මචරියාවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ඒ ශ්‍රමණාදී භාවයෙන් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාවන්නට හෝ නො හැකි යැ යි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිහි? තා විසින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ අසන ලදහු ද?

භවත්ති, එසේ යැ. මා විසින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ අසන ලදහ. මෙහි දී භවත් පසේනදි කොසොල් රජු විසිනුදු තවතිසා වැසි දෙවියෝ අසනලදහ’යි.

තං කීං මඤ්ඤාසි සෙනාපතී, පහොති රුජා පසෙනදි කොසලො දෙවෙ නාචතීංසෙ නමහා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාචෙතුං වාති?

දක්ඛනායපි හො රුජා පසෙනදි කොසලො දෙවෙ නාචතීංසෙ නපහොති. කුතො පන නමහා ධානා වාචෙසාති වා පබ්බාචෙසාති වා'ති.

එවමෙව ඛො සෙනාපතී. යෙ තෙ දෙවා සබ්බාපජ්ඣා ආගන්තාඤ්ඤා ඉත්තනං තෙ දෙවා, යෙ තෙ දෙවා අබ්බාපජ්ඣා ආගන්තාඤ්ඤා ඉත්තනං, තෙ දෙවා දක්ඛනායපි නපහොති, කුතො පන නමහා ධානා වාචෙසාති වා පබ්බාචෙසාති වා'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හගචන්තං එතදචොච: 'කො නාමො අයං හන්තෙ හිකඛුති?

ආනන්දො නාම මහාරුජාති.

ආනන්දො චත හො ආනන්දරූපො චත හො. හෙතුරූපං හන්තෙ ආයසමා ආනන්දො ආහ. සහෙතුරූපං හන්තෙ, ආයසමා ආනන්දො ආහ.

කීං පන හන්තෙ, අපී චුහමාති?

කීං පන නිං මහාරුජා එවං වදෙසි: කීං පන හන්තෙ, අපී චුහමාති?

යදි වා සො හන්තෙ, චුහමා ආගන්තා ඉත්තනං. යදි වා ආගන්තා ඉත්තනනති.

යො සො මහාරුජා චුහමා සබ්බාපජ්ඣා, සො චුහමා ආගන්තා ඉත්තනං, යො සො චුහමා අබ්බාපජ්ඣා සො චුහමා ආගන්තා ඉත්තනනති.

අථ ඛො අඤ්ඤානරො පුරිසො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදචොච: 'සඤ්ඤො මහාරුජා, චුහමණො ආකාසගොන්තො ආගන්තො'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො සඤ්ඤො චුහමණො ආකාසගොන්තං එතදචොච: 'කො භු ඛො චුහමණො, ඉමං කථාචන්දුං රුජනෙතපුරෙ අබ්බද්දහාසිති?

'විච්චිඛගො මහාරුජා, සෙනාපතී'ති. විච්චිඛගො සෙනාපතී එවමාහ: සඤ්ඤො මහාරුජා, චුහමණො ආකාසගොන්තො'ති.

අථ ඛො අඤ්ඤානරො පුරිසො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදචොච. යානකාලො මහාරුජාති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හගචන්තං එතදචොච: සබ්බඤ්ඤානං මයං හන්තෙ හගචන්තං අපුච්ඡිමා සබ්බඤ්ඤානං හගචා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමහාකං රුච්චිති චෙච ඛමති ච, තෙන චමහා අත්තමහා වාතුචණණීං සුද්ධිං මයං හන්තෙ, හගචන්තං අපුච්ඡිමා වාතුචණණීං සුද්ධිං හගචා ව්‍යාකාසි තඤ්ච පනමහාකං රුච්චිති. චෙච ඛමති ච. තෙන චමහා අත්තමහා අභිදෙවෙ මයං

1. වාතුචණණී සුද්ධිං - මජ්ඣං.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඬිවී? පසේනදී කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් ඒ දේවසානසෙන් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ හැකි වේ ද?

හවත්නී, පසේනදී කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් දක්නට ද නො හැකි වෙයි. ඒ දේවසානසෙන් ව්‍යුහ කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යි යනු කොයින් ලැබේ ද?

සෙන්පතිය, එපරිදි මැ මිනිසක් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යැ නිර්දූෂ්‍ය වූ මිනිසක් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යයි ඒ දෙවැදූරුම් දෙවියන් දක්නට ද නො හැකි යැ. ඒ දේවසානසෙන් ව්‍යුහ කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යැ යනු කොයින් ලැබේ ද?

එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “වහන්ස, මේ මහණ කවරෙක් නම් වේ ද?”

මහරජ, ආනන්ද නමැ යි.

හවත්නී, එකැකින් ආනන්ද යැ, හවත්නී, එකැකින් ආනන්ද ස්වභාව යැ. වහන්ස, ආසුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හේතුසිරුපය කියති. වහන්ස, ආනන්ද තෙරණුවෝ සහේතුකසිරුපය කියත්.

වහන්ස, කිම බ්‍රහ්මයෝ ඇද්ද?

“වහන්ස, කිම බ්‍රහ්ම ඇද්ද? යි තෙපි කුමට මෙසේ අසව.

වහන්ස, ඒ බඹ මිනිසක් බවට එනසුලු හෝ වේ ද, මිනිසක් බවට නො එනසුලු හෝ වේ ද?

මහරජ, වෛතසික වීසින් සදුෂ්‍ය වූ යම් බඹෙක් ඇද්ද, ඒ බඹ මිනිසක් බවට එනසුලු යැ. නිර්දූෂ්‍ය වූ යම් බඹෙක් ඇද්ද, ඒ බඹ මිනිසක් බවට නො එනසුලු යැ.

එසඳ එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදී කොසොල් රජහට තෙල කී : “මහරජාණෙනි, ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජය බ්‍රාහ්මණ ආයෝ යැ”යි.

එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජය බ්‍රාහ්මණයට තෙල කී : “බවුණ, කවරෙක් නම් මේ කථාවස්තුව රාජාත්තපුරයෙහි පහළ කෙළේ ද?යි.

‘මහරජාණෙනි, වීඬුවහ සෙන්පති යැ’යි. වීඬුවහ සෙන්පති මෙසේ කී : “මහරජාණෙනි, ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජය බ්‍රාහ්මණ යැ’යි.

එසඳ එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදී කොසොල් රජුට තෙල කී : “මහරජාණෙනි, ගමන්කල් එළැඹිණැ”යි. එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් සඵඤ්ජා පුඵඤ්ජමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඵඤ්ජා ප්‍රකාශ කළසේක. එ ද අපට රුස්නේ ද සහනේ ද වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුසිත් ඇතියමහ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් වතුඵඤ්ජයට අයත් ඉද්ධිය පුඵඤ්ජමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතුඵඤ්ජ ඉද්ධිය පැවැසුසේක. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුසිත් ඇතියමහ.

හනෙත, හගචන්තං අපුච්ඡිමා, අභිදෙවෙ හගචා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමහාකං රුච්චතී වෙච ඛමතී ච. තෙන චමා අත්තමනා. අභි-
 බ්‍රහ්මානං මයං හනෙත, හගචන්තං අපුච්ඡිමා. අභිබ්‍රහ්මානං හගචා
 ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමහාකං රුච්චතී වෙච ඛමතී ච, තෙන චමා
 අත්තමනා. යං යදෙච ච පන මයං හනෙත, හගචන්තං අපුච්ඡිමා
 තනතදෙච හගචා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමහාකං රුච්චතී වෙච ඛමතී ච,
 තෙන චමා අත්තමනා හන්ද චදාති මයං හනෙත, ගච්ඡාම බ්‍රහ්මච්චා
 මයං බ්‍රහ්මකරණීයාති.

යස්සදාති නිං මහාරාජ, කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ බො රජා පසෙනදි කොසලො හගචතො භාසිතං අභිනන්දිතා
 අනුමොදිතා උච්චායාසනා හගචන්තං අභිචාදෙතා පදකතීණං කතා
 පකකාමීති.

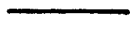
කණණකප්පල සුත්තං දසමං.

රාජවග්ගො චතුසො

නසා වග්ගසා උද්දනං.

ඝට්ඨකාසෙ රච්චපාලො මබාදෙවො මධුරියං,
 බොධි අබ්‍රහ්මලො ච පියජාතං බාහිතීකං;
 ධම්මවෙතිය සුත්තං ච දසමං කණණකප්පලං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් අධිදේවයන් පුළුවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිදේවයන් පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. අපි එයිනුදු සතුටු වූම්හ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් අතින් අධිත්‍රිත්මයා පුළුවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිත්‍රිත්මයා පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටු වූම්හ. වහන්ස, අපි යම් යම් මෑ පැනයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පුළුවුසුමෝ ද එය මෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයිනුදු සතුටු වූම්හ. වහන්ස, එ බැවින් දන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණි ඇතියම්හ'යි.

මහරජ, තෙපි එයට කල් දනෑ'යි වදලෝ.

එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන් වූ හුනස්තෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට බැස ගියේ.

දස වැනි කණ්ණකන්ඵල සූත්‍ර යි.

සතර වැනි රාජවර්ග යි.

ඒ වර්ගයෙන් උද්දනය :

සථිකාර සූත්‍ර යැ රචයපාල සූත්‍ර යැ මබාදේව සූත්‍ර යැ මධුර සූත්‍ර යැ බොධිරාජකුමාර සූත්‍ර යැ අභිගුලිමාල සූත්‍ර යැ පියජාතික සූත්‍ර යැ බාභිතික සූත්‍ර යැ ධම්මචෙතිය සූත්‍ර යැ දස වැනි කණ්ණකන්ඵල සූත්‍ර යැ යි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර දසයෙකි.

5. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

2. 5. 1

බ්‍රහ්මායුක්තනං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතභි භික්ඛුසතෙභි. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මායු නාම බ්‍රාහ්මණො: ඕට්ඨිඝං පට්ඨසති ජ්ණෙණො: වුද්ධො: මහලලකො: අභිගතො: වයො අනුපපතො: විසංවය්‍යසතිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඨුකෙට්ඨුභානං සාකඛරපපහෙදනං ඉතිභාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමිභාපුරිසලකභිණෙසු අනවයො. අයොසි ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො: “සමණො ඛලු භො ගොතමො සත්‍යපුතො: සත්‍යකුලා පඛඛජ්ඣො විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතභි භික්ඛුසතෙභි. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො: කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤො: ‘ඉතිපි සො භගවා: අරහං සමමා- සමබ්බුද්ධො: විජ්ජාචරණං සම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථ: දෙවමනුස්සානං බ්‍රහ්මො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුභමකං සංඝමණ්ඩුබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා: පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිගොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්පඤ්ඤානං කෙචල- පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාගෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උත්තරො නාම මාණවො: අනෙතවාසි භොති තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඨු- කෙට්ඨුභානං සාකඛරපපහෙදනං ඉතිභාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යා- කරණො ලොකායතමිභාපුරිසලකභිණෙසු අනවයො. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො: උත්තරං මාණවං ආමනෙතභි: ‘අයං තාත උත්තර, සමණො ගොතමො සත්‍යපුතො: සත්‍යකුලා පඛඛජ්ඣො විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතභි භික්ඛුසතෙභි. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො: කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤො: ‘ඉතිපි සො භගවා: අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො: -පෙ- සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති. එහි කිං තාත උත්තර, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීති: සමණං ගොතමං ජානාහි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තං යෙච සද්දො අබ්බුඤ්ඤො. යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො, යදි වා න තාදිසො, තයං මයං තං භවන්තං ගොතමං වෙදිස්සාමා’ති. යථා කථම්පනාහං භො තං භවන්තං ගොතමං ජාතියාමි: යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථා සන්තං යෙච සද්දො අබ්බුඤ්ඤො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො යදි වා න තාදිසො’ති.

5. බ්‍රාහ්මණවර්ගය

2. 5. 1.

බ්‍රහ්මායුක්තිය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විදෙහ දහවියෙහි පන්සියක් පමණ (ගුණ විසින්) මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක. එකල ජරාචේ, වෘද්ධ, මහලු, කල් ගැලවූ, පස්වීම වයසට පැමිණි, උපතින් එක්සිය විසිහැවිරිදි, නිසැන්ඩු කෙටුහඟාස්ත්‍ර සහිත, ශික්ෂා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පද හදරන, ව්‍යාකරණ හදරන, ලොකායතික මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූ බ්‍රහ්මායු නම් බමුණු මිටීලායෙහි වෙසෙයි. “සැහැකුලපුත් මහණ හවත් ගොයුම්හු සැහැකුලින් පැවිදි වූ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සඟුන් හා සමග විදේහජනපදයෙහි සැරිසරනසේක්ල” යනු බ්‍රහ්මායු බමුණු ඇයි. ඒ හවත් ගොයුමාණන් ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : “මේ කරුණුදු ඒ හගවත්හු අර්භත්භ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිත්භ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හගවත්භ”යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව හා මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන පසක් කොට දන්වති. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්කල්‍යාණ කොට සාරී කොට සවාසද්විත කොට දහම් දෙසති, කේවලපරිපූණ පරිඥද්ධ බ්‍රහ්මවයාභීය ප්‍රකාශ කෙරෙති. එ බඳු රහතුන් දක්ම මනා මැ කු”යි.

එකල උත්තර නම් මාණවකයෙක් බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ ගේ අතැවැසි වෙයි. නිසැන්ඩු කේටුහඟාස්ත්‍ර සහිත, ශික්ෂානිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස් වනු කොට ඇති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ වෙයි. පදශාස්ත්‍ර හදරනුයේ වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනුයේ වෙයි, ලෝකායත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ උත්තර මාණවකයා ඇමැති : “පුතැ උත්තරයෙනි, මේ ශාක්‍යපුත්‍රයෝ යුමණගොතමයෝ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ විදේහජනපදයෙහි පන්සියක් පමණ මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක්ල, ඒ හගවත් ගොතමයන්ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : “මේ කරුණුදු ඒ හගවත්හු අර්භත්භ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, ... එ බඳු රහතුන් දක්ම වේ නම් මනා මැ කු! පුතැ උත්තරයෙනි, තෙත් එව. මහණ ගොයුමන් කරා යා. ගොස් ඒ මහණ ගොයුමන් ගේ ඇති සෙයින් මැ යසගී නැඟිණි ද? ඇති සෙයින් නො නැඟිණි ද? යි ඒ මහණ ගොයුමන් දනගනැ”යි. “ඉදින් ඒ හවත් ගොයුමාණෝ ඒ සැටි මැ වෙත් ද නොහොත් ඒ සැටි මැ නො වෙත් ද? යි කා ගේ වශයෙන් අපි ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගනුමහ”යි. හවත්නි, කෙසේ නම් මම ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගන්නෙමි ද? ඒ හවත් ගොයුමාණන් ගේ ඇති සැටි මැ යසගී නැඟිණි ද, නොහොත් ඇති සැටි නො නැඟිණි ද, ඒ හවත් ගොයුමාණෝ එ බඳු මැ වෙත් ද, නොහොත් එ බඳු මැ නො වෙත් ද? යි පිළිවිත්.

ආගතානි ඛො තාන උතතර, අමහාකං මනොසු ඥාතනිංස මහාපුරිසලකඛණානි, යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොයෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා, සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රජා භොති චකකචන්ති ධම්මකො ධම්මරජා වාතුරනොතො විජ්ඣාච ජනපදඤ්ඤා-වරියපනොතො සත්තරතනසමන්තාගතො. තස්සිමානි සත්තරතනානි භවන්ති, සෙසාපීදං: චකකරතනං හඤ්චරතනං අසාරතනං මඤ්චරතනං ඉඤ්චරතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සුරා විරඞ්ඤරූපා පරහෙනපමදුනා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදඤ්ඤිත අසඤ්ඤ ධම්මෙත අභිච්ඡිය අජ්ඣාචසති: සචෙ ඛො පන අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං භොති සමමාසවුදො; ට්‍රොකෙ විචන්තච්ඡද්ද්ඤ්ඤා. අහං ඛො පන තෙ තාන උතතර, මන්තානං දතා, තුං මෙ මන්තානං පටිග්ගහෙතාති.

එවං භොති ඛො උතතරෙ මාණවො, බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්ති: උට්ඨායාසනා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං අභිච්ඡාදෙත්වා පදකඛණං කත්වා විදෙහෙසු යෙන හගවා තෙන චරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන හගවා තෙනුපසඞ්ඤමි. උපසඞ්ඤමිත්වා හගචතා සද්ධිං සමෙමාදී, සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො උතතරෙ මාණවො, හගචතො කායෙ ඥාතනිංස මහාපුරිසලකඛණානි සමමනොසි. අදුසා ඛො උතතරෙ මාණවො හගචතො කායෙ ඥාතනිංස මහාපුරිසලකඛණානි යෙභුයොන රූපෙනා දො. දඤ්ඤ මහාපුරිසලකඛණෙසු කඞ්ඞති විචිකිච්ඡති නාඤ්ඤිච්ඡති න සමපසීදති: 'කොසොභිතෙ ව චන්දගුයො පහුතථ්ථාතාය වා'ති. අථ ඛො හගචතො එතදභොසි: 'පස්සති ඛො මෙ අයං උතතරෙ මාණවො ඥාතනිංස මහාපුරිසලකඛණානි යෙභුයොන රූපෙනා දො. දඤ්ඤ මහාපුරිසලකඛණෙසු කඞ්ඞති විචිකිච්ඡති නාඤ්ඤිච්ඡති න සමපසීදති කොසොභිතෙ ව චන්දගුයො පහුතථ්ථාතාය වා'ති.

අථ ඛො හගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසඞ්ඤාරං අභිසඞ්ඤාසී. යථා අදුස උතතරෙ මාණවො හගචතො කොසොභිතං චන්දගුයො. අථ ඛො හගවා ජ්ඣං නිත්තාමෙත්වා උභොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසී. උභොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙචලමපි¹ ලොචමණ්ඤිරං² ජ්ඣාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො උතතරස්ස මාණවස්ස එතදභොසි: ඤමන්තාගතො ඛො සමණො ගොතමො ඥාතනිංස මහාපුරිසලකඛණෙති. යන්තූනාහං සමණං ගොතමං අනුබන්ධෙයං ඉරියාපථඤ්ඤාය පස්සෙය්‍ය'න්ති. අථ ඛො උතතරො මාණවො සත්ත මාසානි හගචන්තං අනුබන්ධී ජායාච අනපාසිතී අථ ඛො උතතරෙ මාණවො සත්තන්තං මාසානං අච්චයෙන විදෙහෙසු යෙන මිච්චා තෙන වාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන මිච්චා යෙන බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඞ්ඤමි. උපසඞ්ඤමිත්වා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං අභිච්ඡාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනං ඛො උතතරං මාණවං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො එතදචොච: කච්චි තාන උතතර, තං භවන්තං ගොතමං තථා සත්තං යෙව සද්දො අබ්භුග්ගතො නො අඤ්ඤාථා, කච්චි ව පන සො හවං ගොතමො තාදිසො, නො අඤ්ඤාදිසො'ති.

1. විචන්තච්ඡද්දො - සිඞ්ඤ. 2. අභිසඞ්ඤාරෙසි - සා. 3. පටිමසි - මජ්ඣං, සා, PTS. 4. කෙචලකමපි - PTS. 5. නලොචමණ්ඤිරං - මජ්ඣං, සා, PTS.

පුතෑ උත්තරයෙනි, යම් ලකුණින් සමන්වාගත මහාපුරුෂයක්හට ගතිහු දෙදෙනෙක් මෑ ඇද්ද . . . අන් ගතියක් නැද්ද, එ බඳු දෙකිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ අපගේ වේදයෙහි ආහ. ඉදින් ගිහිගෙහි වෙසේ නම් දහැළින් වැටෙන දහැළින් රජ තන් පත් සතර මුහුදු හිමි කොට ඉසුරු කරන අභ්‍යන්තර බාහිර සතුරන් දිනූ දනවියෙහි ධ්‍රැවභාවය ලත් සචිරත්ත සමන්වාගත වූ සක්විති රජ වෙයි. ඔබ ගේ මේ සජ්තරත්තයෝ වෙති. ඔහු කවරහ යන් : වනුරත්ත යෑ භස්තිරත්ත යෑ අශ්වරත්ත යෑ මණිරත්ත යෑ ස්ත්‍රිරත්ත යෑ ගෘහපතිරත්ත යෑ සත් වැනි පුත්‍රරත්ත යෑ යි. ඔබට ගුර වූ වියාමයගරීර ඇති පරයෙන් මධ්‍යා දහසින් වැඩි පුත්‍රයෝ ඇත. ඔබ සාගර පයාන්ත කොට ඇති මේ පොළොව අදක්ඛයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් පඤ්චශීලධම්මයෙන් දිනා ගෙන වෙසෙති. ඉදින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනේ නම් ලොකයෙහි කෙලෙස් සියන් පෙරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වෙති. (එ බඳු මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ යි.) පුතෑ උත්තරයෙනි, මම කලී තට වෙද දිත්ථි. තෝ මා ගේ මතුරු පිළිගත්ති"යි.

'භවත්ති, එසේ යැ'යි උත්තර මණෙවු බ්‍රහ්මායු බමුණුහට පිළිවදන් දී හුතස්නෙන් නැගී බ්‍රහ්මායු බමුණු සකසා වැඳ විදෙහ දනවියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා වාරිකා කොට ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කරා නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගරීරයෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු සමනාගන්තට වී. උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට, දෙකක් තබා යෑ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකෑ පෑතුම් කෙරෙයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, විමති හෙයින් නො පහදීයි. කෝෂාවහිතවස්ත්‍රගුහ්‍යයෙහි යෑ ප්‍රභූතච්චතායෙහි යෑ යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : "මේ උත්තර මාණවක මා ගේ දෙකිස් මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකක් තබා බෙහෙවින් දක්නේ යෑ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකෑ ආකාඛික්ෂා කෙරෙයි, විවිකිච්ඡා කෙරෙයි, අධිමුක්ති නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවහිත වස්ත්‍රගුහ්‍යයෙහි යෑ. ප්‍රභූතච්චතායෙහි යෑ යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කෝෂාවහිතවස්ත්‍රගුහ්‍යය දිවි ද ඒ පරිදි ඉඳුහයක් කළසේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවනොඳ දෙකන්සිඳුරු අනුමාර්ඡන පරිමාර්ඡන කළ සේක. දෙ නැහැසිඳුරු දු අනුමාර්ඡන පරිමාර්ඡන කළ සේක. හැම නළල් මඬල ද දිවින් වැසූ සේකි.

ඉක්බිති උත්තර මාණවකයාහට තෙල සිත් වී : ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද්වාත්ත්‍රිංශත් මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්වාගතයහ. මම ශ්‍රමණගෞතමයන් ලුහුබදනෙමි නම් ඔබගේ ඉරියවු දක්නෙමි නම් මනා මෑ නු යි. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙන් වැ නො යන සේයක් සෙයින් ලුහුබැඳ ගියේ. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මස් ඇවෑමෙන් විදෙහ දනවියෙහි මීථිලාව කරා සැරිසරා ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරමින් මීථිලාව කරා බ්‍රහ්මායු බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ බ්‍රහ්මායු බමුණු සකසා වැඳ එකත්පස් වැ හින. බ්‍රහ්මායු බමුණු එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවක-යාහට තෙල කී : "කීමෙක දරුව උත්තරයෙනි, ඒ භවත් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මෑ යසගී නැගිණි ද? අන් පරිදි නො නැගිණි ද? කීමෙක ඒ භවත් ගෞතමයෝ එ බඳු මෑ වෙත් ද? අන් බඳු නො වෙත් ද?"යි.

තථාසන්නංගෙව හො තං භවන්තං ගොතමං තථා සද්දො අබ්බුග්ගතො, නො අඤ්ඤාථා, නාදිසො ච හො සො භවං ගොතමො, න අඤ්ඤාදිසො. සමන්තාගතො ච සො හො භවං ගොතමො ආත්තිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙහි.

සුප්පනිට්ඨිතපාදො ඛො පන සො භවං ගොතමො, ඉද්ධි තස්සා ගොතො ගොතමස්ස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං භවති.

භෙට්ඨා ඛො පනස්ස හොතො ගොතමස්ස පාදතලෙසු චක්කානි ජාතානි සහස්සාරුනි සනෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපුරුණි.

ආයතපණති ඛො පන සො භවං ගොතමො.

දිභ්බ්බුලී ඛො පන සො භවං ගොතමො.

චූද්ධඵණභත්ථපාදො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

ජාලභත්ථපාදො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

උස්සඛිපාදො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

ඵණ්ජඛෙසා ඛො පන සො භවං ගොතමො.

සීතකොච ඛො පන සො භවං ගොතමො අනොනමනො, උගොභි පාණ්ඩලෙහි ජණ්ණකානි පරිමසති පරිමජ්ජති.

කොසොභිත්ථත්ථගුස්සො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

සුවණ්ණවණ්ණො ඛො පන සො භවං ගොතමො කඤ්චන-සනතිභතතවො.

සුබ්බුමච්ඡවී ඛො පන සො භවං ගොතමො සුබ්බුමත්තා ඡවියා රජෝජලං කාසෙ න උපලීප්පති.¹

ඵකෙකලොමො ඛො පන සො භවං ගොතමො, ඵකෙකානි ලොමානි ලොමකුපෙසු ජාතානි.

උභිග්ගලොමො ඛො පන සො භවං ගොතමො උභිග්ගානි ලොමානි ජාතානි නීලානි අඤ්ඤාචණ්ණානි කුණ්ඩලාවතතානි² පදක්ඛණ-චතතකජාතානි.

බ්‍රහ්මීජ්ජගතො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

සතකුස්සදො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

සිහපුබ්බභිකාසො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

චිතනතරංසො ඛො පන සො භවං ගොතමො.

නිග්‍රොධිපරිමණ්ඩලො ඛො පන සො භවං ගොතමො, යාවතකස්ස කාසො තාවතකස්ස ව්‍යාමො යාවතකස්ස ව්‍යාමො තාවතකස්ස කාසො

1. ඉද්ධිස්ස - සිඞ්ඵ.
2. උපලීප්පති - සිඞ්ඵ, මජ්ඣං.
3. කුණ්ඩලාවතතානි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

භවත්ති, ඒ භවත් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මැ එසේ යසගී නැඟිණ. අන් පරිදි නො වෙයි. භවත්ති, ඒ භවත් ගෞසුමාණෝ එ බඳු ද වෙති. අන් බඳු නො වෙති. ඒ භවත් ගෞසුමාණෝ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාගත ද වෙත් :

ඒ භවත් ගෞතමයෝ කලී සුප්‍රතිෂ්ඨිතපාද ඇතියහ, ඒ භවත් ගෞසුමාණන්ගේ මෙ මහපුරිස්ලකුණ ද වෙයි.

ඒ භවත් ගෞතමයන් ගේ යට පාතෙලෙහි දහස් අර ඇති නිම්වළලු සියෝ නැමමඩුලු සියෝ, සඵාකාර පරිපූණ් වක්‍රයෝ උපන්හ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ දික්විලුම් ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ දිගැහිලී ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ මෘදු තරුණ හස්තපාද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ ජාලහස්තපාද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (උඩ පිහිටි ගොඵ ඇට ඇතියෝ) උක්සඩ්ඛපාදයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (එණිමාගයන්ට බඳු ජඩ්සා ඇතියෝ) එණිජඩ්සයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සිටි වන සිටි සේක් මැ නො නැමෙන්නාහු දෙ අත්ලෙන් දෙ දණ පිරිමදින්නාහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (කොෂයෙහි ගිලුණු අඩගජාත ඇතියෝ) කොෂාවහිතවස්ත්‍ර ඉභ්‍යා ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සංචිච්චිච්චයහ. කසුන් වන් සිටිපැහැ ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සියුම්සිවි ඇතියහ. සිවි සියුම් වන බැවින් රජස් හා දැලි කයෙහි නො ලැගෙයි.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ එකෙකලොමයහ, එක් එක් ලොමෙක් ලොමකුපයෙහි උපන.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ උර්ධවාග්‍රරොම ඇතියහ. නිල්වන් අඳුන්වන් කුණ්ඩලාවතී ඇති දක්ෂිණාවතී වැ උපන් උඩු අක් ඇති රොමයෝ උපන්හ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ බ්‍රහ්මයාට බඳු සෘජුගාත්‍ර ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සත් තැනෙක පරිපූණ් මාංශොත්සද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සිංහයාට බඳු පූච්චාර්ධකාය ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (මාංශයෙන් පරිපූණ් අන්තරාශ ඇතියෝ) විතාන්තරාශයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ න්‍යාග්‍රොධපරිමණ්ඩලයහ. ඔබ ගේ කය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ ව්‍යාමය ඒ තාක් වෙයි. ඔබ ගේ ව්‍යාමය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ කය ඒ තාක් වෙයි.

සම්චන්තකකිකො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

රසඤ්ඤාභවං ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සිහභනු ඛො පන සො හවං ගොතමො.

චන්තාද්‍රිසදනො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සමදනො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

අවිච්චරදනො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සුසුක්කදාඨො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

පහුතථ්ථෙහා ඛො පන සො හවං ගොතමො.

බ්‍රහ්මස්සරෙ ඛො පන සො හවං ගොතමො, කරවිකභාණී.

අභිනීලනෙතො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

ගොපවුමො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

උණණො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස හමුක්කන්තරෙ ජාතා මිදාතා මුදුතුලසන්තිහා

උණතිසසිසො ඛො පන සො හවං ගොතමො ඉදමපි තස්ස භොතො ගොතමස්ස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවති. ඉමෙහි ඛො සො හවං ගොතමො ආදිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො.

ගච්ඡන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො දක්ඛිණෙනෙව පාදෙන පඨමං පක්කමති, සො නාතිදුරෙ පාදං උඤ්චති, නාච්චාසනෙහ පාදං තික්ඛිපති, සො නාතිසිඝං ගච්ඡති, නාතිසනිකං ගච්ඡති, න ච අඤ්චෙහ අඤ්චං සබ්බවෙවනො ගච්ඡති, න ච ගොප්ථකෙන ගොප්ථකං සබ්බවෙවනො ගච්ඡති, සො ගච්ඡන්තො න සත්ථිං උත්තාමෙති, න සත්ථිං ඕනාමෙති, න සත්ථිං සන්තාමෙති, න සත්ථිං විනාමෙති. ගච්ඡන්තො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස අධරකායොව¹ ඉඤ්ඤති. න ච කායබලෙන ගච්ඡති. අවිලොකෙනො ඛො පන සො හවං ගොතමො සබ්බකායෙනෙව අවිලොකෙති. සො න උඤ්චං උලොකෙති. න අධො ඕලොකෙති. න ච විපෙක්ඛමානො ගච්ඡති. යුගමන්තඤ්ච පෙක්ඛති. තතො චස්ස උත්තරිං අනාවචං ඤ්ඤදස්සනං හවති.

සො අන්තර්ගරං පච්චන්තො න කායං උත්තාමෙති. න කායං ඕනාමෙති. න කායං සන්තාමෙති. න කායං විනාමෙති. සො නාතිදුරෙ නාච්චාසනෙහ අසනස්ස පරිචන්තති. න ච පාණීනා ආලම්බිතා අසනෙ තිසිදති. න ච අසනස්මිං කායං පක්ඛිපති. සො අන්තර්ගරෙ තිසිදන්තො සමානො න හත්ථකුක්ඛවචං ආපජ්ජති. න පාදකුක්ඛවචං ආපජ්ජති. න ච අඤ්චෙහ අඤ්චං² ආරෙපෙතා තිසිදති. න ච ගොප්ථකෙන ගොප්ථකං ආරෙපෙතා තිසිදති. න ච පාණීනා හනුකං උපාදිසිතා³ තිසිදති. සො අන්තර්ගරෙ තිසිදන්තොව සමානො නච්ඡ්චති න කම්පති න වෙධති න පරිතස්සති. අච්ඡමහි අකම්පි අවෙධි අපරිතස්සි විගතලොමහංසො. විවෙකාවන්තො ව⁴ සො හවං ගොතමො අන්තර්ගරෙ තිසිදන්තො ගොති.

1. ආරඤ්චකායොව - ස්‍යා. 2. අඤ්චෙහ අඤ්චං - ස්‍යා.
3. { උපදගිතා - මජ්ඣං. 4. විවෙකාවන්තො - සිඤ්ඤ.
උපදගෙතා - ස්‍යා.

- ඒ හවත් ගෞතමයෝ සමවතීස්කන්ධ ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ රසග්‍රසාග්‍ර ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ සිංහහනු ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ වත්වාට්ඨදේදන්ත ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ ගෞතමයෝ සමදන්ත ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ අච්චරදන්ත ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ සුඉක්ඛදංඡ්‍යා ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ ප්‍රභූතච්ඡ්වා ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ බ්‍රහ්මසචර ඇතියහ. කුරුවකෙච්ඡ්‍රන් සචර වැනි සචර ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ අභිනීලනෙත්‍ර ඇතියහ.
- ඒ හවත් ගෞතමයෝ (ඒ මොහොත උපන් රතුවස්සන් ගේ වක්ඛුරිණ්ඩ වැනි වක්ඛුරි-ගණ්ඩ ඇතියෙන්) ගොපක්ෂමයහ.

ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ දෙ බැම අතර සුදු මොළොක් පිලිත් වැනි උණොරොමධා උපත.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ උෂ්ණිෂ්ඨි ඇතියහ. මෙ ද මහාපුරුෂ වූ ඒ හවත් ගෞතමයන් පග් මහාපුරුෂලක්ෂණ වෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයෝ මෙකී දෙකීස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්වාගතයහ.

තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ යන්තාහු දකුණුපසින් මැ පළමු කොට ගමන් අරඹති, ඔබ ඉතා නුදුරෙහි පිය නහති, ඉතා ළඟ පිය නො තබති, ඔබ ඉතා වෙලෙච්ච වැ නො යෙති, ඉතා ලැයි වැ නො යෙති, නො ද දණින් දණ ගටමින් යෙති, නො ද ගොප් ඇටයෙන් ගොප් ඇටය ගටමින් යෙති, ඔබ යන්තාහු (ගැඹුරු දියෙහි යනුවන් සෙයින්) කලවෙ උඩට නො නමති, කලවෙ යටට නො නමති, (නෙවුනු තැන පා තබන සෙයින්) තද කොට නො තබති, (පොතැලිරු කෙළවන සෙයින්) ඔබ මොබ නො කෙළවති, යන්තා වූ හවත් ගෞතමයන් ගේ කලී යටිකය මැ සැලෙයි, නො ද කායබලයෙන් යෙති, හවත් ගෞතමයෝ කලී බලන්තාහු (ශ්‍රීවා නො පෙරළා) හැම කයින් මැ බලති, ඔබ (නකත් ගණන සෙයින්) උඩ නො බලති, යට නො බලති, නො ද අවට බලමින් යෙති, වියදඹු පමණ (දුර) බලති, එතෙකුදු වත් එයින් මතු උන් වහන්සේ ගේ අනාවාස දෙනදිනය වෙයි.

ඔබ ඇතුළුගමට පිවිසෙන්නාහු කය උඩට නො නමති, කය යටට නො නමති, කාය සන්තාමන නො කෙරෙති, කය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා දුර සිට ඉතා ළඟ සිට අසුනට නො පෙරළෙති, අතින් එල්බගෙන අස්තෙහි නො ද හිඳිති, අස්තෙහි කය නොද බහාලති, ඔබ ඇතුළුගමැ හුන්තාහු අත්කුකුසට නො පැමිණෙති, පාකුකුසට නො පැමිණෙති, දණින් දණ නඟාලා නො ද හිඳිති, ගොප් ඇටයෙන් ගොප්ඇටය නඟාලා නො හිඳිති, අත්ලෙන් හඤ්ච ගෙන නො ද හිඳිති, ඔබ ඇතුළුගම හුන්තාහු බිය නො වෙති, නො ගැලෙති, නො සැලෙති, නො තැනිගනිති. ඔබ නො බන්තාහු නො ගැලෙන්නාහු නො සැලෙන්නාහු නො තැනිගන්නාහු පහවූ ලොවුදහ ඇත්තාහු වෙති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ නිවාණාවතී සිත් ඇති වැ ඇතුළුගම හුන්තාහු වෙත්.

සො පතොදකං පතිගණනොනො න පතනං උත්තාමෙති. න පතනං ඕනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති. න පතනං විනාමෙති. සො පතොදකං පතිගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්බුං. සො න බුලුබුලුකාරකං¹ පතනං ධොවති. න සම්පරිචතතකං පතනං ධොවති. න පතනං භූමියං නික්ඛිපිනො හන්ථො ධොවති. හන්ථොසු ධොතෙසු පතොනො ධොතො හොති. පතො ධොතෙ හන්ථො ධොතො හොනති. සො පතොදකං ජඛෙධිති නාතිදුරෙ නාව්වාසනොන න ච විච්ඡිධියමානො.

සො ඕදනං පතිගණනොනො² න පතනං උත්තාමෙති. න පතනං ඕනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති න පතනං විනාමෙති. සො ඕදනං පතිගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්බුං බ්‍රහ්මණං බො පන සො හවං ගොතමො බ්‍රහ්මණමත්තාය ආභාරෙති, න ච බ්‍රහ්මණෙන ආලොපං අතිමානෙති³. දාතතික්ඛිතත්‍වං බො පන සො හවං ගොතමො ඉබ්බෙ ආලොපං සම්පරිචතෙතනො අජෙඛාගරති. න චස්ස කාචී ඕදනමිඤ්ජා අසම්භවං කායං පටිසති, න චස්ස කාචී ඕදනමිඤ්ජා ඉබ්බෙ අවසිට්ඨො හොති. අථාපරං ආලොපං උපනාමෙති. රසපටිසංවෙදී බො පන සො හවං ගොතමො ආභාරං ආභාරෙති නො ච රසරහපටිසංවෙදී. අට්ඨබ්බසමත්තායතං බො පන සො හවං ගොතමො ආභාරං ආභාරෙති. නෙව දව්‍යය න මිද්දය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුක්ඛායා ඉති පුරුණඤ්ඤා වෙදනං පටිගඛිංචි. නවඤ්ඤා වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි. යාත්‍රා ච මෙ හට්ඨස්සති අනවජ්ජතා ච ථාසුච්ඡාඤ්ඤෙ වා'ති.

සො භුත්තාචී පතොදකං පතිගණනොනො න පතනං උත්තාමෙති න පතනං ඕනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති. න පතනං විනාමෙති. සො පතොදකං පතිගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්බුං. සො න බුලුබුලුකාරකං¹ පතනං ධොවති න සම්පරිචතතකං පතනං ධොවති. න පතනං භූමියං නික්ඛිපිනො හන්ථො ධොවති. හන්ථොසු ධොතෙසු පතොනො ධොතො හොති. පතො ධොතෙ හන්ථො ධොතො හොනති. සො පතොදකං ජඛෙධිති නාතිදුරෙ නාව්වාසනොන න ච විච්ඡිධියමානො. සො භුත්තාචී න පතනං⁴ භූමියං නික්ඛිපති නාතිදුරෙ නාව්වාසනොන. න ච අනඤ්ඤො පතොනො හොති, න ච අතිවෙලාකුරකතී පතනස්මිං.

සො භුත්තාචී ඉහුත්තං භුණ්ඨි නිසීදති. න ච අනුමොදායස්ස කාලමතිනාමෙති. සො භුත්තාචී අනුමොදති. න තං හතනං ගරහති. න අඤ්ඤං හතනං පාටිකඛිති⁵ අඤ්ඤදදන්ථි ධම්මියාව කථාය තං පටිසංසද්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතරෙති සම්පහංගෙති. සො තං පටිසංධම්මියා කථාය සද්දස්සෙතො සමාදපෙතො සමුත්තෙතරෙතො සම්පහංගෙතො උට්ඨායාසනො පකකමති.

1. බුලුබුලුකාරකං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.   4. භුත්තාචී පතනං - PTS.
 2. පටිගණනොනො - මජ්ඣං, ස්‍යා.   5. පටිකඛිති - සිඤ්ඤ.
 3. අතිනාමෙති - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

ඔබ පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, පාත්‍රය යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති, ඔබ 'බුලු බුලු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිමැ බහා අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කලැ පාත්‍රය දේනාලද වෙයි. පාත්‍රය දෙවූ කලැ හස්තයෝ දේනාලද වෙති, ඔබ පාදෙවූ දිය ඉතා දුර නො වැ ඉතා ළඟ නො වැ නො ද වීසුරුවමින් බැහැරලති.

ඔබ බත් පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබමොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට බත් පිළිගනිති, යළි ඒ හවත් ගොතමයෝ ව්‍යාඤ්ජනය ව්‍යාඤ්ජන පමණින් වළඳති, ව්‍යාඤ්ජනයෙන් ආලොපය (බත්පිඩ) නො ද ඉක්මවති, ඒ හවත් ගොතමයෝ දෙතුන් වරක් මුවෙහි ආලොපය පෙරළා පරහලා කෙරෙති (ගිලිති) කිසි හක්තමජ්ජාවක් අමීග්‍ර වැ ඔබ ගේ කයට නො ද වදිති, කිසි හක්තමජ්ජාවක් ඔබ ගේ මුවෙහි නො ද ගෞච වෙයි. ඉක්බිති අනෙක් ආලොපයක් එළවති. තවද ඒ හවත් ගොතමයෝ රසවීදුමින් අහර වළඳති, රසරාගවීදුමින් නො ද වළඳති. තවද ඒ හවත් ගොතමයෝ අෂ්ටාධිග සමන්වාගත ආහාරය වළඳති : 'දවයට නො වැ මදයට නො වැ මණ්ඩනයට නො වැ භූෂණයට නො වැ මෙ සිරුරෙහි සිටීමට යැපීමට වෙහෙස සන්තිදීමට බඹසරට අනුග්‍රහයට පමණි. මෙසේ පැරැණි කුසගිනි වෙදනාවක් නසමි, අළුත් හක්තසමිමද වෙදනාවක් නො උපදවන්නෙමි, මා ගේ ජීවිතයාත්‍රාවත් නිරවද්‍ය භාවයක් පහසුවීභරණයක් වන්නේ යැ'යි.

ඔබ වැළඳු සේක් පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො බහති, පාත්‍රය ලාභෙලා නො නමති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති. ඔබ 'බුලු බුලු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිමැ තබාලා දෙ අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කල්හි පාත්‍රය දේනාලද වෙයි, පාත්‍රය දෙවූ කල්හි හස්තයෝ දේනා ලද වෙති. ඔබ පාත්‍රය දෙවූ දිය නාතිදුරයෙහි හෝ නාකාසන්නයෙහි හෝ නො දමති. නො ද වීසුරුවමින් දමති, ඔබ වැළඳු සේක් නාතිදුරයෙහි හෝ නාකාසන්නයෙහිහෝ පාත්‍රය බිමැ නො තබති. පාත්‍රයෙන් අචි නැත්තාහු නො ද වෙති. පාත්‍රය කල් පන්වා රක්තාහු නො ද වෙති.

ඔබ වැළඳුසේක් මොහොතක් තුෂ්ණිමිභූත වැ වැඩහිදිති, අනුමෙවුනියට නො ද කල් ඉක්මවති, ඔබ වැළඳුසේක් අනුමෝදනා කෙරෙති. එ බත නො ගරහති, අත් බතක් නො පතති. එකක්නෙන් දහැමි කපායෙකින් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදන් කරවති, තෙද ගන්වති, සතුටු කරවති. ඔබ එ පිරිස දහැමි කපායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තෙද ගන්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැහි නික්ම යෙති.

සො නාතීසිහං ගච්ඡති නානිසනිකං ගච්ඡති. න ච නිඉච්චිතුකාමො¹ ගච්ඡති. න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායෙ විචරං අච්චුකකට්ඨං භොති, න ච අච්චොකකට්ඨං, න ච කායසමිං අලලීනං, න ච කායසමිං අපකට්ඨං, න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායමහා වාතො විචරං අපච්චති². න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායෙ රජෝජලං උපලීප්පති³

සො ආරුමගතො නිසීදති පඤ්ඤතෙන ආසනෙන. තිසජ්ජ පාදෙ පකඛාලෙති. න ච සො හවං ගොතමො පාදමණ්ඩනානුයොගමනුයුතො විහරති. සො පාදෙ පකඛාලෙති නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පඤ්ඤාය පරිඉඛං සතිං උපට්ඨපෙති. සො නෙව අත්තව්‍යාඛාධාය වෙනෙති න පරව්‍යාඛාධාය වෙනෙති. න උභයව්‍යාඛාධාය වෙනෙති. අත්තභිතං පරභිතං උභයභිතං සබ්බලොකභිතමෙව සො හවං ගොතමො විනොතනො නිසිනො භොති.

සො ආරුමගතො පරිසනිං ධම්මං දෙසෙති න තං පරිසං උස්සාදෙති. න තං පරිසං අපසාදෙති. අඤ්ඤදදුච්චි ධම්මොව කථාය තං පරිසං සද්දසෙති සමාදපෙති සමුතොතෙජ්ඣ සමපහංසෙති. අට්ඨංඛන-සමනනාගතො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස මුඛතො භොසො නිච්ඡරති. විස්සට්ඨො ච විඤ්ඤායො ච මඤ්ඤ ච සචනීයො ච ඛිඤ්ඤ ච අවිසාරී ච ගමිතීරේ ච නිත්තාදී ච. යථාපරිසං ඛො පන සො හවං ගොතමො සරෙන විඤ්ඤාපෙති. න චස්ස බහිඤ්ඤා පරිසාය භොසො නිච්ඡරති. තෙ තෙන භොතා ගොතමෙන ධම්මො කථාය සද්දසනිතා සමාදපිතා සමුතොතෙජ්ඣ සමපහංසිතා උට්ඨායාසනා පකකමනති අපලොකමානායොව අවිජ්ඣනා භාවෙන⁴. අද්දසාම ඛො මයං භො තං හචනං ගොතමං ගච්ඡනං. අද්දසාම සීතං. අද්දසාම අනතරඝරං පවිසනං⁵ අද්දසාම අනතරඝරෙ නිසිනං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම භුත්තාපිං අනුමොදනං. අද්දසාම ආරුමං ගච්ඡනං⁶ අද්දසාම ආරුමගතං නිසිනං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම ආරුමගතං පරිසනිං ධම්මං දෙසෙනං. එදිසො ච එදිසො ච භො සො හවං ගොතමො, තතො ච භියොතා'ති.

එවං වුතො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඛං කරිතො යෙන හභවා තෙනඤ්ඤා පනාමෙති නිකිත්තං උදුනං උදුනෙසි: නමො තස්ස හභවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤා, නමො තස්ස හභවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤා, නමො තස්ස හභවතො අරහතො සමමාසච්චුඤ්ඤා. අපෙච නාම මයං කදපී කරහපී තෙන භොතා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගච්ඡෙය්‍යාම, අපෙච නාම සීයා කොච්චෙව කථාසලාපො'ති.

1. { මුච්චිතුකාමො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 2. අසංචහති - ස්‍යා.
විඉච්චිතුකාමො - සිඉ. 4. අවිජ්ඣනා - මජ්ඣං.
3. උපලීප්පති - සිඉ, ස්‍යා, මජ්ඣං.
5. අද්දසාම අනතරඝරං පවිසනං - PTS, උභං.
6. ආගච්ඡනං - ස්‍යා.

ඔබ ඉතා වෙලෙච්ච වූ නො යෙහි, ඉතා ලැසි වූ නො යෙහි, (පිරිසෙන්) නැඟී යනු කැමැති වූ නො ද යෙහි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයෙහි සිවුර (හනුඇටය දක්වා නඟා පොරෝනාචුන්ගේ සෙයින්) උඩට නැඟුණේ නො වෙයි, (ගොප්ඇටය දක්වා බහා පොරෝනාචුන් ගේ සෙයින්) නො බැහුණේ වෙයි. නො ද කයෙහි ඇලුණේ වෙයි, නො ද කයින් වෙන් වූයේ වෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයින් වාතය සිවුර නො නඟයි. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ කයෙහි නො ද රජස්දුල් තැවූරෙයි.

ඔබ අරමට ගීයාහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහිඳිති. හිඳ පාසඟුළුවන් ප්‍රක්ෂාලනා කෙරෙති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ නො ද පාද මණ්ඩනයෙහි යෙදී වෙසෙති. ඔබ පාද ප්‍රක්ෂාලනා කොට පලක් අවුළුවා (බැඳ) කය සෘජු කොට තබා කම්සටානාහිවුබ කොට සිහි එළවා හිඳිති. ඔබ තමහට දුක් පිණිස නො මැ සිතති, පරාහට දුක් පිණිස නො සිතති. තමහට ද පරාහට ද දුක් පිණිස නො සිතති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ ආත්මහිතය ද පරහිතය ද උභයහිතය ද යි (මෙසේ) සඵලොකහිතය මැ සිතමින් හුන්නාහු වෙති.

ඔබ අරමට ගීයාහු පිරිස්හි දහම් දෙසති. එ පිරිස නො හුවති, එ පිරිස නො හෙළති, එකත්තෙන් දහම් කථායෙන් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදන් කරවති, තෙද ගන්වති සතුටු කරවති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ මුඛින් (ශ්ලේෂ්මාදීන්) බාධිත නො වූ විභේදය වූ මධුර වූ ශ්‍රවණිය වූ සම්පිණ්ඩිත වූ නො විසිරෙනසුලු වූ ගැඹුරු වූ නින්නාද ඇති අෂ්වාඩගසමන්වාගත සොෂය නික්මෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයෝ වැළිත් පිරිස් නො ඉක්ම සඵරයෙන් හඟවති. ඔබගේ සොෂය පිරිසෙන් බැහැර නො නික්මෙයි. ඔහු ඒ හවත් ගෞතමයන් විසින් දහම්කථායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු ප්‍රභෂී කරවන ලද්දහු හුනස්නෙන් නැඟී අච්ඡතස් සඵභාවයෙන් අපලොකනය කරන්නාහු මැ බැස යෙහි. "හවත්නි, අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වඩනවුන් දකුම්භ, සිටියවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමට වදනවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමෙහි නිහඩ වූ හිඳිනවුන්. දකුම්භ, අනුමොදනා කරන වළඳා නිමවූවන් දකුම්භ, අරම්වදනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ නිහඩ වූ හිඳිනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ පිරිස්හි දහම් දෙසනවුන් දකුම්භ" කියායි. හවත් ආවායඛියෙනි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු මෙබඳු ගුණ ඇතියෝ යි. එයින් වැඩී ගුණ ඇතියෝ ද වෙති.

මෙසේ කී කල්හි බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ හුනස්නෙන් නැඟී උත්තරාසඵගය එකස් කොට බහා භාගාවකුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ තෙවිටක් උදන් ඇති : "ඒ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා," ඒ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා" කියා යි. අපි කිසියම් දවසෙක ඒ හවත් ගෞතමයන් හා එක්වන්නමෝ නම් මනා මැ හු, කිසියම් කථාසල්ලාපයෙක් වේ නම් මනා මැ හු" යි.

අඵ බො භගවා විදෙහෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන මිච්චා තදවසරි. තනු සුදං භගවා මිච්චායං විහරති මබාදෙවලබ්බනෙ අසොයාසුං බො මෙට්ඨෙයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා සමණො ඛලු හො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පබ්බජිතො විදහෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසබ්බෙන සද්ධිං පඤ්චමනෙනහි භික්ඛුසනෙහි මිච්චො අනුපුබ්බෙනා මිච්චායං විහරති මබාදෙවලබ්බනෙ. නං බො පන භගවනතං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කීර්තීසද්දො අබ්බුඤ්ඤායො: ‘ඉතීටි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසාමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍රාහ්මණං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතී’ති. අඵ බො මෙට්ඨෙයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමීංසු. උපසඛකමීනා අපොසකචෙව භගවනතං අභිවාදෙතා ඵකමනතං නිසීදිංසු, අපොසකචෙව භගවතා සද්ධිං සමොදිංසු, සමොදනීයං කථං සාරණීයං² විතීසාරෙතා ඵකමනතං නිසීදිංසු. අපොසකචෙව යෙන භගවා තෙනඤ්ජිං පණාමෙතා ඵකමනතං නිසීදිංසු, අපොසකචෙව භගවතො සනතිකෙ නාමගොතතං සාවෙතා ඵකමනතං නිසීදිංසු. අපොසකචෙව තුණ්හිභුතා ඵකමනතං නිසීදිංසු.

අසොයාසී බො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො, ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පබ්බජිතො මිච්චො අනුපුබ්බෙනා, මිච්චායං විහරති මබාදෙවලබ්බනෙ’ති. අඵ බො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො සම්බුද්ධෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං යෙන මබාදෙවලබ්බනං තෙනුපසඛකමී, අඵ බො බ්‍රහ්මායුනො බ්‍රාහ්මණස්ස අවිදුරෙ අඛචනස්ස ඵතදහොසී: ‘න බො මෙතං පතීරූපං යොහං පුබ්බෙ අපපට්ඨිතො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමෙයා’නති. අඵ බො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනෙතසී: ‘ඵහි තිං මාණවක, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම, උපසඛකමීනා මම් වචනෙන සමණං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡ, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො භවනතං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡතී’ති. ඵලං ච වදෙහී, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ජණණො වුද්ධො මහලලකො අද්ධිගතො වයො අනුපුබ්බෙනා විසංවස්සසතිකො ජාතියා තිණණං වෙදනං පාරගු සනිහණ්ඤුකෙට්ඨානං සාකඛරප්පහෙදනං ඉතීභාසපඤ්චමානං පදකො වෙයාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකඛණෙසු අනවයො. යාවතා බො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා මිච්චායං පට්ඨිසනති බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායති යදිදං හොගෙහී. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායති යදිදං මනෙතහී. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායති යදිදං ආයුනා චෙව යසසා ව. සො හොතො ගොතමස්ස දස්සනකාමො’ති.

1. මිච්චෙයාකා - මජ්ඣං, සා. 2. සාරණීයං - මජ්ඣං.

එකල්හි බුදුහු විදේහජනපදයෙහි අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන්නාහු මියුලු නුවරට වැඩියහ. එහි දී බුදුහු මියුලු නුවර මුවදෙව නම් අඹ උයන්හි වැඩවෙසෙති. මියුලුනුවර වැසි බමුණු ගැහැවියෝ තෙල බස් ඇසුහ : “භවත්නී, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූවාහු පන්සියක් පමණ මහත් හික්ෂුසඩ්ධියා හා සමග විදේහයෙහි සැරිසරනාසේක් මියුලුනුවරට පැමිණියාහු මියුලුනුවර මුවදෙව නම් අඹඋයන්හි වැඩ වෙසෙති. ඒ භවත් ගෞතමයන් ගේ මෙබඳු කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණ : “මෙ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්භත්භ, සමාක් සම්බුද්ධියහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගත්භ, ලොකවිද්භ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීහ, දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘයහ, බුද්ධියහ, භාග්‍යවත්භ” ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත මෙලොව හා දෙව්මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන පසක් කොට දන්වත්. ඔබ ආදී කල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පයථිවසානකල්‍යාණ කොට සාරී කොට සවාසඤ්ජන කොට කෙවල පරිපුණ් කොට දහම් දෙසත්. පිරිසුදු බබසර පවසත්. එබඳු රහතුන්ගේ දක්මෙක් වෙ නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති මියුලුනුවර වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්භ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හුන්භ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත්පස් වැ හුන්භ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත්පස් වැ හුන්භ. කෙනෙක් තුෂ්ණිමහුත වැ එකත්පස් වැ හුන්භ.

බ්‍රහ්මායු බමුණු : “සැහැකුලපුත් සැහැකුලින් පැවිදි වූ ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මියුලු නුවරට වැඩියේක් මියුලුනුවර මුවදෙව අඹඋයන්හි වැඩවෙසෙති”යි. ඇසුයේ මැ යි. එසඳ බ්‍රහ්මායු බමුණු බොහෝ මණෙටුවන් හා සමග මුවදෙව අඹ උයන් කරා ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බමුණුහට අඹඋයන්නුදුරෙහි දී තෙල සිත් වී : “මම කැල මැ නො දන්වන ලද්දෙම මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙමි නම් තෙල මට නො නිසි යැ” යනු යි. එසඳ බ්‍රහ්මායු බමුණු එක්තරා මාණවයකු ඇමැනී : “මාණවකය තෝ එව. මහණ ගොයුමන් කරා එළැඹව, එළැඹි මා බසින් මහණ ගොයුමන්ගේ අතින් අල්පාබාධ අල්පාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුච්ඡරණ පුළුවස්ව : “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මායු බමුණු භවත් ගෞතමයන් අතින් නිරාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුච්ඡරණ පුළුවසී” කියා යි. මෙසේත් කියව : “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ ජීණ් යැ වෘද්ධ යැ මහලු යැ බොහෝ කල් ගැලවී යැ. පස්වීම වයසට පැමිණියේ යැ, උපතින් එක්සියව්සිහැවිරිදි යැ, නිසන්සු කෙටුහඟාස්ත්‍ර සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ යැ- පද හදරන්තේ යැ තදවගේෂ ව්‍යාකරණ හදරන්තේ යැ. ලෝකායතමහාපුරුෂලක්ෂණ, යෙහි පරිපුරකාරී යැ. මියුලු නුවර යම් තාක් බමුණුගැහැවියෝ වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරින් බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ භොගයෙන් අග්‍ර ය’යි කියනු ලැබේ. ‘බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් වෙදයෙන් අග්‍ර යැ’යි කියනු ලැබේ. ‘බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් ආයුෂ හා යසසිනුදු අග්‍ර යැ’යි කියනු ලැබේ. හේ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ”යි.

එවං භොති ඛො භො මාණවකො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා පටිසංසාරා
 යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සලොමොදි,
 සලොමොදනීයං කථං සාරුණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං අට්ඨාසි.
 එකමන්තං තිඤ්ඤා ඛො භො මාණවකො භගවන්තං එතදවොච: බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා
 භො භොනම, බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා භගවන්තං භොනමං අප්පාඛාධං අප්පාඛකං
 උහුට්ඨානං බලං එතදවොච: පුච්ඡති. බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා භො භොනම, බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා
 ජිණ්ණො-පෙ-ලොකායතමහාපුරිසලකකණෙසු අනවයො. යවතා භො
 බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා පටිසංසාරං පටිවසන්ති, බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා තෙසං බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා
 අඤ්ඤාමකතායති යදිදං භොගෙති. බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා තෙසං බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා අඤ්ඤාමකතායති
 යදිදං මනෙතති. බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා තෙසං බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා අඤ්ඤාමකතායති යදිදං ආයුතා
 චෙච යසසා ව. භො භොතො භොනමිඤ්ඤා දඤ්ඤාකාමො'ති.

‘යසසද්ධති මාණවක, බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා කාලං මඤ්ඤාද්ධති’ති.

අථ ඛො භො මාණවකො යෙන බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා තෙනුපසඛකම්.
 උපසඛකම්ඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා එතදවොච: ‘කතාවකාසො ඛො භවං
 සමභෙත භොනමෙන, යසසද්ධති භවං කාලං මඤ්ඤාද්ධති’ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. අද්දසා
 ඛො සා පරිසා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා දුරතොච ආභව්ඡන්තං, දිඤ්ඤාන අථ
 නං¹ ඕකාසමකාසි යථා තං ඤ්ඤායස යසසද්ධතො. අථ ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා
 බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා තං පරිසං එතදවොච: අලං භො, නිසිදථ තුලොහ සකෙ
 ආසනෙ, ඉධාහං සමභෙත භොනමිඤ්ඤා සන්තිකෙ නිසිද්ධසාමිති. අථ
 ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා
 භගවතා සද්ධිං සලොමොදි. සලොමොදනීයං කථං සාරුණීයං විනිසාරෙතා
 එකමන්තං නිසිද්ධි. එකමන්තං නිසිද්ධතො ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා
 භගවතො කාසෙ ආනතීංස මහාපුරිසලකකණානි සමමනෙතසි. අද්දසා
 ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා භගවතො කාසෙ ආනතීංස මහාපුරිසලකකණානි,
 යෙභුයොන ධපෙතා ඤෙඤ්ඤා ද්විසු මහාපුරිසලකකණෙසු කඛති විචිකිච්ඡති
 නාඤ්ඤාචිතී න සමපසිද්ධති, කොසොභිතෙච වඤ්ඤායො පහුතච්චතාය ව.
 අථ ඛො බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා භගවන්තං ගාථාහි අඤ්ඤාමකාසි:

‘යෙ මෙ ආනතීංසානි සුඤ්ඤා මහාපුරිසලකකණා,
 දුච්චි තෙසං න පසාමි භොතො කාසමං භොනමි.

කච්චි කොසොභිතං භොතො වඤ්ඤායො නරුතම,
 නාරිසමානසච්චතා² කච්චි ජ්චතා න රසසිකා³

කච්චි පහුතච්චෙතාසි? යථා තං ජානිතාමසෙ,
 නිත්තාමසෙතං තනුකං කඛං විනය නො ඉසෙ,

දිට්ඨධම්මභිතඤ්ඤා සමපරාය සුඛාය ව,
 කතාවකාසා පුච්ඡන්ති⁴ යං කිඤ්ඤා අභිපඤ්ඤානි’ති.

1. { දිඤ්ඤාන ඔරමිඤ්ඤා - මජ්ඣ. 4. { පුච්ඡම - සිඤ්ඤා.
 දිඤ්ඤා ඔරමඤ්ඤා - සා. පුච්ඡාම - මජ්ඣං, සා, PTS.
 දිඤ්ඤාන ඔරමඤ්ඤා - PTS.
 2. නාරිසමානසච්චතා - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං.
 3. තදසසිකා - සිඤ්ඤා.
 4. න දඤ්ඤා - මජ්ඣං.

'එසේ යැ හවත්ති' යි ඒ මනෙච්ච චුභ්මායු ඛමුණුභව පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මනෙච්ච භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : "හවත් ගොයුමානෙති, චුභ්මායු චුභ්මණ හවත් ගොතමයන් අතින් නිරාබාධ නිරාතඩක සැභැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිභරණ පුළුවසි. හවත් ගොතමයෙති, චුභ්මායු ඛමුණු ජිණී යැ . . . ලොකායතමභාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ. මියුලු තුවර යම් තාක් ඛමුණුගැභැවියෝ වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි 'චුභ්මායු ඛමුණු භොගයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. ඔවුනතුරින් චුභ්මායු ඛමුණු වෙදයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. චුභ්මායු ඛමුණු ඔවුනතුරින් ආයුෂ භා යසසිනිදු අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. හේ හවත් ගොතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ"යි.

මාණවකය, එයට දන් චුභ්මායු ඛමුණු කල් දන්තේ යැ'යි.

එසඳ ඒ මනෙච්ච චුභ්මායු ඛමුණු කරා එළැඹියේ. එළැඹ චුභ්මායු ඛමුණුභව තෙල කී : "හවත් ශ්‍රමණ ගොතම වීසින් කළ අවකාශ ඇත්තේ යැ, එයට දන් හවත් කල් දන්තේ යැ'යි.

එසඳ චුභ්මායු ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එ පිරිස චුභ්මායු ඛමුණු දුඳ දී මැ එන්නා දුටු. දක ඉක්බිති යසස්වී ඥාපුරුෂයකුට සෙයින් ඔහුට අවකාශ කළා. එසඳ චුභ්මායු ඛමුණු එ පිරිසට තෙල කී : "හවත්ති, කම් නැත, තෙපි සිය අස්තෙහි හිදුව, මෙහි මම මහණ ගොයුමන් වෙත හිදිමි"යි. ඉක්බිති චුභ්මායු ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් චුභ්මායු ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කයෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු පිරික්සී. චුභ්මායු ඛමුණු භාග්‍යවතුන්ගේ කයෙහි දෙලකුණක් තබා දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට. මහපු- පුරිස් ලකුණු දෙකක් (දක්නට) පතයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, (නො දක්මෙන්) නො පහදී. කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාග්‍යයෙහි ද ප්‍රභූතච්චිතයෙහි ද යන දෙකිහි යැ. ඉක්බිති චුභ්මායු ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරායෙන් කී :

"ගොයුමානෙති, මා වීසින් යම් මහපුරිස් ලකුණු දෙකිසකැ'යි අසනලද ද ඔවුනතුරින් දෙකක් හවතුන්ගේ කයෙහි නො දක්මි.

නරොත්තමයෙති, කිම හවත්හුගේ කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාග්‍යය ඇද්ද? කිම ස්ත්‍රීලිඛිත- යෙන් කියයුතු භ්‍රස්ව නො වූ ජිභ්වා ඇද්ද?

කිම ප්‍රභූතච්චි වෙහි ද? හවත් සෘෂිවරයිනි, අපි යම් පරිදි එය දනුමෝ නම් එ පරිදි තෙල තුනී දිව නෙරුව මැනැවැ. සැක දුරු කළ මැනැවැ.

යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය කළ අවකාශ ඇතියමෝ ඵෙභලොකිකසුඛය සඳහාත් පාරලොකිකසුඛය සඳහාත් පුළුවසුම්භ.

අථ ඛො හගචතො ඵතදහොසි : ‘පසාති ඛො මේ අහං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො ධුතතීංස මහාපුරිසලකකණාති යෙභුග්ගෙන ධපෙති: දො ද්වීසු මහාපුරිසලකකණෙසු කඛති විචිකිච්ඡති නාගිච්චති න සමපසිදති කොසොභිතෙ ව චන්දග්ගා පසුතජ්චතාංස වාති. අථ ඛො හගච: නථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි. යථා අඤ්ඤ බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගචතො කොසොභිතං චන්දග්ගාං. අථ ඛො හගච: ජවංසා නික්කාමෙති: උහොපි කණ්ණසොතාති අනුමසි පරිමසි¹, උහොපි නාසිකාසොතාති අනුමසි පරිමසි. කෙච්චලමපි² ලලාටමණ්ඩලං³ ජවංසා ජාදෙසි⁴ අථ ඛො හගච: බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං ගාථාභි පච්චහාසි.

යෙ තෙ ධුතතීංසාති සුභා මහාපුරිසලකකණා,
සඛෙඛ තෙ මම කාංසමී මා තෙ කඛායු බ්‍රාහ්මණ.

අභිඤ්ඤාග්ගං අභිඤ්ඤාතං හාවේතඛිඛඤ්ච හාවිතං,
පහානඛිං පභිතං මේ තසමා බ්‍රද්ධොයමී බ්‍රාහ්මණ.

දිට්ඨධම්මභිතන්දාංස සමපරාස සුඛංස ව,
කතාවකාසො පුච්ඡස්ස යං කිඤ්චී අභිපඤ්චතනති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මායුසා බ්‍රාහ්මණසා ඵතදහොසි : ‘කතාවකාසො ඛොචගි සමණෙන ගොතමෙන. කීන්හු ඛො අහං සමණං ගොතමං පුච්චෙත්ඨං දිට්ඨධම්මිකං වා අත්ථං සමපරාසිකං වාති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායුසා බ්‍රාහ්මණසා ඵතදහොසි : ‘කුසලො ඛො අහං දිට්ඨධම්මිකානං අත්ථානං අඤ්ඤාපි මං දිට්ඨධම්මිකං අත්ථං පුච්ඡනති. යන්හුනාහං සමණං ගොතමං සමපරාසිකඤ්ඤච අත්ථං පුච්චෙත්ඨං’නති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගචනතං ගාථාභි අජ්ඣහාසි.

‘කථං හො’ බ්‍රාහ්මණො හොති කථං හවති වෙදගු,
තෙච්චජ්ජා හො කථං හොති සොතතීසො’ කීන්ති චුච්චති.
අරහං හො කථං හොති කථං හවති කෙච්චී,
ඤ්චිච්ච’ හො කථං හොති බ්‍රද්ධො කීන්ති පචුච්චති’ති.

අථ ඛො හගච: බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං ගාථාභි පච්චහාසි.

‘පුඛෙඛතිවාසං යො වෙදී සඤ්ඤාපායඤ්ච පසාති,
අපො ජාතිකඛයං පනොතා අභිඤ්ඤා වොසිතො ඤ්චිති.

විතතං විසුඤ්ඤං ජානාති ඤ්චතං රාගෙභි සඛිඛසො,
පභිත ජාතිමරණො බ්‍රහ්මචරිග්ගා කෙච්චී
පාරගු සඛිඛධම්මානං බ්‍රද්ධො තාදි පචුච්චති’ති.

---

1. පරිමසි - මජ්ඣං, ධ්‍යා, PTS.
 2. කෙච්චලකච්චි - PSS. කෙච්චලකපං - ධ්‍යා.
 3. නලාටමණ්ඩලං - මජ්ඣං, ධ්‍යා, PTS.
 4. පච්ඡාදෙසි - PTS. 6. සොඤ්ඤා - සීඤ්ච, PTS
 5. කථං ඛො - මජ්ඣං. 7. ඤ්චි ව - සීඤ්ච, මජ්ඣං, ධ්‍යා, PTS.

එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : “මේ බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රාහ්මණ මා ගේ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දෙකක් තබා දක්නේ යැ මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙක ආකාචකා කෙරෙයි, විචිකිත්සා කෙරෙයි, සතිටුහන් නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවතිතවස්ත්‍රගුණයෙහි හා ප්‍රභූතච්ඡේදනයෙහි යි. එසේ බුදුහු යමෙක් බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවතිතවස්ත්‍රගුණය දිවි නම් එබඳු ඉඳුහයක් කොළෝ. ඉක්බිති බුදුහු දිව නොද දෙකන්සිද්ධත් අනුමඬ පරිමඬ කළහ, දොහොත්සිද්ධත් අනුමඬ පරිමඬ කළහ, සියලු නළල්මඬල ද වැසූහ. ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රහ්මණ්‍යට ගාථායෙන් මෙසේ වදළහ :

“බ්‍රහ්මණ තොප වීසින් දෙතිසකැ’යි යම් මහපුරිස්ලකුණු කෙනෙක් අසනලදහු නම් එ හැම මා ගේ කයෙහි වෙයි. තොපට නහමක් සැක වෙවා.

බ්‍රහ්මණ මා වීසින් දහසුත්ත දන්නාලද, භාවිතව්‍යය භාවිත යැ, ප්‍රභාතව්‍යය ප්‍රභාණය කරන ලද, එහෙයින් බුද්ධ වෙමි.

ඉහත්මයෙහි හිතයට ද පරලෙවිහි සුඛයට ද කළ අවකාශ ඇතියම්හ, යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය පුළුවන්”යි.

එසේ බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රහ්මණ්‍යට තෙල සිත් වී : “ඉමණ ගෞතමයන් වීසින් කළ අවකාශ ඇතියෙමි. මම කුමක් මහණ ගොයුමන් අතින් පුළුවන්නෙමි ද? ඵෙහලොකික අරිය හෝ යැ පාරලොකික අරිය හෝ යැ”යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රහ්මණ්‍යට තෙල සිත් වී : “මම වුකලී දෘෂ්ටධාර්මිකාරියෙහි කුශලයෙමි, අන්‍යයෝ ද මා අතින් දෘෂ්ටධාර්මිකාරිය පුළුවනි. මම මහණ ගොයුමන් අතින් සාම්පරාධිකාරිය පුළුවන්නෙමි නම් මනා මැ හු”යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රහ්මණ්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් තෙල කී :

“හවත්ති, කිසෙයින් ‘බ්‍රාහ්මණ’ වෙ ද, කිසෙයින් වෙදගු වෙ ද, කිසෙයින් ‘ප්‍රොච්චදා වෙ ද, කවරෙක් ‘සොත්තිය’යි කියනු ලැබේ ද?

හවත්ති, කිසෙයින් අරහත් වෙ ද, කිසෙයින් ‘කෙවලී’ (සකලගුණසම්පන්න) වෙ ද, කිසෙයින් ‘චුති’ වෙ ද, කවරෙක් ‘බුද්ධ’යි කියනු ලැබේ ද?” යි.

එකල්හි බුදුහු බ්‍රහ්මෝක්ෂ බ්‍රහ්මණ්‍යට ගාථායෙන් පිළිතුරු වදළහ :

“යමෙක් පුච්චිවාසය දන්නේ ද, (දිවැසින්) සවරියක් අපායක් දකී ද, යළි ජාතිකායට පැමිණියේ ද, (අර්හද්දෙනායෙන්) අභිජානන කොට අවසානයට පැමිණියේ ද, (අර්හත් දෙන සධ්ධාත) චුතිභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ ද.

සම්ප්‍රකාරයෙන් රාගයෙන් මිදුණු (එහෙයින් ම) විභුද්ධ වූ සිත දකී ද, ප්‍රභීණ වූ ජාති හා මරණ ඇත්තේ ද, සියලු සිව්මඟබ්‍රහ්මණ්‍ය ඇත්තේ ද, සියලු (ලොව්ලොවුතුරු) දහමුත්තේ සාරයට ගියේ ද, එ බඳු පුද්ගල ‘බුද්ධ’යයි කියනු ලැබේ” යයි.

එවං වුත්තෙහ බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඝං කරිතා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා භගවතො පාදානි ඉබ්බෙන ච පරිවුඛති. පාණීති ච පරිසඛාහති. නාමිඤ්ඤ සාවෙතී : බ්‍රහ්මායු චාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො, බ්‍රහ්මායු චාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො² ති. අඵ ඛො සා පරිසා අච්ඡරිසංඝුතචීතතා ජාතා අහොසි : ‘අච්ඡරිසංචත හො, අඛුතං චත හො, සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා.³ සත්‍රහි නාමායං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො ඤාතො යසස්සි එච්චරූපං පරමනිපච්චකාරං³ කරිස්සතී² ති.

අඵ ඛො භගවා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච : ‘අලං බ්‍රාහ්මණ, උට්ඨහ, නිසීද නිං සකෙ අාසනෙ, යතො තෙ මහි චීතතං පසන්න² නති. අඵ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨහිතා සකෙ අාසනෙ නිසීදි.

අඵ ඛො භගවා බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අානුපුබ්බිකථං කථෙසි. සෙය්‍යථීදං : ‘දුනකථං සිලකථං සඤ්ඤකථං කාමානං අාදීනවං ඕකාරං සංඛිඤ්ඤං නෙකඛලෙම අානිසංසං පකාසෙසි යදු භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං කලුචීතතං ඉදුචීතතං විනීවරණචීතතං උදග්ගචීතතං පසන්නචීතතං, අඵ යා බුද්ධානං සාමුකකංසිකා ධම්මදෙසනා නං පකාසෙසි දුක්ඛං සඤ්ඤං නිරොධං මඤ්ඤං. තෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤං චජං අපගධකාලකං සම්මදෙච රජනං පතිගණෙතය්‍ය, එවමෙචං බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිඤ්ඤච අාසනෙ විරජං චීතමලං ධම්මචකත්‍රං උදපාදී, යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සඛං තං නිරොධධම්මනති. අඵ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො, පත්තධම්මො, විදිත්තධම්මො, පරිඤාගාලකධම්මො නිණ්ණචීචීකීචෙජා විගධකථඛකථො වෙසාරජ්ජපනො අපරපච්චයො සජුසාසනෙ භගවතං එතදවොච : “අභිකක්කනං හො ගොතමි, අභිකක්කනං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජෙය්‍ය. පච්චජනං වා විචරෙය්‍ය, මුලඤ්ඤං වා මඤ්ඤං අාචිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය ‘චකත්‍රමනො රූපානි දකඛිනතී² ති. එවමෙචං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං භගවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤච, උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණඛතං. අඛිවාසෙතු ච මෙ භවං ගොතමො ස්වානනාය භතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙකනා² ති. අඛිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අඵ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො භගවතො අඛිවාසනං විදිතා උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙතා පදකඛිණං කතා පකකාමි. අඵ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියා අච්චයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං බාදනීයං හොජනීයං පටියාදපෙතා භගවතො කාලං අාරොචාපෙසි : කාලො හො ගොතමි, නිට්ඨිතං භත්ත² නති. අඵ ඛො භගවා පුබ්බන්ධසමමං නිවාසෙතා පත්තචීචරං අාදය යෙන බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීතා පඤ්ඤනෙත අාසනෙ නිසීදි.

---

1. { බ්‍රහ්මායු අහං - මජ්ඣං,
 { බ්‍රහ්මායචාහං - ස්‍යා, PTS.
 2. සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා - මජ්ඣං, උභයං.
 3. { පරමනිපච්චාකාරං - සිඤ්ඤ,
 { පරමං නිපච්චාකාරං - ස්‍යා.

මෙසේ වදළ කල්හි බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා හුනාස්නෙන් නැඟී උතුරුසහ ඵකස් කොට පෙරෙවැ භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුඵයෙහි හිසින් වැදවැටී භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟුඵවන් මුච්ඡන්ද සිඛී. අතින්‍යු සම්බාහන කෙරෙයි; "භවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යායෙමී, භවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යායෙමී"යි නමුදු අස්වයි. එසඳ එ පිරිස ආශ්වයා අද්භුත සිත් ඇති වූ : "භවත්ති ආශ්වයා යැ, භවත්ති අද්භුත යි, මහණක්හුගේ මහත් සෘද්ධියක් බලව, මහත් අනුභාවයක් බලව. යම් කරුණෙක්හි ලා ප්‍රකට වූ යසස් ඇති මේ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා මේ වන් පරමනිපතාකාරයක් කෙරේ"යි.

එසඳ බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාහට තෙල වදළහ : බ්‍රහ්ම කම් නැත, නැඟී සිටුව, තෙපි සිය අස්නෙහි හිඳුව, මා කෙරෙහි තොප ගේ සිත් පහන් හෙයින්"යි. එකල්හි බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා නැඟී සිය අස්නෙහි හින.

ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාහට අනුසුචිකරා වදළහ. ඒ කෙසේ යැ යත් : දනකරා යැ ශීලකරා යැ ස්වර්ගකරා යැ කාමයන් ගේ ආදීනව යැ සංකලෙශයන්ගේ ලාමක බව හා තෙතක්‍රමයෙහි අනුසස් ප්‍රකාශ කළහ. යම් කලෙක බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා අරොග සිත් ඇතියහු මෘදු සිත් ඇතියහු විගත නිවරණ සිත් ඇතියහු ඔදවැඩි සිත් ඇතියහු පහන්සිත් ඇතියහු බව දන්සේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික (සිවසස්) ධම්මේශනාවක් වෙ ද, එ දහම ප්‍රකාශ කළහ : දුඃඛ යැ සමුදය යැ නිරෝධ යැ මාරි යැ යි. යම්සේ නම් පහවැ ගිය කඵපැහැ ඇති ඉද්ධ වස්ත්‍රයක් මොනොවට රදන් ගන්නේ ද එසෙයින් මැ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාහට එ අස්නෙහි දී මැ 'යම් කිසි සමුදය ධම්මෙක් ඇද්ද, එ හැම නිරොධසඵභාවය ඇතැ'යි පහ වැ ගිය (රාගාදී) රජස් ඇති පහ වැ ගිය (රාගාදී) මල ඇති දහම් ඇස උපන. ඉක්බිති බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා දක්නාලද (ලොවුතුරු) දහම් ඇති වැ පැමිණි දහම් ඇති වැ දන්නා ලද දහම් ඇති වැ බැසගත් දහම් ඇති වැ කරණය කළ විවිකිත්සා ඇති වැ පහ වැ ගිය සැක ඇති වැ විහාරද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රතාය රහිත වූයේ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "භවත් ගොයුමාණෙනි ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගොතමයෙනි ඉතා කාන්ත යැ. භවත් ගොයුමාණෙනි, යම්සේ යටිහුරු කළ දයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහ'යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භවත් ගොයුමාණන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල මම භවත් ගොතමයන් ද දහම් ද බික්සහන ද සරණ කොට යෙමී. භවත් ගොතමයෝ මා අද පටන් කොට දිවි හිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන්වා. භවත් ගොතමයෝ බික්සහන හා සමග සෙට මා ගේ බත ද ඉවසන්ව"යි. බුදුහු තුෂ්ණිභාවයෙන් ඉවැසුහ.

එසඳ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා භාගාවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දන හුනාස්නෙන් නැඟී භාගාවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා එ රැස ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත බාදාහොජා පිළියෙල කරවා 'භවත් ගොතමයන් වහන්ස, බත නිමියේ යැ, වඩනට කලැ'යි භාගාවතුන් වහන්සේට කල් දන් වී. එසඳ බුදුහු පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාහගේ නිවෙස්න කරා එළැඹීයහ. එළැඹි පැනැවූ අස්නෙහි බික්සහන්

සඤ්චං භික්ඛුසංඝොන. අඵ ඛො බ්‍රහ්මචරියා බ්‍රහ්මචරියා සත්තං සුඤ්චපඤ්චං භික්ඛුසංඝං පඤ්ඤෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තප්පෙයි සම්පචාරෙයි. අඵ ඛො භගවා තස්ස සත්තංගස්ස අච්චියෙන විදෙහෙසු වාරිකං පක්කාමී. අඵ ඛො බ්‍රහ්මචරියා බ්‍රහ්මචරියා අච්චිපක්කන්තස්ස භගවතො කාරුමිකායි.

අඵ ඛො සම්මතපුරා භික්ඛු යෙන භගවා තෙහුපසංඝමංසු. උපසංඝමංසු භගවන්තං අභිචාරොදොචා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං ඵතදවොචුං : ‘බ්‍රහ්මචරියා භන්තෙ, බ්‍රහ්මචරියා කාරුකතො, තස්ස කා භතී, කො අභිසම්පරායො’ති.

පඤ්ඤානො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියා බ්‍රහ්මචරියා, පච්චපාදි ධම්මස්සානුධම්මං න ච මං ධම්මාසීකරණං විහෙසෙයි. බ්‍රහ්මචරියා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියා පඤ්ඤානං ඔරමාසියානං සඤ්ඤාප්පානං පරික්ඛයා ඔපපාතීකො භොති තථ පරිනිබ්බාසී අනාචතඨධම්මො, තස්මා ට්‍රොකාතී.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිසංසුභතී.

බ්‍රහ්මචරියා සුභතං පඨමං.

1. නෙච්ච මං - සඤ්චං.

හා සමග වැඩිහුණ්හ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මච්ඡ බමුණු සතියක් මුළුල්ලෙහි බුදුපාලොක් ඩික්ඛගුණ ප්‍රණීත බාභායෙන් හෝථායෙන් සියතින් සැතැප්වී, පැවැරී. එකල බුදුහු එ සන්දවස ඇවැලෙන් විදහාදන්වියෙහි වාරිකාවට නික්ම වැඩියහ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මච්ඡ බමුණු බුදුන් නික්ම ගිය නොබෝ කල්හි කල්‍රිය කෙළේ.

එසඳ බොහෝ හික්ඛුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකක්පස් වැ හුණ්හ. එකක්පස් වැ හුණ් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිහු : වහන්ස, බ්‍රහ්මච්ඡ බමුණු කල්‍රිය කෙළේ. ඔහුගේ ගතිය (උපත) කවර? (හේ) පරලෙච්චි කවරෙක් වේ ද?"යි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මච්ඡ බමුණු පණ්ඩිත යැ, ධම් (අර්හත්මාභි)යාගේ අනුධම් (යට තුන්මහ පල) යට පිළිපත්තේ යැ. ධම්හෙතුයෙන් මා නො ද වෙහෙසි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මච්ඡ බමුණු පඤ්ච ඔරම්භාගීය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය වීමෙන් ඒ සුදුවස් බම්ලොවැ පිරිනිවේනසුලු වැ එ ලොච්ඡන් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇති වැ ඔපපාතික වේ"යි.

බුදුහු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කළහ'යි.

පළමු වැනි බ්‍රහ්මච්ඡ සූත්‍ර යි.

2. 5. 2

සෙල සුඛය

එවිට මෙ සුඛය : එක සමයට හඟවා අඛණ්ඩතාවයෙන් වාරික වර මානෝ මහතා භික්ෂුසමාජයෙහි සදා අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි, යන අපණ නාම අඛණ්ඩතාවයෙන් නිගමය වැඩවසරි. අසොසි බො කෙණියෝ ජරිලෝ සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ සකාපුතෝ සකාකුලෝ පබ්බජිතෝ අඛණ්ඩතාවයෙන් වාරික වර මානෝ මහතා භික්ෂුසමාජයෙහි සදා අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි අපණ අනුපතනෝ. නො බො පන හඟවනා ගොතමෝ එවිට කලාණෝ කිසිකිසිදේ අඛණ්ඩතාවයෙන් : 'ඉතිපි සො හඟවා අරහං සමමාසමුද්ධෝ විජ්ජාචරණං සමපනෝ සුගතෝ ලොකවිදු අනුතතරේ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධෝ හඟවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසමණවුහමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනාං පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අදිකලාණං මජ්ඣිකලාණං පරියොසානකලාණං සාත්ථං සමාසප්පනං කෙවලපරිපුණණං පරිසුද්ධං බුහමවරිතං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දසානං හොති'ති.

අප බො කෙණියෝ ජරිලෝ යන හඟවා නෙත්තපසබ්බමි. උපසබ්බමිතා හඟවනා සදා සමමාදි. සමමාදනියං කථං සාරණියං විනිසාරෙතා එකමනා නිසිදි. එකමනා නිසිතා බො කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසි සමාදපෙසි සමුතෙතජෙසි සමපහංසෙසි. අප බො කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවනා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසිතෝ සමාදපිතෝ සමුතෙතජිතෝ සමපහංසිතෝ හඟවනා එතදවොච : 'අභිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතතං සදා භික්ෂුසමාජයා'ති.

එවිට වුතො හඟවා කෙණියෝ ජරිලෝ එතදවොච : මහා බො කෙණිය, භික්ෂුසමාජයෙහි අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි. නිසුච බො බුහමණෙසු අභිපසනෝ'ති. දුතියමපි බො කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවනා එතදවොච : 'කිසුචාපි හො ගොතම, මහා භික්ෂුසමාජයෙහි, අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි, අඛණ්ඩතාවයෙන් බුහමණෙසු අභිපසනෝ, අභිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතතං සදා භික්ෂුසමාජයා'ති. දුතියමපි බො හඟවා කෙණියෝ ජරිලෝ එතදවොච : 'මහා බො කෙණිය, භික්ෂුසමාජයෙහි අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි. නිසුච බො බුහමණෙසු අභිපසනෝ'ති, තුතියමපි බො කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවනා එතදවොච : 'කිසුචාපි හො ගොතම මහා භික්ෂුසමාජයෙහි, අඛණ්ඩතාවයෙන් භික්ෂුසමාජයෙහි, අඛණ්ඩතාවයෙන් බුහමණෙසු අභිපසනෝ, අභිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතතං සදා භික්ෂුසමාජයා'ති. අභිවාසෙසි හඟවා තුණ්හිහාවෙන

2. 5. 2

සේල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිඥාත්තරාජ නම් දනවියෙහි අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ මහත් වූ බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක් අභිඥාත්තරාජදනවු වැසියන්ගේ ආපණ නම් නියමිතම කරා වැඩිසේක. කේණිය ජට්ඨ තෙල යසගී ඇයි : “භවත්ති, සැහැපුක් සැහැකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොයුම්හු අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ මහත් වූ බික්සඟුන් හා සමග අභිඥාත්තරාජ නම් දනවියෙහි සැරිසරන සේක් ආපණ නම් නිගමයට පැමිණියහ. ඒ භවත් ගොයුමාණන්ගේ කලී මෙ වන් කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණ: “මෙ කරුණිකුදු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්භත්ත, සමාක් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගත්ත, ලොකවිද්දහ, අනුත්තර පුරුෂදමා සාරථිහ, දෙවිච්චිසුනට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්ත”යි. ඔබ දෙවලෝ සහිත මරලෝ සහිත බබ්ලෝ සහිත මෙ ලොව ද, මහණබවුණන් සහිත දෙවිච්චිසුන් සහිත පුජාව ද තමා විසින් විශිෂ්ටභද්‍රයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙහි. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පයඛිච්චසානකල්‍යාණ කොට අර්ථ සහිත වූ වාස්ථන සහිත වූ දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බබ්සර පවසති. එ වන් රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැ කු” යි.

එසඳ කේණිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. බුදුහු එකත්පස් වැ හුන් කේණිය ජට්ඨයාහට දහම් කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, ප්‍රහම් කරවූහ. ඉක්බිති කේණිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් විසින් දහම් කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදාන් කරවන ලද්දේ මොනොවට තෙද ගන්වන ලද්දේ සම්ප්‍රහම් කරවන ලද්දේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : “භවත් ගොතමයෝ බික්සඟුන් හා සමග සෙට මා ගේ බත ඉවසන සේක්ව”යි.

මෙසේ කී කල්හි බුදුහු කේණිය ජට්ඨහට තෙල වදළහ : “කේණියෙනි, බික්සඟහු මහත්ත, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් මහණහු ය, තොයිත් බවුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙනි”යි. දෙවනවට ද කේණිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “භවත්-ගොයුම් ගොතුව, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ බික්සඟන මහත් වුව ද, මගින් බවුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මාගේ බත බික්සඟන හා සමග ඉවසන සේක්වා, දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේණිය ජට්ඨයාහට තෙල වදළ සේක : “කේණියෙනි, බික්සඟහු බොහෝහ, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් මහණහු ය, තොයිත් බවුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙනි”යි. තෙවනවට ද කේණිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “භවත් ගොයුම් ගොතුව, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ බික්සඟන බොහෝ වුව ද මගින් බවුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මා ගේ බත බික්සඟන හා සමග ඉවසන සේක්ව”යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුෂ්ණිච්චයෙන් ඉවසු සේක.

අථ ඛො කෙණ්ඨයො ජරිලො හගචතො අඛිවාසනං විදිතො උච්ඡායාසනං යෙන සකො අස්සමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො මිත්තාමච්චි සුනිසාලොතිතො ආමනෙතසි: සුභන්දු මෙ හොනෙතා මිත්තාමච්චි: සුනිසාලොතිතා, සමණො මෙ ගොතමො නිමිනතිතො ඥානනාය හතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙහන. යෙන මෙ කායවෙය්‍යාවරිකං¹. කරෙය්‍යාථා'ති. එවං හොති ඛො කෙණ්ඨයස්ස ජරිලස්ස මිත්තාමච්චි: සුනිසාලොතිතා, කෙණ්ඨයස්ස ජරිලස්ස පටිස්සුතො අපෙකච්ච උභිනානි ඛණනති, අපෙකච්ච කච්ඡානි එලෙනති, අපෙකච්ච භාජනානි ඛොචනති, අපෙකච්ච උදකමණ්ඨකං පතිච්ඡාපෙනති, අපෙකච්ච ආසනානි පඤ්ඤපෙනති, කෙණ්ඨයො පන ජරිලො සාමඤ්ඤච මණ්ඩලමාලං පටියාදෙනති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආපණෙ පටිචසති තිණ්ණං වේදනං පාරගු සතිඝණ්ඤකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායධම්මාපුරිසලකඛණෙසු අනචයො. තිණ්ච මාණවකසතානි මනෙත වාචෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන කෙණ්ඨයො ජරිලො සෙලො බ්‍රාහ්මණෙ අභිප්පසනෙතො ගොති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිහි මාණවකසතෙහි පරිටුනො ජඛ්‍යාවිහාරං අනුචඛකමිමානො අනුච්චරමානො යෙන කෙණ්ඨයස්ස ජරිලස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො කෙණ්ඨයස්ස ජරිලස්ස අස්සමෙ අපෙකච්ච උභිනානි ඛණනෙත, අපෙකච්ච කච්ඡානි එලෙනෙත, අපෙකච්ච භාජනානි ඛොචනෙත, අපෙකච්ච උදකමණ්ඨකං පතිච්ඡාපෙනෙත, අපෙකච්ච ආසනානි පඤ්ඤපෙනෙත², කෙණ්ඨයං පන ජරිලං සාමඤ්ඤච මණ්ඩලමාලං පටියාදෙනතං. දිඤ්ඤාන කෙණ්ඨයං ජරිලං එතදචොච: කිනඤ්ඤ හොතො කෙණ්ඨයස්ස ආවාහො වා හවිස්සති, විවාහො වා හවිස්සති, මහායඤ්ඤච වා පච්චුපච්චිතො, රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිමිඛිසාරෙ නිමිනතිතො ඥානනාය සද්ධිං ඛලකායෙනා'ති. න මෙ හො සෙල ආවාහො හවිස්සති, නපි විවාහො හවිස්සති, නපි රුජා මාගධො සෙතියො ඛිමිඛිසාරෙ නිමිනතිතො ඥානනාය සද්ධිං ඛලකායෙන. අපි ච ඛො මෙ මහායඤ්ඤ පච්චුපච්චිතො. අපි හො සමණො ගොතමො සක්ඛාපුත්තො සක්ඛාකුලා පඛච්චිතො අභිභුත්තරුපෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙහන සද්ධිං අඛිසතෙලසෙති භික්ඛුසතෙහි ආපණං අනුප්පනො. තං ඛො පන හගචනතං³ ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තතො: 'ඉතිපි සො හගචා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගචා'ති. සො මෙ නිමිනතිතො ඥානනාය හතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙහනා'ති. බුද්ධොති හො කෙණ්ඨය වදෙසි, බුද්ධොති හො සෙල වදමි. බුද්ධොති හො කෙණ්ඨය වදෙසි, බුද්ධොති හො සෙල වදමි. බුද්ධොති හො කෙණ්ඨය වදෙසි, බුද්ධොති හො සෙල වදමි'ති.

අථ ඛො සෙලස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදභොසි: සොසොපි ඛො එසො දුලලහො ලොකසමිං යදිදං බුද්ධොති. ආගතානි ඛො පනස්මාකං මනෙතසු ආතතීංස මහාපුරිසලකඛණානි, යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව⁴ ගතියො හචනති අනඤ්ඤ සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රුජා හොති චක්ඛචතති ධම්මකො ධම්මරුජා වාතුරනෙතා විජ්ජාච ජනපදථාචරියප්පනෙතා සත්තරතනසමන්තාගතො. තස්සිමානි සත්තරතනානි හචනති. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛරතනං හජීරතනං අස්සරතනං

1. කායවෙය්‍යාවරිකං - ස්‍යා. 2. පඤ්ඤපෙනො - මජ්ඣං. 3. හචනතං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 4. දොවෙච - මජ්ඣං.

එසඳ කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනාව ලැබ හුනස්නෙන් නැගී සිය අසපුව කරා එළැඹියේ යි. එළැඹී චිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නෑසාලේනෑයන් ඇමැතී : "භවත් චිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නෑසාලේනෑයෝ මබස අසත්වා! මා වීසින් මහණ ගොයුම්හු සෙට බතට බික්සභන හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලදහ. එහෙයින් මට කායවතාවත් කරව"යි. "එසේ යැ භවත්නි"යි කේතිය ජට්ඨයාගේ චිත්‍රාමාත්‍යයෝ නෑසහලේ නෑයෝ කේතිය ජට්ඨයාහට පිළිවදන් දී ඇතැම් කෙනෙක් උදුන් කණිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දර පලනි, ඇතැම් කෙනෙක් බදුන් දෙවිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දියසැළ පිහිටුවනි(තබනි) ඇතැම් කෙනෙක් අසුන් පනවනි. කේතිය ජට්ඨ වැළිත් තෙමේ මෑ මණ්ඩලමාලය (පිළි මඩුව) පිළියෙල කරයි.

එසඳ සේලබ්‍රාහ්මණ ආපණ නම් නියමගමිනි වෙසෙයි : නිසන්ධුකෙටුභ සහිත ශික්ෂා නිරුක්ති සහිත ඉතීභාසය පස් වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගියේ යැ. පද හා තදනා ව්‍යාකරණ හදරනුයේ යැ, ලෝකාසත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ' කුන්සියක් මාණවකයනට වේද හදරවයි. එසඳ කේතියජට්ඨ සේලබ්‍රාහ්මණ කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වෙයි. ඉක්බිති සේලබ්‍රාහ්මණ කුන්සියක් මණෙටුවන් වීසින් පිරිවරනලද්දේ ජඩිසාවිභාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ කේතිය ජට්ඨයාගේ අසපුව කරා එළැඹියේ යි. සේලබ්‍රාහ්මණ කේතිය ජට්ඨයාගේ අසපුවෙහි ඇතැම් කෙනකුන් උදුන් කණනුවන් ඇතැම් කෙනකුන් දරපලනුවන් ඇතැම් කෙනකුන් බදුන් දේනාටුන් ඇතැම් කෙනකුන් දියසැළ තබනුවන් ඇතැම් කෙනකුන් අසුන් පනවනුවන්, කේතියජට්ඨ වැළිත් තමා මෑ මණ්ඩලමාලය පිළියෙළ කරන්නා දුටුයේ යැ. දක කේතියජට්ඨයාහට තෙල කී : "කිම? භවත් කේතියහට ආවාහයෙක් හෝ වත්තේ ද, විවාහයෙක් හෝ වත්තේ ද, මහායාගයෙක් හෝ එළැඹිසිවියේ ද, මගධෙස්වර සේනිය බීම්බිසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලද ද?"යි. භවත් සේලයෙනි, මට ආවාහයෙක් නො වෙයි, විවාහයෙක් ද නො වෙයි, මගධෙස්වර සේනිය බීම්බිසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද, එතෙකුදු වත් මට මහායාගයෙක් එළැඹිසිවියේ යැ. භවත්නි, සැහැසුන් සැහැසුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණගොයුම්හු ඇත, අධිතෙළෙස් යල්සියක් පමණ මහත් වූ බික්සභන හා සමග අභිභක්තරාප ජනපදයෙහි සැරිසරන සේක් ආපණ නම් නියමගමට වැඩියහ. ඒ භාග්‍යවත් ගොයුම්ගොකුවන්ගේ මෙවන් කලණ යසගී උස් වෑ නැඟිණි : මෙ කරුණිනුදු ඒ හගවත්හු අර්හත්හ, සමාන්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණ සමපන්නයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථියහ, දෙවිචිතිසුනට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, හගවත්හ"යි. ඔබ මා වීසින් සෙට බතට බික්සභන හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරනලදහ"යි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි, භවත් සේලයෙනි, 'බුදුහ'යි කියමි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි, භවත් සේලයෙනි, 'බුදුහ'යි කියමි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි ,භවත් සේලයෙනි 'බුදුහ'යි කියමි"යි.

එසඳ සෙල බ්‍රාහ්මණයාහට තෙල සිත් වී : "බුදුහු" යන තෙල සෝභය පවා ලෝකයෙහි දුර්ලභ ය. අපගේ වේදයෙහි දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ ආවාහු ය. එ ලකුණෙන් සමන්වාගත මහපුරිස්භට ගතිහු දෙදෙනෙක් මෑ වෙති. අන් ගතියෙක් නො වෙයි. ඉදින් ගිහිගෙයි වෙසේ නම් දහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පෘථිවියට ඊස්වර වූ පසම්තුරන් දිනූ දනවූ තහවුරු සේ ලත් සත්ථුවනින් සමන්වාගත වූ සක්විති රජ වෙයි. ඔහුට මේ සජ්තරත්තයෝ පහළ වෙති : ඒ කෙසේ යැ යත් : "වසුරත්ත යැ හස්තිරත්ත යැ

මණිරතනං ඉඤ්චරතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමිං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා හවන්ති සුරා විරඬිතරුපා පරසෙනප්පමිද්දනා. සො ඉමිං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදුණෙතන අසතේන ධම්මෙන අභිච්ඡිය අජ්ඣාචසති. සචේ පන අගාරස්මා අනගාරියං පඤ්චජති, අරහං භොති සමමාසමුච්ඡෙය්‍යො ලොකෙ විච්චව්ඡද්දො¹ කහං පන භො කෙණ්ඨිය එතරහි සො හවිං ගොතමො විහරති අරහං සමමාසමුච්ඡෙය්‍යො'ති. එවං චුක්ඛෙ කෙණ්ඨියො ජට්ටියො දුක්ඛිණං බාහුං පග්ගහෙති, සෙලං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: යෙනෙසා හො සෙල නීලවනරාජ'ති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිහි මාණවකසතෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තෙ මාණවකෙ අමනෙතයි: අපසද්ද භොනෙතා අගච්ඡන්තු පාදෙ පාදො² නික්ඛිපන්තා, දුරාසද්ද හි තෙ හගවනෙතා සිභාව එකචරා, යද්ද චාහං හො සමිණෙත ගොතමෙන සද්ධිං මනෙතය්‍යං, මා මේ භොනෙතා අත්තරත්තරා කථං ඕපාතෙථ, කථාපරියොසානං මේ හවනෙතා අගමෙන්නු'ති.

අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිතා හගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතා එකමිත්තං නිසිදි, එකමිත්තං නිසිනෙතා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො හගවතො කායෙ ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති සමමනෙතයි³ අද්දසා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො හගවතො කායෙ ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති යෙභුයෙසන ධපෙතා දො, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඬ්ඛති විචිකිච්ඡති නාඬිච්ඡව්චති න සමපසිදති, කොසොහිතෙ ච වන්චගුය්‍යෙ පහුතජ්චතතාය චා'ති. අථ ඛො හගවතො එතදහොසි: පස්සති ඛො මේ අයං සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති යෙභුයෙසන ධපෙතා දො, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු [කඬ්ඛති විචිකිච්ඡති නාඬිච්ඡව්චති න සමපසිදති, කොසොහිතෙ ච වන්චගුය්‍යෙ පහුතජ්චතතාය චාති. අථ ඛො හගවා තථාරූපං ඉඤ්චාහිසඬාරං අභිසඬාසී යථා අද්දසා සෙලො බ්‍රාහ්මණො හගවතො කොසොහිතං වන්චගුය්‍යං. අථ ඛො හගවා ජ්චහං නිත්තාමෙතා උගොපි කණ්ණසොතාති අනුමසී පරිමසී⁴. උගොපි නාසිකාසොතාති⁵ අනුමසී පරිමසී. කෙච්චලධි⁶ ලලාචමණ්ඛලං' ජ්චතාය ඡාදෙසී.

අථ ඛො සෙලස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: සමත්තාගතො ඛො සමිණො ගොතමො ආතතියං මහාපුරිසලකඛණෙහි පරිපුණෙණ්හි නො අපරිපුණෙණ්හි, නො ච ඛො නං ජානාමි බුද්ධො චා නො චා. සුත්තං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහ්මණානං චුද්ධානං මහලලකානං අචරියපාචරියානං භාසමානානං. යෙ තෙ හවන්ති අරහනෙතා සමමාසමුච්ඡෙය්‍යො, තෙ සකෙ වණෙණ්හි හඤ්ඤමානෙ අත්තානං පාතුකරොන්ති. යනුනාහං සමිණං ගොතමිං සමුච්ඡා සාරුප්පාහි ගාථාහි අභිත්ථවෙය්‍යන්ති අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං සමුච්ඡා සාරුප්පාහි ගාථාහි අභිත්ථවි.

1 { විචන්චව්ඡද්දො - සිඬු
 { විච්චව්ඡද්දො - ස්‍යා.
 2. පදෙ පදං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 3. සමනෙතයි - මජ්ඣං.
 4. පරිමසී - මජ්ඣං.
 5. නාසිකසොතාති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 6. කෙච්චකප්පං - ස්‍යා.
 7. නලාචමණ්ඛලං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

අශ්වරත්නයෑ මණ්ඩරත්නයෑ ඤ්චරත්නයෑ ගෘහපතීරත්නයෑ සත් වතු වූ පරිත්‍යාසකරත්නයයි. ඔහුට ගුර වූ වීයඛමය ගරිර බදු වූ පරසෙන් මධ්‍යා පුත්‍රයෝ දහසින් වඩා ඇත. භේ සයුරු හිමි කොට ඇති මේ පොළොව දණ්ඩ රහිත වෑ ගස්ත්‍ර රහිත වෑ දහැලීන් දිනා වෙසෙයි යළි ඉදින් සසුන් වදිනම් ලෝකයෙහි පෙරළ (තෘෂ්ණා) සියන් ඇති අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වෙයි. හවත් කේණියෙනි, දන් ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ හවත් ගොයුමාණෝ කොහි වෙසෙත්ද?"යි. මෙසේ කී කල්හි කේණිය ජටිල දකුණත් පැලා සේල ඉත්මණයාහට තෙල කී : "හවත් සේලයෙනි, තෙල නිල්වනරොදෙහි යෑ"යි. එසඳ සේල ඉත්මණ තුන්සියක්මණවුවන් හා සමග භාග්‍යාවතුන් කරා එළැඹියේ. ඉක්බිති සේල ඉත්මණ ඒ මණවුවන් ඇමැති : "හවත්නි, පියවර පමණෙහි පිය තබමින් නිහඬ වෑ එත්වා, ඒ හඟවත්හු දුරාසඳ වෙති. ඒකවරසිංහයන් වැන්නහ. හවත්නි යම් කලෙක මම හවත් මහණගොයුම් ගොතුවන් හා සමග මන්ත්‍රණ කරනෙමිද, එකල්හි හවත්හු මට අතුරුතුරෙහි කරා නහමක් බහාලව. හවත්හු මාගේ කරා පයඛවසානය බලත්ව"යි.

ඉක්බිති සේල බවුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යෑ. එළැඹි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටුවී. සතුටුවියයුතු කලතුරුහි සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වෑ හිත. එකත්පස් වෑ හුන් සේලඉත්මණ භාග්‍යාවතුන්ගේ කයෙහි දෙකිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී. සේලඉත්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකිස් මහපුරිස්ලකුණු දෙකක් තබා බෙහෙවින් දිට. දෙමහපුරිස් ලකුණෙකැ කාච්ඡා කෙරෙයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, (ච්චිති හෙයින්) නො පහදීයි. කොෂාවහිතවස්ත්‍රගුහායෙහි යෑ ප්‍රභූත ජීව්තායෙහි යි. එසඳ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : "මේ සේල ඉත්මණ මා ගේ දෙකිස් මහපුරිස්ලකුණු දෙකක් තබා බෙහෙවින් දක්නේ යෑ, මහපුරිස්ලකුණු දෙකෙකැ සැක කෙරෙයි, ච්චිතිවර්තා කෙරෙයි, අධිමුක්ති නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවහිතවස්ත්‍රගුහායෙහි යෑ ප්‍රභූතජීව්තායෙහි යි. එසඳ බුදුහු යම්සේ සේලඉත්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවහිත වස්ත්‍රගුහාය දීව් ද එවන් ඉභ්‍රහයක් කළහ. ඉක්බිති බුදුහු දිව නොද දෙකන්සිදුරු අනුමාඪන පරිමාඪන කළ සේක. දෙතැහැසිදුරු දු අනුමාඪන පරිමාඪන කළ සේක. හැම නළල්මඩල ද දිවින් වැසූ සේක.

එසඳ සේල ඉත්මණයාහට තෙල සිත් වී : ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අපරිපුණ් නො වූ පරිපුණ් වූ දව්‍යන්ත්‍රි-ගද්මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්වාගතයහ. ඔබ 'බුදුහ'යි හෝ 'නොබුදුහ'යි හෝ නො ද දැනීම, මා වීසින් වැඩිහිටි මහලු ආචාර්යචාර්යචාර්ය බවුණන් කියනුවන්ගේ තෙල බස් අසනලද : "යම් කෙනෙක් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වෙත් ද, ඔහු සිය ගුණකරා කියන කල්හි තමා පහළ කෙරෙති, මම මහණගොයුම්ගොතුවන් හවුයෙහි සාරුප්‍යගාරායෙන් ස්තුති කරන්නෙමි නම් මනා මෑ තු!"යි. ඉක්බිති සේල ඉත්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හවුයෙහි සාරුප්‍ය ගාරායෙන් ස්තුති කෙළේ :

පරිපුණ්ණකායො සුරුචි සුජාතො වාරදැක්ඛනො,
සුචණ්ණවණ්ණොසි හගචා, සුසුක්කදදොසි විරියචා¹

නරස්ස හි සුජාතස්ස යෙ හවනති විගඤ්ජනා²
සබ්බෙ තෙ තච කායසීං මහාපුරිසලක්කණා.

පසන්නතෙතො සුච්චො චුභා³ උජ්ජ පතාපචා,
මජ්ඣෙකි සමණසබ්බස්ස අද්දිවෙචාච විරොචසි.

කලායාණදස්සනො හික්ඛු කඤ්චනසනතිහත්තචො,
කිනෙත සමණභාවෙන එචං උත්තමවණ්ණිනො

රාජා අරහසි හවිතුං චක්කචන්ති රජෙසභො,
චාතුරනොතා විජ්ජනාච ජමුක්ඛකම්මස්ස⁴ ඉස්සරෙ

බන්ධිතා භොගි රජානො⁵ අනුසුත්තා⁶ හවන්තු තෙ,
රජාභිරජා මනුජ්ජෙ රජං කාරෙහි භොතමි.

රජාහමසමී සෙලා⁷ති ධම්මරජා අනුත්තරෙ,
ධම්මෙන චක්කං චතෙතමී චක්කං අප්පතිචන්තියං⁷

සමුද්ධො පච්ජානාසි ධම්මරජා අනුත්තරෙ.
ධම්මෙන චක්කං චතෙතමී ඉති භාසසි භොතමි.

කො නු සෙනාපති භොතො සාවකො සඤ්ජරණියො⁸,
කො තෙ ඉමං අනුචතෙතති⁹ ධම්මචක්කං පචන්තතං

මයා පචන්තිතං චක්කං (සෙලාති හගචා) ධම්මචක්කං අනුත්තරං,
සාරිපුත්තො අනුචතෙතති අනුජාතො තථාගතං.

අභිඤ්ඤායාං අභිඤ්ඤානං භාවෙනබ්බඤ්ච භාවිතං,
පභාතබ්බං පතිතං මේ තස්මා චුද්ධොසමී බ්‍රාහ්මණ.

චිතයස්සු මසි කසිං අභිච්චවස්සු බ්‍රාහ්මණ,
දුලලහං දස්සනං භොති සමුද්ධොතං අභිණ්ණසො.

යෙසං වෙ දුලලභො ලොකෙ පාතුභාවො අභිණ්ණසො,
සොහං බ්‍රාහ්මණ සමුද්ධො සලලකතො අනුත්තරෙ.

බ්‍රහ්මහුතො අතිතුලො මාරසෙනපමඤ්ජනො,
සබ්බාමීතො¹⁰ වසි කතා මොදමී අකුතොභයො.

ඉමං භොතො නිසාමෙඨ යථා භාසති චක්ඛමා,
සලලකතො මහාවීරෙ සිභොච නදති වතෙ.

---

1. { විරියචා - මජ්ඣං.
සුසුක්කදදො සවිරියචා - සා.
2. ව්‍යඤ්ජනා - සිඤ්චි, විස්සුඤ්ජනා - සා.
3. චුභා - සා.
4. ජමුක්ඛකම්මස්ස - සිඤ්චි.
5. භොජරජානො - සිඤ්චි.
6. අනුසුත්තා - මජ්ඣං.
7. අප්පතිචරිතං - මජ්ඣං, සා.
8. සඤ්ජරණියො - සා.
9. තමනුචතෙතති - මජ්ඣං.
10. සබ්බෙ මීතො - සිඤ්චි.

“භාග්‍යාවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ (ලක්ෂණ වීසින්) පිරිසුන් සිරුරු ඇතියවිත. මනා සිරුරුපැහැ ඇතියවිත. සුජාතයහ, මනහර දඹන ඇතියවිත, සොණියට බදු පැහැ ඇතියවිත, සුසුදු දත් ඇතියවිත. වියඹ ඇතියවිත.

සුජාත පුරුෂයන්හට යම් ලක්ෂණ කෙනෙක් වෙත් ද, මුඛ වහන්සේගේ සිරුරෙහි එ හැම මහපුරිස් ලකුණු ඇත.

පස්පැදිස්නා නුවන් ඇතියවිත, සුඤ්ඤ වූ මුඛ ඇතියවිත, (ආරොහපරිණාහ සම්පත්තියෙන්) මහත්හ. සෘජුගාත්‍ර ඇතියවිත, ප්‍රනාප ඇතියවිත, මහණගණ මැද හිරුමඬල සෙයින් බබළන්නහු.

කසුන් වන් සිව් ඇති කලණ දසුන් ඇති මහණ කෙනෙක්හ. මෙ වන් උතුම් වණි ඇති මුඛ වහන්සේට ශ්‍රමණ භාවයෙන් කවර අර්ථයක් ද?

උත්තමරථ ඇති සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පොළොවට අධිපති වූ දිනු පසම්තුරන් ඇති දඹදිවට ඊශ්වර වූ සක්විති රජ වන්නට නිසියාව.

(ජාතියෙන්) කෘත්‍රියයෝ ද භෝගීහු ද රජදරුවෝ ද මුඛ වහන්සේට අනුයුක්ත වෙත්වා. ගොයුම්ගොකුව, රාජාධිරාජ වැ මිනිසුනට පරමෙශ්වර වැ රාජා කරව.

සේලයෙනි, මම රජ වෙමි. අනුත්තර ධර්මයෙමි. යම් අණසකක් අනෙකක්හු වීසින් ප්‍රවණිත නො කළ හෙයි ද, එ අණසක දැහැමින් පවත්වමි.

ගොයුම් ගොකුව, අනුත්තර ධර්මයන් වූ ‘සම්බුද්ධයෙමි’යි පිළින කරව. ‘දැහැමින් අණසක පවත්වමි’යි කියව.

භවත්හුගේ සෙන්පති කවරෙ යැ? ශාස්තෘහුගේ ධර්මාන්වය ඇති කවර ශ්‍රාවකයෙක් මුඛ වහන්සේ වීසින් පවත්වනලද මෙ දම්සක් අනුවණිත කෙරේ ද?

(‘සෙලධිනි’යි බුදුහු වදළහ :) මා වීසින් පවත්වන ලද අනුත්තර ධර්මව්‍රය වූ අණසක තරාගතයනට අනුජාත වූ සැරියුත් අනුවණිත කෙරෙයි.

මා වීසින් අභිඤ්ඤ (දතයුතු විද්‍යාවිච්චිකම්)ය අභිඤ්ඤ (ඤානාලද)යැ. භාවිතවා (මාභිසතා)ය භාවිත යැ. ප්‍රභාතවා (සමුදයසතා)ය ප්‍රභිණ යැ. බමුණ, එහෙයින් මම බුද්ධයෙමි.

බමුණ, මා කෙරෙහි සැකය දුරු කරව, සනිටුහනට යව. සම්බුදුන්ගේ එක්වන් දක්ම දුලබ වෙයි.

බමුණ, ලොවැ යම් කෙනෙකුන් ගේ එක්වන් පහළ වීම ඒකාන්තයෙන් දුර්ලභ වෙ ද, මම ඒ අනුත්තර ශල්‍යවේද්‍ය (රාගාදී හුල් හරනා) වූ සම්බුද්ධයෙමි.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූයෙමි නිරුපම වූයෙමි (කාමාදී මරසෙන් මඩනෙම) සියලු පසම්තුරන් (පස් මරුන්) වශයෙහි පවත්වා කොයිනුද බිය නැත්තෙමි සතුටු වෙමි.

භවත්නි, පසැස් ඇති බුදුහු යම්සේ වදරත් ද, තෙපි මෙය අසව. ශල්‍යවේද්‍ය මහාවීරයෝ වනගෙහි සිංහයකු සෙයින් නාද කෙරෙති.

බ්‍රහ්මභූතං අතිතුලං මාරසෙනපමදුනං,
කො දිසා නපසිදෙය්‍ය අපි කණ්ඨාතිජාතිකො.

යො මං ඉච්ඡති අනෙතු යො වානිච්ඡති ගච්ඡතු,
ඉධාහං පබ්බජිත්තාමි වරපඤ්ඤාසා සනතිකො.

එතඤ්ඤො¹ රුච්චති භොනො සමමාසමුද්ධිසාසනං²
මගචපි පබ්බජිත්තාමි වරපඤ්ඤාසා සනතිකො.

බ්‍රාහ්මණා තිසත්‍යා ඉමෙ යාවනති පඤ්ඤාලිකතා,
බ්‍රහ්මචරියං චරිත්තාමි හගවා නව සනතිකො.

සවාකඛාතං බ්‍රහ්මචරියං (සෙලාති හගවා) සන්ද්ධිකම්මාලිකං,
යත් අමොභා පබ්බජ්ජා අපමනතසා සිකඛතො³ ති.

අලත්ඵ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො සපරිසො හගවනො සනතිකො පබ්බජ්ජං, අලත්ඵ උපසම්පදං. අඵ ඛො කෙණ්ඨියො ජරිලො තස්සා රතතියා අච්චයෙන සකෙ අසමෙ පණ්ණිනං බාදනියං භොජනියං පරියාදපෙනා හගවනො කාලං ආරොචාපෙසි : ‘කාලො භො ගොතමි, නිච්ඡිතං හත්ත’නති. අඵ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමියං නිවාසෙනා පත්තච්චරං ආදාය යෙන කෙණ්ඨියසා ජරිලසා අසමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසිදි සද්ධිං හිකවුසඛෙසන. අඵ ඛො කෙණ්ඨියො ජරිලො බුද්ධිපමුඛං³ හිකවුසඛසං පණ්ණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහන්ඵ සත්තපෙපසි සම්පචාරෙසි. අඵ ඛො කෙණ්ඨියො ජරිලො හගවන්තං භුත්තාචං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගගෙනා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො කෙණ්ඨියං ජරිලං හගවා ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදි.

‘අහිහුත්තමුඛා යඤ්ඤා සාවිතති ජන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මනුස්සානං නදිතං සාගරො මුඛං.

නකඛතතානං මුඛං චන්ද්‍ර ආදිච්චා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛිමානානං සඛෙසා වෙ යජතං මුඛ’නති.

අඵ ඛො හගවා කෙණ්ඨියං ජරිලං ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදිතා උච්චායාසනා පකකාමි. අඵ ඛො ආයසා සෙලො සපරිසො එකො වුපකඛෙභා අපමනෙනා ආතාපි පහිතනෙනා විහරනෙනා න වීරසෙසව යසාන්තාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙඡ්ච ධම්මෙ සයං අහිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායසා සෙලො සපරිසො අරහතං අභොසි.

1. එවඤ්ඤො - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2. සාසනෙ - මජ්ඣං.
3. බුද්ධිපමුඛං - මජ්ඣං.

ශ්‍රේෂ්ඨ ධූ නිරූපම ධූ මරයෙන් මඩනා බුදුන් දක කවර නම් කෘෂ්ණාභිජාති (නිවතුල උපක්) ඇත්තෙක් පවා නො පහදනේ ද?

යමෙක් රුක්තේ ද හේ මා අනුව ඒවා. යමෙක් නුරුක්තේ හෝ වේද හේ යේවා. මම මෙ සස්තෙහි උත්තමප්‍රාඥ බුදුන් වෙත පැවිදි වන්නෙමි.

ඉදින් භවත්භට තෙල සම්බුදු සස්ත රුක්තේ නම් උත්තමප්‍රාඥ බුදුන් වෙත අපිදු පැවිදි වමහ.

මේ තුන්සියක් බමුණෝ මුදුනෙහි ඇදිලි බැඳ 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ වෙත බඹසර සරමභ'යි අයදිති.

(‘සේලයෙනි’යි බුදුහු වදළහ :) ‘‘යම් බඹසර වසෙක්ඛි අප්‍රමත්ත වෑ භික්ෂෙත්‍රවභට පැවිද්ද නො සිස් වේ ද, ඒ බඹසර මොනොවට පවසන ලද. තමා විසින් (පසක් කොට) දක්කයුතු යැ. කල් නො යවා පල දෙන්නේ යැ’’යි.

සේලබ්‍රාහ්මණ පිරිස් සහිත වෑ බුදුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද. උපසප්‍රව ලත්. ඉක්බිති කේණිය ජටිල එ ධය ඇවෑමෙන් සිය අසප්‍රයෙහි ප්‍රණීත බාදාහෝජායන් පිළියෙල කරවා ‘භවත් ගොයුම්ගොකුව, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වී. එ සඳ බුදුහු පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවෑ පාසිවුරු ගෙන කේණිය ජටිලයාගේ අසප්‍රව කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනවූ අස්තෙහි බික්සඟුන් හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති කේණිය ජටිල බුදුපාමොක් මහසභන ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝජායෙන් සියතින් සැතැපවී මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති කේණිය ජටිල වළඳා නිමවූ, පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති, භාග්‍යවතුන් දක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකක්පස් වෑ හිත. එකක්පස් වෑ හුන් කේණිය ජටිලයාහට බුදුහු මේ ගාථායෙන් අනුමෝදනා කළහ :

‘‘යාගයෝ අග්නිහෝම ශ්‍රේෂ්ඨ කොට ඇතියහ, වේදයට සාවිත්‍රී (පළමු හදළ යුතු සුත්‍රය) ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, රජ මිනිසුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සාගරය නදීනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

වන්ද්‍රයා නක්ඛත්‍රයනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සුයතියා දිලියෙනවුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, පින් කැමැති යාග කරනුවනට ඒකාන්තයෙන් සඩසයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ’’යයි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේණිය ජටිලයාහට මේ ගාථායෙන් අනුමෝදනි කොට හුනස්තෙන් නෑඹී වැඩියෝ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේලතෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වෑ එකලා වෑ ගණයා කෙරෙන් වෙන් වෑ අප්‍රමත්ත වෑ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වෑ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වෑ වසන්තාහු, යම් අර්භත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්තට නොබෝ කලෙකින් මෑ වදිත් ද, බ්‍රහ්මවයතිය පයතීවසාන කොට ඇති ඒ අනුත්තර අර්භත්ඵලය දුටුදම්යෙහි මෑ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන පසක් කොට උපයාගෙන විසුහු. ජාතිය ක්ෂිණ විය. බඹසර වෑස නිමවීණ. කරණි කරනලද මේ අර්භත්ත්වය සඳහා කළමනා අත් දයෙක් නෑති’යි වෙසෙසින් දත්හ. පමිත් සහිත ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ රහතුන් කෙරෙහි අත්‍යතර ද වූහ.

අඵ ඛො ආයසමා සෙලො සපරිසො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්,
උපසඛකමිනා එකංසං විවරං කනා යෙන භගවා තෙනසුඤ්චිපණාමෙනා
භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි.

යන්තං සරණමාගම්ම ඉතො අට්ඨමි චක්ඛුමා¹,
සත්තරතෙතන² භගවා දන්තමහා³ නච සාසනෙ.

තුචං බුද්ධො තුචං සන්ථා තුචං මාරාගිභු ඉති,
තුචං අනුසයෙ ඡේනා තිණේණා නාරෙසිමිං පජං.

උපධි තෙ සමතික්කන්තා ආසවා තෙ පදුලිනා,
සිහොච අනුපාදනො පතිනභයභෙරවො.

හික්ඛවො තිසනා ඉමේ තිට්ඨන්ති පසුඤ්චිකනා,
පාදෙ විර පසාරෙහි නාභා වන්දනතු සන්චුතො⁴ති.

සෙලසුත්තං දුතීයං.

---

1. චක්ඛුමි - ස්‍රෂා.
2. අනුත්තරෙන - මජ්ඣං.
3. දන්තමහ - සිඞ්ඵු, මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැ-
ඹියහ. එළැඹ සිවුරු එකස් කොට ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳූ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරායෙන් කීහ :

පසැස් ඇත්තව, මෙයින් අට වැනි දින යම් ඒ සරණක් ලද්දේද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස,
සත් දිනෙකින් තොප සස්තෙහි (පැවිදි වූ) දන්ත වූමහ.

මුනින්ද්‍රයාණෙනි, තොප වහන්සේ බුද්ධයහ, තොප වහන්සේ ශාස්තෘයහ, තොප
වහන්සේ මරුන් මැඩ සිටියහ. තොප වහන්සේ අනුශයන් සිදු උත්තීණී වූ සේක් මේ
ප්‍රජාව තරණය කරවන්නාව.

තොප විසින් උපධිහු සමතිත්‍රාන්තයහ. තොප විසින් ආප්‍රවයෝ බිදුණාලදහ.
සිංහයකු සෙයින් උපාදාන රහිත වූ සිට පැහු හය ගෙරව ඇත්තාහ.

තුන්සියක් මේ මහණහු කළ බද්දිලි ඇති වූ සිටුනාහ. වීරයාණෙනි, දෙපා දිගු කළ
මැනුව. ශ්‍රමණ නාගයෝ ශාස්තෘන් වහන්සේට වදිත්වා.

දෙ වැනි සේලසුත්‍ර සි.

2. 5. 3

අසාරාධිකාරීභාවය

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන නානාවේරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තාති බ්‍රාහ්මණසත්තාති සාවච්චියං පටිච්චන්ති කෙනවීදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදහොසි : ‘අයං ඛො සමණො ගොතමො වාතුවණ්ණො සුද්ධිං පඤ්ඤපෙති¹ කො හු ඛො පහොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතු’න්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අසාරාධිකාරීභාවය නාම මාණවො සාවච්චියං පටිච්චන්ති දහරො චූත්තසිරො සොලසච්චසුද්දෙසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිසංඝඤ්ඤකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්ච-මානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමභාපුරිසලකඤ්ඤ අනවයො. අථ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදහොසි : ‘අයං ඛො අසාරාධිකාරීභාවය සාවච්චියං පටිච්චන්ති දහරො චූත්තසිරො සොලසච්චසුද්දෙසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිසංඝඤ්ඤකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමභාපුරිස-ලකඤ්ඤ අනවයො. භො ඛො පහොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතු’න්ති.

අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන අසාරාධිකාරීභාවය මාණවො තෙහුපසඛකමීඤ්ඤ, උපසඛකමීඤ්ඤ අසාරාධිකාරීභාවය මාණවං එතදවොච්චිං : ‘අයං භො අසාරාධිකාරීභාවය, සමණො ගොතමො වාතුවණ්ණො සුද්ධිං පඤ්ඤපෙති¹ එතු භවං අසාරාධිකාරීභාවය සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතු’ති. එවං චූත්තෙ අසාරාධිකාරීභාවය මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච්චි : ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො ධම්මවාදී, ධම්මවාදීනො ච පන දුප්පතිමන්තියා භවන්ති. නාහං සකෙකාමී සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතු’න්ති. දුතියමපි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අසාරාධිකාරීභාවය මාණවං එතදවොච්චි : ‘අයං භො අසාරාධිකාරීභාවය, සමණො ගොතමො වාතුවණ්ණො සුද්ධිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අසාරාධිකාරීභාවය සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතුං. චරිතං ඛො පන භොතා අසාරාධිකාරීභාවය පරිබ්බාජක’න්ති. දුතියමපි ඛො අසාරාධිකාරීභාවය මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච්චි : ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො ධම්මවාදී, ධම්මවාදීනො ච පන දුප්පතිමන්තියා භවන්ති. නාහං සකෙකාමී සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතු’න්ති. තුතියමපි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අසාරාධිකාරීභාවය මාණවං එතදවොච්චි : ‘අයං භො අසාරාධිකාරීභාවය සමණො ගොතමො වාතුවණ්ණො සුද්ධිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අසාරාධිකාරීභාවය සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමී වචනෙ පතිමනෙතතුං. චරිතං ඛො පන භොතා අසාරාධිකාරීභාවය පරිබ්බාජකං, මා භවං අසාරාධිකාරීභාවය අසුඤ්ඤාපරාජිතං පරාජිති’ති.

1. පඤ්ඤපෙති - මජ්ඣිමනිකායෙ.

2. 5. 3

අස්සලායන සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි අන්තෙහි සිටුහුගේ දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි (අභිගමගධාදී) නානාප්‍රකාර වෙන් වෙන් රජයෙන් පැමිණි බමුණුදනන් පිළිබඳ පන්සියක් පමණ බමුණෝ සැවැත්තුවර වෙසෙත්. (යඤ්ජපාසනාදී) කිසියම් කරණි හෙයින්. එසඳ ඒ බමුණනට තෙල සිත් වී : “මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරිණි සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. මේ වචනයෙහි ලා මහණ ගොයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය පිණිස කවරෙක් සමත් වෙ ද හෝ යි.

එසමයෙහි අස්සලායන නම් මණෙවු සැවැත්ති වෙසෙයි, දහර යැ, අපහතකේශ ඇතියෙ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිද්ද, නිසන්ධු කේවුහ සහිත වූ අක්ෂරප්‍රභේද සහිත වූ ඉතිහාසය පස් වතු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන් ගේ පාරයට ගියේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකිකායනික මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. එ සඳ ඒ බමුණනට තෙල සිත් වී : “මේ අස්සලායන මාණවක සැවැත්ති වෙසෙයි, තරුණ යැ, කේසාපහරණ කෙළේ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිදි යැ, නිසන්ධු කේවුහසායන සහිත ශික්ෂා සහිත ඉතිහාසය පස්වතු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකික මහා පුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ වනාහි මහණ ගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොන් වෙයි.

ඉක්බිති ඒ බමුණු අස්සලායන මණෙවු කරා එළඹීයහ. එළැඹ අස්සලායන මණෙවුහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරිණි සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. එව, හවත් අස්සලායනයෝ මහණගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කෙරෙත්වා”යි. මෙසේ කී කල අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණුහට තෙල කී : “හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මාදී වෙති. ධර්මාදීහු නම් දුකසේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. දෙවනවට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරිණි සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයෝ මහණ ගොයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා, හවත් අස්සලායනයන් වීසින් ප්‍රච්ඡාර්‍යාච්චාන ශික්ෂිත වෙයි. දෙවනවට ද අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : “හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුකසේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. තුන් වන වට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරිණි සාධාරණ ඉද්ධියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයෝ මහණ ගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා. හවත් අස්සලායනයන් වීසින් ප්‍රච්ඡාර්‍යාච්චාන ශික්ෂිත වෙයි. හවත් අස්සලායනයෝ යුද නො කොට පැරදුමක් නහමක් කෙරෙත්වා.

එවං වුතො අසසලායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච : 'අභිං ඛො අහං භවනොනා¹ න උභාමි. සමණො ඛුඋ හො ගොතමො ධම්මවාදී, ධම්මවාදීනො ච පන දුප්පතිමනතියා භවනති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං චචනෙ පතිමනොනතුං. අපි චාහං භවනනානං² චචනෙන ගමිසාමි'ති.

අථ ඛො අසසලායනො මාණවො මහති බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීනා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදී. සමෙවාදතීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙතා එකමනතං නිසීදී. එකමනතං නිසිනොනා ඛො අසසලායනො මාණවො භගවතං එතදවොච : 'බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො. භීනො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාව සුකෙකා වණණො, කණො අඤ්ඤා වණණො, බ්‍රාහ්මණාව සුජ්ඣනති නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාව බ්‍රහ්මනො පුතතා ඕරසා ඉබ්බො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිමමිතා බ්‍රහ්මදයාද'ති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහා'ති?

දිසසනො³ ඛො පන අසසලායන, බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණීයො උතුනීයොපි ගබ්භිනීයොපි විජායමානාපි පායමානාපි තෙ ච බ්‍රාහ්මණා, යොනිජාව සමානා, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො, භීනො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාව සුකෙකා වණණො, කණො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාව සුජ්ඣනති නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාව බ්‍රහ්මනො පුතතා ඕරසා ඉබ්බො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිමමිතා බ්‍රහ්මදයාද'ති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤනති. 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසසලායන, සුතං තෙ : 'යොනකමොච්චෙසු⁴ අඤ්ඤසු ච පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු ද්‍රෝව වණණො, අයොසා චෙච දුසො ච. අයොසා හුතා දුසො හොති, දුසො හුතා අයොසා හොති'ති.

එවං හො සුතං මෙ යොනකමොච්චෙසු අඤ්ඤසු ච පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු ද්‍රෝව වණණො අයොසා චෙච දුසො ච. අයොසා හුතා දුසො හොති, දුසො හුතා අයොසා හොති'ති. එත් අසසලායන බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අසාසො, යදෙත් බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො, භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එත් බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤනති : 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසසලායන, බ්‍රහ්මණොව නු ඛො පාණාතිපාති අදිනනාදසි කාමෙසු මිච්ඡාචාරී ඉසාවාදී පිසුනාවාවො එරුභාවාවො සමථප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍රහ්මනාමිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායසා හෙද පරමමරණා, අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජේයස, නො බ්‍රාහ්මණො. වෙසොව නු ඛො -පෙ- සුඤ්ඤව නු ඛො පාණාතිපාති අදිනනාදසි කාමෙසු මිච්ඡාචාරී ඉසාවාදී පිසුනාවාවො එරුභාවාවො සමථප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍රහ්මනාමිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායසා හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජේයස, නො බ්‍රාහ්මණො'ති.

1. භනොත - සාහ භවනොත - PTS. 2. භවතං - සාහ.
3. දිසසනති - මජ්ඣං. 4. යොනකමොච්චෙසු - සාහ.

මෙසේ කී කල්හි අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : “ඒකාන්තයෙන් මම හවතුන් නො ලබමි. හවත්නි, මහණ ගොසුම්හු ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුකසේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රති මන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. වැළිදු මම හවතුන් ගේ වචනයෙන් එමි.

ඉක්බිති අස්සලායන මාණවක මහත් බ්‍රාහ්මණ ගණයා හා සමග භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් අස්සලායන මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “හවත් ගොසුම් ගොකුට බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් : බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවරුණ සි. අන්‍යවරුණ හීන සි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්මනින් සි. අන්‍යවරුණ කෘෂ්ණ සි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත් තදන්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, ඖරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙහි ලා කුමක් වදරනසේක් ද?

අස්සලායනයෙනි, බමුණන්ගේ බැමිණියෝ සෘතුනි වූවාහු ද ගැබිනි වූවාහු ද වදන්නාහු ද කිරිපොවන්නාහු ද පැනෙත්, එ බමුණෝ ද යෝනියෙන් උපන්නාහු මැ මෙසේ කීහු : “බ්‍රහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවරුණ සි, අන්‍යවරුණ හීන සි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්මනින් සි, අන්‍යවරුණ කෘෂ්ණ සි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත්. තදන්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, ඖරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවරුණ යැ, අන්‍යවරුණ හීන සි. . . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැයි හඟිති? “යෝනකාමිඛෝප දනවහි දු අත් පසල්දනවහි දු වණ් (කුල) දෙකෙක් මැ යැ : ස්වාමී ද දස ද යන දෙක සි. ස්වාමී වැ දස වෙයි, දස වැ ස්වාමී වෙ” යයි තොප විසින් අසනලද ද?

හවත්නි, මා විසින් මෙසේ අසන ලද : “යෝනකාමිඛෝප දනවහි දු අත් පසල්දනවහි දු ස්වාමී යැ දස යැ යි වණ් දෙකෙක් මැ යැ. ස්වාමී වැ සිට දස වෙයි, දස වැ සිට ස්වාමී වෙ”යයි. අස්සලායනයෙනි, යම් හෙයකින් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් ද : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවරුණ යැ, අන්‍යවරුණ හීනවරුණ සි. . . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි, මෙ කරුණෙහි ලා බමුණනට කවර බලයෙක් ද? කවර ආසවාසයෙක් ද?

හවත් ගෞතමයෝ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවරුණ යැ, අන්‍යවරුණ හීන සි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැයි හඟිති? ප්‍රාණවධ කරන, නුදුන් දය ගන්නා, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් බණන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති ,මිසදිටු ඇති කෘත්‍රිය මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ වීච්ච වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ ද? බ්‍රාහ්මණ නුපදනේ ද? වෛශ්‍ය මැ . . . ප්‍රාණවධ කරන, අධිනාදන් කරන, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන, පිසුණුබස් ඇති, පරොස්බස් ඇති, සිස්බස් තෙපලන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති, මිසදිටු ඇති ගුද මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ වීච්ච වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ ද? බමුණු නුපදනේ ද? යි.

නො හිදං හො ගොතම, බ්‍හතියොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාති අදික්කාදුසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපක්ඛවිතො: මිච්ඡාදිට්ඨී, කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම -පෙ-සුද්දෙපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චත්තාරෙ වණණා පාණාතිපාතී¹ අදික්කාදුසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපක්ඛවිතො: මිච්ඡාදිට්ඨී කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය²ති.

එත්ථ අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵවමාහංසු: 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණා-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාදු'ති.

කිසුචාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අඵ බො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵව මෙවං මඤ්ඤන්ති: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණා, හිනො අඤ්ඤාදු වණණා-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාදු'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණොව ඤු බො පාණාතිපාතා පච්චිරතො අදික්කාදුනා පච්චිරතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පච්චිරතො මුසාවාදු පච්චිරතො පිසුනාවාවො පච්චිරතො ඵරුසාවාවො පච්චිරතො සමඵප්පලාපා පච්චිරතො අභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපක්ඛවිතො: සමමාදිට්ඨී කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය. නො බ්‍හතියො, නො වෙසො, නො සුද්දෙ'ති.

නො හිදං හො ගොතම, බ්‍හතියොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාතා පච්චිරතො අදික්කාදුනා පච්චිරතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පච්චිරතො මුසාවාදු පච්චිරතො පිසුනාවාවො පච්චිරතො ඵරුසාවාවො පච්චිරතො සමඵප්පලාපා පච්චිරතො අභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපක්ඛවිතො: සමමාදිට්ඨී කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය. බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම -පෙ-සුද්දෙපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චත්තාරෙ වණණා පාණාතිපාතා පච්චිරතො අදික්කාදුනා පච්චිරතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පච්චිරතො මුසාවාදු පච්චිරතො පිසුනාවාවො පච්චිරතො ඵරුසාවාවො පච්චිරතො සමඵප්පලාපා පච්චිරතො අභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපක්ඛවිතො: සමමාදිට්ඨී, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය³ති.

එත්ථ අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵවමාහංසු: 'බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණා, හිනො අඤ්ඤාදු වණණා-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාදු'ති.

කිසුචාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අඵ බො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵවමෙවං මඤ්ඤන්ති: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණා, හිනො අඤ්ඤාදු වණණා-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාදු'ති.

1 පාණාතිපාතීනො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

භවත් ගෝසුමාණෙනි, මෙ කරුණ නො වෙ මැ යි. භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මීසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණු බස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මීසද්වු ඇති ක්ෂත්‍රිය තෙමේත් කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති ඇති, විවස වැ පතිත වන නිඤ්චදනේ යැ. භවත් ගෝසුමගොතුව, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, වෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝසුමාණන් වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මීසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මීසද්වුගත් හැම සතර වණයෝ මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතිත වන නිරයට වදනාහ''යි.

අස්සලායනයෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ කරුණෙහි ලා ''බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ. . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ''යි බමුණෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයක් ද, කවර ආඥාසයක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ අන්‍යවණ්ණයෝ භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ''යි බ්‍රාහ්මණයෝ හඟිති.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිති? ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මීසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්චිද්වු ඇති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ මැ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති ස්වර්ලෝකයෙහි උපදනේ ද? ක්ෂත්‍රිය නුපදනේ ද, වෛශ්‍ය නුපදනේ ද, ශුද්‍ර නුපදනේ ද? යි.

භවත් ගෝසුමගොතුව, මේ නො වෙ මැ යි. ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මීසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්චිද්වු ඇති ක්ෂත්‍රිය තෙමේත් කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ජර ගති ඇති ස්වර්ලෝකයෙහි උපදනේ යැ. භවත් ගෝසුමගොතුව, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයෙනි, වෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝසුමාණෙනි, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, පණ්ඩායෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මීසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්චිද්වු ඇති හැම සතර වණයෝ මැ කාබුන් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති ස්වර්ලෝකයෙහි උපදනාහ''යි.

අස්සලායනයෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ කරුණෙහි ලා ''බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ අන්‍යවණ්ණය භීතවණ්ණ යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ''යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බමුණන්ට කවර බලයක් ද? කවර ආඥාසයක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ තදන්‍යවණ්ණය භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ''යි බ්‍රාහ්මණයෝ මේ මෙසේ හඟිති''යි.

තං කීං මඤ්ඤසී අසුලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති අසමීං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිත්තං භාවෙතුං නො ඛතතියො නො වෙසොසා නො සුඤ්ඤා'ති.

නො හීදං භො ගොතම, ඛතතියොපි හී භො ගොතම, පභොති අසමීං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිත්තං භාවෙතුං, බ්‍රාහ්මණොපි හී භො ගොතම -පෙ- වෙසොසාපි හී භො ගොතම -පෙ- සුඤ්ඤාපි හී භො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හී භො ගොතම, චත්තාරො වණණා පභොතති අසමීං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිත්තං භාවෙතු'නති.

එත්ථ අසුලායන, බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අසාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා, හීනො අඤ්ඤා වණණා -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදා'ති.

කීඤ්ඤාපි හවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤනති : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා, හීනො අඤ්ඤා වණණා, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදා'ති.

තං කීං මඤ්ඤසී අසුලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති සොතතීං සිනාතීං¹ ආදය නදිං ගන්ඛා රජොජ්ජලං පවාහෙතුං, නො ඛතතියො, නො වෙසොසා නො සුඤ්ඤා'ති.

නො හීදං භො ගොතම, ඛතතියොපි හී භො ගොතම, පභොති සොතතීං සිනාතීං¹ ආදය නදිං ගන්ඛා රජොජ්ජලං පවාහෙතුං, බ්‍රාහ්මණොපි හී භො ගොතම, -පෙ- වෙසොසාපි හී භො ගොතම, -පෙ- සුඤ්ඤාපි හී භො ගොතම, -පෙ- සබ්බෙපි හී භො ගොතම, චත්තාරො වණණා පභොතති සොතතීං සිනාතීං ආදය නදිං ගන්ඛා රජොජ්ජලං පවාහෙතුනති. එත්ථ අසුලායන බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අසාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා, හීනො අඤ්ඤා වණණා, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදාති.

කීඤ්ඤාපි හවං ගොතමො එවමාහ, අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤනති : බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා, හීනො අඤ්ඤා වණණා, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදාති.

තං කීං මඤ්ඤසී අසුලායන, ඉධ රාජා ඛතතියො මුඛාවසිතො නානාජව්චානං පුරිසානං පුරිසසතං සන්තිපාතෙය්‍ය : ආයනතු ගොතොසා, යෙ තත්ථ ඛතතියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රාජඤ්ඤකුලා උප්පන්නා සාලසා වා සලලසා වා² වජ්ජනසා වා පදුමසා³ වා උත්තරා රණීං ආදය අග්ගිං අභිනිබ්බතොනතු, තෙජො පාතුකරොනතු, ආයනතු පුන ගොතොසා, යෙ තත්ථ වණ්ඤාලකුලා තෙසාදකුලා වෙණකුලා⁴ රථකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නා සාපානදෙණියා වා සුකර දෙණියා වා රජකදෙණියා වා එලුණිකවිඨසා වා උත්තරාරණීං ආදය අග්ගිං අභිනිබ්බතොනතු, තෙජො පාතුකරොනතු'ති.

1. {සොතතීසිනාතීං - මජ්ඣ. 3. පදුමකසා - මජ්ඣ, සා, PTS.
{සොපීං සිනාතීං - පිඪ. 4. වෙණකුලා - සා.
2. සාකසා වා සලලසා වා - මජ්ඣ, සා.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ'යි හභිති? මෙ පෙදෙසැ අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට බ්‍රාහ්මණ මැ පොහොනේ ද? ක්ෂත්‍රිය නො පොහොනේ ද, වෛශ්‍ය නො පොහොනේ ද, ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොයුම්ගොකුච, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට ක්ෂත්‍රිය ද පොහොනේ යැ. හවත් ගොයුම්ගොකුච, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොයුමාණෙනි, වෛශ්‍ය ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොයුමාණන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට හැම සතර වණයෝ මැ පොහොනාහ'යි.

අස්සලායනයෙනි, යම් හෙයෙකින් 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තද්‍යාවණ්‍ය භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයෙක් ද? කවර ආස්වාසයෙක් ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තද්‍යාවණ්‍ය භීතවණ් යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි මේ මෙසේ මැ බ්‍රාහ්මණයෝ හභිති'යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ'යි හභිති? බ්‍රාහ්මණ මැ නහන කුරුඳුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී සෝධාලන්තට පොහොනේ ද? ක්ෂත්‍රිය නො පොහොනේ ද? වෛශ්‍ය නො පොහොනේ ද? ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොයුම්ගොකුච, මේ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ක්ෂත්‍රිය ද නහන කුරුඳුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී සෝධා හරතට පොහොනේ යැ, හවත් ගොයුමාණෙනි, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොයුමාණන් වහන්ස, වෛශ්‍ය ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, හැම සතර වණයෝ මැ නහන කුරුඳුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී සෝධා හරතට පොහොනාහ'යි. අස්සලායනය, මෙ තන්හි දී බමුණෝ : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යාවණ් භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදය'යි. යමක් කියත් ද, මෙහි ලා ඒ බමුණන්ට කවර බලයෙක් වේ ද? කවර ආස්වාසයෙක් වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු වැළිත් මෙ තන්හි දී බමුණෝ තෙල කරුණ මෙසේ සිතත් : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ, අත්‍යාවණ් භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදය කියා යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හභිති? මෙලොවැ මුදුන්හි බිසෙස් කළ කැත්රජෙක් නන්කුල උපන් පුරුෂයන් අතුරින් පුරුෂයන් සියක් රැස් කරව'යි : 'හවත්ති, එව. එහි කැත්කුලින් හෝ බමුණුකුලින් හෝ රජකුලින් හෝ ක්ෂත්‍රියකුලින් හෝ උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වජ්‍රනමය වූ හෝ ගිනිගානා උතුරුරිඹ් ගෙන ගිනි දල්වත්වා, තෙද පහළ කෙරෙත්වා. හවත්ති, දෙවනුව එව. එහි වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ තේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුස කුලයෙන් හෝ උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, කුකුරුවන් පැත් බොන දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ රජකයන් අයත් දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ එරණ්ඩකාෂ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වත්වා තෙද පහළ කෙරෙත්වා'යි.

තං කිං මඤ්ඤසි අසාලායන යො ඵලං නු ඛො සො ඛත්තියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙති සාලසා වා සලලසා වා වන්දනසා වා පදුමසා වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො, සො ඵවනුඛවාසා අග්ගි අච්චිමා ව වණ්ණවා ව පහසා රෙ ව. තෙන ව සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යො පන සො වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වෙණකුලා රථකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නෙති සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා ඵලුණ්ඛිකච්චසා වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො, සවාසා අග්ගි න චෙව අච්චිමා, න ව වණ්ණවා, න ව පහසා රෙ, න ව තෙන සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතු'න්ති.

තො හිදං හො ගොතම, යො සො හො ගොතම, ඛත්තියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙති සාලසා වා සලලසා වා වන්දනසා වා පදුමසා වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො. සවාසා අග්ගි අච්චිමා ව වණ්ණවා ව පහසා රො ව, තෙන ව සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යොපි සො වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වෙණකුලා රථකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නෙති සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා ඵලුණ්ඛිකච්චසා වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො, සො වසා අග්ගි අච්චිමා ව වණ්ණවා ව පහසා රෙ ව. තෙන ව සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං සබ්බොපි හි හො ගොතම, අග්ගි අච්චිමා ව වණ්ණවා ව පහසා රො ව, සබ්බොපි ව සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතු'න්ති

ඵත්ථ අසාලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අසාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵවමාහංසු: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණේණා, හිනො අඤ්ඤ වණේණා බ්‍රාහ්මණාව සුකෙකා වණේණා, කණේහා අඤ්ඤ වණේණා. බ්‍රාහ්මණාව සුජ්ඣන්ති තො අබ්‍රාහ්මණා. බ්‍රාහ්මණාව බ්‍රහ්මුනො පුත්තා ඔරසා ඉබ්බතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිමිතා බ්‍රහ්මදායාදති.

කිඤ්ඤාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අථ ඛො ඵත්ථ බ්‍රාහ්මණා ඵවමෙතං මඤ්ඤන්ති: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණේණා, හිනො අඤ්ඤ වණේණා-පෙ-බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසාලායන, ඉධ ඛත්තියකුමාරෙ බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤය සඬ්ඛිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය. තෙසං සංවාසමනිය පුත්තො ජායෙථ, යො සො ඛත්තියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤය පුත්තො උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සදිසො. පිතුපි සදිසො 'ඛත්තියො' තිපි වත්තබ්බො 'බ්‍රාහ්මණො' තිපි වත්තබ්බො'ති.

යො සො හො ගොතම, ඛත්තියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤය පුත්තො උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සදිසො, පිතුපි සදිසො, 'ඛත්තියො' තිපි වත්තබ්බො, බ්‍රාහ්මණො' තිපි වත්තබ්බොති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසාලායන, ඉධ බ්‍රාහ්මණකුමාරෙ ඛත්තියකඤ්ඤය සඬ්ඛිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය. තෙසං සංවාසමනිය පුත්තො ජායෙථ. යො සො බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන ඛත්තියකඤ්ඤය පුත්තො උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සදිසො, පිතුපි සදිසො, ඛත්තියොතිපි වත්තබ්බො, බ්‍රාහ්මණොතිපි වත්තබ්බො'ති.

අස්සලායනායෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? ක්‍ෂත්‍රියකුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජන්‍යකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වන්දනමය වූ හෝ පදුමමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන මෙසේ ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙන් ඇද්ද, මෙසේ ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ වණ ඇතියේ ප්‍රභාස්වර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වේ ද, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ තේසාදකුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රඵකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටමය දවයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ගින්නෙන් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ නො ද වේ ද? වණ ඇතියේ නො ද වේ ද? ප්‍රභාස්වර නො ද වේ ද? ඒ ගින්නෙන්, ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද? යි.

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ වෙනස නො වේ මැ යැ, භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ක්‍ෂත්‍රිය කුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජන්‍යකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වන්දනමය වූ හෝ පදුමමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙන් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ ද වණ ඇතියේ ද ප්‍රභාස්වර වූයේ ද වෙයි. ඒ ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ තේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රඵකාර කුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙන් ඇද්ද, ඒ ගින්න ද සිඵ ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාස්වර වූයේත් වෙයි. ඒ ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි. භවත් ගොතමයන් වහන්ස, හැම ගින්න මැ සිඵ ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාස්වර වූයේත් වෙයි. හැම ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට ද හැකි වෙයි.

අස්සලායනාය, මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ යමක් මෙසේ කියත් ද : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අන්‍යවණ් භීත යි, බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්ලවණ් යැ අන්‍යවණ් කාණ් යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති, අබ්‍රාහ්මණයෝ ඉද්ධ නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්භ, උරදවෙති, වූබයෙන් ජාතයහ, ඵයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ' යි. මෙ කරුණෙහි ඒ බවුණනට කිනම් බලයක් ඇද්ද, කවර ආචාරාය-යෙක් ඇද්ද?

භවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් මෙහි ලා බවුණෝ තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අන්‍යවණ් භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ' යි.

අස්සලායනාය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ ක්‍ෂත්‍රිය කුමාරයෙක් බ්‍රාහ්මණකුමාරියක හා සමග සංවාස කරන්නේ යැ උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. ක්‍ෂත්‍රිය කුමාරයකු නිසා බ්‍රාහ්මණකුමාරියකට යම් පුතෙක් උපදනේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'ක්‍ෂත්‍රියහ' යි ද කියයුතු වේ ද? බ්‍රාහ්මණයහ' යි ද කියයුතු වේ ද? යි.

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ක්‍ෂත්‍රියකුමාරයකු කරණ කොට බ්‍රාහ්මණ කන්‍යාවකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද හේ මවට ද සමාන වෙයි. පියාට ද සමාන වෙයි. (ඵයින් 'ක්‍ෂත්‍රියහ' යි ද කියයුතු වෙයි, 'බ්‍රාහ්මණයහ' යි ද කියයුතු වේ යි.)

අස්සලායනාය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණකුමාරයෙක් ක්‍ෂත්‍රියකුමාරියක හා සංවාස කරන්නේ යැ, උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. බ්‍රාහ්මණ කුමාරයා කරණ කොට ක්‍ෂත්‍රියකන්‍යාවට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'ක්‍ෂත්‍රියහ' යි ද කියයුතු වේ ද? 'බ්‍රාහ්මණයහ' යි ද කියයුතු වේ ද? යි.

යො සො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන බන්ධනකඤ්ඤය පුත්තො උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, බන්ධියො තිපි වත්තබ්බො, බ්‍රාහ්මණොතිපි වත්තබ්බො'ති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසසලායන, ඉධි වලුවං ගද්දහෙන සමපයොජේය්‍යං. තෙසං සමපයොගමනියාය කිසොරෙ ජායෙථ. යො සො වලුවාය ගද්දහෙන කිසොරෙ උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, අසොසාති වත්තබ්බො, ගද්දහොති වත්තබ්බො'ති.

වේකුරඤ්ජාය හි¹ සො හො ගොතම, අසසතරෙ හොති. ඉදං හිය්‍ය හො ගොතම, නානාකරණං පසාමි. අශ්‍රිත්‍ර ව පනෙසානං² න කිඤ්චි නානාකරණං³ පසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤසි අසසලායන, ඉධිසු දො මාණවකා හාතරෙ සඋදරියා, එකො අජ්ඣායකො උපනීතො, එකො අනජ්ඣායකො අනුපනීතො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජේය්‍යං සද්ධො වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ⁴ වාති?

යො සො හො ගොතම, මාණවකො අජ්ඣායකො උපනීතො තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජේය්‍යං සද්ධො වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ වා. කිං හි හො ගොතම, අනජ්ඣායකෙ අනුපනීතෙ දින්නං මහපථලං හවිසාති'ති?

තං කිං මඤ්ඤසි අසසලායන, ඉධිසු දො මාණවකා හාතරෙ සඋදරියා, එකො අජ්ඣායකො උපනීතො දුසසිලො පාපධම්මො, එකො අනජ්ඣායකො අනුපනීතො සිලවා කල්‍යාණධම්මො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජේය්‍යං සද්ධො වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ වාති? යො සො හො ගොතම, මාණවකො අනජ්ඣායකො අනුපනීතො සිලවා කල්‍යාණධම්මො, තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජේය්‍යං සද්ධො වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ වා. කිං හි හො ගොතම, දුසසිලෙ පාපධම්මෙ දින්නං මහපථලං හවිසාති'ති?

පුබ්බෙ බො තං අසසලායන, ජාතිං අගමාසි. ජාතිං ගන්තො මනෙත අගමාසි. මනෙත ගන්තො තපෙ අගමාසි. තපෙ ගන්තො වාතුචණ්ණිං සුද්ධිං පච්චාගතො යමහං පඤ්ඤපෙමි'ති.

එවං වුත්තෙ අසසලායනො මාණවො තුණ්හිභුතො මඛකුභුතො පත්තකඛකො අධොශ්ච්චො පජ්ඣායනො අප්පට්ඨානො⁵ තිසිදි.

අථ බො හභවා අසසලායනං මාණවං තුණ්හිභුතං මඛකුභුතං පත්තකඛකං අධොශ්ච්චං පජ්ඣායනං අප්පට්ඨානං විදිති; අසසලායනං මාණවං එතදවොච:

---

1. { කුණ්ඩංහි - මජ්ඣං.
 කුමාරණුපිහි - ස්‍යා.
 2. අශ්‍රිත්‍ර ව පන - සානං, ස්‍යා.
 3. නානාකරණං - සිඤ්ඤ.
 4. පාහුනෙ - සිඤ්ඤ, PTS
 5. අප්පට්ඨානො - PTS.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණකුමාරයකු නිසා ක්ෂත්‍රීයකන්‍යාවකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි, හේ 'ක්ෂත්‍රීයහ'යි ද කියයුතු වන්නේ යැ 'බ්‍රාහ්මණහ'යි ද කියයුතු වන්නේ යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ වෙළඹක් ගඳුබුඩකු හා සමග සම්ප්‍රයෝග කරන්නාහ. උන්ගේ සම්ප්‍රයෝගය නිසා අස්පොච්චෙක් උපදනේ යැ, වෙළඹට ගඳුබුඩකු නිසා යම් අස්පොච්චෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි. 'අස්ව'යයි කියයුතු වේ ද? 'ගඳුහ'යයි කියයුතු වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, වෙතුරුඤ්ජාව (වෙළඹ) ගෙන් උපන් හේ 'අස්වකර' වෙයි. භවත් ගෝසුමගොකුච, උහුගේ මේ වෙනස දක්මි. අසෝ තැන්හි වැළිත් උන් (මාණවකයන්) හේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ සමාන මාතෘකුක්ඛි ඇති සොහොයුරු මාණවකයෝ දෙදෙනෙක් වෙත් : එකෙක් මන්ත්‍රහදරනුයේ යැ උපනයන කරන ලද්දේයි. එකෙක් වේද නො හදරනුයේ යැ, උපනයන නො කරන ලද්දේ යි. මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වෙවයි පණුරුබන්ති වෙවයි, යාගබන්ති වෙවයි අමුතුවනට කළ බන්ති වෙවයි කවරක්හු පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද හදරනුයේ ද උපනයන කරන ලද්දේ ද, එ මණෙහු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වෙවයි පඩුරින් අළ බන්ති වෙවයි යාග බන්ති වෙවයි අමුතුවන්ති වෙවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහ. භවත් ගෝසුමාණෙනී, කිම වේද නො හදරනුවා උපනයන නො කළහු කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එක් කුසැ ඔත් සොහොයුරු මණෙහුවෝ දෙදෙනෙක් වෙති : එකෙක් වේද හදරනුයේ යැ උපනීත යැ දුශ්ශීල යැ පාපධම් ඇත්තේ යි. එකෙක් වේද නො හදරනුයේ යැ උපනීත නො වෙයි, සිල්වත, කළණදහම් ඇතියේ යි. මෙහි කවරක්හු බමුණෝ මතකබන්ති වෙවයි පණුරුබන්ති වෙවයි යාගබන්ති වෙවයි අමුතුවන්ති වෙවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද නො හදරනුයේ උපනීත නො වූයේ සිල්වත් ද, කළණදහම් ඇතියේ ද, එ මණෙහු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වෙවයි පණුරුබන්ති වෙවයි යාගබන්ති වෙවයි අමුතුවන්ති වෙවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු යැ. කිම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දුශ්ශීල වූ පාපධම් ඇතියා කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනයෙනී, පළමු තෙපි ජාතියට ගියාව, ජාතියට ගොස් වේදයට ගියාව, වේදයට ගොස් තපසට ගියාව තපසට ගොස් වාතුර්වර්ණඉද්ධියට පෙරළා අව. මම යම් වාතුර් වර්ණඉද්ධියක් පනවමි ද, එයට යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අස්සලායන මණෙහු නිහඩවැ මකු වැ කදට බහාගෙන යටිමුව වැ සිතිවිලිපර වැ ප්‍රතිභාන රහිත වැ හුන්නේ ය.

එසඳ බුදුහු නිහඩ වූ මකු වූ හෙළාලු කදට ඇති අධොමුඛ වූ සිතිවිලිපර වූ ප්‍රතිභාන රහිත වූ අස්සලායන මාණවක දක අස්සලායන මාණවකහට නෙල කරුණ වදළහ :

භූතපුබ්බං අසලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායනෙන පණණකුට්ඨි සම්මන්තානං ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණේණ, භීනො අඤ්ඤා වණේණ, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදු'ති. අසොසි ඛො අසලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තන්තං කිර බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායනෙන පණණකුට්ඨි සම්මන්තානං ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණේණ භීනො අඤ්ඤා වණේණ-පෙ-බ්‍රහ්මදයාදු'ති. අඵ ඛො අසලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි කෙසමස්සං කප්පෙනා මඤ්ඤාධ්වණේනා දුසානා තිවාසෙනා අට්ඨියො¹ උපාහනා ආරාහිනා ජාතරූපමං දණ්ඨං ගහෙනා සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො පාතුරහොසි.

අඵ ඛො අසලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො චික්ඛමමානො ඵවමාහ: හන්ද ක ණු ඛො² ඉමෙ හවන්තො බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා. හන්ද ක ණු ඛො³ ඉමෙ හවන්තො බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා'ති⁴ අඵ ඛො අසලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං ඵතදහොසි: කොනායං ගාමණිඛරූපො වීය සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො චික්ඛමමානො ඵවමාහ: හන්ද ක ණු ඛො ඉමෙ හවන්තො බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා, හන්ද ක ණු ඛො ඉමෙ හවන්තො බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා'ති. හන්ද නං අභිසපාමාති⁵. අඵ ඛො අසලායන, සත්තබ්‍රාහ්මණීයයො අසිනං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු: හස්මා වසල හොතිති⁶. යථා යථා ඛො අසලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො අසිනං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු. තථා තථා අසිනො දෙවලො ඉසි අභිරූපතරෙ වෙච්ච හොති දසුනානිසතරෙ ච පාසාදිකතරෙ ච.

අඵ ඛො අසලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං ඵතදහොසි: මොහං වන නො තපො, අඵලං බ්‍රහ්මචරියං, මයං හි පුබ්බෙ යං අභිසපාම හස්මා වසල හොති'ති හස්මාව හවති ඵකච්චො. ඉමං පන මයං යථා යථා අභිසපාම, තථා තථා අභිරූපතරෙ වෙච්ච හොති දසුනානිසතරෙ ච පාසාදිකතරෙ චා'ති.

න හවන්තානං මොහං තපො, නාඵලං⁶ බ්‍රහ්මචරියං. ඉඛ්ඤ හවන්තො යො මසි මනොපදෙසො, තං පඤ්ඤාති.

යො හවති මනොපදෙසො තං පඤ්ඤාති. කො ණු ඛො හවං හොතිති?

සුතො නො හවතං අසිනො දෙවලො ඉසි'ති?

ඵචං හො.

සො ඛවාහං හොමිති.

---

1. { ටට්ඨියො - මජ්ඣං. 2. හන්ද කො ණු ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 { අභිසපියො - ස්‍යා. 3. ගන්තො - ස්‍යා.
 4. අභිසපිසාමාති - ස්‍යා.
 5. { හස්මා වසල හොතිති - සිඞ්ඞු.
 { හස්මා වසල හොති හස්මා වසල හොතිති - මජ්ඣං.
 { හස්මා වසලි හොති හස්මා වසලි හොති හස්මා වසලි හොතිති - ස්‍යා.
 { හස්මා වසලි හොතිති - PTS.
 6. න පනාඵලං - PTS.

“අස්සලායනයෙනි, පෙර වූ දයක් කියමි : අරණ්‍යායතනයෙහි පන්සල්හි මන්ත්‍රණ කරන බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත් දෙනාකුන්ට මෙ බඳු ලාමකදාමයක් උපත : “බ්‍රාහ්මණයෝ මෑ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණයෑ අන්‍යවර්ණය හීන යි . . . . බ්‍රහ්මදයාදහ”යි. අස්සලායනයෙනි, අශ්වත නම් වූ දේවල සෘෂි අරතෙහි පර්ණකුටින්හි මන්ත්‍රණ කරන බමුණුරුසියන් සත්දෙනාහට මෙ බඳු ලාමකදාමයක් උපන්නේ වෙ ලෑ’යි ඇයි : “බ්‍රාහ්මණයෝ මෑ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණයෑ අන්‍යවර්ණය හීන යි . . . බ්‍රහ්මදයාදහ”යි. එසඳ අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි කෙස්මස් කපා මදටවන් පිළි හැඳ පෙරෙවෑ ගණධගණු පාහන පයෑලා රන්වුවා සැරයවියක් ගෙන බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත්දෙනාගේ පන්සල්පිරිවෙන්හි පහළ වී.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි සත් බමුණුරුසියන්ගේ පන්සල්පිරිවෙන්හි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : “සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද, සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද?”යි. එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත් දෙනාහට තෙල සින් වී : “මේ කවරෙක් ගම්දරුවකු සෙයින් බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත්දෙනාගේ පන්සල් පිරිවෙන්හි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කියා ද : “සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද, සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද?”යි ‘ඔහට ශාප කරමෝ නම් මෑනෑවෑ’යි. ඉක්බිති අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත් දෙන කාළදේවල සෘෂිහට ‘වසලය හස්ම වව’යි ශාප කළහ. අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත්දෙන කාළදේවලහට ශාප කරත් කරත් මෑ කාළදේවල සෘෂි අභිරූපතර ද දර්ශනීයතර ද ප්‍රාසාදිකතර ද වෙයි.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත් දෙනාහට තෙල සින් වී : “ඒකාන්තයෙන් අපගේ තපස සිස් යෑ, බ්‍රහ්මවයඛාව ඵල නෑත. අපි වනාහි පෙර යමක්හට ‘වසලය හස්මව’යි හවමෝ නම් කිසිවෙක් හඵ වෙ මෑ යි. මොහු වෑළින් අප හවත් හවත් මෑ අතිශයින් අභිරූපත් අතිශයින් දර්ශනීයත් අතිශයින් ප්‍රාසාදිකත් වෝ’යි.

හවතුන්ගේ තපස මෝස නො වෙයි, බ්‍රහ්මවයඛාව ඵල නො වෙයි, හවත්නි මා කෙරෙහි යම් මනෝපදේසයෙක් වෙ නම් එය දුරලව’යි.

හවත්හු කෙරෙහි යම් මනෝපදේසයෙක් වෙ නම් එය දුරලම්හ. හවත් කවරෙක් වෙ ද?යි.

හවතුන් විසින් ‘කාළදේවල සෘෂි’ අසනලද ද? යි.

එසේ යෑ හවත්නි,

හේ මම් වෙමි’යි.

අඵ ඛො අසාලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො අසිනං දෙවලං ඉසිං අභිවාදෙත්‍රං උපසංකමිංසු.

අඵ ඛො අසාලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො එතදච්චොච : 'සුතං මෙනං භො, සත්තන්තං කීර බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායනනෙ පණණකුටිසු වසන්තානං එවිරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨො වණණො, භීනො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණොච සුකෙකා වණණො, කණණො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණොච සුජ්ඣනතී, නො අබ්‍රාහ්මණො. බ්‍රාහ්මණොච බ්‍රහ්මිනො පුත්තා¹ ඕරසා බ්‍රිමතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මභීවමිතා බ්‍රහ්මදයාදාහී.

එවච්චො.

ජානන්ති පන භොනෙතා යා ජනිකා මාතා² බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි. නො අබ්‍රාහ්මණන්ති.

නො හීදං භො.

ජානන්ති පන භොනෙතා යා ජනිකාමාතුමානා යාව සත්තමා මාතාමහසුගා බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි, නො අබ්‍රාහ්මණන්ති.

නො හීදං භො.

ජානන්ති පන භොනෙතා යො ජනකො පිතා³ බ්‍රාහ්මණිං යෙව අගමාසි නො අබ්‍රාහ්මණීන්ති.

නො හීදං භො.

ජානන්ති පන භොනෙතා යො ජනකපිතුපිතා යාවසත්තමා පිතා-මහසුගා බ්‍රාහ්මණිං යෙව අගමාසි, නො අබ්‍රාහ්මණීන්ති.

නො හීදං භො.

ජානන්ති පන භොනෙතා යථා ගබ්භස්ස අවකකන්ති භොතීති?

ජානාමි මයං භො යථා ගබ්භස්ස අවකකන්ති භොතී. ඉධ මාතා-පිතරො ව සන්තිපතීතා භොන්ති. මාතා ව උතුතී භොතී, ගකුබ්බො ව පච්චුපට්ඨිතො භොතී. එවං තිණණං සන්තිපාතා ගබ්භස්ස අවකකන්ති භොතීති.

ජානන්ති පන භොනෙතා යග්ගො⁴ සො ගකුබ්බො බතතීයො වා බ්‍රාහ්මණො වා වෙඤ්ඤො වා සුද්දො වාති?

න මයං භො, ජානාමි යග්ගො සො ගකුබ්බො බතතීයො වා බ්‍රහ්මණො වා වෙඤ්ඤො වා සුද්දො වාති.

1. පුත්තො - PTS. 2. ජනිමාතා - සා. ජනිමාතා - PTS. 3. ජනිපිතා - සා, PTS. 4. නග්ගො - මජ්ඣං.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත් දෙන කාළදේවල සෘෂිත් වදිනට එළැඹීයෝ.

ඉක්බිති අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි බවුණු රුසියත් සත්දෙනාහට තෙල කී : "හවත්නි, මා විසින් තෙල කරුණ අසනලද; අරණ්‍යායනනයෙහි පන්සල්හි වසන බ්‍රාහ්මණ ර්ෂිත් සත්දෙනාහට මෙ බදු ලාමකදාෂ්ටියක් උපන්ලැ'යි. කවර දාෂ්ටියක යත් : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ් යැ; අන්‍යවර්ණය හීන යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්කල්වණ් යැ, අන්‍යවර්ණය කෘෂ්ණ යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති, අබ්‍රාහ්මණයෝ නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, උරද වෙති, මුඛයෙන් උපතුවහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ" යි.

එසේ යැ හවත්නි.

හවත්හු තොප වැදූ යම් මවක් ඇද්ද, හෝ බ්‍රාහ්මණයකු මැ කරා ගියා යැ අබ්‍රාහ්මණයකු කරා නො ගියා යැ'යි දනිත් ද? යි.

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්හු, යම් වැදූ මවගේ මවක් සත් වැනි මුත්තියුගය තෙක් 'බවුණකු වෙත මැ ගියා යැ නොබවුණකු වෙත නො ගියා යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්හු තොපගේ ජනක පියෙක් වී ද හේ බ්‍රාහ්මණියක වෙත මැ ගියේ යැ, අබ්‍රාහ්මණියක වෙත නො ගියේ යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි,

හවත්හු යම් ජනක පියාගේ පියේ සත් වැනි මුත්තියුගය තෙක් බැම්ණියක වෙත මැ ගියේ යැ, නො බැම්ණියක වෙත නො ගියේ යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්හු ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනිත් ද?

හවත්නි ඇපි ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනුම්හ. මෙහි මාපිය දෙදෙන සඬගම වූවාහු වෙති. මව ද සෘතුනී වෙයි, ගන්ධර්ව ද එළැඹිසිටියේ වෙයි. මෙසෙයින් තුන් දෙනාකුත් එක් වීමෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති වේ" යයි.

හවත්හු ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෙක හෝ යැ ඉවෙශායෙක හෝ යැ ඉද්‍රයෙක හෝ යි ඒකාන්තයෙන් දනිත් ද?

හවත්නි, ඇපි ඒකාන්තයෙන් ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෙක හෝ යැ ඉවෙශායෙක හෝ යැ ඉද්‍රයෙක හෝ යි නො දනුම්හ'යි.

එවිං සනෙත හො ජානාථ කෙ තුමෙහ හොථාති¹.

එවිං සනෙත හො, න මයං ජානාම කෙ ච මයං හොමාති.

තෙ හි නාම අසුලායන, සත්‍ය බ්‍රාහ්මණීයයො අසිතෙන දෙවලෙන ඉසිනා සකෙ ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ජයමානා සමනුභාසියමානා සමනුභාසියමානා න සම්පාසිස්සන්ති. කිං පන නිං එතරහි මයා සකස්මිං ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ජයමානො සමනුභාසියමානො සමනුභාසියමානො සම්පාසිස්සි. යෙසං නිං සාවරියකො න පුණ්ණො දඬිභාහොති.

එවිං වුතෙන අසුලායනො මාණවො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවිං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජතඤ්ඤ පාණ්ණපෙතං සරණං ගන්'න්ති.

අසුලායනසුත්තං තතීයං.

1. ගොතිති - සිඉ.

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි තෙපි කවරහු වව'යි දැනවූ ද? යි

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි ඇපි කවරහු වමෝ ද'යි ඇපි නො දැනුමහ'යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ සජ්ඣාත්මණර්මිහු නමුදු කාලදේවල සෘෂිහු විසින් සවකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනුලබන්නාහු කරුණු පුළුවස්නා ලබන්නාහු ලබ්ධි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියන්නට නො හැකි වෙති. කිම තෙපි වැළිත් දන් මා විසින් සවකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනු ලබන්නාහු කරුණු පුළුවස්නා ලබන්නාහු ලබ්ධි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියහෙව? සාවායාක වූ තෙපි යම් සජ්ඣර්මි කෙනකුන්ගේ යාග සැන්ද ගන්නා පුණ් ද නො වව! යි.

මෙසේ වදල කල්හි අස්සලායන මාණව භාග්‍යවකුන් වහන්සේට කෙල කී : “ඉතා මැනැව භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණගීය උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

තුන් වැනි අස්සලායනසූත්‍ර යි.

2. 5. 4

භෞටමුඛසුභය

එවිට මෙ සුභය: එකං සමයං ආයඤ්චා උදෙතො ඛාරුණසියං විහරති බෙමියඛවනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භෞටමුඛො චුභමණො ඛාරුණසියං අනුප්පතො: හොති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො භෞටමුඛො චුභමණො ජබ්බාපිභාරං අනුවබ්බමමානො අනුවිචරමානො යෙන බෙමියඛවනං තෙනුපසබ්බමි. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයඤ්චා උදෙතො අබ්භොකාසෙ වබ්බමති.

අථ ඛො භො භෞටමුඛො චුභමණො යෙනායඤ්චා උදෙතො තෙනුපසබ්බමි, උපසබ්බමිතො ආයඤ්චා උදෙතෙන සද්ධිං සමමොදි, සමමොදතියං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතො ආයඤ්චානං උදෙතං වබ්බමනං¹ අනුවබ්බමමානො එවමාහ: අලොහා සමණ, නඤ්ච ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවිට මෙ එඤ්ච හොති, තඤ්ච ඛො භවනාරූපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙඤ්ච ධම්මො'ති.

එවිට චුතො ආයඤ්චා උදෙතො වබ්බමා ඕරුණිතො විහාරං පවිසිතො පඤ්ඤතො ආසනෙ තිසිදි. භෞටමුඛොපි ඛො චුභමණො වබ්බමා ඕරුණිතො විහාරං පවිසිතො එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං සීතං ඛො භෞටමුඛං චුභමණං ආයඤ්චා උදෙතො එතදවොච: සංවිජ්ජනො ඛො චුභමණ, ආසනානි සචෙ ආකඛබ්බි තිසිදු'ති.

එතදෙව ච ඛො පන මයං හොතො උදෙනස්ස ආගමයමානා න තිසිදුම. කථං හි නාම මාදිසො පුබ්බෙ අනිමනතිතො ආසනෙ තිසිදි තබ්බං මඤ්ඤෙය්සා'ති. අථ ඛො භෞටමුඛො චුභමණො අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමනං තිසිදි. එකමනං තිසිතො ඛො භෞටමුඛො චුභමණො ආයඤ්චානං උදෙතං එතදවොච: අලොහා සමණ, නඤ්ච ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවිට මෙ එඤ්ච හොති, තඤ්ච ඛො භවනාරූපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙඤ්ච ධම්මො'ති.

සචෙ ඛො පන මෙ නිං චුභමණ, අනුඤ්ඤෙය්සා² අනුජානෙය්සාසි, පටිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පටිකෙකාසෙය්සාසි, යස්ස ච පන මෙ භාසිතස්ස අඤ්චං න ජානෙය්සාසි, මමංයෙව තඤ්ච උතතරිං පටිපුච්චෙය්සාසි : ඉදං හො උදෙන කථං, ඉමස්ස කුඤ්චොති? එවිට කතො සියා නො එඤ්ච කථාසලාපොති.

අනුඤ්ඤෙය්සා² බ්වාහං හොතො උදෙනස්ස අනුජානිස්සාමි, පටිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පටිකෙකාසිස්සාමි. යස්ස ච පනාහං හොතො උදෙනස්ස භාසිතස්ස අඤ්චං න ජානිස්සාමි, භවනංයෙව තඤ්ච උදෙනං උතතරිං පටිපුච්චිස්සාමි : ඉදං හො උදෙන කථං, ඉමස්ස කුඤ්චොති? එවිට කතො හොතු නො එඤ්ච කථාසලාපොති.

1. එකමනං - PTS. 2. අනුමඤ්ඤෙය්සා - PTS.

2. 5. 4

සෝට්ටුබසුන්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ බරණැස් නුවර සමීපයෙහි බේමිය නම් අඹවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සෝට්ටුබ ආචාරණ කිසි කටයුත්තෙකින් බරණැස්නුවරට පැමිණියේ යි. එසඳ සෝට්ටුබ බවුණු ජඩසාවිභාර පිණිස සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ බේමිය අඹඋයන් කරා එළැඹියේ. ඒ සමයෙහි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ අභාවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ සෝට්ටුබ බවුණු උදේන තෙරුන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂ්මත් උදේන තෙරුන් හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සාරාණිය කථාකොට නිමවා සක්මන් කරන ආයුෂ්මත් උදේන තෙරුන් අනුව සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : “එමබා මහණ දහැමි පැවිදි නැති, මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්තු වැනියන් හෝ නො දක්මෙන, මෙහි යම් දහමෙක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මෙනි”යි.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැනැවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හ. සෝට්ටුබ බවුණු ද සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස එකක්පස් වැ සිටියේ යැ. එකක්පස් වැ සිටි සෝට්ටුබ ආචාරණහට ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ තෙල කීහ : ‘බවුණ, අසුන් ඇත, කැමැත්තෙහි නම් හිඳුව’යි.

ඇපි හවත් උදේන තෙරුන්ගේ තෙල බස මැ අපේක්ෂා කරමෝ නො හිඳුමහ. කෙසේ නම් මා බඳුයෙක් පෙර නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද්දේ අසුතෙහි හින්දුයුතු කොට සිතා දැ?යි. ඉක්බිති සෝට්ටුබ ආචාරණ එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකක්පස් වැ හින. එකක්පස් වැ හුන් සෝට්ටුබ ආචාරණ ආයුෂ්මත් උදේනහට තෙල කී : “එමබා මහණ, දහැමි පැවි නැති, මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්තු වැනියන් හෝ නො දක්මෙන, මෙහි යම් දහමෙක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මෙනි”යි.

බවුණ, ඉදින් තෝ අනුදතයුතු මබස අනුදන්හි නම්, පිළිකෙට කළයුතු මබස පිළිකෙට කරන්නෙහි නම් මා බණන යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්හි ද “හවත් උදයනයෙනි, තෙල කෙසේ යැ? තෙල බස්හුගේ අරුත් කෙසේ යැ?”යි. එහි ලා මා මැ මතු පුළුවස්-තෙහි නම් මෙසේ කොට අපගේ මෙහි ලා කථාසල්ලාප වන්නේ යැ”යි.

මම හවත් උදයනයන්ගේ අනුදතයුතු බස් අනුදන්මි. පිළිකෙට කළයුතු බස් පිළිකෙට කරන්නෙමි. මම හවත් උදයනයන්ගේ යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්මි ද, “හවත් උදයනයෙනි” තෙල කෙසේ යැ? තෙල භාෂිතයාගේ අරුත් කෙසේ යැ?”යි. එහි ලා හවත් උදයනයන් මැ මතු පුළුවස්මි. මෙසේ කොට මෙ කරුණෙහි අපගේ කථා-සල්ලාපය වේවා.

චන්දනාදේවමේ බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමේ චන්දනාදේ: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො නෙචත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨවධම්මෙ නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවේදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉමෙසං බ්‍රාහ්මණ, චතුක්ඛං පුඤ්ඤානං කතමො තෙ පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති?

ඥායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයං මෙ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමපි මෙ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමපි මෙ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙන, පුඤ්ඤො නෙචත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨවධම්මෙ නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවේදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. අයං මෙ පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති

කස්මා පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, ඉමෙ තයො පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති'ති? ඥායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ආධාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මෙ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ආධාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මෙ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානස්ඤ්ච පරස්ඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ආධාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මෙ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙන, පුඤ්ඤො නෙචත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨවධම්මෙ නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවේදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. සො අත්තානස්ඤ්ච පරස්ඤ්ච සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකකුලෙ නෙච ආධාපෙති, න පරිතාපෙති, ඉමිනා මෙ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති.

බමුණ, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානාසහ. කවර සතර දෙනෙකු යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තප' ද වෙයි, පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප' ද වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තන්තප' නො මැ වෙයි, පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'පරන්තප' ද නො මැ වෙයි. හේ 'අත්තන්තප' නො වූයේ 'පරන්තප' ද නො වූයේ ඉභාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. බමුණ, මේ සතර පුභුලන් අතුරින් කවර පුභුලෙක් තාගේ සිත් ගන්නේ වෙ ද?

භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගන්නේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරන්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගන්නේ යැ, භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්ම පරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තපයෙකුත්' වෙ ද, පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගන්නේ යැ, භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුත් නො වෙ ද, පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තන්තප නො වූයේ පරන්තප ද නො වූයේ ඉභාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වැ නිර්වෘත වැ ශීතීභූත වැ සුව විදිනාසුලු වැ මෙයේ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් ගන්නේ යැ''යි.

බමුණ, කවර භෙයෙකින් මේ තුන් පුද්ගලයෝ තා සිත් නො ගනිත් ද? භවත් උදයනා- යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති ආත්මයා ආකාපන පරිත්‍යාග කෙරෙයි. මෙ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගන්නේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති මෙරමා ආකාපනපරිත්‍යාග කෙරෙයි. මේ කරුණින් ඒ පුද්ගල මා සිත් නො ගන්නේ යි. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුත් වෙ ද, පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආකාපනපරිත්‍යාග කෙරෙයි. මෙ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගන්නේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගල- යෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයකු හා පරපරිත්‍යාගයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තන්තප නො වූයේ පරන්තප ද නො වූයේ ඉභාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වැ නිර්වෘත වැ සිහිල් වැ සුව විදුනාසුලු වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආකාපනපරිත්‍යාග නො මැ කෙරෙයි. මෙ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් ගන්නේ යැ.

ද්‍රෝමා බ්‍රාහ්මණ පරිසා, කතමා දො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා සාරත්තරත්තා මණ්ඤ්ඤලෙසු පුත්තහරියං පරියෙසති, දුසිදුසං පරියෙසති, බෙත්තච්ඡුං පරියෙසති, ජාතරූපරජනං පරියෙසති. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඤ්ඤලෙසු පුත්තහරියං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්ඡුං පහාය ජාතරූපරජනං පහාය අභාරඝා අනභාරියං පබ්බජ්ඣා. ඥායං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො නෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො, සො අනත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨවධමෙම නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමං නිං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලං කතමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි:¹ යා වායං² පරිසා සාරත්තරත්තා මණ්ඤ්ඤලෙසු පුත්තහරියං පරියෙසති, දුසිදුසං පරියෙසති, බෙත්තච්ඡුං පරියෙසති, ජාතරූපරජනං පරියෙසති. යා වායං² පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඤ්ඤලෙසු පුත්තහරියං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්ඡුං පහාය ජාතරූපරජනං පහාය අභාරඝා අනභාරියං පබ්බජ්ඣා³ති.

ඥායං භො උදෙන, පුග්ගලො නෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො, සො අනත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨවධමෙම නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමාහං පුග්ගලං යායං පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඤ්ඤලෙසු පුත්තහරියං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්ඡුං පහාය ජාතරූපරජනං පහාය අභාරඝා අනභාරියං පබ්බජ්ඣා, ඉමිස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි³ති.

ඉදනෙව ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, භාසිතං මයං එවං ආජානාමි, අමොහා සමණ, නඤ්ච ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ භොති, තඤ්ච ඛො භවත්තරූපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙත්ථ ධම්මො³ති.

අඤ්ඤාමොසා භො උදෙන, සානුග්ගහා වාචා භාසිතා, අඤ්ඤා ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ භොති, එවඤ්ච පන මං භවං උදෙනො ධාරෙතු. යෙවිමෙ භොතා උදෙනෙන චත්තාරො පුග්ගලො සඛිඛිත්තෙන චුත්තා විත්ථාරෙන අවිභත්තා, සාධු මෙ භවං උදෙනො ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලෙ විත්ථාරෙන විභජතු අනුකම්පං උපාදයාති

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, සුණාති, සාධුකං මනසි කරොති, භාසිස්සාමිති.

එවං භොති ඛො භොට්ඡුඛො බ්‍රාහ්මණො අයඝමතො උදෙනස්ස පච්චස්සාමි. අයඝමා උදෙනො එතදවොච:

---

1. ඉධ කතමං නිං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලං කතමාය පරිසාය බහුලං සමනුපස්සාමි - මජ්ඣං.
 2. යා වායං - PTS.
 3. පුග්ගලො නෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුත්තො, සො අනත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨවධමෙම නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති.

බමුණ, මේ පිරිස්හු දෙදෙනෙකි, කවර දෙදෙනෙක යත් : බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ පුත්‍රභායනී පිරියොස්නේ යැ, දසිදස් පිරියොස්නේ යැ, කෙක්වත් පිරියොස්නේ යැ, රන්රිදී පිරියොස්නේ යි. බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ සිට පුත්‍රදරාවන් හැර දසිදස් හැර කෙක්වත් හැර රන්රිදී හැර ගෙන් නික්ම සසුන් වැදුණේ වෙයි, බමුණ, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුත් නො මැ වෙ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් නො මැ වෙ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉභාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූ නිර්වාත වූ සිහිල වූ සුව විදුනාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුක්ත වූ වාස කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, තෝ මේ පුද්ගලයා කවර පිරිසෙක්හි ලා බහුල කොට තුවණින් දක්ති? යම් මේ පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ සිට අඹුදරු පිරියොස්නේ වෙ ද, දසිදස් පිරියොස්නේ වෙ ද, කෙක්වත් පිරියොස්නේ වෙ ද, රන්රිදී පිරියොස්නේ වෙ ද, යම් මේ පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි අසංරක්ත වූ සිට අඹුදරු හැරපියා දසිදස් හැරපියා කෙක්වත් හැරපියා රන්රිදී හැරපියා ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියේ වෙ ද, (මේ පිරිස් අතුරෙහි) දක්ති?

භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුත් නො වෙ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉභාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා නැති වූ නිර්වාත වූ සිහිල් වූ සුව විදුනාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වූ වාස කෙරේ ද, මම මේ පුතුල් මිණිකොඩොලෙහි අසංරක්ත වූ අඹුදරුවන් පියා දසිදස් පියා කෙක්වත් පියා රන්රිදී පියා ගෙන් නික්ම සස්නට වැදුණු යම් පිරිසෙක් ඇද්ද, මේ පිරිස්හි ලා තුවණින් දක්මි.

බමුණ, දන් මේ වෙලෙහි මැ තා විසින් "අපි මෙසේ දන සිටුවීම. ශ්‍රමණයෙනි, දහැමී පැවිදි නැත. මෙහි ලා මට මේ බඳු සිත් වෙයි. එ සිතූ භවරූපයන් නො දක්මෙනුදු හෝ මෙහි යම් ස්වභාවයෙක් හෝ වෙ ද, ඒ නො දක්මෙනුදු හෝ" යයි, පැවැසිණ.

භවත් උදයනායෙනි, මට ඒකාන්තයෙන් සෝපකාරක වූ තෙල බස පැවැසිණ, දහැමී පැවිදි ඇත, මෙහි ලා මට මේ බඳු සිත් වෙයි. භවත් උදයනායෝ මෙසෙයින් මා ධරන්වා. භවත් උදයනායන් විසින් යම් මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් සැකෙවින් කියන ලදු වූ විස්තර විසින් විභාග නො කරන ලද්දහු ද, යදිමි, භවත් උදයනායෝ මට මේ සතර පුද්ගලයන් අනුකම්පා පිණිස විස්තර විසින් බෙද පවසන්වා.

'බ්‍රාහ්මණය, එහෙයින් අසව, මනා කොට මෙතෙහි කරව, කියමි'යි.

භවත්නි, එසේ යැ'යි සෝටවුම බමුණු ආයුෂ්මත් උදයනායන්හට පිළිවදන් ඇස්වී. ආයුෂ්මත් උදයන්යෝ තෙල කීහ :

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො අත්තපරිච්ඡාදනානු-
 යොගමනුසුතො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො අවේලකො
 හොති මුත්තාචාරො, හන්චාචලොබ්බො න එභිහදන්තිකො න තිට්ඨ
 හදන්තිකො නාභිහටං න උද්දිස්ස කටං න නිමන්තනං සාදියති, සො
 න කුමහිමුඛො පතිගණහාති, න ඛලොපිමුඛො පතිගණහාති, න එලක
 මන්තරං න දණ්ඨමන්තරං න මුසලමන්තරං න දවිත්තං භුඤ්ජමානානං
 න ගබ්භිනියං න පායමානාය න පුරිසන්තරගතාය න සබ්බිත්තිසු න
 යත්ථ සා උපට්ඨතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිති, න
 මච්ඡං න මංසං න සුරං න මෙරයං න පුරුසොදකං පිච්චි, සො එකා
 ගාරිකො චා හොති එකාලොපිකො චා, ද්වාගාරිකො චා හොති
 ද්වාලොපිකො චා—පෙ—සත්තාගාරිකො චා හොති සත්තාලොපිකො චා,
 එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති, දවිහිපි දන්තීති යාපෙති—පෙ—සත්තහිපි
 දන්තීති යාපෙති. එකාභිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, දවිහිකමපි ආහාරං
 ආහාරෙති—පෙ—සත්තාභිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං
 අධිමාසිකමපි පරියායහත්තභොජනානුයොගමනුසුතො විහරති. සො
 සාකභකෙඛො චා හොති, සාමාකභකෙඛො චා හොති, නීවාරභකෙඛො චා
 හොති, දසුලභකෙඛො චා හොති, හටභකෙඛො චා හොති, කණ
 භකෙඛො චා හොති, ආචාමභකෙඛො චා හොති, පිඤ්ඤකභකෙඛො චා හොති.
 තිණභකෙඛො චා හොති, ගොමියභකෙඛො චා හොති, වනමුලඵලාහාරෙ
 යාපෙති පවත්තඵලභොජී. සො සාණානිපි ධාරෙති, මසාණානිපි
 ධාරෙති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙති, පංසුකුලානිපි ධාරෙති, තිරිටානිපි
 ධාරෙති, අජ්නානිපි ධාරෙති, අජ්නකම්පමපි ධාරෙති, කුසචිරමපි
 ධාරෙති, වාකචිරමපි ධාරෙති, ඵලකචිරමපි ධාරෙති, කෙසකමලමපි
 ධාරෙති, වාලකමලමපි ධාරෙති, උලුකපකමපි ධාරෙති. කෙසමස්සු-
 ලොචකොපි හොති කෙසමස්සුලොචනානුයොගමනුසුතො, උබ්බට්ඨ-
 කොපි¹ හොති ආසනපටිකම්මෙතො, උකකුටිකොපි හොති උකකුටිකප්ප-
 ධානමනුසුතො, කණටකාපස්සඨිකොපි හොති කණටකාපස්සඨෙ
 සෙයං කපෙපති, සායනනියකමපි උදකොරෙහණානුයොගමනුසුතො
 විහරති. ඉති එවරුපං අනෙකවිභිතං කායස්ස ආනාපනපරිච්ඡාදනානු-
 යොගමනුසුතො විහරති. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො
 අත්තපරිච්ඡාදනානුයොගමනුසුතො.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිච්ඡාදනානුයොග-
 මනුසුතො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤො ඔරබ්භිකො හොති,
 සුකරිකො සාකුන්තිකො² මාගවිකො එදෙස මච්ඡඝාතකො චොරෙ
 චොරඝාතකො ඛකුන්තාගාරිකො, යෙ චා පනඤ්ඤපි කෙචී කුරුර-
 කමන්තා. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිච්ඡාද-
 නානුයොගමනුසුතො.

1. { උබ්බට්ඨකොපි - මජ්ඣං
 { උබ්බන්ධකොපි - සා.
 2. සාකුන්තිකො - මජ්ඣං.

“බ්‍රාහ්මණය, ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තප පුද්ගල කවරේ යැ : බ්‍රාහ්මණය මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, පිඩු නිම් කල අත ලෝනේ වෙයි, ‘එව වහන්සැ’යි කී කල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, ‘සිටුව වහන්සැ’යි කී කල නො සිටුනාසුලු වෙයි, පළමු එළවූ අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නො පිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුච්ඡන් නභා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සැළමුච්ඡන් නභා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, දඬු අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මොහොල අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, වළදන දෙදෙනකුන් අතුරින් එකකු නැඟී දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, ගැබ්නිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවන්තිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, පිරිමිනින් අතරට ගිය ස්ත්‍රිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සමාදන් කොට පිසූයෙහි අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සුනඛයකු එළැඹිසිටි තැන දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මැයිමුළු ගළගළ වූ හැසිරෙන තන්හි දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මත්සාමාස නො පිළිගන්නේ වෙයි, රහ නො බොයි, මෙර නො බොයි, සෝචීරකය නො බොයි, හේ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලෝපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප දෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි . . . සත් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, එක් දත්තියෙකිනුදු (කුඩා තලියෙ-නුදු) යැපෙයි, දෙ දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි, . . . සත් දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි, දෙ දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි. . . . සත් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි. මෙසේ මෙ බදු අඩමසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර දැයි වාරභක්තභෝජනානුයුක්ත වූ වෙසෙයි. හේ පළා වළදනුයේ හෝ වෙයි. බධහමු වළදනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළදනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට වළදනුයේ හෝ වෙයි, ලහටු වළදනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු වළදනුයේ හෝ වෙයි, දමු බත් වළදනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට වළදනුයේ හෝ වෙයි, තෘණ වළදනුයේ හෝ වෙයි, ගොම වළදනුයේ හෝ වෙයි, වැටුණු එල වළදනුයේ වනමුල්පල අහර ඇති වූ යැපෙයි. හේ හණ වැහැරී ද දරයි, මුසුහණවැහැරී ද දරයි, මිනියෙන් හළ පිළි ද දරයි, පහුල් ද දරයි, රුක්සුඹුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම් ද දරයි, කුර සහිත අඳුන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරී ද දරයි, වාකචීර ද දරයි, එලකචීර ද දරයි, කේශකම්බල ද දරයි, වාලකම්බල ද දරයි, මහමුහුණු පියාපතින් කළ හදනා ද දරයි. කෙහෙරවුළු උදුරාලීමෙහි යෙදුනේ කෙහෙරවුළු උදුරනුයේ ද වෙයි, අසුන් පිළිකෙට කෙළේ උඩුහුරු වූ සිටුනේ ද වෙයි, උළුවැර වැඩුමෙහි යෙදුනේ උළුවෙහි සිටුනේ ද වෙයි, කටු ඇතිරිය ඇක්මෙකුයේ ද වෙයි, කටු ඇතිරියෙහි ශයනය ද කෙරෙයි, සවස තුන් වනු කොට තෙවරක් උදකාවගාහයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මෙසේ මෙ බදු අනේකවිධ වූ කය පිළිබඳ ආකාපනපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදී වෙසෙයි. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ‘අත්තන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

බමුණ, මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරෙ යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් එළවැදී වෙයි, හුරුවැදී වෙයි, ලිහිණිවැදී වෙයි, මුවවැදී වෙයි, දරුණු වූයේ මස්වැදී (කෙවුළු) වෙයි, සොර වෙයි, වෝරසාතක වෙයි, බන්ධනාගාර ගොපක වෙයි, යළි අනාඝ වූ ත් යම්කිසි දරුණුකම් ඇද්ද, එයින් දිවි රක්නේ වෙයි, බමුණ, මේ පුද්ගල මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු ‘පරන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

බමුණ, කවර පුද්ගලයෙක් තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'අත්තන්තප' ද මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'පරන්තප' ද වෙයි යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුදුනෙහි බීසෙස් කළ කෘත්‍රිය රජ හෝ වෙයි, බමුණු මහසල් හෝ වෙයි, හේ නුවරට පැදුන්දිග නව යාගභලක් කරවා කෙස්මස් බහා කුර සහිත අඳුන්දිවිසමක් හැද ගියෙන් හා තෙලින් සිරුරු තවරා මුවහහින් පිට කසමින් මෙහෙසිය ද පෙරෙව්බමුණු ද සමග යාගභලාවට පිවිසෙයි. හේ එහි නො අකුළ ගොමපිරිබඩගත් බිමැ ගයනය කෙරෙයි. සමාන වස්සකු ඇති එක් දෙනකගේ එක් තනයෙකැ යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙ වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි. තුන් වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් පෙරෙව්බමුණු යැපෙයි. සතර වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් ගිනි පුදනි. අවශේෂයෙන් වස්සා යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : "යාගයට මෙතෙක් වෘෂභයෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නහබුවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නැහැබිවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් තිරෙඵවෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් එඵවෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගස්තම්භයට මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිදිනුලැබෙත්වා, පිරිකෙව් කරනු පිණිසත් යාගභූමියෙහි අතුරනු පිණිසත් මෙතෙක් කුසතණ කපනුලැබෙත්වා" යි. ඔහට යම් දස් කෙනෙක් හෝ මෙහෙකරු කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ ඇද්ද, ඔහු දු දඩින් තෙදන ලද්දහු හයින් තර්ජන කරනලද්දහු කදුළුගලනමුහුණු ඇතියාහු හඩමින් පිරියම් කෙරෙති. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තප ද පරපරිතාපාපනානු-යෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප ද වේ යැ යි කියනුලැබේ.

බමුණ, තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ අත්තන්තප නො වූ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරන්තප නො වූ පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ අත්තන්තප නො වූයේ පරන්තප නො වූයේ මෙ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්සේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. 'බමුණ, මෙ ලොවැ අර්භත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ සුගත් වූ ලොකවිද් වූ අනුත්තර පුරුෂදමා සාරථී වූ දෙවිච්ඡිකුතට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ හඟවත් වූ තපාගත උපදී. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත මේ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිච්ඡිකුත් සහිත ප්‍රජාව තමා විසින් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චිමසානකල්‍යාණ කොට දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිපුන් පිරිසුදු බඹසර පවසති. එ දහම ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ අසයි. හෙ ඒ දහම අසා තපාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි. හෙ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කෙරෙයි; ගෘහ වාසය සම්බාධයෙක, (රාගාදී) රජසට මාගියෙක, පැවිද්ද අභ්‍යවකාශයෙක, ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් එකාන්තපරිපූර්ණ වූ එකාන්තපරිශුද්ධ වූ ධ්‍යාතසධිබසඤා මේ බඹසර පුරන්තට සුකර නො වෙයි. මම් කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙම් නම් මනා මැ නු"යි. හේ මැත භාගයෙහි අල්ප වූ හෝ හෝගස්කන්ධය හැරපියා මහත් වූ හෝ හෝගස්කන්ධය හැරපියා අල්ප වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා මහත් වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදී.

සො ඵචං පබ්බජ්ඤො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛාසාථ්වසමාපනො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිවිරතො හොති නිභිතදණ්ඩො නිභිතසඤ්ඤො ලජ්ජ දයාපනො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී විහරති, අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනං පටිවිරතො හොති දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛිඛී අපේනෙන සුච්භුතෙන අත්තනා විහරති, අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරුචාරී වීරතො මෙථුනා ගාමධම්මා, මුසාවාදං පහාය මුසාවාදු පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසකො ථෙතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස, පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදය අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භික්ඛානං වා සඤ්ඤා සභිතානං වා අනුප්පදාතා සමඤ්ඤාසො සමඤ්ඤාසො සමඤ්ඤානදී සමඤ්ඤාකරණීං වාචං භාසිතා හොති, ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛාමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමිනාපා, නථාරුපී වාචං භාසිතා හොති, සම්පප්පාපං පහාය සම්පප්පාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භුතවාදී අත්වාදී ධම්මවාදී විනගමාදී නිධානවතීං වාචං භාසිතා කාලොන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්සංභිතං

සො ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, ඵකහත්තිකො හොති රත්තපරතො වීරතො විකාලභොජනා, නච්චගිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති, මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුතනවභානා පටිවිරතො හොති, උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති, ජාතරුපරජනපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, ආමකධිඤ්ඤපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, ආමකමංසපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, ඉඤ්ඤමාරිකපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, දුසිදුසපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, අජේලකපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, කුකකුටසුකරපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, හජීගවාස්සචලවාපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, බෙත්තචජුපටිඤ්ඤනා පටිවිරතො හොති, දුතෙය්‍යපභිතගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති, කයවිකකයා පටිවිරතො හොති, තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවිරතො හොති, උකෙකාවනචඤ්ඤනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති, ජේදනචධබ්බකිනවිපරමොසආලොපසහසාකාර පටිවිරතො හොති, සො සන්තුටෙඨා හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති, සෙය්‍යථාපි නාම පක්ඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති, සපත්තභාඤ්ච ඛෙති. ඵචමෙචං භික්ඛු සන්තුටෙඨා හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඛකෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අනචජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තඤ්ඤාසී හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤනඤ්ඤාසී යනාධිකරණමේනං චක්ඛුඤ්ඤියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාසස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤියං චක්ඛුඤ්ඤියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සඤ්ඤං සුඤ්ඤා-පෙ- භානෙන ගතො භාසිතා-පෙ- ජීවහාය රසං සාසිතා-පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුසිතා-පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාසී හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤනඤ්ඤාසී, යනාධිකරණමේනං මනිඤ්ඤියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාසස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිඤ්ඤියං, මනිඤ්ඤියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ඤියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අඛ්‍යායෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

හෙ මෙසෙයින් පැවිදි වූයේ මැ භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාජීවයට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරපියා පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, බහා තබනලද දඩු ඇති වැ බහා තබනලද ආයුධ ඇති වැ ලජ්ජා ඇති වැ මෙක්සිතට පැමිණ හැම සත්තට භික්ෂානුකම්පා ඇති වැ වාස කෙරෙයි. නුදුන් අත් සතු දය හැරපියා අයිතාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, දුන් දය ගනුයේ දුන් දය කැමැති වනුයේ නො සොර වූ පිරිසුදු වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. අමුඵසර හැරපියා බඹසර (ශ්‍රේෂ්ඨ ආචාර) ඇතියේ වෙයි, අමුඵසරින් දුරු වූ ආචාර ඇතියේ ග්‍රාමාධම් වූ චෛදුන්යෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, සත්‍යය කියනුයේ සත්‍යය ගළපනුයේ ස්ථිරකථා ඇතියේ හැදෑරියයුතු කථා ඇතියේ ලෝකයා විසංවාද නො කරනුයේ වෙයි. පිසුණුබස් හැරපියා පිසුණුබසින් වෙන් වූයේ වෙයි, මෙතැනින් අසා මුත් බිඳුනට එ තැන නො කියන්නේ යැ, එ තැන හෝ අසා උන් බිඳුනට මුත්තට නො කියන්නේ යැ, මෙසෙයින් බිඳුණුවන් හෝ ගළපනුයේ සමගවුවන් හෝ දඩ් කරනුයේ සමග වුවන් කෙරෙහි සිත් අළවනුයේ සමගයන් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගයනට තුටු වූයේ සමග කරන බස් බණනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරපියා පරොස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, යම් බසෙක් කෙලතොලු නො වෙ ද, කනට සුව ඵළවනුයේ ද, ප්‍රේමනීය ද, භාදයභිගම ද, නාගරික ද, බොහෝදෙනාට කාන්ත ද, බොහෝදෙනාගේ මන වඩනුයේ ද, එ බඳු බස් බණනුයේ වෙයි. සිස්බස් හැරපියා සිස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, නිසි කල්හි කියනුයේ තථ්‍යය කියනුයේ අත්ථිසංභිතය කියනුයේ ධම්මිනිභිතය කියනුයේ (සංවර ප්‍රභාණ) විනයනිභිතය කියනුයේ නිසි කල්හි සකාරණ වූ පිරිසිදුම් ඇති අත්ථිසංභිත වූ (හදවත්හි) නිධන් කළයුතු බස් බණනුයේ යි.

හේ බීජගාමභුතගාම විකෝපනයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, රාත්‍රිහෝජනයෙන් වැළකියේ විකල්බොජුනෙන් වැළකියේ ඒකභක්තික වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුඵදස්නෙන් දුරු වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දරීම හා මණඩන විභූෂණ යන කරුණින් වැළකියේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළකියේ වෙයි. රන්රිදි පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, (සත්වැදුරුම්) ආමකධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, එඵතිරෙඵවන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කුකුළුහුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, ඇත්-ගව-අස්-වෙළඹ පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දුතකම් යැ පණ්ණගමන යැ යන මෙහි යෙදීමෙන් වැළකියේ වෙයි, ගනුදෙනුයෙන් වැළකියේ වෙයි, කුලාකුට කංසකුට මානකුට යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි, අල්ලස් ගැනීම යැ නුඵ කිරීම යැ මායා යැ යන සාවියොග (ධවැටිලි)යෙන් වැළකියේ වෙයි, (අත්පා ආදිය) සිදීම යැ මැරීම යැ බන්ධන යැ සැහැවි සිට සථිඤාපහරණ යැ ගම් වොලොගැන්ම යැ සැහැසිකම් යැ යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි. හේ කය පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් කුස පරිහරණයට පමණ වූ පිඬුවායෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. හේ යම් මැ තැනෙක යේ ද, මහණ පිරිකර (කායපට්ඨද්ධ කොට) ගෙන මැ යෙයි. යම්යේ පියාපත් ඇති ලිහිණියෙක් යම් යම් තැනෙක ඉගිල යේ නම් සිය පියාපත්බර ඇති වැ මැ ඉගිල යෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහාරික සිවුරින් කුච්ච්චපරිහාරික පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. යම් මැ තැනෙකැ යේ ද, මහණ පිරිකර ගෙන මැ යෙයි. හේ මේ ආයඨි වූ ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනාවදාසුබය විදියි.

හේ ඇයින් රූපයක් දක නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුබ්‍යඤ්ජන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිනද්‍රියය අසංවාත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොඵනසා සභිබ්‍යාත ලාමක අකුශලධම්මයෝ ලුහුබදනාහු නම් ඒ වක්ෂුරිනද්‍රියය සංවරයට පැමිණෙයි. කනින් හඬක් අසා . . . නැහැයෙන් ගඳක් ආඝ්‍රාණය කොට . . . දිවින් රසක් විද . . . . කයින් පහසක් පැහැය . . . මනසින් දහමක් දන නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුබ්‍යඤ්ජන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්ද්‍රියය අසංවාත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොඵනසා සභිබ්‍යාත ලාමක අකුශලධම්මයෝ ලුහුබදනාහු නම් ඒ මනින්ද්‍රියයාගේ සංවරයට පැමිණෙයි, මනින්ද්‍රියය රකියි, මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මේ ආයඨිඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් යුක්ත වැ අධ්‍යාත්මයෙහි ක්ලෙශාභිෂේක රහිත සුවය විදී.

සො අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමම්ඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සබ්බාපිපත්තවිචරධාරණේ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපසාඤ්චකමම සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සීතෙ නිසිතො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සති-සමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො, විවිත්තං සෙනාසනං හජති: අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබොධාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ජාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලබ්භං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පනිධාය පරිමුඛං සතීං උපවසී පෙතා, සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣේන වෙතසා විහරති අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති, බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණ්භුතානුකම්පී, බ්‍යාපාදපදෙසා චිත්තං පරිසොධෙති, ජීනමිඤ්ඤං පභාය විගතජීනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සමපාජානො ජීනමිඤ්ඤො චිත්තං පරිසොධෙති, උභවචක්ඛකකුච්චං පභාය අනුභවතො විහරති අජ්ඣන්තං චූපසන්තවිතො, උභවචක්ඛකකුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති, විවිකිච්ජං පභාය තිණ්ණවිවිකිච්ජො විහරති අකථබ්බපී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවිකිච්ජාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ විවිච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සච්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, විතක්ඛවිචාරනං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙනසො එකොදි-භාවං අවිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, පිතියා ච විරුගා උපෙකකො ච විහරති සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආවිකින්නති උපෙකකො සතීමා සුඛවිහාරීති තං තතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා පුබ්බව සොමනස්ස දොමනස්සානං අභිච්චමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකවා සතිපරිසුද්ධිං චතුඤ්ඤං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාභිතෙ චිතො පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති, සො අනෙක-විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං, දොපි ජාතියො, තිස්සොපි -පෙ- අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො, අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංචණණා එවමාභාරෙ එවංසුඛදුක්ඛ-පටිසංවෙදී එවමාසුපරියතො, සො තතො චූතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංචණණා එවමාභාරෙ එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියතො, සො තතො චූතො ඉධුප-පනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

හේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, ඉදිරිය බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, අත්පා හැකිලීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, සහළපාසිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, බිදීමෙහි පිමෙහි කෑමෙහි ලෙවීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, මලවූ පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිදීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි සිනාසීමෙහි තුෂ්ණිභාවයෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි.

හේ මේ ආයතීඤ්ඤකන්ධයෙහි සමන්වාගත වූ මේ ආයතීභ්‍රන්ද්‍රියසංවරයෙහි සමන්වාගත වූ මේ ආයතීස්මෘතියෙහි සමප්‍රජනායෙහි සමන්වාගත වූ අරණ්‍ය යෑ වෘක්කමුල යෑ පච්ඡායා යෑ කඳුරු යෑ ගිරිඟුභාව යෑ සොහොන යෑ වනයෙහි දුර සෙනසුන යෑ අභ්‍යවකාශ යෑ පලාල(පිදුර) පුඤ්ජයෑ යන විවික්ත සෙනසුන භජනය කෙරෙයි. හේ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ පලක් අවුච්චා කය සාප්‍ර කොට තබා කම්මානාභිමුඛ කොට සිහි එළවා හිදීයි. හේ (කායාදි) ලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හැරපියා පහවූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින් යුතු වූ වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාදදෙශය හැරපියා අව්‍යාපන්න සිත් ඇති වූ සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති වූ වාස කෙරෙයි, ව්‍යාපාදදෙශයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ඊනම්ද්ධය හැරපියා පහවූ ඊනම්ද්ධයෙන් යුතු වූ ආලොක සංඥ ඇති වූ සිහි ඇති වූ සමාග්ඥන ඇති වූ වාස කෙරෙයි. ඊනම්ද්ධයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුක්කුචවචය හැරපියා අනුද්ධන වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්භුන් සිත් ඇති වූ වාස කෙරෙයි, උද්ධවචකුක්කුචවචයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, විවික්තසා හැරපියා තරණය කළ විවික්තසා ඇති වූ කුසල්දහමහි කථකථා (සැක) නැති වූ වාස කෙරෙයි, විවික්තසායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුච්ඡ කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා අකුසල් දහමින් වෙන් වූ මෑ විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රිතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. විතකීවිචාරයන් හේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව වූ විතකී රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිය හා සුඛය ඇති දවිතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ප්‍රිතියගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ඇති වූ ද වාස කෙරෙයි. යළි සිහි ඇති වූ සමාග්ඥන ඇති වූ කයින් සුව ද විදීයි, ආයතීයෝ යම් ධ්‍යානයක් සඳහා උපේක්ෂා ඇත්තේ යෑ, සිහි ඇත්තේ යෑ, සුඛවිභාර ඇත්තේ යෑ'යි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැල මෑ සොමනස්දෙමනසුන් හේ අස්තභිගමයෙන් දුක් නැති සුව ඇති උපේක්ෂායෙන් උපන් ස්මෘතියාපිරිසුද්ධිය ඇති වතුන්ට ධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත පරිඤ්ඤ පයතීවදන අනභිගණ විගතොපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වූ සිටි කල්හි තහවුරු බවට පත් කල්හි පුච්චනිවාසානුස්මෘතියෙන් සිත නමයි. හේ අන්තර්විධ පුච්චනිවාසය සිහි කෙරෙයි. හේ කෙසේ යෑ යත් : “එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු . . . නොයෙක් සංවච්චිවච්චිකල්පයකුදු අසෝ තැන්හි මෙ නම් ඇති වීමී, මෙවන් ගෝත්‍ර මෙබඳු පෑහැසටහන් මෙබඳු ආභාර ඇති වීමී. මෙබඳු සුවදුක් විදුනොම් වීමී. මෙබඳු ආයුෂපයතීන්ත ඇති වීමී. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් මෙහි උපන්මී”යි මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේස සහිත කොට නන් වැදූරුම් පුච්චනිවාසය සිහි කෙරේ.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත සත්තානං චුතූපපාඨඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථා-කම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සම්න්තාගතා -පෙ- මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරම්මරණ අපායං දුග්ගතීං විනිපානං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙන සම්න්තාගතා -පෙ- සම්මා-දිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති, සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵචං ජානතො ඵචං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති: ඛිණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතෙතා, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතෙතා, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙච්චධම්මෙ නිච්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති'ති.

ඵචං වුතෙත ඡොට්ඨමො බ්‍රාහ්මණො ආයසමන්තං උදෙහං එතදචොච: අභිකකන්තං භො උදෙහ, අභිකකන්තං භො උදෙහ, සෙය්‍යථාපි භො උදෙහ, නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ජන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙල-පජෙජාතං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමනෙතා රූපානි දකඛිත්තීති. ඵචමෙචං භොධා උදෙහෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො ඵසාහං භවන්තං උදෙහං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා, උපාසකං මං භවං උදෙහො ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගත'න්ති.

මා ඛො මං නිං බ්‍රාහ්මණ, සරණං අගමාසි, තමෙච නිං භගවන්තං සරණං ගච්ජ සම්භං සරණං ගතොති.

කහං පන භො උදෙහ, එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤාති?

පරිනිබ්බුතො ඛො බ්‍රාහ්මණ, එතරහි සොභගවා අරහං සම්මා-සම්බුඤ්ඤාති.

හේ මෙසෙයින් සිත සමාහිත කල්හි පරිඥදධ පයභිවදන අනධගණ විගතොපක්ලේශ කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්ණා වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුතිඋපප්‍රාප්ති ඥානයට සිත නමයි. හේ විඥදධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදනා හීන ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුගිත සත්ත්වයන් දකියි, කම්ණුරූප වැ යන සත්ත්වයන් දනගනියි: “මෙ හවත් සත්ත්වයෝ ඒකාන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ . . . මීරාදාෂ්ටිකම්සමාදන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවග වැ පතීත වන නිරයට පැමිණියහ. යළි මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ . . . සමාග් දාෂ්ටිකම්සමාදන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති ස්වරූපයට පැමිණියහ”යි මෙසේ විඥදධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් මියන උපදනා හීන ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුගත සත්ත්වයන් දකී, යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දනගනී.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිඥදධ පයභිවදන අනධගණ විගතොපක්ලේශ කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්ණ වැ සිටි කල්හි අකම්පාභාවයට පැමිණි කල්හි ආසුචකායඥානයට සිත නමයි. හෙ ‘මෙ (පඤ්චස්කන්ධය) දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපදනා කාරණයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ දුක් නැති කිරීම යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මේ දුක් නැති කිරීමට යන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි. ‘මොහු ආසුචයහ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ ආසුචසමුදය’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මේ ආසුචනිරෝධ යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මේ ආසුචනිරෝධාමිනීප්‍රතිපද යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙකුදු මිඳෙයි, හවාසුචයෙකුදු සිත මිඳෙයි, අච්ඤාසුචයෙකුදු සිත මිඳෙයි. මිදුණ කල්හි ‘මිදිණැ’යි ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂිණ වූ, බඹසර වැස නිමවන ලදී, කරණි කරනලද, මේ බවට (කළයුතු) අත් කිසෙක් නැතැ’යි දනගනී. බමුණ, මේ පුද්ගල නො මැ තමා තවනුයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ යයි කියනුලැබේ. හේ තමා නො තවනුයේ පරා නො තවනුයේ මෙ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්වේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරේ”යි.

මෙසේ කී කල්හි භෞටමුඛ බ්‍රාහ්මණ ආයුෂ්මත් උදේනහට තෙල කී : “හවත් උදේන යෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් උදේන යෙනි, ඉතා කාන්ත යි. හවත් උදේන යෙනි, යම්සේ යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව’යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් උදේන යන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පැවැසිණ. තෙල මම් හවත් උදේන යන් දහම් හා බික්සහන හා සරණ කොට යෙමී, හවත් උදේන යෝ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව”යි.

බමුණ, තෙපි මා නහමක් සරණ යව, මම් යම් කෙනකුත් සරණ ගියෙමි ද, තෙපි එ මැ භාග්‍යාවකුත් වහන්සේ සරණ යව’යි.

හවත් උදේන යෙනි, වැළිත් ඒ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ හවත් ගොයුම් ගොකුචෝ දන් කොහි වැඩවෙසෙත් ද? යි.

බමුණ, ඒ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යාවකුත් වහන්සේ මේ කල්හි පිරිනිව්යහ’යි,

සචෙ හි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසු යොජනෙසු, දසපි මයං යොජනානි ගච්ඡෙය්‍යාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසනාය අරභන්තං සම්මාසම්බුද්ධිං. සචෙ මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි නං භවන්තං ගොතමිං විසතියා යොජනෙසු—පෙ—තීංසාය යොජනෙසු-පෙ-චන්තාරීසාය යොජනෙසු-පෙ-පඤ්ඤාසාය යොජනෙසු, පඤ්ඤාසම්පි මයං යොජනානි ගච්ඡෙය්‍යාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසනාය අරභන්තං සම්මාසම්බුද්ධිං. යොජනසතෙපි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි නං භවන්තං ගොතමිං, යොජනසතම්පි මයං ගච්ඡෙය්‍යාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසනාය අරභන්තං සම්මාසම්බුද්ධිං. යතො ච ඛො භො උදෙන, පරිනිබ්බුතො සො භවං ගොතමො, පරිනිබ්බුතම්පි මයං නං භවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ච. උපාසකං මං භවං උදෙනො ධාරෙතු අජ්ජනෙය්‍යො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අජ්ජි ච මෙ භො උදෙන, අඛරුජා දෙවසිකං නිච්චභික්ඛං දදාහි. තතොහං භොතො උදෙනෙසු එකං නිච්චභික්ඛං දදාමිහි.

කිං පන නෙ බ්‍රාහ්මණ, අඛරුජා දෙවසිකං නිච්චභික්ඛං දදාහිති? පඤ්ච භො උදෙන, කභාපණ්ණසතානිති න ඛො නො බ්‍රාහ්මණ, කප්පති ජාතරූපරජතං පටිඤ්ඤෙතුන්ති.

සචෙ නං භොතො උදෙනෙසු න කප්පති, විහාරං භොතො උදෙනෙසු කාරුපෙසාමිති.

සචෙ ඛො මෙ තිං බ්‍රාහ්මණ, විහාරං කාරුපෙතුකාමො, පාටලීපුත්තෙ සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙහිති.

ඉමිනාපහං¹ භොතො උදෙනෙසු හිගෙය්‍යාසොමන්තාය අත්තමිනො අභිරඤ්ඤා, යං මං භවං උදෙනො සඛ්ඤ්ඤා දුනෙ² සමාදපෙති, එසාහං³ භො උදෙන, එතිස්සා ච නිච්චභික්ඛාය අපරුය ච නිච්චභික්ඛාය පාටලීපුත්තෙ සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙසාමිති.

අඵ ඛො භොටමුඛො බ්‍රාහ්මණො එතිස්සා ච නිච්චභික්ඛාය අපරුය ච නිච්චභික්ඛාය පාටලීපුත්තෙ සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙසි. සා එතරහි භොටමුඛිති වුච්චති.

භොටමුඛසුත්තං වතුඤ්ඤං.

1. ඉමිනාපහං - ස්‍යා, ඉමිනාපහං - PTS.
 2. දුනං - PTS.
 3. සොහං - සිමු.

භවත් උදේනායෙනි, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දසයොදනෙක්හි අසන්නමෝ නම් අපි ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට දසයොදුන් දුර ද යම්භ. භවත් උදේනායෙනි, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් විසියොදනෙක්හි . . . කිස් යොදනෙක්හි . . . . සතලිස්යොදනෙක්හි . . . පනස්යොදනෙක්හි අසන්නමෝ නම් අපි ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට පනස්යොදුන් දුර ද යම්භ. භවත් උදේනායෙනි, අපි යොදුන් සියයෙක්හිදී ඒ භවත් ගෞතමයන් අසන්නමෝ නම් අපි ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට සියක් යොදුන් දුර ද යම්භ. භවත් උදේනායෙනි, යම් දවසෙක ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිරිනිවිසේක් ද, අපි පිරිනිවියා වූ ද ඒ භවත් ගෞතමයන් ධර්මය හා හික්කුසඬ්ඝයා හා සරණ යම්භ, භවත් උදේනායෝ මා අද පටන් කොට දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්මය සේව්වා. භවත් උදේනායෙනි, මට දවස් පතා නිත්‍යභික්ෂා දෙන අභිගරජ ඇත. මම භවත් උදේනාහට එයින් එක් නිත්‍යභික්ෂාවක් දෙමි'යි.

බමුණ තොපට අභුරජ දිනපතා කිනම් නිත්‍ය භික්ෂාවක් දේ ද? භවත් උදයනායෙනි, පන්සියක් කභවණු යැ. බමුණ, අපට රන්රිදී පිළිගන්නට කැප නො වෙයි.

ඉදින් භවත් උදයනායන්හට ඒ රන්රිදී නොකැප වේ නම් භවත් උදයනායන්හට වෙහෙරක් කරවමි'යි.

බමුණ, ඉදින් තෙපි මට වෙහෙරක් කරවනු කැමැත්තභූ නම් පැළලුප්තුවර සභනට උපසානශාලාවක් කරව'යි.

මම මෙයින් භවත් උදයනායන්හට බෙහෙවින් සතුටු වීමි. සිත් ඇලවීමි. භවත් උදයනායෝ යම් භෙසෙකින් මා සභුන් විෂයෙහි දෙන දන්හි සමාදන් කරවක් ද, එහෙයිනි. භවත් උදයනායෙනි, තෙල මම තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙහිදී අපර නිත්‍යභික්ෂායෙකින්දී පාටලීසුත්‍රයෙහි සභනට උපසානශාලාවක් කරවමි'යි.

ඉක්බිති සොටමුඛ බමුණු තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙහිදී අන්‍ය නිත්‍යභික්ෂායෙකින්දී පාටලීසුත්‍රයෙහි සභනට උපසාන ශාලාවක් කරවී. ඒ ශාලාව දන් 'සොටමුඛ'යයි කියනුලැබේ.

සතර වැනි සොටමුඛ සූත්‍ර යි.

2. 5. 5

වඩකිසුනනං

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන ඔපසාදං¹ නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණොමො තදවසරි. තනු සුදං භගවා ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං² දෙවචනෙ සාලචනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන වඩකී බ්‍රාහ්මණො ඔපසාදං අජබ්‍යාවසති සත්තුසසදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්දසදං රුජභොගහං රඤ්ඤ පසෙනදිනා කොසලෙන දිනනං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

අසොසාසුං ඛො ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා : 'සමණො ඛලු භො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ඔපසාදං අනුප්පත්තො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවචනෙ සාලචනෙ

තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්භුග්ගතො : 'ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණ-සමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසාමණ්‍යබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්ථා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දසසනං භොති'ති.

අථ ඛො ඔපසාදකා³ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ඔපසාදා නිකම්භිත්ථා සඛ්‍යාසඛිදී⁴ ගණීගුතා උත්තරෙන මුඛා⁵ ගච්ඡන්ති යෙන දෙවචනං සාලචනං. තෙන ඛො පන සමයෙන වඩකී බ්‍රාහ්මණො උපරි පාසාදෙ දිවාසෙයං උපගතො භොති. අද්දසා ඛො වඩකී බ්‍රාහ්මණො ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ, ඔපසාදා නිකම්භිත්ථා සඛ්‍යාසඛිදී⁶ ගණීගුතෙ උත්තරෙන මුඛෙ ගච්ඡන්තෙ යෙන දෙවචනං සාලචනං⁷, දිස්වාන ඛන්තං ආමනෙතසි: කිනඤ්ඤ ඛො භො ඛන්තෙ, ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා ඔපසාදා නිකම්භිත්ථා සඛ්‍යාසඛිදී⁸ ගණීගුතා උත්තරෙන මුඛා⁹ ගච්ඡන්ති යෙන දෙවචනං සාලචනන්ති.

අපි භො වඩකී, සමණො භො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ඔපසාදං අනුප්පත්තො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවචනෙ සාලචනෙ. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්භුග්ගතො : ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා'ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමං දසසනාං උපසඛිකමන්ති'ති.

1. ඔපසාදං - මජ්ඣං, සූ. 2. ඔපසාදකා - මජ්ඣං, සූ. 3. සඛ්‍යාසඛිදී - සූ. මජ්ඣං. 4. උත්තරෙන මුඛෙ - PTS. 5. උත්තරෙන මුඛං යෙන දෙවචනං සාලචනං තෙජුසඛිකමන්තෙ - මජ්ඣං.

2. 5. 5

වඩකිසුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාද නම් කොසොල්දනවුවැයි බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ගම කරා වැඩිසේකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවාස කෙරෙකි. එසමයෙහි වඩකි බ්‍රාහ්මණ බහුජනාකීර්ණ වූ තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වැ ධාන්‍ය සහිත වැ බ්‍රහ්මදෙය කොට පසේනදී කොසොල්රජු විසින් දෙන ලද රාජදයාද්‍ය වූ රාජභෝග්‍ය වූ ඔපසාද නම් ගමෙහි රීශ්වර වැ වෙසෙයි.

ඔපසාද ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ : “හවත්ති, සැහැකුලපුත් මහණ ගොයුම්ගොකුවෝ සැහැකුලින් නික්ම පැවිදිවැ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාදයට පැමිණියාහු ඔපසාදබමුණු ගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙකි”යි ඇසූහ.

ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවන්ගේ වූ කලී මෙබඳු කලණ යසගීතබෙක් උස් වැ නැගිණ : “ඒ භාග්‍යවත්හු මෙ කරුණුන් අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ සුගත්හ ලෝකවිද්භ අනුත්තරපුරුෂදමා සාරථීහ දෙවිචිනියුතට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බහුන් සහිත මෙ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිචිනියුත් සහිත ප්‍රජාව තුලු විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙකි, ඔබ ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයඛිවසාන කල්‍යාණ වූ දහම අර්ථ සහිත වැ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වැ දෙසකි, කේවලපරිපූණි වූ පරිභුද්ධ බ්‍රහ්මවයඛීය ප්‍රකාශ කෙරෙකි. එ බඳු රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැ නු”යි.

එසඳ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරු දිගට මුහුණලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යෙකි. එසමයෙහි වඩකි බ්‍රාහ්මණ මතු මහල්හි දිවාශයාවට එළැඹියේ වෙයි. වඩකි බ්‍රාහ්මණ වැළිත් ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරුදස බලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යනුවන් දිට. දක කතු (බත්ත) මහඇමැති ඇමැති : “හවත් බත්තයෙනි, ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගණබැදී උතුරුදිග බලා දේවවන නම් සල්වනයට කුමට යෙත් ද?”යි.

හවත් වඩකියෙනි, සැහැකුලපුත් සැහැකුලෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොයුම්ගොකුවෝ ඇත. ඔබ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරනසේක් ඔපසාද නම් බමුණුගමට පැමිණියාහු ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙකි. ඒ හවත් ගොයුම් ගොකුවන්ගේ මෙවන් කලණ යසගීතබෙක් උස් වැ නැගිණ : “මෙ කරුණුන් ඒ භාග්‍යවත්හු අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ සුගත්හ ලෝකවිද්භ අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීහ දෙවිචිනියුතට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. තුලුහු ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවන් දක්නට එළැඹෙකි”යි.

තෙන හි හො බතෙන, යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසබ්බම, උපසබ්බමිනි: ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙහි: වඩකී හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කීර හවනොතා, වඩකීපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිසසනී'ති. එවං හොති ඛො සො බතොතා¹ වඩකීසං බ්‍රාහ්මණසං පටිසසුතා යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසබ්බමි, උපසබ්බමිනි: ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච: වඩකී හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කීර හවනොතා, වඩකීපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිසසනී'ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන නානාවෙරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තාති බ්‍රාහ්මණසතාති ඔපසාදෙ පටිච්චනති කෙනවිදෙච කරුණීයෙන. අසොසාසුං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා වඩකී කීර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිසසනී'ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන වඩකී බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසබ්බමිසසු, උපසබ්බමිනි: වඩකීං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: සච්චං කීර හවං වඩකී සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිසසනී'ති.

එවං ඛො මෙ හො හොති, අහවපි සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිසසමීති.

මා හවං වඩකී සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමි. න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිතුං, සමණොනෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩකීං දසසනාය උපසබ්බමිතුං. හවං හි වඩකී උභතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්චගහණීකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො: අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන, යච්චි හවං වඩකී උභතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්චගහණීකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො: අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපඤ්චෙන න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිතුං, සමණො නෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩකීං දසසනාය උපසබ්බමිතුං. හවං හි වඩකී අඤ්ඤා මහඤ්ඤා මහාභොගො-පෙ-හවං හි වඩකී තිණණං වෙදනං පාරගු සතිඝණඤ්ඤාප්‍රානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාස-පඤ්චමානං, පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකඛණෙසු අනචයො-පෙ-හවං හි වඩකී අහිරුපො දසසනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො: බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මච්චපි² අකචුඤ්ඤා-චකාගො දසසනාය-පෙ-හවං හි වඩකී සීලවා වුඤ්ඤා වුඤ්ඤාන සමන්තාගතො-පෙ-හවං හි වඩකී කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංච්චාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපනියා-පෙ-හවං හි වඩකී බහුත්තං ආචරියපාචරියො තිණී මාණවකසතාති මනො වාචෙති-පෙ-හවං හි වඩකී රඤ්ඤා පසෙන-දිසං කොසලෙසං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩකී බ්‍රාහ්මණසං පොකඛරසාතීසං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩකී ඔපසාදං අජඛාවහති සත්තුසංදං සතිණකට්ඨාදකං සධඤ්ඤං රුජගොඤ්ඤං රඤ්ඤා³ පසෙනදිනා කොසලෙන දිත්තං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. යච්චි හවං වඩකී ඔපසාදං අජඛාවහති සත්තුසංදං සතිණකට්ඨාදකං සධඤ්ඤං රුජගොඤ්ඤං රඤ්ඤා පසෙනදිනා කොසලෙන දිත්තං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං ඉමිනාපඤ්චෙන න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දසසනාය උපසබ්බමිතුං. සමණොනෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩකීං දසසනාය උපසබ්බමිතු'නති.

1. බතො - PTS. 2. බ්‍රහ්මච්චපි - සිඹු, මජ්ඣ, සා. 3. රඤ්ඤා - PTS.

එසේ වී නම් හවත් කතුවෙහි, ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹෙව, එළැඹූ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට මෙසේ කියව : "හවත්නි, වඩකිශ්‍රාත්මණ මෙසේ කියයි : 'හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩකිශ්‍රාත්මණ ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල'යි. එසේ යෑ හවත්නි,යි ඒ කතූ මහඥාමැති වඩකිශ්‍රාත්මණහට පිළිවදන් දී ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹියේ. එළැඹූ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට තෙල කී : "හවත්නි වඩකිශ්‍රාත්මණ මෙසේ කියයි : හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩකිශ්‍රාත්මණ ද මහණ ගොයුම්ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙත් ල"යි.

එසමයෙහි වනාහි නොයෙක් වෙන් වෙන් රාජා සම්බන්ධී බමුණන් අතුරෙහි පන්සියක් පමණ බමුණෝ ඔපසාද බමුණුගම් කිසි කටයුත්තෙකින් වෙසෙති, ඒ බමුණෝ "වඩකි ශ්‍රාත්මණ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල"යි ඇසූහ. එ සඳ එ බමුණෝ වඩකි ශ්‍රාත්මණ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ වඩකිශ්‍රාත්මණහට තෙල කීහු : "සැබැවෙක් ද, හවත් වඩකිශ්‍රාත්මණ මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල?"යි.

හවත්නි, මට මෙසේ සිත් වෙයි: "මම ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ නෙමි"යි.

හවත් වඩකි මහණ ගොයුමන් දක්නට නහමක් එළැඹෙව. හවත් වඩකි මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුමෝ මෑ හවත් වඩකි දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩකි මවුපසින් ද පියපසින් දැයි දෙපසින් සුජාත මෑ යෑ, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් පිරිසුදු මවකුස් ඇතියෙ යෑ, ජාතිවාදයෙන් උපත්‍රෝශ නො කරන ලද්දෙ යෑ, බැහැර නො ලන ලද්දෙ යෑ. යම් හෙයෙකින් හවත් වඩකි මවුපසින් ද පියපසින් දැයි දෙපසින් සුජාත වෙ ද, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් සංඉද්ධග්‍රහණී ඇතියෙ ද, ජාතිවාදයෙන් උපත්‍රෝශ නො කරන ලද්දෙ ද, බැහැර නො ලන ලද්දෙ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩකි මහණගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුම්හු මෑ හවත් වඩකි දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩකි ආඨාය යෑ, මහත් ධන ඇතියෙ යෑ, මහත් හෝග ඇතියෙ යෑ . . . . හවත් වඩකි නිසන්ධු කේවුභ සහිත ශික්‍ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස් වනු කොට ඇති ත්‍රිවෙදයෙහි පාරයට ගියෙ යෑ. පද හදරනුයෙ යෑ, ව්‍යාකරණ හදරනුයෙ යෑ ලෝකායත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යෑ . . . . හවත් වඩකි විශිෂ්ට රූප ඇතියෙ යෑ දකුම්කලු යෑ ප්‍රසාද එළවනුයෙ යෑ පරම වූ වණ්සොන්දයායෙන් සමන්වාගත යෑ. ශ්‍රේෂ්ඨවණී (රත්වන්) ඇතියෙ යෑ මහබ්‍රිග්ගේ සිරුරුපැහැ ඇතියෙ යෑ (හවත්හුගේ සිරුර) දක්නා අවකාශය කුඩා නො වෙයි . . . . හවත් වඩකි සිල්වත් යෑ වැඩුණුසිල් ඇතියෙ යෑ වෘද්ධභිලයෙන් සමන්වාගත යෑ . . . . හවත් වඩකි සුන්දරවචන ඇතියෙ යෑ මධුරවාක්කරණ ඇතියෙ යෑ පලිබෝධ රහිත වූ කෙළකොලු නො වූ අරුත් හැඟවීමෙහි නිසි පෞරවචනයෙන් සමන්වාගත යෑ . . . . හවත් වඩකි බොහෝ දෙනාට ආවාය්‍යාචාය්‍ය වෙයි. තුන් සියක් මාණවකයනට මන්ත්‍රහදරවයි. . . . . හවත් වඩකි පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් සත්කෘත යෑ ගරුකෘත යෑ මානිත යෑ පූජිත යෑ අපවායන කරන ලද . . . . හවත් වඩකි පොක්ඛරසාති බමුණු විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා අපවායන කරන ලද . . . . හවත් වඩකි පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වෑ ධාන්‍ය සහිත වෑ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙනලද රාජදයාදා වූ රාජහොග්‍ය වූ බ්‍රහ්මජනාකීණී ඔපසාද බමුණුගම්හි වෙසෙයි. යම් හෙයෙකින් හවත් වඩකි පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වෑ ධාන්‍ය සහිත වෑ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙන ලද රාජදයාදා වූ රාජහොග්‍ය වූ බ්‍රහ්මජනාකීණී ඔපසාද බමුණුගම්හි වෙසේ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩකි ශ්‍රමණගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෑ හවත් වඩකිහු දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ"යි.

එවං චුතො වඩකී බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච : තෙන හි හො, මමපි සුණංථ යථා මයමෙව අරහාමී තං භවන්තං ගොතමං¹ දසසනාය උපසඛකමිතුං. න තෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසඛකමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතීවාදෙන. යමපි හො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතීවාදෙන, ඉමිනාපඛෙතන න අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසඛකමිතුං, අථ ඛො මයමෙව අරහාමී තං භවන්තං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො පහුතං හිරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ඤා වෙහාසට්ඨඤ්ඤා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරෙ සමානො සුසුකාලකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බනෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මානාපිතුන්තං අසුමුඛානං රුද්ධතානං කෙසමසුං ඕහාරෙතී කාසායාති වන්තී අච්ඡාදෙනා අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො -පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අහිරුපො දසසනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මච්චපී² අකඛුඤ්ඤාපකාසො දසසනාය-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො සීලවො අරියසීලී කුසලසීලී කුසල-සීලෙන සමන්තාගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසුට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඝ විඤ්ඤාපනියා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො බහුන්තං ආචරියපාචරියො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛිණ්කාමරුගො විගතවාපලො³ -පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කමමවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකඛාරෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමතින්තා බහතියකුලා-පෙ-

---

1. සමණං ගොතමං - ස්‍යා. 2. බ්‍රහ්මච්චජී - සීලී, මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. විගතපපඤ්ඤා - සීලී.

මෙසේ කී කල්හි වඩකිමුත්මණ ඒ බමුණනට තෙල කී 'එසේ වී නම් හවත්නී, යම්සේ අපි ම ඒ හවත් ගොසුම්ගොතුටත් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියමෝ ද, ඒ හවත් ගොසුම්ගොතුවෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසි වෙත් ද එසේ වූ මබසුදු අසව.

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී මව්පසින් ද පියපසින් ද'යි දෙපසින් සුජාතයහ, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙත් සංඥාධර්මානුකූලී ඇතියහ, ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො උනලද උපක්‍රෝශ නො කරන ලද. මෙ කරුණුන්හු ඒ හවත් ගොතමයෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ, වැළිත් අපි මැ ඒ හවත් ගොතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ.

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී භූමිගත වූ ත් ආකාශගත වූ ත් බොහෝ වූ භිරණාසුවණී හැරපියා පැවිදි වූහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී තරුණ වූවාහු මැ මනා කථකෙහෙ ඇතියාහු හදුයොවන යෙන් සමන්වාගත වූවාහු පළමු වයස්හි ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වන්හ . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී නො කැමැති මව්පියන් කඳුළු වගුළුමුණු ඇති වැ හඩද්දී කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්හ. . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී විශිෂ්ට රූප ඇතියහ දැනියහ ප්‍රසාද එළවනුවහ පරම වණ්සොඤ්ඤායෙන් සමන්වාගතයහ, රන්වන්හ මහබඹහු බදු සිරුරු ඇතියහ කුඩා නො වූ දැනිතාවකාශ ඇතියහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී සිල්වන්හ ආයාඨීල ඇතියහ කුශල (නිරවද්‍ය) ශීල ඇතියහ කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී කලණබස් ඇතියහ මධුර වාක්කරණ (උසුරුවීමගොස) ඇතියහ, පරිබාධ රහිත වූ කෙළතොලු නො වූ අරුත් හඟවනු සමත් පොරස්තයන්ගේ වචනයට බදු වචනයෙන් සමන්වාගතයහ . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී බොහෝ දෙනාහට ආවායාඨිප්‍රාචාරායාඨියහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු ක්‍ෂය කළ කාමරාග ඇතියහ පහවූ වපල බව ඇතියහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී කම්චාදියහ ක්‍රියාවාදියහ නවලොවුතුරු අම්ම පෙරවූ කොට ඇතියහ මුත්මණාප්‍රජාව පෙරවූ කොට ඇතියහ . . . .

හවත්නී, මහණ ගොසුම්හු වූකලී අමීශ්‍ර කෘත්‍රියකුල සඬබ්‍යාත උසස්කුලෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ . . . .

සමණො ඛලු හො ගොතමො අධිකුලා¹ පබ්බජ්ඨො මහභිනා මහාභොගා-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං තිරොරථිඨා තිරොජනපදා සමුච්ඡිකුං ආගච්ඡන්ති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකානි දෙවතාසහසානි පාණෙහි සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුඤ්ඤායො ඉතීපි භො හගවා අරහං සමාසමුඤ්ඤො විජ්ජාචරණං සමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්භුසානං බුද්ධො හගවාති-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආත්තංසමහාපුරිසලකඛණෙහි සමන්තාගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං රජා මාගධො සෙනියො ඛිම්බිසාරෙ සපුත්තදරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං රජා පසෙනදි කොසලො සපුත්තදරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති සපුත්තදරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඔපසාදං අනුපපතො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවචනෙ සාලචනෙ. ඔප පන ඛො කෙථි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමහාකං ගාමකෙඛතං ආගච්ඡන්ති. අතිපි භො හෙ භොනති. අතිපි ඛො පනචොහි සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජේතබ්බො, යච්චි හො සමණො ගොතමො ඔපසාදං අනුපපතො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවචනෙ සාලචනෙ. අතිපි අසමාකං² සමිණො ගොතමො. අතිපි ඛො පනචොහි සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජේතබ්බො. ඉමිනා පඛෙහන් න අරහති සො හවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසංඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙච අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දසසනාය උපසංඛිකම්භුං. එත්තකං ඛො අහං හො තස්ස භොතො ගොතමස්ස වණණං පරියාපුණාමි. න ච සො හවං ගොතමො එත්තක-වණණො, අපරිමාණවණණො හි සො හවංගොතමො. එකමෙකෙනපි හො, අඛෙහන් සමිත්තාගතො න අරහති සො හවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසංඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙච අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දසසනාය උපසංඛිකම්භුං. තෙන හි හො සබ්බච මයං සමිණං ගොතමං දසසනාය උපසංඛිකම්භුං.

1. අභිකුලා - සතා. 2. { අතිපිමාකං - මජ්ඣං. අතිපිසමාකං - PTS.

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූකලී මහද්ධන ඇති මහදභෝග ඇති ආදායකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී (පැන) පුළුවස්නට පරරටින් පරදනවියෙන් (ක්ෂත්‍රීය බ්‍රාහ්මණාදි පණ්ඩිතයෝ) එති. . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ දිවිහිමියෝ සරණ ගියහ . . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්ගොතුවන්ගේ වූකලී මෙ බදු කලණ යසගී උස් වැ නැගිණ : "මෙ කරුණිනුදු ඒ භාගාවත්හු අර්භත්භ සමාක් සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සමපන්තයහ සුගත්භ ලොකවිද්භ අනුක්තරපුරුෂදමාසාරථියහ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තාවහ බුද්ධයහ භගවත්භ"යි. . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූකලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාගතයහ . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් මගධෙශ්වර සේනිය බිමබිසාර රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිම වැ සරණ ගියේ යි . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී පසේනදි කොසොල් රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිම කොට සරණ ගියේ යි . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී පොක්ඛරසාති බමුණු පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිමියෙන් සරණ ගියේ යි . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්ගොතුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට පැමිණියාහු ඕපසාදයෙහි ඕපසාදයට උතුරුදික්හි දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි අපගේ ගම්කෙතට එක් ද, ඔහු අපට ආගන්තුක වෙති, ආගන්තුකයෝ වැළික් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කළයුත්තාහ. භවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොයුම්ගොතුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට වැඩියාහු ඕපසාද බමුණුගමැ ඕපසාදයට උතුරුදෙස දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙත් ද, එහෙයින් මහණ ගොයුම්හු අපට අමුතුවහ. අමුතුවෝ වැළික් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කළයුත්තාහ. මෙ කරුණිනුදු ඒ භවත් ගොතමයන් වහන්සේ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මැ වැළික් ඒ භවත් ගොතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ. භවත්ති, මම ඒ භවත් ගොතමයන්ගේ මෙනෙක් මැ ගුණ දැනිමි. ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවෝ මෙනෙක් මැ ගුණ ඇතියාහු නො ද වෙති. ඒ භවත් ගොයු- මාණෝ අපමණ ගුණ ඇතියාහු මැ යි. භවත්ති, එකෙකි අභිනුදු සමන්වාගත වූ ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මැ වැළික් ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ, එසේ වී නම් භවත්ති, අපි හැමදේ- දෙනමෝ මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙමිහ"යි.

අඵ ඛො වඩකී බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නිා භගවතා සද්ධිං සලොමාදි, සලොමා-දනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙනා ඵකමන්තං නිසීදි. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා වුඤ්චි වුඤ්චි¹ බ්‍රාහ්මණෙහි සද්ධිං කිඤ්චි කිඤ්චි කථං සාරණීයං විනිසාරෙනා නිසින්නො හොති.

තෙන ඛො පන සමයෙන කාපටිකො² නාම මාණවො දහරේ වුත්තසිරේ සොළසවස්සද්දෙසිකො ජාතියා, තිණණං වෙදනං පාරගු සතිඝණස්සුකෙටුතානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකඛණෙසු අනවයො, තස්සං පරිසායං නිසින්නො හොති. සො වුඤ්චානං බ්‍රාහ්මණානං භගවතා සද්ධිං මන්තයමානානං අන්තරන්තරා කථං ඔපානෙති. අඵ ඛො භගවා කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි: මායස්මා භාරඤාජො වුඤ්චානං වුඤ්චානං බ්‍රාහ්මණානං මන්තයමානානං අන්තරන්තරා කථං ඔපානෙතු³, කථා-පරියොසානං අයස්මා භාරඤාජො අයමෙතු⁴ති. ඵචං වුත්තෙ වඩකී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොච: මා භවං ගොතමො කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි, කුලපුත්තො ච කාපටිකො මාණවො ඛසුස්සුතො ච කාපටිකො මාණවො කල්‍යාණවාක්කරණො ච කපටිකො මාණවො පණ්ඨිතො ච කාපටිකො මාණවො, පහොති ච කාපටිකො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අස්මිං වචනෙ පතිමන්තෙතු⁵න්ති.

අඵ ඛො භගවතො ඵතදහොසි : ‘අඤ්ඤා ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස තෙවිජ්ජකෙ පාවචනෙ කතං⁴ භවිස්සති. තථා හි නං බ්‍රාහ්මණා සමපුරෙකඛරෙන්නි⁵ති. අඵ ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස ඵතදහොසි : ‘යද මෙ සමණො ගොතමො චකඛුතා චකඛුං උපසංහරිස්සති, අථාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡිස්සාමි⁶ති. අඵ ඛො භගවා කාපටිකස්ස මාණවස්ස චෙතසා චෙතොපරිචිතකකම්ඤ්ඤාය යෙන කාපටිකො මාණවො තෙන චකඛුති උපසංහාසි. අඵ ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස ඵතදහොසි : ‘සමන්තාහරති ඛො මං සමණො ගොතමො, යනතුතාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්චෙත්ඤ්ඤා⁷න්ති. අඵ ඛො කාපටිකො මාණවො භගවන්තං ඵතදවොච : ‘යමීදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පොරුණානං මන්තපදං ඉතිහිතිහ පරමපරාය පිටකසමපදාය, තත්ථ ච බ්‍රාහ්මණා ඵකංගෙන නිට්ඨං ගච්ඡන්ති. ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤා⁸න්ති, ඉච්ච භවං ගොතමො කිමාහා⁹ති.

කිං පන භාරඤාජ, අත්ථි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං ඵකබ්‍රාහ්මණොපි යො ඵචමාහ : ‘අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි : ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤා⁸න්ති

නො හීදං හො ගොතම.

කිං පන භාරඤාජ, අත්ථි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං ඵකාවරියොපි ඵකාවරියපාවරියොපි යාව සත්තමා අාවරියමහසුගාපි, යො ඵචමාහ : අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤා⁸න්ති.

නොහීදං හො ගොතම.

---

1. වුඤ්චි වුඤ්චි - ස්‍යා.
 2. { කාපටිකො - ස්‍යා.
     { කාපටිකො - PTS.
 3. { ඔපානෙතු - සිඞ්.
     { ඔපානෙසි - ස්‍යා.
 4. කථං - සිඞ්, කථා - මජ්ඣ.
 5. කථං - සිඞ්, කථා - මජ්ඣ.

එසඳ වඩකී බ්‍රාහ්මණ මහත් වූ බමුණුගණයා හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරා කොට නිමවා එකත්පස් වූ හීන. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහලු මහලු බමුණන් හා සමග කිසි කිසි සාරාණියකරා කොට නිමවා වැඩහුන්නාහු වෙති.

එසමයෙහි තරුණ වූ බහාලු කෙහෙ ඇති උපතීන් යොළොස්වස් පමණ ඇති, නිසන්ඬු කේටුභ සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගිය පද හදරන ව්‍යාකරණ හදරන ලෝකායතමහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි අනුන වූ කාපටික නම් මාණව එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. භේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරතුරෙහි කරා බහාලයි. එසඳ බුදුහු “ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරතුරෙහි නහමක් කරා බහාලව. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ කරා පයඨවසානය බලව”යි කාපටික මණෙවූ බැහැර කළහ. මෙසේ වදළ කල්හි වඩකී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ : “හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කාපටික මාණව නහමක් බැහැර ලන සේක්වා. කාපටික මාණව කුලපුත්‍ර ද වෙයි, කාපටික මාණව බහුශ්‍රැත ද වෙයි, කාපටික මාණව කල්‍යාණවාක්කරණ ද වෙයි, කාපටික මාණව පණ්ඩිත ද වෙයි, කාපටික මාණව මේ වචනයෙහි හවත් ගොයුම් ගොකුවන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොනේ යැ”යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : ඒකාන්තයෙන් මැ කාපටික මාණව ත්‍රිවේද සධ්ව්‍යාත ප්‍රචචනය හදුළේ වන. එසේ මැ යි බ්‍රාහ්මණයෝ ඔහු පෙරටු කොට හැසිරෙති”යි. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : යම් කලෙක ශ්‍රමණ ගෞතම ඔබගේ ඇසින් මාගේ ඇස බලා ද එකල්හි මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් අතින් පැන පුළුවස්මි”යි. ඉක්බිති බුදුහු තමන් සිතීන් කාපටික මාණවගේ චිත්තපරිචිතකීය දන කාපටික මාණව කරා දෙනුවන් එළැවුහ. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : “මහණ ගොයුම්හු මා මෙනෙහි කෙරෙති, මම මහණ ගොයුම් ගොකුවන් අතින් පැන පුළුවස්නෙමි නම් මනා මැ හු”යි. ඉක්බිති කාපටික මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැරැණි බමුණන්ගේ පරම්පරායෙහි පිටකසම්ප්‍රදයයෙහි ‘මෙසේ මෙසේ වී යැ’යි යම් මන්ත්‍රපදයෙක් වේ ද, එහිදු බ්‍රාහ්මණයෝ ‘මේ මැ සත්‍ය යැ, තදන්‍යය සිස් යැ’යි ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යෙති. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද?”යි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් “මම තෙල කරුණ දැනීමි, මම තෙල කරුණ දැනීමි, මේ මැ සත්‍ය යැ අන්‍යය සිස් යැ”යි මෙසේ කියා නම් එබඳු කිසි එකඳු බමුණෙක් ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගෞතමයෙනි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් “මම තෙල කරුණ දැනීමි, මම තෙල කරුණ දැනීමි, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ”යි මෙසේ කියා නම් එබඳු කිසි එකඳු ආවායඨියෙක් එකඳු ආවායඨිප්‍රාවායඨියෙක් සත් වැනි ප්‍රාවායඨියුගය හිමි කොට පවා ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

කිං පන භාරදාජ, යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතතාරෙ මනනානං පචන්තාරෙ, යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනනපදං ගීතං පච්චන්තං සමිහිතං තදනුගායන්ති තදනු-භාසන්ති, භාසිතමනුභාසන්ති, වාචිතමනුවාචෙන්ති. සෙය්‍යපීදං¹ : 'අටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමනග්ගි අඛිතීරසො භාරදාජො වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු. තෙපි එවමාහංසු : 'මයමෙතං ජානාම, මයං මෙතං පස්සාම : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

නො හිදං හො ගොතම.

ඉති කීර භාරදාජ, නඤ්ඤි කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ : 'අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති. නඤ්ඤි කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොපි එකාචරිය-පාචරියොපි යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා, යො එවමාහ : 'අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති. යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතතාරෙ මනනානං පචන්තාරෙ. යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනනපදං ගීතං පච්චන්තං සමිහිතං තදනුගායන්ති, තදනුභාසන්ති, භාසිතමනුභාසන්ති, වාචිතමනුවාචෙන්ති. සෙය්‍යපීදං : 'අටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමනග්ගි අඛිතීරසො භාරදාජො වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු' තෙපි න එවමාහංසු : 'මයමෙතං ජානාම, මයමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

'සෙය්‍යථාපි භාරදාජ, අකිචෙණි' පරමපරුසංසත්තා පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣිමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති. එවමෙව ඛො භාරදාජ, අකිචෙණුපමං මඤ්ඤෙඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපජ්ජති. පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣිමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති. තං කිං මඤ්ඤෙසි භාරදාජ, න නු එවං සනොත බ්‍රාහ්මනානං අමුලීකා සඤ්ඤා සමපජ්ජති'ති.

න ඛොඤ්ඤා හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤායෙව පසිරුපාසන්ති, අනුස්සවාපෙඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණා පසිරුපාසන්ති'ති.

පුබ්බෙව ඛො කිං භාරදාජ, සඤ්ඤා අහමාසි, අනුස්සවං ඉදුනි වදෙසි. පඤ්ඤා ඛො ඉමෙ භාරදාජ, ධම්මා දිට්ඨොච්චම්මෙ ආධිං විපාකා. කතමෙ පඤ්ඤා : සඤ්ඤා රුචි අනුස්සවො ආකාරපරිචිතකො දිට්ඨිතිජ්ඣානකවන්ති. ඉමෙ ඛො භාරදාජ, පඤ්ඤා ධම්මා දිට්ඨොච්චම්මෙ ආධිං විපාකා. අපි ච භාරදාජ, සුසග්ගිතං යෙව හොති, තඤ්ඤා හොති ඊතං තුච්ඡං මුසා, නො වෙපි සුසග්ගිතං හොති, භුතං තච්ඡං අතඤ්ඤාථා. අපි ච භාරදාජ, සුරුචිතං යෙව හොති. -පෙ- සානුස්සවං යෙව හොති. -පෙ- සුපරිචිතකතං යෙව හොති. -පෙ- සුතිජ්ඣාසිතං යෙව හොති. තඤ්ඤා හොති ඊතං තුච්ඡං මුසා, නො වෙපි සුතිජ්ඣාසිතං හොති, භුතං තච්ඡං අතඤ්ඤාථා. සච්ච-මනුරකඛතා භාරදාජ, විඤ්ඤානා පුරිසෙත නාලමෙඤ්ඤා එකංසෙත තිට්ඨං ගනතුං 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

1. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣිම. 2. අකිචෙණු - සිමු. 3. න ඛොඤ්ඤා - සිමු, මජ්ඣිම, ස්‍යා.

කීම භාරද්වාරයෙනි, මන්ත්‍රකතීෂ්ඨ මන්ත්‍රප්‍රවතීක වූ ඛමුණන්ගේ යම් පූරී සෘෂි කෙනෙක් ඇද්ද, යම් කෙනෙක් විසින් හදල වාවනා කල රැස් කොට තැබූ පොරොණමන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ (ඛවුන් විසින්) ගයනලද්ද අනුව ගයන් ද ඛවුන් අනුව ඛෙණේ ද, ඛණනලද්ද අනුව ඛෙණේ ද, වාවනා කරන ලද්ද අනුව වාවනා කෙරෙද්ද ඛහු යි. යළි ඛහු කවරහයන් : අටටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ වෙස්සාමීන්ත යැ යමතග්ගී යැ අඛගීරස් යැ භාරද්වාර යැ වාසෙට්ඨ යැ කස්සප යැ හඟු යැ යන මොහු යි. ඛහුද 'තෙල කරුණ අපි දනුමහ, තෙල කරුණ අපි දකුමහ. මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි කීහු ද?

මෙ කරුණ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

මෙසෙයින් භාරද්වාරයෙනි, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මෙම තෙල කරුණ දනිමී, මම තෙල කරුණ දකිමී, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛදු කිසි එකද ඛමුණෙක් නැත් ල, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම තෙල කරුණ දනිමී, මම තෙල කරුණ දකිමී, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛදු කිසි එක ද ආවායඛ්‍යයෙක් එක ද ආවායඛ්‍යප්‍රවායඛ්‍යයෙක් සත් වැනි ප්‍රවායඛ්‍යයෙහි ම කොට නැත් ල, ඛමුණන්ගේ මන්ත්‍ර කතීෂ්ඨ මන්ත්‍රප්‍රවතීක වූ යම් ඒ පූරී සෘෂි කෙනෙක් ඇද්ද, යම් කෙනෙක් විසින් හදල වාවනා කල රැස් කොට තැබූ මේ පැරැණි මන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ ඛවුන් අනුව ගයන් ද ඛවුන් අනුව ඛෙණේ ද, කියනලද්ද අනුව කියන් ද, වාවනා කරන ලද්ද අනුව වාවනා කෙරෙත් ද, ඛහු යි, වැළි ඛහු කවරහයන් : අටටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ විස්වාමිත්‍ර යැ යමදග්නී යැ අඛගීරස් යැ භාරද්වාර යැ වාගිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ හඟු යැ යන මොහු යි. ඛහුද 'අපි තෙල දනුමහ, අපි තෙල දකුමහ, මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ නො කීහු.

භාරද්වාර, යම් පරිදි පරම්පරා විසින් සංසක්ත (ඛදුණු) වූ අත්ඛවෙණියෙක් ඇද්ද, එහි පළමු අත්ඛයා ද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම අත්ඛයා ද නො දක්නේ වේ ද, පශ්චිම අත්ඛයා ද නො දක්නේ වේ ද, භාරද්වාරය, එ පරිදි මැ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ භෘෂිතය අත්ඛවෙණුපමා මෙන් වෙයි. (පළමු කී දස ඛමුණන් කෙරෙහි) පූරීම ඛමුණුද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම ඛමුණුද නො දක්නේ යැ පශ්චිම ඛමුණුද නො දක්නේ යැ. භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හභිභි? මෙසේ ඇති වත් මැ ඛමුණන් ගේ සැදහැ අමුලික වන්නේ නො වේ ද?

හවත් ගොතමයෙනි, මෙහි ලා ඛමුණේ සැදහැයෙන් මැ පර්යයුපාසනා නො කෙරෙහි. මෙහි ලා අනුශ්‍රවයෙනුද ඛමුණේ පර්යයුපාසනා කෙරෙහි.

භාරද්වාරය, පළමු මැ තෝ සැදහැ කරා ගියෙහි. දන් අනුශ්‍රවය කියෙහි. භාරද්වාරය, මේ ඛමියෝ පස් දෙනෙක් දුටුදමියෙහි මැ (භුත අභුත විසින්) දෙවැදුරුම විපාක ඇත්තාහ. කවර පස්දෙනෙක යන් : ශ්‍රද්ධා යැ රුචි යැ අනුශ්‍රව යැ ආකාරපරිචිතර්ක යැ දිව්‍යනිෂ්ඨාන ඛන්ති යැ යන මොහු යි. භාරද්වාරය, මේ පඤ්ච ඛමියෝ ඉභාත්මයෙහි මැ දෙවැදුරුම විපාක ඇත්තාහ. භාරද්වාරය, මොනොවට අදහනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, තුවච වෙයි, මෘෂා වෙයි. නො අදහනලද නමුදු භුත වෙයි, තථ්‍ය වෙයි, අන්‍යන්‍යථා වෙයි. භාරද්වාරය, මැනැවින් රුස්නාලද නමුදු . . . මොනොවට අසනලද නමුදු . . . මොනොවට පරිචිතකී කරනාලද නමුදු . . . මොනොවට සිතින් ඛලනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, තුවච වෙයි, මෘෂා වෙයි. නො ඛලනලද නමුදු භුත වෙයි, තථ්‍ය වෙයි, අන්‍යන්‍යථා වෙයි, භාරද්වාරය, සත්‍යය රක්තා විඤ්චුරුෂයකු විසින් 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක මොස යැ'යි මෙහි ලා ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යනු නො නිසි යැ.

කිත්තාවතා පන හො ගොතම, සච්චානුරකකනා හොති, කිත්තාවතා සච්චමනුරකකති? සච්චානුරකකනං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

සඤ්ඤා වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, 'ඵචං මෙ සඤ්ඤා'ති ඉති වදං සච්චමනුරකකති, න කෙච්ච තාව ඵකංසෙන තිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙච සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ සච්චානුරකකනා හොති. ඵත්තාවතා සච්චමනුරකකති. ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරකකනං පඤ්ඤාපෙම. න කෙච්ච තාව සච්චානුඛොඛො හොති.¹ රුචි වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- අනුස්සවො වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- ආකාරපරිචිතකො වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- දිට්ඨිතිඡක්ඛානකකන්ති වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති 'ඵචං මෙ දිට්ඨිතිඡක්ඛානකකන්ති'ති ඉති වදං සච්චමනුරකකති න කෙච්ච තාව ඵකංසෙන තිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙච සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුරකකනා හොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරකකති, ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරකකනං පඤ්ඤාපෙම. න කෙච්ච තාව සච්චානුඛොඛො හොති'ති.

ඵත්තාවතා ගො ගොතම, සච්චානුරකකනා හොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරකකති, ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරකකනං පෙක්ඛාම. කිත්තාවතා පන හො ගොතම, සච්චානුඛොඛො හොති, කිත්තාවතා සච්චමනුච්ඡකති? සච්චානුඛොඛං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

ඉධි භාරදාජ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙතං² ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසංඝමිත්ථා තිසු ධම්මෙසු සම්මතොසති : ලොභනීයෙසු ධම්මෙසු දොසනීයෙසු ධම්මෙසු මොහනීයෙසු ධම්මෙසු. අපි නු ඛො ඉමස්ස අයස්මතො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙහි ලොභනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය³ සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙතං සම්මතොසමාතො ඵචං ජානාති : නපි ඛො ඉමස්සායස්මතො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙහි ලොභනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය⁴ සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති, තථා⁵ ඛො පනිමස්සායස්මතො කායසමාවාරො, තථා වච්චසමාවාරො, යථා තං අලුඤ්ඤා : යං ඛො පන අයමායස්මා ධම්මං දෙසෙති, ගමහිරො සො ධම්මො දුඤ්ඤො දුරනුඛොඛො සත්තො පණීතො අතකකාවචරො තිපුණො පණීතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසීයො ලුඤ්ඤානාති.

1. ඵත්තාවතා -පෙ- හොති - මජ්ඣම පණ්ණාසකො. 2. ඉධි කිර - ස්‍යා. 3. තමෙච - ස්‍යා. 4. තදත්තාය - සිඤ්ඤා, මජ්ඣම. 5. තථාරූපො - මජ්ඣම.

භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය රක්ෂණ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුරක්ෂණව පුළුල්වුමුහ'යි.

භාරද්වාරය, "මා ඇදහිලි මෙසේ යැ"යි ඉදින් පුරුෂයක්හට සැදහැ ඇති වේ නම් මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂණ වෙයි. එසේ වුව ද එතෙකින් ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො මැ යෙයි. 'මෙය මැ සත්‍ය යැ, අනෙක අසත්‍ය යැ' කියා යි. භාරද්වාරය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂණ යැ. අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව පනවමුහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වන්නේ මැ යැ. භාරද්වාරය, ඉදින් රූපීය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් අනුශ්‍රවය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් පරිචිතකිය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් දිවයිනිච්ඡිකානකඛන්තිය ද පුරුෂයක්හට වේ ද, මා ගේ දිවයිනිච්ඡිකානකඛන්තිය මෙසේ යැ කියා යි. මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂණ යැ. එතෙකින් එකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො යන්නේ මැ යැ. 'මෙය මැ සත්‍යය වෙයි. අනෙක අසත්‍යය වේ යැ' කියා යි. භාරද්වාරය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂණ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ පනවමුහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වේ මැ යැ.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂණ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව දකුමුහ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය අවබෝධ කරන්නේ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුබෝධය පුළුල්වුමුහ.

භාරද්වාරය, මෙසේනෙහි මහණ එක්තරා ගමක් හෝ නියමිගමක් ඇසුරු කොට වාස කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ තුලුන් කරා එළැඹ තුන් කරුණෙක සමන්තේසනා කෙරෙයි, ලෝභධම්මයෙහි යැ ද්වේෂධම්මයෙහි යැ මෝහධම්මයෙහි යැ යි. (කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ 'දන්මි'යි බෙණේ ද, නො දක්මින් හෝ 'දක්මි'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් ඒ පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවා ද මේ ආයුෂ්මත් හට එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ ඇද්දෝ හො"යි. තුලුන් සමන්තේසණා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ යැ: (කෙසේ යැ යත්) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ 'දන්මි'යි බෙණේ ද නො දක්මින් හෝ 'දක්මි'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ එය පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්හට එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ නැති"යි. අලුබ්ධයක්හට යම්සේ වේ ද මේ ආයුෂ්මත්හුගේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක්සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් ඒ දහම ගම්භීර යැ, දුර්දර්ශ යැ, දුරානුබෝධ යැ, ඥාන්ත යැ, ප්‍රණිත යැ, අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ, පණ්ඩිතයන් විසින් වෙදිකව්‍ය යි. ලුබ්ධයක්හු විසින් ඒ දහම සුවසේ නො දෙසියහැකි යැ.

යනො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤං ලොහනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති¹. තනො නං උත්තරිං සමනෙතසති දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු: අඤ්ඤි නු ඛො ඉමස්ස ආයස්මනො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදින්නාවිතො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපසානං වා වදෙය්‍ය පසානමිති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති : නඤ්ඤි ඛො ඉමස්සායස්මනො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදින්නාවිතො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපසානං වා වදෙය්‍ය පසානමිති, පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා³ති. තථා⁴ ඛො පනිමස්සායස්මනො කායසමාවාරො, තථා වච්ඡිසමාවාරො, යථා තං අදුට්ඨස්ස. යං ඛො පන අයමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගමිහිරො සො ධම්මො දුග්ගසො දුරනුඛොධො සනොතො පඤ්ඤො අතකකාවචරො තිපුණො පඤ්ඤිතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො දුට්ඨනාති.

යනො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤං දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති. තනො නං උත්තරිං සමනෙතසති මොහනීයෙසු ධම්මෙසු : අඤ්ඤි නු ඛො ඉමස්ස ආයස්මනො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි මොහනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදින්නාවිතො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපසානං වා වදෙය්‍ය පසානමිති. පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති : නඤ්ඤි ඛො ඉමස්සායස්මනො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි මොහනීයෙහි ධම්මෙහි පරියාදින්නාවිතො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපසානං වා වදෙය්‍ය පසානමිති. පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා. තථා⁴ ඛො පනිමස්සායස්මනො කායසමාවාරො, තථා වච්ඡිසමාවාරො, යථා තං අච්ඡුලහස්ස. යං ඛො පන අයමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගමිහිරො සො ධම්මො දුග්ගසො දුරනුඛොධො සනොතො පඤ්ඤො අතකකාවචරො තිපුණො පඤ්ඤිතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො චුලොහනා³ති.

යනො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤං මොහනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති. අථ තස්මිං සඤ්ඤං නිවෙසෙති. සඤ්ඤාජාතො උපසඛකමති උපසඛකමනො පසිරූපාසති. පසිරූපාසනො සොතං ඕදහති. ඕහිතසොතො ධම්මං සුණාති. සුඤ්ඤා ධම්මං ධාරෙති. ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපරිකඛති. අත්ථං උපපරිකඛනො ධම්මා නිජ්ඣානං ඛමනති. ධම්මනිජ්ඣානකඛනතියා සති ජඤ්ඤ ජායති. ජඤ්ඤාජාතො උස්සහති. උස්සහිනා තුලයති. තුලයිනා පහදති. පහිතනො සමානො කාසෙන වෙච්ච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති. පඤ්ඤාය ච නං අතිවිජ්ඣා පසාති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුඛොධො භොති. ඵත්තාවතා සච්චමනුඤ්ඤති. ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුඛොධං පඤ්ඤාපෙම. න නෙච්ච තාව⁴ සච්චානුපතති භොතීති.

1. පසාති සමනුපසාති - සා. 2. තදත්තාය - සිඤ්ඤ. 3. තථාරූපො - මජ්ඣ. 4. න නෙච්ච - PTS.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ලෝභධර්මයෙන් විභූත වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි ද්වේෂධර්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් : “යම් බඳු ද්වේෂධර්මයකින් ගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ ‘දන්මි’යි බෙණේ ද, නො දක්මින් හෝ ‘දක්මි’යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බඳු ද්වේෂධර්මයෝ ඇද්දෝ හො”යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දන්තෝ යැ : කෙසේ යැ යත් :) “යම් බඳු ද්වේෂධර්මයකින් ගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ ‘දන්මි’යි බෙණේ ද, නො දක්මින් හෝ ‘දක්මි’යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බඳු ද්වේෂධර්මයෝ නැති”යි, ද්වේෂ රහිතයක්හට යම්සේ වේද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම් ගම්භීර යැ දුර්දඬි යැ දුරතුබෝධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතවා යි. ද්වේෂ සහගතයකු විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැකි යැ.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ද්වේෂධර්මයෙන් විභූත වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි මෝහධර්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් :) “යම් බඳු මෝහධර්මයකින් ගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ ‘දන්මි’යි බෙණේ ද, නොදක්මින් හෝ ‘දක්මි’යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බඳු මෝහධර්මයෝ ඇද්දෝ හො”යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දක්තෝ යැ : (කෙසේ යැ යත් :) “යම් බඳු මෝහධර්මයකින් මැඩගත් සිතැත්තේ නො දන්මින් හෝ ‘දන්මි’යි බෙණේ ද, නො දක්මින් හෝ ‘දක්මි’යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බඳු මෝහධර්මයෝ නැති”යි. මෝහ රහිතයක්හට යම්සේ වේ ද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම ගම්භීර යැ දුර්දඬි යැ දුරතුබෝධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතවා යි. මොහ සහගතයක්හු විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැක්ක.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ මෝහ ධර්මයෙන් විභූත වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එ සඳ ඔහු කෙරෙහි සැදහැ පිහිටුවයි. හටගත් සැදහැ ඇතියේ එළැඹෙයි, එළැඹෙනුයේ පර්යප්පාසන කෙරෙයි, පර්යප්පාසන කරනුයේ කන් නතු කෙරෙයි, නතු කළ කන් ඇතියේ දහම් අසයි, අසා දහම් ධරයි. ධාරු දහමහි අරුත් පිරික්සයි. අරුත් පිරික්සනුවහට ධර්මයෝ වටහති, දහම් වැටහීම (ධම්මනිප්ප්ඛානක්ඛන්ති) ඇති කල්හි කර්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදී, හටගත් ඡන්ද ඇතියේ උත්සාහ කෙරෙයි, උත්සාහ (වැයම්) කොට තුලනය (අනිත්‍යාදි විසින් තීරණය) කෙරෙයි, තුලනය කොට ප්‍රධන්වියම් කෙරෙයි, නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ මැ (නාම) කයිනුදු සත්‍යය(නිවන) ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ප්‍රභූයෙකුදු කෙලෙස් විනිවිද දකී. භාරද්වාජයෙහි, මෙතෙකින් මැ සත්‍යානුබෝධය වෙයි මෙතෙකින් සත්‍යය අනුබෝධ කෙරෙයි, මෙතෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය පනවමහ. එපමණකින් සත්‍යානුප්‍රාප්ති නො වේ මැ යි.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුබොධො හොති, එතතාවතා සච්චමනුබුජ්ඣති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුබොධං පෙකඛාමි. කීතතාවතා පන හො ගොතම, සච්චානුපතති හොති? කීතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති? සච්චානුපතතිං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති

තෙසංගෙව ඛො භාරදාජ, ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහුජී කම්මා සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානු පතතිං පඤ්ඤපෙමාති.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුපතතිං පෙකඛාමි. සච්චානුපතතියා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? සච්චානුපතතියා බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

සච්චානුපතතියා ඛො භාරදාජ, පඨානං බහුකාරං. නො වේතං පදහෙය්‍ය, නසිදං සච්චං අනුපාපුණෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො පදහති, තස්මා සච්චං අනුපාපුණාති. තස්මා සච්චානුපතතියා පඨානං බහුකාරන්ති.

පඨානස්ස පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? පඨානස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

පඨානස්ස ඛො භාරදාජ, තුලනා බහුකාරං. නො වේතං තුලෙය්‍ය, නසිදං පදහෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො තුලෙති, තස්මා පදහති. තස්මා පඨානස්ස තුලනා බහුකාරන්ති.

තුලනාය පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? තුලනාය බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

තුලනාය ඛො භාරදාජ, උසාහො බහුකාරො. නො වේතං උසාහෙය්‍ය, නසිදං තුලෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො උසාහති, තස්මා තුලෙති. තස්මා තුලනාය උසාහො බහුකාරෙති.

උසාහස්ස පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? උසාහස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති

උසාහස්ස ඛො භාරදාජ, ඡන්දො බහුකාරො. නො වේතං ඡන්දො ජායෙථ, නසිදං උසාහෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො ඡන්දො ජායති, තස්මා උසාහති. තස්මා උසාහස්ස ඡන්දො බහුකාරෙති.

ඡන්දස්ස පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? ඡන්දස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ඡන්දස්ස ඛො භාරදාජ, ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ති බහුකාරං. නො වේතං ධම්මනිජ්ඣානං බම්මෙය්‍යං, නසිදං ඡන්දො ජායෙථ. යස්මා ච ඛො ධම්මනිජ්ඣානං බම්මන්ති, තස්මා ඡන්දො ජායති. තස්මා ඡන්දස්ස ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ති බහුකාරන්ති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය කෙරෙයි, මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය දක්මහ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණේ ද? අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, එ මැ ධර්මයන් හේ ආසේවනයෙන් භාවනායෙන් බහුලීකරණයෙන් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි. භාරද්වාරජයෙනි, මෙපමණෙකින් මැ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි. මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය පතවමහ'යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි, මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය දකුමහ. භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට (ඵලප්‍රත්‍යක්‍ෂයට) කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? සත්‍යානුප්‍රාප්තියට බහුකාරධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය (මාරී ප්‍රධානය) බහුකාර වෙයි. ඉදින් තෙල මාරීප්‍රධානය නො කෙරේ නම් මේ සත්‍යයට නො පැමිණෙන්නේ යැ. යම් භෙයකින් මාරීප්‍රධානය කෙරේ ද, එහෙයින් සත්‍යයට පැමිණෙයි (සත්‍යය ලබයි). එහෙයින් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය බහුකාර වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් මාරීප්‍රධානයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? මාරී ප්‍රධානයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, ප්‍රධානයට තුලනාව බහුකාර වෙයි. ඉදින් තුලනා නො කෙරේ නම් මේ ප්‍රධාන වීයඛීය නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් තුලනා කෙරේ ද, එහෙයින් මාරීප්‍රධානය කෙරෙයි. එහෙයින් ප්‍රධානයට තුලනාව බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, තුලනාවට වැළිත් කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? තුලනාවට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, තුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ව්‍යායාම නො කෙරේ නම් මේ තුලනාව නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ව්‍යායාම කෙරේ ද, එහෙයින් තුලනා කෙරෙයි. එහෙයින් තුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ව්‍යායාමයට කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? ව්‍යායාමයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, ව්‍යායාමයට (කර්තූකමාතා) ඡන්දය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ඡන්දය නූපදී නම් මේ ව්‍යායාමය නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ඡන්දය උපදී ද, එහෙයින් ව්‍යායාම කෙරෙයි. එහෙයින් ව්‍යායාමයට ඡන්දය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඡන්දයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? ඡන්දයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුසුම'යි.

භාරද්වාරජයෙනි, ඡන්දයට ධර්මනිජ්ඣානකමන්තිය (දහම් වැටහීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් ධර්මයේ බැලීම නො සහත් (නො වටහත්) නම් මේ ඡන්දය නූපදුනේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ධර්මයේ වටහත් ද, එහෙයින් ඡන්දය උපදී. එහෙයින් ඡන්දයට ධර්මනිධ්‍යානකමන්තිය බහුකාර වෙයි.

ධම්මනිජ්ඣානකකන්නතියා පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? ධම්මනිජ්ඣානකකන්නතියා බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මනිජ්ඣානකකන්නතියා ඛො භාරදාජ, අඤ්ඤපපරිකඛා බහුකාරු. නො වේතං අත්ථං උපපරිකෙඛය්‍ය, නසිදං ධම්මනිජ්ඣානං ඛමෙය්‍යං. යස්මා ච ඛො අත්ථං උපපරිකඛති, තස්මා ධම්මනිජ්ඣානං ඛමන්ති. තස්මා ධම්මනිජ්ඣානකකන්නතියා අඤ්ඤපපරිකඛා බහුකාරුති.

අඤ්ඤපපරිකඛාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? අඤ්ඤපපරිකඛාය බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

අඤ්ඤපපරිකඛාය ඛො භාරදාජ, ධම්මධාරණා බහුකාරු. නො වේතං ධම්මං ධාරෙය්‍ය, නසිදං අත්ථං උපපරිකෙඛය්‍ය. යස්මා ච ඛො ධම්මං ධාරෙති, තස්මා අත්ථං උපපරිකඛති. තස්මා අඤ්ඤපපරිකඛාය ධම්මධාරණා බහුකාරුති.

ධම්මධාරණාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? ධම්මධාරණාය බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මධාරණාය ඛො භාරදාජ, ධම්මසචනං බහුකාරු. නො වේතං ධම්මං සුඤ්ඤය්‍ය, නසිදං ධම්මං ධාරෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො ධම්මං සුඤ්ඤාති, තස්මා ධම්මං ධාරෙති. තස්මා ධම්මධාරණාය ධම්මසචනං බහුකාරුති.

ධම්මසචනස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? ධම්මසචනස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මසචනස්ස ඛො භාරදාජ, සොනාවධානං බහුකාරු. නො වේතං සොනං ඔදහෙය්‍ය, න ඉදං ධම්මං සුඤ්ඤය්‍ය. යස්මා ච ඛො සොනං ඔදහති, තස්මා ධම්මං සුඤ්ඤාති. තස්මා ධම්මසචනස්ස සොනාවධානං බහුකාරුති.

සොනාවධානස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? සොනාවධානස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

සොනාවධානස්ස ඛො භාරදාජ, පසිරුපාසනා බහුකාරු. නො වේතං පසිරුපාසෙය්‍ය, නසිදං සොනං ඔදහෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො පසිරුපාසති, තස්මා සොනං ඔදහති. තස්මා සොනාවධානස්ස පසිරුපාසනා බහුකාරුති.

පසිරුපාසනාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? පසිරුපාසනාය බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

පසිරුපාසනාය ඛො භාරදාජ, උපසඛකමනං බහුකාරු. නො වේතං උපසඛකමෙය්‍ය, නසිදං පසිරුපාසෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො උපසඛකමති, තස්මා පසිරුපාසති. තස්මා පසිරුපාසනාය උපසඛකමනං බහුකාරුති.

උපසඛකමනස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? උපසඛකමනස්ස බහුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

හවත් ගෞතමයෙනි, ධර්මනිධානාසාන්තියට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? ධර්මනිධානාසාන්තියට බහුකාර දහම අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ධර්මනිධානාසාන්තියට අරුත් වීමසීම බහුකාර වෙයි. ඉදින් අරුත් නො වීමසා නම් මේ ධර්මයෝ නො වටහත්. යම් භෙයකින් වැළිත් අරුත් වීමසා ද, එහෙයින් ධර්මයෝ වටහති. එහෙයින් දහම්වැටහීමට අරුත් වීමසීම බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? අරුත් පිරික්සීමට බහුකාර දහම අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට වැළිත් දහම් ධාරීම බහුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො ධරා නම් මේ අරුත් නො පිරික්සන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් දහම් ධාරණ කෙරේ ද, එහෙයින් අරුත් පිරික්සයි. එයින් අරුත් පිරික්සීමට ධර්මධාරණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, වැළිත් ධර්මධාරණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? ධර්මධාරණයට බහුකාර ධර්මය අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ධර්මධාරණයට ධර්මශ්‍රවණය බහුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො අසා නම් මේ දහම් නො ධරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් දහම් අසා ද, එහෙයින් දහම් ධරයි. එයින් ධර්මධාරණයට ධර්මශ්‍රවණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් ධර්මශ්‍රවණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? ධර්මශ්‍රවණයට බහුකාර ධර්මය අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ධර්මශ්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය (කන් නතු කිරීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් කන් නතු නො කෙරේ නම් මෙ දහම් නො අසන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් කන් නලා ද, එහෙයින් දහම් අසයි. එයින් ධර්මශ්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට බහුකාර ධර්මය අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය (ඇසුරු කිරීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් පර්යයුපාසන නො කෙරේ නම් මේ ශ්‍රෝත්‍රාවධාන නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් පර්යයුපාසන කෙරේ ද, එහෙයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධාන කෙරෙයි. එයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, පර්යයුපාසනයට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? පර්යයුපාසනයට බහුකාර ධර්මය අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාරයෙනි, පර්යයුපාසනයට එළැඹීම බහුකාර වෙයි. ඉදින් නො එළැඹේ නම් පර්යයුපාසන නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් එළැඹේ ද, එහෙයින් පර්යයුපාසන කෙරෙයි. එයින් පර්යයුපාසනයට උපසංක්‍රමණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, උපසංක්‍රමණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වේ ද? උපසංක්‍රමණයට බහුකාර කරුණ අපි හවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

උපසඛකමනස්ස ඛො භාරදාජ, සද්ධා ඛසුකාරු. නො වෙනං සද්ධා ජායෙථ, නසිදං උපසඛකමෙය්‍ය. යස්මො ච ඛො සද්ධා ජායති, තස්මා උපසඛකමති. තස්මා උපසඛකමනස්ස සද්ධා ඛසුකාරුති.

සච්චානුරක්ඛනං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුරක්ඛනං භවං ගොතමො ඛ්‍යාකාසි. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති වෙච ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමිනා. සච්චානුබොධං¹ මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුබොධං¹ භවං ගො ගොතමො ඛ්‍යාකාසි. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති වෙච ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමිනා. සච්චානු-පත්තීං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුපත්තීං භවං ගොතමො ඛ්‍යාකාසි. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති වෙච ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමිනා. සච්චානුපත්තියා ඛසුකාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුපත්තියා ඛසුකාරං ධම්මං භවං ගොතමො ඛ්‍යාකාසි. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති වෙච ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමිනා. යං යදෙච ච පන මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිමහ, තං තදෙච භවං ගොතමො ඛ්‍යාකාසි. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති වෙච ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමිනා.

මයං හි භො ගොතම, පුබ්බෙ එවං ජානාමි : කෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කණ්ඨා ඛක්ඛුපාදුපච්චා, කෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරුති. අජ්ඣෙසි චත මේ භවං ගොතමො සමණෙසු සමණපෙමං, සමණෙසු සමණපසාදං, සමණෙසු සමණගාරවං. අභිකක්ඛන්තං භො ගොතම, අභිකක්ඛන්තං ගො ගොතම, -පෙ-උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං භවන්ති.

වඩිතිසුත්තං පඤ්චමං.

1. සච්චමනුබොධං - ස්‍යා.

භාරද්වාරයෙනි, උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධාව බ්‍රහ්මකාර වෙයි, ඉදින් ශ්‍රද්ධා තුපදී නම් උපසංක්‍රමණ නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් ශ්‍රද්ධා උපදනේ ද, එහෙයින් උපසංක්‍රමණ කෙරෙයි. එකරුණින් උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධා බ්‍රහ්මකාර වෙයි.

අපි සත්‍යානුරක්‍ෂණය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞසුම් ගෞතුවෝ සත්‍යානුරක්‍ෂණය පැවැසූහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි. එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුබොධිය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුබොධිය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානු ප්‍රාප්තියට බ්‍රහ්මකාර කරුණු හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාප්තියට බ්‍රහ්මකාර කරුණු ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි වැළිත් යම් යම් මැ දයක් හවත් ගෞතමයන් අතින් විවාළමෝ ද, හවත් ගෞතමයෝ ඒ ඒ දය මැ ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටුසිත් ඇති වූම්හ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි වනාහි පෙර මෙසේ අනුම්හ : 'මුණ්ඩකයෝ ශ්‍රමණකයෝ ගෘහපතිහු කෘෂ්ණයෝ බඹහුගේ පිටිපයින් උපන් දරුවෝ කවරහු ද? අහම් දන්නාහු කවරහු ද''යි. හවත් ගෞතමයෝ ඒකාන්තයෙන් මට ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රේමය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රසාදය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණගෞරවය ඉපැදවූහ. හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. . . . හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

පස් වැනි වඩකීසුත්‍ර යි.

2. 5. 6

එසුකාරීසුභවං

එවං මේ සුභං: එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමේ. අථ ඛො එසුකාරී මුඛමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං වීතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොතා ඛො එසුකාරී මුඛමණො භගවතං එතදවොච :

මුඛමණො හො ගොතම, චතසොසා පාරිචරියා පඤ්ඤපෙනති. මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, වෙස්සස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, සුද්දස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, මුඛමණො මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, මුඛමණො වා මුඛමණං පරිචරෙය්‍ය, ඛතතීයො වා මුඛමණං පරිචරෙය්‍ය, වෙස්සො වා මුඛමණං පරිචරෙය්‍ය. සුද්දො වා මුඛමණං පරිචරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො ගො ගොතම, මුඛමණො මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, මුඛමණො ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. ඛතතීයො වා ඛතතීයං පරිචරෙය්‍ය, වෙස්සො වා ඛතතීයං පරිචරෙය්‍ය, සුද්දො වා ඛතතීයං පරිචරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො ගො ගොතම, මුඛමණො ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම මුඛමණො වෙස්සස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. වෙස්සො වා වෙස්සං පරිචරෙය්‍ය, සුද්දො වා වෙස්සං පරිචරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො ගො ගොතම, මුඛමණො වෙස්සස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, මුඛමණො සුද්දස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. සුද්දො වා සුද්දං පරිචරෙය්‍ය. කො වා පනඤ්ඤො සුද්දං පරිචරියානීති. ඉදං ඛො ගො ගොතම, මුඛමණො සුද්දස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. මුඛමණො හො ගොතම, ඉමා චතසොසා පාරිචරියා පඤ්ඤපෙනති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාභාති?

කීං පන මුඛමණ, සබ්බො ලොකො මුඛමණානං එතදබහුජානාති ඉමා චතසොසා පාරිචරියා පඤ්ඤපෙනති'ති¹

නොතිදං හො ගොතම.

සෙය්‍යථාපි මුඛමණ, පුරිසො දට්ඨිද්දො අස්සකො අනාලනියො, තස්ස අකාමකස්ස ඩිලං ඕලගෙහය්‍යං: ඉධ තෙ අමොහා පුරිස, මිංසං බාදිතබ්බං, මූලඤ්ච අනුපදාතබ්බ'නති. එවමෙව ඛො මුඛමණ, මුඛමණො අපට්ඨඤ්ඤා² තෙසං සමණමුඛමණානං. අථ ච පනිමා චතසොසා පාරිචරියා පඤ්ඤපෙනති නාභං මුඛමණ, සබ්බං පරිචරිතබ්බනති වදුමි. න පනාභං මුඛමණ, සබ්බං න පරිචරිතබ්බනති වදුමි. යං භිස්ස මුඛමණ, පරිචරතො, පාරිචරියාභෙතු පාපියො අස්ස න සෙය්‍යො. නාභනතං පරිචරිතබ්බනති වදුමි. යඤ්ච බ්බාස්ස මුඛමණ, පරිචරතො පාරිචරියාභෙතු සෙය්‍යො අස්ස න පාපියො, තමභං පරිචරිතබ්බනති වදුමි.

1. { පඤ්ඤපෙනතුති - මජ්ඣ, සා. 2. අපට්ඨඤ්ඤාය - සීඝ්‍ර, මජ්ඣ. }
පඤ්ඤපෙනතුති - PTS.

2. 5. 6

ඒසුකාරීසුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිට්ඨයන්ගේ අරමිඟි වැඩ වාස කෙරෙත්. එසඳ ඒසුකාරී බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සකුටු වී. සකුටු වියයුතු කලක් සිඟි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හිනා. එකත්පසෙක හුන් ඒසුකාරී බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ පරිවය්‍යා සතර දෙනකුන් පනවත්. බමුණුහට පරිවය්‍යා පනවති, ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා පනවති, වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා පනවති, ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයන්හට මේ පරිවය්‍යාව පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) බමුණෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ක්‍ෂත්‍රියයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) ක්‍ෂත්‍රියයෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) වෛශ්‍යයෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ඉද්‍රියාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති : (කෙසේ යැ යත් :) ඉද්‍රියෙක් මැ ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. අන් කවරෙක් නම් ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ වේ ද? යි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ඉද්‍රියාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ මේ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. භවත් ගෞතමයෝ මෙහි ලා කුමක් වදාරත් ද?

කීම බමුණ, සියලු ලෝකයා 'මේ සතර පරිවය්‍යා පනවති' යි බමුණනට තෙල අනුදැනී ද? යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි.

බමුණ, යම්සේ සහල් නැළියෙක ධනයකුදු නැති, තමා සතු කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහු නො කැමැතියාහට 'එම්බා පුරුෂය, මෙහි තා විසින් මස් කැයුතු යැ (මස්) මීල ද දියයුතු යැ' යි කොටස නංවා ද, එසෙයින් මැ බමුණ, බ්‍රාහ්මණයෝ ඒ මහණ බමුණන්ගේ ප්‍රතිඥා නැති වැ එතෙකුදු වත් මෙ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. බමුණ, මම හැම පරිවය්‍යා කළ යුතු යයි නො කියමි, බමුණ, වැළින් මම හැම පරිවය්‍යා නො කළයුතු යයි නො කියමි. බමුණ, යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වේ ද, හිතයෙක් නො වේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම නො කියමි. බමුණ, යමක්හු වැළින් පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද, පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම කියමි.

බන්ධිතඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙත්‍ය්‍යං: යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයො, යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයො අස්ස න පාපියො. කමෙත්ථ පරිචරෙත්‍යාසීති? බන්ධියොපි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙත්‍යා: යං හි මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයො, නාහං තං පරිචරෙත්‍යං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයො අස්ස න පාපියො, තම්හං පරිචරෙත්‍ය'න්ති.

බ්‍රාහ්මණඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙස්සඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුද්දඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙත්‍ය්‍යං: යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයො, යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයො අස්ස, න පාපියො. කමෙත්ථ පරිචරෙත්‍යාසීති? සුද්දෙපි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙත්‍යා: යං හි මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයො, නාහං තං පරිචරෙත්‍යං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයො අස්ස න පාපියො, තම්හං පරිචරෙත්‍ය'න්ති.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා සෙත්‍යංසොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා පාපියංසොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ උලාරවණ්ණතා සෙත්‍යංසොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරවණ්ණතා පාපියංසොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරභොගතා සෙත්‍යංසොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරභොගතා පාපියංසොති වදමි.

උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණාතිපාති භොති, අදින්නාදුහි භොති, කාමෙසුම්ච්ඡාචාරී භොති, ඉසාචාදො භොති, පිසුනාචාචො භොති, එරුචාචාචො භොති, සම්චප්පලාපි භොති, අභිජ්ඣාලු භොති, ඛ්‍යාපනනච්චෙතො භොති, මිච්ඡාදිට්ඨි භොති. තස්මා න උච්චාකුලීනතා සෙත්‍යංසොති වදමි. උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො පාණාතිපාතා පරිචරතො භොති, අදින්නාදුනා පරිචරතො භොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පරිචරතො භොති, ඉසාචාද පරිචරතො භොති, පිසුනාචාචා පරිචරතො භොති, එරුචාචාචා පරිචරතො භොති, සම්චප්පලාපා පරිචරතො භොති, අභිජ්ඣාලු භොති, අඛ්‍යාපනනච්චෙතො භොති, සම්මාදිට්ඨි භොති. තස්මා න උච්චාකුලීනතා පාපියංසොති වදමි.

උලාරවණ්ණොපි හි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- උලාරභොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණාතිපාති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි භොති. තස්මා න උලාරභොගතා සෙත්‍යංසොති වදමි. උලාරභොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණාතිපාතා පරිචරතො -පෙ- සම්මාදිට්ඨි භොති. තස්මා න උලාරභොගතා පාපියංසොති වදමි.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං න පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිස්ස බ්‍රාහ්මණ, පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සඤ්ඤා වර්ධනී, සීලං වර්ධනී, සුතං වර්ධනී, වාගො වර්ධනී, පඤ්ඤා වර්ධනී. තම්හං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිස්ස බ්‍රාහ්මණ පරිචරතො පාරිචරියා හෙතු න සඤ්ඤා වර්ධනී, න සීලං වර්ධනී, න සුතං වර්ධනී, න වාගො වර්ධනී, න පඤ්ඤා වර්ධනී. නාහං තං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි'ති

බමුණ, ඉදින් කෘත්‍රියයකුදු මෙසේ පුළුවියනාහු නම් : (කෙසේ යැ යත් :) යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වන්නේ යැ, හිතයෙක් නො වන්නේ යි. යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ යැ, පාපයෙක් නො වන්නේ යි. මෙහි දී කවරක්හු පරිවය්‍යා කරන්නෙහි ද?"යි. බමුණ, කෘත්‍රිය තෙමේන් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කරන්නෙමි. යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවය්‍යා කරන්නෙමි"යි.

බමුණ, ඉදින් බ්‍රහ්මණයකුදු . . . . බමුණ, ඉදින් ඉවෙඛ්‍යයකුදු . . . . බමුණ, ඉදින් ඉද්‍රියකුදු මෙසේ විචාරන්නාහු නම් : (කෙසේ යැ යත් :) "යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, මෙහි දී කවරක්හු පරිවය්‍යා කරන්නෙහි ද?"යි. බමුණ, ඉද්‍රිය තෙමේන් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කරන්නෙමි. යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවය්‍යා කරන්නෙමි"යි.

බමුණ, මම 'උසස් කුල ඇති බව ප්‍රශස්ත යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම 'උසස්කුල ඇති බව ලාමක යැ'යි ද නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව උතුම් යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරහෝග ඇති බව උත්තම යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරහෝග ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවා කරනු වෙයි, අධිනාදන් කරනු වෙයි, කාමයෙහි මිසභසර ඇති වෙයි, මුසවා බණනු වෙයි, පිසුණු තෙපුල් ඇති වෙයි, පරොස්බස් ඇති වෙයි, පලප් ඇති වෙයි, අභිධ්‍යා බිහිලී වෙයි, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, මිසදිටු වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවායෙන් වැළකියේ වෙයි, අධිනාදන් වැළකියේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකියේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි, පිසුණුබසින් වැළකියේ වෙයි, පරොස්බසින් වැළකියේ වෙයි, පලපින් වැළකියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි, අව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, සම්බද්ධ වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ උදරවණ ඇති වූත් . . . බමුණ, උදරහෝග ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවා කරනු වෙයි . . . මිසදිටු ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරහෝග ඇති බව ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උදරහෝග ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි . . . සම්බද්ධ ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරහෝග ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, මම හැම පරිවය්‍යා කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම හැම පරිවය්‍යා නො කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් ශ්‍රද්ධාව වැටෙයි ද, ශීලය වැටෙයි ද, ශ්‍රැතය වැටෙයි ද, ත්‍යාගය වැටෙයි ද, ප්‍රඥව වැටෙයි ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා කටයුතු යැ යි කියමි. බමුණ යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් ශ්‍රද්ධාව නො වැටෙයි ද, ශීලය නො වැටෙයි ද, ශ්‍රැතය නො වැටෙයි ද, ත්‍යාගය නො වැටෙයි ද, ප්‍රඥව නො වැටෙයි ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කටයුතු යැ'යි කියමි"යි.

එවං චූතො එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: බ්‍රාහ්මණො භො ගොතම, චත්තාරී ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. බ්‍රාහ්මණස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති, ඛතතිස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති. වේස්සස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති. සුද්දස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤං භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති භික්ඛාචරියං. භික්ඛාචරියඤ්ඤා පන බ්‍රාහ්මණො සක්ඛිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී භොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානොති. ඉදං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤං භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ඛතතිස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති ධනුකලාපං. ධනුකලාපඤ්ඤා පන ඛතතියො සක්ඛිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී භොති. ගොපොච අදින්නං ආදියමානො'ති. ඉදං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ඛතතිස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤං භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො වේස්සස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති කසිගොරකඛං. කසිගොරකඛඤ්ඤා පන වේස්සො සක්ඛිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී භොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානො'ති. ඉදං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො වේස්සස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤං භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති අසිත්ඛ්‍යාභවතීං. අසිත්ඛ්‍යාභවතීඤ්ඤා පන සුද්දො සක්ඛිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී භොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානො'ති. ඉදං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙතති බ්‍රාහ්මණො ගොතම, ඉමානි චත්තාරී ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාභාති.

කීං පන බ්‍රාහ්මණ, සබ්බො ලොකො බ්‍රාහ්මණානං එතදබහුඡ්ජානාති. ඉමානි චත්තාරී ධනානි පඤ්ඤාපෙතතිති? නො හීදං භො ගොතම.

තෙසාපාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො දළිඤ්ඤො අස්සකො අනාලුතියො තස්ස අකාමස්ස ඛිලං ඕලග්ගෙය්‍යුං ඉදං තෙ අග්ගො පුරිස, මංසං ඛාදිතබ්බං මූලඤ්ඤා අනුප්පදාතබ්බතති. එවමේව ඛො බ්‍රාහ්මණ, අපච්චඤ්ඤාය තෙසං³ සමණබ්‍රාහ්මණානං. අථ ච පනිමානි චත්තාරී ධනානි පඤ්ඤාපෙතති:

අරියං ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, ලොකුත්තරං ධම්මං පුරිසස්ස සක්ඛිනං පඤ්ඤාපෙති. පොරුණං ඛො පනස්ස මාතාපෙතතිකං කුලවංසං අනුස්සරතො යත්ථ යත්ථෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති භොති, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. ඛතතිකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති භොති, ඛතතියොත්ථෙව සඛිං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති භොති, බ්‍රාහ්මණොත්ථෙව සඛිං ගච්ඡති. වේස්සකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති භොති, වේස්සොත්ථෙව සඛිං ගච්ඡති සුද්දකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති භොති, සුද්දොත්ථෙව සඛිං ගච්ඡති.

1. චත්තාරී - PTS, උභතං. 2. පඤ්ඤාපෙතුති - මිජ්ඣං, සා, PTS.
3. අපච්චඤ්ඤාය තෙසං - PTS.

මෙසේ වදළ කල්හි ඒසුකාරී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'හවත් ගෞතමයෙනි, බමුණෝ සතර ධන කෙනතුන් පනවති : බමුණුහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, කෘත්‍රියහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, වෛශ්‍යහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, ශුද්‍රහට ස්වකීය ධනයක් පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බමුණෝ බ්‍රාහ්මණහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති. භික්ෂා වයභාව යි. බමුණු වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ භික්ෂාවයභාව ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු බඩු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ බමුණුහට මේ ස්වකීයධනය පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ කෘත්‍රියහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති : දුනුභියවුරු යි. කෘත්‍රිය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ දුනුභියවුරු ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු බඩු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යහට මේ ස්වකීයධනය පනවති : කෘෂිකම හා ගෝරක්ෂා යි. වෛශ්‍ය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ කෘෂිගෝරක්ෂා ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු බඩු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නො කටයුතු කරනුයේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යහට මේ ස්වධනය පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති : (තණ කපන) දැකැත්ත හා කද යි. ශුද්‍ර වැළිත් ස්වධනය වූ දැකැත්ත හා කද ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු බඩු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ මේ සතර ධනයන් පනවති. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද ? යි.

කිම බමුණ, 'මෙ සතර ධනයන් පනවති'යි සියලු ලෝකයා බමුණන්ගේ තෙල පැනවීම අනුදනී ද ? යි. හවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි.

බමුණ, යම්සේ සහල් නැළියෙක ධනයකුදු නැති ස්වකීය වූ කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, නො කැමැති ඔහට 'එම්බා පුරුෂය, තා විසින් මේ මස් කැයුතු යැ, මස්මිළ ද දියයුතු යැ'යි මිළ කොටස නාවන්නාහු ද, එසෙයින් මැ බමුණ, ඒ මහණබමුණන්ගේ පිළින නැති වැ එතෙකුදු වත් මේ සතර ධනයන් පනවති.

බමුණ, මම ආයභී වූ ලෝකොත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මව්පිය සතු කුලවංසය සිහි කරන ඔහුගේ ආත්මභාවය යම් යම් කුලවංසයෙක මැ ඉපැත්ම වේ ද, ඒ ඒ කුලවංසයෙන් මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කැත්කුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'කෘත්‍රියහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් බමුණුකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'බ්‍රාහ්මණයහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'වෛශ්‍යයහ,යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'ශුද්‍රයහ'යි මැ ගිණිමට යේ.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පච්චව අග්භි ජලුති, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. කට්ඨඤ්ඤෙව පච්චව අග්භි ජලුති, කට්ඨග්භිනෙව සඛිං ගච්ඡති. සකලිකඤ්ඤෙව පච්චව අග්භි ජලුති, සකලිකග්භිනෙව සඛිං ගච්ඡති. තිණඤ්ඤෙව පච්චව අග්භි ජලුති, තිණග්භිනෙව සඛිං ගච්ඡති. ගොමයඤ්ඤෙව පච්චව අග්භි ජලුති, ගොමයග්භිනෙව සඛිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, අරියං ලොකුත්තරං ධම්මං පුරිසස්ස සක්ඛනං පඤ්ඤාපෙම්. පොරුණං ඛො පනස්ස මාතෘපෙත්තිකං කුලවංසං අනුස්සරතො යත්ථ යත්ථෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. ඛත්තියකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, ඛත්තියොනෙව සඛිං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, බ්‍රාහ්මණොනෙව සඛිං ගච්ඡති. වේස්සකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, වේස්සොනෙව සඛිං ගච්ඡති. සුද්දකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, සුද්දොනෙව සඛිං ගච්ඡති.

ඛත්තියකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපච්චෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණාතිපාතා පච්චිරතො භොති, අදික්කාදුතා පච්චිරතො භොති, අබ්‍රහ්මචරියා පච්චිරතො භොති, මුසාවාද පච්චිරතො භොති, පිසුනා වාචා පච්චිරතො භොති, එරුඤ්ඤා වාචා පච්චිරතො භොති, සම්මප්පලාපා පච්චිරතො භොති, අනභිජ්ඣාලු භොති. අඛ්‍යාපත්තචිත්තො භොති, සම්මාදිට්ඨි භොති, ආරුධකො භොති ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපච්චෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණාතිපාතා පච්චිරතො භොති, -පෙ- සම්මාදිට්ඨි භොති, ආරුධකො භොති ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං. වේස්සකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපච්චෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණාතිපාතා පච්චිරතො භොති, -පෙ- සම්මාදිට්ඨි භොති, ආරුධකො භොති ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං. සුද්දකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපච්චෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණාතිපාතා පච්චිරතො භොති, -පෙ- ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං.

තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති අග්භීං පදෙසෙ අවේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවේතුං. නො ඛත්තියො, නො වේස්සො, නො සුද්දොති?

නො භීදං භො ගොතම්, ඛත්තියො පි භි භො ගොතම්, පභොති අග්භීං පදෙසෙ අවේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවේතුං. බ්‍රාහ්මණොපි භි භො ගොතම්, -පෙ- වේස්සොපි භි භො ගොතම්, -පෙ- සුද්දොපි භි භො ගොතම්, -පෙ- සබ්බෙපි භි භො ගොතම්, චත්තාරෙ වණණං පභොනති අග්භීං පදෙසෙ අවේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවේතු'න්ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛත්තියකුලා වෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපච්චෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණාතිපාතා පච්චිරතො භොති, -පෙ- ඤ්ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වේස්සකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුද්දකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච

බමුණ, යම් පරිදි යම් යම් මෑ ප්‍රත්‍යයක් පිණිස ගිනි දිලේ ද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් මෑ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කාෂටය නිසා ගිනි දැල්වේ ද, 'කාෂටාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් පතුරු නිසා ගිනි දැල්වේ ද, 'පතුරුගිනි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් තෘණ නිසා ගිනි දැල්වේ ද, 'තෘණාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ගෞම නිසා ගිනි දැල්වේ ද, 'ගෞමයාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යේ. බමුණ, එපරිදි මෑ මම ආයතී වූ ලෝකෝත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මව්පියන්ගෙන් පැවැත එන කුලවංසය සිහි කරන ඔහුගේ ආත්මභාවෝත්පත්තිය යම් යම් කුලවංශයකැ මෑ වේ ද, ඒ ඒ කුලවංශයෙහි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ක්ෂත්‍රියකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'ක්ෂත්‍රියහ'යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'බ්‍රාහ්මණයහ'යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'වෛශ්‍යයහ'යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'ශුද්‍රයහ'යි මෑ ගිණිමට යේ.

බමුණ, ඉදින් ක්ෂත්‍රියකුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වැදුණේ වේ ද, හෙ ද තරාගත-ප්‍රවිදිත ධර්මිත්‍ය ලැබ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද. අධිනාදනින් වැළකියේ වේ ද, අබ්‍රමිසරින් වැළකියේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිසුණුබයින් වැළකියේ වේ ද, පරොස් බයින් වැළකියේ වේ ද, පලපින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යා බහුල නො වේ ද, ව්‍යාපන්තයින් නැතිවේ වේ ද, සම්දිට්‍ඨ වේ ද, න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, බ්‍රාහ්මණකුලයෙහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද . . . සම්දිට්‍ඨ වේ ද, (හේ) න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ ඉදින් වෛශ්‍ය කුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද . . . සම්දිට්‍ඨ වේ ද, හේ ද න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, ශුද්‍රකුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හේ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද, ... හේ ද න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වේ.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිහි? බමුණෙක් මෑ මෙපෙදෙසෙහි අපේවර නිර්දුඛ මෙත්‍රී වීත්තය වධන්තට පොහොනේ වේ ද, ක්ෂත්‍රියයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොනේ නො වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙකි, භවත් ගෞතමයෙනි, ක්ෂත්‍රියයෙකු මෙ පෙදෙසෙහි අපේවර නිර්දුඛ මෙත්‍රීවීත්තය භවන්තට පොහොනේ ය. භවත් ගෞතම-යෙනි, බ්‍රාහ්මණයෙකු . . . භවත් ගෞතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකු . . . භවත් ගෞතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකු . . . භවත් ගෞතමයෙනි, හැම වතුඵණයෝ මෑ මෙපෙදෙසෙහි අපේවර නිර්දුඛ මෙත්‍රීවීත්තය භවන්තට පොහොනාහු වෙත්.

බමුණ, එ පරිදි මෑ කැත්කුලිකුණු වේවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත දභමිත්‍ය දූත පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද, ... න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි බමුණ, බමුණුකුලෙහි වේවයි . . . බමුණ, වෛශ්‍ය කුලයෙහි වේවයි . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙහි වේවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ

තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිත්තං ආගම්ම පාණ්ණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති, අදික්ඛාදුතා පටිච්චරතො භොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්චරතො භොති, මුසාචාදු පටිච්චරතො භොති, පිසුනා චාචා පටිච්චරතො භොති, එරුසා චාචා පටිච්චරතො භොති, සම්ඵප්පලාපා පටිච්චරතො භොති, අනභිජ්ඣාලු භොති. අබ්‍යාපනනච්චේදනා භොති, සම්මාදිට්ඨි භොති, ආරාධකො භොති ඤායං ධම්මං කුසලං.

තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති සොතතීං සිනාතීං¹ ආදාය නදිං ගනන්වා රජෝජලං පවාහෙතුං. නො ඛතතියො, නො වෙසො, නො සුඤ්ඤති?

නො තිදං භො ගොතම, ඛතතියොපි හි භො ගොතම, පභොති සොතතීං සිනාතීං¹ ආදාය නදිං ගනන්වා රජෝජලං පවාහෙතුං. බ්‍රාහ්මණොපි හි භො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි භො ගොතම -පෙ- සුඤ්ඤපි හි භො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි භො ගොතම, චත්තාරෙ වණණා පභොනති සොතතීං සිනාතීං ආදාය නදිං ගනන්වා රජෝජලං පවාහෙතුනති.

එවමෙච ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛතතීයකුලා වෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්චො භොති, සො ච තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිත්තං ආගම්ම පාණ්ණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති, -පෙ- ආරාධකො භොති ඤායං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙසාකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුඤ්ඤකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්චො භොති, සො ච තථාගතප්පච්චේදිතං ධම්මචිත්තං ආගම්ම පාණ්ණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති, -පෙ- ආරාධකො භොති ඤායං ධම්මං කුසලං.

තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ඉධ රුජා ඛතතියො මුඤ්ඤාච්චිකේතො නානාච්චානං පුරිසානං පුරිසගතං සන්තිපාතෙග්ග, ආගන්තු ගොනෙතා ගෙ තත්ථ ඛතතීයකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රුජඤ්ඤකුලා උප්පන්නා සාකස්ස වා² සාලස්ස වා, සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුම්කස්ස වා උත්තරුරණීං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතන්තු තෙජෝ පාතුකරෙන්නු. ආගන්තු පන ගොනෙතා ගෙ තත්ථ වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වෙණකුලා³ රථකාරකුලා පුක්කකුලා උප්පන්නා, සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා එලුණ්ඤකට්ඨස්ස වා උත්තරුරණීං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතන්තු තෙජෝ පාතුකරෙන්නුති. තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, යො එච නු ඛො සො ඛතතීයකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රුජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙහි සාකස්ස වා සාලස්ස වා සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුම්කස්ස වා උත්තරුරණීං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකරො, සෙච නු ඛවස්ස අග්ගි අච්චිමා වෙච වණ්ණිමා ච පහස්සරෙ ච, තෙන ච සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යො පන සො වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වෙණකුලා³ රථකාරකුලා පුක්කකුලා උප්පන්නෙහි සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා එලුණ්ඤකට්ඨස්ස වා උත්තරුරණීං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකරො. ස්වාස්ස අග්ගි න වෙච අච්චිමා න ච වණ්ණිමා න ච පහස්සරෙ, න ච තෙන සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුනති.

1. සොතතීසිනාතීං - මජ්ඣං. 2. සාකස්ස වා - සිමු, නපී. 3. වෙණකුලා - සිමු.

වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයට පැමිණ පණිවායෙන් වැළකියේ වේ ද, අධිනාදනින් වැළකියේ වේ ද, අමුමසරින් වැළකියේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිසුණුබසින් වැළකියේ වේ ද, පරොස්බසින් වැළකියේ වේ ද, පලපින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න චිත්ත ඇති වේ ද, සම්දිට්‍ඨ වේ ද, හේ න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? බමුණෙක් මෑ නහන්නට කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට ගොස් රජස් දැලි සෝධා ලන්නට පොහොනේ වේ ද, කෘත්‍රියයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොනේ නො වේ ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මෑ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියෙකුදු නහන්නට කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට වැද රජස්දැලි සෝධාලන්නට පොහොනේ යැ. හවත් ගෞතමයෙනි, බමුණෙකුදු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකුදු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකුදු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, හැම වතුරවණයෝ මෑ නහන කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට වැද රජස්දැලි බහන්නට පොහොනාහු වෙති.

බමුණ, එ පරිදි මෑ කැක්කුලෙකුදු වේවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතයන් වහන්සේ විසින් වදහළ දහමච්ඡනය දැන පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද . . . . (හෙ) න්‍යායසධ්ව්‍යාතකුශල ධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ බමුණුකුලෙකුදු වේවයි . . . . බමුණ. වෛශ්‍යකුලයෙකුදු වේවයි . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකුදු වේවයි ගිහිගෙන් බැස පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදහළ දහමච්ඡනය දැන පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද, . . . (හෙ) න්‍යායසධ්ව්‍යාතකුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැක්රජෙක් නානා ජාතියෙහි උපන් සියක් පුරුෂයන් මුළු දෙවන්නේ යැ, හවත්හු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි කැක්කුල බමුණුකුල රජකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සල්මුවා හෝ සලලමුවා හෝ සදුන්මුවා හෝ පියුමුමුවා හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වත්වා තෙද නහත්වා හවත්හු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි සැබල්කුල වැදිකුල කුලුපොතුකුල රියකරු කුල පුප්පඬුකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණි මුවා හෝ එරණධකාෂටමය හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වත්වා, තෙද පහල කෙරෙත්වා. බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? කැක්කුල හෝ බමුණුකුල හෝ රජකුල හෝ උපනුන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වඤ්ඤමය වූ හෝ පදුමකමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි මෑ සිඵ ඇතියේත් වණි ඇතියේත් ප්‍රභාඤ්චර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට හැකි වේ ද, සැබල්කුල හෝ වැදිකුල හෝ කුලුපොතුකුල හෝ රියකරුකුල හෝ පුප්පඬුකුල හෝ උපනුන් විසින් බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණිමුවා හෝ එරණධ කාෂටමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි ද සිඵ ඇතියේ නො වේ ද, වණි ඇතියේ නො වේ ද, ප්‍රභාඤ්චර නො වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියකුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණ කුලයෙන් හෝ රාජන්‍යකුලයෙන් හෝ උපනුන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වඤ්ඤමය වූ හෝ පදුමකමය වූ හෝ උතුරුරිඹ ගෙන පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි සිඵ ඇතියේත් වණ් ඇතියේත් ප්‍රභාසවර වූයේත් වෙයි, ඒ ගින්නෙකු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. වණ්ඛාලකුලයෙන් ව්‍යාධ කුලයෙන් වෙණකුලයෙන් රඵකාරකුලයෙන් පුක්කුසකුලයෙන් උපනුන් විසින් බලුදෙණිවූවා හෝ හුරුදෙණිවූවා හෝ රදදෙණිවූවා හෝ ඵරණධකාමය හෝ උතුරුරිඹ ගෙන උපදවනලද ප්‍රාදුර්භත කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් ඇද්ද, ඒ ගිනි අර්චිමත් වූයේත් වණ්චත් වූයේත් ප්‍රභාසවර වූයේත් වෙයි. ඒ ගින්නෙකු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. භවත් ගෞතමයෙනි, හැම ගිනි මැ අර්චිමත් ද වණ්චත් ද ප්‍රභාසවර ද වෙයි, හැම ගින්නෙකු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ.

බමුණ, එපරිදි මැ කෘත්‍රියකුලයෙකු ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදළ දඹවිනය දන පණ්චායෙන් දුරු වූයේ වේ ද . . . . (හෙ) න්‍යාය සධ්ඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, බ්‍රාහ්මණකුලයෙකු . . . . බමුණ, වෛශ්‍යකුලයෙකු . . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකු ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයට පැමිණ ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියේ වේ ද, අදත්තාදනයෙන් වැළකියේ වේ ද, අබ්‍රහ්මච්ච්ඛ්‍යයෙන් වැළකියේ වේ ද, මාභාවාදයෙන් වැළකියේ වේ ද, පෛශුන්‍ය බසින් වැළකියේ වේ ද, පරුෂ බසින් වැළකියේ වේ ද, සමඵප්‍රලාපයෙන් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න සිත් ඇතියේ වේ ද, සමාඤ්ඤාචික වේ ද, හෙ න්‍යාය සධ්ඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

මෙසේ වදළ කලැ ඒසුකාරී බ්‍රාහ්මණ හඟවත්භට තෙල කී : “භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ, භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ. . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපසායකයකු කොට ධරන සේක්වයි.

සවැනි ඒසුකාරීසුත්‍ර යි.

2. 5. 7

ධනඤ්ජානිසුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා රුජගභෙ විහරති වෙඵවනෙ ඝලඤ්ජකනිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා: සාරිපුතො: දකඤ්ඤාභිරිසමිං චාරිකං චරති මහතා: භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධිං. අථ ඛො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු රුජගභෙ වසං වුජො: ගෙන දකඤ්ඤාභිරි ගෙනායසමා: සාරිපුතො: තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා: ආයසමතා: සාරිපුතොන සද්ධිං සමොදදි, සමොදනීයං කථං සාරඤ්ඤියං විනිසාරෙඤා: එකමනතං නිසිදි, එකමනතං නිසිනතං ඛො තං භික්ඛුං ආයසමා: සාරිපුතො: එතදවොච:

කච්චාචුසො, භගවා අරෙගො ච බලවා වා'ති?

අරෙගො චාචුසො, භගවා බලවා වා'ති.

කච්චි පනාචුසො, භික්ඛුසංඝො අරෙගො ච බලවා වා'ති?

භික්ඛු සංඝොපි ඛො ආචුසො, අරෙගො ච බලවා වා'ති.

එතාචුසො, තඤ්ඤුලපාලදාරයං¹ ධනඤ්ජානි² නාම බ්‍රාහ්මණො අජී. කච්චාචුසො, ධනඤ්ජානි නාම බ්‍රාහ්මණො අරෙගො ච බලවා වාති.

ධනඤ්ජානිපි ඛො අචුසො, බ්‍රාහ්මණො අරෙගො ච බලවා වාති.

කච්චි පනාචුසො ධනඤ්ජානි බ්‍රාහ්මණො අපමනොති.

කුතො නො ආචුසො, ධනඤ්ජානියං බ්‍රාහ්මණියං අපමාදෙ? ධනඤ්ජානි ආචුසො, බ්‍රාහ්මණො රුජානං නියායං බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙ විලුපති. බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙ. නියායං රුජානං විලුපති. යාපියං හරියං සඬා: සඬාකුලා³ ආනීතා, යාපියං කාලකතා, අඤ්ඤා'සං⁴ හරියං අසඬා: අසඬාකුලා⁵ ආනීතා'ති.

දුසුභතං චතාචුසො අසුභතා, දුසුභතං චතාචුසො අසුභතා, ගෙ මයං ධනඤ්ජානිං බ්‍රාහ්මණං පමනතං අසුභතා. අපොචනාමි මයං කදච්චි කරහච්චි ධනඤ්ජානිනා: බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සමාගචෙජ්ජයාමි. අපොචනාමි සියං කොච්චිදෙච්චි කරාසලාපො'ති.

1. තඤ්ඤුලපාලදාරයං - මජ්ඣං.

2. ධනඤ්ජානි - PTS.

3. සඬාකුලා - මජ්ඣං.

4. අඤ්ඤාසං - සිඤ්චි, මජ්ඣං.

5. අසඬාකුලා - මජ්ඣං.

2. 5. 7

ධනඤ්ජානී සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළඤ්කනිවාස නම් වූ වේඵලික විහාරයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ දක්ඛිණාගිරි දනවියෙහි මහත් බික්සහන හා සමග සැරිසරන සේක. එසඳ එක්තරා මහණෙක් රජගහනුවර වස් විසුයේ දක්ඛිණාගිරි දනවිය කරා ගියේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වී. සම්මොද්‍යාසට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ :

“කිම ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක් ද? කායබල ඇති සේක් ද?”

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක. කායබල ඇති සේකැයි.

කිම ඇවැත්නි, හි ක්‍යුසඨසයා නිරෝග වේ ද? කායබල ඇති වේ ද?

ඇවැත්නි, හි ක්‍යුසඨසයා ද නිරෝග වෙයි කායබල ඇති වේ'යි.

ඇවැත්නි, මෙහි තණඬුලපාලදවාරයෙහි ධනඤ්ජානී නම් බමුණෙක් ඇත. කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී නම් බමුණු නිරෝග වේ ද, කායබල ඇති වේ ද?

ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණුත් නිරෝග වෙයි, කායබල ඇති වේ'යි.

කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වේ ද?

ඇවැත්නි, කොයින් නම් ධනඤ්ජානී බමුණුහට අප්‍රමාදයෙක් ඇද්ද? ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු රජු ඇසිරි කොට බමුණුගැහැවියන් විලම්පන කෙරෙයි. බමුණුගැහැවියන් ඇසිරි කොට රජු අසිදගනී. උහුගේ සැදහැනිකුලෙන් ගෙන ආ යම් සැදහැනි බිරියක් වූ ද උහුගේ ඒ බිරිය ද කලුරිය කළා. උහුට සැදහැනැති කුලයෙකින් සැදහැනැති අත්බිරියක් ගෙන එනලද.

අපි ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වූවහු ඇසුමෝ වේ ද, එහෙයින් ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යැ, ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යි. අපි කිසියම් දිනෙකැ ධනඤ්ජානී බමුණු හා සමග එකතු වන්නමෝ නම් මැනැවැ, එසඳ කිසියම් කරා සල්ලාපයෙක් වේ නම් මැනැවැ යි.

අථ ඛො ආයස්මා ඝාරිපුතො දක්ඛණාගිරිස්මිං යථාභිරන්තං විහරිතා යෙන රුජගහං තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන රුජගහං තදචසරි. නනු සුදං ආයස්මා ඝාරිපුතො රුජගහෙ විහරති වෙඵචතෙ කලුඤ්ඤතිචාපෙ. අථ ඛො ආයස්මා ඝාරිපුතො පුබ්බන්තසමයං නිචාසෙතා පත්තවිචරං ආදාය රුජගහං පිණ්ඩොය පාවිසී.

තෙන ඛො පන සමයෙන ඛනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො ඛණිනගරෙ ගාවො ගොටෙඨ දෙභාපෙති¹ අථ ඛො ආයස්මා ඝාරිපුතො රුජගහෙ පිණ්ඩොය චරිතා පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙන ඛනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො ඛනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ඝාරිපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනාස්මා ඝාරිපුතො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතා ආයස්මන්තං ඝාරිපුතං ඵතදචොච: ඉතො හො ඝාරිපුත, පයො පියතං තාව භත්තස්ස කාලො භවිස්සති².

අලං බ්‍රාහ්මණ, කතමෙම අජ්ජ භත්තකිච්චං. අඤ්ඤාසමිං මෙ රුකඛමුලෙ දිචාචිභාඤ්ඤ භවිස්සති. තත්ථ ආගච්ඡන්තාසාසි³.

ඵචං හොති ඛො ඛනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තො ඝාරිපුතස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ඛනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො පච්ඡාභතං භුත්තපාතරුසො යෙනාස්මා ඝාරිපුතො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතා ආයස්මන්තා ඝාරිපුතෙන සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං විනිසාඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො ඛනඤ්ජාතිං බ්‍රාහ්මණං ආයස්මා ඝාරිපුතො ඵතදචොච:

කච්චිසි ඛනඤ්ජාති, අපමතොති?

‘කුතො හො ඝාරිපුත, අමාකං අපමාදො යෙසං නො මාතාපිතරෙ පොසෙතබ්බො, පුත්තදුරු පොසෙතබ්බො, දුසකම්මකරපොරිසං පොසෙතබ්බො, මිත්තාමච්චානං මිත්තාමච්චකරණීයං කාතබ්බං ඤාතිසාලො භිතානං ඤාතිසාලොභිතකරණීයං කාතබ්බං, අතිපීනං අතිපීකරණීයං කාතබ්බං, පුබ්බපෙතානං පුබ්බපෙතකරණීයං කාතබ්බං, දෙවතානං දෙවතාකරණීයං කාතබ්බං, රඤ්ඤා රුජකරණීයං කාතබ්බං, අයම්පි කායො පිනෙතබ්බො බ්‍රාහ්මණබ්බො⁴ති.

තං තිං මඤ්ඤාසි ඛනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො මාතාපිතුන්තං⁵ හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඤ්ඤාසං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො මාතාපිතුන්තං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා⁶ති. මාතාපිතරෙ චා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා⁷ති.

නො භීදං හො ඝාරිපුත, අථ ඛො නං විකඤ්ඤන්තං⁸යෙච නිරයෙ නිරයපාලා පකඤ්ඤෙය්‍යං.

1. දුභාපෙති - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3. විකඤ්ඤන්තං - ස්‍යා, PTS.
2. මාතාපිතුන්තං - ස්‍යා, මජ්ඣ.
3. මාතාපිතුන්තං - ස්‍යා, මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ දක්ඛිණාගිරි දනවියෙහි කැමැති තාක් වාස කොට රජගහනුවර කරා වාරිකා කොට ගියහ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුවෝ රජගහ නුවර කරා වැඩියෝ, එහි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර කළඤ්ඤානීවාස නම් වෙළඳවන වෙහෙරෙහි විහරණ කෙරෙහි. ඉක්බිති ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි සකසා හැඳ පාසිවුරු ගෙන රජගහාවට පිටු පිණිස වැඩියෝ.

එකලා ධනාඤ්ඤානී බමුණු පිරිනුවරෙහි ගොවුදෙකැ ගෙරින් දෙව්වයි. එසඳ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර පිටු පිණිස හැසිර පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකියාහු ධනාඤ්ඤානී බමුණු කරා එළැඹියෝ. ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් දුර දී මැ තමන් කරා එන්නවුන් දිට. දක ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවනට තෙල කී : හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, මෙයින් ධාරොෂණ පයස බොන්නේ මැනැව. එ වීට මැ බතට කල් වේ'යි.

බමුණ, කම් නැත. මා විසින් අද බත් කීස කරන ලද. තෙල වෘක්කමුලයෙහි මාගේ දිවාවිහාර වෙයි. එහි එව'යි.

'හවත්නි, එසේ යැ'යි ධනාඤ්ඤානී බමුණ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවනට පිළිවදන් දින, ඉක්බිති ධනාඤ්ඤානී බමුණු පසුබතැ වැළඳු ප්‍රාතරාස ඇති වැ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් භාසතුටු වී. තුස්නට නිසි සිහි කරන්නට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ එකත්පස් වැ හුන් ධනාඤ්ඤානී බමුණුට තෙල කී :

"කිම ධනාඤ්ඤානීයෙනි, අප්‍රමත්තයෙහි?"

හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, අප යම් කෙනෙකුත් විසින් දෙමාපියෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, පුත්‍රදරාවෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, දැසිකම්කරුපුරිස් පෝෂණ කළයුතු වෙ ද, මිත්‍රාමාත්‍ය යන්ගේ මිත්‍රාමාත්‍යකරණී කළයුතු වෙ ද, නෑසාලේනෑයන්ගේ නෑසාලේනෑකරණී කළයුතු වෙ ද, අතිරීන්ගේ අතිරීකරණී කළයුතු වෙ ද, පුරිප්‍රේතයන්ගේ පුරිප්‍රේතකරණී කළයුතු වෙ ද, දේවතාවන්ගේ දේවතා කරණී කළයුතු වෙ ද, රජුගේ රජකරණී කළයුතු වෙ ද, මේ කයත් පිණ්ඩයුතුත් වැඩියුතුත් වෙ ද, ඒ අපට කොයින් නම් අප්‍රමාදයෙන් ඇද්ද?යි කී.

ධනාඤ්ඤානීයෙනි, ඒ කෙසේ හිඟි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් මව්පියන් නිසා අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, තුලුහු අධම්මවයා විෂමවයා හේතුයෙන් නිර්වපල්හු නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වතාහි මව්පියන් හේතු කොට අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිර්වපල්හු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මව්පියෝත් "තෙලෙ වතාහි අප හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිර්වපල්හු උහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබත් ද?

හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, මෙය නො වන්නේ මැ යැ. වැළිදු නිර්වපල්හු වික්‍රාදන කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයට බහත් මැ යැ.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො පුත්තදුරස්ස හෙතු ධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඛේසිය්‍යං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො පුත්තදුරස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. පුත්තදුර වා පනස්ස ලභෙය්‍යං¹ ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හීදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඛේසිය්‍යං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. දුසකම්මකරපොරිසං වා පනස්ස ලභෙය්‍ය ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හීදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො ඕත්තාම්ච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඛේසිය්‍යං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො ඕත්තාම්ච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. ඕත්තාම්ච්චා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හීදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො ඤ්ඤතිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඛේසිය්‍යං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො ඤ්ඤතිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. ඤ්ඤතිසාලොභිතා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි. මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හීදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො අතිඵිනං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙනං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඛේසිය්‍යං, ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො අතිඵිනං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. අතිඵි වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හීදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඛිපෙය්‍යං.

1. ලභෙය්‍ය - සිඉ.

ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් පුත්‍රදර හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වෙ ද, තුලුහු අධම්මවයඨා විෂමවයඨා හේතුවෙන් නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි පුත්‍රදරා හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි පුත්‍රදරා හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පුත්‍රදර හෝ "තෙලෙ අප හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු වික්‍රමානුකර කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයට බහත් මැ යැ.

ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් දසිකම්මකරුපුරිස් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වෙ ද, නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි දසිකම්මකරුපුරිස් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ දසිකම්මකරුපුරිස් හෝ "තෙලෙ වනාහි අප හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ඇදගන්නාහු වික්‍රමානුකර කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත් මැ යි.

ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වෙ ද, නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබන්නේ ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ඇදගන්නාහු වික්‍රමානුකර කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් නැසාලේනා හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වෙ ද, නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි නැසාලේනා හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ නැසාලේනායෝ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබන්නේ ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ඇදගන්නාහු වික්‍රමානුකර කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසිවෙක් අතිරිත් (අගන්කයන්)ගේ හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වෙ ද, නිරයට ඇදගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි අතිරිත්ගේ හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්, නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ අතිරිත් හෝ "තෙලෙ වනාහි අප හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී, නිරයට නො ගනින්නවා" යනු ලැබෙන්නේ ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ඇදගන්නාහු වික්‍රමානුකර කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො පුබ්බපෙතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමේනං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඤ්ඤය්‍යං, උභෙය්‍ය නු ඛො භො ‘අහං ඛො පුබ්බපෙතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. පුබ්බපෙතා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අම්හාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකකඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඤ්ඤෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො දෙවතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමේනං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඤ්ඤය්‍යං, උභෙය්‍ය නු ඛො භො ‘අහං ඛො දෙවතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. දෙවතා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අම්හාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකකඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඤ්ඤෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමේනං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඤ්ඤය්‍යං, උභෙය්‍ය නු ඛො භො ‘අහං ඛො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. රුජා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘එසො ඛො අම්හාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකකඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඤ්ඤෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, ඉධෙකච්චො කායස්ස පිණ්ණහෙතු¹ බ්‍රාහ්මහෙතු² අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමේනං අධම්මචරියා විමසවරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඤ්ඤය්‍යං, උභෙය්‍ය නු ඛො භො ‘අහං ඛො කායස්ස පිණ්ණහෙතු¹ බ්‍රාහ්මහෙතු² අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. පරෙ වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘එසො ඛො කායස්ස පිණ්ණහෙතු බ්‍රාහ්මහෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකකඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඤ්ඤෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, යො වා මාතාපිතුත්තං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, යො වා මාතාපිතුත්තං හෙතු ධම්මචාරී සම්චාරී අස්ස, කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, මාතාපිතුත්තං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, න නං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, මාතාපිතුත්තං හෙතු ධම්මචාරී සම්චාරී අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤ සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්චරියා හි හො සාරිපුත්ත, බ්‍රාහ්මචරියා සම්චරියා සෙය්‍යො’ති.

1. පිණ්ණහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS
2. බ්‍රාහ්මහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

ධනාඥානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් පූර්විකයන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, නිදසල්හු තුලුහු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි පූර්විකයන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිදසල්හු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පූර්විකයෝ හෝ "තෙලෙ අප හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිදසල්හු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්හු වික්‍රාදන කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඥානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් දෙවියන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, නිදසල්හු තුලුහු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි දෙවියන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිදසල්හු මා නිරයට නො ගනිත්වා." යනු ලබා ද? ඔහුගේ දෙවියෝ හෝ "තෙලෙ අපහේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිදසල්හු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්හු වික්‍රාදන කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඥානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් රජු හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, නිදසල්හු තුලුහු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි රජු නිසා අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිදසල්හු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද? ඔහුගේ රජ හෝ "තෙලෙ අප නිසා අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිදසල්හු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද?

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. එතෙකුදුවත් වික්‍රාදන කරන්නා වූ මැ ඔහු නිදසල්හු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඥානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එකෙක් කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, නිදසල්හු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුවෙන් තුලුහු නිරයට අදනාහු නම් හේ 'මම වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිදසල්හු මා නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබා ද? පරහු හෝ 'තෙලෙ වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිදසල්හු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබත් ද?

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නෙකි. වැළිත් නිදසල්හු වික්‍රාදනය කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඥානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් මව්පියන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද? යමෙක් හෝ මව්පියන් හේතුවෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් මව්පියන් හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වේ. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි මව්පියන් හේතුවෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

අපී ඛො ධනඤ්ජානී, අඤ්ඤාද සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, ගෙහි සකකා මාත්‍යාපිනරො වෙච්ච පොසෙතුං. න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසී ධනඤ්ජානී, යො වා පුත්තදුරස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, යො වා පුත්තදුරස්ස හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස. කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, පුත්තදුරස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, පුත්තදුරස්ස හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යොති.

අපී ඛො ධනඤ්ජානී අඤ්ඤාද සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, ගෙහි සකකා පුත්තදුරො වෙච්ච පොසෙතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසී ධනඤ්ජානී, යො වා දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, යො වා දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස. කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යොති?

අපී ඛො ධනඤ්ජානී, අඤ්ඤාද සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, ගෙහි සකකා දුසකම්මකරපොරිසඤ්ච පොසෙතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසී ධනඤ්ජානී, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස. කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යොති.

අපී ඛො ධනඤ්ජානී, අඤ්ඤාද සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, ගෙහි සකකා මිත්තාමච්චානඤ්ච මිත්තාමච්චකරණීයං කාතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසී ධනඤ්ජානී, යො වා ඤ්ඤාසී සාලොහිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, යො වා ඤ්ඤාසී සාලොහිතානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස. කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤාසී සාලොහිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤාසී සාලොහිතානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යොති.

-
- 1. පාපකම්මං කාතුං - මජ්ඣං, PTS.
  - 2. පුත්තදුරං - ස්‍යා.

ධනාඥ්‍යානියෙනි, යම් කම්පානියෙකින් මවපියන් පුස්තං හැකි වෙ ද, පටිකම්කරන්තං නො හැකි වෙ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා ද පිළිපදනං හැකි වෙ ද, එ බඳු ආත්‍ය සහෙතුක ධාර්මික කම්පානියෝ ඇත. ධනාඥ්‍යානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් පුත්‍රදර හේතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, යමෙක් හෝ පුත්‍රදර හෙතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද? යි

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් පුත්‍රදර හෙතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි පුත්‍රදර හෙතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි එය මෑ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ.

ධනාඥ්‍යානියෙනි, යම් කම්පානියෙකින් පුත්‍රදරයන් පුස්තං හැකි වෙ ද, පටිකම් කරන්තං නො හැකි වෙ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා ද පිළිපදනං හැකි වෙ ද, ආත්‍ය එ බඳු සහෙතුක ධාර්මික කම්පානියෝ ඇත. ධනාඥ්‍යානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ දස්කම්කරුපුරිස් හෙතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, යමෙක් හෝ දස්කම්කරුපුරිස් හෙතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වෙ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් දස්කම්කරුපුරිස් හේතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි දස්කම්කරුපුරිස් හේතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි එය මෑ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ.

ධනාඥ්‍යානියෙනි, දස්කම්කරුපුරිස් පුස්තං හැකි වෙ ද, පටිකම් කරන්තං නො හැකි වෙ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වෙ ද, එ බඳු ආත්‍ය සහෙතුක ධාර්මික කර්මාන්තයෝ ඇත. ධනාඥ්‍යානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද,

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් මිත්‍රාමාත්‍ය හේතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි මිත්‍රාමාත්‍ය හේතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි ඒ මෑ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ.

ධනාඥ්‍යානියෙනි, යම් කම්පානියෙකින් මිත්‍රාමාත්‍යයන්ගේ මිත්‍රාමාත්‍ය කර්ම කරන්තං හැකි වෙ ද, පටිකම් කරන්තං නො හැකි වෙ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වෙ ද, එ බඳු ආත්‍ය වූ ත් සහෙතුක ධාර්මික කම්පානියෝ ඇත. ධනාඥ්‍යානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් නෑසාලේනෑයන් හේතූයෙන් හෝ අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, යමෙක් නෑසාලේනෑයන් හේතූයෙන් හෝ ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් නෑසාලේනෑයන් හේතූයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුත් නෑසාලේනෑයන් හේතූයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වෙ ද, එය මෑ මෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂම වය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් නාසාලේනායන් ගේ නාසාලේනාකරණි කරන්නට හැකි වේ ද, පච්ඤානි කරන්නට නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන්, පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ බඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? යමෙක් අතිරිත් හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වේ ද, යමෙක් අතිරිත් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වේ ද, එහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් අතිරිත් හේතූයෙන් අධම්මාරිත් විෂමවාරි වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි, භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් අතිරිත් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් අතිරිත්ගේ අතිරිකරණි ත් කරන්නට හැකි වේ ද, පච්ඤානි කරන්නට නො ද හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන් පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ බඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? යමෙක් පුරිප්‍රෙතයන් හේතූයෙන් හෝ අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ යැ, යමෙක් පුරිප්‍රෙතයන් හේතූයෙන් හෝ ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් පුරිප්‍රෙතයන් හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් පුරිප්‍රෙතයන් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා සමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වන හෙයිනි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් පුරිප්‍රෙතයන්ගේ පුරිප්‍රෙතකරණි කරන්නටත් පච්ඤානි නො කරන්නටත් පුණ්‍ය ප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? යමෙක් දෙවියන් හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමෙක් දෙවියන් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් දෙවියන් හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් දෙවියන් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යම් භෙයෙකිත් අධම්ම වය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් දෙවියන්ගේ දේවකරණි කරන්නටත් පච්ඤානි නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? යමෙක් රජු හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමෙක් රජු හේතු කොට ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් රජු හේතු කොට අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් රජු හේතු කොට ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤාරිපුත්‍රයෙනි, යම් භෙයෙකිත් අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් රජුගේ රාජකරණි කරන්නටත් පච්ඤානි නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? යමෙක් කය පිනැවිම් හේතූයෙන් වැඩිම් හේතූයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමෙක් කය පිනැවිම් හේතූයෙන් වැඩිම් හේතූයෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

යො හි හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ණහෙතු බ්‍රාහ්මණහෙතු අධිමමචාරී විසම්චාරී අස්ස, න නං සෙයො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ණහෙතු බ්‍රාහ්මණහෙතු ධිමමචාරී සම්චාරී අස්ස, නදෙවෙත්ථ සෙයො, අධිමමචාරියො විසම්චාරියාහි හො සාරිපුත්ත, ධිමමචාරියො සම්චාරියො සෙයොති.

අපී ඛො ධනඤ්ජානී, අඤ්ඤ සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා කායඤ්ච පිණේතුං බ්‍රාහ්මණො, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤඤච පටිපදං පටිපජ්ජතුන්ති.

අථ ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණො අයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා පක්කාමී.

අථ ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණො අපරෙත සම්යෙත අබාධිකො අහොසි දුක්ඛිතො බාලාගීලානො. අථ ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤතරං පුරිසං අමනෙතසී: එහි නිං අමොහා පුරිස, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා මම් වචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා, 'ධනඤ්ජානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගීලානො, සො භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා'ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා මම් වචනෙන අයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා, 'ධනඤ්ජානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගීලානො. සො අයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා'ති. එවඤ්ඤා වදෙහි: 'සාධු කීර් භනෙත, අයස්මා සාරිපුත්තො යෙන ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්චා අනුකම්පං උපාදායාති.

එවං භනෙතති ඛො සො පුරිසො ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙතා: එකම්න්තං නිසීදී, එකම්න්තං නිසිනො: ඛො සො පුරිසො භගවන්තං එතදවොච 'ධනඤ්ජානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගීලානො සො භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා'ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා අයස්මන්තං සාරිපුත්තං අභිවාදෙතා: එකම්න්තං නිසීදී. එකම්න්තං නිසිනො: ඛො සො පුරිසො අයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: 'ධනඤ්ජානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගීලානො සො අයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඤ්ඤා, එවඤ්ඤා වදෙති. 'සාධු කීර් භනෙත, අයස්මා සාරිපුත්තො යෙන ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්චා අනුකම්පං උපාදායා'ති. අභිවාසෙසි ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො තුණ්ඨිභාවෙන.

අථ ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො නිවාසෙතා: පන්තච්චරං අදාය යෙන ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා පඤ්ඤතෙත අයසෙන නිසීදී නිසජ්ඡ ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො ධනඤ්ජානී: බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: 'කච්චි තෙ ධනඤ්ජානී, ඛම්නියං කච්චි යාපනීයං කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්කම්නති නො අභික්කම්නති, පටික්කමොසානං පඤ්ඤායති, නො අභික්කමොති?

භවත් ඤරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් කය පිනැවීම හේතුවෙන් වැඩිම හේතුවෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් කය පිනැවීම හේතුවෙන් වැඩිම හේතුවෙන් ධම්මාරී සමවාරී වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤරිපුත්‍රයෙනි, යම් භෙයකින් අධම්මවයභී සමවයභීයෙන් වඩා ධම්මවයභී සමවයභීය ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාඤ්ඤාතියෙනි, යම් කම්මාන්තයෙකින් කය පිනවන්නට වඩන්නටත් පවිකම් නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එබඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මාන්තයෝ ඇත.

එසඳ ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනාඤ්ඤා කොට අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැගී බැස ගියේ.

ඉක්බිති ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු මෑත භාගයෙහි ආබාධ ඇතියේ දුෂිත වූයේ දැඩිගිලන් ඇති වී. එසඳ ධනාඤ්ඤාති බ්‍රාහ්මණ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැනී : "එම්බා පුරුෂය, එව තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළඹෙව. එළඹ මා ගේ බසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාසහළ සිරසින් වදුව, "වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු ආබාධ ඇතියේ දුෂිත වූයේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදී"යයි වදුව. 'වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු ආබාධ ඇතියේ දුෂිත වූයේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ දෙපා සිරසින් වදී'යයි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ ද පාසහළ සිරසින් වදුව. මෙසේත් කියව : වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤාති ඛවුණුගේ නිවෙස්න කරා අනුකම්පා පිණිස එළැඹෙන සේක්ව"යි.

'එසේ යැ වහන්සැ,යි එ පුරිස් ධනාඤ්ඤාති ඛවුණුහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් එ පුරිස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු ආබාධ ඇතියේ දුෂිත වූයේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාසහළවත් සිරසින් වදී"යයි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ද එළැඹීයේ, එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් එ පුරිස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති ඛවුණු ආබාධ ඇතියේ දුෂිත වූයේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ගේ පාසහළ සිරසින් වදී, මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුණුවෝ අනුකම්පා පිණිස ධනාඤ්ඤාති ඛවුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹෙන සේක්ව"යි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවැසුහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ධනාඤ්ඤාති ඛවුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹීයහ. එළැඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හු. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤාති ඛවුණුහට තෙල කී : "ධනාඤ්ඤාතියෙනි, කිම තොපට සහනු හැකි ද? කිම යැපෙනු හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ බැස යෙන් ද? නො වැඩෙත් ද? වැඩිම නො වැ සන්හිඳිම පැනේ ද?"යි.

න මෙ භො සාරිපුත්ත, බමනීයං න යාපනීයං, බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති. සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො තිණ්ණෙන සිඛරෙන මුඤ්ඤිති¹ අභිමනෙය්‍ය.² එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අධිමත්තා වාතා මුඤ්ඤිති³ උභහනන්ති⁴ න මෙ භො සාරිපුත්ත, බමනීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො දලොභන වරතඛකිනෙන⁵ සිසෙ සිසවෙඨනං⁶ බකෙය්‍ය⁷, එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අධිමත්තා සිසෙ සිසවේදනා භොති. න මෙ භො සාරිපුත්ත, බමනීයං න යාපනීයං. බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා. අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දකෙඛා ගොඝාතකො වා ගොඝාතකනෙතවාසි වා තිණ්ණෙන ගොච්ඤ්ඤානෙන කුච්ඡං පටික්ඛනෙය්‍ය. එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අධිමත්තා වාතා කුච්ඡං පටික්ඛනන්ති. න මෙ භො සාරිපුත්ත, බමනීයං න යාපනීයං, බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දො බලවනෙතා පුරිසා දුබ්බලතරං පුරිසං නානාබාහාසු ගහෙත්වා අඛාරකාසුයා සන්තාපෙය්‍යං සම්පරිතාපෙය්‍යං, එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අධිමනෙතා කායසම්ඨං දුගො, න මෙ භො සාරිපුත්ත, බමනීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජාති, කතමං සෙය්‍යො, තීරයො වා තීරච්ඡානගොති වා ති?

තීරයා භො සාරිපුත්ත, තීරච්ඡානගොති සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජාති, කතමං සෙය්‍යො, තීරච්ඡානගොති වා පෙතභිවිසගො⁷ වා ති?

තීරච්ඡානගොතියා භො සාරිපුත්ත, පෙතභිවිසගො සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජාති, කතමං සෙය්‍යො, පෙතභිවිසගො වා මනුසො වා ති?

පෙතභිවිසගා භො සාරිපුත්ත, මනුසො සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජාති, කතමං සෙය්‍යො, මනුසො වා වාතුමමභාරුජිකා දෙවා වා ති?

1. මුඤ්ඤිතං - ස්‍යා,
2. අභිමනෙය්‍ය - මජ්ඣං, PTS.
3. ඕභහනන්ති - ස්‍යා.
4. වරතඛකිනෙන - ස්‍යා.
5. {සිසවෙඨනං - ස්‍යා.
6. දදෙය්‍ය - මජ්ඣං, ස්‍යා.
7. පිතභිවිසගො - ස්‍යා.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, මා චීසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුඃඛවේදනාවෝ වැඩි යෙත්, බැස නො යෙත්. වැඩුම පැනෙයි, බැසයනු නො පැනෙයි. භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු සිරියෙකින් මුදුන අළලන්නේ වේ ද, භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේදනාවෝ මා ගේ මුදුන පහරත්. භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, මා චීසින් නො සිතිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුඃඛවේදනාවෝ නැඟියෙත්, නො ගිලිහෙත්. නැඟියනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් දළ වරබහනින් තියෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ වේ ද, භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, එපරිදි මැ මා ගේ තියෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති. භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, මා චීසින් නො සිතිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුඃඛවේදනාවෝ නැඟියෙත්, නො සන්තිඳෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි දක්ෂ ගෝඤ්ඤයෙක් හෝ ගෝඤ්ඤ අතවැසියෙක් හෝ තියුණු වූ ගෙරි කපන කැත්තෙත් කුස විවර කොට කපන්නේ වේ ද, භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේදනාවෝ මා කුස සිදිත්, භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, මා චීසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අඬු දුඃඛවේදනාවෝ නැඟියෙත්, බැස නො යෙත්, නැඟයනු පැනේ, ගැලයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් දුච්චතර පුරුෂයකු දෙඅත් ගෙන අධිශාරකර්මයෙහි තවත්තාහු ද මොනොවට තවත්තාහු ද, භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ මා ගේ කයෙහි අතිමාත්‍ර දහය වෙයි. භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, මා චීසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අඬු දුඃඛවේදනාවෝ නැඟියෙත්, බැස නො යෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

ඛනඤ්ජානීයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? නිරය හෝ තිරිසන් යෝනි හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? යි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, නිරයට වඩා තිරිසන්යෝනිය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

ඛනඤ්ජානීයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? තිරිසන් යෝනි හෝ ප්‍රේතච්ඡය හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, තිරිසන්යොනට වඩා ප්‍රේතච්ඡය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

ඛනඤ්ජානීයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? ප්‍රේතච්ඡය හෝ මිනිස්බව හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, ප්‍රේතච්ඡයට වඩා මිනිස්සු ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ඛනඤ්ජානීයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මිනිස්සු හෝ සියුමහරදවැසි දෙවියෝ හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

මනුස්සෙහි හො සාරිපුත්ත, වානුමමහාරජකා දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, වානුමමහාරජකා වා දෙවා නාවතිංසා වා දෙවාති?

වානුමමහාරජකෙහි හො සාරිපුත්ත, දෙවෙහි නාවතිංසා දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, නාවතිංසා වා දෙවා යාමා වා දෙවාති?

නාවතිංසෙහි හො සාරිපුත්ත, දෙවෙහි යාමා දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, යාමා වා දෙවා තුසිතා වා දෙවාති?

යාමෙහි හො සාරිපුත්ත, දෙවෙහි තුසිතා දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, තුසිතා වා දෙවා නිම්මානරතී වා දෙවාති?

තුසිතෙහි හො සාරිපුත්ත, දෙවෙහි නිම්මානරතී දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, නිම්මානරතී වා දෙවා පරනිම්මිතවසවතතී වා දෙවාති?

නිම්මානරතීහි හො සාරිපුත්ත, දෙවෙහි පරනිම්මිතවසවතතී දෙවා සෙයොනාති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයොනා, පරනිම්මිතවසවතතී වා දෙවා බ්‍රහ්මලොකොවාති?

බ්‍රහ්මලොකොති භවං සාරිපුත්තො ආහ, බ්‍රහ්මලොකොති භවං සාරිපුත්තො ආහාති

අඵ ඛො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස එතදහොසි : ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා බ්‍රහ්මලොකාධිජ්ඣිතතා. යනිත්තනාහං ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤා දෙසෙයොනාති. බ්‍රහ්මානං තෙ ධනඤ්ජානී සහව්‍යතාය මඤ්ඤා දෙසියාමි. තං පුණාහි සාධුකං මනසි ඤරොහි භාසියාමි. එවමෙතාති ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසි.

ආයසමා සාරිපුත්තො එතදවොච : ‘කතමො ච ධනඤ්ජානී, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤා? ඉධ ධනඤ්ජානී, භීකුට්ඨ මෙතතාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සීං. ඉති උඤ්චධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතතාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගතතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත එරිත්වා විහරති. අයමපි ඛො ධනඤ්ජානී, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤා.

1. සබ්බත්තතාය - සිඤ්ඤි, සා.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, ඒනිසුනට වඩා සියුමභරදවැසි දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද? වතුම්භාරාජික දෙවියෝ හෝ තාවතීංස දෙවියෝ හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, වාතුම්භාරාජික දෙවියනට වඩා තාවතීංස දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද; තාවතීංස දෙවියෝ හෝ යාම දෙවියෝ හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, තාවතීංස දෙවියනට වඩා යාම දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, යාම දෙවියෝ හෝ කුෂිත දෙවියෝ හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, යාම දෙවියනට වඩා කුෂිත දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, කුෂිත දෙවියෝ හෝ නිම්මානරතී දෙවියෝ හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, කුෂිත දෙවියනට වඩා නිම්මානරතී දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, නිම්මානරතී දෙවියෝ හෝ පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවියෝ හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍රයෙනි, නිර්මාණරතී දෙවියනට වඩා පරනිර්මිතවඔවර්තී දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ සි.

ධනඤ්ජානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, පරනිර්මිතවඔවර්තී දෙවියෝ හෝ බ්‍රහ්මලෝකය හෝ ද? සි.

භවත් ඤාටිපුත්‍ර තෙමේ බ්‍රහ්මලෝකය සි කියයි, භවත් ඤාටිපුත්‍ර තෙමේ බ්‍රහ්මලෝකය සි කියයි.

එසඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට තෙල සිත් වී : "මේ බමුණෝ නම් බ්‍රහ්මලෝකාධිවුක්තයහ, මම ධනඤ්ජානි බමුණහට බ්‍රහ්මයන් හා එක්ව වීසිම සඳහා මහ දෙසම් නම් මනා මැ භු"යි. ධනඤ්ජානියෙනි, තොපට බ්‍රහ්මය හා එක්ව වීසිම සඳහා මහ දෙසම්. ඒ අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියම් සි. 'භවත්නි, එසේ යැ'යි ධනඤ්ජානි බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට පිළිවදන් දුන්.

ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහු: "ධනඤ්ජානියෙනි, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසය සඳහා මාභිය කවරේ යැ? ධනඤ්ජානියෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් ස්පඨි කොට ගෙන වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ, තුන්වන දිග ද එසේ යැ, සතරවන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සඵාත්මසමතායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව වීදුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. ධනඤ්ජානියෙනි, මෙ ද බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය සඳහා මාභී සි.

පුත ව පරං ධනඤ්ජාති, භික්ඛු කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ-
ඉදිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා එකං
දිසං ඵරිනාං විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුසීං. ඉති
උඤ්චධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා
සහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන
අභ්‍යාපජේඛිත ඵරිනාං විහරති. අයමපි ඛො ධනඤ්ජාති, බ්‍රහ්මානං
සහව්‍යතාය මග්ගොති.

තෙන හි හො සාරිපුත්ත, මම වචනෙන හගවනො පාදෙ සිරසා
වන්දාමි, 'ධනඤ්ජාති හනො, බ්‍රාහ්මණො ආඛාධිකො දුක්ඛිනො බාලා-
භිරානො, සො හගවනො පාදෙ සිරසා වන්දාමි'ති.

අථ ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො ධනඤ්ජාතීං බ්‍රාහ්මණං සති
උත්තරිං කරුණීයෙ භිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසනා
පක්ඛාමි.

අථ ඛො ධනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො අචිරපක්ඛනො ආයස්මිනො
සාරිපුත්තො කාරුමිකාසි, බ්‍රහ්මලොකඤ්ච උපපජ්ඨි.¹

අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි : එසො භික්ඛවෙ, සාරිපුත්තො
ධනඤ්ජාතීං බ්‍රාහ්මණං සති උත්තරිං කරුණීයෙ, භිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ
පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසනා පක්ඛනොති.

අථ ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි.
උපසඛකමීනාං හගවන්තං අභිවාදෙනා ඵකමන්තං නිසීදි, ඵකමන්තං
නිසීනො ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච : ධනඤ්ජාති
හනො, බ්‍රාහ්මණො ආඛාධිකො දුක්ඛිනො බාලාභිරානො, සො
හගවනො පාදෙ සිරසා වන්දාමි.

තිං පහ තිං සාරිපුත්ත, ධනඤ්ජාතීං බ්‍රාහ්මණං සති උත්තරිං
කරුණීයෙ, භිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසනා
පක්ඛනොති²

මග්ගං ඛො හනො, එචං අහොසි : ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මලො-
කාචිච්ඡිත්තා යනුනාහං ධනඤ්ජාතීඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤා බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය
මග්ගං දෙසෙය්‍යාමි.

කාරුකනො ච සාරිපුත්ත, ධනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මලොකඤ්ච
උපපනොති³.

ධනඤ්ජාති සුත්තං³ අනතමං.

1. උපපජ්ඨි - සිඞ්ඵු, PTS. 2. උපපනොති - සිඞ්ඵු, PTS
3. ධනඤ්ජාතීසුත්තං - PTS.

තවද ධනාඤ්ඤාතියෙනි, අත් මහත් කියමි, මහණ කුප්පු සහගිය සිතින් . . . . . මෘදුකාසහගත සිතින් . . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ, තෙවන දිග ද එසේ යැ, සිව්වන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සඵත්මසමකායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විසුල මහදගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් පැහැයගෙන වාස කෙරෙයි. ධනාඤ්ඤාතියෙනි, මේ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහභාවය සඳහා මාරි යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, එහෙයින් මා බසින් භගවත්හුගේ පාදයන් හිසින් වදුව : “වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති බමුණු ආබාධික යැ දුඛිත යැ දඩ්භිලත. හේ භගවත්හුගේ පාසඟුරුවන් හිසින් වදි” යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤාති බමුණු මතු කරණි තිතිය දී භිත බ්‍රහ්මලොකයෙහි පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී වැටියෝ.

එසඳ ධනාඤ්ඤාති බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වැඩි නොබෝ වෙලෙහි කලුරිය කෙළේ. බ්‍රහ්මලොක ගියේ ද වී.

එසඳ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හි කුහන් ඇමැතු සේක : “මහණෙනි, තෙල සැරියුත් ධනාඤ්ඤාති බමුණු මතු කරණි තිතිය දී හුනු බ්‍රහ්මලොව පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී ගියේ යැ” යි වදලෝ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකලෝ : “වහන්ස, ධනාඤ්ඤාති, බමුණු ආබාධික යැ දුඛිත යැ දඩ්භිලත. හේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුර හිසින් වදි” යයි.

භාරිපුත්‍රය, තෝ ධනාඤ්ඤාති බමුණු මතු කරණි තිතිය දී හුනු බ්‍රහ්මලොව පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී කිම බැස ගියෙහි?

වහන්ස, මට මෙ සිත් වී : “මේ බමුණෝ නම් බ්‍රහ්මලොකාධිප්තිත්තයහ, මම ධනාඤ්ඤාති බමුණුට බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය සඳහා මහ කියමි නම් මනා මැ තු” යනු යි.

භාරිපුත්‍රය, ධනාඤ්ඤාති බමුණු කලුරිය කෙළේ යැ. බ්‍රහ්මලොව ගියේ ද වී” යයි වදලෝ.

සත් වැනි ධනාඤ්ඤාතිසුත්‍ර යි.

2. 5. 8

වාසෙට්ඨසුත්තං

එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා: ඉච්ඡානඛතලො විහරති ඉච්ඡා-
නඛතලවනසංඝේ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මසුලා අභිඤ්ඤානා
අභිඤ්ඤානා: බ්‍රාහ්මණමහාසාලා: ඉච්ඡානඛතලො පටිවසන්ති. සෙය්‍යපීදං:
චඛන්ති බ්‍රාහ්මණො, නාරදකෙඛා: බ්‍රාහ්මණො, පොක්ඛරසාති බ්‍රාහ්මණො,
ජානුසෙය්‍යාණි බ්‍රාහ්මණො, තොදෙය්‍යො: බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤා
නා: අභිඤ්ඤානා: බ්‍රාහ්මණ මහාසාලා.

අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරදාජානං මාණවානං ජඛ්ඛාච්චාරං අනුචඛකමි-
මානානං අනුච්චරමානානං අයමිනතර කථං උදපාදී: 'කථමො:
බ්‍රාහ්මණො භොති'ති. භාරදාජො මාණවො එවමාහ: යතො ඛො
භො උභතො සුජාතො භොති මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්ඤානො
යච සත්තමි පිතාමහසුභා අක්ඛිතො: අනුපකකුට්ඨො: ජාතිවාදෙන.
එතතාවතා: ඛො භො, බ්‍රාහ්මණො භොති'ති. වාසෙට්ඨො මාණවො
එවමාහ: 'යතො ඛො භො, සීලවා ච භොති වතසම්පන්නො' ච එතතාවතා
ඛො භො, බ්‍රාහ්මණො භොති'ති. නෙච ඛො අසක්ඛි භාරදාජො
මාණවො වාසෙට්ඨං මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං. න පන අසක්ඛි වාසෙට්ඨො
මාණවො භාරදාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං.

අථ ඛො වාසෙට්ඨො මාණවො භාරදාජං මාණවං ආමනෙතසී:
'අයං ඛො භො භාරදාජ, සමණො ගොතමො සක්ඛාපුතො: සක්ඛාකුලා
පබ්බජිතො: ඉච්ඡානඛතලො විහරති ඉච්ඡානඛතලවනසංඝේ. තං ඛො
පන භගවන්තං ගොතමං එවං කලාසංඝො: කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤානො:
ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො: විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුභතො
ලොකවිදු අනුතතරෙ පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමිනුස්සානං බුද්ධො
භගවා'ති. ආසාමි භො භාරදාජ, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-
සම්ඛකමිස්සාමි. උපසම්ඛකමිතො සමණං ගොතමං එතමන්ථං පුච්ඡිස්සාමි.
යථා තො සමණො ගොතමො: බ්‍රාහ්මණොති, තථා තං ඛාරෙස්සාමි'ති.
එවමොහාති ඛො භාරදාජො මාණවො වාසෙට්ඨස්ස මාණවස්ස
පට්ඨස්සාමි.

අථ ඛො වාසෙට්ඨ, භාරදාජා මාණවා යෙන භගවා තෙනුපසම්ඛකමිංසු.
උපසම්ඛකමිතො භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනියං කථං සාරාණියං
විනිසාරෙතො එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං තිසිතො: ඛො වාසෙට්ඨො
මාණවො භගවන්තං ගාථාභි අජ්ඣභාසී:

1. අනුචඛකමිත්තානං අනුච්චරන්තානං - මඡ්ඡං, ස්‍යා.
2. වතසම්පන්නො - මඡ්ඡං, සීලී, ස්‍යා.

2. 5. 8

වාසෙට්ඨ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ඡානාධිගල ගමි ඉව්ඡානාධිගල වන ලැහැබිහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි බොහෝ වූ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ වූ බමුණුමහසල්හු ඉව්ඡානාධිගලගමි වෙසෙති, ඔහු කවරහ යක් : වඩකිබ්‍රාහ්මණ යැ තාරුක්ඛබ්‍රාහ්මණ යැ පොක්ඛරසාතිබ්‍රාහ්මණ යැ ජානුස්සොණිබ්‍රාහ්මණ යැ තොදෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණ යැ අනා වූ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ බ්‍රාහ්මණමහාසාරයෝ යි.

එසඳ ජඨසාවිහරණ කොට ඔබ මොබ ඇවිදුනා වාසෙට්ඨභාරද්වාජ දෙමාණවකයන්ගේ මේ අතුරුකථා උපත : "භවත්ති, කෙසේ බමුණු නම් වෙ ද?" යි. භාරද්වාජ මාණවක මෙසේ කී : "භවත, යම් භෙයෙකින් 'මච්චස හා පියපයිනැ' යි දෙපයින් සුජාත වෙ ද, සත්වන පිතාමහසුගය දක්වා පිරිසුදු කුක්ඛි ඇති වෙ ද, ජාතිවාදයෙන් නො තොරනලද වැ උපත්‍රෝග නො කරනලදයේ වෙ ද, භවත මෙතෙකින් බ්‍රාහ්මණ නම් වෙයි" කියායි. වාසෙට්ඨ මාණව මෙසේ කී : "භවත යම් භෙයෙකින් සිල්වත් වෙ ද, ආචාරසමපන්න වෙ ද, මෙතෙකින් බ්‍රාහ්මණ නම් වෙ යැ" කියායි. භාරද්වාජ මාණවක වාසෙට්ඨ මාණවකයා භභවන්නට නො මැ හැකි වී. වාසෙට්ඨ මාණවක භාරද්වාජ මාණවකයා භභවන්නට ද නො හැකි වී.

ඉක්බිති වාසෙට්ඨ මාණවක භාරද්වාජ මාණවකයා ඇමැකී : "භවත් භාරද්වාජයෙනි, සැහැකුලපුත් වූ සැහැකුලින් නික්ම පැවිදි වූ මේ මහණ ගොයුම්හු ඉව්ඡානාධිගලගමි ඉව්ඡානාධිගල වනලැහැබිහි විහරණ කෙරෙති. ඒ භගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ගේ කලණ යසභී මෙසේ උස් වැ නැඟිණ : "මෙ කරුණිනුදු ඒ භගවත්හු අර්හත්හ සමාක් සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සමපන්නයහ සුගතයහ ලොකවිද්භ අනුක්තර පුරුෂදමා සාරථීයහ දෙවිචිනිස්නට ශාස්තෘයහ බුද්ධයහ භගවත්හ" කියා යි. යම්හ භවත් භාරද්වාජයෙනි, මහණ ගොයුමන් කරා එළැඹෙමිහ. එළඹ මහණ ගොයුමන් තෙල කරුණ පුළුපුම්හ. යම් පරිදි මහණ ගොයුම්හු පවසත් ද, එසේ එය ධරමිහ" යි. 'භවත්ති, එසේ යැ' යි කියා භාරද්වාජ මාණවක වාසෙට්ඨ මාණවකයාහට පිළිවදන් දින.

ඉක්බිති වාසෙට්ඨභාරද්වාජ මාණවකයෝ දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් වාසෙට්ඨ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් සැළ කෙළේ :

අනුඤ්ඤතපටිඤ්ඤතා තෙවිජ්ජා මයමස්ස භො
අහං පොකඛරසාතිස්ස නාරුකඛස්සායං මාණවො.

තෙවිජ්ජානං යදකඛානං නත්ත කෙවලිනො'යමසෙ
පදකස්මා වෙය්‍යාකරණා¹ ජපෙභ ආචරියසාදිසා.

තෙසං නො ජාතිවාදස්මිං විවාදෙ අත්ථි ගොතමි,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො භොති භාරඤ්ඤො ඉති භාසති
අහස්සච කම්මනා බ්‍රුමි ඵලං ජානාති චකචුමි.

තෙ න සකෙකාමි ඤ්ඤපෙත්තුං අඤ්ඤමඤ්ඤං මයං උභො
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම² සමබ්බුඛං ඉති විස්සුතං.

චන්දං යථා බයාතිතං පෙච්චි පඤ්ඤාලිකා ජනා
චන්දමානා නමස්සන්ති ඵලං ලොකස්මිං ගොතමිං
චකචුං ලොකෙ සමුප්පන්නං මයං පුච්ඡාමි ගොතමිං.

ජාතියා බ්‍රාහ්මණො භොති උදහු භවති කම්මනා
අජානනං නො පබ්බාහි යථා ජානෙමු බ්‍රාහ්මණන්ති.

තෙසං වොහං ව්‍යාවිකඛිස්සං³ (වාසෙට්ඨාති භගවා)
අනුපුබ්බං යථානථං
ජාතිවිභවිතං පාණානං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තිණුරුකෙඛපි ජානාථ න වාපි පටිජානරෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තනො කිට්ඨෙ පට්ඨෙත⁴ ච යාව කුච්ඡකිපිලලිකෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

චතුප්පදෙපි ජානාථ බුද්ධකෙ ච මහලලකෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො

පාදුදරෙපි ජානාථ උරගෙ දිඝපිට්ඨකෙ⁵
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තනො මිච්ඡපි ජානාථ උදකෙ වාරිගොචරෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තනො පකඛිපි ජානාථ පනතයානෙ විභවිතමෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤා හි ජාතියො.

යථා ඵනාසු ජාතිසු ලිඛිතං ජාතිමයං පුට්ඨ
ඵලං නත්ථි මනුස්සෙසු ලිඛිතං ජාතිමයං පුට්ඨ.

1. නො බ්‍යාකරණා - සිඹු.
2. { පුට්ඨමාගමා - මජ්ඣං.
          පුට්ඨං ආගමම - ස්‍යා.
3. වො අහං බ්‍යකඛිස්සං - මජ්ඣං.
4. පනඤ්ඤා - සිඹු.
5. දිඝපිට්ඨකෙ - සිඹු.

“හවත් ගෞතමයෙනි, අපි (තොප ශික්ෂිතයහ”යි) ඇදුරන් විසින් අනුඥන වැ (එසේ යැ ශික්ෂිතයමහ”යි තමන් විසින්) ප්‍රතිඥන වූ ත්‍රිවිද්‍යා පාරගත බ්‍රාහ්මණයමහ. මම පොක්ඛරසාති බමුණුගේ ශිෂ්‍යයෙමි. මේ මණෙටු තාරුක්ඛ බමුණුගේ ශිෂ්‍යයෙක.

ත්‍රිවේද පාරගත බමුණන් විසින් යමක් අතී ව්‍යාඤ්ජන විසින් පැවැසිණි ද, එහි ලා (එහැම දන නිෂ්ඨාගත වූ) කෙවලි වමහ. පදශාස්ත්‍ර හදුරන්නමහ, ව්‍යාකරණ හදුරන්නමහ. ජල්පයෙහි ලා ස්වීය ආවායඛ්‍යන් වැනියමහ.

ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතර ජාතිවාදයෙහි ලා විවාදයෙක් ඇත. භාරද්වාප මාණවක ‘ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියයි. මම වනාහි ‘කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියමි, පසැස් ඇත්තව, (තෙල විවාදය) මෙසේ දැනුමැනැවැ.

ඒ අපි දෙදෙනාමෝ උනුන් හඟවන්නට නො හැක්කමහ. ලෝවැසි දෙවියෝ බද්දිලි වූවාහු වෙත එළඹ පරිපූණි වන්දමණධරය වදනා සෙයින් මෙසේ ගෞතමයන් වහන්සේ පසසමින් නමදිත් ද, මෙසේ විග්‍රහ වූ ලෝකයෙහි පහළ ඇසක් වැනි වූ හඟවත් සමබුද්ධ ගෞතමයන් වහන්සේ පුළුස්සනට අවුදු අපි පුළුස්සමහ :

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද, නොහොත් කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද?යි බ්‍රාහ්මණ විනිශ්චය යම් පරිදි දැනුමෝ ද, එපරිදි, නො දන්නා අපට වදළ මැනැවි.

(‘ව්‍යාපෘතිවයෙති’යි බුදුහු ඇමැතුසේක.) මම ඒ තොපට ප්‍රාණයන්ගේ ජාති විභාගය (ජාතිවිස්තරය) ඇති සැවි අනුපුච්චි කොට විවරණ කරමි. ජාතීහු අන්‍යෝන්‍යයහ. (නානාප්‍රකාරයහ).

(‘අපි තෘණයමහ’ ‘අපි වෘක්ෂයමහ’යි) යම් තෘණ වෘක්ෂ කෙතෙක් වෙන වෙන නො දනිත් ද, ඒ තෘණ වෘක්ෂයනුදු දැනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉන් මතු (උපාදින්නකයන් කෙරෙහි) කුරුකුහුඹුවන් තෙක් පණුවනුදු පළහැටියනුදු දැනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

(ලෙහෙනුන් ආදි, කුඩාසතුනුදු (බළලුන් ආදි) මහසතුනුදු මෙසේ වතුෂ්පදජාතීනුදු දැනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

දික් පිටු ඇති උරින් යන විෂධරයනුදු දැනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති දියෙහි උපන් ජලය ගෝවර කොට ඇති මසුනුදු දැනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති පියාපත් යන කොට ඇති අහසැ ඇවිදුනා ලිහිණිනුදු දැනුව . උන්ගේ ජාතිමය ලිඛග ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

යම් පරිදි තෙල ජාතියෙහි වෙන වෙන ජාතිමය ලිඛග ඇත්ද, එපරිදි මිනිසුන් කෙරෙහි වෙන වෙන ජාතිමය ලිඛග නැත.

න කෙසෙති න සීසෙති න කණ්ණෙති න අකඛිති,
න මුඛෙන න නාසාය න ඕටෙඨති හමුති වා.

න ගිව්‍යං න අංසෙති න උදරෙන න පිට්ඨියං
න සොණ්ණියං න උරසා න සමබ්‍රාමෙ න මෙඵ්ඵෙන.

න හතේති න පාදෙති නාඛ්‍යුලීති නබෙති වා,
න ජඩ්ධාති න උභරුති න වණ්ණෙන සරෙන වා
ලීඛං ජාතිමියං නෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතිසු.

පච්චතතං ව සරීරෙසු මනුසොසෙවතං න විජ්ජති
වොකාරඤ්ච මනුසොසු සමඤ්ඤාය පච්චිවති.

යො හි කොච්චි මනුසොසු ගොරකඛං උපජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති කසාකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු පුඵ්ඵිපෙපන ජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති සිප්පිකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු වොහාරං උපජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති වාණිජො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු පරපෙසොන ජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති පෙසකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු අදිත්තං උපජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති වොරෙ එසො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු ඉසානං උපජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති යොධාර්ච්චො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු පොරොතිච්චෙන ජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති ගාජකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුසොසු ගාමං රට්ඨඤ්ච භුඤ්ජති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති රජා එසො න බ්‍රාහ්මණො.

න වාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොනිජං මතතිසමභවං
හොවාදී නාමි සො හොති සචෙ හොති සකිඤ්චනො
අකිඤ්චනං අනාදානං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

සබ්බසඤ්ඤාජනං ඡේත්වා යො චෙ න පරිනසාති
සමිතාතිහං විසඤ්ඤාතතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ඡේත්වා නඤ්ඤි වරතඤ්ච සන්දානං සහනුකකමිං
උකඛිතතපට්ඨිහං බ්‍රුමිං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

(ලිඛිතහෙදයෙක) කේශයෙන් නැත, හිසින් නැත, කනින් නැත, ඇසින් නැත, මුඛින් නැත, නැහැයෙන් නැත, කොලින් නැත, බැඳීන් නැත.

ශ්‍රීවායෙන් නැත, අංශයෙන් නැත, උදරයෙන් නැත, පිටින් නැත, ශ්‍රෝණියෙන් නැත, උරයෙන් නැත, සම්බාධයෙහි නැත, මෙට්ඨනයෙහි නැත.

අතින් නැත, පයින් නැත, ඇඟිල්ලෙන් නැත, නියෙන් නැත, දහින් නැත, කලවෙයින් නැත, පැහැයෙන් නැත, ස්වරයෙන් අනාභාසිනිති සෙයින් ජාතිමය ලිඛිත නැත් මැ යි.

(බ්‍රාහ්මණාදි හෙදවත්) මිනිස් සිරුරුහි වෙන වෙන තෙල (ජාතිමය ලිඛිතය) නො පැනේ. මිනිසුන් කෙරෙහි නානාත්වය ද ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් කියනු ලැබේ.

මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් කෘෂිකම්මයෙන් දීවි රක්නේ ද, වාසෙට්ඨයෙනි, මෙසේ, හේ "ගොවියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් නොයෙක් ශිල්පයෙන් දීවි රක්නේ ද, මෙසෙයින් හේ "ශිල්පියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් වෙණෙදහමින් දීවි රක්නේ ද, මෙසෙයින් හේ වෙළෙඳෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පරනට මෙහෙ කිරීමෙන් දීවි රක්නේ ද මෙසෙයින් හෝ "මෙහෙකරුවෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් අයිතාදනින් දීවි රක්නේ ද, මෙසෙයින් හේ "සොරෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් ආයුධයෙන් දීවි රක්නේ ද, මෙසෙයින් හේ "යොධාර්ථි යෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පෙරෙව්කමින් දීවි රක්නේ ද, මෙසෙයින් හේ "යාජකයෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් ගමන් රටක් පරිහෝග කෙරේ ද, මෙසෙයින් හේ "රජෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

මම යොනිජමානසමභව මාත්‍රයෙන් 'බමුණු' යයි නො කියමි. ඉදින් හේ (රාහාදි) පලිබෝධ සහිත වේ නම් 'හො වාදි' නම් වෙයි. (රාහාදි පලිබෝධ නැති ආදාන නැති (ග්‍රහණ හැරවි) ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් සියලු සංයෝජනයන් සිදු කෘෂණා නො කෙරේ ද, (රාහාදි) සධ්ගයන් ඉක්ම ගිය (සතර යෝනියෙන් හා සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙන්) වෙන් වූ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

(බද්ධවෙර සධ්ධාත) බහන ද (කෘෂණා සධ්ධාත) වරපට ද (දෘෂ්ටිපර්ශ්‍යාත්ථාන සධ්ධාත) පාශය ද (දෘෂ්ටානුශය සධ්ධාත) ගණ්ඨිය ද සිදු නහා හළ (අවිද්‍යා සධ්ධාත) අගුළු ඇති, වතුස්සත්‍යය අවබෝධ කළ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

අකෙකාසං වධබන්ධාද්ව අදුට්ඨො යො තිතිකඛති
බන්ධනිලං බලාණීකං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අකෙකාධනං චතචන්තං සිලචන්තං අනුස්සදං
දන්තං අන්තිමසාරීරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

චාරි පොකඛරපතෙතච ආරග්ගෙරිච සාසපො
යො න ලීපාති¹ කාමේසු තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යො දුක්ඛස්ස පජානාති ඉධෙච බන්ධනතනො
පන්තහාරං විසංසුත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ගමිතිරපඤ්ඤං මේධාවිං මහ්නාමහස්ස කොච්ඤං
උත්තමත්ථමනුප්පත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අසංඝට්ඨං ගහට්ඨති අනාගාරෙහි වුහයං
අනොකසාරිං අපට්ඨන් තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

තිධාය දඤ්ඤං භුතෙසු තසෙසු ථාවරෙසු ච
යො න හන්ති න ඝාතෙති තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අචිරාඤ්ඤං චිරාඤ්ඤෙසු අත්තදඤ්ඤෙසු තිබ්බුතං
සාදනෙසු අනාදානං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යස්ස රුගො ච දොසො ච මානො මනෙඛා ච ඔතිනො
සාසපොරිච ආරග්ගා තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අකකකසං විඤ්ඤපතිං² ඕරං සච්චං උද්ථිගෙ
යාය නාහිසජේ³ කිඤ්චී තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යො ච දිඝං ච රස්සං චා අණුං ජුලං සුභාසුභං
ලොකෙ අදින්නං නාදිගති⁴ තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ආසා යස්ස න විජ්ජන්ති අසමිං ලොකෙ පරමස්ථ ච
තිරුසයං⁵ විසංසුත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යස්සාරයා නවිජ්ජන්ති අඤ්ඤාය අකථබ්බපී⁶.
අමනොගධං අනුප්පත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යොධ පුඤ්ඤාද්ව පාපඤ්ච උගොසඛ්භං උපච්චගා
අසොකං විරජං සුඤ්ඤං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

චන්දංච විමලං සුඤ්ඤං විප්පසන්තමනාවිලං
නන්දිහචපරිකකිණං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

---

1. ලීමපති - සිඹු, මජ්ඣං, ස්‍යා.   2. විඤ්ඤපතිං - සිඹු, මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. නාහිසජේ - මජ්ඣං, ස්‍යා.   4. නාදෙති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. තිරුසාසං - මජ්ඣං, ස්‍යා.   6. අකතබ්බපී - සිඹු.

යමෙක් අදුෂ්ට වූ අන්‍යෝග්‍ය හා වධ බන්ධ සෙවේ ද, ක්‍ෂාන්තිබල ඇති ක්‍ෂාන්ති සධ්ව්‍යාත බල ඇති ඇති, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ත්‍රෝධ රහිත වූ වූතාභිග ඇති වූතාභිගවුත ඇති, සිල්වත් වූ ගුණවත් වූ (රාගාදි) උත්සද නැති, දන්ත වූ අන්තිමගර්චර වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

පොකුරුපත හුන් දිය සෙයින් හිදි අග හුන් හබ සෙයින් යමෙක් කාමයෙහි නො ලැගේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් දුඛය දන්නේ ද, මෙ අත්බැව මැ තමා ගේ දුඛකාය දන්නේ ද, බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති, සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙන් විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගැඹුරු අරවුණෙහි පැවැති පැන ඇති ප්‍රකාති ප්‍රභයෙන් ප්‍රභවත් වූ මාභාමාභි පිළිබඳ කෝවිදයකු වූ උත්තමාභි සධ්ව්‍යාත අර්හත්වයට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගෙවැසියන් හා ද අනගාරිකයන් හා දැයි දෙපස හා නො හැනුණු පඤ්චකාමගුණයෙහි නො ඇලුණු අල්පෙච්ඡ වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

භූත තස ටාවර සත්ත්වයන් කෙරෙහි දඩුවම් බහා තබා යමෙක් භිංසා නො කෙරේ ද, සාතන නො කෙරේ ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

දඩුගත් චෛරීන් කෙරෙහි අවිරුද්ධ වූ (ක්ලේශනිවෘණයෙන්) නිවුණු උපාදන සහිතයන් කෙරෙහි අනුපාදන වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමක්හුගේ රාගද්වේෂමාන හා මුක්කය ද හිදි අහින් ගිලිහුණු අබැටක් සෙයින් බහා තැබීණි ද ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යම වචනයෙකින් කිසිවකුත් නො සටා ද, කැකුළු නො වූ පෙහෙසුන් නො වූ එ බඳු සත්‍ය වචන බෙණේ නම් මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් ලෝකයෙහි වැටෙන දීඬ වූත් හුඬ වූත් සියුම් වූත් දළ වූත් ඉහාඉහ අධිනාදන් නො ගනී ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමක්හට මෙලොවහි දු පරලොවහි දු ආශාවෝ නැද්ද, තෘෂ්ණා රහිත වූ එහෙයින් මැ විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමක්හට තෘෂ්ණාලයයෝ නැද්ද, දනීම හේතු කොට කරඬකටා සධ්ව්‍යාත සැක නැද්ද, අමා තුළට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

මෙලොවැ යමෙක් පුණාපාප සධ්ව්‍යාත උභය සභිගය ඉක්ම ගියේ වේ ද, ශෝක රහිත වූ රජස් රහිත වූ ඉද්ධ වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

විමල පරිභුද්ධ වන්දුමණ්ඩලය සෙයින් විප්‍රසන්න වූ (රාගාදීන්) අනාවිල වූ ක්‍ෂය කළ තෘෂ්ණාව හා හවය ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යො ඉමං පට්‍රිපථං දුග්ගං සංසාරං මොහමච්චගා
තිණේණ පාරගතො ක්‍රියාසී අනෙජො අකථවිකපී
අනුපාදාය තිබ්බුතො තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

යොධි කාමෙ පහන්තො අනාගාරො පරිබ්බජෙ
කාමහවපරිකම්මං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

යොධි තණ්හං පහන්තො අනාගාරො පරිබ්බජෙ
තණ්හා හවපරිකම්මං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

හිත්වා මානුසකං යොගං දිබ්බං යොගං උපච්චගා
සබ්බයොගච්චසංසුතං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

හිත්වා රතීඤ්ච අරතීං සිතීභුතං නිරූපගිං
සබ්බාලොකාහිභුං වීරං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

චුතීං යො වෙදී සත්තානං උපපතතිඤ්ච සබ්බයො
අසත්තං සුගතං බුද්ධිං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං

යස්ස ගතීං න ජානන්ති දෙවා ගතිබ්බමානුසා
බ්බිණාසවං අරහන්තං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

යස්ස පුරෙ ච පච්ඡා ච මජ්ඣෙ ච නචී කීඤ්චනං
අකීඤ්චනං අනාදානං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

උසහං පචිරං වීරං මහෙසීං වීජීතාවිනං
අනෙජං නහාතකං බුද්ධිං තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති
අපො ජාතිකඛයං පනෙතා තමහං බුද්ධි බ්‍රාහ්මණං.

සමඤ්ඤා' හෙසා ලොකසමිං නාමගොතනං පකපටිතං
සමුච්චා¹ සමුදාගතං තස්ස තස්ස පකපටිතං

දීඝරත්තමනුසසිතං දිට්ඨිගතමජානනං
අජානන්තා² නො පබ්බුවන්ති³ ජාතියා හොති බ්‍රාහ්මණො.

න ජච්චා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති න ජච්චා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵
කම්මනා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති කම්මනා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵

කස්සකො කම්මනා හොති සිප්පිකො හොති කම්මනා
වාණිජො කම්මනා හොති පෙසසිකො හොති කම්මනා.

වොරොපි කම්මනා හොති යොධාජ්චොපි කම්මනා
යාජකො කම්මනා හොති රාජාපි හොති කම්මනා.

---

1. සමුච්චවා - සිඞ්ඞු. 2. ජානන්තා - සිඞ්ඞු.
3. පබ්බුවන්ති - මජ්ඣං. 4. වසලො - ස්‍යා.
5. බ්‍රාහ්මණො - ස්‍යා.

යමෙක් විසංවාදකාභියෙන් පලිපථ වූ දුර්ථ වූ සංසරණයට කාරණ වූ මෝහය ඉක්ම පිටියේ වෙ ද, චතුරෝසය තරණය කෙළේ නිව්‍රාණ පාරයට ගියේ ධ්‍යාන කරනුයේ නිෂ්කාණ්ණ වූයේ වීමේ නැතියේ උපාදාන වශයෙන් නො ගෙන පිරිනිවීමේ වෙ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ කාම හැර පියා ගිහිගෙයින් නික්මියේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වෙද, ක්‍ෂය කළ කාම හා හව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ තෘෂ්ණාව පියා ගිහිගෙයින් නික්මියේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වෙ ද, ක්‍ෂය කළ තෘෂ්ණා හා හව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

මානුසක පස්කම්මණ යෝගය පියා දිව්‍ය පඤ්චකාමණ යෝගය ඉක්ම ගියේ වෙ ද, මෙසේ සරියොග විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

පඤ්චකාමණ රතිය හා කුශලභාවනායෙහි අරතිය පියා ශීතීභූත වූ උපධි රහිත වූ සියලු ලොව මැඩපිටුනා වැඩු වැර ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිය දත්තේ වෙ ද, සච්ඡකාරයෙන් උප්පත්තිය ද දත්තේ වෙ ද, නො ලැගුණු මනා ගති ඇති, සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

දෙවියන් හා ගන්ධර්වනුෂ්‍යයෝ යමක්භූගේ නිෂ්පත්තිය නො දැනිත් ද, ක්ෂිණාශ්‍රව වූ අර්හත් වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

අතීතයෙහිත් අනාගතයෙහිත් ප්‍රත්‍යුත්පන්නයෙහිත් යමක්භූගේ කිඤ්චනාමා කෙලෙස් නැද්ද, කිඤ්චන රහිත වූ (කෙලෙස් වීසින්) ආදාන රහිත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ප්‍රචර වූ වැඩු වැර ඇති, මහර්ෂී වූ දුනු සඨග්‍රාම ඇති නිෂ්කාණ්ණ වූ සොධා හළ කෙලෙස් ඇති සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් පුච්චිවාසය දන්නේ ද ස්වභාවය දෙකත් දන්නේ ද, ඉක්බිති ජාතික්‍ෂයට පැමිණියේ වෙ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

(නෑසහලේනෑ ආදීන් වීසින්) කරනලද නාමගෝත්‍රයෙක් ඇද්ද ලෝකයෙහි තෙල ව්‍යවහාර මාත්‍රයෙකි. දීඨිරාත්‍රයෙහි අනුශය වශයෙන් බැස සිටි දෘෂ්ටිගතය නො දත් නෑයන් වීසින් ඒ ඒ තත්හි (ජාත කාලයෙහි) කරනලද (නාමගෝත්‍රය) සමනුඤ්ජයෙන් පහළ වූයෙකි. එය නො දන්නාහු 'ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණයහ' යි කියත්.

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වෙයි, ජාතියෙන් අබ්‍රාහ්මණත් නො වෙයි, කම්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි, කම්මයෙන් අබ්‍රාහ්මණත් වෙයි.

(කෘෂිකම්මාදිය නිපයන වෙතනා) කම්මයෙන් කෂික වෙයි, කම්මයෙන් ශිල්පික වෙයි, කම්මයෙන් වාණිජ වෙයි, කම්මයෙන් ප්‍රේෂාක වෙයි.

කම්මයෙන් වෞර වෙයි, කම්මයෙන් යොධාපීච ද වෙයි, කම්මයෙන් යාජක(යාග කරනු) වෙයි, කම්මයෙන් රජත් වෙයි.

ඵවමෙනං යථාභුතං කම්මං පසානති පණ්ණිනා,
පට්ඨවසමුප්පාදදසා කම්මවිපාකකොවිදා.

කම්මනා වත්තති ලොකො කම්මනා වත්තති පජා
කම්මතිබ්බනිනා සත්තා රථසාංඝීව යායතො.

තපෙන බ්‍රහ්මචරියෙන සංයමෙන දමෙන ච
ඵතෙන බ්‍රාහ්මණො ගොති ඵතං බ්‍රාහ්මණමුත්තමං.

තීභි විජ්ජාභි සම්පනොතො සනොතො ඛිණ්ණපුත්ඛොවො,
ඵවං වාසෙට්ඨ ජානාති බ්‍රහ්මා සකෙකා විජ්ජනතන්ති.

ඵවං වුත්තො වාසෙට්ඨභාරදාජා මණවා හභවන්තං ඵතදවොචුං:
අභිකකන්තං හො ගොතමි, අභිකකන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතමි, තිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජෙය්‍ය, පට්ඨවත්තං වා විචරෙය්‍ය
මුලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍යා. අකිකාරේ වා තෙලපජ්ජොතිං
ධාරෙය්‍ය චකමුත්තො රුපාති දකඛිනතී'ති. ඵවමෙවං හොතා
ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, ඵතෙ මියං හවන්තං
ගොතමං සරණං ගච්ජාම ධම්මස්ස භිකමුසමිඝස්ස. උපාසකෙ තො
භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජවග්ගෙ පාඤ්ඤපෙතිං සරණං ගතෙති.

වාසෙට්ඨසුත්තං අට්ඨමං.

මෙසේ ප්‍රතිත්‍යාසමුක්තඥය දක්නා කම්චිපාකඥනයෙහි කෝච්චිද වූ පණ්ඩිතයෝ තෙල යථාභූත කම්චිය දක්නාහ.

ලෝකය කම්චයෙන් වැටේ. ප්‍රජාව කම්චයෙන් වැටෙයි. යන රථයක්භූගේ අකුරග ඇණය සෙයින් සත්ත්වයෝ කම්ච නිබන්ධන කොට ඇත්තාහ.

ධුතාභිග තපසිත්‍යු මෙටුන චීරතියෙත්‍යු ශීලයෙත්‍යු ඉන්ද්‍රියදමනයෙත්‍යු මෙසේ මෙයින් බ්‍රාහ්මණ වේ. තෙල කම්ච උතුම් බ්‍රාහ්මණභාව එළවන ඉණ යි.

ත්‍රිච්ඡායෙන් සමාද්ධි වූ සන්භූන් කෙලෙස් ඇති ක්‍ෂය කළ පුනර්භවය ඇති යමෙක් වේද, ඔහු වාසෙට්ඨය, මෙසේ 'බ්‍රහ්මයහ'යි ද 'ඔක්‍රයහ'යි ද නුවණැතියන්ගේ බයින් දනුව.

මෙසේ වදළ කල 'වාසෙට්ඨ'යැ 'භාරද්වාර්ච'යැ යන දෙමණෙවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළෝ : "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ ,භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් පරිදි යච්ඡුරු කළ බඳුනක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීචර කරන්නේ වේ ද, මංවුළාවූවක්භට හෝ මාභිය කියන්නේ වේ ද, "ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ"යි අඳුරෙහි හෝ තෙල්පහනක් ධරන්නේ වේ ද, එපරිදි මැ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වීසින් අනේකප්‍රකාරයෙන් දහම් දෙසිණ. තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධම්මය ද හික්කුසභිසයා ද සරණ යමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට අප ප්‍රාණොපෙත සරණ ගිය උපාසකයන් කොට ධරත්වා.

අට වැනි වාසෙට්ඨසූත්‍ර යි.

2. 5. 9

සුභසුභතං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගව: සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො: සාවච්චියං පටිච්චතති අඤ්ඤාතරස්ස ගහපතීස්ස නිවෙසනෙ කෙනවීදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො: යස්ස ගහපතීස්ස නිවෙසනෙ පටිච්චතති, තං ගහපතීං එතදවොච: සුතං මෙතං ගහපතී, අවිචිත්තො සාවච්චී අරභනොතභී'ති. කනඤ්ඤා ඛවච්ච සමණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා පසිරුපාසෙය්‍යාමා'ති?

අයං භනෙත, භගව: සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තං භනෙත, භගවනං පසිරුපාසෙය්‍ය'ති.

අථ ඛො: සුභො මාණවො: තොදෙය්‍යපුත්තො: තස්ස ගහපතීස්ස පටිඤ්ඤා: යෙන භගව: තෙඤ්ඤාපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්ථා භගවතො සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙත්ථා: එකමන්තං නිසිද්දි එකමන්තං නිසිත්තො: ඛො: සුභො මාණවො: තොදෙය්‍යපුත්තො: භගවනං එතදවොච:

බ්‍රාහ්මණ: හො ගොතම, එවමාහංසු: ගහවෙතී: ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං, න පබ්බජිතො ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසල'නති. ඉධ භවං ගොතමො: කිමාහාති?

විහරච්චාදෙ ඛො අහමෙත්ථ මාණව, නාහමෙත්ථ එකංසවාදෙ, ගිහිස්ස වාහං මාණව, පබ්බජිතස්ස වා: මිච්ඡාපටිපතතීං න වණෙණමි. ගිහි වා හි මාණව, පබ්බජිතො වා: මිච්ඡාපටිපනො: මිච්ඡාපටිපනා:ධිකරණහෙතු න ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං. ගිහිස්ස වාහං මාණව, පබ්බජිතස්ස වා: සමමාපටිපතතීං වණෙණමි. ගිහි වා හි මාණව, පබ්බජිතො වා: සමමාපටිපනො: සමමාපටිපනා:ධිකරණහෙතු ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ධම්මං කුසල'නති.

බ්‍රාහ්මණ: හො ගොතම, එවමාහංසු: 'මහට්ඨමිදං¹ මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරමං භරවාසකමමට්ඨානං මහපථලං හොති අප්පට්ඨමිදං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරමං පබ්බජ්ජා-කමමට්ඨානං අප්පථලං හොති'ති. ඉධ භවං ගොතමො: කිමාහාති?

1. මහට්ඨං - ස්‍යා

2. 5. 9

සුභ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි අප බුදුහු සැවැත්නුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි තෝදෙයා බමුණුහුගේ පුත් සුභ මණෙවු කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්නුවර එක්තරා ගෘහපතියක්හුගේ නිවෙස්තෙහි වෙසෙයි. එසඳ තොදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව යම් ගැහැවියක්හු ගේ නිවෙස්තෙහි වෙසේ ද, එ ගැහැවිහට තෙල කී : “ගැහැවියෙනි, සැවැත්නුවර රහතුන්ගෙන් වෙන් නො වේ” යන තෙල බස මා විසින් අසන ලද. අද කවර නම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පර්යයුපාසන කරමෝ ද?”යි.

“සාමීනි, මේ හඟවත්හු සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. සාමීනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරව”යි.

එසඳ තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව ඒ ගැහැවිහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කාලාන්තර යෙහි සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

“හවත් ගෞතමයෙනි, බමුණෝ මෙසේ කීහු : ගෘහස්ථ තෙමේ අනාවදා න්‍යාය (කාරණ) ධර්මය පුරන්තෝ වෙයි, ප්‍රවුච්ඡත තෙමේ අනාවදා න්‍යායධර්මය පුරන්තෝ නො වේ”යයි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද?යි.

මාණවකය, මම මෙහි දී විහජ්ජවාදයෙමි. මම මෙහි දී ඒකාන්තවාද නො වෙමි. මාණවකය, මම ගිහියක්හුගේ වෙවයි, පැවිද්දක්හුගේ වෙවයි, මිථ්‍යාප්‍රතිපත් නො වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි, වරදවා පිළිපන්තෝ වරදවා පිළිපැදීම හේතු කොට ගෙන අනාවදා වූ කාරණ ධර්මය සපයන්තෝ නො වේ. මාණවකය, මම ගිහියකුගේ වෙවයි, පැවිද්දකුගේ වෙවයි, මනා පිළිවෙත වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි මොනොවට පිළිපන්තෝ මොනොවට පිළිපැදීම හේතුවෙන් අනාවදා වූ න්‍යායධර්මය සපයන්තෝ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බමුණෝ මෙසේ කීහු : “බොහෝ වූ (මෙහෙකරුවන් විසින් හෝ උච්චරණ විසින්) අඵ ඇති මහත් වූ නාමග්‍රහණාදී කිස ඇති මහත් වූ අධිකාර ඇති මහත් වූ (පීඩා සහිධ්‍යාන) සමාරම්භ ඇති මේ ගෘහාචාර්ය කම්ම මහත්ඵල වෙයි. අල්පාඵ වූ අල්පකෘත්‍ය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්ප සමාරම්භ ඇති මේ ප්‍රවුච්ඡාකම්ම අල්පඵල වේ ය කියා යි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් ද?

එතාපි ඛො අහං මාණව, විහරුච්චාදො, නාහමෙත්ථ එකංගවාදො අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති.

කතමඤ්ච¹ මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති: කසි ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති: කසිගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති: චණ්ණො ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති: චණ්ණොගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අපථට්ඨං අපකිච්චං අපාධිකරණං අපසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති.

ගෙය්‍යථාපි මාණව, කසි කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති. එවමෙව ඛො මාණව, ඤරුවාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපථථං ගොති.

ගෙය්‍යථාපි මාණව, කසිගෙව කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති. එවමෙව ඛො මාණව, ඤරුවාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති.

1. කතමං - ස්‍යා.

මාණවකය, මම මෙහි දු විභජ්ජවාදයෙහි. මම මෙහි ඒකාන්තවාදනො වෙමි. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙ ද, ඵලදු කම්මාන්තයෙක් ඇත. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් සම්පාදන කරනුලබනුයේ මහත්ඵල වෙ ද, ඵලදු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්ප කෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් වැනසෙනුයේ අල්පඵල වෙ ද, ඵලදු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් සපයනුලබන්නේ මහත්ඵල වෙ ද, ඵලදු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මහාරී වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වෙ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මෑ මහාරී වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් වනසට යනුයේ අල්පඵල වෙ ද යත් : මාණවකය, වෙණෙදහම් කම්මාන්තය අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්පසමාරම්භ ඇතියේ වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වෙ ද යත් : මාණවකය, වෙණෙදහම් කම්මාන්තය මෑ අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්ප සමාරම්භ ඇතියේ සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ඵල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මාන්තය වැනැසෙනුයේ අල්පඵල වෙ ද, ඵලසයිත් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය වැනැසෙනුයේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මය මෑ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වෙ ද, ඵලසයිත් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ඵල වෙයි.

සෙය්‍යථාපි මාණව, වණිජ්ජා කම්මට්ඨානං අපච්චං අපකිච්චං අප්පාඨිකරණං අප්පසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපච්චං භොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපච්චං අපකිච්චං අප්පාඨිකරණං අප්පසමාරම්භං විපජ්ජමානං අපච්චං භොති.

සෙය්‍යථාපි මාණව, වණිජ්ජායෙව කම්මට්ඨානං අපච්චං අපකිච්චං අප්පාඨිකරණං අප්පසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපච්චං භොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපච්චං අපකිච්චං අප්පාඨිකරණං අප්පසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපච්චං භොති'ති.

බ්‍රාහ්මණා භො ගොතම, පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති.

යෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. සචෙ තෙ අගරා, සාධු තෙ පඤ්ච ධම්මෙ ඉමසම්. පරිසතිං භාසස්සති.

න ඛො මේ භො ගොතම, ගරා, යඤ්ඤ භවනෙතා වා නිසිත්තා භවනහරුපා වාති.

තෙන හි මාණව, භාසස්සති.

සච්චං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පථම් ධම්මං පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. තපං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා දුතියං ධම්මං පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. බ්‍රහ්මචරියං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තතියං ධම්මං පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. අජේඛිසනං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා චතුස්ථං ධම්මං පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. වාගං ඛො භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඤ්චමං ධම්මං පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. බ්‍රාහ්මණා භො ගොතම, ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

කිං පන මාණව, අජඨි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ : 'අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා විපාකං පච්චෙදෙමි'ති?

තො හිදං භො ගොතම.

කිං පන මාණව, අජඨි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොපි එකාචරිය පාචරියොපි යාචසත්තමා ආචරියමහසුතා, යො එවමාහ: අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා විපාකං පච්චෙදෙමි'ති.

තො හිදං භො ගොතම.

මාණවකය, යම්සේ අල්පාරී වූ අල්පකෘතා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති වෙණෙදහම් කම්සථානය නස්තේ අල්පඵල වේ ද, එසෙයින් මෑ මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති ප්‍රවුර්‍යාකම්භ නස්තේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, යම්සේ අල්පාරී වූ අල්පකෘතා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති වෙණෙදහම් කම්භ මෑ සමෘද්ධි වනුයේ මහත්ඵල වේ ද, එසෙයින් මෑ මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති ප්‍රවුර්‍යාකම්භ සමෘද්ධි වනුයේ මහත්ඵල වේ'' යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවති'යි.

මාණවකය, යම් බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවත් ද, ඉදින් තොපට නො බැරි වේ නම් එ පස්දහම් මෙ පිරිස්හි කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් තෑනෙක භවත්හු වෙත්වයි භවතුන් බඳුහු වෙත්වයි හුන්නාහු ද, එහි මට බැරි නො වේ යයි.

එසේ වී නම් මාණවකය, කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වාක්සතාය පළමු වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට තපස දෙවන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පින් කරනුවට කුසල් සපයනුවට මුහම්වයාභිය තුන් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වේද භැදූරීම සතර වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට තායගය පස් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට මෙපස් දහමුත් පනවති. මෙහි ලා භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් ද? යි.

කීම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මෙපස්දහමුත් තමා විසින් විශිෂ්ටඥනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද බමුණෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කීම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මේ පස්දහමුත් තමා විසින් විශිෂ්ටඥනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද ආවායාභියෙක් එක ද ආවායාභිප්‍රවායාභියෙක් සත් වැනි ආවරියමහසුගය තෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කීං පන මාණව, යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කන්තාරේ මන්තානං පචන්තාරේ, යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමිහිතං තදනුභාගන්ති, තදනුභාගන්ති, භාසිතමිත්‍රභාගන්ති, වාචිතමිත්‍රවාචෙන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො, වෙඤ්ඤාමිත්තො යමනග්ගි අබ්බිරසො භාරදාජො, වාසෙවෙඨා කස්සපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පච්චෙදෙමා'ති?

හො තීදං හො ගොතමි.

ඉති කීර මාණව, නප්ඵි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ: අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පච්චෙදෙමිති. නප්ඵි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොපි එකාචරිය - පාචරියොපි යාවසන්තමා: අචරියමභගුහා, යො එවමාහ: 'අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පච්චෙදෙමි'ති. යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කන්තාරේ මන්තානං පචන්තාරේ, යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමිහිතං තදනුභාගන්ති, තදනුභාගන්ති, භාසිතමිත්‍රභාගන්ති, වාචිතමිත්‍රවාචෙන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො, වෙඤ්ඤාමිත්තො යමනග්ගි අබ්බිරසො භාරදාජො, වාසෙවෙඨා කස්සපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පච්චෙදෙමා'ති.

හො හෙතං හො ගොතමි.

සෙය්‍යථාපි මාණව, අකිච්චෙණිපරමපරං සංසත්තා:?¹ පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති. එවමෙව ඛො මාණව, අකිච්චෙණිපමං මඤ්ඤො බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපජ්ජති. පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සතිති.

එවං වූතො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භගවතා අකිච්චෙණි පමෙත වුච්චමාහො කුපිතො අනත්තමහො භගවන්තංයෙව චුංසෙතො භගවන්තංයෙව වමොතො භගවන්තංයෙව වදමාහො 'සඤ්ඤා ගොතමො පාපිතො භවිස්සති'ති. භගවන්තං එතදවොච: බ්‍රාහ්මණො හො ගොතමි, පොකඛරසාති මපමඤ්ඤො සුභගවතිකො එවමාහ: එවමෙව පනිමෙකෙ² සමණබ්‍රාහ්මණා උත්තරිමනුස්සධම්මො අඋමරියං ඤාණදස්සනවිසෙසං පච්චන්තති. තෙසමිදං භාසිතං භස්සකංයෙව සමපජ්ජති, නාමකංයෙව සමපජ්ජති, රිත්තකංයෙව සමපජ්ජති, තුච්ඡකං - යෙව සමපජ්ජති. කථං හි නාම මනුස්සගුණො උත්තරිමනුස්සධම්මො අඋමරියං ඤාණදස්සනවිසෙසං ඤාස්සති වා දකතිති³ වා සච්චි වා කරිස්සති. තෙනං ධානං විජ්ජති'ති.

1. සමහත්තා - ස්‍යා. 2. පනිමෙකවෙව - මජ්ඣං.
3. දකති - මජ්ඣං. දකතිස්සති - සිඝු.

කිම මාණවකය, බමුණන්ගේ මන්ත්‍රකතීච්ච මන්ත්‍ර ප්‍රචක්තීච්ච යම ඒ පුච්ච සංඝි කෙනෙක් ඇද්ද, මෙ කල්හි බමුණේ යම කෙනකුන් විසින් හදුන වාචනා කළ සංභිතා (පිඬු) කළ පැරැණි වේද සඨිඛාන මන්ත්‍රපදය ඔවුන් අනුව ගයත් ද, ඔවුන් අනුව කියත් ද, කියු සේ කියත් ද, වාචනා කළ සේ වාචනා කෙරෙත් ද, ඔහු කවරහ යත් : අච්චක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ විශ්වාමිත්‍ර යැ යමදග්නි යැ අභිගිරස් යැ භාරද්වාජ යැ වාසිෂ්ච යැ කාශ්‍යප යැ භෘගු යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මෙ පස්කරුණු තමන් විසින් විශිෂ්චඤනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොච්ච විපාක පචසම්භ'යි මෙසේ කීහු ද?

හචත් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ නො වේ මැ යි.

මාණවකය, මෙසෙයින් බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මෙ පස්දහම් තමා විසින් විශිෂ්චඤනායෙන් දන පසක් කොච්ච විපාක පචසම්'යි මෙසේ කියා නම් ඒ බදු කිසි එක ද බමුණෙක් නැත් ල, බමුණන් කෙරෙහි 'මම මෙ පස්දහම් තමා විසින් විශිෂ්චඤනායෙන් දන පසක් කොච්ච විපාක පචසම්'යි මෙසේ කියා නම් ඒ බදු කිසි එක ද ආවායඨයෙක් එක ද ආවායඨප්‍රාවායඨයෙක් සත් වැනි ආචරියමහසුගය තෙක් නැත් ල, මන්ත්‍රකතීච්ච මන්ත්‍රප්‍රචක්තීච්ච බමුණන් ගේ යම පුච්ච සංඝි කෙනෙක් වූහු ද, මෙ කල්හි බමුණේ යම කෙනකුන් විසින් ගයනලද, කියනලද රැස් කරනලද පැරැණි මන්ත්‍රපද ඒ අනුව ගයත් ද, ඒ අනුව කියත් ද, කියනලද්ද අනුව කියත් ද වාචනා කරනලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙද්ද, ඔහු කවරහ යත් : 'අච්චක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ විශ්වාමිත්‍ර යැ යමදග්නි යැ අභිගිරස් යැ භාරද්වාජ යැ වාසිෂ්ච යැ කාශ්‍යප යැ භෘගු යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මෙ පස්දහමුන්ගේ විපාක තමන් විසින් විශිෂ්චඤනායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොච්ච පචසම්භ'යි මෙසේ කීහු ද?

හචත් ගොතමයන් වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි.

මාණවකය, යමසේ සංසක්ත වූ අන්ධවේණියෙක් ඇද්ද එහි ප්‍රචමයාත් නො දකී ද මධ්‍යමයාත් නො දකී ද පශ්චිමයාත් නො දකී ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, බමුණන්ගේ 'ප්‍රචමයාත් නො දකී, මධ්‍යමයාත් නො දකී, පශ්චිමයාත් නො දකී.' යන භාෂිතය 'අන්ධ, වේණුපමාව සපයති' යිතම්.

මෙසේ වදළ කල්හි තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් අන්ධ-වේණුපමායෙන් කියනුලබන්තෝ කිපියේ නො සතුටු වූයේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේච්ච මැ බ්‍රංසන කෙරෙමින් භාග්‍යාවතුන් වහන්සේච්ච මැ ගර්භා කෙරෙමින් ශ්‍රමණ ගොතම නො දන්තා බවච්ච පමුණුවන ලද්දේ වනැ'යි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේච්ච මැ කියමින් භාග්‍යාවතුන් වහන්සේච්ච තෙල කරුණ කී : 'හචත් ගොතමයෙනි, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍ර ඇති සුභගචනයච්ච රීශ්චර වූ පොක්ඛරසාති බ්‍රාහ්මණ මෙසේ කියයි : "මෙසෙයින් මැ ඇතැම් මහණබමුණෝ මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මත්තෙහි ආයඨභාවකරණයච්ච සමච්ච ඤනදර්ශනය පිළින කෙරෙති. උන්ගේ මෙ භාෂිතය භාසාය මැ උපදවයි, ලාමක බව මැ උපදවයි, නිස්සාරභාවය මැ උපදවයි, සිස් බව මැ උපදවයි. කෙසේ නම් මනුෂ්‍ය වූයෙක් මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයඨභාව කරණයච්ච සමත් ඤනදර්ශනවිශේෂයක් දන්තෝ හෝ දක්තෝ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්තෝ හෝ වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ'යයි.

කීම මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගොත් ඇති සුභගවනයට ඊශවර වූ පොක්ඛරසාති බවුණු හැම මහණබවුණන්ගේ මෑ සිය සිතීන් උන් සිත පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍ර ඇති සුභගවනාධිපති පොක්ඛරසාති බවුණු සිය පුණණකා දස්සගේ වුව ද සිය සිතීන් ඇය සිත පිරිසිදු නො දන්නේ යැ. කොයින් නම් හැම මහණබවුණන්ගේ මෑ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

මාණවකය, යම් පරිදි ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් කඵසුදු රූපායතන නො දක්නේ වේ ද, නිල්වත් රූපායතන නො දක්නේ වේ ද, පිත රූපායතන නො දක්නේ වේ ද, ලෙඟෙවත් රූපායතන නො දක්නේ වේ ද, මදට වත් රූපායතන නො දක්නේ වේ ද, සමච්ඡම ස්ථාන නො දක්නේ වේ ද, තාරකරූප නො දක්නේ වේ ද, සදහිරු නො දක්නේ වේ ද, (ඵහෙත්) හේ මෙසේ බෙණේ ද : "සුදුකඵ රූපායතන නැත, සුදුකඵ රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත, නිල්වත් රූපායතන නැත, නිල්වත් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත, පිතවණ් රූපායතන නැත, පිතවණ් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. ලෙඟෙවත් රූපායතන නැත, ලෙඟෙවත් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. මදට වත් රූපායතන නැත, මදටවත් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. සමච්ඡම ස්ථාන නැත, සමච්ඡමස්ථාන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. තාරකරූප නැත, තාරකරූප දක්නාසුල්ලෙක් නැත. සදහිරු නැත, සදහිරු දක්නාසුල්ලෙක් නැත. 'මම තෙල නො දන්මී, මම තෙල නො දක්මී. ඵහෙයින් නැතැ'යි බෙණේ ද, මාණවකය, මෙසේ බණන හෙතෙම මෑනෑවක් බණනේත් වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මෑනෑවක් නො බණන්නේ මෑ යැ. කෂණඤ්ඤ රූපායතන ඇත, කෂණඤ්ඤ රූපායතන දක්නෙක් ඇත. නීලරූපායතන ඇත, නීල රූපායතන දක්නෙක් ඇත. පිතරූපායතන ඇත. පිතරූපායතන දක්නෙක් ඇත. රක්තරූපායතන ඇත, රක්තරූපායතන දක්නෙක් ඇත. මාඤ්චිඡටරූපායතන ඇත, මාඤ්චිඡටරූපායතන දක්නෙක් ඇත. සමච්ඡමඤ්ඤ නැත, සමච්ඡමඤ්ඤ දක්නෙක් ඇත. තාරකරූප ඇත, තාරකරූප දක්නෙක් ඇත. වන්දුසුයබ්බයෝ ඇත, වන්දුසුයබ්බයන් දක්නෙක් ඇත. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මොනොවට බණන්නෙක් 'තෙල මම නො දන්මී, තෙල මම නො දක්මී, ඵහෙයින් නැතැ'යි නො කියන්නේ මෑයි.

මාණවකය, ඵපරිදි මෑ උපමඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සුභගවනයට ස්ථාමී වූ පොක්ඛරසාති බවුණු අන්ධ යැ අවක්ඛුක යැ. හේ මනුෂ්‍යධම්මයෙන් මතුයෙහි ආයබ්භාවකරණයට සමච්චදනාදභිනාවිශෙෂයක් දන්නේ හෝ දක්නේ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ නො වන්නේ මෑ යි.

මාණවකය, ඵ කෙසේ හඟිති? යම් ඵ කොසොල්ලට වැසි බවුණුමහසල්කුලෝ ඇද්ද, ඔහු කවරභ යත් : 'වඩකී බ්‍රාහ්මණ යැ, තාරුක්ඛ බ්‍රාහ්මණ යැ පොක්ඛරසාති බ්‍රාහ්මණ යැ තාගේ පිය වූ තොදෙයා බ්‍රාහ්මණ හෝ යි. ඔහු සම්මුතියෙන් (ලොකව්‍යවහාරයෙන්) යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, අසම්මුතියෙන් යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, උන්ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, සම්මුතියෙන් බණන බස යි.

කතමා තෙසං සෙයෙහා, යං වා තෙ මන්තා වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අමන්තාති?

මන්තා හො ගොතමි.

කතමා තෙසං සෙයෙහා, යං වා තෙ පටිසඛ්ඛාය වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අපටිසඛ්ඛායාති?

පටිසඛ්ඛාය හො ගොතමි.

කතමා තෙසං සෙයෙහා, යං වා තෙ අත්ථසංභිතං වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අත්ථසංභිතාති?

අත්ථසංභිතං හො ගොතමි.

තං කිං මඤ්ඤසි මාණව, යදි ඵලං සන්තො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛර-සාතිනා ඔපමඤ්ඤෙන සුභගච්ඡිකෙන සමුච්චවා වාචා භාසිතා, අසමුච්චවා වාති?

අසමුච්චවා හො ගොතමි.

මන්තා වාචා භාසිතා, අමන්තා වාති?

අමන්තා හො ගොතමි.

පටිසඛ්ඛාය වාචා භාසිතා, අපටිසඛ්ඛාය වාති?

අපටිසඛ්ඛාය හො ගොතමි.

අත්ථසංභිතා වාචා භාසිතා, අත්ථසංභිතා වාති?

අත්ථසංභිතා හො ගොතමි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මාණව, නිවරණා. කතමෙ පඤ්ච: කාමච්ඡන්දනිවරණං ඛ්‍යාපාදනිවරණං ටිහමඤ්ඤනිවරණං උඤ්චවකුකඤ්චනිවරණං චිචිකිච්ඡ-නිවරණං. ඉමෙ ඛො මාණව, පඤ්චනිවරණා. ඉමෙහි ඛො මාණව: පඤ්චනිවරණෙහි බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති ඔපමඤ්ඤ සුභගච්ඡිකො අච්චිතො,¹ නිච්චිතො ඔච්චිතො,² පරිඥොනඤ්ඤො. සො චත උත්තරිමනුස්සධම්මො අරුමරිසඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං ඤ්ඤාති වා දක්ඛිති වා ගච්ඡි වා කරිස්සාතිති තෙනං ධාතං විජ්ජති.

1. අච්චිතො - PTS.
2. {ඔච්චිතො - මජ්ඣං, සා.
{ඔච්චිතො - PTS.

ඔහු තුළනා කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, තුළනා නො කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුළනා කොට බණන බස යි.

ඔහු නුවණින් දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, නුවණින් නො දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් දන බණන බස යි.

ඔහු අරියංගිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, අනරියංගිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අරියංගිත කොට බණන බස යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිණි? ඉදින් මෙසේ වත් මැ උපමඤ්ඤ ගෝත්‍රජ වූ සුභගවතයාට අධිපති වූ පොක්කරසාති බමුණු විසින් සම්මුතියෙන් බස බැණිණි ද, අසම්මුතියෙන් හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අසම්මුතියෙන් බස් බැණිණි.

තුළනා කොට බස් බැණිණි ද, තුළනා නො කොට හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුළනා නො කොට බස් බැණිණි.

නුවණින් දන බස් බැණිණි ද, නුවණින් නො දන හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් නො දන බස් බැණිණි.

අරියංගිත වූ බස් බැණිණි ද, අනරියංගිත වූ හෝ බස් බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අනරියංගිත බස් බැණිණි.

මාණවකය, මේ පඤ්චනිවරණ කෙතෙක් ඇත. කවර පසෙක යත් : කාමච්ඡන්දනිවරණ යැ ව්‍යාපාද නිවරණ යැ ජීනමිද්ධනිවරණ යැ උද්ධවකුක්කුචනිවරණ යැ විවිකිච්ඡානිවරණ යි. මාණවකය, මේ පඤ්චනිවරණයෝ යි. මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍රජ වූ සුභගවතෙස්වර වූ පොක්කරසාති බුද්ධයා මේ පඤ්චනිවරණයන් විසින් (ආචරණ වශයෙන්) වළඳනාලද්දේ යැ. අවුරන ලද්දේ යැ, වටාගන්නා ලද්දේ යැ, හාත්පස බඳනා ලද්දේ යැ. හේ මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයාචනාවකරණයට පොහොසත් ඤාදායීන විශෙෂය දන්නේ හෝ යැ දක්නේ හෝ යැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ නො වන්නේ මැ යි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මාණව. කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කතතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා. සොනච්ඤෙඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- භානච්ඤෙඤ්ඤායා ගතො -පෙ- ජීවහා- ච්ඤෙඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤෙඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කතතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මාණව, පඤ්ච කාමගුණා. ඉමෙහි ඛො මාණව, පඤ්චහි කාමගුණෙහි බ්‍රාහ්මණො පොකඛරොති ඔපමඤ්ඤෙ සුභගචනීකො ගපිතො¹ මුට්ඨිතො අජෙකාපකො අනාදීනචදංසාවි අනිසාරණපඤ්ඤෙ පරිභුඤ්ඤති. සො චත උභතරිමනුසාධම්මා අරුමරියඤ්ඤාණදංසානචසෙසං ඤායාති වා දකඛිති වා සච්ඡි වා කරිසාතිති තෙනං ධානං විජජති.

තං කිං මඤ්ඤෙහි මාණව, යං වා තිණකට්ඨපාදනං පටිච්ච අගතිං ජාලෙය්‍ය, යං වා නිසාට්ඨතිණකට්ඨපාදනං අගතිං ජාලෙය්‍ය, කතමො නු බ්‍රාහ්මණ අගති අච්චිමා ච වණ්ණිමා ච පහසාරෙ වාති?

සචෙ තං හො ගොතම, ධානං නිසාට්ඨතිණකට්ඨපාදනං අගතිං ජාලෙය්‍යං, සොග්ග අගති අච්චිමා ච වණ්ණිමා ච පහසාරෙ වාති.

අට්ඨානං ඛො එතං මාණව, අනචකාසො, යං නිසාට්ඨතිණකට්ඨ- පාදනං අගතිං ජාලෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර ඉඤ්ඤිමතා. සෙය්‍යථාපි මාණව, තිණකට්ඨපාදනං පටිච්ච අගති ජලති, තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතීං වදාමි. යායං පිතී පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච. සෙය්‍යථාපි මාණව, නිසාට්ඨතිණ- කට්ඨපාදනං පටිච්ච අගති ජලති. තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතීං වදාමි, යායං පිතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

කතමා ච මාණව, පිතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි: ඉධ මාණව, හික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි -පෙ- පඨමං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අගච්චි ඛො මාණව, පිතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි. පුනචපරං මාණව, හික්ඛු විතකකච්චාරනං මුපසමා -පෙ- දුතීයං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අගච්චි ඛො මාණව, පිතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

සෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලසා අරාධනාය. කමෙඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපඨලතරං පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලසා අරාධනායාති?

සෙමෙ හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලසා අරාධනාය, වාගමෙඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපඨලතරං පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලසා අරාධනායාති.

1. ගභිතො - සා.

මාණවකය, මේ කාමඥාණ පසෙකි. කවර පසෙක යත් : ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියඤ්චුප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්ති කාරණ වූ චක්‍ෂුර්විඥෙය රූපායතනයෝ යැ ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්දායතනයෝ යැ . . . ස්‍රාණවිඥෙය ගන්ධායතනයෝ යැ . . . ජිඤ්චාවිඥෙය රසායතනයෝ යැ . . . ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියඤ්චුප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්තිකාරණ වූ කායවිඥෙය ස්ප්‍රෂටව්‍යායතනයෝ යි. මාණවකය, මේ පඤ්ච කාමඥාණයෝ යි. මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍රජ වූ සුභගවනෝස්වර වූ පොක්ඛරසාති ඛවුණු මෙසේ මේ පඤ්චකාමඥාණයන් විසින් ග්‍රථිත වැ මූර්ජිත වැ ගැලගන්තාලද වැ ආදීනව නො දක්නාසුලු වැ නිස්සරණප්‍රඥ රහිත වැ වළඳ කෙරෙයි. හේ මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයථිභාවකරණයට පොහොසත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් දන්නෝ හෝ දක්නෝ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නෝ හෝ යැ යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ මැ යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? තෘණකාෂ්ට සඬබ්‍යාත දර නිසා යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, පහ කළ තෘණකාෂ්ට සඬබ්‍යාත දර ඇති යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එහි කවර නම් ගින්නක් ජවාල ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාඤ්චර වූයේත් වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් හළ තෘණකාෂ්ට සඬබ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නට ඒ තැනෙක් ඇද්ද, එ ගිනි ජවාල ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාඤ්චර වූයේත් වෙයි.

මාණවකය, යම් භෙයෙකින් සෘද්ධිමතකු විනා (අනෙකෙක්) හළ තෘණකාෂ්ට සඬබ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ නො වනසුලු යැ වන්නට අවකාශ ද නැත. මාණවකය, යම් පරිදි තෘණකාෂ්ටොපාදන නිසා ගිනි දල්වා ද, මාණවකය පස්කම් ඥාණ නිසා උපන් යම් ඒ ප්‍රීතියෙක් ඇද්ද, මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි වදරම්. මාණවකය, යම් පරිදි හළ තෘණකාෂ්ටොපාදන නිසා ගින්නක් දල්වා ද, මාණවකය, පස්කම්ඥාණ පියා අකුසල්දහම් පියා නිපත් යම් ඒ ප්‍රීතියෙක් ඇත් නම් මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි කියමි.

මාණවකය, කාමයෙන් වෙන් වූ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ ප්‍රීතිය කවර යත් : මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවාගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියෙක. තවද මාණවකය, මහණ තෙම විතකිවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් . . . දවිතීයධ්‍යානය උපදවා ගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියෙකි.

මාණවකය, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට යම් ඒ පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට කවර දහමක් ඉතා මහත්ඵල කොට පනවත් ද ? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලපරිපූරණයට යම් පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට ත්‍යාගධර්ම ඉතා මහත්ඵල කොට පනවති' යි.

තං කීං මඤ්ඤසි මාණව, ඉධිඤ්ඤතරස්ස වූහමණස්ස මහායඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. අථ දො වූහමණො අංගචේත්තස්ස : ‘ඉත්තනාමස්ස වූහමණස්ස මහායඤ්ඤං අනුභවිත්තාමා’ති. තත්තෙකස්ස වූහමණස්ස ඵලමිත්තං : ‘අහො වන අභමේව ලභෙය්‍යං භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩං, නාඤ්ඤ වූහමණො ලභෙය්‍යං භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩනති. ධානං ඛො පනෙනං මාණව, විජ්ජතී : ‘යං අඤ්ඤ වූහමණො ලභෙය්‍ය භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩං, න සො වූහමණො ලභෙය්‍ය භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩං. අඤ්ඤ වූහමණො ලභති භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩං, නාභං ලභාමි භතතග්ගෙ අත්තාසනං අග්ගොදකං අත්තපිණ්ඩා’නති, ඉති සො කුපිතො භොති අනතතමනො. ඉමස්ස පන මාණව, වූහමණො කීං විපාකං පඤ්ඤපෙනති’ති?

න ඛොත්ථ¹ හො ගොතම, වූහමණො ඵලං දනං දෙනති : ඉමිනා පරෙ කුපිතො භොතු අනතතමනො’ති අථ ඛෙවත්ථ වූහමණො අනුකම්පා-ජාතිකංගෙව දනං දෙනති’ති.

ඵලං සනෙන ඛො මාණව, වූහමණොනං ඉදං ජට්ඨං පුඤ්ඤකිරිතාවඤ්ඤ භොති යදිදං අනුකම්පාජාතිකනති.

ඵලං සනෙන හො ගොතම, වූහමණොනං ඉදං ජට්ඨං පුඤ්ඤ-කිරිතාවඤ්ඤ භොති යදිදං අනුකම්පාජාතිකනති.

ගෙ තෙ මාණව, වූහමණො පඤ්ඤ ධම්මෙ පඤ්ඤපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ඉමෙ තිං පඤ්ඤ ධම්මෙ කත්ථ ඛහුලං සම්නුපස්සති² ගභට්ඨස්ස වා පඛච්චෙනස්ස වා’ති?

ගෙමෙ හො ගොතම, වූහමණො පඤ්ඤ ධම්මෙ පඤ්ඤපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය, ඉමාභං පඤ්ඤ ධම්මෙ පඛච්චෙනස්ස ඛහුලං සම්නුපස්සාමි අපං ගභට්ඨස්ස. ගභට්ඨා හි හො ගොතම, මභට්ඨා මහාකිළේවා මහාධිකරණො මහාසමාරලො, න සතනං සමිතං සචච්චාදි භොති. පඛච්චෙනො ඛො පන හො ගොතම, අපට්ඨො අපකිළේවා අපාධිකරණො අපසමාරලො, සතනං සමිතං සචච්චාදි භොති. ගභට්ඨා හි හො ගොතම, මභට්ඨා මහාකිළේවා මහාධිකරණො මහාසමාරලො, න සතනං සමිතං තපසි භොති. වුහමචාරී භොති. සජ්ඣාය ඛහුලො භොති. වාගඛහුලො භොති. පඛච්චෙනො ඛො පන හො ගොතම, අපට්ඨො අපකිළේවා අපාධිකරණො අපසමාරලො, සතනං සමිතං තපසි භොති-පෙ-වුහමචාරී භොති-පෙ-සජ්ඣායඛහුලො භොති -පෙ- වාග ඛහුලො භොති. ගෙමෙ හො ගොතම, වූහමණො³ පඤ්ඤ ධම්මෙ පඤ්ඤපෙනති. පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ඉමාභං පඤ්ඤ ධම්මෙ පඛච්චෙනස්ස ඛහුලං සම්නුපස්සාමි, අපං ගභට්ඨස්සති.

1. න අඤ්ඤ වූහමණො ලභෙය්‍යං - ස්‍යා.
 2. තඛෙවත්ථ - මජ්ඣම, ස්‍යා, PTS.
 3. සම්නුපස්සති - සිඹු.
 4. සමණවූහමණො - PTS.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එක්තරා බමුණක්හට මහායාගයෙක් එළැඹ සිටියේ වෙයි. එසඳ බමුණෙක් දෙදෙනෙක් එකි : “මෙ නම් බමුණුගේ මහායාග වළඳ කරමිහ”යි. ඔවුන් කෙරෙහි එක් බමුණක්හට මෙවන් සිතෙක් වෙයි : “මම මැ හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබමි නම් මනා මැ යැ. අන් බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා නම් මනා මැ නු”යි. මාණවකය, යම් භෙයෙකින් අන්‍යා බ්‍රාහ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබා ද ඒ බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා ද, තෙල කරුණ වෙයි. අන්‍යා බ්‍රාහ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබයි. ‘මම හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබමි’යි මෙසේ හේ කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇතියේ වෙයි. මාණවකය, මොහුට බමුණෙක් කිනම් විපාකයක් පනවන් ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙහි බමුණෙක් මෙසේ දන් නො දෙත්. (කෙසේ යැ?) මේ දනින් අනෙකා කුපිත වෙවා, නො සතුටු සිතැති වෙවා, කියා යි. වැළි මෙහි දී බමුණෙක් අනුකම්පාජාතික වූ මැ දනක් දෙත්.

මාණවකය, මෙසේ වත් මැ යම් අනුකම්පාසම්භාවයෙක් ඇද්ද? බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක් වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසේ වත් මැ යම් අනුකම්පා සම්භාවයෙක් ඇද්ද, බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක් වෙයි.

මාණවකය, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාව පිණිස කුඹලයාගේ ආරාධනා පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවන් ද, තෝ මේ පඤ්චධම්යන් කවුරුන් කෙරෙහි බහුල කොට නුවණින් දක්ති? ගිහියන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? පැවිද්දන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුඹලසම්පාදනය පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවන් ද, මම මේ පස්දහම් පැවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වැ දක්මි, ගිහියන් කෙරෙහි අල්ප වැ දක්මි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගෘහස්ථ තෙමේ මහාච්ච මහාකෘතෘ මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මැ යැ, නිරතුරු එක්වන් සත්‍යවාදී නො වෙයි. එතෙකු වත් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ප්‍රවුච්ඡිත තෙමේ අල්පාච්ච අල්පකෘතෘ අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යැ. නිරතුරු එක්වන් සත්‍යවාදී වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගැහැවි තෙම මහාච්ච මහාකෘතෘ මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මැ යැ. නිරතුරු එක්වන් තපස්වී නො වෙයි, බ්‍රහ්මචාරී නො වෙයි, ස්වාධ්‍යාය (හැදූර්ම) බහුල නො වෙයි. ත්‍යාග බහුල නො වෙයි. එතෙකු වත් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදි තෙම අල්පාච්ච අල්පකෘතෘ අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යැ. නිරතුරු එක්වන් තපස්වී වෙයි. බ්‍රහ්මචාරී වෙයි, ස්වාධ්‍යාය බහුල වෙයි, ත්‍යාග බහුල වෙයි. එහෙයිනි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බමුණෙක් පින් කිරීමට කුසල් සැපැයීමට යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවන් ද, මම මේ පස් දහවුන් පැවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වැ දක්මි, ගැහැවියන් කෙරෙහි අල්ප වැ දක්මි.

යෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්චාධිමෙම පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤාසා කිරිතාය කුසලාසා ආරාධනාය. චිත්තසාහං එතෙපරිකාරො වදාමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, භික්ඛු සච්චාදි භොති. සො සච්චාදිමහිති¹ ලහති අත්ථවෙදං ලහති, ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංභිතං පාඤ්ඤා² යන්තං කුසලපසංභිතං පාඤ්ඤා³, චිත්තසාහං එතං පරිකාරං වදාමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, භික්ඛු තපස්සි භොති -පෙ- බ්‍රාහ්මචාරී භොති -පෙ- සජ්ඣායබහුලො භොති -පෙ- වාගබහුලො භොති. සො වාග බහුලොමහිති ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංභිතං පාඤ්ඤා⁴, යන්තං කුසලපසංභිතං පාඤ්ඤා⁵, චිත්තසාහං එතං පරිකාරං වදාමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

යෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්චාධිමෙම පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤාසා කිරිතාය කුසලාසා ආරාධනාය. චිත්තසාහං එතෙ පරිකාරො වදාමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

එවං චුත්තො සුභො මාණවො තොදෙසාපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: සුභං මෙතං භො භොතමි, සමිණො භොතමො බ්‍රාහ්මානං සභව්‍යතාය මඤ්ඤං ජානාතීති.⁶

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ආසන්තො ඉතො නලකාරගාමො, නසිතො දුරෙ නලකාරගාමොති?

එවං භො, ආසන්තො ඉතො නලකාරගාමො, නසිතො දුරෙ නලකාරගාමොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ඉධස්ස¹ පුරිසො නලකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤො² තමෙතං නලකාරගාමිතො තාවදෙව අවසට්ඨො³ නලකාරගාමස්ස මඤ්ඤං පුච්ඡෙසාං. සිතො භු ඛො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස නලකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤස්ස නලකාරගාමස්ස මඤ්ඤං පුට්ඨස්ස දක්ඛිණිතන්තං වා විජාඨිතන්තං වාති?

භො හිදං භො භොතමි, තං කිස්ස භෙතු: අසු හි භො භොතමි, පුරිසො නලකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤො තස්ස සබ්බාතෙව නලකාරගාමස්ස මඤ්ඤාති සුවිදිතාති⁴ති.

1 සච්චාදිමහිති - සිඤ්ඤා, සා. 2. පාමොජ්ජං - මජ්ඣං.
3. පජානාතීති - සා. 4. ඉධබ්බස්ස - සා.
5. ජාතසංච්ඤො - සා. 6. අපසන්තං - සා.

මාණවකය, යම් මුත්මණ කෙනෙක් පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවත් ද, මම තෙල ධර්මයන් මෙමුච්චිත්තයාගේ පරිඡකාර කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමුච්චිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ සත්‍යවාදී වෙයි, හේ 'සත්‍යවාදියෙමි'යි අභිච්චේදය ලබයි, ධර්මච්චේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමෝදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මොපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල සත්‍යවාදී බව චිත්තයාගේ පරිඡකාර කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමුච්චිත්තයාගේ භාවනා පිණිසයි.

මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ තපස්ථි වෙයි..... මුත්මචාරි වෙයි..... ස්වාධ්‍යාය බහුල වෙයි.... ත්‍යාග බහුල වෙයි. හේ 'ත්‍යාග බහුල වෙමි' යි අර්ථච්චේදය ලබයි, ධර්මච්චේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමෝදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මොපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල ත්‍යාග බහුලබව චිත්තයාගේ පරිඡකාර කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමුච්චිත්තයාගේ භාවනා පිණිසයි.

මාණවකය, යම් බමුණු කෙනෙක් පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස, කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවත් ද, මම තෙල අහමුත් චිත්තයාගේ පරිඡකාර කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමුච්චිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මෙසේ වදල කල්හි තොදෙයා බමුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යවකුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ; "භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල කරුණ අසනලදී: "ශ්‍රමණ ගොතමයන් වහන්සේ මුඛමයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාගේ දැනී" යනුයි.

මාණවකය, එය කෙසේ හඟිති? මෙයින් අසල නළකාර ගමෙක් වේ ද, මෙයින් දුරෙහි ඒ නළකාරගම නො වන්නේ වේ ද?

භවත්ති, එසේ යැ. මෙයින් නුදුරෙහි නළකාරගම ඇත. මෙයින් දුරෙහි නළකාරගම නො වන්නේ වෙයි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙහි යම් පුරුෂයෙක් නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණේ වේ ද, නළකාරගමින් එකෙණෙහි බැසගිය කුලුන් අතින් නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුර්වුස්-නාහු යැ, මාණවකය, නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුර්වුස්නාලද ඒ පුරුෂයාහට (සැක විසින්) ලැයි බවක් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ වේ ද?

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මැ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : භවත් ගොතමයන් වහන්ස, තෙල පුරුෂයා නළකාරගමහි ඉපදී වැඩිණ. ඔහු විසින් නළකාරගම පිළිබඳ සියලු මාග්ගයේ සුවිදිත වෙති.

සියා නු ඛො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස නලකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤා නලකාරගාමස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දක්ඛිණිතතං වා විජ්ඣාසිතතං වා, න තෙව තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකං වා බ්‍රහ්මලොකගාමිනිං වා පටිපදං පුට්ඨස්ස දක්ඛිණිතතං වා විජ්ඣාසිතතං වා. බ්‍රහ්මානං වාහං මාණව, පජානාමි, බ්‍රහ්මලොකඤ්ඤා බ්‍රහ්මලොකගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථා පටිපන්නො ච බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤා පජානාමි'ති.

'සුභං මේතං ගො ගොතමි, සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතු'ති. සාධු මේ භවං ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතු'ති.

තෙන හි මාණව, සුණාහි, සාධුභං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති.

ඵලං භොති ඛො සුභො මාණවො, තොදෙය්‍යපුත්තො භගවතො පච්චස්සොසි.

භගවා ඵතදවොච: 'කතමො ච මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගො: ඉධ මාණව, හිකඤ්ඤා මේතතාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මේතතා සහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේකින ඵරිකා විහරති. ඵලං භාවිතාය ඛො මාණව, මේතතාය වේතොවිච්ඡිතතියා යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවතිට්ඨති

සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධිමො අපකසිරිතෙව චතුද්දිසා² විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමේව ඛො මාණව, ඵලං භාවිතාය මේතතාය වේතො විච්ඡිතතියා, යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයමපි ඛො මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගො.

පුනච්චරං මාණව, හිකඤ්ඤා කරුණාසහගතෙන වේතසා -පෙ-ඉද්දිතාසහගතෙන වේතසා පෙ-උපෙකඛාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකඛා-සහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේකින ඵරිකා විහරති. ඵලං භාවිතාය ඛො මාණව, උපෙකඛාය වේතොවිච්ඡිතතියා යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාවසිස්සති, න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධිමො අපකසිරි-රෙතෙව චතුද්දිසා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමේව ඛො මාණව, ඵලං භාවිතාය උපෙකඛාය වේතොවිච්ඡිතතියා යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාව-සිස්සති, න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයමපි ඛො මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගොති.

1. සබ්බත්තතාය - සිච්ච, ස්‍යා. 2. චතුද්දිසා - ස්‍යා.

මාණවකය, නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුළුස්සා ලද ඒ පුරුෂයාහට දන්ධබවක් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ විය හෙකුදු බඹලොව හෝ බඹලොව යන පිළිවෙත හෝ පුළුස්සාලද තරාගතයන්හට දන්ධ බවෙක් හෝ සිරුරු තද වන බවෙක් හෝ නො වේ මැ යැ. මාණවකය, මම බ්‍රහ්මයන් පිළිබඳ බඹලොව ද බඹලොව යන පිළිවෙත ද දැනිමි. යම් පරිදි යම් පිළිවෙතක පිළිපත් බඹ බඹලොවට පැමිණි ද එ ද දැනිමි"යි වදන.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා වීසින් තෙල කරුණ අසන ලදී : "මහණ ගොඤ්චු බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාරිය දෙසති" යනු යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මට මාරිය දෙසන සේක්ව'යි යදිමි.

'මාණවකය, එසේ වී නම් අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියමි'යි.

'භවත්ති, එසේ යැ'යි තොදෙයා බමුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දින.

බුදුහු මෙසේ වදන : "මාණවකය, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාරිය කවරෙ යත් : මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙත් සහගිය සිතින් එක් දෙසක් අරමුණු කොට වෙසෙයි. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන්වන දිග ද එසේ යැ සතර වන දිග ද එසේ යි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්තකායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව වීජුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙමත්‍රීසහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ මෙමත්‍රීචිත්තවිමුක්තිය වඩනා ලද කල්හි ප්‍රමාණකෘත (කාමාවචර වූ) යම් කම්මයක් ඇද්ද, ඒ කම්මය එහි (රූපාවචරකම්මයෙහි) ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී.

මාණවකය, යම්සේ බලවත් සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකින් මැ සතරදිග (සචරයෙන්) භහවත්තේ ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, මෙසේ මෙමත්‍රීචිත්තවිමුක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචර කම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මහෙකි.

තවද මාණවකය, මහණ කරුණාසහගත සිතින් මෘදුකාසහගත සිතින් උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන් වන දිග ද එසේ යැ, සතර වන දිග ද එසේ යැ. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්තකායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව වීජුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ උපෙක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්ත විමුක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, යම්සේ ශක්ති ඇති සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකින් මැ සතරදිග (සචරයෙන්) භහවා ද , මාණවකය, එපරිදිමැ මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්තවිමුක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාරියෙකි'යි.

එවං වුතෙන සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුතො හඟවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම, ධෙය්‍යථාපි හො ගොතම, තික්කජ්ජන්තං වා උක්කජ්ජෙය්‍ය. පච්චන්තං වා විචරෙය්‍ය. මුලුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛිය්‍ය. අනික්කාරෙ වා තෙල-පජේජන්තං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපාති දක්ඛිනතී'ති¹. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන. අනෙකපරියංගෙන ඛලෙමා පක්කාසිනො, එසාභං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුභව්‍යස්සච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජන්තො පාණ්ණපෙනං සරණං ගතං. හන්ද චදුති මගං හො ගොතම, ගච්ඡාමි, ඛුක්ඛිච්චා මගං ඛුක්ඛරණීය්‍යාති.

ගස්සදුති තිං මාණව, කාරං මස්සෙසිති.

අථ ඛො සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුතො හඟවන්තො හාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උච්චායංසනා හඟවන්තං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පක්කාමි.

තෙන ඛො පන සමගෙන ජානුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙනෙන චලභිරථෙන² සාචන්දියා තිය්‍යාති දිවාදිවස්ස. අද්දතා ඛො ජානුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො සුභං මාණවං නොදෙය්‍යපුතං එතදවොච: 'හන්ද කුතො ඤු හවං භාරථාජේ ආගච්ඡති දිවාදිවස්සාති?

ඉතො හි ඛො හො, අහං ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තතිකාති.

තං කිං මස්සෙසි හවං භාරථාජේ සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සෙදා-වෙය්‍යන්තියං පණ්ණිතො මස්සෙසුති?

කො වාහං හො, කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සෙදාවෙය්‍යන්තියං ජාතිස්සාමි. සොපි නුභස්ස තාදිසොච, ගො සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සෙදාවෙය්‍යන්තියං ජානෙය්‍යාති.

උලාරාය ඛුක්ඛ හවං භාරථාජේ සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසතිති.

කො වාහං හො, කො ච සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි. පසන්ථ-පසන්ථො ච සො හවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවම්ඤ්ඤානං, ගෙ විමෙ හො බ්‍රාහ්මණ, පස්සච ඛලෙම පස්සෙදාපෙනති පුස්සෙදස්ස කිරියාය කුභලස්ස ආරාධනාය. මිත්තස්ස තෙ සමණො ගොතමො පරික්ඛාරෙ වදෙති, යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

1. දක්ඛනතී - ස්‍යා.
2. චලවාභිරථෙන - මජ්ඣං, PTS.

මෙසේ වදල කල්හි තොදෙයා බමුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යෑ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු කළ දයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළියන් දයක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළාඩුවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මෑ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ධර්මය හා හික්කුසඨසයා හා සරණ කොටයෙමි. භවත් ගොයුම්ගොතුටෝ මා අද පටන් දිවිහිම වෑ සරණභිය උපාසකයකු කොට ධරත්වා භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දන් අපි යමහ. ඇපි බොහෝ කටයුතු බොහෝ කරණි ඇතියමහ" යි.

'මාණවකය, තෙපි දන් ඊට කල් දනුව'යි.

එසඳ තොදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනා කොට අනුමෝදන් වූ හුනස්නෙන් නෑභී භාග්‍යවතුන් වෑද පෑදකුණු කොට බෑසගියේ.

තවද එසමයෙහි ජාණුස්සොණි මුත්මණ සඵසෙවත වළවාරටයෙන් දෙවෙන්දවහල්හි සැවැත්නුවරින් නික්මෙයි. ජාණුස්සොණි මුත්මණ තොදෙයාපුත්‍ර සුභමාණවකයා දුරින් මෑ එන්නා දිට. දක තොදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවකහට තෙල කී : "භවත් භාරදවාඪ දෙවෙන් දවහල්හි කොහි සිට එයි'ද? යි.

භවත්නි, මම මෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන් වෙතින් එමි'යි.

ඒ කෙසේ හභිහි? භවත් භාරදවාඪ තෙමේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්කභාවය හහනේ ද, පස්ඨිතයෙකෑ'යි හහනේ ද?

භවත්නි, මම කවරෙකිම ද? කෙසේ නම් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්කභාවය දනිම ද? යමෙක් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්කභාවය දන්නේ ද, ගේ එකැතින් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් වෑනි මෑ වෙයි.

භවත් භාරදවාඪ තෙමේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදර ප්‍රශංසායෙන් පසස්නේ මෑ යෑ

භවත්නි, මම කවරෙකිම ද, කිනම් කරුණෙකින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් පසස්නේම ද? ඒ භවත් ගෞතමයෝ ප්‍රශස්තඥණයෙන් මෑ ප්‍රශස්තයහ. දෙවිච්චිස්නට ශ්‍රෙෂ්ඨයහ. භවත්නි මුත්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුලොරාධනය පිණිස යම් පඤ්ච ධර්ම කෙනකුත් පතවත් ද, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඒ පඤ්ච ධර්මයන් අවෙර අව්‍යාපාද යම් සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමුච්චිත්තයා ගේ භාවනා පිණිස චිත්තපරිෂ්කාර කොට වදරන සේක.

784 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - මූහමිණ වග්ගො [3.6.9 සුභ සුභතං]

එවං වුත්තො ජාණ්ණකොණී මුහමිණො සබ්බසෙනා චලගිරථා¹.
ඕරොහිනා එකංසං උත්තරාසඛං කරිනා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං
පණ්ණමේනා උදහං උදහෙසි. ලාභා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස
සුලභිලාභා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, යස්ස චිත්තෙ තථාභතො
චගරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො²ති.

සුභසුභතං නවමං.

---

1. චලවංගිරථා - මිජ්ඣං, PTS.

මෙසේ කී කල ජාණ්ඩසොණි ඔවුණු සවිසුදු වළඹිරරයෙන් බැස උත්තරසධගය එතැන් කොට බහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ උදන් ඇති : “යච රජක්ඛ්‍රමේ විජිතයෙහි අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ කරාගතයන් වහන්සේ වැඩවසනාසේක් ද, ඒ පසේනදී කොසොල්රජතට ලාභයෙක. කල්‍යාණ ලාභයෙකැ”යි.

නව වැනි සුභසුත්‍ර යි.

2. 5. 10

සංඛාරවස්තුව

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: කොසලෙසු වාරිකං වරති මහතා: භික්ඛුසංඝොන සද්ධිං තෙන ඛො පන සමයෙන ධනඤ්ඤානි¹ නාම බ්‍රාහ්මණී මණ්ඩලකපො² පච්චිසති අභිප්පාසනතා: බුද්ධො ච ධම්මො ච සංඛෙස ච අඵ ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී උපකම්පිතා: තිකඛතතුං උදනං උදනෙසි: 'නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස'ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සංඛාරවො³ නාම මාණවො මණ්ඩලකපො පච්චිසති තිණණං වෙදනං පරගු සතිඝණ්ඨකෙට්ඨභානං සාකඛරප්ප-හෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායත-මහාපුරිසලකභෙසු අනවතො. අස්සොසි ඛො සංඛාරවො මාණවො ධනඤ්ඤානියා: බ්‍රාහ්මණියා: එවං වාචං භාසමානාය, සුඤ්ඤා ධනඤ්ඤානිං බ්‍රාහ්මණීං එතදවොච: අච්ඡුතාව අයං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී පරිභුතාව අයං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී විජ්ජමානානං බ්‍රාහ්මණානං. අඵ ච පන තස්ස මුණ්ඩකස්ස සමණකස්ස වණණං භාසතිති⁴.

න හි පන තිං තාන භද්දුච්ච, තස්ස භගවතො සීලපඤ්ඤාණං ජානාසි. සචෙ තිං තාන භද්දුච්ච, තස්ස භගවතො සීලපඤ්ඤාණං ජානෙය්‍යාසි, න තිං තාන භද්දුච්ච, තං භගවතං අකෙකාසිතඛිං පරිභාසිතඛිං මඤ්ඤෙය්‍යාසිති.

තෙන හි භොති, යද සමණො ගොතමො මණ්ඩලකපං අනුප්පතො භොති. අඵ මෙ⁵ අාරෙවෙය්‍යාසිති. එවං භද්දුච්චාති ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී සංඛාරවස්ස මාණවස්ස පච්චස්සොසි.

අඵ ඛො භගවා: කොසලෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන මණ්ඩලකපං තදච්චරි. තනු සුදං භගවා: මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛච්චතො. අස්සොසි ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී. 'භගවා කිර මණ්ඩලකපං අනුප්පතො මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛච්චතො'ති.

1. ධනඤ්ඤානි - PTS.
 2. { වඤ්චලිකපො - මජ්ඣං.
 පච්චලකපො - ස්‍යා.
 වඤ්චලකපො - සිඝ්ඤ.
 3. සංඛාරවො - ස්‍යා.
 4. භාසිස්සතිති - මජ්ඣං.
 5. අඵ ඛො, මෙ - සිඝ්ඤ.

2. 5. 10

සධාරව සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දැවියෙහි මහබික්සඟුන් හා සමග සැරිසරනසේක. එසමයෙහි ධනඤ්ජානී නම් බැමිණි මණ්ඩලකප්ප නම් ගමිහි වෙසෙයි. බුදුන් කෙරෙහි දු දහම් කෙරෙහි දු සඟුන් කෙරෙහි දු (අවේනාප්‍රසාද වශයෙන්) පහන, එකල ධනඤ්ජානී බැමිණි පය පැකිල තුන් වරක් උදන් ඇතු : “ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා” කියායි.

එසමයෙහි සධාරව නම් මාණවක මණ්ඩලකප්ප නම් ගමිහි වාස කෙරෙයි. භේ නිසඤ්චු කෙටුහඟස්ත්‍ර සහිත අකාරප්‍රභේද සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ පද ඟස්ත්‍ර හදුරනුයේ ව්‍යාකරණ හදුරනුයේ ලොකායතික මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූයේ වෙයි. සධාරව මාණවක මෙසේ නමස්කාරපාය බණන ධනඤ්ජානී බැමිණියගේ බස් ඇයි. අසා ධනඤ්ජානී බැමිණියට තෙල කී : “බමුණන් විද්‍යාමාන වූ සිටිය දී මේ ධනඤ්ජානී බැමිණි අව්‍යාද්ධිමත් වූ යෑ, විනාශප්‍රාප්ත වූ යෑ. තවද ඒ මුණ්ඩක ශ්‍රමණයන් ගේ ගුණ කියා” යනු යි.

‘පුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිල් හා නුවණ නො දැනි. පුත හදුමුබය, ඉදින් තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිල් හා නුවණ දැනි නම්, පුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආත්‍රොග කළ යුත්තකු කොට පරිභාෂණ කළ යුත්තකු කොට නො හඟිති.

‘හවතිය, එසේ වී නම් යම් දිනෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මණ්ඩලකප්ප ගමට පැමිණියාහු වෙත් ද, එකල මට දන්වන්නේ යැ’යි කී. ‘හදුමුබය, එසේ යැ’යි ධනඤ්ජානී බැමිණි සධාරව මාණවකයාහට පිළිවදන් දිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දැවියෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනසේක් මණ්ඩලකප්ප ගම කරා වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මණ්ඩලකප්ප ගමිහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වාස කෙරෙහි. ධනඤ්ජානී බැමිණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමිහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වාස කෙරෙත් ලැ’යි ඇසූ යෑ.

අඵ ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී යෙන සධ්ධාරවො මාණවො, තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීනි; සධ්ධාරවං මාණවං ඵතදවොච : ‘අයං තාත මුදුමුඛ, සො භගවා මණ්ඩලකපං අනුපපතො, මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙයානං බ්‍රාහ්මණානං අඛචනෙ. යස්සදානි නිං¹ තාත හදුමුඛ, කාරං මඤ්ඤසීති.

‘ඵවං භොනී’නි² ඛො සධ්ධාරවො මාණවො ධනඤ්ජානීයා බ්‍රාහ්මණීයා පටිසුනි; යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීනි; භගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙනි; ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසිනො; ඛො සධ්ධාරවො මාණවො භගවන්තං ඵතදවොච :

‘සන්ති ඛො භො ගොතම, ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති. නත්‍ර භො ගොතම, යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති, තෙසං භවං ගොතමො; කතමො’ති?

දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තානං ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්තානම්ච ඛො අහං භාරඤ්ජ, වෙමන්තං³ චදුමි. සන්ති භාරඤ්ජ, ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අනුසුචකා, තෙ අනුසුචෙන දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණා තෙච්ජා. සන්ති පන භාරඤ්ජ, ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කෙචලං සඤ්චාමන්තකෙන දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති සෙය්‍යථාපි තකඤ්චි විමංසී. සන්ති භාරඤ්ජ, ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුඤ්ඤ අනනුසුචෙන සුචම්ඤ්ඤෙච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති.

නත්‍ර භාරඤ්ජ, යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුඤ්ඤ අනනුසුචෙන සුචම්ඤ්ඤෙච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති. තෙසංභමම්ච. තදුමිනාපෙතං භාරඤ්ජ, පරියායෙන වෙදිනඛඛං: යථා යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුඤ්ඤ අනනුසුචෙන සුචම්ඤ්ඤෙච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා ආදිබ්‍රහ්මචරියං පටිජානන්ති, තෙසංභමම්චි.

1. යස්සදානි - මජ්ඣං.
2. ඵවං භොනී - මජ්ඣං.
3. වෙමන්තං - මජ්ඣං.

එසඳු ධනඤ්ජානී බැලීණි සධාරව මාණවකයා කරා එළැඹියා. එළඹ සධාර මාණවකයාට තෙල කිවු : “සුත හදුමුටය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමහි තොදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. සුත හදුමුටය, තෝ දන් යමක් ගැන සිතෙහි නම් එයට කල් දැනැ”යි කිවු.

‘භවතීය, එසේයැ’යි සධාරව මාණවකයා ධනඤ්ජානී බැලීණියට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ, එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළ යුතු කරා කොට නිවවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සධාරව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉභාත්මයෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරමී සධ්‍යාත ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් ද එබදු මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මැ මහණ බමුණු කෙනෙක් ඉභාත්මයෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරමී සධ්‍යාත නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් නම් ඔවුනතුරෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කවරහ?

භාරදවාජය, ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි බණන ආදි බ්‍රහ්මවයභිය පිළින කරන ඔවුන්ගේ ද වෙනස කියමි. භාරදවාජය, අනුග්‍රවකරා ගත් කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු අනුග්‍රව වශයෙන් ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙති. තෙවිජ්ජව්‍යාණයන් සෙසිති. භාරදවාජය, හුදු ශ්‍රද්ධාමාත්‍ර වශයෙන් ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බදු කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. තකිග්‍රාහී වූ විමංසක වූ බ්‍රහ්මණයන් සෙසිති. භාරදවාජය, පෙර නො ඇසුවීරු දහමහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බදු කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

භාරදවාජය, එහි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් අනනුග්‍රහ ධර්මයෙහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරෙන් මම අත්‍යතරයෙක්මි. භාරදවාජය, යම් පරිදි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් පෙර නො ඇසුවීරු දහමහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉභාත්මයෙහි මැ දන පයභිවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයභිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරින් මම අත්‍යතරයෙක්මි යන ඒ මේ කරුණ මේ කාරණයෙනුදු දතයුතු යැ.

භාරද්වාරය, සමාක්සමබෝධියෙන් පෙර මැ වතුස්සතාචබෝධය නො කළ බෝධි-
සත්ත්ව වූ මැ මට තෙල සිත් වී : “ශාභවාසය සමබාධ යැ රාගාදිරජස් එන මහැ, පැවිද්ද
අභාවකාශ යැ, ගිහිගෙහි වසනාහු වීසින් ඒකාන්ත පරිපූණ වූ ඒකාන්ත පරිඥද්ධ වූ ධොත-
සධිම සදාශ වූ මේ බ්‍රහ්මවයභිය පුරන්තට සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙමස් බහා
කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණෙම නම් මනා මැ නු”යි.
භාරද්වාරය, මම පසු කලෙකැ දහර වූයෙම මැ මනා කඵකෙහෙ ඇත්තෙම හදුයොවන
හා ප්‍රඵම වයසින් සමන්වාගත වූයෙම නො කැමැති කඳුළුවුසු මුහුණු ඇති දෙමාපියන්
හඩමින් සිටිය දී කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට
පැමිණියෙමි. මම මෙසේ පැවිදි වැ කිඩකුශලගවෙහි වැ අනුත්තර ශාන්තිවරපදය
සොයන්නෙමි ආළාරකාලාම තවුසන් කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආළාරකාලාම
තවුස්නට තෙල කීම් : “ඇවැත කාලාමයෙනි, මම මේ තොප සතු ධර්මිනියෙහි බඹසර
පුරන්තට කැමැතියෙමි”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් මට තෙල
කී : “ආයුෂ්මත් මෙහි වසන්නේ මැනැව. යම් දහමෙකැ විඤ පුරුෂයෙක් නොබෝ
දිනෙකින් සාධකීය ආවායොභාද්ග්‍රහණය තමා වීසින් මැනැවින් දන පසක් කොට එයට
පැමිණ වාසය කරන්නේ වෙ ද, මේ එබඳු දහමෙකැ”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ
කලෙකින් මැ වහා මැ ඒ දහම පුහුණු කෙළෙමි. භාරද්වාරය, මම එතෙක් තොල් පහළ
පමණින් මැ බස් බිණු පමණින් මැ ඤනවාදය ද ඵෙරවාදය ද කියමි, “දන්මි, දන්මි”යි ද
මම ද පිළින කරමි. සෙස්සෝ ද පිළින කෙරෙත්. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී :
“ආළාරකාලාම තවුස් මේ දහම හුදෙක් සැදූ පමණෙකින් ‘තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන
පසක් කොට උපයාගෙන වෙසෙමි”යි නො දන්වයි, ඒකාන්තයෙන් ආළාරකාලාම
තවුස් මේ දහම දන්මින් දක්මින් වාස කෙරේ”යනු යි.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ආළාරකාලාම
තවුස්හට තෙල කීම් : “ඇවැත, කාලාමයෙනි, කෙතෙකින් මේ දහම තමන් වීසින්
වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි දන්වම ද? යි. භාරද්වාරය,
මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය කී. භාරද්වාරය, මට තෙල
සිත් වී : “ආළාරකාලාම තවුස්හට මැ සැදූහැ ඇත්තේ නො වෙයි. මට ද සැදූහැ ඇත.
ආළාරකාලාම තවුස්හට මැ වැර ඇතියේ නො වෙයි; . . . සිහිය . . . සමාධිය . . . ප්‍රඤ
ඇත්තේ නො වෙයි, මට ද ප්‍රඤ ඇත. මම, ආළාරකාලාම තවුස් යම් දහමක් තමන්
වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයා ගෙන වාස කරමි”යි දන්වා ද, ඒ දහම පසක්
කරනු පිණිස ප්‍රධන් වැර වඩම් නම් මනා මැ නු”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින්
මැ වහා මැ ඒ දහම තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස
කෙළෙමි.

අථ ඛවාහං භාරඤාජ, යෙන ආලාඤෙ කාලාමො, තෙනුපසඛකමිං, උපසඛකමීති: ආලාඤං කාලාමං එතදවොචං: “එතතාවතා නො ආවුසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසි”ති. එතතාවතා ඛො අහං ආවුසො, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි’ති. අහච්චි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරමි’ති. ලාභා නො අවුසො, සුලභං නො ආවුසො යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං හමුභමචාරිං පස්සාම ඉති, යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරසි. යං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරසි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නං ධම්මං ජානාසි. යං නං ධම්මං ජානාසි, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො තුචං. යාදිසො තුචං, තාදිසො අහං. එහි දුති ආවුසො, උභො’ව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරමා’ති. ඉති ඛො භාරඤාජ, ආලාඤෙ කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අත්තනො අත්තව්‍යාසිං මං සමානං අත්තනො සමසමං රූපෙසි, උලාරුස ච මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මස්සං භාරඤාජ, එතදභොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බද්ධ න විරහාය න නිරේඛාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොඛාය න නිබ්බානාය සංචත්තති, යාවදෙව ආකිඤ්චඤ්ඤායනුපපත්තියා”ති. සො ඛො අහං භාරඤාජ, තං ධම්මං අනුලඛකරීතා: තස්මා ධම්මා නිබ්බජ්ජ අපකකමිං.

සො ඛො අහං භාරඤාජ, කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන උදුකො¹ රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකතා: උදුකං රුමපුත්තං එතදවොචං: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො රුම² ඉමසමිං ධම්මවිනෙයෙ මුභමචරියං චරිතු”න්ති. එවං වුත්තෙ භාරඤාජ, උදුකො රුමපුත්තො මං එතදවොච: ‘විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරියො න විරසෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භාරඤාජ, න විරසෙව ඛප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිං. සො ඛො අහං භාරඤාජ, තාවතකෙනෙව ඔට්ඨප්පහතමත්තෙහ ලපිත ලාපනමත්තෙහ ඤ්ඤාචාදඤ්ච චදුමි ථෙරවාදඤ්ච ‘ජානාමි පස්සාමි’ති ච පච්චානාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤෙව. තස්ස මස්සං භාරඤාජ, එතදභොසි: “න ඛො රුමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්චාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරමි”ති. පච්චෙදෙසි, අඤ්චා රුමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහාසි’ති.

අථ ඛවාහං භාරඤාජ, යෙන උදුකො¹ රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමීති: උදුකං රුමපුත්තං එතදවොචං: “කිත්තාවතා නො ආවුසො, රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරමි’ති පච්චෙදෙසි”ති. එවං වුත්තෙ භාරඤාජ, උදුකො රුමපුත්තො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායත්තං පච්චෙදෙසි. තස්ස මස්සං භාරඤාජ, එතදභොසි: “න ඛො රුමසෙව අභොසි සඤ්චා, මස්සමපජ්ජි සඤ්චා. න ඛො රුමසෙව අභොසි විරියං. -පෙ- සති -පෙ- සමාධි -පෙ- පඤ්ඤා, මස්සමපජ්ජි පඤ්ඤා. යනුඤ්චාහං යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහරමි’ති පච්චෙදෙසි. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදභෙය්‍යා”න්ති. සො ඛො අහං භාරඤාජ, න විරසෙව ඛප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා: උපසමපජ්ජ විහාසිං.

1. ආවුසො - මජ්ඣං. 2. උදුකො - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ආළාරකාලාම තවුස්හට තෙල කීම් : “ඇවැත කාලාමයෙනි, මෙතෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද?යි. ඇවැත, මම මෙ පමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි’යි කී. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි’යි කීම්. මම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි ද, තොයින් එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට වාස කෙරෙහි, තෝ යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙහි ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි. මෙසේ මම යම් දහමක් දන්වී නම් තොයින් එ දහම දන්වි. තො යම් දහමක් දන්වී නම් මමත් එ දහම දන්වමි. මෙසේ මම යම් බදුයෙමි ද, තො ද එබදුයෙහි. තෝ යම් බදුයෙහි ද, මම එ බදුයෙමි. (මෙසේ) අපි තා බදු සමුච්චර ආයුෂ්මතකු දක්මෝ ද, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇවැත්නි, දන් එව දෙදෙනාමෝ මෙ ගණයා පරිභරණ කරමහ’යි කී. භාරද්වාරය, මෙසේ ආළාරකාලාම තවුස් මාගේ ආවායම් වූයේ මැ තමා අතැවැසි වූ මා තමහට සමසම කොට තැබී. උදර පූජායෙකුණු මා පිදී. භාරද්වාරය, මට තෙල සින් වී : “මෙ දහම නිර්විද පිණිස නො වැටෙයි. විරාග පිණිස නො වැටෙයි, නිරොධ පිණිස නො වැටෙයි, උපයිම පිණිස නො වැටෙයි, අභිඤ්ඤ පිණිස නො වැටෙයි, සමබොධ පිණිස නො වැටෙයි, නිව්‍යාණ පිණිස නො වැටෙයි. ආකිඤ්චඤ්ඤ යතනුප්පත්තිය පිණිස මැ වැටෙයි” කියා යි. භාරද්වාරය, මම එ දහම පමණ නො කොට එ දහමින් කලකිරී බැසගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ‘කුසල් කීමැ’යි සොයනුයෙමි අනුත්තරසන්තිවරපදය (නිවන) සොයමින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල කීම් : “ඇවැත්නි රාමපුත්‍රයෙනි, මම මෙසස්නෙහි බබ්චර සරනු රිසියෙමි”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් මට මෙසේ කී : “ඇවැත්නි, වාස කරව. යම් දහමෙක විඤ පුරුෂ නොබෝ කලෙකින් මැ සිය ඥුරුසමය තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මේ එ බදු දහමෙකැ”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම පිරිවැහීම්. භාරද්වාරය, එ මම එතෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන්පිළිවදන් මතුයෙන් මැ දෙනවාදයත් සටවිරවාදයත් කියමි, ‘දන්වී දක්වී’ද මමත් පිළින කෙරෙමි, සෙසුවෝත් පිළින කෙරෙහි. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සින් වී : “රාම තවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා වාස කෙරෙමි’ නො ද පැවැසී, එකාන්තයෙන් රාම තවුස් මෙ දහම දන්වීන් දක්වීන් වීයි”යයි.

එසඳ භාරද්වාරය, මම රාමපුත්‍ර උද තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි රාමපුත්‍ර උද තවුස්හට තෙල බස් කීම් : “ඇවැත්නි, රාමයෙනි, කීපමණෙකින් අපට මෙදහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි, පවසවු ද?”යි, භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. භාරද්වාරය, එ මට තෙල සින් වී : “රාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ, මටත් ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වීයම් නො ද වී. . . . සති . . . සමාධි . . . රාමහට මැ ප්‍රඤ්ඤ නො ද වූ, මටත් ප්‍රඤ්ඤ ඇති. රම් තවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට එළැඹි වාස කෙරෙමි’ ප්‍රකාශ කෙළේ ද මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වීයම් කරනෙමි නම් මනා මැ නු”යි භාරද්වාරය, එ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වාස කෙළෙමි.

අඵ බ්වංභං භාරද්ධාජ, යෙන උද්දකො රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිකා උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචං: “එත්තංචතා නො අවුසො රුම³ ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී”ති. එත්තංචතා ඛො අභං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි⁴. ‘අභමපි ඛො ආවුසො, එත්තංචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරුමි’ති. ලාභා නො ආවුසො, සුලභා නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමන්තං තාදිසං මුභමචාරිං පසාම ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙසී. යං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙසී, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී. ඉති යං ධම්මං රුමො අභිඤ්ඤාසී, තං නං ධම්මං ජානාසී. යං නං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රුමො අභිඤ්ඤාසී. ඉති යාදිසො රුමො අභොසී, තාදිසො තුචං. යාදිසො තුචං, තාදිසො රුමො අභොසී. එහි දුතී ආවුසො, තුචං ඉමං ගණං පටිහරුමි. ඉති ඛො භාරද්ධාජ, උද්දකො රුමපුත්තො සමුභමචාරී මේ සමානො ආචරියව්ඨානෙ මං ධපෙසී, උලාරුභ ව මං පූජාය පුජෙසී. තස්ස මස්සං භාරද්ධාජ, එතදභොසී: “නායං ධම්මො තිබ්බිදුග න විරුගාග න නිරුධාග න උපසමාග න අභිඤ්ඤාග න සම්මොධාග න තිබ්බානාග සංචත්තති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාගතනුප-පතතියා”ති. සො ඛො අභං භාරද්ධාජ, තං ධම්මං අනලංකරිතා තස්මා ධම්මො තිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

සො ඛො අභං භාරද්ධාජ, කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පටියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන උරුවෙලා සෙතානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුගං රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච චණ්ණකං නදිඤ්ච සන්දන්තිං සෙතකං සුපතින්ථං රමණීයං සමන්තා ව ගොචරගාමං. තස්ස මස්සං භාරද්ධාජ, එතදභොසී: “රමණීයො, වත භො භූමිභාගො, පාසාදිකො ව වනසඤ්ඤො, නදී ව සන්දති සෙතකා සුපතින්ථා රමණීයා, සමන්තා ව ගොචරගාමො, අලං වතීදං කුලපුත්තස්ස පධානජීකස්ස පධානායා”ති. සො ඛො අභං භාරද්ධාජ, තත්ථෙව තිසිදිං ‘අලමිමං පධානායා’ති.

අපිසු මං භාරද්ධාජ, තිස්සො උපමායො පටිභංසු අනච්ඡරිය, පුබ්බෙ අසුතපුබ්බා:

සෙය්‍යථා’පි භාරද්ධාජ, අලලං කච්ඨං සසෙහහං උදකෙ තිකඛිත්තං, අඵ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුරණිං ආදාය අභතිං අභිතිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසී භාරද්ධාජ, අපි නු සො පුරිසො අච්චං අලලං කච්ඨං සසෙහහං උදකෙ තිකඛිත්තං උත්තරුරණිං ආදාය අභිමන්තො අභතිං අභිතිබ්බතෙතස්ස තෙජො පාතුකරෙය්‍යා’ති?

---

3. රුමො - මජ්ඣං.
 2. එත්තංචතා ඛො ආවුසො රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී’ති - මජ්ඣං.

එසඳ භාරද්වාරය, මම උදෙක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උදෙක රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කිමි : “ඇවැත්නි, රාමයෙනි මෙතෙකින් අපට මෙදහම, තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන පවසවු ද?”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම, තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මමත් මෙ දහම, තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුච්ඡර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දකුම්හ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කරවු ද, එ දහම රාම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බදු වී නම් තෙපි එ බදු ව. තෙපි යම් බදු වවු නම් රාම එ බදු වී. එව දන් ඇවැත්නි, තෙපි මේ ගණයා පරිහරණ කරව”යි. භාරද්වාරය, මෙසෙයින් රම්පුත් උද තවුස් මා ගේ සමුච්ඡරි වූයේ මැ මා ඇදුරු තැන්හි තැබී. උදර පුජායෙකුදු මා පිදී. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සින් වී : “මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි, නො ද විරාගයට නො ද නිරෝධයට නො ද කෙලෙස් සන්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්බෝධයට නො ද නිව්‍රාණයට වැටෙයි. නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤාතනයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ”යි. භාරද්වාරය, ඒ මම එ දහම පිළිකෙට කොට එ දහමින් කලකිරි බැස ගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ‘කිංකුලගවෙෂී වැ අනුතතර ශාන්තිවරපදය පිරියෙස්මින් මගධ ද්‍රාවියෙහි අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සෙනා නම් නියම්ගමට (සෙනානී නම් සිවුහුගේ ගමට) බටුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වනළැහැබ ද ගලන, සුදුවැලිතලා ඇති, මනා තොට ඇති, රමණී භොය ද භාත්පසැ පිහිටි ගොදුරුගම ද දිටිමි. භාරද්වාරය, මට තෙල සින් වී : “භූමිභාගය රමණිය මැ යැ. වන ළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ. සුදුවැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති රමණී භොය ද ගලයි, භාත්පස්හි ගොදුරුගම ඇත. ප්‍රධන්වීයභී කරනු කැමැති කුලපුත්‍රක්හට මෙ තැන සමත් වේ මැ”යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මෙ තැන ප්‍රධන් පිණිස සමත් වෙතී ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂදා කෙළෙමි.

තවද භාරද්වාරයෙනි, මට පුනපුනා ආශ්වයභී එළවන, පෙර නො ඇසුච්චරු උපමාවෝ තුන් දෙනෙක් වැටහුණහ :

“යම්සේ භාරද්වාරයෙනි, ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුපිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි”යි එන්නේ වේ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරුපිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වේ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වේ ද?යි.

නො හිදං හො ගොතමි. නං කිසස හෙතු: අදුං හි හො ගොතමි, අලලං කට්ඨං සසෙතභං. කඤ්ච පන උදකෙ නිකඛිතං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස හාගි අස්සා'ති.

එවමෙව බො භාරදාජ, යෙ හි කෙච්චි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙහ වෙච්චි කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමච්ඡුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුප්පභිනො හොති, න සුප්පට්ටපස්සඥො. ඔපකකමිකා වෙ'පි නෙ හොනොතා සමණව්‍යාගමණො දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, අහබ්බාව නෙ සදුණංග දස්සනංග අනුත්තරංග සමෙබ්බායං. නො වෙ'පි නෙ හොනොතා සමණව්‍යාගමණො, ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, අහබ්බාව නෙ සදුණංග දස්සනංග අනුත්තරංග සමෙබ්බායං. අයං බො මං භාරදාජ, පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

අපරු'පි මං භාරදාජ දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි'ති. නං කිං මඤ්ඤසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අශ්චං අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිතං උත්තරුරණිං ආදාය අභිමනෙන්නො අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස තෙජො පාතුකරෙය්‍යා'ති?

නො හිදං හො ගොතමි, නං කිසස හෙතු: අදුං හි හො ගොතමි, අලලං කට්ඨං සසෙතභං. කිඤ්චාපි ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිතං යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස හාගි අස්සා'ති.

එවමෙව බො භාරදාජ, යෙ හි කෙච්චි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙහ බො කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති. යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසිනෙහො කාමච්ඡුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුප්පභිනො හොති න සුප්පට්ටපස්සඥො. ඔපකකමිකා වෙ'පි නෙ හොනොතා සමණව්‍යාගමණො දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති. අහබ්බාව ච නෙ සදුණංග දස්සනංග අනුත්තරංග සමෙබ්බායං නො වෙ'පි නෙ හොනොතා සමණව්‍යාගමණො ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති², අහබ්බාව නෙ සදුණංග දස්සනංග අනුත්තරංග සමෙබ්බායං. අයං බො මං භාරදාජ, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

අපරු'පි බො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පටිභාසි, අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි'ති. නං කිං මඤ්ඤසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අශ්චං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛිතං උත්තරුරණිං ආදාය අභිමනෙන්නො අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස තෙජො පාතුකරෙය්‍යා'ති?

1 තිබ්බා බර - මජ්ඣං. 2. වෙදගන්ති - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙ කරුණ නො වන්නේ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්තෙහ වෙයි, එ ද දියෙහි බහනලද වෙයි. තෙල පුරුෂ වැළිත් ඇළලු තාක් ක්ලාන්තයට වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

භාරවාද්ඡයෙනි, එපරිදිමැ යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි කයිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් නො වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවඡ්ඡයෙක් කාමසෙනහයෙක් කාමමුර්ඡයෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්තහි සුප්‍රභීණ නො වෙ ද, මොනොවට සන්හුන් නො වෙ ද, ඒ භවත් මහණ බමණහු ඉදින් ඖපක්‍රමීක වූත් තීව්‍ර කටුක දුඃඛ වෙදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සධ්ධාත ඥාදානියට අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ මහණ බමුණෝ ඖපක්‍රමීක වූ තීව්‍ර කටුක දුඃඛවෙදනා නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සධ්ධාත ඥාදානියට අභවා මැ යි. භාරද්වාඡයෙනි, මට පුනපුනා ආශ්වයාච්ච ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ පළමු උපමා වැටහිණ.

භාරද්වාඡය, මට නැවත නැවත අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන උපමායෙක් ද වැටහිණ : භාරද්වාඡය, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිම්හි ලු ස්තෙහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුරිභි ගෙන 'හිනි උපදවමි'යි 'තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාඡය, ඒ කෙසේ හහිති? ඒ පුරුෂ ස්තෙහ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටි, ගොඩබිම්හි ලු, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු-රිභි ගෙන අළලන්නේ කිම හිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල නො වෙ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "භවත් ගොසුම් ගොකුට, තෙලෙ දියෙන් බැහැර වූයේ නවුදු ගොඩබිම්හි ලුයේ නවුදු සෙනහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ වැළිත් ඇළලු තාක් ක්ලමඋච්ච වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

එපරිදි මැ භාරද්වාඡය, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි කයිත් කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවඡ්ඡයෙක් කාමසෙනහයෙක් කාමමුර්ඡයෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්තහි සුප්‍රභීණ නො වෙ ද, සන්හුන් නො වෙ ද, ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණෝ ඖපක්‍රමීක වූත් තීව්‍ර කටුක දුඃඛවෙදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධසධ්ධාත ඥාදානියට අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ භවත් ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝ ඖපක්‍රමීක වූ තීව්‍ර කටුක දුඃඛවෙදනා නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධසධ්ධාත ඥාදානියට අභවා මැ වෙත්. භාරද්වාඡය, පුනපුනා අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමාව මට වැටහිණ.

භාරද්වාඡය, පුනපුනා අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසු වීරු අනෙක් තුන් වැනි උපමායෙක් ද මට වැටහිණ; යම්සේ භාරද්වාඡය, කොලපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ, ගොඩබිම්හි ලු වියළි කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, එසඳ පුරුෂයෙක් උතුරුරිභි ගෙන 'හිනි උපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි' එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාඡය, ඒ කෙසේ හහිති? ඒ පුරුෂ කොලොපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ, ගොඩබිම්හි ලු, තෙල වියළි කාෂ්ටය උතුරුරිභි ගෙන අළලනුයේ කිම හිනි උපද-වන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි.

එවං හො ගොතමී, නං කිංසා හෙතු: අදුං හි හො ගොතමී, සුක්ඛං කඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා එලො නික්ඛිතත'නති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන චෙච්ච චිත්තෙන ච කාමෙහි වූපකඨා: විහරන්ති. යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනහො කාමඉච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාහො, සො ච අජ්ඣන්තං සුප්පභිනො හොති සුප්පට්ඨසංඝො. ඔපකකම්කා ඡවපි නෙ හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා චෙදනා චෙදියන්ති, හබ්බාව නෙ ඤාණාය දසසනාය අනුත්තරාය සබ්බොධාය. අයං ඛො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා. ඉමා ඛො මං භාරදාජ, තියො උපමා පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: "යනුනුනාහං දනොතිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං"නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, දනොතිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හාමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, දනොතිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්චි සෙදො ඉච්චන්ති. සෙය්පාපි භාරදාජ, බලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සිසෙ වා ගහෙත්වා බ්බෙච්ච වා ගහෙත්වා අභිනිග්ගණ්හයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං, එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, දනොතිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්චි සෙදො ඉච්චන්ති. ආරභං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරියං හොති අසලච්චිතං, උපට්ඨිතා සති අපච්චුට්ඨා, සාරඥො ච පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨසංඝො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: "යනුනුනාහං අප්පාණකං ක්කානං ක්කායෙයං"නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඉබ්බතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙ උපරුඤ්ඤං. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඉබ්බතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤොසු කණ්ණසොනෙහි වාතානං තික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. සෙය්පාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ධම්මානාය අධිමත්තො සද්දො හොති එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, ඉබ්බතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤොසු කණ්ණසොනෙහි වාතානං තික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. ආරභං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරියං හොති අසලච්චිතං, උපට්ඨිතා සති අපච්චුට්ඨා, සාරඥො ච පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨසංඝො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

1. අප්පාණකංයෙව - මජ්ඣං. 2. අසච්චුට්ඨා - මජ්ඣං.

එසේ යැ හවත් ගොතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගොයුම්ගොකුව, තෙල ශ්‍රේකකාමය කොලොපු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වූයේ වෙයි, ගොඩබිම්හි බහාලන ලද වේ" යයි.

එසෙයින් මැ හාරද්වාරයෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි බවුණු කෙනෙක් වෙත්වයි කයිනුදු සිතිනුදු කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවිජ්ජායෙන් කාමස්තොහයෙන් කාමමුර්ඡායෙන් කාමපිපාසායෙන් කාමපරිද්‍රවයෙන් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි මොනොවට ප්‍රභේණ වූයේ වෙ ද, සන්හුන් වෙ ද, ඉදින් ඒ හවත් මහණබවුණේ තීව්‍ර කටුක ඖපක්‍රමික දුඃඛවේදනා විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සධර්මාත ඥානදර්ශනයට හව්‍ය මැ වෙති, ඉදින් ඒ හවත් මහණබවුණේ තීව්‍ර කටුක ඖපක්‍රමික දුඃඛවේදනා නො විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බොධසධර්මාත ඥානදර්ශනයට හව්‍ය මැ වෙති. හාරද්වාරය, සුනසුනා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසු වීරු මෙ තුන් වැනි උපමා මට වැටහිණ. හාරද්වාරය, සුනසුනා ආශ්වයා එළවන පෙර නො ඇසු වීරු මෙ තුන් උපමාවේ මට වැටහුණහ'යි.

හාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී; "යට්ඨෙති උඩුදත තබා දිවින් තලු පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්තොම් පෙළන්නොම් තවත්තොම් නම් මැනැවැ"යි. හාරද්වාරය, මම යට්ඨෙති උඩුදත තබා දිවින් තලු පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තපොච්ඡයා කෙරෙමි. හාරද්වාරය, යට්ඨෙති උඩුදත තබා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්තා පෙළන තපොච්ඡයා කරන මා ගේ කවිජයෙන් සෙවිදයේ මීදෙත්, හාරද්වාරය, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙවයි ස්කන්ධයෙහි වෙවයි ගෙන නිගන්තේ වෙ ද, පෙළන්නේ වෙ ද, තාප කරන්නේ වෙ ද, හාරද්වාරය, එපරිදි මැ යට්ඨෙති උඩුදත තබා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්තා පෙළන තවන මා ගේ කැසිත් සෙවිදයේ මීදෙත්. හාරද්වාරය, මා විසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලීන නො වෙයි, සිහි එළවියා වෙයි, මූෂිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන්වැරින් වීත් කැවා වූ මැ මා ගේ කය දරට සහිත වෙයි, නො සන්හුන් වෙයි.

හාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : "මම් අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස,) ධ්‍යාන කරනොම් නම් මැනැවැ"යි. හාරද්වාරය, ඒ මම මුච්ඡානුදු නැහැයෙනුදු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළැහීම්, හාරද්වාරය, මුච්ඡානුදු නැහැයෙනුදු අසස්පසස් වැළැහු කල්හි මා ගේ කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. යම්සේ නම් කඹුරුසමක් පුඹුනා කල්හි අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙ ද, එසෙයින් මැ හාරද්වාරය, මුච්ඡානුදු නැහැයෙනුදු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළැහු කල්හි කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන් ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. හාරද්වාරය, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි. සිහි එළබ සිටියා, මූෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය ඒ දුක්සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වීයායෙන් වීත් කැගේ දරට සහිත වූයෙන් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, එතදභොසි : “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව ක්‍රිතං ක්‍රියාගෙග්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා වානා මුද්ධිනං¹ උභහනන්ති. සෙග්‍යථාපි භාරද්‍රාජ, බලවං පුරිසො තිණේහන සිඛරෙන මුද්ධිනි අභිමනේග්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා වානා මුද්ධිනි උභහනන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්‍රාජ, විරියං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො භොති අප්පට්පසාසද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, එතදභොසි : “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව ක්‍රිතං ක්‍රියාගෙග්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා සිසෙ සිසවේදනා භොන්ති. සෙග්‍යථාපි භාරද්‍රාජ, බලවං පුරිසො දලේහන වරතතකඛකේන² සිසෙ සිසවේදං දදෙග්‍ය, එවමෙව ඛො භාරද්‍රාජ මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා සිසෙ සිසවේදනා භොන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්‍රාජ, විරියං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො භොති අප්පට්පසාසද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, එතදභොසි : “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව ක්‍රිතං ක්‍රියාගෙග්‍ය”න්ති සො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා වානා කුච්ඡං පරිකන්තන්ති, සෙග්‍යථාපි භාරද්‍රාජ, දකෙඛා ගොඝාතකො වා ගොඝාතකනෙතවාසී වා තිණේහන ගොච්ඤානෙන කුච්ඡං පරිකන්තෙග්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතා වානා කුච්ඡං පරිකන්තන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්‍රාජ, විරියං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො භොති අප්පට්පසාසද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, එතදභොසි : යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව ක්‍රිතං ක්‍රියාගෙග්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතො කායසම්චිං ඛාගො භොති, සෙග්‍යථාපි භාරද්‍රාජ, ද්‍රෝ බලවතො පුරිසා දුඛලතරං පුරිසං නානාඛාභාසු ගහෙකා අඛාර-කාසුගා සන්තාපෙග්‍ය සම්පරිතාපෙග්‍ය. එවමෙව ඛො මෙ භාරද්‍රාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුද්දෙසු අභිමතතො කායසම්චිං ඛාගො භොති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්‍රාජ, විරියං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො භොති අප්පට්පසාසද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුත්තස්ස සතො.

1. මුද්ධිනි - මජ්ඣං. 2. වරතතකඛකේන - මජ්ඣං.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම නිරස්සාසක වූ මැ ධ්‍යානය වඩම නම් මනා මැ තු”
යි. භාරදවාජය, මම මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය අසස්පසස් වැළකීම්. භාරදවාජය,
මා විසින් මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය අසස්පසස් වැළැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍යන
පෙළක්. භාරදවාජය, බලවත් පුරුෂයෙක් යම් පරිදි තියුණු කඩුසිලෙකින් මුද්‍යන
පෙළන්තෝ ද එ පරිදි මැ භාරදවාජය, මා විසින් මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස
ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍යන පෙළක්, භාරදවාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ
අසංචිත වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ
දුක්සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වියඛයෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තෝත්
වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙම් නම් මනා මැ තු”
යි භාරදවාජය, මම මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැකීම්.
භාරදවාජය, මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය අසස්පසස් වැළැහු කල මා ගේ ශීඝ්‍රයෙහි අධිමාත්‍ර
ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරදවාජය, යම්යේ බලවත් පුරුෂයෙක් දෙවරබහනින්
හිසෙහි හිස්වෙළුම් බදනෝ වෙ ද, එසෙයින් මැ භාරදවාජය, මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය
අසස්පසස් වැළැහු කල හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරදවාජය, මා විසින්
රුකුළු වැර සංචිත නො වෙයි, සිහි එළැඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ
කය එ මැ දුක්සහගිය පදහනින් වැරින් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තෝත්
වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ දහැන් වඩනෙම් නම් මනා මැ තු”
යි. භාරදවාජය, මම මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැකීම්, භාරදවාජය,
මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි මාගේ කුස අධිමාත්‍ර වාතයෝ
සිදිත්. භාරදවාජය, යම්යේ දක්ෂ ගෝසාකකයෙක් හෝ ගෝසාකක අතැවැසියෙක් හෝ
කිහිණි වූ, ගෙරිකපන කැත්තෙකින් කුස කපන්නෝ ද, එසෙයින් මැ භාරදවාජයෙහි,
මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය අසස්පසස් වැළැහු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ කුස කපත්.
එතෙකුදු වත් භාරදවාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ සංචිත නො වෙයි, සිහි එළැඹ සිටියා
මුෂිත නො වෙයි, එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වියඛයෙන්
වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තෝත් වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙම් නම් මනා මැ තු”
යි. භාරදවාජය, මම මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැකීම්.
භාරදවාජය, මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි මාගේ කයෙහි
අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. භාරදවාජය, යම්යේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුඹුල්
චිතිසක්ඛු වෙන් වෙන් අත්හි ගෙන අඟුරු වළෙක කවන්තාහු ද මොනොවට කවන්තාහු ද,
එසෙයින් මැ භාරදවාජය, මුච්චුන්‍ය නැහැයෙත්‍යු කනිත්‍ය ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි
මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. එතෙකුදු වත් භාරදවාජය, මා විසින් ආරබධවියඛය
සංචිත නො වෙයි. එළැඹසිටි සිහි මුෂිත නො වෙයි, එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ
දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියඛයෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තෝත්
වෙයි.

තවද භාරද්වාරය, දෙවතාවෝ දක මට මෙසේ කීහ: “ශ්‍රමණ ගෞතම කල්‍රිය කළහ”යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, එතෙකුදු වත් කල්‍රිය කෙරෙත්”යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, නො ද කල්‍රිය කෙරෙත්, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ රහත්හ, රහතුන්ට තෙල මෙ බඳු වීභාර ඇත්තේ මැ වේ”යි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: “මම සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට පිළිපදනෙම (බස්නෙම) නම් මැනැවැ”යි. එකල්හි භාරද්වාරය, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: “නිදුකාණෙනි, තෙපි සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට නහමක් පිළිපදුව, ඉදින් නිදුකාණෙනි, තෙපි සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට බස්නාහු නම් අපි තොප වහන්සේ ගේ රොමකුපයෙන් දිව්‍යමිජස් ඇතුළු කරමහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නහු යැ”යි. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: “මම වනාහි සඵප්‍රකාරයෙන් නො වැළදීම පිළින කරන්-නෙමී, මෙ දෙවියෝත් මා ගේ රොමකුපයෙන් දිව්‍යමිජස් බහාලන්නාහ. එයින් මම යැපෙමි නම් ඒ මා ගේ මෘෂා වෙයි, භාරද්වාරය, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතික්‍ෂෙප කෙරෙමී, ‘කම් නැතැ’යි කියමී.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: “මම මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ ටික ටික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ නු”යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ ටික ටික අහර ගනිමී. භාරද්වාරය, මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ මද මද අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කෘශත්වයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල් පුරුක් හෝ කළුවැල් පුරුක් යමිසේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිග්‍රහණයට ගෙයේ එ බඳු වෙති. ඔටුපිය යමිසේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදනාමාංශය එ බඳු වෙයි. කුරුදුවැල යමිසේ (උස්මිට්ටි) වෙ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකවුට (වංශාස්ථිය) එසෙයින් මැ උස්මිට්ටි වෙයි. යමිසේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකැ ගොනැස්හු එලුණාහු ඇත මැත එලුණාහු වෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළ ඇටලුණාහු ඇත මැත එලුණාහු වෙති. යමිසේ නම් ගැඹුරු දියවළෙකැ දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අක්කිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙති. යමිසේ නම් තිත්තලවු එලයක්

තරුණ කල්හි සිදුනා ලද්දේ වා-අවුයෙන් මලාන වැ හැකුළුණේ වේ ද, එසෙයින් මෑ එ මෑ අල්පාහාරතායෙන් මා ගේ හිසසිව් මලාන වැ හැකුළුණේ වෙයි. භාරද්වාජය, ඒ මම 'කුසැසිව් පරාමඤ්ඤා කෙරෙමි'යි පිටකවුව මෑ (උදරසිව් හා සමග) ගනිමි. 'පිටකවුව පිරිමසමි'යි උදරසිව් මෑ (පිටකවුව හා සමග) ගනිමි. භාරද්වාජය, එ මෑ අල්පාහාරතායෙන් මා ගේ උදරසිව් පිටකවුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. භාරද්වාජය, මම එ මෑ අල්පාහාරතායෙන් 'මලකීස හෝ මුකීස හෝ කෙරෙමි'යි එහි මෑ මුහුණින් වැටෙමි. භාරද්වාජය, මම මෙ මෑ කස අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි, භාරද්වාජය, එ මෑ අල්පාහාරතායෙන් අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදනා මා ගේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහෙති, තවද භාරද්වාජය, මිනිස්සු මා දක මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතම කථපෑහැ ඇතියහ"යි, ඇතැම් මිනිස්සු මෙසේ කීහ; ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කථපෑහැ නො වෙති. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ සම්චන්ත"යි. සමහර මිනිස්සු මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කථපෑහැ නො වෙති, නො ද සම්චන්ත, ශ්‍රමණ ගෞතම මඟුරුපෑහැ ඇතියහ"යි. භාරද්වාජය, මා ගේ පරිඤ්ඤා වූ පයඛිච්ඡා වූ සිව්පෑහැ එ මෑ අල්පාහාරතායෙන් එතෙක් නටුයේ වෙයි.

භාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : අතීතකාලයෙහි යම්කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දු:ඛවේදනා වින්දනු නම් (එ වේදනාව) මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගතකාලයෙහි දු යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක වේදනා විදුනානු නම් මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මෙ කල්හි දු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දු:ඛවේදනා විදිත් නම් මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළිත් මේ කටුක වූ දුෂ්කරක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතු ආයඛිච්ඡාවකරණයට සමථී ඤාදර්ශනවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බොධයට අනෙක් මාගියෙක් ඇද්දෑ ? යි.

භාරද්වාජයෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මම වනාහි පිතෘශාකෘයන්ගේ කමන්හි සිහිල් දබ්බසවනෙහි හුන්නෙමි කාමයෙන් වෙන් වැ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මෑ විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වාස කෙළෙමි දනිමි මෑ යෑ. තෙල සම්බෝධයට මාගී වන්නේ ද ? යි. භාරද්වාජය, මට සත්‍යානුසාරී (සිහිය අනුව යන) විඤනය පහළ විය. 'තෙල මෑ සම්බොධයට මාගී වේ යෑ'යි. භාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : "කීමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වැ මෑ අකුශල ධර්මයෙන් වෙන් වැ මෑ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමි ද?"යි. භාරද්වාජය, එ මට තෙල සිත් වී : "කාමයෙන් වෙන් වැ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මෑ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මෑ"යි.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතද්දහොසි . “න ඛො තං සුකරං සුඛං අධිගන්තුං එවං අධිමන්තකසිමානං පත්තකායෙන. යනන්තාහං ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙය්‍යං ඔදනකුමමාස”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙසිං ඔදනකුමමාසං. තෙන ඛො පන මං භාරදාජ, සමයෙන පඤ්චවග්ගිතා භික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා භොනති, “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අධිගමීසසති, තං නො ආරොචෙසාති”ති යතො ඛො අහං භාරදාජ ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙසිං ඔදනකුමමාසං. අථ මෙ තෙ පඤ්චවග්ගිතා භික්ඛු තිබ්බිජ්ජ පක්කමීංසු “බාහුලීකො¹ සමණො ගොතමො පට්ඨානවිබහනො ආවනො බාහුලායා”ති.

සො ඛො අයං භාරදාජ, ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙත්ථා බලං ගගෙත්ථා විච්චෙව ඛාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතක්කවිචාරනං චූපසමා -පෙ- දුතියං ක්ඛානං -පෙ- තතියං ක්ඛානං -පෙ- චතුත්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙහ පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජ්ජතෙහ පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිසුඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. සො අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරම්. සෙය්‍යපීදං : එකමි ජාතීං දොමි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙහං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරම්. අයං ඛො මෙ භාරදාජ, රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උපපන්නා තමො විගතො අලොකො උප්පන්නො යථා තං අපමන්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙහ පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජ්ජතෙහ සත්තානං චූකූපපානසුඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙහ පස්සාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙහ පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මෙ භාරදාජ, රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විගතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අපමන්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො.

---

1 බාහුලීකො - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, මට තෙල සික් වී : “මෙසේ අධිමාත්‍ර කෘතභාවයට ගිය කයින් ඒ සුඛය ලබන්නට සුකර නො වෙයි, මම ඔදනකුම්මාස සධ්ධාත ඔළාරික අහර වළඳනෙමි නම් මනා මැ නු”යි. භාරද්වාරය, මම ඔදනකුම්මාස සධ්ධාත ඔළාරික අහර වැළඳුයෙමි. භාරද්වාරය, එසඳ පස්වග මහණහු ‘මහණ ගොයුම්හු යම් දහමක් අධිගම කෙරෙත් ද, එ දහම අපට පවසති’ මට උවැටන් කළාහු වෙති. භාරද්වාරය, යම් දිනෙකැ මම බත්කොමු-පිඩු සධ්ධාත ඔළාරික අහර වැළඳුයෙමි ද, එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කළකිරි නික්ම ගියහ. “මහණ ගොයුම්හු බාහුලිකයහ, ප්‍රධනින් ගිලිහුණහ, ප්‍රත්‍යය බාහුලයට වැටුණහ” යි කියා යි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ඔළාරික අහර වළඳා කායබල ගෙන කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධාතන උපයාගෙන විසිමි, විතකිවිචාරයන් ගේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීය ධාතනය . . . තෘතීයධාතනය . . . චතුර්ධාතනය උපදවා ගෙන විසිමි.

මම මෙසේ සමාහිතවිත්තය පරිභුද්ධ වැ පයඛිවදන වැ අනඛගණ වැ විගතෝපකෙලය වැ මෘදු වැ කම්ණ්‍ය වැ ස්ථිත වැ නිශ්චලප්‍රාප්ත වැ සිටි කල්හි ඒ සිත පුළුච්චාසානුස්මාතිඤ්ජාය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පුළුච්චාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙශ අනෙප්‍රකාර පුළුච්චාසය සිහි කෙරෙමි, භාරද්වාරය, මා විසින් රැය පළමු යමිහි මේ පළමු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විහත වූ විද්‍යා උපත, තමස විහත විය, ආලෝකය උපත, අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ කායඵච්ච නිරපෙකණක වැ වසනුවක්භට යමිසේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම පරිභුද්ධ පයඛිවදන අනඛගණ විගතෝපකෙලය මෘදුහුත කම්ණ්‍යම ස්ථිත නිශ්චලප්‍රාප්ත සමාධිගත විත්තය ඇති වන් මැ එ සිත සත්ත්වයන්ගේ චුතුපපාතඤ්ජාය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසාගේ ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍යාහිත ප්‍රණිත සුවණ් දුච්ණ් සුගත දුගිත සත්ත්වයන් දක්මි. කම වූ පරිදි ගිය සතුන් දන්මි . . . භාරද්වාරය, මා විසින් රැය මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත වූ, අවිද්‍යා විහත වූ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය උපත. අප්‍රමත්ත වැ ආතාපන වියඛි ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සික් ඇති වැ වාස කරන යෝගාවචරයක්භට යමිසේ වේ ද, එසෙයිනි.

මෙසේ මම සමාහිත සිත පිරිසුදු වූ ප්‍රභාසචර වූ නිරවභව වූ පහවූ උපක්ලේශ ඇති ව මොළොක් වූ කම්භා වූ ස්ඵිත වූ නිසල බවට පැමිණ සිටි කල්හි ආසුවක්ෂයඤනය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි, මම 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි . . . මේ දු:බනිරොධ-ගාමීනී ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි. 'මොහු ආසුවයහ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි . . . මේ ආසුවනිරොධගාමීනී ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා මා ගේ සිත කාමසුවයෙහි මිදිණ. සිත හවාසුවයෙහි මිදිණ. සිත අවිද්‍යාසුව-යෙහි මිදිණ. මිදුත් මැ 'මිදිණැ'යි නුවණ විය. ජාති ක්ෂිණ වූ, ඔබසරවස් වූය නිමවන ලද, කරණි කරනලදි. මේ රහත් බවට අත් කිසෙක් නැතැ'යි දක්මි. භාරද්වාරය, මා විසින් රැස පැසුළු සමෑ මේ තුන් වන විද්‍යා අධිගත යැ. අවිද්‍යා විහත වූ යැ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලොකය, උපත. නො පමාව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන යෝගාවචරයක්භව යමිසේ වෙ ද එසෙයිනි.

මෙසේ වදළ කල්හි සබ්භාරව මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ : "හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ගේ අස්ඵිත (නො සිටි) ප්‍රධානයෙක් මැ විය, හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ගේ සත්පුරුෂ ප්‍රදහනයෙක් මැ වී. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයක්භව යමිසේ ද එසෙයිනි.

කිම හවත් ගොයුම්ගොතුවෙනි, දෙවියෝ ඇද්ද? යි. භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද, යන යමක් වෙ ද, තෙල මා විසින් කරුණු විසින් දන්තා ලද.

කිම හවත් ගොතමයන් වහන්ස, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවස්නා ලද්දහු "භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද? යන යමක් වෙ ද තෙල කරුණ මා විසින් කරුණු විසින් දන්තාලද'යි කියව, හවත් ගොතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි සිස් මුසවා නො මැ වෙ නු? යි.

භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවස්නාලද යමෙක් 'දෙවියෝ ඇතැ'යි කියන්නේ ද, යමෙක් 'මා විසින් කරුණු හෙයින් දන්තාලද'යි කියන්නේ ද, එසඳ මෙහි නුවණැති පුරුෂයක්හු විසින් 'දෙවියෝ ඇත' යන මෙ කරුණ ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යායුතු යැ.

කුමක් හෙයින් මට හවත් ගොතමයෝ මුලදී මැ ප්‍රකාශ නො කළාහු ද? යි.

භාරද්වාරය, ලෝකයෙහි 'දෙවියෝ ඇද්ද' යන යමක් වෙ ද තෙල කරුණ උස්භච්ඡිත් සම්මත යැ : යි.

එවං වුද්ධො සධ්ධාරවො මාණවො හභවන්තං එතදවොච:
 අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි
 හො ගොතමි, තික්ඛුජ්ජන්තං වා උක්ඛුජ්ජන්තං, පච්චන්තං වා විමරෙය්‍ය,
 මුලුහස්ස වා මහ්තං අච්චෙඛිය්‍ය, අක්ඛාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං
 ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තී'ති. එවමෙවං ගොතා
 ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිනො. එසාහං භවන්තං
 ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසම්මස්ස උපාසකා මං භවං
 ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණධන්තී'ති.

සධ්ධාරවසුත්තං දසමං

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඤ්චමො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං

බ්‍රහ්මාසු සෙලස්සාලායනො සොටමුඛො ච බ්‍රාහ්මණො
 එසු චඛති ධනස්සානි වාසෙට්ඨා සුභ ගාරවොති.

ඉදං වග්ගානාමුද්දනං

වග්ගො ගහපති භික්ඛු පරිබ්බාජකනාමකො
 රූජවග්ගො බ්‍රාහ්මණොති පඤ්ච මජ්ඣිමදාගමෙ.

මජ්ඣිමපණ්ණාසකං සමන්තං

මෙසේ වදළ කල්හි සධාරව ලාභවක භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. යම්සේ භවත් ගොසුම් ගොතුටෙහි, යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීචර කරන්නේ ද, මං මුළු වුවක්හට මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එ පරිදි මැ භවත් ගෞතමයන් වසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසනලද, තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, දහම් හා සභුන් හා සරණ කොට යෙමි, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරනසේක්ව'යි.

දහ වැනි සධාරවසූත්‍ර යි.

පස් වැනි බ්‍රාහ්මණවර්ග යි.

ඒ වර්ගයෙහි උද්දනය :

බ්‍රහ්මායු සූත්‍ර යැ සේලසූත්‍ර යැ අස්සලායනසූත්‍ර යැ සෝටමුඛසූත්‍ර යැ වඩකීසූත්‍ර යැ ඒසුකාරි සූත්‍ර යැ ධනඤ්ජානිසූත්‍ර යැ වාසෙට්ඨසූත්‍ර යැ සුභසූත්‍ර යැ සධාරවසූත්‍ර යැ යි.

මේ වර්ගයන්ගේ උද්දනය :

ගහපතිවර්ග යැ භික්ඛුවර්ග යැ පරිබ්බාජකවර්ග යැ රාජවර්ග යැ බ්‍රාහ්මණවර්ග යැ යි මජ්ඣිමා ගමයෙහි වර්ග පසෙකි.

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය සමාපත යි.

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

අනුකතමණීකා

അപരദിപാദഗുണകര്മണകം	768 - 768
അപരദിപാദഗുണകര്മണകം	769 - 778
വിശേഷപദഗുണകര്മണകം	774 - 782

ගාථාදීපාද, නුකකමණිකා

	පිටුවනිකා
අ	
අකකකසං විඤ්ඤපනිං	706
අකථවකපීඨසං තුසිතසං	80
අකෙකාඛනං වතවනනං	706
අකෙකාසං වධවකං ව	706
අගභිනුතනමුඛා යඤ්ඤ	606
අඤ්ඤනීච නචා විතතා	434
අට්ඨපාදකතා කෙසා	434
අඬා දලීඤ ව පුසනති ඵසං	408
අනුඤ්ඤපට්ඨඤ්ඤතා	702
අපාරාධා තෙසං අමනසා ආරාධ	504
අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤානං	592,604
අරහං භො කථං භොති	592
අරියසං භාවිතතසං	80
අලතකකතා පාද	434
අවිරුභිං විරුභිසු	706
අසංසට්ඨං ගහට්ඨෙහි	706
අසංසයසං කුලසං	80
අහං හි අරහා ලොකෙ	506
අභිංසකොති මේ නාමිං	526
ආ	
ආරොග්‍යපරමා ලාභා	298, 300
ආසා යසං න විජ්ජනති	706
ඉ	
ඉතෙව වොරෙ අසිඤ්ඤාච්ච	518
ඉමං භොනොතා නිසාමේථ	604
ඉසිසතනමසං අකුහසං	80
උ	
උට්ඨෙහි විර විජ්ජනසමාමි	502
උදකං හි නගනති තෙනතිකා	526
උපධි තෙ සමතිකකතා	608
උපෙති ගබ්භං ව පරං ව ලොකං	408
උසහං පවරං විරං	708

	පිටුවනිකා
ඵ	
ඵනං වෙ රුච්චති භොතො	606
ඵචමේතං යථාභූතං	710
ඛ	
ඕදහි මගවො පාසං	434
ක	
කච්චි කොසොභිතං භොතො	590
කච්චි පහුතජ්චෙතාති	590
කථං භො චුාගමිණො භොති	592
කන්දනති තං ඤාති පකිරිය කෙසෙ	448
කමමනා වතනති ලොකො	710
කලාසාණදසංභො හිකචු	604
කසංකො කමමනා භොති	710
කං	
කාමා හි චිත්‍රා මධුරා මනොරමා	450
කී	
කීචේජන මේ අභිගතං	500
කො	
කො නු සෙතාපති භොතො	604
ඛ	
ඛතතියා භොගී රජානො	604
ඛතතියො සෙට්ඨො ජනෙනසමිං	36
ග	
ගච්ඡං වදෙසි සමණ සීතොමහි	518
ගඤ්ඤීරපඤ්ඤං මේධාචිං	706

	පිටුව
න	
නාගය පනත සහ නියෝග	80
භ	
භූමි භාවිතය පිළිබඳ නියෝග	706
භූමි භාවිතය පිළිබඳ නියෝග	80
ප	
පවුලකට ව සහතිකය	704
පවුලකට ව සහතිකය	500
පවුලකට ව සහතිකය	526
පවුලකට ව සහතිකය	604
පවුලකට ව සහතිකය	434
පවුලකට ව සහතිකය	434
පවුලකට ව සහතිකය	446
පවුලකට ව සහතිකය	604
පා	
පාලන කොමිෂන් සභාව	502
පාලන කොමිෂන් සභාව	702
ප්‍ර	
ප්‍රවේශන කොමිෂන් සභාව	592, 708
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මයාගේ අධිකාරිය	606
බ්‍රහ්මයාගේ අධිකාරිය	604, 606
බ්‍රහ්මයාගේ අධිකාරිය	606
බු	
බුද්ධ චරිතයේ කාරුණිකයා	520
භි	
භික්ෂුවාගේ අධිකාරිය	608
ම	
මහලු පවුලකට ව සහතිකය	604

	පිටුව
මා	
මාලිකා වෙළඳ නාමය	506
මාලිකා වෙළඳ නාමය	526
ය	
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	702
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	708
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	526
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	708
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	706
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	706
යථා චරිතයේ අධිකාරිය	706
යෙ	
යෙදවීමේ අධිකාරිය	592
යෙදවීමේ අධිකාරිය	590
යෙදවීමේ අධිකාරිය	604
යො	
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	708
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	706
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	524
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	706
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	708
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	708
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	706
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	606
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	526
යොග්‍ය පවුලකට ව සහතිකය	704
රු	
රුපියලේ අධිකාරිය	604
රුපියලේ අධිකාරිය	446
රුපියලේ අධිකාරිය	446
රුපියලේ අධිකාරිය	604
ලො	
ලොකාලයේ අධිකාරිය	526

	පිටුවකනා
මා	
වාරිපොකබරපතෙතම	706
වි	
විනසසු මයි කඩං	604
ස	
සාකතානං බුහමවරියං	606
සනතසා හුරිපඤ්ඤාසා	80
සබ්බසඤ්ඤාජනං ඡේතා	704
සබ්බාහිභු සබ්බවිදුහමසමි	506
සමඤ්ඤා ගෙසා ලොකසමි	708
සච්චුඤ්ඤා පච්චිජානාසි	604
සමමග්ගතසා කාසිසා	80

	පිටුවකනා
සා	
සාගතං නාපගතං	528
සෙ	
සෙලෙ යථා පබ්බතඉඤ්ඤානිට්ඨිතො	502
සො	
සො ඛයාති සුලෙභි තුජජමානො	448
ති	
තිනා මානුසකං ගොගං	708
තිනා රතීං ච අරතීං	708

සඤ්ඤානාමානුකකමණිකා

	පිටපඩකං		පිටපඩකං
	අ		උ
අඛක	644	උදය	100, 190, 378
අඛිතීරස	656, 718	උදෙන	628
අඛතුනකරාප	38, 190, 598	උපක	64
අඛතුලිමාල	516	උපාලි	62, 628
අචිරවතී	542	උරාවෙලා	504, 744
අජාතසත්තු	546		
අටක	656, 718		එ
අත්තභාර	332	එකපුණ්ඩරික	252, 540
අනාඨපිණ්ඩික	142, 152, 164, 174, 256, 336, 394, 516, 530, 540, 570, 610, 668, 712	එසුකාරී	668, 678
අනුරුඬ	216		ම
අභය	92	මපමඤ්ඤ	718
අමබලට්ඨිකා	130	මපසාද	644
අසාරී-පුනබ්බසුක	236		ක
අසලායන	610	කණ්ණන්දර	562
අසින	622	කන්දරක	2
අභිංසක	526	කපිලවස්තු	28
	අං	කමමාසාදමම	288
ආකාසගොතන	564	කමොජ	612
ආනන්ද	20, 30, 100, 166, 216, 308, 404, 418, 452, 482, 540	කලාරජනක	462
ආපණ	38, 190, 598	කසාප	404, 656, 718
ආලාරකාලාම	484, 504, 740	කාපඵක	654
ඉච්ඡානඛහල	700	කාලිඛාරඤ්ඤ	68
ඉසිදත්ත-පුරුණ	558	කාසි	236, 538
ඉසිපත්ත	410, 504	කිකී	410
	උ	කිමිල	216
උඤමාන	366	කිසසඛකිට්ඨ	230
උජ්ඣ	562		කී
උත්තර	578	කීටාගිරි	236
උද්දකරාමපුත්ත	486, 504, 742		කු
		කුණ්ඩිඛාන	216
		කුරු	288, 420

	පිටුවක
කු	
කුටුම්භය	252
කෙ	
කෙසේ	598
කෙ	
කොකනද	480
කොරබ්	436
කොලිය	84, 404
කොසමි	308
කොසල	108, 216, 404, 540, 550, 562, 646, 736
කෙ	
කෙසේවන	628
ක	
කහ	522
කහරාපොකරණ	2
කහනද	274, 432
කි	
කිප්පු	280
කු	
කුසුම	466
කුලියාන	228
කෙ	
කොනම	256, 266, 332, 420, 576, 610, 642, 646, 668, 710, 712, 736
ක	
කපිකාර	404
කෙ	
කොට්ඨ	628, 642
කොට්ඨ	644
කොසිකාරාම	308

	පිටුවක
ව	
වඩන	646, 700, 720
වමා	2, 4
වාතුමහාරාජක	696
වාතුමා	206
ච	
චානුකොණ	700, 720, 732
ච	
චමක	54
ච	
චෙතවන	142, 152, 164, 174, 256, 366, 394, 516, 530, 540, 610, 668, 712
ච	
චොතිපාල	404
ච	
චන්ද්‍රපාලකාර	680
ච	
චාරක	700, 720
චාලක	696
ච	
චන්ද්‍රකාර	366
ච	
චුච	696
ච	
චොදො	700, 712, 720, 736
ච	
චුලකොට්ඨ	420
ච	
චකිණි	680
චකිකාරක	68
චකිගහපති	20, 26

සංඥාපනාමානුකූල මිණි කාං

771

	පිටපටිකාං
දී	
දිසකාරාගත	550
දිසනපසයි	60
දිසනම	280
දෙ	
දෙවකුටකොඩන	308
දෙවල	622
දෙවවන	646
බ	
බනසුප්පාති	680
බනසුප්පාති	736
න	
නන්දවච්ඡ	330
නලකපාන	216
නලකාරගාම	728
නා	
නාගරක	550
නාලකු	60
නාලිප්පක	532
නි	
නිග්ගොධාරාම	28
නිග්ගොඤ්ඤානපුත්ත	60, 92
නිම්මොඤ්ඤාති	696
නිම්ම	458
ප	
පඤ්චකඛිකඵපති	100
පරනිමිතවසවතති	696
පසෙනදී	516, 520, 532, 540, 550, 562, 648, 734
පා	
පාටලීපුත්ත	20, 644
පාටලීපුත්තක	26
පාචාරිකමඛවන	60
පි	
පිලකඛගුහා	308

	පිටපටිකාං
පු	
පුණ්ණ	84
පුර	
පුරණකසාප	334
පෙ	
පෙසා	2
පො	
පොඤ්ඤාති	648, 700, 720
පොඤ්ඤාති	38
මු	
මුග්ගොපු	576
බා	
බාරාණසී	410, 504, 628
බාගිතික	546
බො	
බොධිපාලකුමාර	480
බි	
බිම්බිසාර	520, 600
බෙ	
බෙලුචගාම	20
හ	
හග්ග	480
හග්ගව	414
හගු	216, 656, 718
හද්දිග	216
හද්දිලී	174
හා	
හාරඤ්ඤාති	656, 700, 718
හාරඤ්ඤාතිගොතන	290
හෙ	
හෙසකලාවන	480

පිටපතක:		පිටපතක:	
	ස		ස
සකක	28, 458, 460, 550	සිඵලහනු	156
සකුලා	562	සිරිවික්ඛ	540
සකුපුදුසි	332, 376		
සඛනාරච	736	සුඛමම	460
සඤ්ජය	564	සුභ	712
සඤ්ජකාපුත්ත	480	සුභගචනිය	718
සඤ්ජක	308	සුංසුමාරතිර	480
සනඛකුමාර	36		
සමණමණිකාපුත්ත	284	සෙස	
සහමපති	502	සෙනානිගාම	744
සාරිපුත්ත	206, 228, 284, 680	සෙනිය	84
සාලා	108	සෙල	600
සාවභි	142, 152, 164, 256, 366, 394, 428, 516, 530, 540, 610, 668, 712		
		සො	
		සොමා	562
		හ	
		හලිඤ්චසන	84

විසෙසපද්‍රව්‍යං අනුකකමණිකා

	අ	පිටකඛකං		අ	පිටකඛකං
අකඛසා		156		අකුචෙණී	656, 718
අකඛිභාරකො		76		අනන්තරහිතාය	426
අකකකසං		706		අනන්තවා	256, 258
අකට්ඨිධා		316, 318		අනභිසාරො	440
අකට්ඨා		316, 318		අනලං	204
අකසිරලාභී		30		අනසාසිකං	324
අකච්ඡලාභී		30		අනංලනියො	196
අඛකුසගයො		510		අනිමානා	316, 318
අඛාරකාහුයා		294, 296		අනුපුබ්බපට්ඨපද	248
අච්චකකට්ඨං		586		අනුමනෙතසු චජේපසු	30
අච්ඡදං		384, 386		අනුච්චිකාරං	70
අචෙලකො		634		අනුසාචිකො	322
අජේඛාසනාය		282		අනුසාවො	656
අජ්ඣුකං		496, 752		අනෙකධාතුපට්ඨෙධාය	274
අඤ්ජනං		302		අපපට්ඨිනීතො	166
අඤ්ඤාභීජජියා		26		අපමාදඵලං	242
අඤ්ඤාරාධනා		248		අපරජකඛජාතිකා	502
අට්ඨකරණේ		554		අපපාට්ඨිරකං	380, 394
අට්ඨපාදකතා		434		අපපාණකං කුභං	492, 748
අට්ඨපුරිතකුමියො		318		අපොසුකෙකා	194, 196
අට්ඨිකඛකලං		46		අපණණකො ඛමෙමා	108
අට්ඨියො		622		අපරපච්චයා	268
අඛකමෙම		318		අජහතතා	190
අතතනතපො	6, 10, 630,	636		අපාපපුරෙකඛාරො	650
අතතාණො		440		අපුච්චණ්ඩිතාය	32
අතකකාච්චරො		660		අපුභිකං ඛකුභං	192, 198
අඤ්චං		582		අඛකුභං	192
අඛිමිතකසිමිංසං		752		අඛකුභංතො	558
අඛිසමිතානී		34		අඛකුභිතො	312, 314, 316
අඛොච්චරෙචනං		302		අඛලා	314, 316
අනන්තවා		256		අභිජානීසු	314, 316
				අභිඤ්ඤපාරමිචොතානපාතතා	346, 348

	පිටුවකින
අ	
අභිඤ්ඤාය	464
අභිද්‍ය	384, 398
අභිද්‍යසකාලකතො	504
අභිවිනයෙ	232
අමිතඤ්ඤා	26
අමරවිකේඛපං	324
අග්‍රභිපරුජනං	610
අයොජ්ඣං	368, 370
අයොසිඛිකාපකං	92
අරියකතෙතභි	412
අරුකායං	434
අරුගතො	294, 296
අවකකනභි	624
අවගුතා	730
අවසා	314, 316
අවිනිපාතධම්මො	222
අවිට්ඨා	314, 316
අවේච්චපසාදෙන	412
අලකඛිකා	338
අලමිතො	440
අසඤ්ඤිගඛිකා	318
අසාකො	196
අසාසනො	256, 258
අසභිතං	196
අභිනිඤ්ඤා	358

අං	
අකාරවනි පච්චද	384
අකාසානඤ්ඤායතනං	24, 740
අභිලාශභි	28
අභ්‍යවාරිං	474
අචරියධනං	26
අචාමිගතෙඛා	634
අචාරගොචරසමපනො	30
අච්ඡේදනං	336
අච්ඡේදනං	458
අච්ඡේදනං	192
අච්ඡේදනවරියං	738
අච්ඡේදනපො	572

	පිටුවකින
අං	
අනන්තසංඝාතො	532
අනාපානසභි	148
අනිසදං	496, 752
අභිචේතසිකානං	30
අමකධිඤ්ඤාපටිඤ්ඤා	12, 638
අමකමංසපටිඤ්ඤා	12, 638
අලයරතා	500
අච්චිතං	210, 212
අච්චරණිකො	30
අචේතනං	416
අච්චිතඤ්ඤා	310, 312
අච්චිතඤ්ඤාණං	18, 642, 758

ඉ	
ඉඤ්ඤා	202
ඉඤ්ඤා	216
ඉතතරජචේට්ඨා	404
ඉඤ්ඤාචේමනතනං	172, 198
ඉඤ්ඤාසංචරෙන	14, 638
ඉරියං	508
ඉසානං	704

ඊ	
ඊසාදනො	130, 194
ඊසිකං	358

උ	
උකකංසාවකංසං	318
උකකුචිකපධානං	312, 314, 320
උකකාපන-සාචියොගා	12, 638
උච්චිතඤ්ඤා	218, 264
උඤ්ඤාපකෙ	342
උතතමපනතිපනං	368, 370
උතතමේ ජචේ	188
උතතරුඤ්ඤා	488, 616, 676, 744
උතතරිමඤ්ඤාධම්මො	508, 718, 754
උදකච්චිතකානි	200
උදකමඤ්ඤා	28, 392, 600
උදකච්චිතො	392
උදකච්චිතො	566

	පිටුවකිනා
උ	
උද්දියකටං	54
උභවිචේවනං	302
උපඛි	198
උපඛිසඛියෙ	200
උපවිජ්ඣාදා	78
උපසමාය	464
උපහතතා	190
උඛිච්චකො	634
උඛිච්චකො	130, 194
උභයොභාගවිච්චං	350, 352
උභයොභාගවිච්චනො	178, 242
උඉ	
උඉච්චයං	210, 212
උඊ	
උඊකඛිච්චො	20, 22
උඊකභවතීකො	12
උඊකමංසඛිච්චං	68
උඊකාගාරිකො	8
උඊකාලොපිකො	8
උඊකාසනභොජනං	174
උඊකඛිච්චාසිච්චිතා	316, 318
උඊච්චකඛිච්චාසා	616, 676
උඋ	
උඋකඛිච්චකා	496
උඋච්චපදං	496, 752
උඋදනකුච්චාසුච්චයො	350
උඋදරිකතතක	212
උඋදනච්චසනා	366
උඋපපාතීකො	22
උඋපාරච්චො	542
උඋරඛිච්චකො	126
උඋරච්චාසිච්චාසි	164
උඋරච්චතකකසා	192, 194
උඋලිගලො	192
උඋලකච්චලකං	196, 752
උඋච්චිකං	406
උඋච්චිතො	722
උඋසඛිච්චාසා	382

	පිටුවකිනා
ක	
කච්චකභො	122
කච්චකාච්චං	192
කච්චච්චනභො	296
කච්චභකො	634
කච්චපරපච්චාදා	554
කච්චිකාය	506
කච්චකො	452, 462
කච්චපිච්චං	58
කච්චච්චාසනං	712
කච්චච්චභොගිච්චං	492, 748
කච්චච්චිකා	358
කච්චච්චච්චකානි	414
කච්චච්චච්චං	496, 752
කච්චච්චච්චං	192, 198
කා	
කාකාච්චිච්චං	196
කාච්චකච්චං	400
කාච්චච්චං	200
කාච්චච්චච්චං	488
කාච්චච්චං	60
කාච්චච්චං	242
කාච්චච්චච්චං	312
කි	
කිච්චකච්චච්චං	484, 742
කිච්චච්චච්චං	458
කු	
කුච්චච්චං	192
කුච්චච්චං	334
කුච්චච්චං	210, 212
කුච්චච්චං	414
කුච්චච්චං	496, 752
කුච්ච	
කුච්චච්චං	316, 318
කුච්චච්චං	414
කෙ	
කෙච්චච්චං	702
කෙච්චච්චං	312, 314, 320

	පිටුව	වක
තාලාවළුකතො	56, 264	තා
තිණ්ණකක	46	ති
තිරව්ජානකථං	308, 366, 376	ති
තුලතා	662	තු
තෙලමසිකතෙත	300, 302	තෙ
ථාලිපාකෙ	620	ථා
ථෙරවාදං	484, 486	ථෙ
ආවෘත්තරකපා	318	ආ
ආවසීපවිපද	318	ආ
ආතතීංසමභාපුරිසලකණ්ණි	580, 652	ආ
දතතීයා	634	ද
දතතුපඤ්ඤතතං	312	ද
දඤ්ඤලකෙකා	634	ද
දබ්බිගාභො	626	ද
දිට්ඨං	54	දි
දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසාන-පාරමිපතතා	738	දි
දිට්ඨපපතො	242, 244	දි
දිට්ඨිකතතාරං	260	දි
දිට්ඨිගතං	260	දි
දිට්ඨිගහනං	260	දි
දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනති	656	දි
දිට්ඨිවිපථඤ්ඤං	260	දි
දිට්ඨිවිසුකං	260	දි
දිවාචිකාලභොජනං	190, 192	දි
දිඝපිට්ඨිකෙ	702	දි

	පිටුව	වක
දුකඛං	18, 642, 758	දු
දුකඛනිරේඛො	18, 642	දු
දුකඛනිරේඛගාමිනිපවිපද	18, 642, 758	දු
දුකඛසමුදයො	18, 642	දු
දුකඛුද්‍රයං	132	දු
දුකෙඛ	316	දු
දුතීයං කාතං	16, 22, 32, 640, 724, 754	දු
දුපාරිභොගාභො	264	දු
දෙවදුතෙ	454	දෙ
දෙණමිතෙ	318, 320	දෙ
ධම්මවකුට්ඨං	284, 594	ධ
ධම්මවේදිකාති	560	ධ
ධම්මද්‍රෙණො	440	ධ
ධම්මධාතු	98	ධ
ධම්මනිකො	552	ධ
ධම්මනිජ්ඣානකකනති	248, 660	ධ
ධම්මසමුද්‍රිතො	290	ධ
ධම්මාධිකරණං	596	ධ
ධම්මානුසාරී	242, 246	ධ
නග්ගිගං	312, 314, 320	න
නඤ්ඤමමං	302	න
නනතකාති	340	න
නාගාචාරාසකතෙ	318	නා
නානාබාහාසු	296	නා
නිකතො	302	නි
නිකාමලාභී	30	නි
නිගණ්ණිගබ්භා	318	නි
නිඝාතං	158	නි
නිව්ජාතො	6, 10, 630, 632	නි
නිජාරං	182	නි
නිගිඤ්ඤං	26	නි
නිඤ්ඤරොසො	44	නි

පිටප්පිටකා

පිටප්පිටකා

නි

ප

නිබ්බදය	464
නිබ්බූතො:	6, 10, 630, 636
නියතිසංඛානිභාවපරිණතා:	314, 316
නිරයපාලා:	682
නිරූපති	200
නිරේඛාය	464
නිලොපා:	474
නිසංරණපඤ්ඤා:	56

පරදවුතා:	194, 196, 198, 554
පරධම්මාවිසාදනා:	330
පරනතපො:	6, 10, 18, 630
පරපෙසෙසන	704
පරමකුසලං:	368, 370
පරමසම්මං:	660
පරිපොභකං:	354
පරියන්තකට්ඨං:	318, 320
පරිබ්බාජො:	628
පරියාදනං:	200
පරිසංඛිතං:	54
පරිසංඛිතං:	716
පරිසෙවිතානි:	34
පලිතානි:	452, 454
පලුඤ්ඤා:	302
පවුට්ඨා:	318
පමුඛාදනො:	46

නි

නිවරණං:	640, 722
නිවාරණකොට්ඨං:	634

නෙ

නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං:	24, 742
----------------------	---------

ප

පා

පකකතනො:	294, 296
පච්චිකුඤ්ඤා:	302
පච්චාසම්මණෙන	520
පඤ්චනිවරණෙ	16
පඤ්චසතං විහාරං:	26
පඤ්ඤාවිඤ්ඤානං:	254, 268
පඤ්ඤාවිඤ්ඤානො:	242
පච්චිකම්මං:	54
පච්චිකෙසා:	76
පඨමං කොභං:	16, 22, 32, 640, 724, 754
පණ්ඩිතො	312
පණ්ඩුඤ්චිකසා	410
පත්තයානො	702
පන්ඤ්චලො	622
පනිකිට්ඨනරේ	384
පථාවිනො:	516
පදරසම්මාවාරේ	228
පදුමකසා	616, 676
පධානවිබ්භතනො:	508
පධානිකධෙහති	514, 566
පත්තඤ්චලො:	414
පත්තලොමො:	194, 196, 198
පබ්බජ්ජා:	12, 636, 740
පබ්බතසංඛෙපෙ	364

පානිමොකඛිතංවරසංවුතො:	30
පාරිවරිතා:	668
පාච්චනං:	264

පි

පිඤ්ඤාකභකොට්ඨං:	634
පිටකසම්පදය	322, 654
පිසාචා:	192

පු

පුඤ්ඤාචේමනතතා:	90
පුපුඤ්ඤානුචං:	200
පුබ්බනිවාරණං:	16, 640, 708, 756
පුරිසගුහෙ	454, 456

පු

පුතිලතා:	194
----------	-----

පො

පොනොභවිකා:	218
පොරේසෙසනං:	48
පොරේභිච්චන	204

ඵ

ඵඤ්ඤානුචං:	368
------------	-----

ඵ

ඵසුලියො:	752
----------	-----

	පිටපිඛකා
ඵ	
ඵභයු	264
ඛ	
ඛ්‍යාතිපාරිජ්ඣද්දං	436
ච	
චුභමචරියං	216, 324, 622, 636, 716, 740
චුභමචිභාරෙ	462
ඃ	
ඃක්‍රුකරේගො	554
ඃරිහිසථා	636
ඃලචං ඃකිනං	122
඄	
඄ලකිනියා	62
඄ලෙ	312
඄භං	458
඄හුලාය	508
ආ	
ආලං	672
භ	
භිජගාමභුතභාමසමාරභා	12, 638
ච	
චුභචකචුභා	504
ඃ	
ඃලුචාභාරුපි	340
භ	
භගචකොතනිකා	220
භගචමපචිසරණා	220
භගචමචුලකා	220
භඃඃඃ අභිනිඃඃද්දය	30
භචනකරුපානං	632
භි	
භිකචුසඃඃඃ පචිපාදිකො	2
භු	
භුනචුභො	288

	පිටපිඛකා
භො	
භොගපාරිජ්ඣද්දං	436
භොජනෙමනනද්දං	30
ඹ	
ඹභුරුච්චි	156, 196, 757
ඹභිලමාලං	600
ඹභිලෙ	188
ඹනතා	722
ඹනං	558
ඹනුසකසඵෙ	4
ඹනොදභං	60
ඹනොභාවනීයා	366
ඹරුචාය	156
ඹසානානි	8, 634
ඹභච්චරුජානුභාවෙන	436
ඹඃ	
ඹඃනාපෙතනිකසභාවො	356
ඹඃකුමාරි	192
ඹඃරිසා	458, 496
ඹඹ	
ඹඹභවො	434
ඹඹ	
ඹඹලහසුඛං	200
ඹඹ	
ඹඹභසතනීහි	102
ඹඹඛාධානෙ	186
ඹඹභපචිභසානානි	414
ඹඹඤ්චභා	358
ඹඹභිසං	312, 314, 320
ඹඹතතාචාරෙ	634
ඹඹ	
ඹඹසිකකුකකුරෙ	414
ඹඹ	
ඹඹතතාවෙතොච්ඡිතනි	22
ඹඹ	
ඹඹඃඹභො	324
ඹඹ	
ඹඹගභෙඛමං	20, 22
ඹඹධාර්චවො	708
ඹඹනිපචුඛසතසභසානානි	318

	පිටපිඛකා
ර	
රජකදෙණිය	616, 676
රජෝජලං	586, 616
රජෝධාතුයෝ	318
රත්නකිකාරතීඨිසායං	192, 382
රත්තිභෝජනා	238
රවිසේ	188
ඊ	
ඊජගුණේ	188
ඊජදයං	646
ඊජවංසේ	188
ඊ	
ඊමහනිසං	248
ඊ	
ඊපසභිතාච්ඡිකේතා	264
ඊපසමච්ඡිදිතං	290
ඊ	
ඊදිතමතතා	368
ඊ	
ඊභිච්ඡි	524
ඊ	
ඊකාමිසුපාදනා	46, 50
ඊකායතමහාපුරිසලකිණේසු	576, 600, 610, 648
ඊ	
ඊච්ඡිණං	60
ඊඤ්ඤා	316, 318
ඊට්ඨං	454, 456
ඊට්ඨනාච්ඡි	496, 752
ඊසනාච්ඡි	546
ඊනසණ්ඨා	190
ඊලහිරථේන	732
ඊ	
ඊකරං	434
ඊදසඛකාටේන	76
ඊදනුචාදං	564
ඊලවේධිරූපේ	556
ඊ	
ඊකාලභෝජනං	192
ඊකුච්ඡිකමතතා	368
ඊසානගභං	522
ඊසානපරිලාභා	40, 42
ඊජ්ඣනපරිකාය	192

	පිටපිඛකා
ඊ	
ඊජ්ජාය	36
ඊජනවාතානි	550
ඊඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං	24, 742
ඊඤ්ඤා	382, 396
ඊපසච්ඡිමානෝ	294, 296
ඊපථාලිතාය	524
ඊපරමොසං	12
ඊපරවතනං	336
ඊපෙකඛිමානෝ	582
ඊභජ්ජවාදේ	714
ඊච්ඡිකච්ඡිඛපචිතංවේදි	524
ඊරුගාය	464
ඊච්ඡිතං සේනාසනං	14
ඊවේකාවතේතා	582
ඊසඤ්ඤාකේතා	198, 200
ඊසසරං	192
ඊ	
ඊමංසානුචරිතං	322
ඊරඛනරූපා	578
ඊ	
ඊතතසිරේ	610, 654
ඊ	
ඊකණ්ඨං	158
ඊකුරඤ්ජාය	620
ඊසසී	380, 394
ඊ	
ඊභාහිදුනතා	556
ඊභාරොපේතා	524
ඊභාරසමුච්ඡේදං	40, 44, 50
ඊ	
ඊභාගනං	460
ඊකකායදිට්ඨි	166
ඊකකිරකරුලං	364
ඊකකිදිට්ඨා	56
ඊකකිභබ්බතං	274
ඊකකිනියෝ	192
ඊකකිලිඛිතං	420, 636, 740
ඊකකාගකෝ	460
ඊච්චානුපතනි	660, 666
ඊඤ්ඤාවේදසිත නිරේඛං	106,
	204, 350

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා - නැවත මුද්‍රණය

1	පාරාජිකා පාලි	
2	පාච්ඡනිය පාලි	I
3	පාච්ඡනිය පාලි	II
4	මහාවග්ග පාලි	I
5	මහාවග්ග පාලි	II
6	චුල්ලවග්ග පාලි	I
7	චුල්ලවග්ග පාලි	II
8	පරිවාර පාලි	I
9	පරිවාර පාලි	II
10	දීඝනිකාය 1	
11	දීඝනිකාය 2	
12	දීඝනිකාය 3	
13	මජ්ඣිම නිකාය	I
14	මජ්ඣිම නිකාය	II
15	මජ්ඣිම නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	I
17	සංයුක්ත නිකාය	II
18	සංයුක්ත නිකාය	III
19	සංයුක්ත නිකාය	IV
20	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (1)	
21	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (2)	
22	අංගුත්තර නිකාය	I
23	අංගුත්තර නිකාය	II
24	අංගුත්තර නිකාය	III
25	අංගුත්තර නිකාය	IV
26	අංගුත්තර නිකාය	V
27	අංගුත්තර නිකාය	VI
28	මුද්දක නිකාය - මුඤ්ඤපාඨ - ධම්මපදපාලි - උදානපාලි - ඉතිවුත්තකපාලි	

- 29   මුද්දක නිකාය - සුත්ත නිපාත
- 30   මුද්දක නිකාය - විමානවත්ථු - ජේතවත්ථු
- 31   මුද්දක නිකාය - ථෙරගාථා පාලි - ථෙරීගාථා පාලි
- 32   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   I
- 33   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   II
- 34   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   III
- 35   මුද්දක නිකාය - මහා නිද්දේස පාලි
- 36   මුද්දක නිකාය - චුල්ල නිද්දේස පාලි
- 37   මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ I
- 38   මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ II
- 39   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 1
- 40   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 1
- 41   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 2
- 42   මුද්දක නිකාය - මුද්ධිවංසපාලි - වරියා පිටක පාලි
- 43   නෙත්තිප්පකරණය
- 44   පෙට්කොපදේස
- 45   ධම්මසංගනිප්පකරණ
- 46   විභංගප්පකරණ   I
- 47   විභංගප්පකරණ   II
- 48   කථාවඤ්චප්පකරණ   I
- 49   කථාවඤ්චප්පකරණ   II
- 50   කථාවඤ්චප්පකරණ   III
- 51   ධාතුකථාප්පකරණ - පුගගලපඤ්ඤාභිප්පකරණ
- 52   යමකප්පකරණ   I
- 53   යමකප්පකරණ   2 - I
- 54   යමකප්පකරණ   2 - II
- 55   පට්ඨානප්පකරණය   I
- 56   පට්ඨානප්පකරණය   II
- 57   පට්ඨානප්පකරණය   III

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ සන්කාරයන් හා ආගමික සේවාවන්

1. රජය පිළිගත් පුනර්ජායතනයක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම.
2. බණ්ඩාරගම විද්‍යාලයේ දැරුවත් සියයක් සඳහා ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාසය පිහිටුවා ආදායම රුපියල් 50 දෙනෙකුට සෙවණ ලබාදීම.
3. පුර්ණ පහසුකම් සහිත නේවාසික පහසුකම් හා විධිමත් අධ්‍යාපනික පහසුකම් ලබාදීම.
4. ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාස සංකීර්ණය තුළ විහාර මන්දිරය, වෛතසය, බෝධිය, භාවනා කුටී හා භාවනා මන්දිරය තනා නිම කිරීම.
5. ලියෙන් සිං ප්‍රදරු පාසල ආරම්භ කොට පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන අධ්‍යාපනය ආරම්භ කිරීම.
6. තණමල්විල ප්‍රදේශයේ ලියෙන් සිං ප්‍රදරු අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන කීපයක් ආරම්භ කිරීම.
7. දේශීය විදේශීය ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
8. පිරුවනා පොත් වහන්සේ මුද්‍රණය කොට සෑම නිවසකටම ලබාදීම සඳහා වසරින් වසර මුද්‍රණය කොට බෙදා දීම. ආදායම පිටපත් ලක්ෂ දෙකක් බෙදා හැර ඇත.
9. වියතුන් විසින් රචිත සිංහල ධර්මග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පරිවර්තනය කොට මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
10. ජාතික පොත් වහන්සේ කාටුන් චිත්‍ර වශයෙන් කුඩා දරුවන් සඳහා සිංහල ඉංග්‍රීසි භාෂා වන භාෂාවන්ගෙන් මුද්‍රණය කිරීම.
11. වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයන්, පාසල් දරුවන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ලබන විදේශික ශිෂ්‍ය හික්ෂුන් වහන්සේලාට ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කිරීම.
12. දිළිඳු පවුල් සඳහා රෙදි පිළි හා අධ්‍යාපනික උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම.
13. 2003 ජල ගැල්මට ලක්වූ හම්බන්තොට, මාතර, හාල්ල, කළුතර, රත්නපුර හා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල විහාරස්ථාන 63ක් සඳහා රුපියල් කෝටි 2 1/2ක මූල්‍යමය ආධාර සැපයීම.
14. 2004 සුනාමි විපතට හාජනය වූ පිරිස් සඳහා නිවාස දහසක් ඉදිකිරීම හා අවශ්‍ය ළමයන් ආධාර සැපයීම.
15. වාර්ෂිකව විදේශීය හා දේශීය වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් වෛද්‍ය සායන පැවැත්වීම.
16. කැළණිය බොල්ලෑගල මානෙල්වතු විහාරයේ ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලයක් ආරම්භ කිරීම.
17. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලයේ බෙදා හැරීම.

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ නිර්මාතෘවරයාණෝ :

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක තායිපේ ශ්‍රී රතනපෝති ජේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයේ අධිපති, තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනමේ අනුශාසක ලෝක බෞද්ධ සංඝ සම්මේලනයේ සංස්කෘතික අංශයේ සභාපති, තායිවානයේ සමාධි අධ්‍යාපන සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ අනුශාසක, මහා බෝධි වර්යා සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ සභාපති,

රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම වාසී

පූජ්‍ය ආචාර්ය බෝදාගම වන්දිම නානිමිපාණන් වහන්සේයි.

NAME OF SPONSOR

助印功德主名錄

**Book Title : BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES,
Volume1~Volume 14**

書名：斯里蘭卡巴利文大藏經，第一冊～第十四冊

Book Serial No., 書號：SR201～SR214

N.T. Dollars :

401,100：美國淨宗學會, AMITABHA BUDDHIST SOCIETY OF USA

1,127,200：財團法人佛陀教育基金會

Amount : N.T. Dollars 1,528,300 ; Print 1,000 sets

以上合計，新台幣 1,528,300 元；恭印壹仟套。

回向：天下和順，日月清明，風雨以時，災厲不起，國豐民安，兵戈無用，
崇德興仁，務修禮讓，國無盜賊，無有怨枉，強不凌弱，各得其所。
祝願法界一切有情，所有六道四生，宿世冤親，現世業債，咸憑法力，
悉得解脫。
祝願現生者增福延壽，發菩提心，常隨佛學，勤修精進，利濟群生。
祝願已故者往生淨土，同出苦輪，共登覺岸，直證阿毘跋致，圓滿無上
菩提。

附記：本會接受善信委託，代印經書、佛像，其必要之費用，皆經本會審
慎評估；若有結餘，均續作本會之印(購)經書及運費使用，為施主
廣積陰德；此案所需金額龐大，且分四批出版，捐助款項若有不足，
則由本會負擔其餘之經費。

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.

Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《斯里蘭卡巴利文大藏經 第十四冊》

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

This book is strictly for free distribution, it is not for sale.

නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

Printed in Taiwan

1,000 copies; January 2013

SR214 - 10871

